

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLAVII
IOSEPHI
OPERA OMNIA

AD
Græcorum exemplarium fidem
recognita emendatâq;.

Addita CHRONOLOGIA *non minus luculenta quàm necessaria.*

INDEX præterea locupletissimus.

Cum CAES. Maiestatis privilegio

EX OFFICINA FROBENIANA
M'D XXCII.

ITALIE

1894201

OPERA

AD LECTOREM.

XVI. Antiquitatum libro, cap. iuxta vulgatas editiones septimo, iuxta Græcorum distinctionem quam ille sequutus est XI, desiderabatur integra pagina, & in calce eiusdem libri non multo minus: id cuius culpa acciderit incertum est, sic & in alijs paginis. Itaq; omnia ad exemplum Græci codicis accuratè distincta, & meliori fide ab eo reddita, stilo pleniore, nec rudiore tamen, certè, iam ante habuisti, lector, nunc verò exemplis prius excussis feliciter expeditis ut & hanc nouam editionem tibi etiam gratiorem redderemus, compendij ergò, summa cum diligentia CHRONOLOGIAM, ad caput vniuscuiusq; folij adiecimus, cum ex veterum, tum recentiorum scriptorum commentarijs, necnon scholia necessaria in communem rei literariæ utilitatem recens concinnata. Cumq; præterea hæc Iosephi Antiquitatum Latina conuersio iuxta q̃ Græcum exemplar esset dissecta, antiquæ translationi capitum distinctione non consonaret, visum nobis est, vetustam diuisionem in studiosorum gratiam, margini annotare, quo loci inde à scriptoribus ante hanc nostram editionem citati, facilius inueniri possint: quod quidem more nostro fecimus, quo quicquid literis deditorum vni iudicamus conducibile, usque in medium proferre studemus.

Vale bene, & industriam no-

stram fauore mutuo

amplectere.

TESTE

AD LECTOREM.

probes præter facundiam. Doctiores sunt alij, ut imbuti philosophia, sed magno discrimine. nam qui Epicureorum, aut Peripateticorum non multo saniorum duntaxat quod ad pietatis dogmata attinet sectam secuti sunt, pro suis affectibus multa produnt tam inutilia, ut sine noxa quidem careant. quid enim bonæ rei potest expectari a tollentibus immortalitatem animorum, & diuinam providentiam? & hi ferè proponunt sibi celebranda quædam vasta verius quam magna ingenia, Xerxes, Alexandros, Cæsares. Plus bonæ frugis haurire licet ex accedentibus propius ad Academicos Stoicosve, qui res laudatorum principum aut populi Romani, præsertim illius prisci, transmiserunt ad posteros. huius generis sunt, Plutarchus, Dionysius, Xenophon, Polybius, & Latini aliquot qui sibi gravitatem eam peculiarem vindicant. Sed longè utilissima, nec inuicuda est sacra historia, olim propter excellentiam & claritatem, sed maxime propter certissimam sincerissimamque veritatem, etiam profanis expectatæ regibus, patrum priscorum mores, vitas, resque tam domi quam foris gestas continens; quique eius compendium scripsit, & ubi illa defuit reliquam usque ad suam ætatem attexuit, Iosephus vir patiarum literarum cognitione nemini suæ gentis secundus, externæ verò literaturæ studiis vel cum Philone conferendus, facundia pollens quæ plus virum quam fucorum habeat, nec minus philosophum quam historicum deceat; quem non est opus prædicare prolixius, quâdo ipse satis ostendit qualis fuerit, modestissime vitam suam scribens, quæ nunc primum in præsentis operum eius editione legi potest à Latinis hominibus. Huius scriptoris monumenta cum circūferretur, & passim ab omnibus suo merito teneretur, Rufino ut titulus pollicetur interprete, olim Græcæ linguæ cuidam peritissimo ac Hystoriarum studiosissimo, nunquam persuaderi potuit antiquitates Iudaicas ab eo viro versas: vel quod non referrent peritum utriusque linguæ hominem qualis Rufinus fuit habitus suo seculo: vel quod stilo belli Iudaici essent dissimiles. Id Antiquitatum opus dudum ante ex officina meorum piæ memoriæ parentum prodierat, conflatum ex duobus exemplaribus mutilis, è diversissimis petitis orbis tractatibus: bono tamen casu euenerat, ut utrunque egregiè suppleret lacunas alterius: deinde verò multis requirantibus Latinam versionem novam, patris mei felicitis recordationis necnon aliorum amicorum hortatu, suscepta provincia tyrocinium vertendi in eo scriptore posuit, supra dictus vir ille industrius, qui cum deprehendisset intervertendum & multa in latinis deprauata, & quibusdā locis deesse verisus non paucos, ea summa diligentia castigavit atque supplevit. Vm

AD LECTOREM.

XVI. Antiquitatum libro, cap. iuxta vulgatas editiones septimo, iuxta Græcorum distinctionem quàm ille sequutus est XI, desiderabatur integra pagina, & in calce eiusdem libri non multo minus: id cuius culpa acciderit incertum est, sic & in alijs paginis. Itaq; omnia ad exemplum Græci codicis accuratè distincta: ~~in~~ ⁱⁿ ~~vel~~ ⁱⁿ ~~lo~~ ⁱⁿ ~~ri~~ ⁱⁿ ~~fide~~ ⁱⁿ ab eo reddita, stilo pleniore, nec rudiore tamen certe, sicut ante habuisti, lector, nunc verò exemplis prius excussis feliciter expeditis ut & hac nouam editionem tibi etiam gratiorem redderemus, compendij ergò, summa cū diligentia CHRONOLOGIAM, ad caput vniuscuiusq; folij adiecimus, cum ex veterum, tum recentiorum scriptorum commentarijs, necnon scholia necessaria in communem rei literariæ utilitatem recens concinnata. Cumq; præterea hæc Iosephi Antiquitatū Latina conuersio, iuxta q̄ Græcum exemplar esset dissecta, antiquæ translationi capitum distinctione non consonaret, visum nobis est, ~~vetustam diuisionem in studiosorum gratiam~~ ^{marginibus} annotare, quo loci inde à scriptoribus ante hanc nostram editionem citati, facilius inueniri possint: quod quidem more nostro fecimus, quo quicquid literis deditorum vni iudicamus conducibile, usque in medium proferre studemus.

Vale bene, & industriam nostram

fauore mutuo

amplectere.

TESTI

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

A FLAVII IOSEPHI DE BELLO IV

DAICO LIBRI VII, INTERPRETE RVFINO

AQVILEIENSI, AD GRAECVM COLLATI ET EMEN-

dati per Sigismundum Gelenium.

P R O L O G V S.

VONIAM bellum, quod cum populo Romano gessere Iudæi, omnium maximum quæ nostra ætas vidit, quæque auditu percepimus, ciuitates cum ciuitatibus gentisue commisisse cum gentibus quidam, non quod rebus interfuerint, sed vana & incongrua narrantium sermones auribus colligentes, oratorum more perscribunt: qui verò præstò fuerunt, aut Romanorum obsequio, aut odio Iudæorum contra fidem rerum falsa confirmant: scriptis autem eorum partim accusatio, partim laudatio continetur: nusquam verò exacta fides reperitur hi-

storiæ: idcirco statui, quæ retrò barbaris antea misi, patria lingua digesta, Græcè nunc his qui Romana Imperio reguntur exponere, ego Iosephus Matathia filius, Hebræus genere, sacerdos ex Hierosolymis: qui & initio cū Romanis confligi, posteaq; gestis, quia necessitas egit, interfui. Nam cū hoc, vt dixi, bellum grauissimum exortū est, Romanorum quidem populum domesticus motus habebat: Iudæorum autem qui ætate validi, & ingenio turbulententi erāt, manu simul ac pecunia vigētes adeo temporibus insolenter abusi sunt, ut pro tumultus magnitudine, hos possidendarum spes, illos amittendarum partium Orientis metus inuaderet. Quoniam Iudæi cunctos etiam qui trans Euphratem essent, gentiles suos, secum rebellaturos esse crediderant. Romanos autem & finitimi Galli irritabant: nec Germani quiescebant: dissensionumq; plena erāt omnia post Neronem: & multi quidem temporum occasione Imperium affectabant: lucri autem cupidine exercitus rerum nouandarum cupidi erant. Itaque indignum esse duxi, errantem, in tantis rebus dissimulari ueritatem: &

Parthos quidem, ac Babylonios, Arabumque remotissimos & vltra Euphratem gentis nostræ incolas, itemque Adiabenos, mea diligentia uerè cognoscere, unde cœpisset bellum, quantisque cladibus constitisset, quoue modo desisset: Græcos uerò & Romanorum aliquos qui militiam secuti non essent, figmentis siue adulationibus captos, ista nescire. At qui historias audent eas inscribere, qui præter hoc (vt mihi quidem videtur) quod nihil sani referunt, etiam de proposito decidunt. Nam dum Romanos uolunt magnos ostendere, Iudæorum res extenuant, & in humilitatē deiiciunt. Non autē intelligo, quonam pacto magni esse videantur, qui parua superauerunt. Et neque longi temporis eos pudet, quo bellum tractum est: neque multitudinis Romanorum, quam in ea militia labor exercuit. Neque dum magnitudinis: quorum profectò gloria minuitur, si cū multum pro Hierosolymis desudauerint, rebus per eos prosperè gestis aliquid derogetur. Nec tamen ego contentione Romanas res extollentium, gentiles meos amplificare decreui: sed facta quidem utrorumque, sine vilo mendacio, prosequar. dicta uerò de factis reponam, dolori atq; affectioni meæ in descendis patriæ cladibus indulgens. Nam quod domesticis dissensionibus est euerfa, & in templum sacrosanctum inuitas Romanorum manus atq; ignem Iudæorum tyranni traxere, testis est qui eam vastauit, ipse Cæsar Titus: per omne bellum miseratus quidē populū, quod à seditiosis custodiretur: sæpe autem consultò differri passus ciuitatis excidiū, protracto obsidionis spacio, dūmodo belli pœniteret authores. Quod si quis me aduersus tyrannos eorumque latrocinium accusatoriè loqui putet, vel patriæ miserijs ingementem calūniari præter legem historiæ, dolori ueniam tribuat. Ex omnibus enim, quæ Romano Imperio parent, solam nostram ciuitatem contigit ad summū fœlicitatis fastigium euadere, candelamque in extremum miseriæ deiici. Denique omnium post cōdita sæcula res aduersas, si cum Iudæorum calamitatibus conferantur, superatum iri non ambigo. Et horum author nullus externus est: unde nec fieri potest, vt à quæstibus temperetur. Si quis autem durior misericordiæ sit iudex, res quidem tribuat historiæ, lamenta uerò scriptori: quanquam meritò Græcorum disertos increpauerim, qui tantis rebus sua memoria gestis, quarū comparatione præ-

Bellum Iudaicum omnium maximum.

Iosephus bellum Iudaicum cur Græcè descripsit: cui ipse interfuit.

Origo belli Iudaici.

A. M. 4037.

Ante Chr.

nat. 67.

Post Neronem dissensionis.

Historicorum negligentia taxatur.

Gloria rerū gestarum vnde petenda.

Dissensionibus euerfa Hierosolyma.

Titus Cæsaris eroga populū misericordiæ.

Iudæorum calamitates cum aliorum collata: quantæ. Histographi Græcè bellum Iudaicum non attigerunt.

tertia

terita olim bella exigua redduntur, iudices resident aliorum facundia detrahentes: quorum **A**
 & si doctrinam superant, proposito vincuntur. Ipsi verò Assyriorum & Medorum gesta pen-
 scribunt, veluti minus rectè à scriptoribus antiquis fuerint exposita: cum in scribendò tan-
 tum eorum viribus cedant, quantum sententiæ. Erat enim unicuique studium, quæ vidisset
 facta, conscribere: quoniam & interfuisset rebus gestis, & efficaciter quod promittebat, im-
 pleret: mentiri quæ apud scientes, inhonestum esse videretur. Enimverò noua quidem neq;
 antè cognita memoriæ tradere, sui quæ temporis res commendare posteris, laude ac testimo-
 nio dignum est. Industrius autem habetur, non qui alienam dispositionem atque ordinem
 transfert, sed qui noua dicendo etiam corpus proprium conficit historiæ. Sed ego quidem
 sumptu ac labore maximo, qui cum sim alienigena, Græcis simul & Romanis gestarum re-
 rum memoriam repono. Ipsi autem indigenis, ad quæstum quidem ac lites ora patent, lin-
 guæ quæ solutæ sunt, ad historiam verò, in qua verum dicendum est, summa quæ ope nego-
 tia colligenda sunt, obmutescunt: concessa infirmioribus neque scientibus licentia scriben-
 di res à principibus gestas. Honoratur itaque apud nos historiæ veritas, quæ à Græcis negligi-
 tur. Ab origine quidem Iudæos repetere, qui fuerint, quòque pacto ab Aegyptijs discesserint,
 quas quæ regiones errando peragrauerint, & quas, vel quoties incoluerint, & quemadmodum
 inde migrauerint, neque huius esse temporis, & præterea superuacaneum existimaui: quo-
 niam multi ante me Iudæorū de maioribus huius gentis verissima composuerunt: & non-
 nulli Græcorum, quæ illi scripserant, patria voce profecuti, non multum à veritate deuiarunt:
 ex eo autem historiæ principium sumam, quo scriptores eorū & prophetæ nostri desierunt. **C**
 Et bellum quidem meis temporibus gestum, latius, quaque potuero diligentia, referam: quæ
 verò à tate mea sunt antiquiora, summam breuiter quæ percurram: Quomodo Antiochus,
 cognomento Epiphanes, deuicta penitus Hierosolyma, cum triennium sex quæq; menses cam-
 tenuisset, ab Asamonæ filijs expulsus est. Deinde, quod eorum posteri de regno dissentien-
 tes, ad res suas occupandas populum Romanum Pompeium quæ traxerunt: quomodo quæ
 Herodes Antipatri filius eorum potentia finem fecerit, auxilio Sosij. Tum, quomodo Hero-
 de mortuo, plebis in eos orta seditio est, Augusto quidem imperante Romanis, Quintilio
 autem Varo prouinciam obtinente. Quod quæ bellum anno duodecimo imperij Neronis
 eruperit: quam quæ multa per Celestium acciderint: quanta quæ ad primos imperus armis Iu-
 dæi perualerint: quoque modo accolæ permunierint: & quod Nero propter acceptas Cestij **D**
 ductu clades summæ rei metuens, Vespasianum bello præposuerit: & quod is cum maximo
 filiorum Iudæam intrauerit, quantum quæ Romanorum exercitum ducens: quanta quæ ma-
 nus auxiliorum per omnem cæsa fuerit Galilæam: & quod eius ciuitatum quasdam vi cepe-
 rit, alias deditione. Vbi etiam Romanorum in bello disciplinam curam quæ rerum, & vtrius-
 que Galilææ spatia, & naturam fines quæ Iudææ, nec non & peculiarem terræ qualitatem, la-
 cus quæ & fontes, captarum quæ ciuitatum mala, cum fide, sicut vidi aut pertuli, expediam.
 Nec etiā miseras meas celauerim, cum scientibus eas relaturus sim. Deinde, quod iam fessis
 rebus Iudæorū, Nero quidem mortem obiecit: Vespasianus autem in Hierosolimam pro-
 perans, imperij causa retractus sit: quæ quæ signa de hoc ei contigerint, Romæ quæ mutatio-
 nes: & quod inuitus à militibus Imperator declaratus sit: & quod eo disponendæ reipublicæ **E**
 gratia in Aegyptum digressus, Iudæorum status seditionibus agitato sit: quoque modo ty-
 rannicis succubuerint, eorum quæ inter se discordias mouerint. Et quod ex Aegypto Titus re-
 uersus, bis Iudæorum fines ingressus sit: quoque modo exercitum, & quo in loco congrega-
 uerit: vel qualiter, & quoties ciuitatem affecerit ipso præsentem seditio. Aggressus quoque nu-
 merosos, & quantos erexit aggeres: trium quæ murorum ambitum & magnitudinem, siue
 mensuram, & munitionem ciuitatis: & fani templi dispositionem: ad hæc aræ spacium, mē-
 suram quæ verissimè dicam: festorum quoque dierum mores aliquos, septem quæ lustratio-
 nes, & munia sacerdotum. Item quæ pontificis vestes, sancta quæ templi cuiusmodi fuerint,
 sine aliqua dissimulatione vel adiectione memorabo. Narrabo deinde tyrannorum in suos
 gentiles crudelitatem, Romanorum quæ in alienigenas humanitatem: quoties quæ Titus, ci-
 uitatem simul ac templum seruare cupiens, ad concordia fœdera dissidentes prouocauit.
 Differam verò populi vulnera, & calamitates: quam quæ multa mala nunc bello, nunc sedi-
 tionibus, nunc fame perpassi, postea capti sint. Nec verò aut perfugarum clades, aut captiuo-
 rum supplicia prætermittam: vel quemadmodum templum inuito Cæsare conflagrauerit,
 quam quæ multæ opes sacræ flammia raptæ sint: ac totius, quæ reliqua erat, ciuitatis excidiū:
 & quæ

Historiographi
qui optimi.

Historia uerita-
tem à Græcis ne-
gligi.

Series belli Iu-
dæici.

Nero meticulo-
sus.

Romanorum in
bello disciplina.

Neronis mortē
secuta.

Vespasianum Im-
perator declara-
tum.

Titus bis Iudæo-
rum possessiones
inuasit.

Festorum dierū
mores & lustra-
tiones.

Tyrannorum cru-
delitas, & Ro-
manorum huma-
nitas.

Populi calami-
tas, seditio &
fames.

Captiuorum cla-
des & supplicia.

A quæ præcesserant portenta, atque prodigia, uel tyrannorum captiuitatem, uel qui seruitio abducti sunt, multitudinem: aut cuiusque fortunæ sit distributus: & quod Romani quidem belli reliquias persecuti sunt, deuictorumq; munimenta funditus eruerunt, Titus uerò peragrata regione cuncta restituit: eiusdemque rēditum in Italiam, ac triumphum. Hæc omnia septem libris comprehensa, adnexus ne uituperationem à rerum scientibus, & qui bello interfuerunt, sustineam, studiosis ueritatis magis quam uoluptatis perscripsi. Narrandi autem initium faciam hoc ordine, quo capitula sunt digesta.

Titus diruta restituit.

Ordo hystoriae.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER PRIMVS.

De uastatione Hierosolymæ ab Antiocho Epiphane. CAP. I.

A. M. 3804.
Ante Chr.

V M potentes Iudzorum inter se dissiderent eo tempore, quō de tota Syria cum Ptolomæo Sexto Antiochus, qui Epiphanes dictus est, ambigebat (erat autem illis contentio de potentia, quod honoratus quisque grauius ferret similibus subiugari) Onias quidam ē pontificibus postquam præualuit, Thobiz, filios expulit ciuitate. Illi autem supplices ad Antiochum confugerunt, petētes ut ipsis ducibus in Iudæam irrumperet. Idq; regi persuasum est, iampridem sic animato. Quare cum magnis militum copijs egressus, & ciuitatem fortiter expugnata capit, & maximam eorum multitudinem, quibus Ptolomæus carior erat, interfecit. Dataque passim militibus prædandi li-

nat. 167, Iudzorum dissidium.

Ant. lib. 12. cap. 6.

Onias Thobiz filios Hierosolymæ expulsi.

Antiochus Hierosolymæ uastat.

D centia, ipse & templum spoliauit, & quotidianę religionis assiduitatem per annos tres, sexq; menses inhibuit. Pontifex autem Onias effugit ad Ptolomæum: acceptoque ab eo in Helio-politana præfectura solo, ibi oppidum condidit Hierosolymis simile, templumque ædificauit: de quibus iterum opportune referemus. Veruntamen Antiocho neq; præter spem deuicta ciuitas, neque populatio, neque tantę cædes satis fuere: sed intemperantia uitiorum, eorumque memoria, quæ in obsidione pertulerat, Iudæos cogere cœpit: ut abrogato more patrio, nec infantes suos circumciderent, porcosque super aram immolarent. Quibus omnes quidem aduersabantur, optimus uero quisq; propterea trucidabatur. Et Bacchides præsidij ab Antiocho præpositus, ad naturalem crudelitatem suam præceptis impijs obsecundans, omnimodam iniquitatem excessit: cum & singulatis viros honorabiles verberaret,

Onias fuga. Ant. lib. 12. cap. 6.

Antiochus moribus ab-

rogat.

Ant. lib. 12. cap. 7.

Bacchides trucidat.

Ant. lib. 12. cap. 7. 8.

Mathathias Bacchidem occidit; Antiochus ducibus Iudææ exaltat.

moritur, succedens filius, pater cum Romanis amicitia, Antiochus Epiphanem reprimat.

E & communiter quotidie speciem captæ urbis exhiberet: donec eos atrocitate incommodorum, qui ea patiebantur, ad uindictæ audaciam irritauit. Deniq; Mathathias Asamonæi filius, unus ex sacerdotibus, ex vico cui nomen Modin est, cum manu domestica (nam quinque filios habebat) sicis armatus, Bacchidem occidit, & statim quidem præsidiorum multitudine ueritus, in montes refugit. Multis uero ex populo sibi sociatis, recepta fiducia descendit: commissoque prælio, superatos duces Antiochi ex Iudææ finibus exegit. Secundis autem rebus potentiam nactus, suisque uolentibus, quod ab alienigenis eos liberasset, imperans, moritur: relicto Iudææ principatu, qui filiorum suorum natu maximus erat. Ille autem (neq; enim cessaturum existimabat Antiochum) & indigenarum confluxit exercitum, & cum Romanis primus amicitiam pepigit: Antiochumque Epiphanem iterum in fines suos ingredien-

Ant. lib. 12. cap. 14. 15.

Antiochi mors.

Antiochi filij in regnum successio.

F tem uehementissima percussus plaga repressit. Adhuc autem feruente victoria, in præsidia ciuitatis impetum fecit: necdum enim cæsa fuerant: habitoque conflictu, milites de superiori ciuitate, quæ pars sacra dicitur, ad inferiorem compellit. Fano autem positus, & locū purgavit omnem, muroque cinxit: & uasa noua diuinis rebus curandis fabricata, in templū intulit: ueluti prioribus profanatis: aramq; aliam ædificauit, & religionibus dedit initium. Sacro autem ritu uix ciuitati reddito, moritur Antiochus. Regni autem eius, & in Iudæos odij filij

Antiochus

A. M. 3810. Antiochus hæres existit. Quare coactis peditum millibus L, equitū autem propè v millibus
 Ante Chr. LXXX uerò elephantis, montana Iudææ per partes aggreditur. & Bethsuram quidem op-
 nat. 161. pidum capit. in loco uerò cui Berthzachatiæ nomen est, quā trasitus erat angustior, Iudas cū
 suis copijs occurrit, & prius quā congregarentur agmina, Eleazarus frater eius, prospecto
 præter alios excelso elephante, turriq; maximā & munimentis aureis ornato, illic Antiochū
 esse ratus à suis procul excurrit: ruptaque hostili acie ad elephantum usq; peruenit. sed illū
 quidem quem regem esse opinabatur, contingere, quod multum superemineret, minimè
 potuit. beluam uerò in aluo percussam super se deiecit, & obritus interijt: nulla alia re gesta
 nisi quod magnum opus aggressus, uitam gloriæ posthabuit. qui tamen regebat elephantiū
 Eleazari mors. priuatus erat, & si casu in eo fuisset Antioch⁹, nihil plus Eleazaro præstitisset audacia, quā
 A. M. 3811. ut sola sp̄e præclari facinoris mortem uideretur optasse. hoc autem fratri eius totius prælij
 Ante Chr. prælagium fuit. nam fortiter quidem Iudæi diuq; decertarunt: sed à regijs secūdā fortuna u-
 nat. 160. sis, numeroque præstantibus superati sunt: multisq; interfectis Iudas cum cæteris in Goph-
 Antiochus Hierosolyma tendit
 res. lyma tendit
 ibi. præsidium
 relinquit.
 Ant. lib. 12.
 cap. 18.
 Iudæa occiditur.
 A. M. 3819. fortibus in prælio cognitus, multis hostibus interfectis occubuit. & in diebus paucis frater
 Ante Chr. eius Ioannes occiditur, insidijs eorum captus qui cum Antiocho sentiebant.

De successione principum à Ionatha usque ad Aristobulum.

CAP. II.

QUAM autem successisset ei frater Ionathas, & in alijs quæ ad indigerras pertinerent,
 cautius se ageret, suamq; potentiam Romanorū amicitia corroboraret, Antiochū
 quidem filio reconciliatur: non tamen horum ei quicquam profuit ad depellen-
 dum periculum. Namq; Tryphon tyrannus, Antiochi quidem filij tutor, sed insi-
 dijs eum captans, & præter hoc amicis nudare cupiens, Ionathan cum ad Antiochum pau-
 cis comitatus Ptolemaida venisset, dolo comprehendit: eoque victo contra Iudæā mouit
 exercitum. vnde repulsus à Simone Ionathæ fratre, quodque ab eo superatus esset, iratus eū
 dem Ionathan interfecit. Simon autem fortiter regendis rebus intentus, Zara quidem &
 Ioppen, & Iamnam capit. Euerit autem & Accaron subactis præsidijs: aduersusq; Trypho-
 nem Antiocho auxilium præbuit, qui Doram ante expeditionem quam in Medos fecit, ob-
 fidebat. Sed regis auiditatem satiare non potuit, quamuis neci Tryphonis suam quoq; ope-
 ram adhibuisset. Non multo enim post Antiochus Cendebeum ex ducibus suis ad vastan-
 dam Iudæam optinendumque seruitio Simonem cum exercitu misit. Ille astitit, quāquam
 senior erat, bellum tamē iuueniliter administrabat: & filios quidem suos cum validissimis
 præmisit, parte uerò multitudinis comitatus alio latere aggreditur: multisque per multa
 loca insidijs etiam in montana dispositis, in omnibus superat: clarissimaque potitus victo-
 ria, pōtifex declaratur. & ducētos septuaginta post annos Iudæos liberat à dominatione Ma-
 cedonum. sed & ipse periit in conuiuio, captus insidijs Ptolemæi generi sui: qui eius coniu-
 ge, duobusque filijs in custodiam conclusis, certos misit, vt Ioannem tertium, cui etiā Hyr-
 canus nomen fuit, interficerent. Cognito autem impetu qui parabatur, adolescens ad cini-
 tatem properabat, multo populo fretus, & propter memoriam paternæ virtutis, & quod ini-
 quitas Ptolemæi cunctis esset inuisa. Voluit autem Ptolemæus etiam alia porta ingredi ciuit-
 tatem, sed à populo reiectus est, qui maturius Hyrcanum susceperat. & is quidem statim re-
 celsit in quoddam ultra Hierichūta castellum, quod Dagon vocatur. Hyrcanus autem pa-
 ternum honorem pōtificis affecturus, postquam deo sacrificia reddidit, uelociter Ptolemæū
 perit, & matri simul & fratribus adiumento futurus: castellumque aggressus, alijs quidem
 rebus superior erat, iusto autem dolori cedebat. Ptolemæus enim quoties premeretur, ma-
 tre in eius fratresque in murum productos, palam vt possent conspici, verberabat: eosdemq;
 præcipitandos, nisi quamprimum recederet, minabatur. Vnde Hyrcanum quidem plus tē-
 moræ misericordia, quā ira commouebat. Mater uerò eius nihil plagis aut inten-
 tata nec perterrita, manus protendens, filium precabatur, ne uel suis fractus iniurijs, parce-
 ret impio: siquidem ipsa sibi mortem à Ptolemæo propositam immortalitate duceret me-
 liorem, dummodò ille poenas eorum, quæ in domum suam contra fas admissæ, expon-
 deret.

Aderet. Ioannes autem nunc obstinationem matris cogitans, ac preces eius audiens, ad irrue-
ndum impellebatur: modo verberari eam lacerarique conspiciens, effoemabatur: totusque
plenus doloris erat. Ob hæc autem diu tracta obsidione, feriatu annus aduenit: quem septi-
mo quoque circuitu redeuntem, apud Iudæos cessare moris est, exemplo septimorum die-
rum. Et in hoc Ptolemæus obsidionis requiem nactus, fratribus Ioannis vnâ cum matre oc-
cisis, ad Zenonem confugit, qui Cotylas cognominatus est, Philadelphię tyrannum. Antio-
chus autem ob ea quæ per Simonem passus fuerat, iratus in Iudæam ducit exercitum: ibiq;
assidens Hierosolymis, Hyrcanum oblidebat. Ille autem patefacto sepulchro David, qui re-
gum ditissimus fuerat, ablatisque inde pecuniæ plus quam tribus millibus talentorum, &
B Antiocho persuasit, datis ei trecentis talentis ab obsidione discedere, primusque Iudæorum
priuatis opibus alere peregrina cœpit auxilia. Rursusque tamen quando Antiochus contra
Medos bello suscepto tempus ei vindictæ præbuit, confestim aduersus ciuitates Syriæ perre-
xit, vacuas propugnatoribus esse ratus: quod & verum fuit. Medabam quidem & Samæam
cum proximis, necnon & Sichimam, & Garizim ipse cepit, & super his Chathæorum gen-
tem, adiacentia sano loca incolentium, ad exemplum eius quod est Hierosolymis, ædifica-
to. Cepit autem & Idumææ non paucas alias ciuitates, & præterea Doreon, & Marisa. In Sa-
mariam verò vsque progressus, vbi nunc est Sebaste ciuitas ab Herode rege condita, ex om-
ni eam parte concludit: filiosque suos Aristobulum & Antigonom obsidioni præfecit. Qui-
bus nihil remittentibus ad hoc famis penuria qui erant intra ciuitatem venerunt, vt etiam
C in suctam carnem cogerentur attingere. Igitur Antiochum adiutorem sibi aduocant, Spon-
dium cognominatum. Qui cum prompta eis voluntate paruisset, ab Aristobulo & Antigo-
no superatur. & ille quidem ad Scythopolim vsque persequentibus eum, memoratis fratri-
bus effugit: hi verò in Samariam reuersi, & multitudinem iterum intra murum concludunt,
& expugnata ciuitate ipsam diruunt: & habitatores eius captos abducunt. Prosperè autem
gestis ita ceditibus, alacritatem refrigerescere non sinebant: sed cum exercitu Scythopolim
vsq; progressi, & ipsam peruaferunt, & agros intra Carmelum omnes inter se partiti sunt.

Ioannes effoematus.

Ptolemæus ad Zenonem confugit.

Antiochus Sedes Hyrcanum obsidet.

Ant. lib. 13.

cap. 15.

Davidis sepulchrum spoliatur.

A. M. 3840.

Ante Chr.

nat. 131.

Ant. lib. 13.

cap. 16. 17.

Sebaste ciuitas

Herodis obsessa.

Antiochus Spondium.

De Aristobulo, Antigono, Iuda Essæo, Alexandro, Theodoro, & Demetrio. CAP. III.

D ECVNDARVM autem rerum Ioannis & filiorum eius inuidia seditionem gen-
tilium concitauit, multiq; aduersus eos collecti non quiescebant, donec aper-
to bello deuicti sunt. reliquum verò tempus Ioannes cum fortunassimè viueret,
& optimè rebus per annos xxx & tres administratis, & quinq; filijs relictis mo-
ritur: vir planè beatissimus, & qui nullam dedisset occasionē, cur eius causa de fortuna quis-
piam quereretur. Denique tria vel maximè præcipua solus habebat. nam & gentis princeps;
& pontifex erat, & præterea propheta: cum quo Deus ita colloquebatur, vt futurorum nihil
penitus ignoraret. Quinetiam de duobus maioribus filijs suis, quod rerum domini permā-
suri non essent, præuidit atque prædixit: quorum vitæ quis fuerit exitus, narrare nō indignū
videretur, quantumque à paterna feclicitate diuerterint. Patre namque mortuo maior Aristobu-
E bulus translato in regnum principatu, diadema sibi primus imposuit: quadringētis & octo
gintauno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram deuenit, seruitio
quod apud Babylonios sustinuit, liberatus. Fratrem verò à se secundum Antigonom (nam-
que illum diligere uidebatur) in honore pari producebat: alios autem victos custodiæ tra-
didit. Matremque itidem colligauit, ausam aliquid de potestate contendere. namque hæc
rerum dominam Ioannes reliquerat. Eoque crudelitatis processit, vt victam fame neca-
ret. Horum autem facinorum pœnas Antigoni fratris morte persoluit, quem plurimum a-
mabat, quemque regni participem habebat. nam & hunc interemit, adductus criminatio-
nibus per maleuolos regni compositis. Itaque primò quidem Aristobulus dictis fidem non
habebat, qui & fratrem magni penderet, & pleraque liuore fingi arbitraretur. Sed cum An-
F tigonus ex militia clarus redisset, festis diebus, quos tabernaculis positis Deo celebrare
mos patrius exigebat, euenit eodem tempore ut aduersa ualerudo Aristobulum corripe-
ret. Antigonus uerò circa festorum solenniorum suam armatis comitatus templum ad
orandum quam maximè petiuit, plusque in hortorem fratris ascendit ornatus. Tumque
delatores nequissimi regem adeuntes, & armorum pompam, & Antigoni arrogantiam
priuata fortuna maiorem esse criminabantur: quodque maxima caterua stipatus, ut illum

Seditiones mou- tes suppressi.

Ioannis mors.

A. M. 3839.

Ante Chr.

nat. 132.

Aristobulus pri- mus regium dia- dema usurpat.

Ant. lib. 13.

cap. 18.

A. M. 3870.

Ante Chr.

nat. 101.

Aristobuli cru- delitas.

Aristobulus mor- bo correptus.

Antigonus falsò accusatur.

Ioseph.

M interfice.

Aristobuli consilium de perimendo Antigono.

Antigonus ab Aristobuli satellitibus interfectus.

Iudas Essæi vates.

Aristobulus morbo corripitur.

suum facinus aduersus fratrem committitur.

Ant. lib. 13. cap. 19. tandem moritur.

Alexander rex constituitur. Alexandri inimicitias.

expulso, per Cleopatram instituta.

Strages ipsi illata.

Seditio Iudaica contra Alexandrum mota.

interficeret cōuenisset: nec enim perpeti honorem solum ex regno habere, cui regnum ipsum liceat obtinere. His paulatim, quamuis inuitus, tamen credidit Aristobulus. ac ne vel suspicari quicquam videretur, prospiciens, & vt incerta præcaueret, suos quidem satellites in quendam subterraneum & tenebrosum locum transire iubet. Ipse autem iacebat in castello, Bari antè, post autem Antonia cognominato: & ut inermi quidem parcerent, occiderent autem Antigonum, præcepit, si cum armis adiret. nec non & ipsi Antigono qui præciperet misit, ut inermis veniret. Ad hæc regina satis callidum cum insidiatoribus consilium capit. Namque his qui ad eum missi fuerant persuadet, ut mandata quidem regis taceant, dicant uerò Antigono, quod frater audisset, arma sibi cum pulcherrima in Galilæa ornatumque bellicum fabricasse: quæ ne singulatim inspiceret, morbo impeditum fuisse: nunc autem, præsertim cū aliō discessurus sit, libenter eum uideret armatum. His auditis, Antigonus (ne quid enim malè suspicaretur, fratris suadebat affectus) cum armis uelut ostentatum se veniens, properabat. Sed ubi ad obscurum transitum, qui Stratonis pyrgus uocabatur, accessit, à satellitibus interemptus est: certumque documentum præbuit, omneti beneuolentiam, iusque naturæ calumnijs cedere, nullamque optimarum affectionum tantum valere, ut inuidiæ perpetuò possit obsistere. In hoc autem etiam Iudas quis non rectè miretur? Essæus erat genere, qui nunquam diuinādo abetrauit, neque mentitus est. Is Antigono transeunte per templum, mox ut eum uidit, ad notos qui aderant exclamauit: (non paucos autem discipulos siue consultores habebat) Papè, nunc mihi pulchrum est mori, quando ante me ueritas interiit, mearumque prædictionum aliquod mendacium deprehensum est. Viuit enim iste Antigonus, qui hodie deberet occidi. Locus autem neci eius apud Stratonis pyrgum fato fuerat destinatus. & ille quidem sexcentorum abhinc stadiorum interuallo distat. Horæ uerò diei sunt quatuor: sed & uaticinationem tempus effugit. Hæc locutus senior, mœstu uultu & mente sollicita secum multa reputabat. & paulò post interfectus Antigonus nunciatur, in loco subterraneo, qui eodem nomine quo maritima Cæsarea, Stratonis pyrgus appellabatur: & hoc fuit quod uatem fefellit. At uerò Aristobulo confestim sceleris poenitudine morbus ingrauescit: semperque facinoris cogitatione sollicitus, perturbato animo tabescebat, donec mororis acerbitate uisceribus laceratis subito sanguinem uomeret. Hunc ergo unus è seruulis eius ministerio destinatus foras efferens, prouidentia numinis errauit: & ubi Antigonus erat occisus, super extantes adhuc cædis maculas cruorem intersectoris effudit. Ululatu autem eorum qui id conspexerant continuo sublato, tanquam puer de industria sanguinem illic libasset, clamor ad aures regis peruenit, causamque requirebat: & cum eam prodere nullus auderet, ad rescindendum magis ardebat. Ad extremum uerò minitanti, vimque adhibenti, uerum quod erat indicauerunt: atque ille cum lachrymis oppleffet oculos, quantumque poterat ingemuisset, hæc dixit: Sperandum certè non erat, ut maximum Dei lumen facta mea nefaria laterent. nam citò me ultrix cognatæ cædis iustitia persequitur. Quam diu o corpus improbum fratri matrique damnatam animam detinebis? quam diu paulatim illis libabo sanguinem meum? simul totum accipiant: neque iam meorum uiscerum inferias fortuna derideat. His dictis ilicò moritur, cum non plus anno regnasset. Vxor uerò fratrem eius uinculis dissoluris regem constituit Alexandrum, qui ætate maior erat & modestia præstare uidebatur. Sed ille potestatem adeptus, fratrem quidem alterum regnum appetentem occidit: alterum autem priuata uita contentum ablati rebus secum habebat. Prælium etiam cum Ptolemæo cognomento Lathyro committit: qui oppidum Asochin ceperat, & multos quidem peremit hostium, sed uictoria in Ptolemæi partes propensior fuit. Postea uerò quam ipse pulsus à matre Cleopatra discessit in Aegyptum, & Gadaram obsidione capit Alexander, & castellum Amathuntis, omnium maximum quæ trans Iordanem sita erant, ubi preciosissima quæque bonorum Theodori filij Zenonis habebantur. At Theodorus repente superveniens, & proprias res recipit, & facinas regis aufert, Iudæorumque ferè decem millia interficit. Verum Alexander receptis post cladem uiribus, aggressus maritimas regiones, Raphiam capit, & Gazam, itemque Anthedonē, quæ postea ab rege Herode Agrippias nominata est. His autem seruitio domitis, concitatur in eum festo die populus Iudæorum. Nam plerunque epulæ seditiones accendunt. nec uidebatur insidias posse comprimere, nisi conductitios haberet auxilio Pisdas & Cilicas: nam Syros mercenarios respuebat, propter ingentiam cum Iudæorum gente di-

Ate discordiam. Cæsis autem supra octo millibus ex turba rebellium, Arabiæ bellum intulit. Ibiq̃ue Galaaditis ac Moabitibus subactis; tributoq̃ue his imposito, ad Amathunta regressus est. Cumq̃ue Theodorum meritis eius secundis successibus perculisset, castellum sine præsidio repertum funditus eruit. mox autem congressus cum Oboda rege Arabum, qui locum fraudi opportunum in Galaadensi regione occupauerat, captus insidijs totum amittit exercitum in vallem altissimam compulsum, atque obtritum multitudine camelorum. Ipse verò elapsus in Hierosolymam, olim sibi gentem insensam ad nouarum rerum motus magnitudinæ cladis accendit. Fit autem etiam tunc superior, crebrisq̃ue prælijs non minus quinquaginta millibus Iudæorum per sex annos interfecit: nequaquam tamen victorijs letabatur; quoniam regni sui vires consumeret. Vnde armis omissis, sermone placido cum subiectis redire in gratiam conabatur. Illi autem inconstantiam eius morumq̃ue uarietatem intantum oderant, ut percontanti, quoniam pacto eos sedare posset, dicerent, si moretur. nam vix etiam mortuo daturos veniam, qui tam multa scelere fecisset. simul etiam Demetrii auxilium; cui cognomen Acæro, accersuerunt: qui cum his maiorum præmiorum spe facile paruisset, venissetq̃ue cum exercitu, miscetur auxilijs eius Iudæi circa Sichiam. Utrosque tamen Alexander mille quidem equitibus, sex autem peditum mercenariorum millibus excepit, cum haberet ex Iudæis quoque propè ad decem millia bene sibi cupientium, aduersæ autem partis essent equitum tria millia, peditumq̃ue millia quadraginta. Et prius quàm veniretur ad manus, intercedentibus nuncijs & præconibus, reges transfugia tentabant: Demetrius quidem Alexandri mercenarios, Alexander autem Iudæos, qui Demetrium sequerentur, obtemperaturos sibi sperantes. Sed cum neque Iudæi sacramenta, neque fidem Græci contemnerent, armis iam cominus decernebant. Superatq̃ue prælio Demetrius, quamuis Alexandri mercenarij multa & animosè & fortiter gessissent. Euentus autem pugniæ præter spem cedit utrique. nam neque hi qui Demetrium acciuerat, in partibus victoris permanserunt: & immutæ fortunæ misericordia, sex Iudæorum millia se ad Alexandrum, qui in montes effugerat, contulerunt. Huius inclinationis momentum Demetrius ferre non potuit: sed Alexandrum iam quidem collectis viribus prælio sufficere ratus, omnem verò gentem ad eum transire existimans, mox inde digressus est. non tamen reliqua multitudo ob abscessum auxiliorum simultates deposuit: bello autem assiduo tam diu cum Alexandro decertabat, donec plerisque interfectis cæteros in Bemeselim ciuitatem compulsi, eaq̃ue subacta in Hierosolymam captiuos abduxit. Verum immoderata fecit iracundia, ut crudelitas eius ad impietatem usque procederet: Octingentis enim captiuorum in media ciuitate crucifixis, mulieres earumq̃ue filios in conspectu matrum necauit: atque hæc potans, & cum suis concubinis recubans, prospectabat. Tantus autem populorum terror inuasit, ut etiam diuersæ partis studiosi proxima nocte octo millia hominum extra toram Iudæam profugerent: quorum exilij mors Alexandri finis fuit. Cum eiusmodi factis tandem ægreq̃; regni orium quassisset, ab armis requieuit.

De bello Alexandricum Antiocho & Areta, deq̃; Alexandra & Hyrcano.

CAP. IIII.

E**R**VSVS autem sit ei turbarum initium Antiochus, qui etiam Dionysus dictus est, Demetrii quidem frater, sed eorum nouissimus qui Seleucum generis auctorem habebant. hunc enim timens qui Arabas parato bello pulsarat, totum quidem super Antipatrida montibus proximum, & inter Ioppes littora spacium, fossa altissima direxit. ante fossam verò murum ædificauit excelsum, turresq̃ue ligneas, ut faciles aditus obstrueret, fabricauit: nec tamen Antiochum arcere ualuit. Exustis enim turribus fossisq̃ue repletis, cum suis copijs transgressus est. Vindictaq̃ue posthabita, qua deberet eum à quo prohibitus est vlscisci, protinus contendit in Arabas. Horum autem rex in loca suæ nationi commodiora cedens, mox ad pugnam cum equitatu reuersus (habebat autem numerum decem millium) imparatos ex improviso Antiochi milites inuadit. Valido autem prælio commisso, q̃ diu quidem supererat Antiochus, durabat eius exercitus, quamuis eum passim Arabes trucidarent. Vbi verò procubuit (succurrendo enim victis semper in periculis aderat) omnes terga dederunt: maximaq̃ue pars eorum cum in acie, tum in fuga absumitur. Reliquos autem in vicum Cana delapsos, alimentorum penuria perire contigit, præter admodum paucos. Hinc Damasceni Ptolemæo Minnæi filio insensam Aretam sibi sociam Syriaq̃; coeles regem constituunt. qui bello illato Iudææ, postquam pugna vicit Alexandrum,

Ioseph.

M 2 *pactione*

Alexander ab Arabibus vincitur, nec non capitur.

in Iudæos sauit.

cum subiectis in gratiam redire conatur.

Demetrius patrocinauit Iudæis.

Ant. lib. 19. cap. 20.

Demetrius Alexandrum vincit.

Demetrii impietas.

Antiochus alias Dionysus dictus.

Arabes Antiochi exercitum inuadunt.

Antiochus ab Arabibus uictus. Damasceni Ptolemæo insensam Aretam sibi sociam.

pactione discessit. Alexander autem Pella capta Gerasam petiuit, rursus opum Theodori cu-
 pidus: tripliciq; ambitu circumdatis defensoribus, locum expugnauit. Necnō & Gaulanē &
 Seleuciā, & eam quæ Antiochi Pharanx dicitur, sub iugum mittit. Ad hæc autē capto Gama-
 la castello validissimo, eiusq; præfecto Demetrio multis criminibus inuoluto, in Iudæā re-
 greditur, expleto in militia triennio: lætusq; à gentilib. ob res prosperè gestas excipitur. Belli
 autē requiē secutum est morbi principiū. Et quoniā quartano febrium recurſu fatigabatur,
 depulsum iri valetudinē credens, si rursus animū negorijs occupasset, intempestiuæ militiæ
 sese dedit: & ultra vires corpus laboribus vexans, inter ipsos tumultus trigesimo & septimo
 regni anno moritur: idq; Alexandræ cōiugi suæ reliquit: Iudæos eius vel maximè dicto obe-
 dientes fore nō dubitans: quod longè ab eius crudelitate discrepans, & iniquitati resistens,
 beneuolentiā sibi populi cōparasset. Neq; ip̄es eum fecellit. Namq; opinione pietatis obti-
 nuit muliercula principatum. Quippe q̄ morem gentis patrium pb̄e norat, & qui sacras le-
 ges temerassent ab initio detestabatur. Cū autem duos filios Alexandro genitos haberet,
 natu quidē maximum Hyrcanum, & propter atatē declarat pontificē, & quod præterea sē-
 gnior esset q̄ vt potestate regia molestus cuiquam videretur, regem constituit: minorem au-
 tem Aristobulum, priuatam viuere maluit, q̄ feruentioris esset ingenij. Iūgit autem se citi-
 dem mulieris dominationi quædam Iudæorum factio, Pharisei: qui præter alios pietatē co-
 lere putarentur, & peritiūſ leges interpretari: ob eam causam magis eos suspiciebat Alexan-
 dra, diuinę religioni superstitione deſeruiens. Illi autem paulatim fœminę simplici insinua-
 ti, quotius pro sua libidine summouendo, deponendo, itetq; vinciendo, ac soluendo, iam
 procuratores habebantur: prorsus vt ipsi quidem regijs cōmodis fruerentur, expensas verò
 ac difficultates Alexandra perferret. Sed eadem mirè callebat res administrare maiores: itaq;
 augendis copijs semper intenta, duplicē conflauit exercitum: neq; pauca mercenaria para-
 uit auxilia, quibus non modò statum suæ gentis roborauit, sed etiam metuendā se reddidit
 externæ potentię. Imperabat autem alijs, verūm Phariseis ipsa vltro parebat. Deniq; Dioge-
 nem quendam insignē virum, qui Alexandro fuerat amicissimus, interfecit: ut, eius factum
 consilio criminari, vt octingenti (quos suprà memorauī) regis iussu tollerentur in crucem.
 nihilominus autē Alexandræ suadebant, vt & alios, quibus auctoribus Alexander in eos fuisset
 conſecratus, occideret. Cumq; his nimia superstitione nihil abnuendum putaret, quos si-
 bi libuisset ea specie trucidabant, donec optimus quisq; periclitantium ad Aristobulum cō-
 fugeret. Atq; ille matri persuasit, vt his propter dignitatē parceret, ciuitate autem pelleret
 quos nocentes existimaret. Igitur illi quidem data sibi copia, per regionem dispersi sunt, A-
 lexandra verò in Damascum misso exercitu, quoniam Ptolemæus sine intermissione ciuita-
 tem premebat, illam quidem nulla re memorabili gesta cepit. Regem autē Armeniorum
 Tigranem, qui admoto Ptolemaidi milite, Cleopatram circumſedebat, pactionib. donisq;
 sollicitat. Sed illum domesticarum turbarum metus, ingressō in Armeniam Lucullo, iamdu-
 dum inde retraxerat. Inter hæc Alexandra in morbo laborante, minor eius filius Aristobulus,
 cum famulis suis quos multos habebat, omnesq; pro ætatis fauore fidissimos, vniuersa ca-
 stella obtinuit: & pecunia quam ibi reperit conductis auxilijs regem se declarauit. Ob hæc
 miserata querelas Hyrcani mater, coniugem Aristobuli cum filijs includit apud castellum
 quod à septentrione fano adiacens, Baris antea vocabatur, vt diximus, postea verò Antonia
 cognominata est, imperante Antonio, quemadmodum de Augusti & Agrippæ nomine Se-
 baste & Agrippias alię ciuitates appellatę sunt. Antē tamen Alexandra moritur, quā in A-
 ristobulum fratris eius Hyrcani cōtumelias vindicaret: quem deijci regno curauerat, quod
 ipsa nouem annos administrauit. Et hæres quidem omnium sit Hyrcanus, cui regnum etiā
 viuā cōmiserat. Verūm Aristobulus viribus atq; authoritate præstabat. Habitō autem inter
 eos circa Hierichunta de rerum summa conflictu, plerique Hyrcano relicto transeunt ad
 Aristobulum. Hyrcanus autem cum reliquis fuga peruenit in castellum Antoniam: ibique
 salutis obſides naſtus (erat enim ibi in custodia, vt præmiſimus, coniunx Aristobuli cum fi-
 lijs) prius quā grauius aliquid accideret, ea lege in concordiam redijt, vt regnum quidem
 Aristobulus haberet, ipse verò cederet, quasi frater regis alijs honoribus contentus. Hoc
 modo in fano reconciliati, cum in conspectu circumſtantis populi benignissi-
 mē alter alterum complexus esset, domus permutant: & Aristobulus quidem discedit in regiam, Hyrcanus autem in
 Aristobuli domum.

A De bello Hyrcanico Arabibus, & expugnatione Hierosolyma. CAP. V.

ET V S verò & alios eius inimicos præter spem dominantis occupat, & maxime Antipatrum iam dudum Aristobulo inuisum. Erat autem genere Idumæus, & nobilitate ac opibus gentis suæ princeps. Is igitur & Hyrcanum, ut ad Aretam regem Arabiæ confugeret, cuiusque auxilio regnum repeteret, hortabatur, & ipsi

Ant. lib. 14.

cap. 2. s. 4.

Antipater Aristobulo inuidet.

Hyrcano sua det, ut ad Aretam confugiturus auxilium petat.

A. M. 3907.

Ante Chr. nat. 63.

Antipater Hyrcanum in regnum restituere conatur.

Scaurus dux Romanorum obsidionem soluit.

Aristobulo Scaurum muneribus corrumpit.

A. M. 3908.

Ante Chr. nat. 63.

Cephalon Antipatri frater.

Ant. lib. 16.

cap. 6. 7.

Pompeius Aristobulum petit.

Alexandrium arx.

Aristobulus Pompeium conuenit.

Aristobulus Pompeio bellum inferre conatur: et eidem supplex occurrit.

Pompeius Aristobulum in castris collocat.

Ant. lib. 14.

cap. 7. 8.

M 3 prof.

Aretæ ut Hyrcanum susciperet, atque in regnum deduceret suadebat, multum obtestans Aristobuli moribus, multisque Hyrcanum laudibus prædicans: simulque admonebat, quod eum deceret regno clarissimo præsentem, iniquitate oppressis manum porrigere: Hyrcanum autem iniuriam pati, qui principatu iure successionis sibi debito excidisset. Sic instructis & præparatis ambobus, nocte cum Hyrcano ex ciuitate profugit: citatoque cursu in oppidum, quod Petra dicitur, salu^o euasit: ea est Arabiæ regia. Ibi postquam Hyrcanum in manu regis Aretæ tradidit, multis dictis multisque muneribus, ut auxilium præberet, quo in regnum deduceretur, effecit. Erant autem peditum equitumque millia quinquaginta, quibus nequaquam restitit Aristobulus: sed primo impetu superatus, in Hierosolyma fugere cogitur: atque omnino captus esset, nisi dux Romanorum Scaurus aduersis horum temporibus imminens soluisset obsidionem. namque is ex Armenia quidem in Syriam missus erat à Pompeio Magno qui cum Tigraue bellum gerebat. Sed ubi Damascum venit, recens à Metello & Lollio captam reperit: his inde submotis, cognitoque in Iudæa quid ageretur, illuc velut ad quæstum cucurrit. Denique mox ut fines ingressus est, Iudæorum legati ad eum veniunt à fratribus, utriusque ut sibi potius adiumento essent orantibus. Sed trecentis talentis quæ Aristobulus ei miserat, iustitia posthabita est. Tot enim acceptis Scaurus ad Hyrcanum & Arabes legatos misit, Romanorum eis & Pompeij nomen intentans, nisi ab obsidione desisteret. Itaque & Areta ex Iudæa in Philadelphiam recedit metu perculsus, & Scaurus Damascum redit. Aristobulus autem quod captus non esset, satis sibi esse non credidit: sed omnibus quas haberet copiis collectis, persequeretur hostes: & circa locum, quem Papyrona vocant, prælio commisso, supra sex eorum millia cecidit: in quibus erat & Cephalon, frater Antipatri. Hyrcanus verò & Antipater Arabum priuati auxilio, spem in aduersarios transtulerunt. & cum Pompeius Syriam ingressus Damascum peruenisset, ad ipsum confugiunt, multisque muneribus ei datis, eadem illa quibus ad Aretam usi fuerant allegantes, magnopere precabantur ut Aristobuli violentia damnata, regno Hyrcanum restitueret, cui tam ætate quam moribus deberetur. sed nec Aristobulus sibi defuit, corruptione Scauri frater. Venerat autem, quantum potuit, ornatus cultu regio: deinde offensus obsequijs, neque ferendum existimans abiecius quam regem deceret utilitati seruire, à Diospoli rediebat. Ob hoc iratus Pompeius, etiam Hyrcanum eiusque socijs hoc precantibus, Aristobulum petit, & Romano simul exercitu & Syrorum instructus auxilijs. Cum verò Pellam & Scythopolim prætergressus Coreas venisset, unde Iudæorum fines incipiunt, per mediterranea loca subeuntibus, cognito Aristobulum in Alexandrium confugisse (castellum est magnifice structum, in monte præcelso situm) mittit per quos eum iuberet inde descendere. Ille autem decreuerat, quia pro imperio vocaretur, periclitari potius quam parere. Sed populum videbat horrescere: & amici monebant ut Romanam vim cogitaret, quam sustinere non posset. Itaque horum consilij obediens, descendit ad Pompeium: quodque iuste regnaret, multis per se dictis in castellum rediit. & cum iterum descendisset, provocatus à fratre, ac de suo iure cum eo disceptasset, denuò regreditur, non prohibente Pompeio. Erat autem inter spem timoremque medius: & veniebat quidem velut exoraturus Pompeium, ut sibi cuncta permitteret: ad motum verò reuertebatur, ne quid regis, dignitati derogare videretur. Quia tamē castellis eum Pompeio cedere placebat, hisque præpositos monere literis ut decederet, quibus præceperat ut non nisi manu sua scriptis epistolis obtinerentur: iussa quidem facit, sed in Hierosolyma cum indignatione discessit: belloque iam cogredi cum Pompeio cogitabat. Ille autem (nec enim tempus apparatus dandum putauit) statim eum insequitur. multum quippe alacritati eius addiderat, circa Hierichuntē Mithridatis mors nuntiata. Vbi pinguiissima Iudææ regio & palmarum plurimum ac balsamum nutrit: cuius inciso lapidibus acutis robore stillantē lachrymam ex vulneribus colligunt. Cumque illic pernoctasset, mane in Hierosolyma properabat. Itaque hoc ei impetu perterritus Aristobulus, supplex occurrit, pecuniamque pollicitus, quodque semetipsum ei cum ciuitate pmitteret, Pompeium mitigat sauentem. Nec tamē quicquam eorum quod promissum effectum est. Gabinium. n. qui ad suscipiendam pecuniam missus fuerat, ne in oppidum quidem Aristobuli socij receperunt. His commotus Pompeius, Aristobulum in custodiam collocat: ad ciuitatem verò

profectus, explorabat qua ex parte facilius esset accessus. Nam & murorum eius firmitatem **A**
Hierosolyma ob- oppugnari posse facile, non videbat: vallemq; pro moenibus horribilem, fanumq; illic cer-
lides Pompeii. nebat proximum, adeo rutissima munitione circumdatum, ut etiam si ciuitas caperetur, se-
A. M. 3909. cundum esset hostibus in eo refugium. Hoc autem diu quid faceret hæsitante, seditio intra
Ante Chr. ciuitatem orta est: Aristobuli quidem socijs bellum geri potius, regemq; liberari dignum es-
nat. 62. se censentibus: qui verò cum Hyrcano sentirent, Pompeio portas aperiri. Metus autem hos
Pompeius in Hy- plures faciebat, Romanorum constantiam reputantes. Denique victa pars Aristobuli cões-
beris venit. sit in templum: & ponte qui ab eo ciuitati iungebatur abscisso, ut ad vltimum vsq; resisteret,
 instruebatur. Cum autem alij Romanos recepissent in ciuitatem, hisq; domum regiam tra-
 didissent, adhæc obtinenda Pompeius vnum è ducibus suis Pisonem cum militibus intro-
 mittit: isq; præsijs in ciuitate dispositis, quia nemini eorum qui in templum confugerat,
 pacem persuadere poterat, omnia quæ circum erant oppugnationi parabat: Hyrcano eiusq;
Pompeius fossa- amicis ad cõsilia conferenda, & ad efficienda quæ iuberet alacriter animatis. Ipse verò ad par-
uallumq; repleti- tes septentrionales fossamq; vallemq; replebat omni genere materiæ per milites cõportato,
 ac cum per se opus esset difficilimum, ppter immensam altitudinẽ, & præterea Iudæi modis om-
 nibus desuper obsisteret. mansissetq; labor imperfectus, nisi Põpeius obseruariis dieb. septi-
septimum diem mis, quibus Iudæos religio ab omni ope manus abstinere cõpellit, per eos aggerẽ cumulare
cului diuino com- præcepisset, inhibitis à prælio militibus. Pro solo. n. corpore Iudæis etiã per sabbata pugnare
secratum obser- licet. Igitur iam valle repleta, & impositis aggeri turribus, admotisq; machinis Tyro allatis,
nam. moenia tentabat. Desuper obstantes lapidibus repellebantur, cum diu turre obsidentium
 magnitudine simul & pulchritudine præstantes, vim repugnantium sustinerent. Verunta-
 men Romanis tunc plurimum defatigatis, Põpeius Iudæorum tolerantiam & in alijs admi-
 ratus est: & præcipue, qd nihil ceremoniarum inter media tela versantes intermiserunt: sed
 velut in alta pace ciuitas ageret, quotidie sacrificia & victimas, omnemq; Dei cultum diligẽ-
 tissimè celebrarunt, nec vel in ipso excidio cum ad aram in dies singulos trucidarentur, legi-
 timis religionis suæ muneribus abstinerunt. Mense igitur obsidionis tertio, vix vna turre
 deiecta, in fanum irruptum est. Primus autẽ murum transcendere ausus est Syllæ filius Fau-
Faustus Corne- stus Cornelius, & post eum cõturiones duo Furius & Fabius cum suis cohortibus. & circum
lius. septo vndiq; fano, alios aliò cõfugientes, vel etiam paulisper repugnantes interficiunt. Vbi
Sacerdotum in plurimi sacerdotum, quanquam hostes strictis gladijs irruentes videbant, intrepidi tamen **D**
rebus diuinis per- in peragendis rebus diuinis perseuerabant: & in ipso libandi templumq; adolendi ministe-
agendis perseue- rio mactabantur, salutis quoq; præferẽtes religionis obsequium. Multos autem sui gentiles
rantia. aduersæ partis studio trucidabant, plurimi sese in rupes præcipitabãt. nonnulli furibundi
 eunctis quæ circa murum erant, in desperatione succensis, pariter conflagrabant. Itaq; Iu-
 dæorum quidẽ millia duodecim occubuerunt: Romanorum verò ppauci: sed plures sancta-
 ri sunt. Nihil autẽ grauius in illa clade Iudæorum genti visum, quàm sanctum illud arcanũ,
 neq; cuiquã prius visum alienis esse detectum. Deniq; Pompeius vnã cum suis comitibus
Pompeius cõ suis in templum ingressus, vbi neminem præter pontificem adesse fas erat, quæ intus erant can-
comitibus in tem- delabra cum lychnis & mensis, in quibus libare atq; adolere moris est, & vascula ex auro cõ-
plum ingredi- sta spectauit: congestamq; pigmentorum molem, sacræque pecuniæ ad duo millia talento-
rum. rum. Nec tamen vel hæc vel aliud quicquam de sacrosanctis opibus siue instrumentis atti-
Sacra solennia git: sed postero die post excidium purgare templum ædituos iussit, & solennia sacra celebra-
celebrat. re. Ipse autem Hyrcanum põtificem declarauit: quod se & in alijs rebus alacrem obsidionis
Hyrcanus ponti- tempore præbuisset, promptamque ad bellum agrestium multitudinem ab Aristobulo re-
fix declaratur. uocasset: per quæ sicut imperatorem bonum decuit, beneuolentia potius quàm timore ple-
 bem sibi conciliauit. Inter captiuos etiam comprehensus Aristobuli focer, idemq; patruus
Pompeius belli tenebatur. & illos quidem qui maximè belli causã fuissent, securi percussit. Faustum verò &
autores securi q vnã fortiter operã nauauerat pclaris pmijs donat, & Hierosolymis tributũ indicit. ablatas
perantia. aut gẽti etiã quas in Coelesyria ceperat ciuitates, Romano q tũc erat pñdi parẽre iussit: pro-
 prijsq; tantũ finib; circũclusit. Instaurauit aut in gratiã cuiusdã ex libertis suis. Demetrii Ga-
Gadaram re- darensis, etiã Gadara, quam Iudæi subuerterant. Mediterraneas præterea ciuitates ab eorum
staurat imperio liberauit, quas præuenti non exciderant, Hippon, & Scythopolim, & Pellam, &
multas vrbes Samariam, & Marisam: itemque Azorum, & Iamnam, & Arethusam: necnon & mariti-
præclaras à Iu- mas, Gazam, & Ioppen, & Doram, & quæ pridem Stratonis pyrgus vocabatur, post autem
daorũ imperio li- berat: & ab Herode rege clarissimis ædificijs transformata, Cæsarea nominata est: easque om-
berat. nes

Anes indigenis ciuibus redditas prouinciz Syriæ coniunxit. Huius autem & Iudææ, cuncto-
rumque administratione ad Aegypti usque fines & flumen Euphratem cum duabus legio-
nibus Scauro permissa, Romam ipse per Ciliciam properauit, captiuum ducens Aristobu-
lum cum familia. Erant autem filiarum duæ, totidemque filij: quorum vnus Alexander ex itinere
fugit, minor autem Antigonus cum sororibus Romam uentus est.

De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo. CAP. VI.

INTEREA Scaurus in Arabiam ingressus, ad Petram quidem regionum asperitate
prohibebatur accedere: quæ autem circum erant, omnia vastabat, multis & in hoc
malis afflicta. nam exercitum fames premebat: cui tamen Hyrcanus per Antipatrum
uicini necessaria suppeditabat. quem uelut Aræ familiarum etiam Scaurus ad
eum legauit, ut bellum pacatione deponeret. Itaque persuasum est Arabi, ut CCC talenta daret:
atque ita Scaurus ex Arabia transduxit exercitum. Alexander autem Aristobuli filius, qui Põ-
peium fugerat, magna manu medio tempore congregata, Hyrcano grauis imminebat, Iudæ-
amque depopulabatur. quem quidem mature debellare posse credebatur: quoniam disturbatum
quoque à Pompeio murum Hierosolymis renouatum esse confidebat: nisi Gabinus in Syriam
missus qui Scauro successerat, quum in alijs fortem se præbuisset, tum etiam in Alexandrum
mouisset exercitum. Huius autem ille impetum ueritus, & ampliorem militum manu con-
gregabat: donec facta sunt decem millia peditum, & mille quingenti equites: locaque oppor-
tuna muris, hoc est, Alexandrium & Hyrcanum, & Machærunta non longe ab Arabiarum mō-
tibus, muniēbat. Igitur Gabinus cum parte copiarum, præmissis M. Antonio, ipse cum toto
exercitu sequebatur. Lecti autem Antipatri comites, aliaque Iudæorum multitudo, quorum
Malichus & Pitholaus principes erant, iunctis cum M. Antonio viribus suis, Alexandro ob-
uiam processerunt: neque ita multo post aderat cum suis copijs Gabinus. Alexander autem, quod
tum in unum confertam hostium multitudinem sustinere non poterat, abscessit. Cumque
Hierosolymis appropinquasset, coactus prælio decertauit: amissusque sex milibus: quorum tria
uiua capta sunt, tria uero prostrata, cum reliquis effugit. Gabinus autem ubi Alexandrium
castellum uenit, quia multos deseruisse castra cognouit, promissa delictorum uenia, conabatur
eos ante prælium sibi coniungere. Cum autem illi nihil mediocre cogitarent, plerisque inter-
fectis, reliquos in castellum concludit. In hoc prælio dux M. Antonius multa præclare gessit:

C& quamuis semper & ubique uir fortis apparuisset, tamen nunc etiam suum uicit exemplum.
Gabinus autem relictis qui castellum expugnarent, ipse ciuitates adire, & intractas quidem
confirmare, subuersas autem erigere curabat: denique iussu eius & Scythopolis habitari co-
epit, & Samaria, & Anthedon, & Apollonia, & Iamnia, & Raphia, & Marisa, & Dora, & Gada-
ra, & Azotus, aliaque multe læris ciuibus atque incolis ad eas concurrentibus. His autem
recte dispositis regressus Alexandrium, uehementius urgebat obsidum. Qua re territus Ale-
xander, omnibus desperatis legatos ad eum misit, & ignosci delictis orans: & quæ sibi parē-
rent castella Machærunta & Hyrcanum tradere non dubitans: quin etiam Alexandrium
eiusdem potestati permisit. Quæ quidem Gabinus omnia consilio matris Alexandri fundi-
tus eruit, ne rursus belli alterius receptaculum fierent. Aderat autem, quo suis Gabiniū pal-
paret obsequijs, viro suo cæterisque captiuis metuens, qui Romam fuerat abducti. Post hæc
ergo Gabinus Hyrcano Hierosolymam deducto, ei que fani cura mandata, cæteris reipub.
partibus optimates præfecit. Omnemque Iudæorum gentem in conuentus quinque diui-
sit: vno Hierosolymis, altero Doris, itemque tertio ut apud Amathunta respondeat, destina-
tis: quarto Hierico, & quinto Sephoris Galilææ ciuitas attributa est. Singulari autem vnus
dominatione Iudæi liberati, libenter ab optimatibus regebantur. Veruntamen non multo
post euenit, ut barbarum his fieret initium elapsus Roma Aristobulus: qui magna iterum
Iudæorum manu conflata partim cupida mutationis, partim quibus olim dilectus erat, pri-
mum occupat Alexandrium: idque recingere muro tērabat. Deinde cognito, quod Gabinus
Sisennam & Antonium & Seruiliū duces contra se cum exercitu misit, in Machærunta
concedit: uulgi que imbellis onere deposito, solos armatos propè ad octo millia militum
secum duxit: inter quos & Pitholaus erat secundarum partium rector, cum mille uiris ex Hie-
rosolymis profugus. Romani autem sequebantur, habitoque conflictu, aliquandiu cum suis
Aristobulus fortiter dimicando perseuerabat, donec ui Romanorum subacti, cæsa sunt
uirorum v. M. propè uero ad duo millia in quendam tumultum confugerunt, cæteri-
que mille cum Aristobulo, perrupta Romanorum acie, in Machærunta coacti sunt.

*Aristobulum & familia suam cap-
tiuum Romanum
perducit.*

*Ant. lib. 14.
cap. 9.
Scaurus in Ara-
biam tendit: at*

*tandem Aræne
reconciliatur.*

*Ant. lib. 14.
cap. 10.
Alexander Hyr-
canum infestat.
Gabinus res
gesta.*

*A. M. 3915.
Ante Chri-
stian. 56.*

*Antipater Ale-
xandro obuiam
procedit.
Alexandri cum
Gabinio pugna.*

*Gabinus Alexan-
drium castellum
obsidet.*

M. Antonius

*Gabinus vrbes
subuersas eri-
git.*

*Ant. lib. 14.
cap. 11.
Alexander dedi-
tionem facere
conatur.*

*Gabinus Iudæo-
rum Rempub.
mutat.*

*A. M. 3916.
Ante Chr.
stian. 55.*

*Ant. lib. 14.
cap. 12.
Aristobulus Ro-
ma turbas mo-
net.*

*in Machærunta
concedit:
cum Rom. nis
dimicat.*

Vbi rex cum in ruinis prima vespera tetendisset, sperabat quidem aliam se manum per in-
capitur: ducias belli posse contrahere, castellumque bene munire. Impetum autem Romanorum
vincit Romanum supra quam poterat per biduum remoratus, postremo capitur: & cum Antigono filio qui
perducitur: & Romae secum fuerat victus, ad Gabinium atque inde Romam perductus est. Sed illum qui-
carceri includi- dem senatus carceri inclusit. filios autem eius in Iudaeam transmisit, quia Gabinus scripse-
tur. rat per epistolas, id pro traditione castellorum coniugi Aristobuli spondidisse. Parato au-
 tem Gabinio bellum Parthis inferre, Ptolemæus impedimento fuit. Qui reuersus ab Eu-
 phrate, petebat Aegyptum, Hyrcano & Antipatro amicis usus ad omnia quæ militiæ neces-
 sitas exigebat. nam & pecunijs & armis eum & frumento Antipater & auxilijs adiuuit. Et
 Iudæis in ea parte vias quæ Pelusium ducerent obseruantibus, transmittere Gabinium per-
 suasit: alia uerò Syria discessu Gabinij commota, & Iudæos iterum Alexander Aristobuli
 filius ad defectionem reduxit: & maxima multitudine conflata, Romanos omnes qui per
 cam terram degerent, obtruncare decreuerat. Quam rem Gabinus metuens (iam enim ex
 Aegypto redierat) hoc tumultu instante, nonnullis dissidentium præmisso Antipatro con-
 cordiam persuasit. Cum Alexandro autem millia triginta remanserant, & ille ad bellum
 promptus erat. Itaque ad pugnam egreditur. Occurrunt autem Iudæi, & circa montem Ita-
 burium congressi, decem milia sternuntur: cæteram uerò multitudinem fuga dispersit. Et
 Gabinus ad Hierosolimam reuersus (id enim Antipater voluit) rempub. eius composuit:
 deinde hinc profectus, Nabathæos pugna superat, & Mithridatem & Orfanem à Parthis per-
 fugas clam dimittit: eosque militibus aufugisse dixit. Interea Crassus ei successor datus Sy-
 riam suscepit. Is in Parthicæ militiæ sumptum, & omne aliud aurum templi quod Hieroso-
 lymis erat, abstulit, & à quibus Pompeius temperauerat, duo millia talentorum. Euphratem
 uerò transgressus & ipse perit, & exercitus eius: de quibus non est huius temporis com-
 morare. Post Crassum autem Parthos in Syriam properantes irruere Cassius inhibuit, rece-
 ptus in prouinciam. Eius autem fauore quæsito, in Iudæam festinabat: captisque Taricheis,
 propè ad tria millia Iudæorum abducit in seruitium. Occidit autem etiam Pitholaum, sedi-
 tiosos Aristobuli colligentem, cuius necis suaserat Antipater. Huic autem nupta fuit ex
 Arabia nobilis scæmina, nomine Cypri: unde filios quatuor, Phasaelum, & regem Hero-
 dem, & Iosephum, & Pheroram, & Salomen filiam habebat. Cum autem omnium qui ubi-
 que potentes essent, amicitiam hospitij familiaritateque conquireret, præcipue regem
 Arabum per affinitatem sibi sociauit: eiusque fidei commendans filios suos ad eum misit:
 quoniam bellum cum Aristobulo gerendum suscepit. Cassius autem compulso ad otium
 per conditiones Alexandro, ad Euphratem reuersus est, Parthos transitu prohibiturus: de
 quibus alio loco referemus.

De Aristobuli morte, & bello Antipatri contra Mithridatem.

CAP. VII.

Aristobulus libe-

ratur.

Ant. lib. 14.

cap. 14.

A. M. 3923.

Ante Chr.

nat. 48.

Aristobulus ve-

neno Mithridati

Ant. lib. 14.

cap. 15.

Alexander Ari-

stobuli filius se-

curi percutitur.

Ptolemæus Ale-

xandram in ma-

trimonium du-

cit.

Ant. lib. 14.

cap. 16.

AESAR autem post senatus & Pompeij fugam trans mare Ionium, rebus omni-
 bus Romaque poritus, solutum vinculis Aristobulum cum duabus cohortibus
 velociter ad Syriam misit: & hanc facillime & cuncta Iudææ proxima per illum
 subijci posse ratus: verum & spem Cæsaris, & Aristobuli alacritatem præuenit in-
 tidia. Nam veneno peremptus à Pompeij studiosis, aliquandiu etiam sepultura in solo
 patrio carebat, corpusque mortui seruabatur melle conditum, donec ab Antonio Iudæis
 missum est in monumentis regalibus sepeliendum. Occiditur autem Alexander quoque fi-
 lius eius, à Scipione securi percussus Antiochiæ, secundum Pompeij literas, accusatione eius
 pro tribunali prius habita super his quæ in Romanos admiserat. Ptolemæus autem Minnæi
 filius, qui Chalcidem sub Libano tenebat, captis eius fratribus, filium suum Philippionem,
 qui eos arcesseret, mittit Ascalonem: atque ille abstractum ab Aristobuli coniuge Antigo-
 num, eiusque sorores adducit ad patrem. Amore autem captus, minorem earum coniugio
 suo copulat, ob eamque postea causam à patre occiditur. Accepit enim Ptolemæus in ma-
 trimonium Alexandram perempto filio: huiusque affinitatis gratia fratres eius propensi-
 ore cura tuebatur. Antipater autem Pompeio mortuo in clientelam Cæsaris se contulit, &
 quia Mithridates Pergamenus ab accessu Pelusij prohibitus, cum exercitu quem ducebat
 in Aegyptum, apud Ascalonem morabatur, non solum Arabas, quamuis hospes esset, auxi-
 lium ferre persuasit: uerum & ipse armata Iudæorum tria circiter millia secum mouit. Ex-
 citauit autem præsidio Syriæ quoque potentes, & incolam Libani Ptolemæum, & Iambli-
 chum,

Achum, & Ptolemaeum alterum, quorum gratia ciuitates illius regionis alacri animo bellum pariter inchoarunt. Iamq; fretus Mithridates auctis propter Antipatrum copijs, Pelusium proficiscitur. Et quia transire uetaretur, ciuitatem obsidebat: Antipater uero in hac oppugnatione clarius enituit. Effracto enim ex parte sua muro, primus in ciuitatem cum suis intravit. & Pelusium quidem captum est: ulterius autem eos progredi non sinebant Iudaei Aegyptij, terrarum incolae, quae appellantur Oniae. Quibus tamen Antipater non modo ne obstarent, uerum etiam ut victui necessaria praeberent, militi persuasit. Vnde factum est, ut nec Memphitae ad manus uenirent, ultroque sese traderet Mithridati, atque ille Delta iam peragrato pugnam cum caeteris commisit Aegyptijs, in loco cui nomen est, Iudaeorum Castra: **B**etumq; in acie omni dextro cornu liberauit Antipater, circumgressus fluminis ripam. Leui enim cornu contra se positum superabat. Facto autem in eos impetu qui Mithridatem persequerentur, multos occidit: tamque diu reliquos fugientes agebat, donec etiam castris eorum potitus est, octoginta tantum de suorum numero amissis. Octingentos autem fere Mithridates, cum fugeret, perdidit. Praeter spem uero seruatus ex praello, vacuus inuidia, testis rerum ab Antipatro gestarum fuit apud Caesarem. Vnde ille tunc quidem Antipatrum spe & laudibus incitatum ad subeunda pro se pericula reddidit promptiorem. In quibus omnibus bellator audacissimus comprobatus est, multaque perpeffus uulnera, toto corpore gerebat signa virtutis. Post autem, quando rebus in Aegypto compositis, ad Syriam redijt, & Romanae cum ciuitate simul & immunitate donauit: alijsq; rebus honorando amicissimaeq; tractando, dignum emalatione reddidit: eiusdemq; gratia etiam pontificatum confirmauit Hyrcano.

Mithridates Pelusium obsidet

expugnat: Memphitis deditionem spontaneam facientes in gratiam recipit:

Aegyptijs uincit: & Antipatrum apud Caesarem laudat.

Antipater a Caesare Romana ciuitate & immunitate donatur.

De accusatione Antipatri apud Caesarem, de pontificatu Hyrcani, & Herode bellum mouente. CAP. VIII.

D O D E M uero tempore Antigonus quoq; Aristobuli filius, cum uenisset ad Caesarem, maioris praeter opinionem foelicitatis causam praebuit Antipatro. Nam qui de patris morte queri deberet, propter inimicitias Pompeij ueneno, quantum putabatur, petempti, & crudelitatis in fratrem accusare Scipionem, nullumq; inuidiae dolum admiscere miseris, ultra haec Hyrcanum & Antipatrum criminabatur, ueluti se patrio loco cum fratribus iniquissime pellerent, multisque gentem iniurijs afficerent, dummodo satiarentur: quodq; in Aegyptum auxilia ipsi Caesari non beneuolentia, sed timore ueteris discordiae miserint, & ut amoris Pompeij deprecarentur. Ad haec Antipater, veste proiecta, multitudinem uulnerum demonstrabat. & qua fide quidem Caesarem coluisset, uerbis non esse opus dixit: nam corpus etiam se tacente clamare, Antigoni autem mirari audaciam, qui cum hostis Romanorum sit filius, & fugitiui Romanorum, nouitrumq; rerum studium uotumq; seditiosum patris habeat, apud Romanorum principem alios accusare conetur, bonique aliquid adipisci tenter: quae hoc solum oportere contentum esse, quod uiueret, Namq; nunc eum non propter inopiam desiderare facultates: sed ut in eos qui dedissent, Iudaeorum seditiones accenderet. Quae ubi Caesar audiuit, Hyrcanum quidem pontificatu digniorem esse pronunciauit: Antipatro autem cuius uellet potestatis detulit optionem. Qui permissio dignitatis modo ipsi qui daret, Iudaeae procurator declaratus est. & praeter hoc impetrauit, ut subuersa patriae moenia renouare sibi liceret. Et hos quidem honores Caesar incidendos in Capitolium misit, ut iustitiae suae uirtutisque, signum Antipatri memoriae traderetur. Antipater uero ubi de Syria Caesarem profecutus est, in Iudaeam reuersus, ante omnia patriae muros a Pompeio dirutos reparabat: omniaq; lustrando, ne quid in illis regionibus turbatum esset, nunc interminando, nunc etiam suadendo curabat: unumquemque admonens, quod si cum Hyrcano sentiret, in otio atque opulencia uicturi esset, fortunisque suis & communi pace potituri: sin spe uania duceretur, eorum qui priuati quaestus gratia res nouas optarent: se quidem non procuratorem, sed dominum omnium, Hyrcanum uero tyrannum pro rege. itemque Romanos & Caesarem hostes pro amicis & rectoribus habituri: nec non passuros huius potestatem labefactari, quae ipsi regem constituerent. Sed quauis haec diceret, tamen etiam per se, quoniam Hyrcanum seignorem uideret, neque tam efficacem quam regni posceret sollicitudo, statum praeciae componebat. Et Phasaclum quidem natum maximam filiorum suorum militibus praepositum, Hierosolymae eiusque territorio praefecit: Herodem uero aetate posteriorem, nimisque adolescentem, Galilaeae destinatum, similia curaturum: qui cum natura strenuus esset, cito materiam ubi animi magnitudinem exerceret, inuenit: captumque latronum principem Ezechiam, quem praedari maximo agmine continentia Syriae deprehendit, ipsum aliosque latrones multos interfecit. Haec res adeo grata fuit Syris, ut per uicos atque oppida caneretur Herodes;

Antigonus patris mortem iniuste a Pompeio studiose illatam conqueritur: & Hyrcanum Antipatrum criminatur.

A. M. 3925; Ante Chr. nat. 46.

Hyrcanus pontifex.

Ant. lib. 14.

cap. 16.

Antipater praefectus Iudaeae declaratur:

patria muros reparat: & subditos, ut Hyrcano assensuerunt, monet.

Phasaclus militibus praeficitur, Herodes Galilaeae. Ezechia latronis mors.

uelut

vluti per eum pace reddita, & possessionibus restitutis. Ex huius denique operis gloria, Sex-
Phasaelus erga to etiam Cæsari propinquo magni Cæsaris, & Syriam tunc administranti est cognitus. Quin-
se benouolentia & Phasaelus fratris indolem contentione bona superare certabat, augendo erga se beneuo-
auget. lentiam Hierosolymis habitantium: atque illam quidem ciuitatem possidens, nihil autem
Antipater regis contumeliose per insolentiam potestatis admittens. hinc & Antipater obsequijs regalibus
lib. obsequijs co- ab ea gente colebatur, & honores ei tanquam rerum domino omnes habebant. Nec tamen
linir. ipse propterea minus fidelis aut beneuolus Hyrcano fuit. Verum fieri non potest, ut liuorem
Hyrcanus contra quicquam in secundis rebus effugiat. Namque Hyrcanus, quamuis & antea tacite sua spon-
Antipatrum in- te mordebatur adolescentium gloria, maximeque rebus ab Herode gestis, & crebris nuncijs
stigmaturs. laudes eius per singula facta prædicantibus, angeretur: à multis tamen inuidis, qui regias
Hyrcanus Hero- infestare solent, quibusque Antipatri eiusque filiorum probitas officiebat, instigabatur: di-
dem in ius uocati centibus quod Antipatro & filijs eius rebus traditis, solo contentus & hac potestate vacuo
atque regis nomine sederet. Et quam diu sic errabit, ut in se reges producat? Nec enim eos vel simu-
cum absolueze lare iam procuracionem, sed certè esse dominos, ipso reiecto: cuius nec mandatis nec episto-
decernit. lis, præter Iudeorum, tantam multitudinem peremisset Herodes: illumque, nisi regner, sed
Herodes Hyrc- adhuc priuatus sit, ad iudicium uenire debere, rationem tam ipsi regi quam patrijs legibus
cano à maleuo- redditurum, quæ indemnatos occidi non sinerent. His paulatim accendebatur Hyrcanus. Ad
lis accusatur: extremum autem iracundia prodita, causam dicturum Herodem iubet accersiri: atque ille
dux militum & patris monitu, & quod ei fiduciam res gestæ darent, firmata prius Galilæa præsidijs, ad re-
declaratur: gem proficiscitur. Ibat autem cum forti caterua, ne vel derogare videretur Hyrcano, si plut-
exercitu stipa- res duceret, uel inuidiæ nudus pateret. Sextus autem Cæsar adolescenti metuens, ne quid a-
tus, ut Hyrcan- pud inimicos deprehenso mali fieret, ad Hyrcanum mittit, qui ei manifestè denunciarent,
num regno de- ut homicidij crimine liberaret Herodem. Hyrcanus autem, qui eum diligere, per se quoque
poneret, prosti- id cupiens, absolutionem decernit. Atque is inuito rege euasisse ratus, Damascum recessit
ficitar: postea ad Sextum, nequaquam paratus obedire, si denuo fuisset accitus. Rursusque ab improbis
q. ab insinuato irritabatur. Hyrcanus, qui dicerent iratum Herodem abiisse, & ut se contra ipsum strueret,
reuocatur. properasse. Hæc autem rex vera esse existimans, quid ageret nesciebat: quoniam potentio-
Ant. lib. 14. rem inimicum videbat. Cum verò à Sexto Cæsare dux militum per Syriam itemque per Sa-
ap. 19. & 20. mariam declaratus esset Herodes, neque solum propter gentis fauorem, sed etiam viribus
Iulius Cæsar suis terribilis putaretur, in timorem extremum incidit, iamiamque illum contra se cre-
dolo necatur. dens cum exercitu esse uenturum. Neque opinione deceptus est. Namque Herodes in-
Cassius Apamiam tentatæ sibi accusationis iracundia, conflaram militum multitudinem in Hierosolymam
obsidione libe- ducebat, ut Hyrcanum regno deponeret. Idque fecisset, ni pariter egressi pater & frater fre-
rat. gissent eius imperum, deprecantes ut & ipse uindictam minis tantum, solaque indignatione
Cum metiretur: regi autem pareceret, sub quo ad hoc potentia processisset: ac si propterea quod
in iudicium vocatus esset, indignaretur: quia tamen absolutus est, gratias ageret, neque tri-
stibus quidem paria referret, saluti verò esset ingratus. Quod si etiam momenta bellorum
reputanda viderentur, iniquitatem militiæ consideraret: neque omnino de uictoria bene
speraret, qui cum rege congressurus esset domestica consuetudine iuncto, & de se bene me-
rito: seuo autem nunquam, nisi quod maleuolorum consilijs impulsus, umbram ei tantum
iniquitatis intentasset. Paruit his Herodes, qui speratis putauerat posse sufficere, suasque
uires demonstrare nationi. Er inter hæc discordia Romanorum circa Apamiam bellumq;
domesticum oritur: quoniam Cæcilius Bassus fauore Pompeij Sextum Cæsarem dolo ne-
cauerat, eiusque militem occupauerat. Alij verò Cæsaris duces, mortis eius ulciscendæ gra-
tia, cunctis uiribus Bassum petebant. Quibus tam interempti quam superstitis Cæsaris cau-
sa, quod ambobus esset amicus, Antipater per filios suos misit auxilia. Cum autem bellum
traheretur, ex Italia successor ante diem Sexti venit Marcus.

De Romanorum dissidijs post mortem Iulij Cæsaris, & insidijs Malichi. CAP. IX.

IN O B M tempore magnum bellum inter Romanos conflat, dolo Cassij & Bru-
 ti Cæsare interfecto, postquam triennium septemque menses tenuit principa-
 tum. Maximo autem motu cædis eius gratia concitato, & optimatibus inter se
 dissidentibus, propria spe quisque ducebatur ad id quod existimabat esse comodi
 us. Itaque Cassius Syriam petit, occupaturus militem, qui Apamiam circumsidebat: ubi &
 Marcum & dissidentes cohortes Basso conciliauit, simulque obsidione liberauit Apamiam.
 Ipse verò exercitum ducens, stipendium ciuitatibus indicabat: nec modus erat exactionis.

- A** Cū autem Iudæos quoque septingenta talenta iussisset conferre, minas eius veritus Antipater, filijs suis & alijs amicis maturè pecuniæ cogendæ curâ distribuit, & inter eos Malichus cuidam ex amicis : adeò necessitas urgebat. Primus autem Herodes Cassij fanorem promeruit, qui ex Galilæa parte sua, talenta centum attulit, proptereaquē inter eximios amicos numerabatur. At uerò cæteros tarditatis arguens Cassius, ipsis ciuitatibus irascebatur. Eoque Gophnam & Ammaūtē, & duas alias ciuitates ex vilioribus depopulatus, ibat quidē quasi Malichum interfectorus, quod remissior in exigendo fuisset. Verum & huius & cæterarum ciuitatum interitum repressit Antipater, centum ilicò talētis Cassio delinito. Nequaquam tamen Malichus post abitum Cassij, beneficiorum Antipatri memor fuit: Sed illi ipsi, quem *Malichus exactionum collector pro Cassio.*
- B** sæpenumerò memorabat sui seruatorem fuisse, periculum moliebatur, iniquitatis suæ impedimentum abolere festinans. Itaque Antipater & uires eius & calliditatem metuens, flumen transit Iordanem, ad ulciscendas insidias collecturus exercitum. Deprehensus autem Malichus Antipatri filios impudentia superat. Nam & Phasaclum apud Hierosolymam pre-sidijs appositum, & Herodem, qui custodiam curabat armorum multis excusationibus & sacramentis circumuentos impellit, ut ipsis intercedentibus reconciliaretur Antipatro: atque ita denuò per Antipatrum exorato Marco, tunc in Syria militem regente, seruatus est: qui Malichum statuerat occidere, quod nouis rebus studuisset. Cæsare uerò adolescente & Antonio cum Bruto & Cassio bellum gerentibus, Marcus & Cassius exercitu de Syria conflato, quod magnum momētum, ubi usus poposcit, Herodes fuisset, ipsum quidem totius Syriæ procuratorem præficiunt, equitum illi manu peditumquē attributa: si autem bellum desisset, regnum quoque Iudææ Cassius se eidem delaturum esse pollicitus est. Euenit autem ut Antipatro & spes & fortitudo filij, causa mortis fieret. Horum enim metu Malichus, ministro quodam regio pecunia corrupto, mixtum ei ueneno poculum dari persuadet. Atque ille quidem iniustitiæ Malichi præmium fuit post cōuiuium mortuus, vir & aliàs strenuus, rebusquē administrandis idoneus, & qui regnum recuperatum conseruasset Hyrcano. Malichus autem infensum propter suspicionem ueneni populum, negando placabat: simulquē, ut ualidior esset, armatorum sibi copias conquirebat. Nec enim Herodem cessaturum arbitrabatur; quinetiam mox cum exercitu necis paternæ ultor adueniret. Sed Phasacli fratris consilio, qui cum palàm minimè persequendum esse dicebat, ne uulgi seditio concitaretur, & purgantem se tunc Malichum patienter admittit, & suspitione liberum esse concedens, clarissimas paterno funeri celebrauit exequias. Cōuersus autem in Samariam, & ciuitatem composuit seditione turbatam, perque dies festos in Hierosolymam remeabat, præmissis ac comitantibus armatis: cui Hyrcanus, ita suadēte ob metum Malicho, denunciat, ne alienigenas superinducat indigenis festum purè castequē celebrantibus. Herodes autem, & ipso qui præceperat, causaq; contempta, nocte ingressus est. Iterumquē Malichus ad eum ueniens, Antipatrum flebat. Cōtraque ille se falli, cum vix animi dolorem premeret, simulabat: & tamen de nece patris apud Cassium per epistolas questus est, cui propterea Malichus inuisus erat. Itaque non modò ut mortem patris ulcisceretur, ei rescripsit: sed etiam tribunis quibus præerat, ut in causâ iusta Herodi opem ferrent, occultè præcepit. Et quoniam capta *Antipatri mort. A. M. 3929: Ante Chr. nat. 42.*
- E** Laodicia, vndique ad Herodem conuenerant optimates cum muneribus & coronis, ipse quidem hoc ultioni tempus destinauerat. Malichus autem id Tyri fore suspicabatur: & filium suum tunc apud Tyrios obsidem, statuit subducere, & ipse in Iudæam fugam parabat. Salutis autem desperatio stimulabat, ut etiam maiora cogitaret: nam & Iudæorum gentem contra Romanos excitaturum se credidit, dum bello aduersus Antonium Cassius occupabatur, deiectoquē Hyrcano facillimè regnaturum. Sed profectò irridebat eius spem fatale decretum. Etenim quò intenderet animum suspicatus Herodes, & ipsum & Hyrcanum ad cœnam uocat. Deinde seruorum quendam instruendi conuiuij specie mittit. Sed res erat, ut tribunis prædiceret ad insidias egredi: atque illi præceptorum Cassij memores, ad littus ciuitati proximum armati gladijs occurrunt, ibique circumseptum Malichum multis uulneribus interficiunt. Hyrcanus autem statim concidit stupore dissolutus: vixque anima recepta, Herodem percontabatur quis Malichum occidisset. Et cum è tribunis vnus respondisset, Cassij præceptum: Planè, inquit, & me & patriam meam Cassius seruat incolumem: qui amborum insidiatorem peremit. Vtrum autem ex animo dixerit, an quod timore factum probaret, incertum est. Sed enim Malichum *Malichus Antipatrum flebat. Herodes literis Malichum paternæ necis accusat: mortem patris ulcisci cōgruat: Malichum ad cœnam vocat: atque necari mandat.*
- hoc modo ultus est Herodes.

Ant. lib. 14.
cap. 20.

Felix in Phasaelum exercitum mouet.

Phasaelus Felicem superat.

Herodes Mariem tyrannum ex Galilæa percutit.

POST QUAM verò Cassius excessit è Syria, iterum Hierosolymis orta seditio est, cum Felix in Phasaelum mouisset exercitum, & in Herodem fratris poena vellet necem Malichi vindicare. Casu autem Herodes cum Fabio Romano duce apud Damascum habitabat: & ne cupiens auxilio foret, morbo impediabatur. Interea Phasaelus etiam sine cuiusquam auxilio superauit Felicem: probrumque ingrati obijciebat Hyrcano, qui & Felici studuisset, fratremque Malichi castella occupare permisisset. Iam enim multatenuerat, omniumque turissimum Massadam. Nec tamen ei quicquam contra vim Herodis potuit sufficere, qui mox vt conualuit, & alia recepit, & illum ex Massada supplicem dimisit, & Marionem Tyriorum tyrannum ex Galilæa pepulit: tria enim castella possederat. Tyrijsque quos ceperat, uitam concessit omnibus: nonnullos etiam donatos abire iussit, unà & sibi ciuitatis beneuolentiam, & tyranno comparans odium. Mariem autem à Cassio quidem meruerat tyrannidem, qui tot Syriæ tyrannos præfecerat: sed ob Herodis inuicicias etiam Antigoni Aristobuli secum ducebat, & Ptolemæum, propter Eubium, quem Antigonus sibi pecunia sociatum, adiutorem incepti habebat. Cuncta verò socer Ptolemæus Antigono subministrabat, contra quos Herodes instructus, in aditu Iudæe commisso prælio, victoria potitur: fugatoque Antigono, redit in Hierosolymam, pro merito gestæ rei omnibus charus, ut etiam quibus antea despectus erat, tunc in eius familiaritatem sese dederint, propter Hyrcani affinitatem. Namque is Herodes iam pridem ex indigenis habuerat uxorem non ignobilem, quæ Doris vocabatur, & Antipatrum ex ea suscepit filium. Tunc autem duxerat Alexandri (cuius pater fuit Aristobulus) filiam Mariam, Hyrcani neptem ex filia, atque inde regi familiaris erat. Sed ubi Cassio circa Philippum interfecto, Cæsar in Italiam, & Antonius in Asiam discesserunt: legatis ab alijs ciuitatibus ad Antonium missis in Bithyniam, etiam Iudæorum optimates accusatum veniunt Phasaelum & Herodem: quod illis rerum summam ui possidentibus, nomen tantum honorabile superesset Hyrcano. Ad quæ Herodes qui præfessus erat magna pecunia placatum fidem Antonium affecit, vt ne verbum quidem inimicorum eius pateretur audire. Et tunc quidem ita digressi sunt. Quum autem denuò Iudæorum primates centum viri, Antiochiæ proximam Daphnen ad Antonium venissent, amor Cleopatram iam seruientem, delecti à cæteris, qui eloquentia & dignitate præstabant, aduersus fratres accusationem proponunt. Respondebat autem Messala, causæ defensor, astante etiam propter affinitatem Hyrcano. Auditis deinde vtriusque partibus, Antonius percontabatur Hyrcanum, quinam essent regendis rebus aptissimi. Cumque is Herodem, eiusque fratres alijs prætulisset, voluptate repletus (nam & hospes eorum paternus erat, humanissimèque ab Antipatro susceptus, eo tempore quo in Iudæam cum Gabinio uenerat) tetrarchas ambos declarat, totius eis Iudææ procuratione permittit. Legatis autem id ægrè ferentibus, quindecim eorum correptos carceri tradidit, quos etiam penè occidit. Cæteros autem reiecit cum iniuria: unde maior tumultus Hierosolymis excitatus est. Denique mille legati iterum Tyrum missi sunt, ubi commorabatur Antonius in Hierosolymam paratus irruere. Et contra eos vociferantes, magistratus Tyriorum directus est, data ei licentia, vt quos comprehendisset, occideret: præceptoque ut eorum potestatem confirmare curaret, qui tetrarchæ ipsius essent Antonij suffragio constituti. Ante hæc autem Herodes usque ad littus cum Hyrcano progressus, multis eos admonebat, ne & sibi interitus, & patriæ belli causa fierent, dum inconsideratè contendunt. Illis autem tanto magis id indignè ferentibus, Antonius missis armatis, multos occidit, multos etiam vulnerauit, quorum & saucios cura, & mortuos sepultura Hyrcanus dignatus est. Non tamen idè qui effugerant quiescebant: perturbando enim ciuitatem, Antonium irritabant, ut etiam quos in vinculis haberet, occideret.

A. M. 3930.
Ante Chr.
nat. 41.

Ant. lib. 14.
cap. 21.
Iudæi denuò aduersus fratres accusationem proponunt.

Herodes & Phasaelus Iudææ tetrarchæ declarantur.

Antonius Iudæos rebelles carceri tradit:

in Tyro continuo ratur: & percupiens seditioem contra Herodem

& Hyrcanum esse motam, armatis missis, multos vnà cum captiuis occidit.

Ant. lib. 14.
cap. 21.

Lysanias Antigoni in regnum inducendum:

Hyrcanum verò deponendū esse censet.

BARZAPHARNE autem Parthorum satrapa, Syriam biennio post cum regis filio Pacoro detinente, Lysanias patris sui mortui successor Ptolemæi Minnæi filij, mille satrapæ talenta pollicitus, & mulieres quingentas, ei persuadet vt Antigoni in regnum inducerent, Hyrcanumque deponerent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse quidem per maritima loca perrexit, Barzapharnem autem itinere mediterraneo iussit irrumperè. Sed maritimorum Tyrij Pacorum excluderunt, cum Ptolemaidenfes cum & Sidonij recepissent. Illæ autem quendam regium pincernam, cognominem suum, equitatus

Atatus ei parte attributa, ad Iudæam iussit accedere, & exploraturum hostium consilium, & ubi usus exegisset, præsidio futurum Antigono. quibus Carmelum populantibus, multi Iudæi ultrò ad Antigonom confluunt, ad expeditionem alacriter animati. Ille autem ad locum qui Drymos dicitur, occupandum eos præmittit: ubi commissa pugna, depulsisque hostibus & effugatis, Hierosolymam cursu petebant, auctique multitudine, vsq; ad regiam processerunt. Excepti autem ab Hyrcano & Phasaelo, forti acie in foro configunt. Ibiq; hostes in fugam versos pars Herodis in fanum concludit: custodesque his sexaginta viros apponit, per ædes proximas collocatos. Sed hos quidem infensus fratribus populus, igne consumit. Herodes autem iracundia peremptorum congressus cum populo, multos obrûcat: inque dies singulos inuicem sese per insidias incurstantibus, assiduæ cædes erant. Instante uerò die festo, qui Pentecoste vocatur, omnia circa templum, totaque ciuitas plebe rustica repleta est, & plerâque armata. Et Phasaelus quidem muros, Herodes autem cum paucis domum regiam custodiebat. Inuasisque de improviso hostibus in suburbano, complures quidem peremit, omnes autem in fugam uertit. & hos in ciuitatem, alios in fanum, alios in extremum uallum includit. Interea pacis arbitrum Pacorum Antigonus petit admitti. Exoratus autem Phasaelus, & ciuitate & hospitio cum quingentis equitibus Parthum recepit, prætextu quidem componendæ seditionis ueniëntem, re autem uera ut adiuuaret Antigonom. Denique Phasaelum dolo perpulit, ut ad Barzapharnem legatus de pace proficisceretur: quamuis multa disuadente Herode, atq; ut insidiatorem occideret, neque se eius fallacijs deret, admonente: natura enim Barbaros fidem negligere. Exiit etiâ Pacorus cum Hyrcano, quò minus suspectus esset: nonnullisque relictis equitibus apud Herodem, quos Eleutheros uocant, cum cæteris Phasaelum prosequeretur. Sed ubi ad Galilæam uenerunt, indignas quidē dissidentes atque armatos offendunt: satrapam uerò conueniunt satis callidè, & officijs amicitia dolos regentem, Denique postquam dona eis dedit, redeuntibus insidias posuit. Illi autem in maritimum quendam locum deducti, cui nomen est Ecdippon, fraudè intelligunt. Ibi enim de promissis mille talentis audierunt: & quòd Antigonus plerasque mulieres ex his, quas ipsi haberent, inter quingentas Parthis deuouisset: quodque sibi semper à Barbaris præstruerentur insidiæ, ac olim capri essent, nisi mora fuisset, dum Hierosolymis caperetur Herodes, ne sibi præsciis quæ de his agerentur, caueret. Hæc iam non uerba erant solum: nam & custodes haud procul abesse conspiciebat. Et tamen Phasaelus Hyrcanum deserere non sustinuit, quamuis eum sæpius moneret Offilius ut fugeret: cui Saramala Syrorum tunc ditissimus dixerat, quemadmodum essent omnia de insidijs constituta. Sed conuenire satrapam maluit, atque in os exprobrare, quod se insidijs appetisset: ac maxime quia pecuniæ causa talis extitisset, cum plus ipse pro salute daturus esset, quam pro regno promississet Antigonus. Ad hæc Parthus subdola satis factione iureque iurando suspicionem deprecatus, perrexit ad Pacorum: statimque à Parthis qui remanserant, quibusque iussum erat, Phasaelus atque Hyrcanus comprehenduntur, periuriam simul ac perfidiam execrantes. At interim pincerna ad hoc missus, Herodem capere moliebatur: eumque fallere, ut extra murum procederet, sicut sibi mandatum fuerat, conabatur. Ille autem suspectos habere solitus Barbaros, & tunc minime dubitans in hostes incidisse literas, quæ insidias indicarent, prodire nolebat: quamquam satis idoneam causam Pacorus obtenderet, epistolas portantibus obuiam ire debere: nec enim ab hostibus esse captos, aut quicquam de insidijs, sed quæ Phasaelus gessisset, his contineri. Iamdudum autē ab alijs audierat Herodes, fratrem suum Phasaelum esse correptum: & Hyrcani filia Mariamme prudentissima foeminarum, multis eum precibus ne prodiret orabat: neque se crederet manifestis iam conatibus Barbarorum. Adhuc autem Pacoro cum socijs deliberante, quonam modo clam patraret insidias, nec enim fieri posse, ut tantæ sapientiæ vir ex aperto circumueniretur, nocte Herodes cum propinquissimis sibi ad Idumæam ignaris hostibus proficiscitur. Eo cognito, Parthi eum persequerentur. Et ille matrem quidem fratresque suos, desponsatamq; puellam cum matre, minimoque fratre prætereundum iter iussit. ipse autem caute cum famulis suis Barbaros retentabat: multisque per omnes conflictus interemptis, ad castellum Massada properabat. Grauiores autem in fuga Parthis Iudæos expertus est. Qui cum semper molesti fuissent, à sexagesimo tamen ciuitatis stadio aliquandiu etiam acie decertauerunt. Vbi Herodes victoria potitus, cum multis interfecisset, ipsumque locum in memoriam preclari facinoris ædificatum, locupletissima exornauit regia, arcemque in eo munitissimam condidit, ac de suo

Ioseph.

N nomine

Herodes quomodo gesserit se in pugna contra Antigonom & Parthos. Phasaelus Parthum recepit: & decipitur.

Pacori insidias fraus Herodi, Hyrcano & Phasaelo struuntur: & intelliguntur.

A. M. 3932. Ante Chr. nat. 40. Phasaelus & Hyrcanus à Parthis comprehendantur. Ant. lib. 14. cap. 22.

Herodes ad Idumæam properat:

grauiores Iudæos expertus: victoria potitus:

Herodion ar- nomine Herodion vocauit, Et tunc quidē cum fugeret, multos sibi adiungebat. Postea uerō **A**
tem condidit: quā Thresam Idumææ peruenit, occurrit ei frater Iosephus, turbamque sequentium di-
Iosephum obuiū minui persuadet: nec enim capacem esse tantæ multitudinis Massadam. Erat autem supra
conspicit: quā nouem millium multitudo. Itaque paruit Herodes eius consilio, & impares quidem
Petram pergit. necessitati per Idumæam dimisit cum uiarico, lectissimos autem, maximeque necessarios te-
Parthi in prædā nuit, atque ita in castellum receptus est. Deinde octingentis ibi relictis, qui mulieres defen-
uersi: derent, itemque comæatu, qui satis esset obsessis, ipse in Petram ciuitatem Arabiæ perrexit.
Antigonem re- Parthi autem apud Hierosolymam in prædā uersi, in fugientium domos ac regiam irru-
gem constituit: bant, solis Hyrcani pecunijs abstinentes: quæ trecenta talenta superabant, aliorum uerō spe
at Phasaelum minores inueniebantur: quoniam Herodes iam pridem Barbarorum perfidiam suspicans, **B**
& Hyrcanum quicquid in opibus pretiosum, in Idumæam multo antè comportauerat: eiusque sociorum
vincunt. itidem quisque fecerat. Veruntamen postquam præda potiti sunt Parthi, ad hoc iniuriæ pro-
A. M. 3932. cesserunt, ut omnem terram illam bello implacato replerent, Marisa quoque ciuitate uastata:
Ante Chr. nec solum Antigoni regem constituerent, uerum etiam Phasaelum & Hyrcanum uinctos
nat. 93. ei traderent uerberandos. At ille Hyrcani quidem aurículas dentibus truncat, ut ne solutus
Phasaeli mors. quidem mutatis rebus unquam pontificatum recipiat: ab integris .n. celebrari sacra oportet.
Phasaeli uerba Phasaeli uerō uirtute præuentus est Antigonus. Qui cum nec ferri copiam, nec manus
postrema. liberas haberet, ad saxum fracto capite interiit: atque ita probato, quod uerus Herodis frater
Parthi Hyrcanum uinctum abducunt. esset Hyrcanusque degenerasset, uiriliter moritur: dignum antea acta uita obitum assecutus.
Herodis erga Fertur tamen & aliud, quod ex illa quidē plaga respuerit, sed ueluti curandi eius causa, mis- **C**
Phasaelum dile- sus ab Antigono medicus, uenenis malis uulnus expleuerit, eoque illum pacto peremerit. V-
ctio. trum uis autem uerius sit, præclarum habet initium. Denique aiunt eum prius quæ; efflaret ani-
Malichus rex mam, cognito ex quadam muliercula, quæ Herodes euasisset, dixisse: Nunc bono animo disce-
Arabum Hero- dam, qui ultorem inimicorum reliquerim. Ille quidem hunc exitum habuit. Parthi autem,
dem Arabia quanquam mulieribus caruerint, quas maximè cupiebant, rebus tamen cum Antigono a-
pellit. pud Hierosolymam compositis, uinctum in Parthiam Hyrcanum ducunt. Herodes autem
Herodes Arabes obstinatus in Arabiam, uelut adhuc uiuo fratre suo festinabat: ut pecunias ab rege accipe-
hostes deprehen- ret, quibus solis exoratum iri pro Phasaelo sperabat auaritiā Barbarorum. Etenim cogita-
dit: bat, si Arabs minus memor fuisset paternæ amicitiae, animoque liberali parcior, uel mutuum
fratris mortem ab eo sumere, quod redemptionis causa præberet: pignori opposito ipsius filio, quæ redime- **D**
deplorat: ter Secum. n. habebat fratris filium, septem annos natum: trecentaque talenta dare decreue-
à Cleopatra ho- rat, interpositis precationi Tyrijs. Sed profectò studiū fortuna præuenerat: & Phasaelo mor-
norifice suscipi- tuo, ne quicquam fratrem diligebat Herodes. Non tamen uel apud Arabas saluā amicitia re-
tur: perit. Denique Malichus rex eorum, præmissis qui hoc admonerent, quæ; quimum reuerti eum ex
Romam nau- finibus suis iubet, simulatione quidem Parthos per legatos petisse, ut Herodem Arabia pel-
gat: leret: certa uerō causa fuit, quæ uicem Antipatro debitam negare proposuerat, neque pro bene-
Antonio suo cla- ficijs ab eo perceptis aliquid eius filijs gratiæ rependere, consolationis egentibus. Impudēti-
des enumerat. uerō suosores habebat, qui Antipatri uellent abiurare deposita. Erant autē circa eum poten-
Ant. lib. 14. tissimi. Proinde Herodes ubi Arabas ex ea sibi causa hostes esse deprehendit, unde amicissi-
cap. 13. mos existimabat, eaque respondit nuncijs, quæ dolor imperauit, Aegyptū uersū recedit: & prima **E**
Antipatro quidē uespera in quoddā agreste fanū, dū post se relictos reciperet, diuertit. Postero autē die
Antipatro cū Rhinocolurā peruenisset, fratris ei mors nunciatur. acceptoque tanto luctu, quantū curarū
Antipatro æstū deposuit, ibat ulterius. Itaque Arabē serō facti poenituit: & qui reuocaret eum, quæ cōtu-
Antipatro mellose tractauerat uelociter misit. Herodes autē in Pelusiū pertenerat: ibique trāitu phibit
Antipatro ab eius rei speculatoribus, rectores adit: & illi famā uiri dignitatēque reueriti, Alexandria eum
Antipatro prosequuntur. Ingressus autē ciuitatem, à Cleopatra honorifice susceptus est, ducē sibi militū
Antipatro fore eum ad ea que parabat, existimante. Posthabitis autem reginæ precibus, neque hyemis
Antipatro asperitatem, neque marina discrimina, quo minus nauigaret Romam, extimuit. Circa Pam-
Antipatro phylia uerō periclitatus, maiore oneris parte reiecta, uix in Rhodum uehementer bello
Antipatro Cassij uexatam, saluus euadit. Amicorum suorum, Ptolemæi & Saphinij receptus hospitio, li-
Antipatro cet rei pecuniariæ premieretur inopia, maximam tamen ædificat nauim triremem: eaque cum
Antipatro amicis delatus Brundisium, atque inde continuo Romam profectus, familiaritatis paternæ
Antipatro gratia primum conuenit Antonium: ei que tam suas quā rotius generis clades exponit: quod-
Antipatro que affnibus suis in castello relictis, atque obsidione cinctis, ad eum hyeme supplex nauigaf-
Antipatro set. Itaque tantæ miserationis casum miseratus Antonius, & memoria quidem iuncte cum
Antipatro

- A Antipatro dextrā, tum uerò ipsius qui aderat contemplatione virtutis, etiam tunc cum regem constituere proposuit Iudæorum, quem ipse tetrarcham antea fecerat. Non minus aut quam fauore Herodis, odio ducebatur Antigoni. Hunc enim & seditiosum, & Romanis inimicum esse arbitrabatur. Cæsarem quidem habebat multo quā ipse paratius renouantē Antipatri expeditiones, quas in Aegypto cum eius patre pertulerat: & hospitium & in rebus cunctis beneuolentiam: cum præter hæc ipsius quoque Herodis strenuitatem cerneret. Verum tamen & senatum conuocabat, ubi Messala, & post eū Atratinus, astante Herode, patris eius merita, & ipsius circa populum Romanum fidem prosequiebantur, quo simul hostem Antigonom demonstrarent: non solum quod intra breue tempus is dissidere cœpisset: verum etiam quod antea quoque populo Rom. despecto, Parthorum suffragio regnum curauisset accipere. His autem commoto senatu, cum Antonius etiam bello contra Parthos gerendo utile esse diceret, Herodem regi creari, omnes assentiunt. Dimissoque senatu, Antonius quidem & Cæsar egrediebantur, medium stipantes Herodem. Consules autem cum alijs magistratibus antecedeabant, cæsuri hostias, decretumque senatus in Capitolio reposituri. Primo autem die regni Herodis apud Antonium cœnarum est.

Herodes rex Iudæorum constitutus proponitur:

præconio extollitur: ☉

demum rex constituitur.

De bello Herodis à Roma redeuntis, pro Hierosolyma & contra latrones.

CAP. XII.

- A** **U**ERÒ tempore Antigonus apud Massadam inclusos obsidebat, alijs quidem uictui necessarijs abundantes, aquæ autem inopes. Vnde Iosephus quoque frater Herodis, cum ducentis familiaribus suis ad Arabas confugere cogitabat: audito quod eorum quæ in Herodem commiserat, Malichum pœniteret: castellumque reliquisset, nisi circa noctē, qua exitus erat, plurimum imbrium contigisset effundi. aqua enim replevis puteis, fugiendi causa non erat, adeo ut etiam ultrò in Antigoni militem eruptiones auderent: multosque nunc aperto prælio, nunc insidijs neci darent: non tamen illis omnia pro uoto cedebant, sed ipsi quoque interdum cum aduerso casu reuertebantur. Interea dux Romani militis Ventidius, prohibitum missus Parthos à Syria, post illos in Iudæam uenit: verbo quidem ut Iosepho, & qui unā obsidebantur, ferret auxilium: re autem uera, ut pecunias auferret Antigono. Itaque cum non longè ab Hierosolymis retendisset, quæstu expletus, ipse quidem cum maxima exercitus parte discessit. Silonem uerò cum paucis, ne furtum deprehenderetur, si omnes abduxisset, reliquit. Antigonus autem sperans iterum Parthos sibi adiumento fore, Silonem interim placabat: ut pendente spe, nihil inquietaret. Iam uerò naui ex Italia in Ptolemaidem deuectus Herodes, non parua manu coacta externorum atque gentilium, per Galilæam aduersus Antigonom properabat, Ventidij & Silonis fultus auxilio: quibus Gellius ab Antonio missus, ut Herodem in regnum deduceret, persuasit. Horum autem Ventidius quidem turbam in ciuitatibus, quæ propter Parthos euenerant, componebat. Silonem uerò Antigonus in Iudæa mercede corruerat. Non tamē Herodes opis egebāt: in dies enim singulos, quo magis iter promouebat, augebantur eius copiæ. nam præter paucos omnis ei Galilæa consensit, & propositum habebat præmium necessarium Massadam, ut primum affines suos obsidione liberaret, sed impedimento fuit Ioppe. Hæc enim prius, quod hostilis esset, eximenda uidebatur: ne dum ipse peteret Hierosolymam, receptaculum à tergo aliquod inimicis relinqueretur. Silo autem iūgit agmina, inueniisse gaudens resistendi occasionem, quod eum persecutio premeret Iudæorum. Hos autem Herodes paruæ manus excursionem perterritos, maturè in fugam uertit: & Silonem malè repugnantem, periculo eripit. Deinde capta Ioppe, suos liberaturus ad Massadam festinabat: dum indigenarum alios amicitia paterna sibi sociaret, alios ipsius gloria, non ullos utriusque beneficijs debita uicissitudo: plurimos tamen spes, ut à rege certissimo. Iamque ualidissimas quæsierat militum copias: sed Antigonus iter eius impediēbat, loca insidijs opportuna præoccupans, unde nullum aut minimum afferebat hostibus detrimentum. Herodes autem facile receptis ex Massada pignoribus suis & rebus, à castello in Hierosolymam perrexit. Cui se Silonis milites & multi ex ciuitate iunxerunt, uirium eius timore perculsi. Castris autem positis ad occidentem regionem oppidi, custodes eius partis ipsum sagittis & iaculis impetebant: ab alijs uerò per cuneos excurrentibus primæ frontis acies tentabatur. Herodes autem primo circa muros præconis uoce declarari iussit, populi se bono & saluti ciuitatis aduenisse: pœnasque ab nullo, quamuis manifesto inimico, repetiturum, sed discor dissimilis etiam offensarum obliuionem daturum. Deinde cum allocutionibus contrarijs

Ant. lib. 14.

cap. 23.

Antigonus Massadam obsidet.

Iosephus frater Herodis Antigono repugnat.

Ventidius Antigono pecunias auferit.

Antigonus Silonem placat.

Ant. lib. 14.

cap. 24.

Herodes Antigono bellum inferit.

Iudæos in fugam conuertit.

Ioppen expugnat.

Hierosolyma obsidione cingit.

se amicum Hierosolymitanis probat.

Ioseph.

N 2 pars

pays Antigoni obstaret, quo minus aut præcones exaudire, aut voluntatem mutare quispiam A posset, quod reliquum erat, suis imperat murorum defensores deturbare: atque illi statim sagittis cunctos ex turribus in fugam uerterunt. Ibi quoque tunc Silonis detecta corruptio est. Multis enim militum subornatis, qui rebus egere se necessarijs acclamarent, pecuniamque alimentis poscerent, atque hyemandi gratia in loca opportuna dimitti (nam ciuitati proxima deserta erant, ita omnibus ab Antigono antè prouisis) & incitabat exercitum, & ipse recedere conabatur. Herodes autem non solum duces qui Siloni parerent, sed etiam milites, ubi pluri rimi essent, conueniendo, rogabat ne se destituerent, quem scirent à Cæsare & Antonio & Herodes Silonis accusaciones, commeatus copiam præbens, perimit: senatu deductum, in uno die pollicitus eos penuria soluere. Deinde hæc precatus ipse agros adit: tantamque his exhibuit copiam commeatus, ut Silonis omnes accusaciones perimeret. simulque prospiciens, ne uel in posterum ministrare desinerent, accolæ Samaritæ per epistolas admonebat (nam ciuitas eius se clientelæ dederat) ut alimenta & uinum & oleum & pecora in Hierichunta deferret. Hoc ubi audiuit Antigonus, statim qui frumentarum hostes prohiberent, atque insidijs opprimerent, per agros dimittit. Illique iussis obediunt, & magna iam manus armatorum super Hierichunta fuerat congregata. Discreti autem montibus insidebant, si qui exportarent uictui necessaria speculæres. Non tamen Herodes otiosus erat, sed decem cohortibus comitatus, quinque Romanorum & quinque Iudæorum, quibus permixti erant etiam mercede conducti trecenti, præterea paucis equitibus. Hierichunta peruenit: & ciuitatem quæ uacua habitatoribus reperit, quingentos uero cum mulieribus ac familijs montium occupasse cacumina. & hos quidem captos dimisit: Romani autem in reliqua ciuitate irruunt, eamque diripere, cum plenas domos offendissent omnigenis opibus. Rex autem apud Hierichunta presidio collocato, reuersus est: Romanumque militem in his quæ sibi accesserant ciuitatibus, hoc est Idumæa, & Galilæa, & Samaria, hyematurum dimisit. Antigonus quoque Silonis corruptione meruit, ut exercitus partem Lyddes suscipere in Antigoni gratiam. Et Romani quidem armorum cura soluti, rebus omnibus abundabant. Herodes autem non quiescebat, sed Idumæam duobus millibus peditum, & quadringentis equitibus, misso etiam fratre suo Iosepho, communiuit, ne quid noui cum Antigono tentaretur. Ipse autem, matre cum alijs quos ex Massada liberauerat affinibus suis in Samariam trans lata, ibique tutissime collocata ut cætera Galilææ subuerteret, atque Antigoni præsidia expelleret, proficiscitur. Cumque Sephorim, licet vehementissime ningeret, peruenisset, facillime ciuitatem capit, custodibus eius ante aggressionem fuga dilapsis: ibique suis militibus, quos hyems fatigauerat, recreatis (erat enim magna copia commeatus) aduersus latrones in speluncis degentes direxit animum: qui plerique illius regionis incurstantes, non minoribus quam belli cladibus incolas afficiebant. Premissis autem tribus peditum cohortibus, unaque ala equitum in uicem Arbela, ipse diebus quadraginta post cum reliqua manu superuenit. Nec tamen eius incursum hostes extimere, sed armati obuiam procedebant, peritia bellatoris fisci, & ferocitate latronis. Deinde prælio commisso, dextro ipsorum cornu, sinistrum Herodis in fugam pellitur. Ille autem de suo dextro circumgressus, velociter subuenit, & suos quidem à fuga retrahit: irruendo autem in hostes, impetum persequentiū refrenabat, donec à fronte pugnantes uiolentiæ concesserunt: qui tamen eos usque ad Iordanem cædendo persequeretur: & magna fugientium parte perempta, cæteri trans fluuium disiecti sunt: & Galilæa metu est purgata, nisi quod in speluncis latitantes reliquerant, eorumque causa diutius ibi remorandum fuit. Quamobrem primum laboris fructum militibus rependebat, centum quinquaginta argenti drachmas singulis diuidendo: eorumque ducibus multiplicatam summam ad hyberna mittendo. Pheroræ autem fratri minimo scripsit, ut & foro uenaliū cōsuleret, muroque castellum Alexandrium cingeret: quæ ab illo curata sunt. Interea circum Athenas versabatur Antonius, Ventidius autem ad bellum contra Parthos Silonem atque Herodem accersit: mandato eis per epistolas, ut Iudæam statim antè componerent. Sed Herodes, libenter ad Ventidium Silone dimisso, ipse aduersum latrones in speluncis habitantes mouet exercitum. Istæ autem speluncæ in præruptis montibus erant, undique inaccessæ, transuersosque tantum ac perangustos ascensus habebant: saxumque ab earum fronte usque ad fauces altissimas pertingebat, rectum vallibus imminens, ut aliquandiu quidem rex pro loci difficultate quid ageret, incertus esset. Postremo autem placuit, ut molimine uteretur satis incauto. Etenim ualentissimus quisque demissus arcubus, exponebatur in ostia speluncarum. Hi quoque cum familijs eos mactabant, ignemque repugnantibus iniiciebant. Cumque aliquos ex his conseruare uellet Herodes, ut ad se accederent, voce præconis edixit. Sed illorum neque

A que voluntarius se quisquam ei tradidit: sed & quosuis coegerat, multi mortem captiuitati prætulerunt. Vbi etiam senior quidam, septem filiorum pater, orantes cum matre pueros, vt egredi sibi ad foedera permetteret, occidit hoc modo: Iussit exire singulos, ipse ad ostiū stabat, & prodeuntem quemq; filiorum trucidabat. Herodes autem è speculâ hæc prospiciens, & dolore conficiebatur, & vt filijs parceret, seni dexterâ cū precibus porrigebat. Ille autem dictis eius nequaquā mitior factus, insuper humilem animum Herodi exprobrauit, & post filios occidit vxorē: deiectisque desuper mortuis, postremo semetipsum præcipitem misit. Speluncis igitur & qui in his erant ita subactis, Herodes relicta exercitus parte, quantum ne quis rebellare tēteret satis esse arbitrabatur, eiq; parti Ptolomæo præposito, in Samariam rediit: scutorum quidem tria millia, sexcentos verò equites in Antigonū ducēs. Tuncq; propter eius abscessum nacti licentiam, quibus Galilæam turbare mos erat, Ptolomæum quidē ducem aggressi, nec opinantem interficiūt. Agros autem vastabant, in plaudes atq; in abditissima loca refugientes. Quibus cognitis Herodes maturē succurrit: & magnā quidem corū multitudinē morte consumit. Omnibus autem castellis obsidione liberatis, huius mutationis causa multam exegit à ciuitatibus pecuniam, centū talenta. Iam verò Parthis expulsis, occiso etiam Pacoro, Ventidius Antonij literis monitus, equitum mille auxilia duarūq; legionum, aduersus Antigonum mittit Herodi. eorum autem ducem Machæram, vt se adiutum ueniret, per epistolas rogauit Antigonus, & de iniuria Herodis multa conquestus, & pecuniam dare pollicitus. Sed is (nec enim ad quos missus fuerat, negligendum putabat, cū præsertim plura daret Herodes) in proditione quidem ei non paruit, simulata verò amicitia res Antigoni exploratum perrexit, non admissio Herodis consilio, dissuadentis id fieri. Antigonus autem, quia præsensit quid cogitaret, ciuitatem ei clausit, & tanquam hostem arcebat à mœnibus, donec Machæram incoepti puduit, & in Amathuntem ad Herodē recessit. Iratus autē quòd res aliter cesserat, quoscunque Iudæos offendisset interficiebat, vt nec vel Herodianis parceret: sed vt Antigonianis omnibus abutebatur. Hæc cum ægrē ferret Herodes, in Machæram quidem vindicare voluit, tanquam in hostem, iracundiam verò repressit, & ad Antonium properabat, apud eū accusaturus Machæram, iniquitatem. Ille autē relicta sua reputans, velociter regem consequitur: vtq; in gratiam secū redeat, multis precibus efficit. Neq; tamen Herodes à proposito suo reuocatus est, quo minus ad Antonium pergeret. Sed tūc audisset eum magnis viribus oppugnare Samosatam, iuxta Euphratē validissimā ciuitatem, acius festinabat, opportunū hoc tempus esse perspiciens demonstrāde virtutis, & vt magis magisque placeret Antonio. Denique mox vt ad eum venit, finem attulit obsidioni, multis Barbaris interfectis, magnaue prædæ parte sibi destinata: vt Antonius quidē quanquam eius virtutem antea mirabatur, tamen etiam tunc magis eandem opinionem haberet, multumque ad honores eius spemque regni adderet, Antiochus verò tradere Samosatam cogeretur.

De morte Iosephi, & obsidione Hierosolyma per Herodem, & Antigono occiso.

CAP. XIII.

E VM hæc agerentur, res Herodis in Iudæa fractæ sunt. Reliquerat enim Iosephū fratrem suum, qui omnia procuraret cum mandatis huiusmodi, vt nihil ante reditum suum aduersus Antigonū moueret, quia non firmū esset auxiliū Machære, quātum ex delictis superioribus appāreret. Verū Iosephus, vbi fratrem procul abesse cognouit, immemor præceptorum, Hierichūta cum v cohortibus à Machæra secum missis petit, vt maturo messiū tempore frumenta diripiat. In cursu autē hostiū per montana atque aspera loca oppressus, & ipse cadit, magnam viri fortis in ea pugnata gloriam cōsecutus, & omnes Romani milites pereunt. Recens autē lecte de Syria cohortes erāt, nec veteranorū quenquam permixtum habebant, qui belli imperitis opitulari posset. Antigonus autem victoria minimē contentus fuit, sed eò processit iracundiæ, vt mortuum quoq; Iosephum verberaret. Denique nactus corpora mortuorum, etiam caput eius abscidit, quamuis quinquaginta talenta Pheroras frater preciū redemptionis offerret. tanta verò nouitas post Antigoni victoriā Galilææ res occupauit, vt qui partibus eius magis fauerēt, productos primates Herodis studiosos lacū submergerent: multaq; in Idumæa quoque mutarentur, ubi Machæra castelli cuiusdā instaurabat mœnia, cuius nomen est Githa. nec horum quicquid Herodes audierat Captis enim Samosatis Antonius, & præposito Syriæ Sosio iussu ut Herodem quoque aduersus Antigonum adiuuaret, discessit in Aegyptum. Sosius autē duabus

Ioseph.

N 3 cohort.

Crudele patris in se, liberos, uxoremq; facinus

Ptolomæus Herodianorum militum dux interficitur.

Ventidius Herodi copias auxiliorum mittit.

A. M. 3934.

Ante Chr.

nat. 37.

Antigonus Machæram repulit.

Herodes Machæram accusat.

Samosatam oppugnat & multis Barbaris interfectis ad Antonium peruenit.

Ant. lib. 14.

cap. 25.

Iosephus opprimitur.

Antigoni in Iosephi mortui corpus crudelitas.

Machæra Githa mœnia instaurat.

Herodi mortem
fratris somnia
manifesta signi-
ficant.

Herodes Galilæ-
am armata ma-
nu ingreditur.

Ab Antonio auxi-
lia adipiscitur.

Herodis coenach-
um concidit.

Herodes vulner-
atur.

Antigonus Pappi
puni Herodi bel-
lum illatum
mittit.

Herodes Pappi
auget.

Castrorum multi-
tudo victoribus
transiit obstru-
it.

Herodes Pappi
Antigoni ducem
abscisso capite
obtruncat.

Hierosolymam
objidet.

Herodem ducit.

cohortibus in Iudæam præmissis, quarum Herodes vteretur auxilio, ipse cum cætera manu A
militum sequebatur. Herodi autem degenti propè Daphnem Antiochiæ, mortem fratris
somnia manifesta significant. Cumque turbatus p̄siluisset è stratis, ecce nuncij cladis intra-
bāt: quare præ dolore paululū quæstus, maxima parte luctus dilata, in hostes properabat, ul-
tra vires iter accelerās. Et ubi ad Libanū venit, octingentos montis accolæ assumit auxilio,
unamq; his iungit Romanorū cohortē. Cum quibus non exspectata luce, Galilæā ingressus
est, hostesq; obuios in eum quē reliquerant locum auertit, & asidue quidem castellum op-
pugnare tētabat: sed priusquā id caperet, asperissima hyeme coactus, in vicum proximum
recepit exercitū. Paucis autem diebus post, auctus etiam alterius cohortis præsidio, quā An-
tonius miserat, tanto hostibus terrori fuit, vt castellū nocte deferrent. Iamq; per Hierichū B
ta properans ibat, vt quam primū interfectores fratris sui posset ulcisci, ubi etiā mirabilis
ei monstriq; similis casus euenit: unde præter spem liberatus, opinionē q̄ Deo charus esset
adeptus est. Nam cū multi honorati uespera illa apud eum cœnauissent, postquā dimisso
conuiuio omnes egressi sunt, confestim cœnaculū concidit. Id autem cōmune sibi iam pe-
riculorum q̄ salutis præsagium, quantum ad futurū bellum pertineret, mane primo ca-
stra mouet: hostiumq; sex circiter millia de montibus decurrentes, prima tentabat agmina.
Et manum quidē cum Romanis conferere nō satis fidebant: lapidibus aut ac telis eos, dum
modo plurimos sauciarent, eminus appetebant. Vbi Herodes quoq; ipse præteriens, latus
iaculo vulneratur. Antigonus aut se non solum audacia suorum, sed etiā multitudine supe-
riorem videri cupiens, Pappum quendā ex contubernalibus suis cum manu militum in Sa- C
mariā mittit, quibus quidem Machæra erat præmiū victoriæ. Herodes verò terrā peruaga-
tus hostilem, quinq; municipia capit, duoq; habitatorum millia consumit, exustisq; domi-
bus, ad exercitum redit, circa vicum, qui appellatur Cana, tendētem. In dies autem singulos
magna ei multitudo Iudeorū, vel ex ipsa Hierichunte, vel ex alijs regionibus accedebat: cū
hos odiū moueret Antigoni, alios ipsius Herodis præclara facinora. Enimuerò multos ratio
ne carentes, mutationis cupiditas impellebat. Hoc autem congregari festinante, Pappi mili-
tes neq; multitudine hostium, neque impetu perterriti, acriter ad pugnam ex altera parte
procedunt. sed ubi agmina conflixerunt, cæteri quidam paulisper restiterunt. Herodes autē
fraternę cedis recordatione piculosi dimicās, dūmodò eius ulcisceretur autores, aduersam D
aciē facili mē superat. Deinde semper integros aggrediendo, vniuersos in fugam uertit. erat
enim plurima occumbentium strages, cum alij quidem in vicum vnde venerant cōpellerē-
tur: nouissimus autem ipse instaret, atque infinitos occideret. postremò ruens inter fugien-
tes hostes in vicum irrupit: cū omnes domus armatis essent refertæ, plenaq; propugna-
torum desuper tecta: & quoniā foris deprehensos facili mē superabat, disturbando aedes in-
tus abditos extrahebat, alios conuulsis obrutos tectis, multos simul necabat. si quis autem
subterfugisset ruinam, cum gladijs armati milites excipiebāt: tantaq; cadauerū per omnes
vias multitudo coaceruata est, vt etiam victoribus ipsis transitus obstrueretur. Hanc plagā
hostes adeò non tulerunt, vt confluentium turba, conspectis qui in vico perissent, fuga di-
scederēt: statimque successu fretus Herodes ad Hierosolymam perrexisset, nisi cum hyemis
asperitas prohibuisset. Hæc enim perficiendæ victoriæ fuit impedimentū, & ne penitus op- E
primeretur Antigonus obstitit, qui ciuitatē iam deferere cogitabat. Herodes autem ad ue-
spērā, cū lassos amicos reficiendi corporis gratia dimisisset, ipse adhuc ab armis calidus, mo-
re militis lauātū ibat. Siquidem vnus tantum puer cum sequebatur, & priusquā in balneū
perueniret, obuius ei quidam ex hostibus gladio armatus occurrit, deinde alter & tertius &
plures. Et hi cōfugerant armati ex acie in balneum, sed perculsi etiā tum metu ac latitantes,
vt regē uiderūt, illū quidē stupore debilitati ac tremētes, cū inermis esset prætereunt: exitus
verò quā fugerēt cursū petebāt. Itaq; cū alius casu, qui eos cōprehenderet, nullus adesset,
Herodi aut nihil pati satis fuisset, omnes effugiūt. Postero autem die Pappū quidē, Antigō-
ni militū ducem, abscisso capite obtruncat: idq; Pheroræ magistro exercitus fratris suo mittit
in perempti fratris ultionē. namque Pappus erat qui Iosephū interfecerat. Vbi autem rigor F
hyemis cessit, Hierosolymā repetijt: murisque admoto milite (annus autē tertius agebatur,
ex quo Romæ rex fuerat declaratus) pro templo castra posuit, quā facilius erat expugnatio,
& antea Pompeius ceperat ciuitatem. Exercitu autem in opera distributo, suburbanisq; di-
uisis, tres qdē leuare aggeres, & sup̄ eos turres edificare iubet. relictis aut q̄ opib. instaret im-
pigerimis amicorū, ipse in Samariā vadit, vxorē acceptur⁹, Alexandri filij Aristobuli filia, sibi
despon-

- A** despōsatā, vt dixim⁹: & dū obsidet, subcisiua opa nuptias curatur⁹: q̄pp̄ iam hostes despiciē-
bat. Igitur vbi eam duxit, ad Hierosolymam redit, auctus militum copijs: ei q; Sosius cum
magna manu equitum peditumq; sociatur: qua mediterraneo itinere pmissa, ipse per Phoe-
nicem iter fecit. Vniuerso autem exercitu congregato, ad peditum legiones vndecim, equi-
tumq; sex millia, præter auxilia Syrorum, non pro minima parte dūcenda, propē à septētri-
ōnali muro castra collocarunt: Herodes quidem senatusconsulto fretus, quo rex fuerat de-
claratus: Sosius verò Antonio, à quo milites, quib⁹ præerat, sciret missos Herodi auxilio. Iu-
dæorum autem intra ciuitatem agentium populus uariē turbatus erat. Nam circa templū
infirmior multitudo conueniens furore agebatur, multa q; veluti diuinitus de temporibus
dictitabat: & qui audaciōres essent, in cateruas conglobati, multis modis latrocina bātur: ma-
ximē ex locis oppido proximis victui necessaria diripientes, neq; aut equis aut viris alimen-
ta relinquebant. Bellatorum autem constantiores obsidentibus oppositi, ē muris opus ag-
gerum prohibebant, & contra instrumenta oppugnantium semper nouum aliquod obsta-
culū moliebantur. In nulla re autem æquē ac in cuniculis superabant. Rex autem aduersus
latrocinia quidē occultas excogitauit militū insidias, quib. eorum teprimerentur excursus:
inopiā verò alimentorū longinquis transuectionibus adiuuari disposuit. ac pugnæ intenti,
quāuis omnē modū audaciæ supergrederentur, Romanorū tamen peritia vincebātur: nihil
ominus aptē cum his, certa morte pposita, cōfligebāt. Ex improviso aut Romanis p cūicu-
los intermediōs emergenrib. prius q̄ muri aliqua pars dirueretur, alterā eius vicē muniebāt.
- C** Prorsus aut neq; manibus neq; machinis deficiebant, quoniā vsq; ad vltimū repugnare de-
creuerant. denique tanto exercitu circumsidente, per quinque menses obsidium tolerauc-
runt: donec quidam ex his quos lectos habebat Herodes, ausi murum transgredi, ciuitatem
irrupere, & post eos Sosij centuriones. Igitur ante omnia fano proxima capiebantur: et infu-
so exercitu plurima ubiq; mors erat: Romanis quidem propter obsidionis moras iratis: He-
rodis verò manu Iudaica summo intēta studio, nē quis penitus ex aduersarijs euaderet. Ma-
ctabantur autem quamplurimi, & per angustiores vicos oppidi, & in domos compulsi, etū
ad templum etiam confugissent: nec vlla erat aut senectutis aut muliebris infirmitatis mise-
ratio. Deniq; licet rex ubiq; mittens rogaret vt parcerent, nemo tamen dexteram continuit:
sed veluti furentes omnem persequebantur ætatem. Ibi tunc etiam Antigonus, neq; prio-
rem neq; præsentem fortunam cogitans, domo descendit, et ad pedes Sosij prosternitur. Il-
le autem nihil cum tantæ mutationis causa miserratus, & intemperatē derisit, & Antigona
appellauit: neq; tamen etiam custodia liberum dimisit vt fœminam. Itaq; ille quidem vin-
ctus asseruabatur. Herodes autem cū iam hostes vicisset, vt externa quoq; auxilia compe-
sceret providebat. Visēdi enī templi, sanctorumq; eius studio, omnis peregrina multitu-
do fuerat incitata. Ob eamq; rem, hos minis, alios precibus, nonnullos armis etiam refrē-
nabat: acerbiorē, quā si victus fuisset, existimans sibi fore victoriam, si quod videri nefas
esset, culpa sua visum fuisset. mox autem etiam rapinas in ciuitate prohibuit, multa inuict⁹
in Sosium, si vacuefacto viris & pecunijs oppido, Romani regem se solitudinis reliquissent:
qui pro tanta ciuiū cede, totius orbis terræ imperiū, vile pretium iudicaret. Illo autem iustū
esse dicente, vt pro labore obsidionis prædandi licentiam milites haberēt: ipse de suis facul-
tatibus mercedem singulis distributurū se asseuerauit. Atq; ita redemptis patriæ reliquijs,
promissa compleuit. Nam & militum quenq; liberaliter, & pro merito, duces, ipsumq; Sosi-
um regia largitate donauit, vt nemo egēs pecunijs abiret. Post hæc Sosius aurea corona Deo
dedicata, ex Hierosolymis remeauit, Antonio victum Antigonom ducens. & illum quidē
vana spe vitæ cupidum vsq; ad vltimū diem, ignauia digna securis excepit. Rex aut Herodes
discreta multitudine ciuitatis, suarum quidem partium studiosos, quo magis beneuolos si-
bi faceret, honorificē tractabat. Antigonianos autem neci tradebat. Et quum pecuniā defe-
cisset, diuiso quicquid ornamentorum haberet, Antonio eiusque comitibus misit. non tã-
mē omnino, ne quid pateretur, redemit. Iam enim Antonius Cleopatraz amore corruptus,
in omni re cupidini cesserat. Etenim Cleopatra, vbi tanta cognationem suam sœuitia perfe-
cuta est, vt neque propinquus sanguine superesset, cædis rabiem contulit in extraneos: Syro-
rumq; optimates apud Antoniū criminādo, suadebat eos interfici, vt eo modo cuiusq; pos-
sēsiones dominio suo facilius quæreret. Postea verò q̄ in Iudæos atq; Arabes usq; extendit
auaritiā, vt reges eorū Herodes & Malichus interirēt, occultē moliebatur. Cui cū verbo
tenus annuisset Antonius, occidere quidem bonos viros tantosq; reges iniustum esse duxit:
verū inter amicos vltra non habuit: sed multa terra eorum præcisa finibus, & quod ē

Ant. lib. 14.
cap. 12.

Sosius Herodi s̄
ciatur,

Ant. lib. 14.
cap. 26.

Hierosolyma cā-
piunt.
A. M. 3935.
Ante Chr.
nat. 36.

Antigonus se
dedit.

Herodes ab vlti-
miorē iniuria
pecunijs exerci-
tū et Sosio largi-
tus ciues eximit.

Antigonus securā
percutitur.
Ant. lib. 15.
cap. 1.

Cleopatra sœui-
tia.

Cleopatra auaritia.

rat in Hierichunte palmetum, in quo balsamum gignitur, & ciuitates præter Tyrum & Sidonem cunctas intra flumen Eleutherum ipsi dedit. Quorum potita dominio, ad Euphratem usque Parthis bellum inferentem profecuta Antonium, per Apamiam & Damascum in Iudæam venit. Atque hic Herodes, licet magnis muneribus infensum eius animum mitigasset, tamen ducentis talentis annuis abscissas regno suo possessiones impetrat sibi locari: ipsamque omnibus obsequijs placans, Pelusium usque deducit. Nec multum interea tempus & Antonius ex Parthis aderat, captiuumque Artabazen Tigranis filium dono Cleopatrae ducebat. Nam cum pecunijs omnique præda Parthus illi statim condonatus est.

A. M. 3941.
Ante Chr.
nat. 30.

Ant. lib. 19.

cap. 5.

Bellum Actia-

cum.

Cleopatra astu-

cia.

Herodes Arabes
aggreditur

insidijs pericli-
tatur:

vincitur: sed ta-
men tandem

Arabum fines
incurfionibus in-
festat.

Ingens in Iudæa
terramotis.

Ant. lib. 19.

cap. 6.

Herodii ad suo
oratio

Spes fallax quæ.

Metus prouiden-
tiam docet.

De insidijs Cleopatrae in Herodem, et Herodis prælio contra Arabes, et in-
genti terramotu. Cap. XIII.

ONCITATO autem bello Actiaco, Herodes quidem cum Antonio profici-
sci paratus erat, & alijs per Iudæam turbis liberatus, & Hyrcanio potitus, quem
vicum Antigoni soror tenebat: veruntamen à Cleopatra callidè, ne periculi
Antonij particeps fieret, interclusus est. Regibus enim, vt diximus, insidias ten-
dens, bellum in Arabas vt Herodi committeret, persuadet Antonio, quos si vicisset, Arabiæ,
sin aut victus esset, Iudææ domina cõstitueretur: alterumq; potentiũ per alterũ pessundaret.
Sed hoc eius consilium Herodi fœliciter cessit: nam primum in Syros hostes ducẽs, magnũ
quem conflauerat equitatum, circa Diospolim in eos mittit, & quamuis fortiter resistẽtes,
superauit. Qui cũ iam victi essent, magno motu Arabes suscitantur: & infinita manu in
Syriz cœles Canatham congregati, expectabant Iudæos: ubi rex eos Herodes cum exercitu
aggessus, bellum consulti⁹ administrare tentabat, castraque muro cingi præcipiebat. Non
tamen ei paruit multitudo, sed priore victoria freti Arabas impetunt, & prima coitione in
fugam versos vrgebant: in persecutione verò insidijs periclitatur Herodes, Canathensibus
ab Athenione immissis, qui ex Cleopatræ ducibus semper ei fuerat inimicus. Namque ho-
rum incurfũ recreati Arabes, pugnam repetunt: iunctisq; agminibus circa saxosa loca &
deuia, Herodis militẽ fugant, plurimis cede prostratis. Qui verò ex prælio seruati sunt, in vi-
cũ Ormizam confugiunt, vbi etiã castra eorũ cum hominib. circumuenta Arabes, sicut erãt
plena ceperunt. Neque multo post accepta clade Herodes aderat cum auxilijs, serius quàm
vñs poposcit. Huius ei vulneris causa fuit, præpositorũ militibus contumacia, quòd iussis
obedire noluerunt. Non. n. repentino commissio prælio vllũ Athenio insidiandi tempus ha-
buisset. rursus tamen vltus est Arabas, assiduis fines eorum incurfionib⁹ infestãs, quòdque
semel victus est, sæpè repedit. Sed dũ inimicos persequitur, incurrit ei diuinitus alia calami-
tas, septimo regni anno, & Actiaco bello feruente: namque veris initio terra mota, infinita
quidem pecorum, triginta verò hominum millia peremit, cũ exercitus mansisset incolu-
mis, quoniam sub diu tendebat: ibique Arabas in maiorem audaciam fama sustulit, tristi-
bus nuncijs grauius semper aliquid affingens. Vnde velut omni subuersa Iudæa, terræ obti-
nendæ spe, quia neminem superesse credebant, in eam irruunt, legatis prius interfectis, qui
ad se venerant à Iudæis. Herodes autem aduentu hostium perterritam suorum multitudi-
nem, tam magnitudine quàm assiduitate calamitatum fractam, ad repugnandum incitare
tentabat, hæc dicens: Rationem habere non videtur, cur vos præsens formido perculerit: nã
dliuine quidem indignationis plagas mœrori vobis esse non miror, ignauum autem est per-
peti idem, etiam cũ incurfus hominũ repellendi sunt. Ego enim tãtum abest ut hostes
post terræmotum pertimescam, quòd magis putauerim Deum hanc illis illecebram immi-
sisse, ut pœnas redderent. Non enim tantum manu armisque freti, quãtum nostris calami-
tariis, ueniunt. Fallax autem spes est, quæ non suis viribus nititur, sed alienis aduersis. Ne-
que verò vel secundæ res vel contrariæ, apud homines certæ sunt: sed in vtramque partem
videas fortunam nutare vicissim, ut exempla vobis propria demonstrabunt. Nempe prælio
superiore victores, post ab hostib. victi sumus. Et nunc ergo, quantum æstimare licet, illi ca-
pluntur, victores se fore credentes. Nimis enim confidens incautus est: metus autem proui-
dentiam docet. Itaque mihi quidem hoc ipsũ quod timetis, fiduciam suggerit. Nã cũ fe-
rociores quàm opus erat fuistis, & præter voluntatem meam in hostes egressi estis, Atheni-
on insidiandi tempus inuenit: nunc autem vestra cunctatio, & minus alacer animus, vt vide-
tur, certam mihi victoriam spondet. Conuenit tamen ante prælium sic esse affectos, in ipso
autem opere virtutem exerere: consceleratisque hostibus planum facere, quod neque hu-
manum aliquod malum, neque ira cœlestis vnquam deprimat fortitudinem Iudæorum
donec'

A donec spiritum vitæ ducunt, vel eorum quicumque in bonis suis Arabas dominari patitur, quos aliquoties penè captiuos abduxit. Nihil autem vos terreat rerum anima carentium metus: neque arbitremini, terræ concussionem, alicuius futuræ cladis esse portentum. Naturalia namque sunt elementorum quoque vitia: nullumque damnum inferunt, nisi quod ex ipsis uenerit. Nam pestilentia quidem, vel famis, vel terræ motus signum aliquod tardante malo fortasse præcesserit: ipsa verò cum extiterint, sui magnitudine finiuntur. Cæterum quid nobis amplius quàm terræ concussio, bellum nocere potest etiam victis? Imò enim uerò maximum imminenti excludij monstrum, sponte sua, neque alienis manibus inimicis accidit, qui legatos nostros præter omnium hominum leges crudeliter mactauerunt, talesque Deo per bellum euentu hostias ceciderunt. Non enim effugient maximum eius lumen inuictamque dexteram, sed continuo poenas dabunt: si patrio repleti spiritu, in uindictam violati foederis animos excitemus. Pergite quisque, non pro coniugibus neque pro liberis aut pro patriæ periculis pugnaturi, sed legatorum cædis ultores. Illi melius quàm nos qui uiuimus exercitum regem: uobisque mihi obedientibus, periclitabor ipse pro cæteris. Pro certo enim scietis, fortitudinem uestram sustineri non posse, nisi temeritate lædatur. His adhortatus milites, ubi eos alacres uidit, sacra Deo celebrauit: deinde cum exercitu Iordanem fluium transgressus est. Castris autem Philadelphie positis, haud procul ab hostibus, quasi de interiacente castello cõtenderet, pugnam eminus irritabat, quamprimum cupiens cõgredi. nam & hostes præmiserant, qui castellum occuparet. Sed illos quidem regis facile repulerunt, collemque tenuerunt: ipse uerò quotidie producto ad prælium milite, instructaque acie, Arabes laceflebat. Cum autem nemo contra procederet (quidam enim eos uehementis formido tenebat, & ante multitudinem dux Althemus timore obriuerat) vallum eorum disturbat ipse aggressus: eoque modo coacti ad pugnam confusis ordinibus, mixti que cum equitibus pedites egrediuntur: etsi multitudine superiores, ludæis tamen alacritate impares, quantum audaciores eos faceret uictoriae desperatio. Et quandiu quidem restiterunt, non magna eorum cedes facta est: ubi uerò terga nudauerunt, multi à ludæis, multi uerò à semetipsis conculcati perierunt. Denique millia v in fugam ceciderunt, cæteraque multitudo intra vallum compulsa est, eosque statim circumseptos obsidebat Herodes, & licet armis propè adesset excidium, tamen aquæ penuria uehementer uigebat. Cumque rex arrogantius eorum legatos despiceret, & talenta quinquaginta pro redemptione offerentibus, magis instaret denique ardescere siti, cæteruatim exeuntes, ultro se ludæis tradebant, adeo ut quinque diebus quatuor millia uincerentur, sexto reliqua multitudo ad pugnam desperata salute procederet. Quibus congressus Herodes, iterum septem millia circiter sternit: & tam magna plaga uirtus Arabiam, extincto uirorum eius spiritu, tantum profecit, ut eius patronus ab ea gente optaretur.

Herodes exaltatus in regnum. CAP. XV.

E x autem illum excepit desueta rerum sollicitudo propter amicitiam Antonij, post uictoriam Cæsaris apud Actium. Veruntamen plus timoris habebat quàm ipse patiebatur. Nec enim Cæsar uictum iudicabat Antonium, donec Herodes cum eo superesset. Itaque rex periculis decreuit occurrere: Rhodumque transmissus, ubi Cæsar eo tempore morabatur, adiit eum sine diademate, veste quidem cultuque priuato, sed fastu regio, neque dissimulata ueritate coram eo hæc dixit: Ego quidem, Cæsar, rex factus ab Antonio, fateor utilem me fuisse regem Antonio. Neque dissimulaui, quod omnimodo armis quoque me grauem expertus esses, nisi Arabes prohibuissent. Veruntamen & auxilia ei pro uiribus meis misi, & multa frumenti millia: sed nec accepta apud Actium plaga, bene de me meritum deserui. Nam cum auxilij minus commodarem, optimum ei consilium dedi, unam esse dicens Cleopatras mortem aduersorum correctionem, quàm si occidisset, & pecunias ei, & muros ad tuitionem, & exercitum, & memetipsum belli contra te socium pollicebar. Sed profecto eius aures Cleopatras amores, & Deus qui tibi uictoriam donaret, obstruxit. Unam ergo cum Antonio uictus sum, & diadema cum eius fortuna deposui. Ad te autem ueni, spem salutis de uirtute præsumens: & ut in exatrem adduceretur properans, qualis amicus alicuius fuerim. Ad hæc Cæsar. Imò uerò saluus esto, inquit, & nunc regnato certius. Nam meritis es, qui plurimos reges, cum amicitiam tanta fide tuearis. Expectare autem, ut etiam foeliciores fidus permaneat: siquidem ego præclarissimam spem de sua magnanimitate mihi promitto. Recte tamen fecit Antonius, qui magis Cleopatram, quàm

De terræ motu.

Dei manu effugere nemo potest.

Herodes Deo sacra celebrat.

Herodes Arabes laceflebat.

Arabum copias vincit.

Arabes sponte se ludæis tradunt.

Ab Herode deus uis profugatur.

A. M. 3942. Ante Chr. nat. 29.

Ant. lib. 14. cap. 7. Herodes Cæsarem uictorem in Rhodo adiit.

coram Augustum uerum dicit.

Cæsar Herodem regem appellat.

quàm tibi paruit. Te namque lucrati sumus propter eius amentiam. Prior autem ab officijs **A**
 cœpisti, quantum apparet, quem aduersus eorum gladiatores idonea auxilia misisse Venti-
 dius perscribit. Quare interim tibi decreto firmitatem regni præbeo. Experiar autem ipse
 quoque bene tibi aliquid facere, vt non desideres Antonium. Huius sermonis humanitate
 regem ne quid de amicitia sua dubitaret hortatus, & diadema illi imposuit, & indulgentiâ
 decreto consignari in quo multa magnificè in eius laudem commemorauit. Ille autem pri-
 eum muneribus delinitum rogabat, vt Alexandrum quendam supplicem, ex amicis Anto-
 nij, iuberet absolui. Sed vicit iracundia Cæsaris, multa illum & grauiâ pro quo roga-
 batur admisisse dicentis, quibus repulit deprecantem. Postea verò ad Aegyptum euntem **B**
 per Syriam Cæsarem, Herodes cunctis accepit regni diuitijs, tumque primum cum eo mili-
 tes recēse, circa Ptolemaidem equo vêtus est, cœnamque illi cum omnibus amicis ex-
 hibuit, atque insuper exercitus eius epulis cuncta distribuit. Prospexit etiam vt per arida lo-
 ca proficiscentibus ad Pelusium, atque inde redeuntibus aquarum copia non deesset. Nec
 fuit quicquam vtensilium, quod desideraret exercitus. Pro his denique meritis paruum ef-
 se Herodi regnum, tam Cæsar quàm milites existimabant. Ideoque postquam venit in Aegy-
 ptum, iam Cleopatra & Antonio mortuis, non solum cæteros eius honores auxit, verum et-
 tiam regno partem finium addidit, quam Cleopatra dempserat. Et præterea Gadara, Hip-
 pon, Samariam: maritimamque insuper ciuitatum Gazam & Anthedonem, & Ioppen, &
 A. M. 3952. Pyrgum Stratonis: & ad hæc satellites quadringentos Gallos ei donauit, quos antea Cleopa-
 tra stipatores habebat. Nulla autē res magis liberalitatem Cæsaris incitabat, quàm magnus **C**
 ante Chr. animus accipientis. Post primam verò Aetiada, etiam regionem quæ Trachon vocatur, eius
 nat. 19. ditioni subdidit, ei que continentem Baranæam, itemque Auranitin, ex huiusmodi causa.
 Zenodorus qui domus Lyfaniæ conductor erat, non cessauit vnquam ex regione quæ Tra-
 chon dicitur, latrones Damascenis immittere. Illi autem ad Varum tunc rectorem Syriæ cō-
 fugerunt, cumque deprecati sunt, quo suas miseras Cæsari declararet. Cæsar autem his co-
 gnitis ei rescripserat, vt latrocinium penitus curaret extinguere. Varus autem milite aggres-
 sus loca suspecta, expurgauit latronibus terram, ipsamque Zenodoro abstulit: quam Cæsar,
 ne latronum dēnuò contra Damascum recepraculum fieret, Herodi dedit, eumque præterea
 totius Syriæ procuratorem constituit. Et decimo anno reuersus iterum in prouinciam, ne
 quid eo inconsulto procuratoribus liceret administrare, præcepit: ac Zenodoro mortuo ter-
 ram omnem, quæ inter Trachonem & Galileam erat, eidem attribuit. Quod autem maius
 his omnibus existimabat Herodes, à Cæsare quidem post Agrippam amabatur, ab Agrippa
 verò post Cæsarem. Hinc ad summū foelicitatis euectus, & ad maiorem subleuatus animū;
 maximam prouidentiae partem obsequio pietatis impendit.

*De urbibus & aedificijs instauratis, & conditis ab Herode, deq; munifi-
 centia qua usus est erga exterâs gentes, eiusq; foelicitate.*

CAP. XVI.

ITAQUE anno regni sui quintodecimo, & templum instaurauit, & duplum ter-
 ræ spatium quàm fuerat circa templum, muro amplexus est, ingenti sumptu & **E**
 magnificētia singulari. Argumento erant in ambitu fani magnæ porticus, ei que
 iunctum à septentrione castellum. Et illas quidem à fundamentis crexit: hoc au-
 tem nulla re minus, quàm regni sedes largis opibus renouatum, Antoniam vocauit, in ho-
 norem Antonij. Quin etiam domo sibi regia in superiori parte ciuitatis extructa, duas aedēs
 in ea maximas atque pulcherrimas, quibus ne templum quidem vsquam conferri posset,
 aedificauit: easque amicorum vocabulis vnam Cæsaream, Agrippium alteram nominauit.
 Nec verò solis tectis memoriam eorum & cognomina circumscripsit, sed in totas etiam ci-
 uitates studium liberalitatis extendit. Nam in Samaritica regione oppidum muro pulcher-
 rimo perviginti stadia circumdatum, Sebasten appellauit, deductis eo sex millibus colonis-
 rum, terraque foecundissima his attributa: vbi templum quoque maximum inter aedificia, **F**
 & circum id aream trium & semis stadiorum Cæsari dedicauit, eiusdemque oppidi habitato-
 ribus præcipua legum beneficia præstitit. Ob hæc alterius terræ adiectione donatus à Cæsa-
 re, aliud ei templum circa Iordanis fontem candido marmore posuit, qui locus appellatur
 Panium. Vbi montis quidam vertex in præcellsum editus, ppter subiecti lateris vallē specus
 aperit vmbrosus, quâ profundæ altitudinis rupes, ad immensum liquentis guttæ recepta-
 culum

Ant. lib. 15. cap.

10. 12. 13. 14.

A. M. 3953.

Ante Chr.

nat. 18.

Herodes in bono

rem Antonij ca-

stellum aedificat:

Cæsaream &

Agrippium ex-

truit:

Sebasten erigit

& templa Cæ-

sari dedicat.

A. M. 3963.

Ante Chr.

nat. 8.

- A** culum concuatur, ut stagnatis aquarum copia demittentibus aliquid, donec terram inueniant; longitudo nulla sufficiat. Foris autem e speluncae radicibus oriuntur fontes: & (ut quidam putant) hoc est Iordanis principium. Sed veri fidem in posterioribus indicabimus. Quin & apud Hierichunta, inter castellum Cyprum & priores domos regias, meliores alias, & quae commodiorem usum praebere aduenientibus fabricatas, eorundem amicorum nominibus uocitauit. Prorsus non est idoneus regni locus, quem honore Caesaris nudum reliquerit. Postea uero quam fines suos templis repleuit, in prouinciam quoque honores eius effudit, & in multis ciuitatibus templa quae Caesaria vocantur, constituit. Cum autem inter maritimas ciuitates uidisset vnam uetustate iam seffam, quae Stratonis pyrgos vocabatur, & pro
- B** loci natura munificentiae suae capacem, totam eam candido saxo reperatam, clarissima regia decorauit, & non ea maxime innatam sibi animi magnitudinem demonstrauit. Nam inter Doram & Ioppen, quarum media ciuitas sita est, omnis ora maritima adeo fuit importuosa, ut omnes qui ad Aegyptum ex Phoenice nauigarent, in salo fluctuare cogerentur, minas Africimetuentes: cuius etiam medioeris aura, tantas undarum moles ad scopulos erigit, ut remeante aestu gurgitis, per aliquantum spatium maris feritas augeatur. Sed rex liberalitate ac superbis deuicta natura, Piraeo maiorem portum fabricauit, & in eius penetralibus alias nauibus stationes fecit altissimas. Et quanquam totus ei locus aduersabatur, tamen ita cum difficultate certauit, ut firmitas quidem structurae nequaquam mari cederet: pulchritudo uero tanta esset, quasi nulla res ardua praepedisset ornatum. Metitus enim quantum diximus
- C** portui spatium, per viginti vias in profundum saxa demisit, quorum pleraque pedum quinquaginta longitudinis, & altitudinis nouem, & latitudinis decem, nonnulla uero etiam maiora fuerunt. Expleto autem spatio quod vnda cauebat, in ducentos pedes murum dilatauit. Ex quibus centum repellendis erant fluctibus ante constructi, unde etiam procymia dicebatur: ceteri autem saxeo portus, quo cingitur, muro subiecti sunt, magnis turribus interpositis, quarum maxima atque pulcherrima ex nepote Caesaris Drusium cognominata est. Crebri autem fornices ad deducenda quae portus haberet: proque fornicibus & circum eos crepido saxea, et lara, quae naues egredientes exciperet, deambulatorio aditus autem septentrionalis erat: vntorum enim pro situ loci placidissimus est boreas. Ad ostium uero colossi tres vtrinque fulti columnis: quarum a leua quidem intrantibus stantes solida turris sustinet: dextra uero
- D** duo proceri lapides iuncti, & partis aduersae turris magnitudinem superantes. Domus autem portui connexa, candido item lapide: parique mensura spatiorum, ciuitatis uiae tendentes in portum. Contra ostium uero portus, in colle, Caesaris templum magnitudine simul & pulchritudine praecipuum: in eoque Caesaris colossus non minor quam Iouis apud Olympiam cuius ad exemplar factus est, Romano autem par, & Iunoni quae Argis est. Oppidum autem prouinciae dedicauit, rebusque aduenticis portum, Caesari uero conditoris honorem, unde ciuitati nomen Caesareae imposuit. Quinetiam & cetera opera, forum, theatrum, amphitheatrum, digna uocabulo collocauit: & quinquennali certamine instituto, nomen ei Caesaris donauit. Primusque ipse in centesima nonagesima & secunda Olympiade maxima praemia proposuit: ut non solum victores, sed & proximi & tertij successores eorum regalibus diuitiis potirentur. Anthedona quoque renouatam, quam bella subuerterant, Agrippium uocauit: nimiaque beneuolentia, nomen amici etiam portui inscripsit, quam ipse in templo edificauit. sed nec parentes suos ita quisquam dilexit. Nam & patri monumentum optimo regni campo ciuitatem condidit, fluminum arborumque ditissimam, eamque Antipatridem nuncupauit. & super Hierichunta castellum natura tutum, & pulchritudine praecipuum, muro cinxit, atque in honorem matris Cyprum vocauit: fratrique Phasaelo turrin cognomine Phasaclidem Hierosolymis aedificauit, cuius ambitus, et in magnitudine liberalitas postea declarabitur. Aliamque ciuitatem in regione quae a Hierichunte in boream tenditur Phasaclum nominauit. Cognatis autem & amicis aeternae gloriae traditis, ne sui quidem fuit immemor: sed castellum contra montem Arabici lateris propugnaculo permunitum, de suo nomine Herodium vocauit: tumulumque in mammae formam manufactum, qui stadiorum sexaginta spatio ab Hierosolymis aberat, similiter nominatum, munificentius accurauit. Etenim rotundis quidem turribus cacumen eius amplexus est. Ambitum autem compluit aedibus regijs liberalissime exornatis: ut non solum interna membrorum facies clarior esset, verum etiam foris parietes ac maceris testaque largis infusa diuitijs elucerent. Aquam etiam plurimam ingenti sumptu ex longo intervallo induxit, perque ducentos gradus

Pyrgum Stratonis Herodes instaurat. 3

Magno sumptu portum efficit.

Herodes appellat Caesarem, quae prius Stratonis pyrgos dicebatur. Ant. lib. 15. cap. 10. 12. 17. lib. 17. cap. 5.

Agrippium.

Herodis in patres pietas. Antipatris. Cyprum.

Phasaclum.

Herodiani:

marioris

Liberalitas He-
rodis in ceteros,
digna rege.

marmoris cādidissimi fabricauit ascensum. Erat enim totus collis manu factus, & vehemē-
ter excelsus. Quin & aliam circa radices eius regiam, ac diuersoria, quæ & sarcinas & amicos
recipere possent, ædificauit: vt pro rerum quidem omniū copia ciuitas esse videretur castel-
lum: circumscriptione verò domus regalis. Tantis autē constructis ædificijs, animi sui ma-
gnitudinem in plurimis etiā externis ciuitatibus demonstrauit. Namq; apud Tripolim &
Damascum & Ptolemaidem, publicas balneas quæ gymnasia dicunt: Bibli autem murum,
extebras verò & porticus, forasq; & tēpla Beryti ac Tyri: necnō & apud Sydonem & Damascū
theatra condidit. Maritimis autem Laodicensibus aquæductum: apud Ascalona verò Nym-
phea siue lacus ornatissimos, & balneas, item peristylia, tam opere quàm magnitudine mi-
randa constituit. Sunt quibus etiam lucos portusq; præstitit. Multæ ciuitates ab eo, tanquā
regni sociæ, agris quoq; donatæ sunt. Ad exhibitionem verò thermarū alijs redditus annuos
ac perpetuos delegauit, quemadmodū Cois, ne quando beneficij gratia deficeret. Ad hæc
frumenta cunctis ministravit egentibus: & Rhodijs ad instruendam classē pecunias sæpē
multisq; in locis præbuit, incensumq; Pythium in meliorem formam reparauit sumptibus
suis. Quid dicam eius in Lycios aut Samios liberalitatem? perq; omnem Ioniam eorū quæ
desiderasset quisq; largitiones? Nōne etiā Athenienses, & Lacedæmonij & Nicopolitani,
& in Mysia Pergamus, Herodis sunt plena donarijs? Nōne Antiochenū Syriæ plateā,
cū plena cœni ab omnibus vitaretur, per viginti stadia prolixam, strauit polito marmore:
declinādīsq; imbribus, quàm longa esset porticibus ornauit? Sed hæc quidem propria quis
dixerit illorum, quibus ea detulit, populorum. Quod autem Elidensibus præstitit, non solū
Achaia cōmune, sed etiā totius orbis terræ munus videtur, per quē Olympiaci certaminis
gloria diffunditur. Nam cū hoc deficere sumptuum videret inopia, quodq; solum ex ve-
teri Græcia restabat, collabi: non solū agonotheta ipse factus est, co lustro, quod cū Ro-
mam nauigaret, offendit: sed etiā perpetuos pecuniarum redditus instituit, vt nunquā eius
memoria agonothetæ munere fūgi desineret. Inextricabile opus fuerit, debitorum siue tri-
butorum remissiones exponere, sicut Phasaelitas & Balaneotas, aliāq; circa Ciliciam muni-
cipia leuauit annuis pensionibus: licet multum eius animi magnitudinem timor fregerit,
ne quam pateretur inuidiā: velut maius aliquid aucuparetur, si beneficijs amplioribus affi-
ceret ciuitates, quàm qui eas haberēt. Quin & corpore vsus est, quod animo cōueniret. Cūq;
sūmus venator esset, in hoc tamen ipso equitandi peritia, quæ cuperet, assequeretur. Deniq;
vno die quondam quadraginta feras subegit. Est autem aprorum altrix illa regio, sed magis
cervis & onagris frequētatur. Bellator autem erat, qui sustineri non posset. Itaq; multos eti-
am in exercitatione terrebat: quibus & torquēdo iaculo directissimus, & sagittarū librator
videbatur egregius. Præter animi autem corporisq; virtutem, fortuna quoq; secūda vsus
est. Rarō enim contra votum eius, belli cessit euentus, & si quando id accidit, non ipsius cul-
pa, sed aut prodicione quorundam, aut temeritate militum factum est.

De dissidio Herodis cum filijs Alexandro & Aristobulo. Cap. XVII.

T verò publicam ei foelicitatem, mœrores inuidere domestici, & aduersi casus ex
muliere cœperunt, quam maximè diligebat. Nam quia regis meruit potestatem
repudiata quam prius acceperat, vxorem ex Hierosolymis genus ducentem, quæ
Doris vocabatur, Mariamnem sibi coniunxit, Alexandri filiam Aristobuli filij: vn-
de domus eius in discordiā venit, & antea quidem, maximè verò postquam Roma regressus
est. Nam primum Antipatrum ex Doride filium, eorum causa quos è Mariamne susceperat,
expulit ciuitate: solis festis dieb; eò commeandi facultate concessa. Deinde auum coniugis
Hyrcanum, ex Parthis ad se reuersum, propter insidiarū suspicionem peremit: quem captū
quidem, occupata Syria, Barzapharnes abduxerat: miserati verò gentiles liberauerant, qui
vltra Euphratem colebant. Et si monitis eorum paruisset, ne ad Herodem transiret, non in-
terisset. verū mortis eius illecebra, fuit neptis matrimonium. Hoc enim fretus, multoq;
amplius patriam desiderans, venit. Herodem autem cōmouit, non quod regnū affectaret,
sed quod ipsi iure deberetur. Quinq; autem filiorum, quos ex Mariamne susceperat, duæ fœ-
minæ cæteri mares erant: horumq; minimo Romæ in studijs mortuo, duos maiores natu, &
propter matris nobilitatem, & quod iam regnanti sibi fuissent geniti, regiē producebat. Sed
enim fortior amor his Mariamnes suffragabatur: qui in dies singulos proficiens, adeo succē-
debat Herodem, vt eorum nihil sentiret, quæ propter dilectam sibi dolerent. Tantum nāq;
in eum Mariamnes erat odium, quantum ipse illam amabat. Habens igitur ex rebus quidē
ipsius

Ant. lib. 15.
cap. 3. 8. 9. &
lib. 16. cap. 13.
Herodes Doride
repudiata, Ma-
riamne reducta
Antipatrum ex-
pulsit: &
Hyrcanum inter-
fici.
A. M. 3942.
Ante Chr.
nat. 29.
Herodis ex Ma-
riamne liberi.
Domestica He-
rodis calamita-
tor.

- A** ipsi inimicitiarum probabiles causas, ex amore verò fiduciā, in os ei, quæ Hyrcano auo suo fecisset obijciebat, quæque in fratrem Aristobulum egisset. Nec enim vel huic, quanquam puer erat, parcebat: quem pontificem in decimo septimo ætatis anno creatum, post honorem statim occidit. Atque ille quidem cum sacra ueste amictus ad aram accessisset festo die, populus omnis illachrymauit: & tamen noctu missus in Hierichunta, ibi, sicut mandatum fuerat, lacu submersus à Gallis interiit. Hæc igitur Herodi Mariamne probro dabat, sorore que eius & matrem maledictis atrocioribus dehonestabat. Sed ille quidem amore mutus erat. Graui autem indignatione mulieres sæuebant: & quo maximè commoueretur Herodes, insimulabant eam adulterij: præter alia multa, quæ uerisimilia fingerentur, hæc accusantes, quòd in Aegyptum imaginem suam misisset Antonio: proque immoderata libidine; *Mariamne adulterij insimulatur.*
- B** absentem se properasset ostendere viro mulierum cupidine insanienti, & qui vim posset in ferre. Id veluti fulmen aliquod emissum perturbauit Herodem, maximè quidem amoris causa zelotypia succensum, deinde etiam cogitantem Cleopatram sæuitiam, cuius gratia & Lysanias rex & Malichus Arabs erant perempti. Non enim coniugis amissione, sed morte sua periculum metiebatur. Itaque profecturus Iosepho Salomes sororis suæ uiro, quem fidum habebat, & pro affinitate beneuolum, commendabat uxorem: mandato ei clam, ut eam interficeret, si etiam se occidisset Antonius. Verum Iosephus non malignè, sed regis amorē mulieri cupiens demonstrare, quòd ab ea nec mortuus pateretur diuelli, secretum ei sermone aperit. Et illa reuerso Herode, multa que inter fabulas de affectu iurante, quodque nunquam esset alterius mulieris amore captus: Valde, inquit, amor erga nos tuus mandatis Iosepho comprobatus est, quibus ut me occideret præcepisti. His auditis quæ occulta credebatur, amens erat Herodes ilicò: nec vnquam Iosephum mandata sua proditurum fuisse ratus, nisi eam corrupisset, præ dolore insaniebat. Cumque stratis exiluiisset, in regia spatiatur: ibique tunc Salome soror eius, arrepto tempore criminandi, suspicionem de Iosepho confirmauit. Vnde Herodes immoderata zelotypia furens, confestim utrūque iussit interfici. Deinde poenitudo sequebatur insaniam: & postquam iracundia concidit, amor iterum calecebat. Tanta vis autem cupidinis erat, ut ne mortuam quidē putaret eam, sed præ ægritudine tãquam uiuam alloqueretur: donec processu temporis funere cognito, moeroris magnitudine eum, quo superstitem dilexerat, æquauit affectum. Maternæ autem iracundiæ succedunt filij, & immanitatem sceleris reputantes, non aliter suspectum patrem, quam si hostis esset, habebant: idque & antea, quàm diu Romæ in studijs erant, & multo magis postquam in Iudæam reuersi sunt. Si quidem cum ætatibus eorum, mentium quoque roborabatur affectio. Iam uerò maturi coniugio, vnus amittæ suæ Salomes, quæ matrem amborum accusauerat, filiam duxit: alter Archelai Cappadocum regis. Vnde accessit etiam libertas odio, & occasiones ex eorum confidentia delatoribus collatæ sunt. Itaque apertius quidē cum rege colloquebantur, quod ei per utrunque filium struerentur insidiæ: & alter quidem vtriusque materni exitij simul cum fratre armaret manus: alter uerò, hoc est Archeli gener, socero fretus etiam fugam pararet, ipsum apud Cæsarem accusaturus Herodem. His igitur criminationibus repletus Herodes, ueluti propugnaculo sibi futurum aduersus filios, adducit Antipatrum ex Doride susceptum: hisque illum præponere modis omnibus cœpit. Qui cum hanc mutationem tolerabilem non putarent, ac priuata matre æditum proficiscentem viderent, indignationem cohibere pro sua nobilitate non poterant: sed in singulis, quibus offenderentur iram prodebant. Et illi quidem in dies singulos magis magisque negligebantur. Antipater autem etiam sui causa fauorabilis erat: nam & patri blandiri callidè nouerat, & uarias in fratres suos calumnias conferebat, quædam ipse dictitans, amicos uero suos ad alia diuulganda submittens, donec omnino spem regni abscidit fratribus suis. In testamento enim ipse aperte quoque iam successor fuerat declaratus. Denique tanquam rex etiam ad Cæsarem missus est, cultuque regio & cæteris obsequijs præter diadema utebatur. Tēpore autē uoluit etiam suam matrem in cubile Mariamnes inducere: duobusque armorum generibus in fratres usus, blanditijs & calumnijs regi obrepfit, ut etiam de filiorum morte cogitaret. Quapropter Alexandrum quidem secum Romam pater abstractum, ueneni sibi dati reum apud Cæsarem postulauit. Ille autem vix deplorandi copiam nactus, & licet apud imperitissimum iudicem, tamen Herode & Antipatro prudentiorem, delicta quidem patris uercundè suppressit: in se uerò delata crimina fortiter diluit: periculorumque socio fratre purgato, mōx de Antipatri calliditate, & de suis iniurijs quæstus est: eam præter innocentiam *Ioseph.*

Mariamne adulterij insimulatur.

Herodes Iosepho, ut Mariamnen interficeret, mandat.

Herodes Mariamnen & Iosephum interfici iubet.

Iracundiæ Maternæ filij succedunt.

Ant. lib. 10. cap. 4.

Antipatri calliditas.

Antipater patris successor declaratur.

conscientiam eloquentia iuuaretur. erat enim acerrimus in dicendo. Postremo prolocutus. **A**
quod eos pater libenter occideret, crimen illi obiecit. & lachrymas quidem cunctis excus-
sit: verum Cæsarem sic affecit, ut eorum accusationibus spretis, Herodem statim reuocaret
Herodis filij in gratiam. Hac autem lege reconciliatio facta est, ut adolescentes quidem patri in omnibus
reconciliati obedirent, ille autem relinqueret regnum cui uellet. Postea rex Roma reuersus, licet soluisse
criminibus filios uideretur, nondum tamen erat suspicionibus liberatus: quoniam argu-
mentum odij sequebatur Antipater, etsi vetectudina reconciliatoris palam proferre inimi-
Herodes ab Ar- citias non auderet. Cum autem Ciliciam præternauigans Elzufam delatus esset, suscepit
etiam benignif- eum benignissimè Archelaus, pro salute generi gratiam referens, & redintegratæ concor-
si ad Antipatrem: diæ causa lætus: quippe nihil moratus amicis Romæ scripserat, ut in causa dicenda suffraga-
rentur Alexandro: & usque ad Zephyrium deduxit talentis xxx donatum. Postea verò q̃;
Hierosolymam peruenit Herodes, populo conuocato, tribusque filiis propè astantibus cau-
sam reddit professionis: multasque Deo gratias agit, multas etiam Cæsari, qui domus sue
perturbationem sedasset: & quod regno maius esset, concordiam filiis præstitisset, quā ego,
inquit, arctius copulabo. Nam ille quidem me regni dominum & successorum iudicem cō-
filios suos tres stituit. Ego autem cum mea commoditate illi gratias refero, tresque filios meos reges de-
reges uelignat: gno, huiusque sententiæ meæ socium primum Deum fieri precor, deinde vos. Namq; huius
ætas, illis nobilitas successionem regni conciliat, & quidem magnitudo eius etiam pluribus
populo commo- sufficit. Quos autem Cæsar iunxit, & pater instituit obseruare: non iniustus eos, neq; dispari-
dat: bus, sed meritis colentes honoribus. Nec enim tanta quis afficiet eum lætitia, cui præter æta-
tem obsequitur, quantum ei, quem despiciet, doloris infliget. Quos autem singulis coniu-
ctos esse oporteat propinquos atque amicos ego distribuam, & concordiz sponsores illos
seditionum cau- constitutam: pro certo sciens, seditionum contentionumq; causas ex contubernaliū nasci
su ex contuber- malitia: hosq; si boni fuerint, affectiones tueri. Rogo autem ut non solum isti, sed etiam pri-
malitiam nasci mates ordinum exercitus mei, in me solo spem habeant in præsentia. Non enim regnum, sed
malicia refert: regni honorē filiis meis trado: & iucunditate quidem quasi rectores potiētur, pondus autē
rerum tametsi nolim, meum est. Consideres autē quisq; uestram ætatem meam, uitæq; insti-
tutum, necnon etiam pietatem. nam neq; senex adeo sum, ut de me citò desperetur: neque
voluptatibus assuetus, quæ adolescentium quoq; uitam spacio breuiore concludunt. Diui-
nitatem verò ita colimus, ut in longū nos æuū progressuros esse credamus, q̃ si quis in
orationem ad contemptum meum filiis meis placere maluerit, etiā pro illis mihi supplicium dabit. Ego n, nō
liberos, conuertit: q̃ inuideā ex me genitis, honorificē eos haberi ueto: sed quia noui hæc studia adolescentib;
ferociæ nutrimenta suggerere. Itaq; si cogitēt qui ad eos se applicant, bonis quidē apud me
paratū esse præmiū, seditionis uerò apud ipsos etiam quibus lenocinabantur, infructuosam
fore malignitatem, omnes profectō mecum, hoc est, cum filiis meis sentient. Namque ipsis
orationem ad expedit me regnantem, meq; his esse concordem. Vos autē, o boni filij, sacrā primū retinētes
liberos, conuertit: merite naturam, cuius affectiones inter feras bestias saluz sunt, deinde Cæsarem qui nos ro-
duxit in gratiam, meq; tertium qui ea, quæ iubere liceat, rogem: fratres permanete. Iam nūc
autem uobis & uestimenta & obsequia dabo regalia: Deumq; oro, ut cōseruet iudiciū meū,
si cōcordes eritis. Hæc locutus, singulos benignè consaturauit, populumq; dimisit alios con-
uenientia dictis eius optantes: qui uerò mutationis erāt cupidi, ne audire quidem se quic-
diffusionem au- quam simulantes. Fratres autem dissensio non reliquit, sed peiora suspicantes alius de alio
tem inter filios digressi sunt. Namq; Alexander & Aristobulus ægrè ferebāt confirmatū esse Antipatro men-
non ymoherit. tum: Antipater autem succensebat uel secundo loco fratres haberi. sed tamen ille pro uarie-
tate morum, & reticere secreta nouerat, & quanto sibi essent odio, multa fraude celabat. His
autem pro nobilitate generis, in lingua erat quicquid uenisset in mentem. Et multi quidem
his instigandis operam dabant, plures autem amicorum sese explorandi causa insinuabāt.
Itaque omne quod dictum esset apud Alexandrum, statim apud Antipatrum erat, & ab An-
Antipater Ale- tipatro ad Herodē cum adiectione deferebatur. Nec uel simpliciter liquid prolocutus, ado-
andro insidia- lescens innoxius habebatur, sed cuncta eius uerba in crimina uertebantur: maximaque mi-
tur: nimis affingebantur, sicubi liberior paulò fuisset. Semper autem qui eum irritarent submi-
tebat Antipater, ut mendacia sua ueras occasiones haberent: multisq; falso uulgatis, unum
quid cōprobatum fidem omnibus faceret. Sed huius quidē amicorū quisq; aut natura raci-
turnus erat, aut muneribus parabatur, ne quid occultum expromeret: nec errasset aliquis,
si Antipatri uitam malitiæ dixisset arcanum. Alexandri uerò familiares, aut pecunia cor-
ruptos,

A ruptos, aut impulsos blanditijs, quibus expugnauit omnia, fures ac proditores eorum quæ contra se dicerentur siue agerentur, effecerat. Cum aut caute vniuersa committeret, astutis etiã criminationibus aditus ad Herodem moliebatur: fratrisq; personam gerens alijs delatoribus subornatis utebatur. Si quid in Alexandrum nunciassent fauore simulato, id quod primò reprehendisset, mox otiosè astruendo, regis iracundiam prouocabat: omniaq; ad insidias referebat, & vt necem patris Alexander optare videretur. nihil enim maiorem fidem calumnijs suggerebat, quàm si eum purgaret Antipater. His accensus Herodes, quantum in dies singulos de affectu adolescentium detrahebat, tantum adijciebat Antipatro. In eandem verò partem inclinati sunt etiam qui regno parebant: hi volentes, alij pro imperio, sicut Ptolemæus amicorum clarissimus, regisque fratres, ac tota progenies, omnia namque in Antipatro sita erant: & quod Alexandro fuit acerbissimum, cuncta in eorum perniciem, matris Antipatri consilio gerebantur. Nouerca enim sæuior erat, multoq; plus quàm priuignos oderat, quos regina mater ediderat. Sed quanquam omnes, ut Antipatro magis obsequerentur, spēs inducebat: non minus tamen præcepta regis quæq; ab adolescentibus separabant: qui charissimis edixerat, ne quis ad Aristobulum vel eius fratrem accederet, aut se ad eos applicaret. non solum autem regalibus erat formidini, verum etiam externis amicis. Nulli enim regum tantum potestatis Cæsar dederat, vt fugitiuos suos, quamuis ex ciuitatibus non subiectis, ei liceret educere. Adolescentes autem delata in se facinora nesciebant, hisq; propterea capiebantur incautius. Nullus enim palàm incusabatur à patre: sed affectu refrigerescente paulatim intelligentes, aduersus dolorem asperius excitabantur. Eodem autem modo etiam Pheroram patrum, & Salomen amitam, cõtra illos cõmouit Antipater, assidue velut cum vxore sermocinãdo quibus in eos instigaretur. Huius autem inimicitias augebat Alexãdri quoq; vxor Glaphyra, multa de sua nobilitate cõmemorãs, cunctarumq; se quæ in regno viuerent, dominam esse dictitans: paternũ. n. genus à Temeno: maternum autem à Dario Hystaspis filio ducere; multumq; ignobilitatem despiciens sororis & vxorũ Herodis: quarũ quæq; propter formam, non propter nobilitatem esset electa. Namq; multas ei fuisse diximus vxores: quod liceret Iudæis more patrio plures habere, quodq; rex pluribus oblectaretur. Omnibus igitur propter superbiam & contumelias Glaphyræ inuisus erat Alexander. Salomen autem Aristobulus, & si socrus eius erat, ipse inimicam sibi reddidit, & Dantè quidem propter maledicta Glaphyræ sænientem: frequenter enim humilitatem generis obijciebat vxori: quodq; ipse priuatam, reginam verò frater suus duxisset Alexander. Hoc Salomēs filia cum fletu matri nunciauit. Addebat autem, quod aliorum quoq; fratrum matres idem Alexãder & Aristobulus, si regnum obtinuissent, textrices cum ancillis facere minitarentur, ipsos quoq; vicorũ scribas, scilicet irridentes, quod literarum studijs operam darent. His cõmora Salome, q̃ iracundiam cohibere non posset, Herodi cuncta indicauit. Satis aut idonea videbatur cõtra generũ dicens. Et præter hæc alia quẽdã criminatio diuulgata est, quæ succendit animum regis. Audiuit enim Alexandrũ & Aristobulum crebrò matrem implorare, casumq; eius cum gemitu atq; imprecationib. conqueri: ac sæpe illo quædam ex Mariammes vestimentis posterioribus diuidente coniugibus, minitari solitos esse, quod citò pro regalibus delicijs nigris vestibus induerentur. His de causis Herodes licet constantè animũ adolescentiũ formidaret, tamen ne spem correptionis abscinderet, ad se eos vocauit: Romam enim migraturus erat: & quasi rex pauca interminatus, plurib. quasi pater monuit: rogauitq; vt fratres diligerent, promissa priorum peccatorum venia, si post hæc meliores fierent. Illi autem criminationum inuidiam deprecando, fictas eas esse dicebãt, purgationisq; suæ fidem rebus ipsis posse constare: verum ipsum quoq; debere, omiſsa facilitate credendi, aditum maledictis obstruere. nunquam enim calumniatores desore, dum cui persuadeatur extrahit. Cum his eum maturè placuissent, vt patrem, præſenti metu reiecto, de futuris morere cõperunt. Etenim cognouere Salomen sibi esse infensam, & patrum Pheroram: vterque autem sæui & grates erant: sed amplius Pheroras, qui totius quidem regni præter diademã socius esset: proprios autem redditus haberet centum talentorum, totiusque trans Iordanem terræ fructus ipse caperet, à fratre sibi dono data. Quinetiam tetrarcham eum fieri beneficio Cæsaris, idem Herodes impetrauerat: regaliq; coniugio dignatus erat, sorore vxoris suæ nuptum ei collocata. Et post illius mortem, desponderat ei filiarum suarum maximam, trecentis talentis in dotem datis. Sed regale matrimonium Pheroras, ancillæ amore captus, refugerat. Quam ob rem iratus Herodes, filiam nuptum dedit fratris filio,

Alexandri fami-
liarum muneribus
corrupti: nec
non

patrem aduersus
fratres, patrum,
& amitam calli-
dus instigati.

Glaphyra super-
bia Alexandrum
omnibus inuisum
reddidit.

Aristobulus hu-
militatem gene-
ris uxori obijci.

Salome Aristobulum accusat.

Ant. lib. 16.
cap. 7.

Alexander &
Aristobulus sese
excusant: &

patrem placent.
Pheroras quanti-
ta estimationis
fuoris.

Ioseph.

O 2 qui

qui post à Parthis occisus est. Mox autem morbo Pheroræ venia data, indignationem remisit. De hoc autem erat vetus opinio, quod etiam viua regina Herodem opprimere voluisset veneno. Sed tunc plurimis delatoribus aditus erat, ut quamuis amantissimus fratris esset Herodes, fide tamen eorum quæ audisset, adduceretur ad metum. Itaque de multis qui suspecti erant habita quæstione, postremo ad Pheroræ amicos venit, quorum nulla quidem fuit de malicijs aperta confessio, sed quod cum amica subrepta in Parthos cogitasset effugere prodiderunt: huius autem consilij & fugæ conscium esse Aristobulum, Salome criminatione libera manserat. nam & hanc frater Pheroras accusabat, quod cum Syllo procuratore Obodæ regis Arabum de nuptijs constituisset, quem inimicissimum Herodes habebat. Conuicta autem & in hoc, & in omnibus quæ Pheroras detulerat, indulgentiam meruit: itaque ipsum etiam rex Pheroram criminibus soluit. Domus verò tempestas in Alexandrum transijt, totaque capiti eius incubuit. Tres erant eunuchi regis charissimi, & ex genere famulatus neminem id latebat. Vni enim vinum ministrare fuit cura, alteri conam apponere, tertius autem dormitum eum collocabat, & cum ipso cubabat: hos muneribus maximis Alexander cupiditati suæ subiecerat. Itaque postquam regi hæc sunt indicata, vi tormentorum coacti, & stuprum statim confessi sunt, & quibus essent ad hoc promissis inducti, aperuerunt: quomodo eos fefellisset Alexander, nullam in Herode spem habendam esse, improbo sene, commemorans, & qui capillos inficeret, ut ob hoc etiam eum iuuenem putarent: verum se coli oportere, qui etiam inuito eo regni esset futurus successor: neque multo post ab inimicis pœnas repeteret, fortunatosque amicos suos beatosque faceret, ac præ cæteris ipsos. Quin & obsequia potentium Alexandro clam parere, militumque rectores, itemque ordinum principes occultè ad eum conuenire dixerunt. Hæc Herodes adeò pertimuit, ut non auderet statim delata proferre, sed exploratores die noctuque submittens, dicta factaque singula scrutabatur: & de quibus suspicio esset, ilicò trucidabat. Itaque regnum eius acerbissima iniquitate repletum est. Nam pro suo quisque odio uel inimicitijs, calumnias finxere, multi que regis iracundia cædis cupida contra aduersarios abutebantur. & mendacio quidem confestim fides habebatur: erant autem criminationibus ipsis uelociora supplicia. Denique accusabatur qui modò accusauerat: & cum eo, qui ante se conuictus esset, ducebatur ad pœnam. De uita namque periculum regis quæstiones breuiore compendio terminabat. Ad hoc autem scuitæ processerat, ut nec eorum quenquam humanius aspiceret, qui accusati non essent: uerum etiam amicis immitissimum sese præberet. Itaque multis etiam regno interdixit, & in quos potestatem non habebat, in eos dictis asperis sæuebat. Accessit malis Antipater, collectaque propinquorum caterua, nullum criminationis genus omisit. Tantus autem ineptia sua regem commentisque delatorum timor inuasit, ut stricto instare sibi gladio uideretur uidere Alexandrum. Denique subito & ipsum correptum in uincula coniecit, & in amicorum eius tormenta perrexit: multi autem tacitè moriebantur, nulla uoce supra conscientiam prodita. alij uerò quibus mendacium impatientia doloris extorsit, de patris cum insidijs cum fratre Aristobulo cogitasse dixerunt: tempusque obseruare, ut illo dum uenaretur occiso, Romam profugerent. His tamen uerisimilia non erant, sed necessitate cruciatus ex tempore fingebantur, libenti tamen animo rex credebat, pro consolatione accipiens uincti filij, ne id fecisse uideretur iniuste. Verum Alexander quoniam suspicionem patris nullo modo aboleri posse arbitrabatur, ultrò malis assentiendum putauit: ac digestis aduersus inimicos quatuor libris, fatetur insidias, earumque se plurimos socios habere, perscribit: ante omnes autem Pheroram & Salomen. Hanc enim etiam stupro sibi quondam esse mixtam, quum uim noctu adhibuisset inuito. Iamque libri in manibus erant Herodis: multa & graua de optimatibus clamantes, cum maturè in Iudæam Archelaus uenit, metuens genero simul ac filix, quibus etiam prouidentissimo consilio succurrit, regisque minas arte dissoluit. Mox enim cum eo congressus, Vbi nam est, clamat, exitiabilis generi meus? aut ubi patricidale caput aspiciam, quod meis manibus ipse lacerabo: addamque filiam meam bono marito nouo? nam etsi consilij particeps non est, quia tamen eiusmodi uiri coniunx fuit, inquinata est. Miror autem patientiam tuam, cuius periculum agitur, quod adhuc uiuit Alexander: ego namque ita ex Cappadocia properans ueniebam, ut qui & illum reperirem olim dedisse supplicium, & de filia quæ-

stionem

Pherora Salome sororem accusat.

Alexander eunuchos muneribus corrumpit.

Herodis regnum iniquitate repletum.

Ant. lib. 17. cap. 8.

Alexander in uincula coniecit.

Libros quatuor apologeticos contra inimicos conscribit.

Archelaus in Iudæam uenit atque Herodis minas arte dissoluit.

Ant. lib. 16. cap. 9.

A stionem tecum haberem, quam tui tuęque dignitatis contemplatione illi desponderam: At hunc de utroque nobis consulendum est: licet nimium pater sis, & ad puniendum insidiatorem filium minus fortis. Permutemus dexterās, & alter alterius iracundię uicarij succedamus. Talibus increpans, quamuis pertinacem fallit Herodem. Itaque ille quod Alexander perscripserat libros, legendos ei præbet, singulisque capitulis insistens, cum eo deliberabat. Unde occasionem sui consilij nactus Archelaus, paulatim causam in eos, qui scriptis continebantur, & in Pheroram contulit. Cum autem sibi credere regem uideret: Considerandum est, inquit, ne fortē adolescentulus tot nequissimorum insidijs circumueniatur, non tu ab adolescentulo. nec enim apparere causam, cur in tantum ruerit scelus, qui & nunc regno potiretur, & successionem regni speraret, nisi aliquos haberet huius persuasione auctores, qui ad deteriores partem lubricum ætatis impellerent. Ab eiusmodi namque hominibus non solum adolescentulos falli, verum etiam senes, domosque clarissimas totaque regna folere subuerti. Consentiebat dictis Herodes, iramque paulatim remittebat in Alexandro, & in Pheroram excitabatur. namque hic erat librorum quatuor argumentum. qui ubi propensiores esse regis animum sensit, & in omnibus apud eum amicitiam Archelai præualere, quam honeste non posset, ex impudentia salutem quæsiuit. relictoque Alexandro, confugit ad Archelaum. & ille negat se uidere, quo pacto eximat tot criminibus inuolutum, quibus manifeste conuinceretur, regem insidijs uoluisse decipere, omniumque malorum præsentium adolescenti causa fuisse: nisi malit ommissis artibus callidis, & negandi pertinacia, de quibus insimularetur, omnia confiteri, & à fratre, præsertim cui dilectus esset, veniam petere: namque ad hoc ei modis omnibus se quoque opem laturum. Paruit Archelao Pheroras, atraque veste cum lachrymis, ut quam miserabilis appareret, instructus, ad pedes Herodis accessit: ueniamque meruit postulās. & se quidem sceleratum esse fatebatur: namque omnia, quæ sibi obijcerentur, fecisse, horum autem causam esse diminutionem mentis atque insaniam, ex mulieris amore conceptam. Itaque postquam stetit Pheroras suimet ipse accusator ac testis, tunc cum iam Archelaus excusando, Herodis iracundiam mitigabat, proprijs usus exemplis: etenim se quoque à fratre multo grauiora perpeßum, naturale ius dicebat anteposuisse uindictæ. Quippe in regnis, uelut in magnis corporibus, semper aliquam partem pondere ipso tunc cedere: quam recidi quidem non oportere, leniter uero curari. Multa in hunc modum locutus Archelaus, Herodem quidem Pheroræ placidum reddidit. ipse autem Alexandro tamdiu manebat iratus, filiamque ab eo distractam secum abducentem se aiebat, donec Herodem compulit ultro pro adolescentulo deprecari, ut iterum ei filiam desponderet. Satis autem grauati Archelaus, cui uellet eam præter Alexandrum collocari permit: maximi enim pendere, quo iura inter se affinitatis inuolata permaneant. Rege autem sibi filium ab eo donatum affirmante, nisi matrimonium diremisset, quod & liberos iam haberent, vxor quoque ab adolescente diligeretur: quæ si remaneret, peccatorum foret obliuio: si uero discederet, causa de omnibus desperandi: molliorem namque fieri audaciam, si domesticis affectionibus distrahatur: vix tandem cessit, vnaque & ipse redijt cum adolescente in gratiam, & patrem eius reduxit. Procul dubio tamen eum Romam mitti debere ait, cum Cæsare collocaturum: de omnibus enim sese literas ad eum fecisse. Vastrum igitur Archelai consilium, quo generum periculo liberauit, peractum erat, & redintegrata concordia in epulis & humanitate conuictus familiariter uersabantur. Ab euntem autem muneribus talentorum septuaginta, folio quoque aureo gemmis orriato, & eunuchis, & concubina donat Herodes, quæ Pannychis uocabatur, itemque amicorum eius quemque pro merito. Quin & cognati regis omnes, iussu eius Archelao dona splendidissima dederunt: eumque tam ipse quam optimates Antiochiam usque persecuti sunt. Non multo post quidam in Iudæa uenit, Archelai consilij multo potentior: qui non solum reconciliationem gratiæ Alexandro quæsitam fecit irritam: verum etiam causa fuit ut petiret. Laco erat genere nomine Eurycles, ad regni desiderium amore pecuniæ corruptus. Iam enim luxum eius regia tolerare non poterat. Is amplissimis donis Herodi oblatis, uelut eorum quæ occuparetur illecebra, cum statim multiplicata recepisset, immaculatam liberalitatem nihil esse ducebat, nisi regum sanguine comparasset. Itaque regem adulatione falsisque de ipso laudibus, & sermonis calliditate circumuenit: matureque perspecto eius ingenio, dictis simul & factis, quæ illi placerent, inter primos eius amicos habetur. Nam & rex & omnes eius comites liberter ciuem Spartæ patriæ causa præcipuo dignū honore ducebant. Ille autem postquam fra-

Archelaus & Herodes de libris Alexandri consilium inueniunt.

Consultores pessimi quid rebus incommodi adferant ostenduntur.

Pheroras ad pedes Herodis prociens ueniam postulat.

intercedente Archelao Herodis iracundiam mitigat.

Herodes Archelao muneribus obonestat.

Ant. lib. 16. cap. 11. Eurycles Laco Alexandrum inuita discrimine adducit.

amicus Herodis reputatur.

gilitatem domus animaduertit, fratrumque inimicitias, & quemadmodum pater in sin- **A**
Alexandrum fal- gulos esset animat⁹, Antipatri quidē hospitio praeuentus erat. Simulata uerò amicitia falle-
lit: bat. Alexandrū, olim se & Archelai socium esse mentitus, quo etiam citius quasi probatus
fit Antipatri obrepfit. Moxque ab eo fratri quoque Aristobulo commentatus est. Pertentatis autem per-
mercenarius: sonis omnibus, aliam alio modo subibat: ac primū fit Antipatri mercenarius, & Alexātri
Alexandri autē proditor: illum exprobrando castigans, quod quum fratrum sit maximus, spei suę negligat
proditor: insidiatores: Alexandrum verò, quod regina creatus, & regię vir coniugis, filiū priuatę muli-
 eris pateretur regno succedere, præsertim quum haberet magnā occasionem, Archelaum:
 quæ quidem adolescenti bona fide suadere uidebatur, quod amicitiam simulasset Archelai.
 Vnde nec Alexander quicquam metuēs, & de Antipatro quę se mouerent apud eum que- **B**
 rebatur: & quod nihil mirum faceret Herodes, si cū matrem illorum interemit, ipsis quo-
 que regnum eius auferret. quorum causa Eurycles & miserari eos & cōdolere simulans, eti-
 am Aristobulum ad ea dicenda pellexit: atque ita querelis in patrem utroque deuincto re-
 ferens ad Antipatrum secreta discedit: afflito quoque insidiarum mendatio, quas ei fratres
Antipatri Iuda- parasse affirmabat, ac penē iam strictis gladijs in eum irruere. Ob hæc autem multa pecunia
tor: donatus ab Antipatro, laudator eius erat apud patrem: & ad extremum necis Alexandri &
Alexandrum ini- Aristobuli redempta opera, ipse accusatoris partibus fungitur. Cumque adisset Herodem,
que accusat: vitam ei se rependere pro beneficijs sibi delatis, & lucē referre dixit pro hospitio: olim Ale-
 xandrum exacuisse in eum gladium, & confirmasse dexteram: uerū sceleri tanto fuisse im-
 pedimento, quod societatem facinoris assimulasset. Alexandrum enim dicere, non bene se **C**
 cum Herode actum putare, quod regnum obtinuisset alienum, & post matris eorum necē
 principatum eius dilacerasset, nisi etiam degenerem cooparet hæredem, aurumque ipso-
 rum regnum Antipatro spurio traderet. Proinde semet Hyrcani manes & Mariāmes ultum
 ire. Nec enim decere successionem regni ab huiusmodi patre sine cæde suscipere: multis au-
 tem rebus ad hoc excitari quotidie, quia nihil sibi omnino loqui sine calumnia liceret. Nā
 si de nobilitate aliorū fiat mentio, sine ratione se contumelijs affici, patre dicente, solus ge-
 nerosus Alexander, & cui pater sit pro ignobilitate dedecori. In venationibus quoque offē-
 dere, si taceat: si uerò laudet, cauillatorem appellari. & prorsus immitem sibi patrem inueniri,
 soli; Antipatro indulgentem: ob quę vel emori non recusare, nisi ex uoto insidię successis-
 sent: sin eum occidisset, primū salutis occasionē fore Archelaum socerum suum, ad quē **D**
 facile possit effugere: deinde Cæsarem, qui nunc usque ignoraret mores Herodis. nec enim
 sic ei adstaturum, ut antea, patris præsentiam formidando: nec de suis tantū criminibus
 locuturum, sed primū totius gentis ærumnas, & quod ad necem usque tributis oprime-
 ret vulgaturum. deinde in quibus delicijs, quibusque actibus partē sanguine pecunię con-
 sumptę sint, & qui vel quales ex illis fuerint locupletati, quæ causa ciuitatis afflictæ: ibi au-
 tem lamentaturum & aui & matris necem, omniaque scelera regis retesturum: quibus
Antipatrum lau- cognitis nemo se iudicauerit parricidam. His Eurycles in Alexandrum falsō delatis. Anti-
dat: patri laudes prosequabatur, illum solum qui patrem diligeret, esse confirmans, qui-
 que adhuc insidias retardasset. Rex autem nondum præteritæ suspicionis dolore compres-
 so, intolerabilis iracundię feritate perturbatur. Iterumque hoc tempus nactus Antipa- **E**
 ter, alios accusatores fratribus subornauit, qui eos dicerent cum Iucundo & Tyrannio
 clam colloqui solitos esse, equitum regis olim principibus, tunc uerò propter quasdam
 offensiones ordinibus motis. Hac denique indignatione succensus, confestim eos tor-
 mentis Herodes subdidit. Illi autem nihil eorum se quæ crimini darentur, scire confes-
 si sunt. Sed oblata est quædam uelut ad præfectum castelli Alexandrij ab Alexandro scri-
 pta epistola, deprecante ut cum Aristobulo fratre se in castellum reciperet, si patrem in-
 terfecissent: tamque armis quàm alijs subsidijs eos uti permittetet. Hanc Alexander Dio-
Diophrantus phanti commentum esse dicebat, qui regis erat notarius, homo audacissimus, & cuius-
Alexandri nomi- libet manus literas imitari percallidus. Itaque multis sæpe falsō conscriptis, ob hoc po-
ne fides literarum stremdo occisus est. torto autem castelli præfecto, nec eius indicio quicquam Herodes co- **F**
conferat. rum quæ delata erant, uerum esse cognouit. Sed quamuis nullum documentum ua-
 lidum proferretur, filios tamen asseruari præcepit. Euryclem uerò domus suę pestem,
 ac totius sceleris fabricatorem, bene de se meritum datoremque salutis appellans, talentis
 quinquaginta donauit. Ille autem prius quàm certa fama nunciaret, ad Archelaum
 properat: aususque dicere, quod Herodem reconciliasset Alexandro, ab illo quoque pecu-

A pecunias capit: deinde in Achaïam trāsgressus, ad similia facinora malè quæsitis abusus est. Postremò apud Cæsarem accusatus, quòd dissensionibus repleuisset Achaïam, & ciuitates spoliaret, in exilium mittitur, atq; hoc eum modo poenæ Alexandri & Aristobuli persecutæ sunt. Hoc loco dignum est Coum Euaratum huic Spartiatæ conferre. Nāq; is cum amicissimus esset Alexandro, eodemq; tēpore quo Eurycles ibidem erat, aduenisset, percontanti regi super his quæ ille insimularet, iuratus nihil se ab adolescentibus audisse affirmauit: nec tamen id quicquam miseris profuit apud Herodem, solis maledictis aures paratissimas aperiētē: eumq; gratiosissimum sibi iudicātē, qui secum eadem crederet, iisdemq; moueretur. Incitabat præterea Salome crudelitatem eius in filios. Nam ad hanc Aristobulus, quo periculis inuolueret, quam & socrum habebat & amitam, monitum miserat, ut salutis suæ confu-
B leret: quasi rex eam decreuisset occidere, iterum insimularam: quorum antè fuerat accusata: quòd Syllæo Arabi nubere cupiens, quem sciret eius inimicum, occultè illi secreta regis nūciaret. Et hoc fuit extremum quo tanquam tempestate oppressi adolescentes, non secus ac turbine pessundati sunt. Salome enim protinus contendit ad regē, eiq; monita Aristobuli pedit: atq; ille vltèr⁹ durare nō passus, vtrunq; filiū vinxit, & separatos asseruari pcepit. Deinde Volumnium militiæ magistrum, & ex amicis suis Olimpum descripta ferentes iudicia, proficisci iussit ad Cæsarem: qui postquam Romam naui delati, regis literas reddiderūt, vehementer quidem Cæsar ob adolescentes indoluit, verū potestatem in filios à patre auferendam non duxit. Deniq; rescribit ei, ut ipse sui dominus esset arbitrij: melius tamen factu-
C rum dicens, si in communi consensu propinquorum suorum prouinciarq; rectorum de insidijs quæreret: eosq; si delato crimini reperiret astrictos, occideret. si verò fugam tantum esse meditados, mediocri supplicio contentus esset. Paret scriptis Herodes, cumq; Berytum quòd Cæsar iusserat, peruenisset, cogit iudicium. Præfederalunt autē rectores, quibus à Cæsare scriptū fuerat, Saturninus & Pedanius legati. & cum his Volumnius procurator, itēq; propinqui regis & amici, necnon & Salome & Pheroras, & post hos optimates Syriæ, præter Archelaū regem: namq; hunc Herodes, quòd Alexandri focer esset, suspectū habebat. Sed filios quidē satis prouido cōsilio in iudicium non produxit: sciebat enim quòd si tātum visi fuissent, omni modo ad misericordiam cunctos impellerent: si verò etiam dicendi copiam nacti essent, facillimè Alexander obiecta dilueret. Igitur illi quidem custodiebantur in Platane, vico Sidoriorum. Exorsus autē rex, veluti cum presentibus ageret, cōmouebatur, & insidias quidē timidè obijciebat: nā probationibus deficiebatur, maledicta verò & probra & iniurias, & peccata plurima in se admissa, prosequēbatur: eaq; morte grauiora esse assessoribus demonstrabat. Postremò cum nemo contradiceret, semetipsum argui miserabiliter questus, acerbamq; victoriam vincere, singulos sententiam proferre rogat in filios, & primus Saturninus cōdēnandos esse adolēscēculos, sed nō morte pñciauit. Nec. n. fas esse, cum tres ipse astātes habeat filios, mortem alienis decernere. Idem etiā duobus legatis visum est, eosq; nonnulli alij secuti sunt. Tristem verò sententiam primus Volumnius dixit, cunctiq; post eum Herodis æmulatione, vel odio: neq; indignatione quisquā necandos esse adolēscētes iudicauit. Tum autem vniuersa Iudæa & Syria suspensa quidem operiebatur huius tragoediæ finē: sed
E nemo existimabat Herodis crudelitatem ad parricidiū vsque processuram. Ille tamen filios Tyrum traxit: atque inde naui Cæsaream deuectos, quo mortis genere perimeret cogitabat. Interea vetus quidam regis miles, Tiro nomine, qui & filium habebat Alexandro assuetum atque amicum, & ipse diligebat adolēscēculos, præ nimia indignatione mentis postremò circumiens clamitabat conculcatam esse iusticiam, veritatem perijisse, naturam esse confusam, vitamque hominum iniquitatis esse plenam, & omnia quæ dolor contemptori vitæ dictasset. Deinde ipsum etiam regem ausus adire: mihi verò, inquit, omnium videris esse infœlicissimus, qui contra charissimos nequissimis credas. Siquidem Pheroras & Salome fidem apud te aduersus filios tuos habent, quos sæpe ipse mortis supplicio dignos esse iudicasti: neque aduertis hoc eos agere, vt iustis successoribus destitutus, cum solo remaneas Antipatro, capi facilè regem optantes. Veruntamen cogita ne ille quoque militibus odiosus sit, propter cædem omnium fratrum. Nullus enim est, qui non adolēscētiā miscatur, principum autem plurimi etiam palām grauius ferunt. Hæc dicens, simul eos quibus res indigna videtur nominabat. Rex autem statim illos & ipsum cum filio comprehendi iubet. Ibiq; tum alius quidam regius tonsor, nomine Tryphon, nescio qua exagitatus infania, semetipsum indieans prosiluit: Ac mihi quoque Tiro, inquit,

Cens. Eudatmo

Ant. lib. 16.
cap. 12.
Salome Herodis
crudelitatem in
filios incitat.

Ant. lib. 16.
cap. 13.
Herodes Cæsare
scriptis parat.

Herodes filios
suos accusat: &

morte dignos
pronunciat.

Tiro miles He-
rodem iniustitiam
arguit: &

comprehenditur.
Ant. lib. 16.
cap. 13.

Tiro salis accu- quit, iste persuasit, ut occasione tondendi nouacula te occiderem: magnaue inde Alexan- **A**
saturo drum daturum munera pollicebatur. His auditis, Herodes & Tironem eiusq; filium, & ton-
ua cum Try- forem subdidit quæstioni. Cumque illi pernegarēt, tonsor autem amplius nihil diceret, Ti-
phone & filio ronem vehementius torqueri iussit: tumque filius eius, patris miseratione commotus, cun-
quæstioni obij- cta se regi, si eum sibi condonasset, indicaturum promisit. Eoque relaxato, ipsius occidendi
citur: & patrem suum habuisse voluntatem dixit, impulsus ab Alexandro. Hoc autem quibusdam
moritur. fictum ab adolescente videbatur, quo tormentis eriperet patrem, nonnulli verum esse affir-
Aristobulus & mabant. Herodes tamen & militum principibus, & Tirone pro concione accusatis, in eos
Alexander pra- armauit populum, ut ibidem cum tonsore lignorum & lapidum ictibus interirent. Filios ve-
focati. rò in Sebasten missos, quæ non longo à Cæsarea intervallo distaret, præfocari iubet: eaq; re
 maturè perfectæ, in castellum Alexandrium mortuos asportari, cum Alexandro materno a- **B**

uo sepeliendos. Hic finis Aristobulo & Alexandro vitæ fuit.

De conspiratione Antipatri contra patrem. Cap. XVIII.

Ant. lib. 17. **A**NTIPATRUM verò, cum iam sine controuersia successionem regni speraret, in-
cap. 21. tolerabile gentis excepit odium, cunctis scientibus, illum omnes fratribus suis
Antipater toti conferuisse calumnias: nihiloque minus timor eum non mediocris sollicitabat,
genti exosus. crescente sobole peremptorum. Erant enim Alexandro ex Glaphyra filij duo, Ti-
Alexandri filij, granes & Alexander: itemque Aristobulo ex Berenice Salomes filia, Herodes & Agrippa &
& coniuges. Aristobulus, filizque Herodias & Mariamme. Sed Glaphyram quidem Herodes cum dote
 sua in Cappadociam dimisit, postquam Alexandrum interfecit: Berenicem autem Aristobu- **C**
 li coniugem, auunculo Antipatri nuptum dedit: ut enim Salomen, quam infensam habe-
Antipater donis bat, sibi recõciliaret Antipater, istas nuptias excogitauit. Idem verò etiam Pheroram mune-
hominum fauo- ribus alijsque obsequijs, atque amicos præterea Cæsaris ambiebat, magnas Romam mittē-
rem sibi concili- do pecunias. Saturninum enim cum alijs omnibus apud Syriam donis expleuerat. Hoc au-
 tem magis inuisus erat cunctis, quo plura donabat, velut opes tantas non munificentia lar-
 giretur, sed metu consumeret. Itaque eueniebat, ut nec accipientium beneuolentia quicquã
 profecerit: quibusque nihil dedisset, acerbiores inimicos haberet. In distributionibus autē
 munerum quotidie largior erat, cum præter spem videret orbos pueros ab Herode curari:
 quantumque illum peremptorum cædis poeniteret, prolis eorum miseratione significari.
 Conuocatis enim propinquis atque amicis suis, & pupillis astantibus cum lachrymis op-
 plessit oculos, dixit: Horum quidem mihi patres fortuna quædam tristis eripuit, ipsos autē **D**
 orbitatis misericordia cum natura commendat. Experiar itaque, ut etsi pater infortunatissi-
 mus fui, auus tamen sim prouidentior, & à quibus post me regatur, amicissimos mihi relin-
 quam. Despondeo igitur filiam tuam Pherora, maximo filiorum Alexandri, ut ei curator sis
Herodes nepotes necessarius: tuo verò Antipater filio, Aristobuli filiam: eris enim hoc modò pater orbatæ. So-
despondet. rorem verò eius meus Herodes accipiet, ex pontifice auo materno prognatus. Et de his qui
 dem hoc sit iudicium meum, neque id quisquam dirimat, qui me amabit. Precor autem e-
 tiam Deum bono regni mei, meorumque nepotum copulare nuptias, atque hos pueros
 placidioribus, quàm patres eorum oculis aspicere. Postquam hæc locutus est fleuit, & pue-
 rorum dexteris iunxit, benignissimeque consalutatis singulis dimisit concilium. Statim di-
 riguit Antipater, quantoque dolore affectus esset, neminem latuit pupillorum. Namque **E**
 honorem apud patrem quoque sibi derogatum existimabat: iterumque de rebus cunctis pe-
 riculum fore, si Alexandri filijs præter Archelaum etiam Pheroram tetrarcham adiutorem
 habere licuisset. Ad hæc reputabat odium suum, & orbitatis miserationem, qua tota gens
 fletebatur, quanto viuentium puerorum studio, & quanta memoria mortuorum ipsius
 scelere tenerentur Iudæi. Itaque omnimodo dirimere sponsalia statuit: & callidè quidem
 patri surrepere timuit, sæuienti acriterque vigilanti ad suspicandum. Palàm verò eum sup-
 plex adire ausus est, coramq; deposcere, ne se honore priuaret, quo dignum esse iudicasset,
 nudumque regis nomen habere vellet, regni autem substantiam penes alios esse. Nec enim
 posse rerum obtinere dominatum, si præter auum Archelaum, etiam Pheroras Alexandri
 filijs focer esset adiunctus. Instantissimè verò precabatur, quia numerosa esset regia proge- **F**
 nies, nuptias permutari. Nouem namque regi vxores erant, sed harum septem vnde filios
Herodis vxores suscepit, ipsum Antipatrum ex Doride, Herodem autem ex Mariamme pontificis filia: i-
& liberi. temq; Antipam & Archelaum ex Malthace Samaritide, filiamque Olympiadem, quam fra-
 ter eius Iosephus habuerat, ex Hierosolymitide verò Cleopatra Herodæ & Philippum, nec-
 nom

- A** non ex Pallade Phasaelum. Habebat autem filias quoque alias, Roxanen & Salomen, vñas ex Phædra, & alteram ex Elpide: duasque vxores sine filijs, consobrinam & fratris filiam: & præter has Alexandri & Aristobuli sorores duas ex Mariamme. Cum igitur tanta prolis copia superesset, aliter nuptias iungi postulabat Antipater. Rex autem perspecto eius animo, quid de pupillis cogitaret, uehementer iratus est: quippe filiorum, quos interfecerat, casum reputans, uerebatur, ne etiam hi quandoque criminationum Antipatri præmiua fierent. Sed tunc quidem sculoribus dictis cum protelat. Postea verò blanditijs eius adductus, sponsalia reformauit: ac primum ipsi Antipatro Aristobuli filiam collocat, filium uerò eius iungit filiae Pheroræ. Hinc licebat aduertere, quantum Antipatri ualuerit adulario, quod idē in simili causa impetrare Salome non potuit. Hanc enim quamuis soror esset, atque hæc sæpe intercedente Iulia vxore Cæsaris postulasset, Arabi Syllæo nubere non passus est: sed inimicissimam sibi fore iurauit, nisi ab hoc studio destitisset. posteaque inuitam Alexæ cuidam ex amicis suis in matrimonium dedit: eiusque filiarum unam Alexandri filio, alteram Antipatri auunculo tradidit. Natarum autem Mariammes vna, sororis filium habebat Antipatrum, altera fratris Phasaelum. Sic interrupta pupillorum spe Antipater, & pro sua commoditate affinitatibus iunctis, expectatione certa nitebatur: adiectaque malignitati fiducia, nequaquam erat tolerabilis: nam quia singulorum odium uitare non poterat, securitatem sibi ex terrore quærebat: cum præterea Pheroras ei ueluti iam confirmato regi obsecundaret. Quin & mulierum conflata in aula conflictio, nouas turbas excitabat. Etenim Pheroræ vxor cum matre ac sorore sua, necnon & matre Antipatri, multa in regia insolenter agebat, ausa etiam duas regis filias contumeliosè tractare: cui rei maximè ab Antipatro erat obiecta. Itaque cum illi inuisa essent, alias quidem morigeras habebant, sola verò Salome aduersabatur eorum concordia: quodque non bono regis coirent, apud ipsum insimulabat. Cognita uero eius delatione mulieres, quodque Herodes ægre tulisset, aperto quidem conuentu & familiaritate abstinuerunt, contra uerò & discordare inter se rege audiente simulabant: cum his adeò colluderet Antipater, ut palam Pheroram minimè dubitaret offendere: occultos autem coetus & nocturnas comestationes agebant: earumque consensionem fecit obseruatio firmiorem: cum horum uihil ignoraret Salome, sed Herodi cuncta nunciaret. Ille autem ardens iracundia, maximeque aduersus Pheroræ coniugem, quod eam præter cæteras accusaret Salome, aduocato cognatorum amicorumque concilio, & alia multa mulieri & filiarum contumelias crimini dedit, quodque Phariseis mercedem contra se præbuisset, fratremque sibi hostem reddidisset, expugnatum venenis. Postremo conuersus ad Pheroram: Vtrum, ait, se fratrem, an vxorem uellet optare? Cumque ille se citius uita dixisset, quam coniuge cariturum, incertus quid ageret, ad Antipatrum sermonem contulit: ac ne cum Pherora, uel eius coniuge, aut quouis alio, qui ad eam pertineret, vnquam colloqueretur, edixit. Verum ille palam præcepta custodiens, in occulto cum his pernoctabat: metuensque obseruationem Salomes, per amicos in Italia degentes, ut Romam proficisceretur, effecit ipsorum perlatis literis, ubi Antipatrum aliquanto post tempore ad Cæsarem mitti oportere perscriberent. Igitur Herodes nihil moratus, eum misit: cunctis quæ usui forent, magnaue pecunia liberaliter instructum, testamentumque vnâ ei portandum dedit, in quo rex ipse Antipater inscriptus erat, & Antipatri successor Herodes, ex Mariamme pontificis filia procreatus. Quin & Syllæus Arabs itidem Romam, neglecto Cæsaris præcepto, nauigauit: de his cum Antipatro certaturus, de quibus cum Nicolao causam antè dixerat. Non leue autem cum Areta tege suo certamen habebat, cuius & alios amicos interfecerat & Soemum in Petra oppido potentissimum, redemptoque Fabato procuratore Cæsaris fautore utebatur etiam in Herodem. Sed maiore pecunia data Herodes Fabatum à Syllæo alienauit: ac per eum quæ Cæsar iusserat exigebat. Ille autem cum nihil dedisset, accusabat apud Cæsarem Fabatum, dispensatorem esse dicens, non quæ ipsi, sed quæ Herodi expedirent. Quibus commotus ad iracundiam Fabatus, adhuc autem apud Herodem in honore maximo habebatur, secretorum Syllæi proditor factus est: regis indicauit, quod Syllæus Corinthum eius satellitem pecunia corrupisset, eumque asseruati oportere. Neque rex id facere dubitauit: quoniam Corinthus iste, licet in aula regis esset educatus, ex Arabia tamen fuerat oriundus. Igitur mox non illum solum corripi, sed etiam duos alios Arabas iussit, apud eum repositos, vnum Syllæi amicum, alterum Phylarchum. Qui subditi quæstioni, magna pecunia Corintho ut Herodem occideret, persuasisse confessi sunt:

Herodes sponsalia reformauit.

Ant. lib. 17. cap. 3. Antipater regni expectatione certa nitebatur.

Conflictio mulierum in aula excitata.

Ant. lib. 17. cap. 4.

Herodes Antipatrum à Pheroræ eius coniugis colloquio auocat.

Herodes Herodes filius ex Mariamme procreatus.

Fabatum Syllæi proditor.

sunt: atque etiam à Saturnino Syriae rectore interrogati, Romam transmissi sunt.

De ueneno Herodi parato, & quomodo compertum sit. CAP. XIX.

Herodes fratrem
Pheroram uicit.

Pherora in tetra-
rarchiam suam
recessit.

in morbum inci-

dit:

moritur: &

sepelitur.

Ant. lib. 17.

cap. 5.

Pherora ueneno
interceptus dici-
tur.

Herodes ancillam

& libertinam

questioni subi-
cit.

AT Herodes Pherorae vehementius imminabat, ut repudiaret uxorem: neque, quomodo mulierem plecteret, inueniebat, cum multas in eam odij causas haberet, donec ipsum etiam fratrem cum ea supramodum indignatus eiecit: Pheroras autem æquo animo accepta iniuria, in tetrarchiam suam recessit, iuratus unum sibi exilij finem fore mortem Herodis, neque ad eum reuersurum esse dum nixerit. Denique nec ægrotum, quamuis sæpius accitus, fratrem inuisere uoluit, cum quibusdam mandatis eum quasi moriturus uellet instruere. Sed ille quidem præter spem conualuit. Postquam autem Pheroras in morbum incidit, tunc Herodis patientia demonstrata est. Nam & uenit ad eum, & humanissime curatum uoluit: sed morbum superare non quiuit: intra dies enim paucos est mortuus. Quem licet usque ad ultimum uitæ diem dilexisset Herodes, tamen quod illum quoque ueneno peremisset, fama uulgatum est. Verum eius corpore in Hierosolymam deportato, luctum maximum cunctæ genti denunciandum, clarissimæque funus sepultura dignatus est. Vnus quidem interfector Alexandri & Aristobuli, hunc exitum uitæ sortitus est. Transiit autem in Antipatrum autorem poenæ sceleris, ex interitu Pheroræ nata principium. Quidam enim ex eius libertis, cum regem tristes adiissent, fratrem ipsius Pheroram ueneno interceptum esse dicebant. nam quendam ei cibum obtulisse coniugem suam, & non eo, quo solebat, modo conditum: eoque sumpto, illum morbo prætinus esse correptum. Venisse autem ante biduum, matris ac sororis eius accitu, quandam ueneficam mulierculam ex Arabia, ut uenenum Pheroræ conficeret amatorium: & pro amatorio dedisse mortiferum Syllæi consilio: namque illi notam fuisse. Percussus igitur plurimis suspicionibus rex, ancillas & nonnullas libertinas questionibus subiicit. Ibi quæ tum exclamata aliqua doloris impatiens: Deus cœli terræque rector, in matrem Antipatri, quæ horum nobis malorum causa est, uindicet, Hoc rex initium nactus, persequeretur ulterius indaginem ueritatis. Mulier uero & matris Antipatri familiaritatem cum Pherora eiusque mulieribus, & occultos eorum conuentus aperuit: quodque Pheroras & Antipater redeuntes à rege, tota cum illis nocte potare soliti essent, seruis omnibus exclusis & ancillis. Vna quidem libertinarum hæc indicauit. Cum autem ancillæ separatim singula torquerentur, patuit omnium dicta congruere, qua de causa Romam quidem Antipater ex composito, Pheroras uero trans flumen secedere curauisset. Nam sæpe illos in sermone dixisse, quod post Alexandrum & Aristobulum ad ipsos eorumque coniuges transiturus esset Herodes. Nec alicui posse parcere, qui Mariammæ eiusque filijs minimè pepercisset: ideoque melius esse, ab hac elua quam longissimè fugere. Sæpe autem dixisse matri Antipatrum conquerentem, quod cum ipse iam canus esset, pater in dies singulos iuuenesceret, seque fortasse prius, quam regnare incipiat, moriturum: aut si vnquam ille decesserit (quando autem istud futurum?) voluptatem sibi successionis omnino fore breuissimam. Pullulare præterea hydræ capita, hoc est Alexandri & Aristobuli filios: sibi autem filiorum quoque spem ademptam esse patris iniuria: qui non eorum quenquam post mortem suam regni successorem, sed Mariammæ filium scripsisset heredem. Qua quidem in re prorsus eum senectute delirare, si testamento suo standum arbitraretur: se namque, ut ex eius progenie nemo superesset, curaturum. Quinetiam cum omnes patres, quibus inuisi vnquam filij fuerunt, odio vincat: plus tamen eum etiam fratres odisse. Denique nuper sibi ne cum Pherora colloqueretur, centum talenta donasse: atque cum Pheroras diceret, Quid enim per hos ladebatur? respondisse Antipatrum: Utinam cunctis ablatis nudos se, dummodo uiuos relinqueret. Verum hoc nequaquam fieri posse, ut tam pestiferam bestiam quisquam effugiat, sub qua nec amicis esse palam liceret. Denique nunc occultè, inquit, conuincimus: licebit autem aperte, si virorum spiritum manusque habeamus. Hæc in tormentis ancillæ prodiderunt, & quod Pheroras cum illis Petram fugere cogitasset. Ut omnibus autem dictis Herodes crederet centum talentis effectum est. De his enim soli Antipatro dixerat. Igitur ante alios in Doridem Antipatri matrem furor eius erumpit: eamque omni ornatu, quem illi donauerat, spoliata, multis comparato talentis, expellit. Deinde ira deposita, Pheroræ mulieres à tormentis recreabat. Timore autem pauidus erat, & ad omnes suspensiones excitabatur: multosque innocentes, metu ne quem nocentium prætermitteret, in tormenta ducebat. Hinc ad Samaritam se conuertit Antipatrum, qui procurator erat Antipatri, & ex illius tormentis compert,

Doris Antipatri
mater, ornatu
spoliatur, & ex-
pellitur.

Antipater Samari-
tæ Antipatri
procurator.

A cōperit, necandi sui causa ex Aegypto Antipatrum uenenum malum petiisse, per quēdā Antiphili amicum: idq; ab eo Antipatri auunculū accepisse Theudionē, ac Pheroræ tradidisse: cui mādasset Antipater ut Herodē occideret, dū ipse Romę abesset, ac suspicione careret: Pheroram uerò uenenum vxori suæ dedisse seruandum. Itaque hanc euocaram, statim rex quod acceperat afferre iubet. Illa uerò quasi allatura egressa, de tecto se præcipitē dedit, ut eo modo probationes & regis tormenta præueniret. Sed Dei prouidentia, sicut apparet, quæ ab Antipatro poenas repeteret, non in caput, sed in diuersam delatā partem, periculum mortis euasit. Portataq; ad regem, ubi resipiscere potuit, (nam casus eam pertubauerat) quāobrem se præcipitasset interrogata; adiurante rege, quod uera dicēti remittere omne supplicium: sin falsa promere maluisset, corpus eius tormētis absumeret, neque sepulturæ quicquam relinqueret, paulisper tacuit. Deinde: Quid, inquit, secreta custodio, cum Pheroræ obierit, Antipatro qui nos omnes perdidit seruitura? Audi rex, & tecū Deus testis mihi ueritatis, q falli nō potest. Cūm Pheroræ morituro lachrymās assiderē, tūc ille me ad se uocauit: En multum, inquit, coniūx de fratris erga me animo sum deceptus. Nā qui sic me diligeret, inuisum habui, & necare cogitauit: qui tanto nunc mei, quamuis necdū mortui, dolore confanditur. Sed ego quidem impietatis præcium fero: tu uerò quod in eum seruas, relictum nobis ab Antipatro uenenum, huc affer properē, meq; uidēte consume, ne ad inferos quocūque ultricem huius sceleris conscientiam deferam. Itā ut iussit attuli: & magnam quidem ueneni partem sub obtutibus eius in ignem effudi: modicum uerò mihi propter dubios casus, & quæ te metuerē, reseruaui. His dictis, illa quidem omnino paululum quiddam ueneni habentem pyxidē profert: rex uerò in matrem fratremq; Antiphili contulit quæstionem. Verūm hi quoq; Antiphilum Aegypto attulisse pyxidē fatebantur, illumq; uenenu ad fratrē, apud Alexandriam exercente medicinam, accepisse dicebant. Totum autem regnū circumeuntes Alexandri & Aristobuli manes, ipsi erāt incertarum rerum exploratores atq; indices, & a suspicionibus remotissimos ad probationes trahebant. Denique etiam pontificis filiam Mariammen, consciam esse maleficiorum patuit. Hoc enim tortis eius fratribus demonstratum est. Rex autem matris audaciam filij quoque poena coercuit. Nam quēnt illa pepererat Herodem, patri successorem scriptum ex testamento deleuit.

De Antipatri in Herodem malignis studijs deprehensis, & alijs.

CAP. XX.

D O S T hæc etiam Bathyllus, nouissima consiliorum Antipatri fides documentis accessit. Namque is erat quidē libertus eius: aliud autem uenenum ferens, hoc est, aspidum uirus, aduenerat, aliorumq; serpentum succos: ut si prius fuisset iuualidum, hoc se Pheroræ cum sua cōiuge in regem armarēt. Idem uerò præter susceptam contra salutem patris audaciam, uelut operam subscisuiam, habebat epistolas aduersum fratres compositas ab Antipatro. Erant autē Romæ in studijs Archelaus & Philippus, iam adolescentuli, magnique animi, regis filij, quos Antipater uelut inimicētes spei suæ remouere festinatis, quādam in eos literas ipse finxit, amicorum nomine Romæ degentium. Nonnullis autem corruptis scribere persuasit, quod multis patrē maledictis carperent, ac de Alexandri & Aristobuli nece manifestē quererentur, seque accitos esse grauer ferrent: iam enim pater eos redire præceperat, idque maximē sollicitabat Antipatrum. Quineriam prius quā proficiscerentur, in Iudæa constitutus Antipater, eiusdem modi contra eos Romæ literas mercabatur: patrēque aduēdo titandæ suspicionis causa, fratres purgare simulabat: quādam falsō scripta, quādam uerò adolescentiæ peccata esse, commemorans. Quo quidem tempore scriptoribus epistolarum, quas in fratrum perniciem simulabat, plurimis pecunijs datis, sumptuum confundere tentabat indicia, vestem preciosam uariaque stragula, poculaque argentea, necnon & aurea comparando, aliaque plurima instrumenta, ut preciorum magnitudine mercedes falsarijs erogatas celaret. Denique ducenta talenta, retulit expensa, & eorum maxima fuit occasio causa Syllæ. Vniuersis autem malis tunc minoribus maiore cōtēctis, cūm omnia quidem tormenta de parricidio, epistolæ uerò de iteratis fraticidijs cōelamarent, nemo tamen ex Iudæa uenientium, quo loco fortunæ domus essent, ei nunciavit, quamuis inter scelus probatum, & ipsius reditum septem mensium interualla fluxissent. Itā erat inuisus omnibus. Fortasse autem etiam quibus indicandi uoluntas fuit, per interfectorum fratrum manes obmutescebant. Denique Roma literas misit, continnō se uenturum esse, quodq; honorificē dimissus esset a Cæsare, nuncios. Rex autem insidiatorē manibus tenere desiderās: timensq; ne, si quid

Theudion.

Herodes Pheroræ uxorem rem ipsam profutentem, alloquitur.

Archelaus & Philippus falsos accusantur.

Antipater scriptoribus epistolarum in fratrum exitium compositionem pecuniarum erogat.

Ant. lib. 10. cap. 1.

*Herodes Antipa-
rum literis ad
se redirehorta-
tur.
Antipater Phe-
roram mortuum
luget:* si quid præscisset, fortè caueret, ipse quoque literis beneuolentiam simulans, & alia famili- **A**
 arissime scripsit, & vt reuersionem suam maturaret, orauit. Nam si properasset, matris suæ
 quoq; offensionem posset componere, quam expulsam esse, non ignorauit Antipater. Pri-
 mam quidem iam de morte Pheroræ susceperat epistolam apud Tarētum, eumq; vehemē-
 ter luxerat: id autem nonnullis de patruo laudabile videbatur: sed quantum intelligi datur,
 causa doloris erat, quòd insidiæ pro voto non cesserant: neque tam Pheroram flebat, quàm
 maleficiorum ministrum. Præterea metus cum quidam ob ea quæ confecerat, occupabat,
 ne quando fortè deprehenderetur uenenum. Tunc autem in Cilicia patris epistola sibi red-
 dita, quam suprà memorauimus, statim quidem festinabat: sed postquàm in Celenderin delatus **B**
 est, subit cum quædam materni casus cogitatio, anima iam per semetipsum diuinante. Et
 amicorum quidem prudentiores ei suadebāt, ne prius patrem conueniret, quàm pro certo
 cognosceret, quibus ex causis matrem suam repudiasset: namque timere, ne fortè erimi-
 nibus matris adderetur. Minus autē prudentes, & visendæ patriæ cupidi magis, quàm quid
 Antipatro esset utile considerantes, ut properaret monebāt, ne ex ipsa mora, & patri causam
 prauæ suspicionis, & occasionem præberet calumniantibus. Nunc enim si quid motum est,
 in absentem esse factū: nec enim præsentē illo quenquam id ausurū fuisse. Absurdum autē
 uideri, propter supiciones incertas certis bonis carere, neq; maturè se patri reddere, ab eoque
 regnum accipere, quod solo ipso niteretur. Paruit his Antipater, impellente fortuna, trans-
 missusq; in Sebastum Cæsariæ portum defertur. Occurrit autem illi præter opinionem ma-
 xima solitudo, cum omnes eū deuitarent, nullusq; auderet accedere. Nam etsi semper æquē **C**
 inuisus erat, odio tamen ut proderetur, tunc data libertas est. Multos autem auertebat ex re-
 ge formido, quoniam cūctas iam ciuitates de Antipatro fama repleuerat, solusq; de se quid
 ageretur Antipateri ignorabat. Nec enim vel clarius eo quisquā deductus est, cum Romam
 nauigaret, vel ignobilius inde susceptus est. Enimuerò clades ille domesticas intelligēs, cal-
 liditate celabat, metuq; penè mortuus, vultu confidentiam simulabat. Et neq; fugæ spes vl-
 la erat, neq; circumstantibus malis emergere poterat: certūq; nihil ei de domo, ne ibi quidē
 nunciabatur: id enim regis interminatio prohibuerat. Vnde interdū etiam spes eū pertē-
 tabat hilarior, aut nihil esse deprehensū, aut si quid esset, hoc sese impudentia sua diluturū,
 ac dolis, quæ sola instrumēta salutis haberet. Itaq; his armatus, sine amicis in regiam venit;
 qui à prima ianua cum iniuria sunt repulsi. Fortè autem Varus Siriæ rector intus aderat. In- **D**
 gressus inde ad patrem, confirmatusq; audacia, velut eius salutandi causa, propius accede-
 bat: cum ille obiecta manu, & capite declinato, exclamat: Et hoc parricidæ est, ut me ample-
 xari uelis, qui tot maleficijs inuolutus sis. Disperas, impium caput: neq; me attingas, prius
 quàm criminibus te exuas. Dabo enim tibi iudicium & iudicem, qui opportunè præsto est,
 Varum. Abi, & quemadmodum te purges in diem crastinum, meditare. nam & tempus in-
 dulgeo calliditatibus tuis. Ad hæc metu obstupescens Antipater, quia respondere nihil po-
 tuit, reuersus est. Cum autē ad eū uenissent mater & uxor, cūctas ei probationes exposue-
 runt. Tumque recepta mente, quo pacto sese defenderet, cogitabat. Postero autem die rex,
 adhibito propinquorum atque amicorum concilio, Antipatri quoque amicos vocat. Ipse
 autem cum Varo residens, cūctos indices iussit adduci, in quibus erant etiam serui matris **E**
 Antipatri quidam pridem comprehensi, qui ab ea literas ad eum deportauerunt huiusce-
 modi: Quoniam illa omnia patri tuo cognita sunt, caue ne ad eum uenias, nisi aliquod au-
 xilium à Cæsare impetraueris. Itaque his vnà cum alijs introductis, ingreditur Antipater.
 Cumque pronus ante pedes patris cecidisset: Oro, inquit, pater, ne quid de me præiudices,
 sed integras aures satisfactioni meæ præbeas. Demonstrabo enim me innoxium, si tu
 velis. Ille autem magna uoce imperato ei silentio, ad Varum locutus est: Quod & tu Vare, &
 quiuis iustus iudex, Antipatrū morte dignum iudicauerit, certò scio. Vereor autem ne mea
 quoque tibi sit inuisa fortuna, omnique calamitate dignum deputes, qui tales filios genu-
 erim. Atqui hoc tibi magis miserandus uideri debeo, quod erga tam scelestos indulgentissi-
 mus pater fui. Nam illis prioribus adhuc adolescentulis regnum detuleram, eosque Romæ **F**
 educatos amicos Cæsaris feceram: sed quos alijs inuidendos regibus æmulandosque con-
 stitui, meæ salutis hostes inueni, quorum tamen interitus Antipatro magis profuit. Isti eni-
 nim, quod iuuenis & successor meus futurus esset, maximè securitas querebatur: at verò hic
 belua, patientia mea, suprà quam satis erat, expletus, in me satietatem suam profudit: ei que-
 dā uiuere sum uisus, meamque senectutem grauitèr tulit, rexque fieri non nisi parricidio
 passus

- A** passus est. Quæ quidē profectō noui qua ratione cogitauit: quodd eum ex agro abiectum re-
duxerim, & exclusis quos mihi regina pepererat filijs, regni mei vicarium declarauim. E-
quidem tibi Vare confiteor meæ mentis errorem. Ego illos contra me filios irritaui, qui An-
tipatri gratia spes eorum iustas abrui. Quid enim tantum de illis, quantum de isto bene-
sum meritus? cui uiuus etiam potestatem meam penè concessi: apertè autem regni succes-
sionem testamento reliqui, & præter destinatos ei separatim quinquaginta redditus talento-
rum, sumptum passim mea pecunia subministraui: ac nuper Romam quoque nauigaturo
dedi trecenta talenta, quemque solum ex omni familia mea, tanquam patris seruatorem,
Cæsari commendaui. Aut quid illi tantum sceleris, quantum Antipater, admisserunt? quod-
B ue de his habui indicium, quale demonstrauit huius insidias? etiam approbo, quia ausus est
aliquid parricida, rursusque veritatem dolis sperat obtegere: tibi Vare cauendum. Nam e-
go istam beluam noui: & quàm sit verisimilia dicturus, iam nunc prospicio, fletusque simu-
lato. Hic est, qui me quondam monebat, ut uiuum Alexandrum cauere, neque meum cor-
pus omnibus crederem. Hic est, qui usque ad cubile meum solebat ingredi, & circumspice-
re, ne quis mihi fortè parasset insidias. Hic somni mei custos erat, & securitatis dator, qui cō-
solaretur luctum peremptorum, & uiuentium fratrum beneuolentiam diiudicaret: hic pro-
pugnator & satelles meus. Quum eius calliditas Vare in mentem venit, & quemadmodum
singula simulasset, vix me credo viuere, tamq; grauem insidiatorem, quo pacto effugerim,
miror. Veruntamen quia fortuna quædam excitat contra me domum meam, mihiq; ami-
C cissimi semper infensi sunt, ego quidem factorum iniquitatem flebo, & mecum ipse solitudi-
nem gemam. Nemo autem qui meum sanguinē sitierit, elabetur, etiamsi per omnes filios
meos indicia ventura sint. Hæc dicens, ipse quidem interrupto sermone tacuit, dolore con-
fusus. Nicolaum autem vnum ex amicis probationes iussit exponere. Inter hæc autem Anti-
pater sublato capite, cum prostratus ante patris pedes maneret, exclamat: Tu pater meas
partes defendisti. Nam quomodo ego parricida, quem tu semper seruatorem te habuisse
commemoras? Aut si ficta, ut dicis, simulataque mea pietas fuit, cur in alijs tam callidus, in
hoc adeo demens fui, ut non intelligerem, quod si homines lateret tanti sceleris cogitatio,
coelestē latere iudicem ominino nō posset, qui ubiq; præsto esset, & cuncta conspiceret? An
fratrum exitus ignorabam, quos ob id Deus ultus est, quia tibi malè cogitauerant? Quid au-
D tem fuit cur me tua salus offenderet? Spes regni? Sed regnabam. Odij suspicio? Sed dilige-
bar. An ex te metus aliquis? Quin tui seruans, alijs timendus eram. Fortassis egestas causa
fuit? Multo minus. Quis enim magis expensarum habuit potestatem? Si autem omnium
hominum perditissimus essem, immanisque bestię animum gererem, certè mansueti pa-
tris beneficijs vinceret: quem, sicut tu dixisti, reduxeris, totque filijs anteposueris, viuusque
regem declaraueris, aliorumque bonorum magnitudine reddideris inuidendum. O me mi-
serum, acerbissimamque peregrinationem meam, quàm longum liuori tempus magnū-
que insidiantibus spatium præbui. Sed tamen tibi pater tuisque rebus abieram, ne Syllæus
tuam contemneret senectutem. Roma mihi testis est pietatis, & princeps orbis terræ Cæsar,
qui me patris amatorem sæpe vocitabat. Accipe pater has eius literas: hæc fictis in me crimi-
E nationibus veriores. his me defendo. hæc affectus erga te mei argumenta certissima. Recor-
dare q̃ inuitus hinc nauigauerim, latentes in regno cōtra me inimicitias non ignorans. Tu
pater imprudens me perdidisti, tu compulisti ut darem accusandi tempus inuidiæ. Verum
ad indicia veniam. Ecce adsum, terra marique nihil usquam parricida perpessus. Sed nondū
me hoc argumento diligas: nam & apud Deum, & apud te pater, condemnatum me esse scio.
Condemnatus autem deprecor, ne aliorum tormentis fidem habeas: in me feratur ignis, p
viscera mea pergāt instrumenta poenarum, ne parcas scelesto corpori. Nam si parricida sum,
tormentorū expers mori non debeo. Talia cum lacrymis ac eiulatu vociferans, & omnes
alios, & Varum ad misericordiam prouocauit: solum autem Herodem, quo minus fletet, i-
racundia continebat, documentis veris intentum. Ibi autem Nicolaus, iussu regis multa de
F Antipatri calliditate præfatus, & misericordiæ spem abstulit, & atrocissimam accusationem
instituit, cuncta quidem regni maleficia illi ascribēs: maximè verò fratrum interitum, quos
ipsius calumnijs interfectos esse demonstrans, etiam superstitibus eum insidiari, quasi suc-
cessionis captatoribus affirmabat. Nam qui patri venenū parasset, multo minus à fratrib. ab-
stineret. Cum aut ad veneni probationē venisset, pordine pferebat indicia, etiā de Pherora
crimen exaggerās, veluti illū quoq; Antipater fratricidam fecisset, corruptisq; regis amicissi-
mis,

Antipatri re-
sponso.

Deus ubiq; præ-
sto est & cun-
cta conspiciat.

Antipater Ro-
mam: & Cæsa-
rem pietatis te-
stis allegat.

Nicolaus contra
Antipatrum ade-
usatio.

Ioseph.

P

mis,

Varus Antipa-
trum causam / n-
am tuam insit.

mis, scelere omne domū repleuisset. Atq; ita multis alijs dictis & probatis perorauit. Varus aut cum respondere iussisset Antipatrum, & ille nihil amplius elocutus, quā, Deus testis est innocentiae meae, silensque iaceret, venenum petijt, idque cuiusdam damnatorum capitis ex custodijs bibendum dedit: eoque statim mortuo, quādam in secreto cum Herodē sermocinatus, gesta in concilio Cæsari scripsit: posteroque die inde discessit. Nihilōque minus rex Antipatro vinculis tradito, cladis suae nuncios ad Cæsarem misit. Post hæc Salomen appetisse insidijs arguebatur Antipater. Quidam enim ē seruis Antiphili Roma venerat, Epistolās ferens cuiusdam, Acmes nomine, ancillae Iuliae: quibus ad regem scriptis, indicauerat Salomes Epistola inter literas Iuliae reperta, clam ei beneuolentiae causa misisse. Ipse autem Salomes Epistolis & maledicta in regem acerbissima, & accusatio maxima continebatur. Sed hæc ab Antipatro erant fictae: isque Acmen pecunia corruptam, ad Herodem eas mittere persuaferat. Epistola enim eiusdem mulierculae ad ipsam scripta id prodidit, cuius verba hæc sunt: Sicut voluisti patri tuo scripsi, & alias Epistolas misi, certō sciens, regem sorori suae minimē posse parcere, si eas recitauerit. Bene autem facies, si consummatis omnibus, pollicitationum tuarum memor fueris. Hac Epistola & quae in Salomen sunt composita, deprehensis, regem subiit cogitatio, ne fortē etiam Alexander falsis Epistolis fuisset oppressus: quodque penē sororem propter Antipatrum occidisset, anxius erat. Itaque non est ultra cunctatus, quo minus ab eo sumeret omnium causa supplicium: sed ne propositis satisfaceret, graui morbo impeditus est. De Acme tamen ancilla, & in Salomen fictione conflata, dedit literas ad Cæsarem. ac propterea testamento mutato, exemit nomen Antipatri, regemque scripsit Antipam, praeteritis Archelao & Philippo natū maioribus: nam & hos Antipater insimulauerat. Cæsari autem post alia pecuniaria munera mille talenta, & uxori eius ac filijs, itemque amicis & libertis, propē quinquaginta: ceterisque omnibus agrorum & pecuniarum non parum distribuit, ac sororem Salomen luculentissimis donis honorauit. In testamento quidem ista correxit.

Romes ad Anti-
patrum Episto-
la.

Herodes morbo
corripitur.

A. M. 3971.
Ante Chr.
nat. I.

De aquila aurea, morteq; Antipatri & Herodis. CAP. XXI.

Ant. lib. 17.
cap. 8.

ORBVS autem ingrauescebat, quod eum senectus pariter ac morror vrgeret, & annos iam septuaginta natus esset: & filiorum cladibus animum adeo habebat afflictum, vt nec bona valetudine quicquam iucunditatis admitteret. Acriorem autem faciebat aegritudinem, quod Antipater viueret. Hunc enim non obiter & aliud agens, sed cum ipse conualuisset, cogitabat occidere. Ad has ei calamitates accidit etiam populi quidam tumultus. Erant in ciuitate Sophistae duo, qui summē scire leges patrias videbantur: & propterea per omnem gentem maxima gloria praedicabantur: Iudas filius Sepphorae, & alter Margali Matthias. Hos non pauci adolescentium sectabantur, cum leges exponerent, & in dies singulos puberum exercitum congregabant. Qui cum regem audissent morore ac morbo tabescere, apud notos loquebantur, opportunum iam tempus esse, vt Deus vindicaretur, fabricataque aduersus leges patrias opera destruerentur. Siquidem in templo nefas sit, imagines, aut vultus, aut cuiuslibet animalis cognomine simulachrum haberi. Hoc propterea dicebatur, quod supra maximam portam templi aquilam collocauerat auream. Eamque tunc monebant Sophistae vt tollerent: pulchrum esse dicentes, etiam si quod inde periculum immineret, pro legibus patrijs mori non recusare: sic enim decedentibus, & animam immortalem, & bonarum rerum sensum perseuerare perpetuō: minus autem fortes, & sapientiae suae nescios amare animam imperitia: magisque morbo cupere, quā virtute defungi. Dum hæc illi differerēt, rumor subito peruagatur, regem ferē iam mori: unde etiam confidentius adolescentes coronam adorti sunt: ipsoque meridie, cum plurima multitudo versaretur in templo, crassis demissi funibus, aquilam ex tecto auream securibus abscindebant. Qua re statim regis duci nunciata, non parua ille manu comitatus ad templū cucurrit: & propē ad quadraginta iuuenes cōprehēsos, regi exhibuit. Qui primū interrogati, an aquilam ipsi auream concidere ausi essent, fecisse confessi sunt: deinde quo iubente? Lege patria responderunt. Cum verō, quid exultarent tantū, quibus mors immineret, ab his quæreretur: Quia post mortem bonis plurimis frui sperarent, asseruerunt. His itaque rex commotus, magnitudine iracundiae morbum superat, atque in concionem procedit. Deinde multum in eos, quasi sacrilegos inuectus, & quod occasione legis patriae quādam maiora tentassent, velut impios supplicio dignos esse iudicauit. Populus autem metuens, ne per multos

Iudas & Mat-
thias Sophistae.

Herodes iuuenes,
qui aquilam au-
ream abstule-
rat, examinat.

A multos quæstio iret, precabatur, ut primum facinoris suasoribus, deinde in eo deprehensis poenæ subditis, cæteris indignationem remitteret. Tandem igitur exoratus, & ipsos rex qui funibus demissi erant cum Sophistis viuos incendi, & reliquos qui vnâ comprehensi sunt, obtruncandos carnificibus tradidit. Hinc totum eius corpus morbo occupatum varijs doloribus differebatur. nam febris quidem nō mediocris erat: prurigo autem intolerabilis habebat omnem corporis superficiem. Assiduus autem vexabatur coli tormentis, pedesque tanquam ex intercutis vitio tumuerant. Quin & inflatio ventriculi, putredoque virilis membri vermiculos generans, ac præterea creber anhelitus, & irrupta eum suspiria, membrorumque omnium contractio fatigabat: ut qui hæc ad diuinitatem referrent, vltionem eam esse dicerent Sophistarum. Ille autem, quamuis cum tot morborum cruciatibus luctaretur, vitæ tamen cupidus erat, & remedijs excogitatis salutem sperabat. Denique Iordanem transgressus, apud Galliroën aquis calidis utebatur, quæ in lacum feracem bituminis, qui Asphaltites vocatur, effluentes, præ dulcedine potui sunt. Ibi autem corpus eius, quod medicis oleo calidiori foueri placuerat, in solium plenum demersum ita dissolutum est, ut etiam lumina quasi mortuus resoluta torqueret. deinde perturbatis qui eum curabant, ad clamorem quidem illorum respicere visus est. Desperata verò salute, militibus quinquagenas drachmas, multamque pecuniam rectoribus atque amicis diuidi iussit. Cum autem rediens ad Hierichunta venisset, atra iam bile correptus, & penè ipsi morti minabatur, factumque nefarium excogitauit. Collectos enim cuiusque vici ex omni Iudæa nobiles, in locum, cui nomen est Hippodromus, concludi præcepit. Deinde Salome sorore & Alexa marito eius ad se vocatis: Scio, inquit, mortem meam festis gaudijs celebraturos esse Iudæos. Verum per alios lugeri potero, & præclarissimos honores sepulturæ assequi, si quæ præcipio feceritis. Hos viros qui habentur in custodia, cum animam efflauero, statim militibus circumdatos occidite: ut etiam inuita omnis mihi Iudæa, omnisque domus illacrymet. Et simul his mandatis, legatorum quos Romam miserat, Epistolæ sunt allatæ, quibus Acmen ancillam Iuliæ iussu Cæsaris interemptam, & Antipatrum morte damnatum esse indicabatur. Quin & si pater eum in exilium dare mallet, id quoque permisisse Cæsarem, scriptum erat. Herodes autem paululum hoc nuncio recreatus, doloribusque rursus victus (nam inedia tussisque pariter violentia distendebatur) farum præuenire conatus est: sumptoque malo, etiam cultellum poposcit: sed etiam comedere consueuerat. Deinde circumspecto ne quis arbiter impediret, tantam se percussurus dexteram sustulit. Cum verò Achiabus consobrinus eius accurisset, manumque continuisset, vlulatus maximus in regia statim, quasi rex mortuus esset, excitatus est. Eoque properè audito, Antipater fiduciam recepit: lætusque iam custodes promissa etiam pecunia, rogabat, ut se soluerent, atque dimitterent: quod eorum princeps nō solum ne fieret, obstitit, sed etiam regi velociter nunciauit. Ille autem fortius exclamans, quam vires ægrotantis valebant, continuo satellitibus missis occidit Antipatrum: mortuumque sepeliri præcepit in Hircanio. Deinde rursus corrigit Testamentum, & successorem quidē Archelaum natu maximū Antipæ fratrem scripsit, tetrarcham verò Antipam. Post interitū autem filij quinq; diebus exactis moritur: annos quidem trigintaquatuor, ex quo interfecit Antigonom, regno potitus: triginta verò septem, postquam rex à Romanis declaratus est. Et in alijs quidem omnibus, secunda fortuna vsus est, si quis alius. Regnum enim quod priuatus sibi quæsierat, tanto conseruatum tempore, filijs suis reliquit. In rebus autem domesticis infœlicissimus fuit. Salome autem, antequam resciret mortem regis exercitus, cum marito progressa, victos absoluit, quos occidi mandauerat: ipsum dicens mutasse consiliū, & vnumquenque iussisse domum dimitti. Atque ita post horum abitum militibus indicatur. Quibus in concionem cum alia turba in amphitheatrum apud Hierichunta collectis, Ptolemæus anuli regis custos, quo signare solitus erat, & fortunatum illum cœpit dicere, & multitudinem consolari. Relictamque ab eo militibus Epistolam recitauit, in qua multum rogabat, ut beneuolo animo successorem suum fouerent. Deinde post Epistolam Testamentum legebat, in quo Philippum quidem hæredem Trachonis, proximarumque regionum: tetrarcham verò, sicut supra diximus, Antipam: regem autem Archelaum scripserat: eidemque anulum ad Cæsarem ferre mandauerat, assignatamque regni administrati notitiam. Omnium namque dispositionum suarum dominum & confirmatorem Cæsarem esse voluit, cætera verò seruari iuxta superius Testamentum. Quo perlecto, confestim clamor secutus est omnium Archelao gratulantium: militesque per cuneos & populus aduen-

Ioseph.

P 2 des;

comprehensos
sceleris condemnat;

morbis vexatur,
Ant. lib. 17,
cap. 9.

Herodes morbis
obrutus aquis calidij utitur;

atra bile correptus.

de Antipatro
morte damnatum
nuncium accipit;

sibi met ipsi manus violentas ad mouere conatur,

Ant. lib. 17,
cap. 10.

Antipatri mortem;

Herodis mortem;

Salome victos
absoluit.

Ant. lib. 17,
cap. 12.

Archelao regem
declaratur;

Herodis sepulchrum tes, suamque promittebant, Dei que beneuolentiam precabantur. Hinc ad sepeliendum regem operam contulerunt. Nihil autem munificentiae prætermisit Archelaus, sed omnem ornatum extulit regium in funeris pompa ducendum. Lectus quippe totus erat gemmis auroque distinctus, thorax autem purpura variatus, corpusque super eum velatum itidem purpura. Capiti autem diadema erat impositum: corona verò desuper aurea, sceptrumque in dextera, & circa lectum filij cum propinquis. Præterea satellites agmenque Thracium, Germanique & Galli, velut ad bellum instructi omnes antecedeabant. Cætera verò militum manus armata, ducesque suos ordinumque principes sequebantur decenter. Quingenti autem serui ac liberi odores ferebant: corpus autem per ducenta stadia portatum est in castellum Herodion: ibique secundum ipsius regis mandata sepultum est. Et Herodis quidem regis hic finis fuit.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDAICO

LIBER SECVNDVS.

De successoribus Herodis, & ultione direpta aurea aquila.
CAPVT I.

*Archelai iustum
& feras epulas.*
*Ant. lib. 17.
cap. 12.*
Iudeorum in lustru sumptus.

Archelai ad populum oratio.

Archelai erga populum liberalitas.

Seditio ob necessitatem Sophistarum coorta.

*Ant. lib. 17.
cap. 12.*

Archelai in seditione sedanda prudentia.

Pascha Iudeorum quale.

VRBARVM autem nouarum principium fuit, Archelao Romam proficiscendi necessitas. Diebus enim septem in lugendo patrem consumptis, epulisque feralibus prolixè populo exhibitis, (hic autem mos apud Iudeos necessariò multos ad inopiam redegit: nam qui cum neglexerat, impius æstimabatur) candida veste indutus procedit ad templum. Ibi que varijs fauoribus exceptus à plebe, ipse quoque in excelso tribunali, solioque aureo residens, humanissimè vulgus admisit: eisque & quòd sepulturam patris sedulo curauissent, gratias egit, & quòd sibi quasi certò iam regi, magnos honores habuissent. Verùm se tamen ait non potestate solum interim, sed etiam ipso regis nomine temperare, donec à Cæsare sibi confirmata fuerit successio, qui etiam testamento rerum esset omnium dominus constitutus. Idcirco enim se apud Hierichunta voluntati exercitus restitisse, cum sibi diadema voluisset imponere. Cæterum pro alacritate ac beneuolentia, æquè militibus ac populo plenam se vicissitudinem relaturum, si ab his quorum etiam esset imperium, certus rex declaratus fuisset: studiumque sibi esse, ut erga illos rebus omnibus patre melior appareret. His gauisa multitudo, statim eius mentem magnis tentare petitionibus cœpit. Namque alij tributa leuari, alij vectigalia tolli, quidam solui custodias acclamabant. Cunctis autem postulatis, in gratiam populi facillè annuebat Archelaus. Deinde celebratis hostijs, cum amicis erat in epulis. Ecce autem subito post meridiem congregati non pauci nouarum rerum studiosi, ubi communis luctus de rege cessauit, propria lamenta suscipiunt, flentes eorum casum, quos propter abscisam ex porta templi aquilam auream Herodes morte damnauerat. Dolor autem non occultus erat, sed clarissimis questibus, fletuque iusto & planctu ciuitas personabat, virorum causa videlicet quos pro templo ac legibus patrijs interisse dicebant. Eorum autem mortis poenas, ab illis quos Herodes pecunia donasset, repetendas esse clamabant: ac primum, quem is constituerat pontificem reiiciendum, aliumque pietate præstantem, magisque purum optari debere. Quibus etsi mouebatur Archelaus ad ultionem, tamèn cum perfectionis festinatio cõtinebat, metuẽtem, ne si sibi multitudinem reddidisset inimicam, motu eius impediretur. Quamobrem monendo magis quam vi experiebatur sedare turbatos: missoque magistro militum, ut quiescerent, eos rogabat. Sed illum seditionis authores, ubi ad templum venit, prius quàm verbum faceret, lapidibus proturbauerunt: & alij post eum mulcendi sui gratia missis, multos enim legabat Archelaus, iracundè omnia responderunt: neque si numero auti fuissent, ociosi fore videbantur. Itaque instante azymorum die festo, qui apud Iudeos Pascha

A scha uocatur, plurima victimarum copia plenus, infinita quidem ad templum, ex agris multitudo religionis causa descendit: cum illi qui Sophistas lugebant in templo cōsisterent, nutrimenta seditioni quærentes. Hoc autem metu Archelaus, antequam omnem populum morbus iste corrumpere, cohortem militum & tribunum qui etiam seditionis principes comprehendere, eo dirigit contra quos omne vulgus excitatum, multos lapidum ictibus interfecit: Sautius vero tribunus uix elabatur. Et illi quidem statim, veluti nihil mali actum esset, ad celebranda sacra conuersi sunt. Sed Archelao sine cede iam multitudo cōprimi non posse videbatur. Quamobrem totum illis immisit exercitum, pedites per ciuitatem simul omnes, equitesq; per campum: qui cum sacrificijs occupatos singulos inuasissent, propè ad tria millia hominum occidunt: reliquam verò manum per montes proximos disiecerunt. præcones autem sequebantur Archelaum, iussu eius vnumquemque ut domum recederet admonendo. Itaque cuncti neglecta diei festiuitate, abiēre. Ipse autem cum matre, nec non & Pōpla, & Ptolemæo, & Nicolao amicis, ad mare descendit: relicto Philippo regni procuratore, itēque rerum familiarium curatore. Vnā verò egressa est cum filiis suis Salome, fratrisque regis filij, generque, specie velut Archelao ad obtinendam successionem adiumento futuri: certa verò causa, quæ contra leges in templum admissa fuerat, delaturi. Interea fit illis Cæsareæ obuiam Sabinus Syriæ procurator, ad Iudæam veniens, ad pecunias custodiendas Herodis. Quem ulterius progredi Varus inhibuit, multis accitus Archelai precibus, intercedente Ptolemæo. Et tunc quidem Sabinus in gratiam Vari, neque ad arces venire properauit, neque thesauros paternæ pecuniæ clausit Archelao: sed usque ad cognitionem Cæsaris se ociosum esse pollicitus, apud Cæsareā cōmorabatur. Postea verò q̄ sibi obstantiū vn⁹ Antiochiam petijt, alter, hoc est Archelaus, Romam nauigauit, maturè p̄fectus in Hierosolymā, regiam tenet: custodumque principibus, itemq; dispensatoribus euocatis, rationes pecuniarum discutere conabatur, & arces occupare tentabat. Non tamen immemores Archelai mandatorum custodes erant, sed in observando singula quæq; perseuerabant, causam custodiæ magis Cæsari quàm Archelao tribuentes. Ad hoc autem Antipas quoque de regno certabat, posteriore superius Herodis testamentum firmitus esse defendens, in quo rex ipse Antipas fuerat scriptus: ei que se tam Salome quàm multi alij cognati, qui cum Archelao nauigant, suffragio fore promiserant. Ducebat autem secum matrem, fratremq; Nicolai Ptolemæum, in quo pro fide apud Herodem probata, non nihil videbatur esse momenti. Namque illi fuerat amicorū Charissimus. Oratori autem Iræneo propter dicēdi acrimoniā plurimum confidebat. vnde etiā qui se monuerāt, ut Archelao pro ætatis merito & secundi testamenti voluntate cederet, audiendos esse non censuit. Romæ verò migrauerunt ad eū cunctorum studia propinquorum, quibus inuisus erat Archelaus, qui que præcipuè liberi omnes sui que iuris esse cupiebant, & aut Romano magistratu administrari, aut si hoc non impetrarent, Antipam regem habere. Ad hoc etiam Sabini ope nitebatur Antipas, qui Archelaum per Epistolas accusauerat apud Cæsarem, Antipam verò multum laudauerat. Itaq; digesta crimina Salome & cæteri qui cum ea sentirēt, Cæsari tradiderunt, & post eos Archelao gestorū suorū p̄scripta capitula, patrisq; anulū p̄ Ptolemæū, rationesq; administrationis intromisit ad Cæsarem. Ille autem secum præmeditans ea quæ ab vtraque parte dicerentur, ubi & regni magnitudinem, multitudinemque reddituum animaduertit, atque insuper Herodis familiā numerosam, perlectis etiam Vari ac Sabini literis, optimates Romanorum ad concilium vocat, in quo tunc primū ex Agrippa ac filia sua natum Caium sedere iussit, filiū adoptiuum: atque ita partibus prosequendi copiam dedit. Igitur Salomes filius Antipater (namque is erat orator acerrimus eorum qui aduersabatur Archelao) accusationem proposuit: insimulans Archelaum, quasi verbis quidem de regno videretur contendere, re autem vera iam dudum rex esset effectus, & apud aures modò Cæsaris cauillaretur, quem iudicem successionis expectare noluisset. Nam post Herodis mortem, quibusdā, ut diadema sibi imponerent, subornatis, regis eum more in solio aureo residētem, partim ordines militiæ permutasse, partim condonasse promotiones: & insuper his omnia annuisse populo, quæ velut à rege impetrando petiisset: maximorumq; reos criminum, quos pater suus vinxerat, absoluisse: qui cum ista fecisset, modò regni umbrā à domino postulari uenisset, cuius sibi corpus ipse rapuisset, ut non rerum sed vocabulorū dominū esse Cæsare demonstraret. Ad hæc ei, quod etiā luētū patris assimulasset, obijciebat: cum interdū quidē personā cōponeret in mœrorē, noctu verò ad comessationes vsq; potaret. Deniq; seditionē vulgi ex hac indigna-

Ioseph.

P 3 tionē

Aquila aurea di
rep: a uittis: qua
ad tria millia
perant i

Sabini in Iudæā
aduentus que
causa, et quis sue
cessus:

Ant. lib. 17.
cap. 13.

Antipas regnū
affectat: et qua
re.

Irenæus orator.

Romanorum
optimates à Cæ
sare ad conciliū
vocati.

Antipatri Salo
mes f. oratoris
cōtra Archelau
accusatio robo
ratus.

sione conflatam esse dicebat. Totius enim orationis suae vires, eorum multitudinem qui circa templum celsi fuerant, astringebat. Hos enim ad diem festum quidem uenisse: ad hostias vero, quas ipsi mactandas venerant, crudeliter esse iugulatos: tantumque in templo funerum esse congestum, quantum nullum ab externis illatum bellum implacabile congestisset. Itaque huius crudelitatis Herode praescio, ne spe quidem regni unquam cum dignum esse visum, nisi cum sanae mentis inops erat, animo deterius aegrotante quam corpore, & quae in secundo testamento successorem scriberet, ignorabat: praesertim qui priore testamento successorem scriptum incusare nihil posset, quod incolumi corpore, omnique vitio purgata mente fecisset. Vt tamen quis firmius esse ponat morbo laborantis arbitrium, ipsum se Archelaum abdicasse regia dignitate, multis in eam contra leges admissis. Nam qualis fore si acciperet a Caesare principatum, qui antequam acciperet, tantum populum peremisset? Multa in hunc modum prosecutus Antipater, multis ex numero circumstantium propinquorum in singula crimina testibus exhibitis, perorauit. Surrexit autem Nicolaus defensor Archelai, & ante omnia eadem in templo necessario factam esse perdocuit: nam quorum necis argueretur, non regni solum, sed etiam ipsius iudicis, id est Caesaris, hostes fuisse: aliorum autem criminum suasores aduersarios ipsos demonstrauit. Secundum vero testamentum idcirco ratum manere postulabat, quod Herodes in eo successoris sui firmatorem Caesarem constituisset, nam qui tantum sciret, ut rerum domino potestate sua cederet, nec unquam in heredis errasse iudicio, sed sano corde quem constitueret elegisse, qui per quem constitui deberet, non ignorauit. Cum autem omnibus expositis, etiam Nicolaus perorasset, in medium progressus Archelaus, ad genua Caesaris accidit ocyus. Quo perbenigne Caesar erecto, quod paterna quidem successione dignus esset, ostendit: certum vero nihil pronunciauit. Sed illo die dimisso concilio, secum ipse de cognitis deliberabat, utrum ex his qui testamento continerentur, aliquem regni oporteret constitui successorem, an toti familiae distribui principatum. Multitudo enim personarum egere subsidio videbatur.

De pugna & strage Hierosolymis inter Iudeos & Sabinianos. CAP. II.

ED antequam de his quicquam statueretur a Caesare, mater Archelai Malthace morbo correpta moritur. Et variae literae de Syria perlatae sunt, Iudeos defecisse nuntiantes: quod Varus fore prospiciens, in Hierosolymam postquam Archelaus nauigaret, ascendit, ut inextinguere seditionis prohiberet. Et quia multitudo cessatura non uidebatur, ex tribus, quas ex Syria duxerat secum legionibus, unam in ciuitate reliquit: atque ita in Antiochiam ipse remeauit. At Sabinus cum postea in Hierosolymam venisset, causas nouarum rerum Iudeis praebuit: modo vim custodibus, ut sibi arces traderent, adhibendo, nunc maligne regis exquirendo pecunias. Non autem solis relictis a Varo militibus fretus erat, sed etiam seruorum suorum multitudine, quos etiam omnes armatos avaritiae ministros habebat. Festo autem quinquagesimo die, quae Pentecoste a Iudeis vocatur: septies septem diebus exactis rediens, ex eorum numero vocabulum nata, non religionis solennitas populum, sed indignatio congregauit. Denique concursus infinitae multitudinis ex Galilea, itemque Idumaea & Hierichunte, transque Iordanem positae regionibus, factus est: cum indigena ex ipsa ciuitate populus Iudeorum, & numero simul & alacritate praestaret: & tripartita manu ternae castra collocauerunt, una in septentrionali regione templi, altera in meridionali Hippodromum versus, tertiaque in occiduo prope regiam tractu, circumfessosque Romanos undique obsidebant. Sabinus autem multitudine pariter, eorumque spiritu perterritus, crebris quidem Varum nuncijs precabatur, ut quam maturae ferret auxilium, quasi occasione delenda legione, si quid morae interuenisset. Ipse vero in altissimam castelli turrem, quae Phasaelus vocabatur, euadit, fratris Herodis cognominem, quem Parthi necauerunt. Hinc legionarijs ut in hostes irruerent, signum dabat. Nam praeter timorem nec ad eos quibus ipse praerarat, descendere audebat. Eius autem praeepto milites obediens, in templum uolant, vehementique cum Iudeis pugna confligunt: in qua dum nemo desuper adiuuaret, imperitos belli peritia superabant. Postea vero quam multi Iudei porticibus occupatis, a vertice telis eos appetebant, plurimi conterebantur: & neque ex alto iaculantes ulcisci facile poterant, neque cominus dimicantes ferebant. Ab utrisque tamen afflicti succedunt porticus, opere, magnitudine atque ornatu mirabiles. Ibi tum multi flamma subito comprehensi aut ea consumebantur, aut in hostes desilientes ab ipsis occidebantur: alij retrorsum cedentes praecipitabantur ex muro: nonnulli desperata salute, incendij periculum suis gladijs praueiebant. Qui tamen ex moenibus obrepando in Romanos fecissent impetum,

metu.

Nicolai pro Archelai defensor.

Ant. lib. 17, cap. 14.

Malthace Archelai matris mors.

Sabinus avaro.

Sabinus a Varo auxilium postulat.

Pugna inter Iudeos & Sabinianos.

A metu attoniti nullo negotio subigebantur, donec omnibus aut interemptis, aut timore disiectis, thesauro Dei defensoribus destituto manus milites attulerūt, & XL exco talenta diripere: quorum quæ furto sublata non sūt, conquisiuit Sabinus. At Iudæos multò plures, magisq; pugnaces, tam virorum quàm opum interitus in Romanos cōtraxit. Obsessaq; his regia minitabantur exitium, nisi quàm primùm inde secederent, Sabino, si vellet, vnà cū legione abeundi copiam pollicentes. Quibus opitulabātur regionum plurimi, qui ad eos spōtè transfugerant. Pars tamē bellicosior erat, Sebastenorum tria millia, hisq; Rufus & Gratus præpositi, vnus peditum rector, at verò equitum Rufus, quorum vterq; vi corporis atq; prudentia, etiam si nullam manum obedientem haberent, magnum tamen momentum belli Romanis addidissent. Itaque Iudæi quidem instare obsidioni, simul & castelli moenia tentantes, & ad Sabinum clamantes vt discederet, neue impediret habituros tanto pōst tempore patriam libertatem Sabinus autem quamuis optaret, euadere, fidem tamen pollicitationibus non habebat: sed eorū lenitatem, insidiarum esse illecebram suspicabatur: simulq; auxilium Vari sperās, obsidionis periculum perferebat. Eodem tempore per Iudæam plurimis locis tumultus erat, multosq; ad regni cupidinē tempus impulerat. Nam in Idumæa quidē duo millia veteranorum, qui sub Herode militauerāt, cōgregati, armisq; instructi cū regijs decertabant: quibus Achiabus regis cōsobrinus, ex vicis munitissimis repugnabat, cāpestre prælium declinādo. In Sephori autem Galilææ, Iudas filius Ezechie latronum principis, ab Herode quondam rege capti, qui tunc illas regiones vastauerat, non parua multitudo collecta, ruptisq; regijs armamentarijs, & omnibus quos circa se habebat armatis, cōtra potentie cupidos manus mouebat. Trans flumē, quoq; Simon quidam ex regijs seruis, pulchritudine simul & vastitate corporis fretus, imposito sibi diademate, cum latronibus quos congregauerat ipse circumiens, & apud Hierichunta regiam & multa alia magnifica diuersoria igni corripuit, facilē sibi prædam ex incēdio comparās. Omnesq; habitationes, quib. aliquid decoris erat, concremasset, nisi Gratus regionum peditum rector, ex Trachone sagittarios itemq; Sebastenorū pugnacissimos ducens, properasset occurrere. Vbi peditum quidem in pugna multi cōsumpti sunt: ipse autem Simonē compendio præuenit, ardua ualle fugientē & ex transuerso percussus in ceruice deiecit. Incense sunt autem & quęcunq; Iordani proximæ fuerūt sedes regie, apud Berharantes, quorundā aliorū manu cōflata ex locis ulterioribus. Tunc etiam pastor quidam, cui nomen Athrongæus, regnū affectare ausus est: quod vt speraret, vi corporis animęque fiducia mortem contemnentis impulsus est, ac præterea fratrum quatuor sibi similiū robore; quorum singulis tāquam ducibus & satrapis attributa manu armatorū, ad incursum utebatur. Ipse autem veluti rex maiora negocia procurabat. Et u m quidem etiam diadema sibi imposuit. Non paruo autem pōst tempore, cum fratribus suis vastando territoria, & occidendo præcipuē Romanos, itemq; regios perseuerauit: cum nec Iudæorum quisquam effugeret, qui lucrum aliquod ferēs venisset in manus. Ausi sunt etiam apud Ammauntem repertum Romanorum agmen circumuenire, qui frumenta legioni atque arma portabant. Arium quidem centurionem & quadraginta fortissimos iaculis confecere. ceteri verò in eodem periculo constituti, auxilio Grati, qui cum Sebastenis aduenit, elapsi sunt. Multis in hunc modum contra indigenas, itemque alienigenas per omne bellum gestis, post aliquod tempus tres ex his comprehensi sunt: nati quidem maximus ab Archelao, duo verò qui etate sequebantur, in manus Grati ac Ptolemæi delati. Nam quartus Archelao pactione concessit. Sed hic finis eos postea secutus est. Tunc aut latrociniali bello cuncta inflammabant Iudæam.

De Vari gestis circa Iudeos crucifixos. CAP. III.

ARV S autem acceptis Sabini & principū literis, toti legioni metuens, opem his ferre properat. Itaque cum duabus reliquis legionibus, & quatuor alis equitum, Ptolemaida profectus, eodē regum atque optimatum auxilia conuenire iussit. Ad hæc à Berytijs etiam, cum per eorum transiret oppidum, mille & quingentes accepit armatos. Vbi vero in Ptolemaidem tam cætera manus auxiliorum, quàm propter

F Herodis inimicitias Aretas rex Arabum non cum exiguo numero equitum peditumque peruenit, statim exercitus partem in Galilæam, quæ Ptolemaidē propinqua erat, dirigit, amici sui Galli filio his rectore præposito. Qui mox & aduersus quos ferat, omnes in iugam vertit: & Sephori ciuitate capta, ipsam quidem incendit, incolas verò eius seruitio subiugauit. Varus autem ipse cum omni exercitu Samaria potitus, ciuitate quidem abstinuit, quod

P 4 inter

Ant. lib. 17.
cap. 15.

Achiabus.
Iudas Ezechie
filius.

Simon regis
diadema sibi im
ponit.

Athrongæus reg
num affectat.

Arii centurionem
mors.

Ant. lib. 17.
cap. 16.
Varus Romanis
opē suppeditat.

Sepherim incen
dit.
Samaria pot
itur.

inter aliorum turbas nihil eam mouisse deprehendit, castris autem ad vicum positis, qui appellatur Arun, Ptolemæi possessionem propterea direptam à Barbaris, & ab amicis Herodis, qui Ptolemæo infensi erant, inde ad Sappho progreditur, alterum vicum tutissimum: quæ similiter, omnesque reditus ibi repertos depopulati sunt. Cædis autem ignisq; plena erant: omnia: nec prædationi Arabum quicquam obstabat. Exusta est & Ammaus iussu Vari, nec Arii, cæterorumque indignè ferentis, habitatoribus eius fuga dispersis. Hinc progressus ad Hierosolymam cum exercitu, solo visu Iudæorum castra disiecit: & alij quidem per agros abiëre fugientes: qui verò intra ciuitatem debebant, suscepto eo, seditionis causas in alios cõferebant, nihil quidem se penitus mouisse dicentes, sed propter diem festum receptam necessariò multitudinem, in ciuitate potius obseffos cum Romanis, quàm cum dissidentibus conspirasse. Antè verò obuiam ei venerant Iosephus Archelai cõsobrinus, & cum Grato Rufus, ducẽtes exercitum regium, & Sebastenos, & Romanos milites ornatos habitu cõsueti. Sabinus enim nec in os Vari venire ausus, iam dudum ex ciuitate ad mare discesserat. Varus autem dispartitum aduersus autores tumultus per agros dimisit exercitum: multisq; sibi exhibitis, quos minus turbulẽtos inuenisset, custodiæ tradidit: maximè verò nocturnum propè ad duo millia cruci suffixit. Adhuc autem circa Idumæam superesse decem armatorum millia nunciato, confestim Arabas domum abire iubet: quòd eos non auxiliantiũ more uti militia, sed pro sua libidine, & suprà quàm ipse vellet, agros vastare perspexit: suis autem comitatus agminibus, in aduersarios properabat. Verùm illi se Varo prius quàm ad manus veniretur, Achiabi consilio tradiderũt. Varus aut multitudini venia data, duces eius interrogãdos misit ad Cæsarem. At ille cùm ignouisset cæteris, in nonnullos regis cognatos (erant enim quidam inter eos Herodis propinqui) animaduertit: quòd omnino contra regem suum arma cepissent. Varus autem hoc modo rebus apud Hierosolymam compositis, eademq; legione, quæ dudum in præsidio ciuitatis fuerat, ibi relicta, Antiochiam redijt.

De Ethnarcha Iudæorum instituto. CAP. IIII.

Ant. lib. 17.
cap. 17.
Iudæi Archelau
in ius promouit.

OMAE autem Archelao alia rursus cum Iudæis causa conflata est: qui ante seditionem permissu Vari, legati exierant, ius genti suæ liberum petitori. Erant autẽ numero quinquaginta qui venerat, & astabant eis plus quàm octo millia Iudæorum, Romæ degentium. Itaque conuocato à Cæsare optimatũ Romanorũ amicorumq; concilio in Palatini Apollinis templum, quod priuatum ipsius erat edificium, admirandis opib. exornatum, multitudo quidẽ Iudæorũ constitit cum legatis, contraq; Archelaus cum amicis. Cognatorum autem amici ab vtraq; parte secreti erant. nã & cum Archelao stare propter odium & inuidiam recusabant. & cum accusatoribus conspici pudore Cæsaris prohibebãtur. Inter quos erat etiam Philippus Archelai frater, beneuolo animo duab; ex causis præmissis à Varo, ut & Archelao subueniret, & si regnum Herodis nepotib; eius distribui placuisset, partem aliquã mereretur. Iussit autẽ accusatoribus exponere, quẽ nam cõtra leges fecisset Herodes: primũ non se regem, sed omnium qui vsquam fuisset, tyrannorũ crudelissimum tolerasse dicebant. Deinde multis ab eo trucidatis, ea pertulisse superstites questi sunt, vt beatiore mortui putarẽtur. Non. n. tormentis solũ eũ lacerasse corpora subiectorum, sed etiam gẽtis suæ ciuitatibus deformatis exteris ornauisse, populisq; alienis Iudææ sanguinem condonasse. Pro antiqua verò foelicitate ac patrijs legibus, nationem suam tanta egestate simul ab eo atque iniquitate repletam, prorsus vt plures ex Herode paucis annis clades sustinuerint, quàm omni æuo maiores sui, postquam ex Babylone discesserẽ, perpeffi sunt, Xerxe tunc regnante ad discordias concitati. Verũ se tamen ad modestiam ex aduersæ fortunæ consuetudine profecisse, vt etiam successionem uoluntariã acerbissimæ seruitutis subirent: qui & Archelaum tanti tyranni filium, patre mortuo regem appellassent nihil morati, & vnà cum eo luxissent mortem Herodis, ac pro eius successore vota celebrassent. Illum autem quasi metueret, ne non certus eius filius uideretur, à eẽde trium millium ciuium regni sumpsisse primordia: & quia principatum meruerit, tot immolasse Deo hominum uictimas, tot festo die templum cadaueribus impleuisse. Rectè igitur eos, q de tantis malis superessent, aliquãdo respexisse calamitates suas, & belli lege cupe vulnerib. excipiẽdis ora p̄bere: atq; ab Romanis preeari, ut Iudææ reliquias misericordia dignas existimarẽt: nèc qd ex ea natione restaret, his obijcerẽt, à qbus crudelissimè lacerabatur: sed patriam suam coniũgi Syriæ finibus, ac per iudices Romanos administrari decernerent: hoc enim

Herodes accusatur.

- A** enim modo probatum iri, Iudæos quæ nunc veluti turbulenti ac belli cupidi reprehenduntur, moderatis rectoribus obedire nosse. Iudæorum quidem accusatio eiusmodi petitione conclusa est. Cum autem surrexisset contra Nicolaus, primum criminibus quæ in reges erant proposita, dissolutis, nationem cœpit arguere: quia neque gubernari facilis esset, naturæque regibus vix pareretur. Vnâ etiam propinquos Archelai, qui se ad accusatores contulerant, insimulabat. Sed tum quidem partibus Cæsar auditis, conuentum diremit. Paucis autem diebus post, mediam regni partem sub ethnarchiæ nomine dedit Archelao: etiam regem, si se dignum præbuisset, facturum esse pollicitus. Reliquam verò dimidiam in duas tetrarchi-
B as diuisit, duobusque alijs Herodis filijs attribuit. Vnam Philippo, alteram Antipæ, qui cum Archelao de regno certauerat. Huius parti cesserat trans flumen regio, & Galilæa: quarum ducenta talenta redditus erant. Batanæa uerò & Trachon, & Auranitis, & quædam partes domus Zenonis, circa Iamniam. Philippo destinatæ sunt: quæ talentorum centum redditus ministrabant. Archelai verò ethnarchia Idumæam, omnemque Iudæam, & Samariam habebat, quarta tributorum parte leuatam, pro munere, quia non rebellasset cum cæteris. Ac ciuitates quibus imperaret ei traditæ sunt, Stratonis pyrgus, & Sebatse, & Ioppe, & Hierosolyma. Cæteras autem, Gazam & Gadaram & Hippon, regno auulsas, Syriæ Cæsar adiecit. Erant autem redditus Archelai, quadringenta talenta. Quin & Salomē propter illa, quæ testamento regis ei relicta erant, Iamniæ dominam, & Azoti, & Phasaelidis idem Cæsar constituit: regiamque apud Ascalonem largitus est: ex quibus omnibus talentorum sexaginta redditus colligebantur. Domum verò eius ethnarchiæ subdidit Archelai. Quum autem cæteris quoque Herodis propinquis testamento relicta soluisset, duas eius filias uirgines extrinsecus quingentis millibus pecuniæ donauit: easque nuptum Pheroræ filijs collocauit. Diuiso autem Herodis patrimonio, etiam sibi relictas ab eo facultates ad mille talenta eis distribuit: exceptis suo nomine quibusdam rebus vilissimis propter honorem defuncti.

De subditicio falsâ, Alexandro, eoque deprehensio.

CAP. V.

- I** NTEREA quidam iuuenis, natione Iudæus, apud quendam libertinum Romanorum in Sidoniorum oppido educatus, illum se formæ similitudine, quem Herodes necauerat, Alexandrum esse mentitus, fallendi spe Romam venit. Huius autem facinoris habebat socium quendam gentilem suum, omnes regni actus optimè scientem: à quo instructus, affirmabat eorum se misericordia, qui sui atque Aristobuli occidendi causa missi fuerant, similibus corporibus subditis, morti esse subreptos. Denique his multos iam Iudæos sefellerat, in Creta degentes: ac liberaliter illic acceptus, Melumque inde transmissus, ibique ampliore quæstu cumulatus, etiam hospites suos magna verisimilitudine Romam secum nauigare pellexerat. Postremò delatus Dicæarchiam, multisque muneribus ab Iudæis eius loci donatus, quasi rex à paternis amicis deducebatur. Ad hoc. n. fidei processerat formæ similitudo, ut qui Alexandrum illum viderant, planeque nouerant, hunc eum esse iurarent. Igitur omnes etiam Romæ Iudæi, visendi eius studio circumfusi, perperabant: & infinita multitudo per vicorum angustias, quocumque ferebatur, conueniebant.
E Tanta namque dementia multos ceperat, ut illum sella portarent, ac regale obsequium proprijs ei sumptibus exhiberent. Sed Cæsar Alexandri uultum optimè sciens (accusatus enim apud eum fuerat ab Herode) & si prius quàm videret hominem, fallaciam similitudinis aduerterat, hilariori tamen animi spei non nihil indulgendum putauit: & Celadum quendam qui Alexandrum bene cognosceret, misit, ut ad se adulescētem deduceret. Qui illo conspecto, statim personæ differentiam coniectura deprehendit. Maximè verò, ubi corporis eius duritiam, & seruilem formam considerauit, intellexit omne commentum. Valde autem commotus est dictorum eius audacia: de Aristobulo enim percontantibus, saluum quidem illum esse commemorabat: consulto uerò non adesse, quia apud Cyprum degeret cauēdo insidias: minus enim se circumueniri posse disiunctos. Itaque ab alijs ei separato vitam dixit à Cæsare præmium fore: si tantæ fraudis prodidisset anctorem. Id autem se facturum ille pollicitus, ad Cæsarem sequitur: & Iudæum indicat, qui formæ suæ similitudine abusus esset ad quæstum. Tanta enim dona ex ciuitatibus eum singulis abstulisse docuit, quanta viuus Alexander non accepisset. Risit his Cæsar: & falsum quidem Alexandrum, propter habitudinem corporis, remigum numero inseruit, suamque verò eius interfici iussit. Melijs autem sumptuum detrimentum pro amentitiæ precio satis esse iudicauit.

Nicolaus Iudæorum contra reges accusationem dissoluit. Archelam ethnarchia designatur. Regni Herodiani diuisio.

Archelam ciuitatibus præficitur. Salome Azoti & Phasaelidis domina.

Ant. lib. 17. cap. 18. Alexander falsum instructus.

liberaliter suscipitur: muneribus donatur.

sella portatur: falsum deprehenditur.

Aristobulū apud Cyprum degeret insidias cauendo: & affectus.

remigū numero inseruit.

De

Ant. lib. 17.
cap. 19.
Archelau in
exilium ablega-
tur: & patri-
monium eius fisco
Cæsaris adiudi-
catur.
Archelai som-
nium de spicis
& bobus
à Simone inter-
pretatum.

A **T**H N A R C H I A uerò suscepta, memor discordiæ superioris Archelaus, non so-
lùm Iudæis, sed etiam Samariensibus crudeliter abusus est. Nonoq; principatus
sui anno, legatis contra se ab vtrisque ad Cæsarem missis, ipse quidem in exilium
pellitur Viennam Galliæ ciuitatem: patrimonium uerò eius fisco Cæsaris adiu-
dicatur: quem quidem prius quàm euocaretur ad Cæsarem, huiuscemodi somnium uidis-
se commemorant: Nouem spicas plenas & maximas à bobus comedi somniauerat: accitos
deinde uates, Chaldæorumque nonnullos, quidnam illo putarent indicari somnio, con-
suluerat. Alijs autem aliter interpretantibus, Simon quidam Essenus genere, dixerat spicas
annos arbitrari, bouesque rerum mutationes: eo quòd agros arando verterent ac muta-
rent. Ideoque regnaturum quidem illum esse tot annos, quot significasset numerus arista-
rum: varias autem rerum mutationes expertum, esse moriturum. Hisque auditis, Archelaus
quinq; diebus post ad causam dicendam est euocatus. Dignum autem memoria duxi, etiam
coniugis eius Glaphyræ somnium, Archelai filix Cappadocum regis referre: quam cum
Alexander prius habuisset uxorem, frater huius de quo loquimur, Herodis filius regis, à quo
ille interfectus est, sicut iam designauimus, post illius mortem Iubæ regi Libyæ nuptā, coq;
defuncto domum reuersam, domique apud patrem in uiduitate degentem, Ethnarches
Archelaus ubi conspexit ad hoc amoris accensus est, ut eam statim repudiata coniuge sua
Mariamme, sibi copularet. Hæc igitur breui tempore postquam in Iudæam redijt, videre ui-
sa est superstantem sibi Alexandrum dicere: Satis fuerat tibi Libycum matrimonium: sed tu
illo non contenta, rursus ad meos penates reuerteris audissima uiri tertij: & quod grauius
est, mei fratris iuncta matrimonio. Equidem non dissimulabo contumeliam, teque licet in-
uitam recuperabo. Atque hoc exposito somnio, vix biduum superuixit.

De Simone Galileo, de tribus sectis apud Iudeos. CAP. VII.

Ant. lib. 16.
cap. 12.
Iudæorum sectæ
tres.
Esseni volupta-
tes viuunt:
nuptias fastidi-
unt.
vorum omnium
communicatio-
nem habent:
oleum probro
ducunt:
hospitalitatem
observant:
peregrinantes,
propter latroci-
nia tantum at-
mantur:
amicum parem
ferunt:
non emunt,
nec vendunt:
religiosè viuunt:

G I T V R Archelai finibus in prouinciam redactis, procurator Coponius quidam
eques Romanus missus est, ea sibi à Cæsare potestate mandata. Hoc disceptante,
Galilæus quidam, Simon nomine, defectionis arguebatur: quia indigenas incre-
paret, si tributum Romanis pendere paterentur, dominosque post Deum ferre
mortales. Erat autem propriæ sectæ sophista, nulla in re similis alijs. Etenim tria sunt apud
Iudæos genera philosophiæ. Horum vnum Pharisei profitentur, alterum Sadducæi, tertium
uerò, quod etiam probabilius habetur, Esseni colunt, gente quidē Iudæi, verum inter se mu-
tuo amore coniunctissimi: & qui præter cæteros voluptates quidē quasi maleficia vitarent:
continentiam uerò seruare, neq; cupiditati succumbere, uirtutem maximā ducerent. Itaq;
nuptias quidem fastidiunt, alienos uerò filios, dum adhuc molles sunt, eruditioni traditos,
pro cognatis habentes, suis moribus diligenter instituunt: non quia coniugia vel humani
generis successionem censeant perimendam: sed quia cauendam putent intemperantiam
foeminarum, nullam earum vni viro fidem seruare credentes. Quin & diuitiarum contem-
ptores sunt, rerumq; apud eos communicatio admirationi habetur, neq; inuenias alteri al-
terum opulentia præstare: legemq; sibi dixerunt, ut qui disciplinam suam sectari uellēt, bo-
na contubernio publicarent. Ita enim fore, ne uel paupertatis humilitas, uel diuitiarum di-
gnitas appareret: sed permixtis facultatibus, uelut inter fratres, vnum esset omnium patri-
monium. Probro autem ducunt oleum, & si quis uel inuitus vnctus fuerit, munditijs corp⁹
absterget: quoniā squalorem decorem putant, dummodò semper in veste sint candida. De
signatos autem communium rerum procuratores habent, & ad usus omnium singulos in-
diuifos. Non est autē illis vna ciuitas certa, sed in singulas multi domicilia transferunt, & ali-
unde aduenientibus sectæ suæ professoribus, quicquid habeant promptum exhibent, quasi
propriū. Deniq; tanquā cōsuetissimi ad eos ingrediuntur, quos nunquā antè viderunt. Hinc
est, quòd cum peregrinātur, propter latrocinia tantum armantur, neq; præterea quicquā fe-
rant. In singulis aut ciuitatibus, ex eodē collegio specialis curator hospitum cōstituitur: qui
eorū vestimenta cæteraq; usui necessaria tueatur. Amictus autem cultusq; corporis omni-
bus pueris, in metu & sub cura magistri agentibus, par est. Nec verò vestitū siue calceos mu-
tant, nisi aut omnino confectis prioribus, aut longi temporis usu consumptis. Nihil autē in-
ter se mercantur aut vendunt: sed egenti quisque quod habet præbens, refert ab eo quod
ipse non habet: quamuis etiam sine permutatione cunctis libera sit facultas, à quibus libu-
erit accipiendi quod opus sit. Præcipuè circa Deum religiosi sunt. Namque ante solis ortum
nihil

- A** nihil profani loquuntur, sed ei patria quædā vota celebrant, quasi ut oriatur precantes, Deinde ad quas venerunt singuli artes, à curatoribus dimittuntur. Cumq; ad horam quintā studiosè fuerint operati, rursus in vnum congregantur: linteisq; præcincti velaminibus, ita corpus aquis frigidis abluunt. Atq; hac lustratione facta, in eadem secreta coeunt, quo neminè alterius sectæ hominem aspirare concessum est, ipsiq; purificati, uelut in sanctum quoddam templum in coenaculum ueniunt: quibus ibi cum silentio residentibus, pistor quidem panes ordine, vnum autem vasculum ex vno pulmento singulis cocus apponit. Deinde vocetibum sacerdos anteuenit: neq; gustare quenquam fas est, nisi prius Deo celebretur oratio. Post finem quoque prandij vota repetunt. Nam & cum incipiunt, & cum desinunt, quasi datorem victus, Deum laudibus canunt. Tunc veluti sacris illis depositis vestimentis, in opere usq; ad vesperam versantur. Similiterq; inde reuersi coenant, confedentibus etiam hospitibus, si quos fortè interuenisse repererint. Neq; verò clamor vnquam testum illud, neque tumultus inquietat: cum etiam loquendi ordine alijs alij cedant: eorumque silentium, extra testum constitutis arcanum quoddam videatur venerabile. Cuius quidem rei perpetua sobrietas causa est, quodq; apud eos edendi aut potandi modus saturitate definitur. Sed quauis aliarum rerum nihil sine præcepto faciunt curatoris, tamen in his duobus, hoc est iuando & miserendo, sui iuris sunt. Nam & subuenire dignis, cum opus est, suo arbitrio cuiq; licet, & indigentibus alimenta porrigere. Sanè cognatis dare aliquid sine curatoribus, interdicitur. Idem iracundiæ moderatores iusti sunt, indignationem cohibent, fidem tuentur, pacem obsecundant & omne quod dixerint, iureiurando fortius habent. Ipsum autem iusiurandum quasi periurio deterius vitant. Iam. n. mendacij condemnatum arbitrantur, cui sine Deo non creditur. Summum autem studium veterum scriptis adhibent: ea maxime inde, quæ animæ & corpori expediant, eligentes. Hinc illis morborum remedia, stirpes medicæ, quamq; vim propria singuli lapides habeant, rimantibus conquiruntur. Sectæ verò suæ studiosis non statim tum eis vna collectio: sed per annum integrum extrinsecus commoranti cuiq; eundem victus ordinem tribuunt: dolabellam quoq; & quod prædictum est perizoma, & albam uestem tradentes. Cum verò processu temporis experimentum cōtinentiæ dederit, accedit etiā ad communem cibum: & purioribus, ob castificationem scilicet, aquis participat: neq; tamen in conuictum assumitur. Post ostensionem quippe continentie, duobus annis alijs mores eius probantur. Cumque dignus apparuerit, tunc demum in consortium assumitur. Prius verò quam incipiat communem habere cibum, magnis execrationibus adiurat se primum quidem colere Deum, deinceps quoque erga homines seruare iustitiam, & neque propria sponte nocere cuiquam, neq; ex præcepto obesse: quinimò iniquos omnes odisse, & collaborare semper iustitiæ sectatoribus, fidem omnibus seruare, maxime verò principibus. Neq; enim absque voluntate Dei, cuiquam posse principatus potentiam contingere. Si verò ipse ceteris præsit, nunquam se ab usum uiribus potestatis ad contumeliam subiectorum: sed neq; ueste aut ambitioso aliquo ornatu reliquis eminere, veritatem semper diligere, & habere propositum conuincere mentientes. Manus verò à furto, & animam purā seruare ab iniustis compendijs: & neq; aliquid de mysterijs consecratos celare, neq; profanis eorum quippiam publicare, etiam si intentata quispiam morte compellat. Super hæc aut addit, nihil se de dogmatibus aliud, quam ipsi susceperint, tradere. Fugere aut latrocinia, & cōseruatū ire simul & dogmatis sui libros & angelorum nomina. His quidem execrationibus explorat, & quasi præmunium accedentes. Deprehensos verò in peccatis à sua congregatione depellunt: & qui taliter fuerit cōdemnatus, miserabili plerunq; morte consumitur. Illis quidē sacramētis ac ritibus obligatus, neq; capere ab alijs oblatū cibū potest. herbas uerò pecudum more decerpens, & fame exesus per membra corrumpitur. Ob quod etiam plurimos plerunque miserati, extremum spiritum agentes receperunt: sufficientem pro peccatis eorum, quæ usq; ad mortem adduxerit, poenam luisset cēsentes. In iudicijs uerò sunt diligentissimi atq; iustissimi. Disceptant aut nō minus q̄ centum in vnum coacti: quod aut ab his decretum fuerit, immobile permanet. Veneratio quoq; apud eos post Deum magna legis latoris est: ita ut si quis eum blasphemauerit, morte dānetur. Senibus verò obedire & plurimū quorumq; decreto, probabile arbitrantur officium. Cum simul deniq; sederint decem, nullus vnus nouem loquitur inuitis. Expuere quoque in medium eorum, uel in dextram sui partem, quisque deuitat. Sabbatis quoque operationem aliquam contigisse, omnibus Iudæis diligentius cauent: neque cibum sibi solum prædic præparant, ne videlicet illo die ignem accendant: sed neque vas ali-

quod

quod trāspōnere audent, imō nec aluum purgant. Alijs autem diebus fodientes foueā vno **A**
pede altam *omnidi* hoc est, illa dolabella quam tradi nuper accedentibus diximus, dimissa ue
ste sese diligentissimē contēgentes, he scilicet splendori diuino iniuriam faciant, in eadem
fouea ab onere ventris leuantur, ac deinceps terram, quam effoderant, reducunt: idque ip-
sum faciunt in locis secretissimis: & cum naturalis sit ista purgatio, nihilominus tamen so-
lenne habent, ut quasi ab immunditia diluantur. Discernuntur autem inter se, secundum
susceptā abstinentiē tempora, in ordines quatuor: tantumque hi q̄ iuniores sunt, inferiores
præcedentibus æstimantur, ut si aliquos eorum contigerint, quasi à contactu alienigenæ
En nimis. diluantur. Viuunt autem quam longissimē, ita ut plurimi eorum usque ad cētenariam pro-
ferantur ætatem, propter simplicitatem uictus, vt equidem puto, & institutionem bene in **B**
omnibus ordinatam. Sunt etiam contemptores aduersorum: cruciatus siquidem vincūt
firmitate consilij. Mortē uerō, si cum decore obeūda sit, iudicant etiā immortalitate melio-
rem. Prodidit autem eorum in omnibus negotijs animos, bellum quod gestum est cum Ro-
Essenorum in manis. Tunc siquidem per artuum confractiōnes & ignes, ac per tormenta omnigena tran-
tormentis con- seunt, ut uidelicet uel in legis latoris aliquid loquerentur iniuriam, uel ciborum quippiā
stantia. quod non solent, ederent, ad neutrum horum potuerunt compelli: sed neque deprecari
suos tortores, aut inter ipsa flere supplicia: in medijs quāimō cruciatibus subridentes, &
eis qui tormenta admouerant illudentes, constanter animas cum quadam hilaritate redde-
Essenorum de di- bant, scilicet quasi qui eas essent denuō recepturi. Opinio quippe apud illos firmata confi-
uinitate anima sit, corruptibilia quidem esse corpora, materiamque eorum non esse perpetuam: animas **C**
opinio. autem immortales semper manere, & de æthere subtilissimo comēantes, quasi carceri-
bus ita corporibus implicari, velut quas illecebra naturalis attraxerit. Quā uerō fuerint à
carnalibus releuatæ uinculis, quasi de seruitute longissima liberatas, ita ilicō lætari eas, subli-
mesque ferri. Et quidem bonas, concinentes in hoc Græcorum sententijs, pronūciāt ultra
Oceanum degere, ubi eis sit reposita perfructio: illic quippe esse regionem, quæ neque im-
bribus, neque niuibus, neq; æstibus aggrauetur: sed quam Oceano oriens Zephyrus, & le-
niter aspirans amœnet. Malis autem animabus procellosa loca & hyberna delegant, plena
gemitibus exercendarum sine fine poenarum. Videntur autem mihi secundum hanc ipsam
Græci. intelligentiam Græci quoque fortibus suis, quos Heroas & semideos uocauerunt, beato-
rum insulas sequestrasse: improborum autem animabus locum apud inferos impio- **D**
rum: in quo etiam cruciari quosdam commentati sunt, Siphos uidelicet, & Tantalos, &
Ixiones, & Tityos: principio quidem immortales esse animas existimantes, ob adhortatio-
nem utique virtutis dehortationemque nequitia: Bonos quippe fieri in huius uitæ con-
seruatione meliores, per spem bonorum etiam post lucem redhibendorum: improborum
autem impetum retardari æstimantes: quoniam etsi in huius uitæ spatio latuerint, post obi-
tum tamen sint immortalia tormenta passuri. Hæc sunt ergo quæ Esseni de diuinitate ani-
mæ philosophantur, planè illecebram inuitabilem eis qui semel de eorum sapientia gusta-
uerint, reponentes. Sunt autem in eis qui etiam futura nosse promittant, sacris uidelicet li-
bris, & varijs sanctificationibus, prophetarumque dictis à primis ætatibus adhærentes: raro
Essenorum ali- autem accidit, ut prædictiones eorum frustratio consequatur. Est autem aliud etiam Essen- **E**
ad collegium. rum collegium, cibos quidem & mores legesque similes cum prioribus habens, distās uerō
opinionē de coniugio. Maximam siquidem uitæ hominum partem, successionem scilicet,
amputare eos, qui abstineant nuptijs, arbitrantur: quippe si in eandem uelint omnes ire sen-
tentiam, defecturum confestim genus humanum. Nihilominus autem cum tanta ipsi mo-
deratione conueniunt, ut per triennium explorent ualitudinem foeminarum: & si constā-
ti purgatione apparuerint idoneæ partui, ita eas in matrimonia asciscunt. Nemo tamen eo-
rum cum prægnante concumbit: ut ostendant, q̄ nuptias non uoluptatis, sed liberorū cau-
sa inierint. Lauantibus autem foeminis, ita ut uiris perizomatium inest amictus. Tales sunt
Phariseorum mores huius collectionis. Duorum autem priorum ordinum, Pharisei dicuntur, qui certio-
secta. rem legalium rituum notitiam profitentur: & hi primum dogma habent, vt fato & Deo
vniuersa deperent: & quidem uel agere quæ iusta sunt, uel negligere, secundum maiorem
partem esse in hominibus profitentur: adiuuare tamen in singulis & fatum. Animam autē
Sadduceorum omnem quidem incorruptam esse, transire autem in alia corpora solas bonorum, improbo-
secta. rum uerō interminabili supplicio cruciari. Sadducæi porro, secundus ordo, fatum omnino
negant: & Deum extra omnem mali patratiōem inspectionemque constituunt. Aiunt au-
tem,

Atem, electioni hominum vel bonum vel malum esse propositum; & secundum voluntatem propriam, alterutrum unicuique contingere. Animatum autem generaliter vel supplicia denegant vel honores. Et Pharisei quidem sociales, & qui studeant se mutua dilectione cōplecti. Sadducei verò & inter se feris moribus discrepantes, & conuersatio eorum circa exteros inhumana. Hæc sunt quæ de Iudeorum philosophis dicenda reperi; nunc ad inceptum reuertor.

De Pilati regimine. CAP. VIII.

ARCHELAI tetrarchia in prouinciâ redacta, reliqui, id est, Philippus & Herodes, Ant. lib. 18. cap. 5. qui cognominabatur Antipas, tetrarchias suas regebant. Salome enim moriens Iuliz Augusti coniugi tetrarchiâ quam rexerat, & Iamnam, & in Phasaelide palmeta testamento reliquit. Delato autem ad Tiberium Iuliz filium Romano Imperio post mortem scilicet Augusti, qui præfuit rebus annis septem & quinquaginta, mensibus sex, diebus duobus, manentes in tetrarchiis suis Herodes ac Philippus: hic quidem iuxta fontes ipsos, è quibus Iordanis flumen exoritur, in Paneade condidit ciuitatem, quam Cæsaream vocitauit: aliamque in inferiore Caulanitide, quam Iuliadem nominauit. Herodes verò in Galilæa Tiberiadem, in Pæra autem cognominem Iuliz. Missus autem à Tiberio in Iudæam Pilatus, cum curâdam accepisset regionem, nocte intempesta opertas in Hierosolymam intulit imagines Cæsaris, quæ res post triduum ingentem inter Iudæos suscitauit tumultum: nam qui aderant stupore permoti sunt, quasi iam profanatas leges suas viderent. Nullum enim fas esse, collocari in vrbe simulachrum. Ad querelam autem eorum qui in ciuitate erant, subito etiam ex agris multitudo confluit. Ecuntes autem ilicò Cæsaream ad Pilatum, intentissimè deprecabantur, vt ab Hierosolymis auferrentur imagines, & eis iura patria seruantur. Pilato autem supplicantibus abnuente, circa domum eius proni corruerunt: & immobiles quinque diebus continuis noctibusque mansere. Post autem Pilatus tribunal ascendens, studio magno contemnat multitudinem Iudeorum, quasi qui eis vellet dare responsum: cum subito milites accepto signo (sic enim iam fuerat præparatum) armati circumsteterunt Iudæos: circumdataque triplici acie, Iudæi quidem stuporis erant pleni, videntes insperatam rerum faciem. Tunc Pilatus denunciâs trucidaturum se omnes, nisi imagines Cæsaris susciperent annuit militibus vt educerent gladios. Iudæi autem quasi vno consilio omnes subito corruerunt, & ceruices nudatas excipiendis ictibus parauerunt: vociferâtes vniuersos se interfici magis velle, quam legem profanari. Tunc Pilatus circa religionem studium populi demiratus, confestim de Hierosolymis statuas iussit auferri. Dein de verò cōturbationem alteram cōmouebat. Est apud eos sacer thesaurus, quem Corban dicunt, hunc ad inductionem aquarum iussit expendere: erat autem inducenda aqua ab stadiis trecentis. Ob hoc itaque vulgi oriebantur querelæ: ita vt etiam Pilati, qui Hierosolymam venerat, cum clamore circumdarent tribunal. Ille autem præuiderat tumultum eorum: siquidem populo permiscuit armatos milites, qui tunc essent priuatorum vestibus induti: præcepitque vt gladiis quidem non vterentur, fustibus autem acclamantes ferirent. Sicque compositis rebus, dat ex tribunali signum, confestimque cædebantur Iudæi: quorum multi quidem plagis, multi verò se inuicem conculcantes, in fuga misera contritione perierunt. Tunc ad calamitatem interfectorum stupens multitudo conticuit, atque ob hoc accusator Herodis tetrarchæ Agrippa, qui fuit filius Aristobuli, quem pater Herodes interfecit, ad Tiberium venit. Illo autem non suscipiente accusationem, residens Romæ & reliquorum quidem potentium notitias ambiebat: maximis autem colebat officiis Germanici filium Caium, cum adhuc esset priuatus. Et quodam die inter copiosum epularum apparatus, quibus eum demerebatur, ad vltimum extensis manibus, apertè Deum cœpit precari, celeriter illum mortuo Tiberio dominum cunctorum videre. Hoc cum quidam è familiaribus eius Tiberio nunciasset, statim concludi iussit Agrippam, qui sub grandi ærumna, vsque ad mortem Tiberij, in carcerè per menses sex tenebatur. Sed defuncto eo, post regnum annorum duorum & viginti, sex mensium, trium dierum, succedens in imperium C. Cæsar absoluit Agrippam vinculis, & tetrarchiâ Philippi (iam enim is decesserat) ei tradidit, regemque appellauit. Cum venisset autem in regnum Agrippa, Herodis tetrarchæ cupiditates per inuidiam suscitauit. Irritabat autem eum maxime in spei regni Herodias vxor, exprobrans ei socordiam & dicens, quia per id quod noluerat ad Cæsarem nauigare, careret potestate maiore. nam cum Agrippam ex priuato regem fecisset, quomodo dubitaret illum ex tetrarcha eodem honore Ant. lib. 18. cap. 5. A. M. 3997. Ante Chr. nat. 27. Ant. lib. 18. cap. 7. Pilatus imagines Cæsaris Hierosolymam introduxit. 289. denique auferri. Corban ibesaurus. Pilatus Iudæos seducit: eos composit. Agrippa Aristobuli filius Herodis accusator. carceri includitur. vinculis soluitur: & rex constituitur. Ant. lib. 18. cap. 14. donaret.

Herodes in Hispaniam fugit. His adductus Herodes, venit ad Caium, à quo ob auaritiam vehementer increpat^r, ad Hispaniam fugit: secutus eum quippe fuerat accusator Agrippa, cui etiam tetrarchiam illius C. Cæsar adiecit. Atque ita Herodes quidem in Hispania, peregrinante secum etiam vxore, descendit.

De superbia Caij, & Petronio præside. CAP. IX.

Ant. lib. 15.
cap. 15.
Caius Cæsar se
Deum putat, &
vocari affectat.

Ptolemaidis de-
scriptio.

Belem fons.
Memnonis sepul-
chrum.

Petronius vim
Romani exerci-
tus, atq; minas
Cæsaris exponit

Iudæorum con-
stantia.

Petronius Iudæo-
rum primates
compellat:

ad Cæsare de Iu-
daica gentis sup-
plicationibus
scribit.

At vs verò Cæsar intantum contumeliosè abusus est fortuna, vt etiam & Deum se putaret, & vellet vocari. Patriam quoque suam multorum nobilium cede trā-
cauit. Extendit autem impietatem suam etiam in Iudæam: Petronium denique cum exercitu Hierosolymam misit, præciens vt in templo statuās eius locaret: quas nisi susciperent Iudæi, contradicentes quidem ex his interficeret, reliquam verò mul-
titudinem captiuaret. Permovebat autem hoc profectò Deum. Et Petronius quidem cum tribus legionibus, multisq; è Syria auxiliariis properabat in Iudæam ex Antiochia. Iudæo-
rum verò quidam non credebant famæ bellum nuncianti. Qui verò credebant, nihil de re-
sistendo poterāt cōminisci. Celeriter aut in omnes peruadit metus: nam iam Ptolemaidem peruenerat exercitus. Est autem hæc ciuitas Galilææ littore in magno campo sita: circunda-
tur autem montibus ab orientali plaga per sexaginta stadia disparatis, sed ad Galilæam perti-
nentibus: à meridiana aut Carmelo, qui abest stadijs centum viginti: à septentrionali quoq; monte qui est altissimus, quē vocāt incolæ Scalā Tyrionū: & hicaut distat stadijs centum. Ab ea aut vrbe distans duobus stadijs præterlabitur fluuius, quem vocant Belem, exiguus pror-
sus: cui ppè est sepulchrū Memnonis, habens iuxta se centū ferè cubitorū spaciū, sed admi-
ratione dignissimū. Est. n. specie vallis rotundæ, vitreā emittens arenā: quam cum exhausce-
rint multæ naues, pariter accedentes, locus idē rursus impletur. Venti siquidē quasi dedita opera, conuehant illuc de circumstantibus supercilijs arenā istā, vtiq; cōmunem. Locus aut metalli, statim in vitrum quod susceperit mutat. Mirabilius quoq; mihi illud videtur, quod iā conuersæ arenæ in vitrū, quæcunq; pars super margines loci ipsius fuerit iacta, in vulgare arenā denuò cōuertitur. Igitur loci quidē illius natura talis est. Iudæi aut cum mulieribus & filijs collecti in campum, in quo est sita Ptolemais, Petronio supplicabant, principio ob pa-
trias leges, deinceps verò etiā pro suo statu. Ille aut ob multitudinē precantiū & precū inflexus, exercitū quidē & statuas in Ptolemaide reliquit: procedēs aut in Galilæā, & conuocās in Tiberiadē tā populū Iudæorū, quā, omnes eorū nobiles, & vim Romani exercitus cœpit
exponere, & minas Cæsaris: his addens, qd & contumeliosa esset supplicatio Iudæorum: cum omnes siquidē gentes quæ parerent imperio Romano, in suis vrbibus inter reliquos Deos, imagines quoque Cæsaris locauissent, soli Iudæi istud abnuerent. hoc siquidem quasi ab im-
perio deficere esset, etiam cum iniuria præsentis. Illis verò cōtra hæc legem moresque pa-
trios allegantibus: & quia ne Dei quidē simulachrū, ne dum hominis, nec solum in templo, sed neq; in profano aliquo totius regionis loco fas sibi esset locare: arripiens dictum Petro-
nius, respondit: Sed & mihi mei domini lex seruanda est. Si eā quippe transgrediar, vobisq; parcam, iuste animaduersionem subibo. Impugnabit sanè vos nō Petronius, sed ille à quo sum missus. nam & ipse æquè ac vos cogor implere quæ iussa sunt. Ad hæc tota multitudo vnanimiter succlamauit, ante legis temerationem omnem se libenter subire perniciem. Se-
dato aut eorum clamore, Petroni⁹ ait: Pugnare ergo aduersus Cæsarem estis parati? Respon-
derunt Iudæi, Pro Cæsare quidē & populo Rom. se per dies singulos offerre sacrificia: si autē in tēplo imagines æstimet collocādas, debere eum totam Iudæorum gentem prius immo-
lare: præbere se quippe iugulos cū mulieribus & paruulis ei, qui interficere voluisset. Ad hæc admiratio Petroniū miseratioq; peruasit, intuentē & insuperabilem religionem virorum, & tantū uulgas ad mortē cōstanter paratum. Et tunc quidem infectis omnibus recesserunt. Postridie autem ac deinceps summates eorum priuatim viritimque compellans, populum quoque publicè alloquens, nunc quasi consulens admonebat, interdum etiam minaba-
tur, extollens & virtutem Romanam, & indignationem Cæsaris: inter hæc etiam suam ne-
cessitatem, cui essent exequenda præcepta. Sed illis ad nulla horum experimenta cedenti-
bus, cum videret etiam sementem regionis intercipi (ipsum quidem anni tempus erat, & quinquaginta penè continuis diebus multitudo in vrbe otiosa morabatur) ad vltimum conuocatis omnibus, ait, sibi met periculosam rem se velle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperante placabo Cæsarem, ac vobiscum saluabor libenter: aut illo in vltionem irritato, pro tanta multitudine impendam animam meam. Atque ita dimissis turbis, multa pro eo

A vota facientibus, Antiochiam ab Ptolemaide reuocauit exercitū: atq; illinc confestim misit ad Cæsare, referens & quo apparatu in Iudæā irruisset, & quod tota gens supplicasset: quibus si abnuendum putaret, nosset eum viris etiam prouinciam esse perdendam. Seruare si quidem ipsos legem patriam, & nouis præceptis vehemēter obistere. His epistolis respondit Caius immodicē, cōminans Petronio mortem, quoniam iussionum suarum segnis executor fuisset. Sed scriptorum talium vectores per tres continuos menses contigit aduersa tempestate retineri: alij autem exitū C. Cæsaris nunciantes, prosperē nauigauerunt: deniq; ante septem & viginti dies epistolas Petronius accepit, finem Cæsaris indicantes, quā illi peruenirent, qui comminantia scripta portabant.

*Caij Petronio
minantis morte
responsio.*

B *De Imperio Claudij, & regno Agrippæ, ac morte.*
CAP. X.

C AI O per dolum interempto, qui regnauerat annis tribus, mensibus sex, rapitur in regnum ab eo exercitu qui Romæ erat, Claudius. Senatus autem, referentibus cōsulibus Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, mandat tribus cohortibus vrbis, vt essent præsidio ciuitati, & ipse frequens in Capitolium conuenit: & propter immanitatem Caij, bellum agi cum Claudio decernebat, volens imperiū ad optimates reducere: vt, sicut olim, ad regendum dignissimi eligeretur. Accidit interim vt Agrippa adueniret: quem cum & Senatus in concilium, & in castra Claudius euocasset, vt scilicet eo strenuo adiutore vteretur in quibus res posceret, videns Agrippa Claudium iam esse opibus Cæsarem, ad eum perrexit: quē ille ilico legatum ad Senatum misit, indicatē suum propositum, quoniam primo quidem inuitus ab exercitu raptus sit, & iniquum esse, si militum erga se studia tam religiosa defereret, imò tutam aliter suam non esse fortunam: iam enim ad inuidiam satis fore, q̄ in regnum vocatus sit, deinde administrare paratū esse rem publicam, non vt aliquis tyrannus, sed vt princeps benignus: sufficere sibi quippe honorem nominis. De singulis autem negotijs communem omnium stare sententiā. Nam & si non natura esset modestus, locuples tamen moderandę potestatis exemplum Caij mortē esse propositum. Quæ cum detulisset Agrippa, respōdit Senatus, quasi qui militi suo bonisq; consilijs fideret, nolle se subire voluntariam seruitutem. Sed accepto Patrum responso, Claudius rursus misit Agrippam, nunciantem eis, se non posse adduci vt eos proderet, quorū consensu in imperium esset accitus. Inuitum autem se initurum esse pugnam aduersus eos, cū quibus configere minimē veller: proinde eligendum esse locum extra ciuitatem in quo configerent. neq; enim fas esse, propter illorū pernicaciam, patriam ciuili cede scdari. Et Agrippa quidem ista Senatu nūciauit. Inter hæc vnus ex illis militibus, qui cum Patribus, erant, educens gladium. Commilitones, inquit, quibus perturbati causis parricidia perpetrare cupimus, & concurrere aduersus propinquos nostros Claudium secutos? maximē cū habeamus Imperatorem, quem in nulla re culpāre possimus, & ad quem cum iustis magis allegationibus, quā cum armis egredi debeamus. Hæc dicens, per mediā egressus est curiam, omnibus se militibus consecutis. Hoc exemplo optimates deserti, in magno metu esse cœperunt. Ac deinceps videntes sibi aduersationem tutam non esse, secuti milites, ad Claudium transferunt. Occurrebant autem eis pro muris strictis gladijs hi, qui fortunæ regis ambitiosius adulabantur: & penē accidit vt progressi quinque interficerentur, antē scilicet quā militum impetum Cæsar agnosceret, nisi accurrens Agrippa, imminentis ei facinoris periculum nunciasset: dicens quod nisi coercuisset exercitum, iam in sanguinem ciuium furentē, confestim amissurus esset omnes per quos conspicuum esset imperium, fieretque solitudinis Imperator. Hæc audiens Claudius, Continuit militum impetum. Suscepit autem in castris aduenientem Senatum, & indulgenti honore complexus, egressus cum Patribus confestim obtulit Deo hostias, vt mos est pro imperio supplicari. Agrippam quoque protinus donat regno paterno vniuerso, adiiciens ei etiam illam quæ Augustus Herodi donauerat, Trachonitidem scilicet & Auranitidem: præter hæc autem aliud quoque regnum, quod Lyfaniæ vocabatur. Et populo quidem donationem hæc per edictum indicauit. Patribus autem præcepit, vt incisam æreis tabulis in Capitolio collocarent. Donat autem etiam fratrem eius Herodem, qui gener eiusdē erat, iunctus Berenicæ reginæ Chalcidis. Opinione autem celerius Agrippæ dati regni census maximus affluebat: quā sanē pecunia, non ille in rebus exiguis abutebatur, sed talem murum Hierosolymis circundare cœpit, qualis, si potuisset absolui, irritam prorsus obsidionem Romanis oppugnantibus effecisset. Sed antequam im-

*Ant. lib. 16,
cap. 3.
Caius annis tribus, & mensibus sex regno præfuit.*

*Ant. lib. 19.
cap. 4.
Claudius opibus Cæsar, Agrippa ad Senatum relegat.*

*Senatus Romani responsio.
Agrippa rursus ad Claudium mittitur.*

Senatus cum exercitu ad Claudium transferunt.

honorifico complexu suscipitur.

Agrippa regno paterno donatur.

*Ant. lib. 19.
cap. 5.*

Joseph.

Q 2 pleret

Agrippa mori.
Ant. lib. 19.
cap. 7. 8.
Agrippa lib. 1.
pleret opus, decessit in Cæsarea. Regnavit autem annis tribus. Antè quoque cum tetra-
Alexandri & Aristobuli pro-
genia.
chiam regeret, alijs tribus annis tenuerat potestatem. Reliquit filias tres è Cypride natas, Berenicen, Mariammen atq; Drusillam: filium autem ex eadè ipsa coniuge, nomine Agrippam, Qui cum admodum paruulus esset, Claudius regnum in prouinciâ redegit, in cuius procurationem missus est Cestius Festus: post hunc autem Tiberius Alexander: qui nihil de consuetudine patria immutantes, gentem in pace tenuerunt. Post hæc verò & Herodes, qui regnabat in Chalcide, decessit, relinquens ex fratris quidem filia Berenice filios duos, Berenicianum & Hyrcanum: ex priore autem Mariamme Aristobulum. Alius quoque eius frater Aristobulus mortuus fuerat priuatus, relicta filia Iopata. Hi quidè erant (sicut diximus) liberi Aristobuli, qui fuerat Herodis filius. Alexander autè & Aristobulus nati fuerant Herodi è Mariamne, quos ipse parens occidit. Alexandri autè posteri in maiori Armenia regnauerunt.

De uarijs tumultibus in Iudæa & Samaria.

C A P. XI.

Claudius Agrippam filium Agrippæ patri sui regno prescit.
A. M. 4020.
Ante Chr. nat. 50.
Miles impudens timet: & ad supplicium deposcitur.
Cumanus vulgi impetum foris hostilem veratur.
Latrocinantium tumultus.
Miles libris legis sacre cõbussit: at postea ad supplicium ducitur.
Galilæorum & Samaritanorum conflictus.
Galilæam inter scitur.
Eleazaris & Alexander Iudæorum principes immanes. Cumanus multos Eleazarum fautores cõprædit & uocis tra-
POST obitum autè Herodis, qui regnavit in Chalcide, Claudius Agrippam filium Agrippæ in patri sui regno constituit. Alterius autem prouinciæ suscepit curam post Alexandrum Cumanus, sub quo oriri cœperunt tumultus, & denuò Iudæos calamitas cõprehendit. Cõueniente quippe multitudine ad diem festum azimorum in Hierosolymam, stantè cohorte Romana super porticū templi (armati quippe milites semper custodiebant festos dies, ne quid cõuenientes populi nouare auderēt) vnus è militibus reductis turpiter vestimentis, inclinās postetiora sua vertit ad faciē Iudæorum: & ad hunc habitū vocem emittens similē succlamauit. Ob quod factū tota cœpit multitudo conqueri, ita vt circumstarent Cumanū, ad supplicium militē deposcentes. Ex his autem in cõsulti iuuenes, & quasi natura apti ad seditiones mouendas, in rixam grauissimam proficiebant: continuò quippe saxa rapientes, percutiebāt milites. Tunc veritus Cumanus, ne totius in eū vulgi impetus fieret, plures euocauit armatos: qui cū essent porticibus immissi, metus grauis incidit Iudæis: statimque in fugā versi, relicto tēplo refugere cœperunt. Tanta autè per egressus de cõstipatione obtritio facta est, vt conculcatione mutua super decē millia hominum cõsumpta sint. Facta est autè vniuersę genti luctuosa festiuitas, & planctus per domos singulas personabat. Successit autè huic calamitati latrocinantium tumultus. Iuxta Bethorū quippe, per uia publicam, Sthephanus quidam seruus Cæsaris suppellestem quandam vehēbat, quæ ab irruentibus latronibus direpta est. Cumanus autè ad inquisitionem mittēs eos, qui in proximis vicis essent, vindictos ad se adduci iussit, obijciēs q̃ latrones illos non cõprehendissent qua occasione quidā militū in vico quodam libros sacre legis offensos discidit atq; cõbussit. Iudæi autè quasi totam religionē inflammata viderent, vndiq; cõfluxerūt: & velut machinamento aliquo, ita vi superstitionis attracti, omnes ad vnā euocationem ad Cumanum Cæsaream concurrūt: precantes vt militē qui, tantam contumeliā Deo legiq; ei⁹ intulisset, non relinqueret impunitum. Ad hæc ille (videbat. n. multitudinē nequaquā quieturam, nisi aliqua esset satis factione sedata) adiudicatum militem per medium populum ad supplicium iussit abduci: sicque Iudæi placatis animis recesserunt. Denuò autem Galilæorum & Samaritanorum conflictus exoritur. In vico enim quem Geman vocant, qui est in magno Samaritæ campo situs, quidam Galilæus de numero Iudæorum ad festiuitatem ascendens interficitur. Ad quod factum multi ex Galilæa regione concurrerunt, vt cum Samaritanis conflicerent. Horum autè nobiliores conuenerūt ad Cumanū, rogantes vt antequam grauis calamitas oriretur, transiret in Galilæā: & in eos q̃ authores essent homicidij vindicaret. Cumanus verò his negotijs quæ habebat in manib. postponēs illorū petitiones, sine effectu precatōres remisit. Nunciato igitur homicidio Hierosolymā, omnis multitudo cõmota est: & relicta diei solennitate, in Samariā vulgus impetum fecit, sine vllō duce, nec cuiquam principū suorū retinēti acquiescentes. Latrocinijs autè eorum & tumultus, quidā Dinzi filius Eleazarus, & Alexander, principes erant: qui in Acrebatenæ regioni conterminos irruētes, promiscuā edidēre cædem, & à nullius ætatis exitio temperantes, vicos etiā inflāmauerunt. Cumanus autem hæc audiens, adduxit secum vnā equitum alam, quæ vocatur Sebastenorum, vt auxilio his, qui vastabantur esset: sicque eorum multos qui Eleazarum erant secuti, comprehendit, plures quoque interfecit. Ad reliquam autem multitudinem, q̃ in vastādos Samaritanorum fines irruerant, principes gentis de Hierosolymis occurrerunt: operti que cilicijs, & aspersis cinere caputibus procabantur, vt ab incepto desinerent: nec propter ex-

secudam

Arendam in Samaritas ultionem, ad Hierosolymam perniciem Romanos commouerent: misererentur autem patrie suae atque templi, filiorumque & conjugum propriarum: neque omnia patiter in discrimen adducerent; neque ob unius Galilaei vindictam cuncta disperderent. His acquiescentes Iudaei, a negotio recesserunt. Multi autem per idem tempus in latrocinia conspirabant sicut fere solet insolentia crescere rebus quietis: per quae in omni regione agebantur rapinae, & audacissimus quisque reliquis vim afferebat. Tunc Samaritarum ptimates ad Numidius Quadratum, qui Syriam procurabat, Tyrum venerunt, vindicari de his qui regionem eorum depraedati fuerant postulantes. Praestod autem fuerant etiam Iudaeorum nobiles: & Ionathas filius Anani, princeps sacerdotum, obiecta diluens allegabat, initium quidem tumultus Samaritas fuisse, qui primi homicidium perpetrassent: causam tamen calamitatum postea secutarum praebuisse Cumanum, qui inter principia auctores caedis noluisse vlcisci. Tunc Quadratus utranque partem interim distulit, dicens se cum ad ipsas regiones venisset, diligenter singula inquisiturum: deinceps vero progressus Caesarea, eos omnes quos Cumanus viros ceperat, in cruce sustulit. Inde cum Lydda venisset, denud auduit Samaritanorum querelas, & accitros Iudaeorum decem & octo viros, quos cognouit pugnae fuisse participes, securi percussit. Duos autem principes sacerdotum, Ionatham & Ananiam, eiusque filium Ananum, & nonnullos alios Iudaeos nobiles ad Caesarem misit: similiter autem & Samaritarum nobilissimos quosque. Praecepit etiam Cumanus, & Celeri tribuno, Romam nauigare, reddituros Claudio rationem per his quae in regione gesserant. His ita compositis a Lydda ascendebat Hierosolymam, & inueniens multitudinem festiuitatem azymorum celebrantem sine ulla conturbatione, Antiochiam rediit. Romae autem Caesar auditis allegationibus Cumanis & Samaritanorum (aderat autem etiam Agrippa, Iudaeorum causam magna contentione defendens: siquidem & Cumanus multum potentium aderant) pronuncians aduersus Samaritas, tres eorum nobilissimos iussit interfici: Cumanum autem in exilium deportari. Celerem autem tribunum victum Hierosolymam missum, Iudaeis ad supplicium tradidit, ut per urbem tractus, capite plecteretur. Post haec Felicem Pallantis fratrem misit ad Iudaeos, qui & eorum provinciam cum Samaria & Calila curaret. Agrippam vero de Chalcide in regnum maius transtulit, tradens ei illam quoque provinciam, quae Felicis fuisset. Erat autem ista Trachonitis & Batanae & Gaulanitis. Addidit autem regnum etiam Lysaniae, & retrarchiam quam Varus rexerat. Ipse autem per annos tredecim, menses octo, dies triginta administrato imperio, decessit, successorem regni Neronem relinquens, quem suadelis Agrippinae uxoris suae in imperium cooptauerat, & quidem cum legitimum haberet filium Britannicum ex Messalina natum, priore scilicet coniuge, & Octauiam filiam, quam ipse priuigno collocarat Neroni. Susceperat autem ex Agrippina Antoniam. Et Nero quidem, quemadmodum per magnitudinem felicitatis & opum, abusus sit fortuna: & qualiter fratrem suum, atque uxorem, matremque interfecit, post quos in omnes proximos immanitatem suam conuertit, atque ut ad ultimum peramentiam ad histriionum opera scenamque perueniret, quoniam scio esse narratione molestum, silentio praeterire melius puto.

Latronia.

Iudaei a Quadrato Syria procuratore audiuntur.

Iudaei is securi percussuntur.

A. M. 4023. Ante Chr. nat. 33.

Cumanus exilio punitur. Celeri innot.

Claudio obitus. A. M. 4025. Ante Chr. nat. 55.

Neronis crudelitas, cuius Chronologiam vide Ant. lib. 19. cap. 7. & 8.

De tumultibus in Iudaea sub Felice. CAP. XII.

EONVERTAR autem ad narranda quae ab eo aduersus Iudaeos gesta sunt. Minorem igitur Armeniam regnandam Aristobulo dedit, Herodis filio. Regno autem Agrippae quatuor urbes addidit cum agris ad singulas pertinentibus: in Perza scilicet regione, Abilam & Iuliadem: in Galilaea autem Tarichaeam & Tiberiadem. Reliqua autem Iudaeae Felici procuranda dedit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat depraedatus, aliosque cum eo multos cepit, victosque Romam misit: aliorumque quos in cruce sustulit, latronum vel in communione sceleris deprehensorum popularium, fuit penes innumerabilis multitudo. Sic autem regione purgata, aliud genus latrocinantium in Hierosolymis oriebatur. Hi autem sicarii vocabantur, die claro & in media ciuitate passim quosque interficientes. Potissimum vero diebus solennitate festiuis intremiscabantur vulgo, sicas sub veste gestantes. His inimicos interficiebant: ac deinceps collapsis hominibus illi inter reliquos de scelere querebantur: qua fraude extra suspitionem manebant, diutiusque latuerunt. Primus igitur ab eis Ionathas pontifex interficitur. Post hunc autem quotidie plurimi cadebantur, atque ipsis calamitatibus molestior timor ciuitatem premebat: sicut enim in medio bello, per singula momenta omnes morte operiebantur. Circumspeciebant autem eminus quosque appropinquantes: & neque amicis suis fidere poterant, dum tam

Ant. lib. 20. cap. 11.

Eleazarus cum caeteris latronibus suspenditur.

Sicarii.

Ionathas pontifex a sicariis interficitur.

in medijs suspicionibus atq; custodijs nihilominus interficerentur. Tanta erat latrocinan- **A**
tium temeritas, & ars quædam latendi. Ad hæc autem alia etiã malorum collectio facta est,
cæde quidem abstinentium, sed consilijs magis impiorum, quæ pars non minus quàm fici-
riorum felicitatem vrbis statumque corripuit. Seductores namq; homines & circumuentor-
res, sub specie religionis nouis rebus studẽtes, vulgus insanire fecerunt. nam in solitudines

Ant. lib. 20. cap. 12. egrediebantur, promittentes Deum signa eis ostensurum libertatis: Contra quos Felix (vide **B**

*Pseudoprophe-
ta Aegyptius po-
pulum seducit:* titudinem interfecit. Maiore autem plaga Iudæos afflixit Aegyptius quidam pseudoprophe-
ta. Adueniens quippe in prouinciam, magus cum esset, prophetæ opinionem sibi arrogans;
triginta ferme millia hominum cõgregabit, quos vana seductione deceperat. Et circumdu- **B**

*Æ Felix vinci-
tur: &
aufugit.* cẽs eos de solitudine in montem, qui vocatur Oliuarum, inde ad Hierosolymam niteba-
tur ascendere: depulsoque Romanorum præsidio, in populares exercere dominationẽ. Vre-
batur autem stipatoribus, qui ad id facinus conuenerant. Præuidit sanẽ eius impetum Felix,
& occurrens cum ipsis Romanis armatis, quos etiam Iudæorum reliqua multitudo iuua-
bat, iniit conflictum. Et Aegyptius quidem cum paucis fugit. Plurimi autem qui eum ipso
fuerant comprehensi atque vinculis traditi sunt. Reliqua verò multitudo in regiones pro-
prias dispersa est. Compressis verò his etiam, sicut ferẽ in agro corpore, rursus pars altera tu-
mescebat. Magi enim quidam & latrones collecti, multis afflictionem inducebant: & quasi
ad libertatem vocabãt, mortem apertissimam cominãtes his, qui Romanorum principatui
obedire voluissent: vt vel reluctantes auerterent eos, qui spontaneam ferrent seruitutem. **C**

*Magi & Latro-
nes afflictionem
inducunt.* Dispersi ergo per totã regionẽ diripiebant quorumq; potentiã domos, eosq; insuper truci
dabant: inflammabãt etiam vicos, ita vt desperatione eorũ tota Iudæa protinus impleretur. **C**

*Iudæorum &
Syrorum sedi-
tio.* Et hoc quidẽ bellum indies ingrauescebat. Alter autem tumultus ortus est circa Cæsaream,
inter Iudæos scilicet qui ibi permixti habitabãt, & Syros, seditione commota. Hi siquidem
postulabant, vt eorum fieret ciuitas, Iudæum eius fuisse conditorem dicentes: erat autem
rex Herodes. Aemuli verò conditorem quidem cõstebãtur Iudæum, ipsam verò ciuitatem
fuisse gentilium vindicabant. Neq; enim illic statuas & sana potuisse constitui, si ad Iudæos
eam conditor pertinere voluisset. Ob has ergo causas inter se populus vterq; iurgabat. Pro-
cedebat autem usq; ad arma contentio: & quotidie ad confligendum audaces quiq; partis
alterutra posiciebant, Neq; enim Iudæorum seniores cohibere tumultus gentis suæ pote-
rant: & Græcis turpissimum videbatur, Iudæis inferiores videri. Præstabant autem hi quidẽ
diuitijs & corporum viribus. Græci verò auxilio militum: magna siquidem pars Romanæ
manus de Syria illò fuerat congregata: & quasi cognati, ad auxiliandum parati erant Syris.
Præfeti autem militum curabant comprimere tumultum: & pugnaces quosque compro-
hensos, taureis vlciscebantur ac vinculis. Nec tamẽ supplicia comprehensorum, impedimẽ
tum aut timorem reliquis inferebant: imò magis hoc ipso in seditionis irritabantur an-
gustentum. Tunc demum Felix minaci edicto præcepit contumaces quosq; vrbe discedere:
non parentium autem immisiss militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona di-
recta sunt. Manente autem seditione, nobiles vtriusque partis electos, legatos misit ad Ne-
ronem, de iure disceptaturos. Successit autem ei Festus, & hos qui maximẽ infestabant pro- **D**

*Iugna inter Iu-
dæos.* uinciam sollicitè persecutus, latronum plurimos comprehendit atque interfecit. **D**

*Felix contumaci-
bus compefcit.* non parentium autem immisiss militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona di-
recta sunt. Manente autem seditione, nobiles vtriusque partis electos, legatos misit ad Ne-
ronem, de iure disceptaturos. Successit autem ei Festus, & hos qui maximẽ infestabant pro- **E**

*Vestini latrones
punit.* uinciam sollicitè persecutus, latronum plurimos comprehendit atque interfecit. **E**

A.M. 4026.

Ante Chr.

nat. 38.

Ant. lib. 20.

cap. 15.

*Albinus Iudæa
præses malignus*

De præsidibus Iudææ Albino & Flore.

C.A.P. XIII.

NER V^{us} successor huius Albinus non eodem modo negotijs præfuit, neq; enim
fuit aliqua malignitatis species, quam ille præterierit. Denique non solum causis
ciuilibus furabatur & diripiebat bona singulorum, neque solum tributorum ad-
ditamentis in commune gentem grauabat: sed etiam quos ob latrocinia decu-
riones ciuitatum cõprehenderunt, vel qui à prioribus iudicibus in custodijs erant relictī, ac-
cepta à cognatis eorum pecunia, liberauit: & is solum qui non dedisset, in carceribus quasi
nocentissimus remanebat. Per idem tempus, eorum quoq; qui res nouare cupiebãt, in Hie- **F**
rosolymis erefcit audacia. Ex quibus sanẽ qui erãt opulenti Albinum largitione redimebãt,
vt eis tumultum mouentibus non indignaretur: pars autem popularis quæ non satis gaude-
bat quicere, Albini participibus iungebatur. Vnusquisque ergo improborũ cohorte propria
circumdatus, ique quidem intes cæteros quasi princeps latronum & tyrannus eminebat: sti-
patoribus verò suis ad direptionem mediocrium abutebatur. Ita fiebat, vt hi quidem quo-
rum

Arum vastabantur domus, tacerent illi autem qui extra incommodum stetissent, metu ne similia paterentur, etiam officijs ambirent eos, quos constabat dignos esse supplicijs. In commune autem omnium fuit intercepta fiducia, & erat tunc multiplex dominatio, & semina captiuitatis futuræ iam ab illo tempore spargebantur. Cum sanè eiusmodi morum fuisset Albinus, tamen succedens ei Gessius Florus, optimum cum per comparisonem sui fecit uideri. Ille siquidem plura occultè & cum fraude nocuerat: Gessius verò iniquitates suas in vniuersam gentem, tam palàm quasi gloriaretur exercuit: ac velut non ad regendam prouinciam, sed ad damnatorum poenas carnifex missus, neque rapinarum vllum morem, neque afflictionum prætermisit. In miseris autem crudelissim⁹ erat, in turpibus verò impudentissimus. Neque enim quis illo amplius offendit fallacia veritatem, neq; commētus est callidiores nocendi vias. Huic siquidem viritim illatis dispendijs lucra quærere exiguum visum est: sed totas simul despoliabat vrbes, & labes populi inferebat, tantum nō voce per totam regionem edicens, liberum esse omnibus latrocinari, dum ipse prædarum acciperet portionem. Denique ob illius auaritiã contigit totam penè deserì regionem, ita vt plurimi sedes patrias relinquentes, ad externas prouincias emigrarent. Donec autem in Syria Cestius Gallus prouinciam regebat, neque ausus quispiam ludæorum est aduersus Florum ad eum mittere legatos. Cum verò instante azymorum solennitate ipse Hierosolymam venisset, occurrens multitudo, quæ facilè tricjes centenorū millium fuit, præcabatur, vt gentis suæ calamitatibus subueniret, & pestem illam prouinciæ Florum vt eijceret clamitabat. Qui tamen cum sub populi ore esset, & Gallo assisteret, non solum nihil mouebatur, sed voces illas etiã deridebat. Cestius tamen compescēs impetum populi, & edicens quòd deinceps placatioreis Florum redderet, regressus est Antiochiam. Deduxit autem eum vsque ad Cæsaream Florus, illudens mendacijs, & ludæorum genti bellum sedulò comminiscens, quo scilicet solo iniquitates suas occultari posse credebatur. Pace siquidem permanente, habiturum se apud Cæsarem accusatores ludæos: verum si defectionem negotiatus fuisset, malore vtique malo abducendam à se esse inuidiam peccatorum minorum. Igitur vt gens ab Romano abrumpetur imperio, sedulò indies augebat calamitates. Per idem tempus apud Neronem Cæsarienses gentiles victores extirere, decretumque istud contestantes literas attulerunt: perque hoc bello Iudaico dabatur exordium, duodecimo scilicet anno regni Neronis, septimode-

Ant. lib. 20.
cap. 2.

Gessij Flori iniquitas.

A.M. 4036.
Ante Chr. nat. 66.

Flori auaritia.

Cestius impetum populi compescit.

Belli Iudaici exordium.

Dcimo autem regni Agrippæ, mense Maio.

De Floro saute in Iudæos, Cæsarienses & Hierosolymitas. CAP. XIII.

Ad magnitudinem autem excitatorum de eo malorum, nequaquam idoneas causas habuisseprehenditur. In Cæsarea siquidem habitantes Iudæi, habebant synagogam prope locum, cuius erat dominus gentilis quidam Cæsariensis. & frequenter quidem egerant, vt ad eorum ius illa possessio iungeretur, multis paribus malus precium, quàm res meruerat, offerentes: dominus autem loci preces eorum despicisse non contentus, ad maiorem dolorem edificauit in loco tabernas, ita vt angustū eis transitum & prorsus coarctatum relinqueret. Primum igitur feruentiores aliqui iuuenam proficientes, adificationem verabant. Cum verò Florus hos à prohibendo cohiberet, nō habentes ludæorum nobiles quid agerent, inter quos erat etiã Ioannes publicanus, inflectūt Florum oblatione octo talentorū, vt adificationem vetaret. Ille autem ob capiendum tantummodò, promittens se cuncta facturum, accepta pecunia statim de Cæsarea egressus est, venitq; in Sebasten, seditioni tribuens fauultatem, quasi qui pugnae spatiū ludæorū summatis vendidisset. Sequenti aut die, ludæorum sabbato, cum plebs ad synagogam coisset, seditiosus quidam Cæsariensis vas Samium ante ingressum eorū ponens, alites immolabat. Hoc factum Iudæos incoercibiliter accendit, & legem suam quippe contumeliam pertulisse, & locū ipsum dicebāt fuisse pollutum. pars aut ludæorū quæ erat constātor atq; moderatior, demò apud Iudices esse conquerendū rebatur. Seditiosi aut & iuuentute turgētes Iudæi, effundebantur in rixā. Stabant aut ad confligendū parati etiã Cæsariensium tumultuosiores. Ex composito quippe missus fuerat, qui pro synagogæ foribus immolaret: licq; continuo est pugna commissa. Interueniens aut Lucundus, qui ad prohibendum erat relictus, præfectus equitum, vas illud quidem quod positū fuerat, iussit auferri, & tumultum sedare pergebat. Cum verò superat⁹ esset præ Cæsariensium violentia, Iudæi statim libros legis rapiētes secesserūt in Nabata: regio quædam eorū hoc nomine appellatur, dirēpta à Cæsarea stadijs sexaginta. Primates aut eorū duodecim, cū Ioāne in Sebastē ad Florū venerunt, de his q

Ant. lib. 20.
cap. 15.

Belli Iudaici causa.

Florus perfidus deprehenditur.

Q 4 acciderant

acciderant conquerentes, & vt auxilio esset rogabant, quamuis reuerenter, tamen eum & A
de Iudeis fuit: de octo talentis admonentes. Ille verò ilicò comprehensos eos vinciri iussit, arguens cur leges de Cæsarea auferre ausi fuissent. ob hoc igitur apud Hierosolymitas grauissima indignatio nascebatur: veruntamen adhuc iram suam frenabant. Florus verò, quasi ad hoc operam suam locasset, vt bellum inflammaret, misit ad sacrum thesaurum, vt inde decem & septem talenta auferrentur, quasi eam pecuniam impensæ Cæsaris flagitaret. Tunc verò statim inuasit populum multa confusio: concurrentes ad templum, maximis vocibus nomen Cæsaris appellabant, vt à tyrannide Flori liberarentur orantes. Quidam autem seditiosorum in Florum maledicta iaciebant vltima: & canistrum circumferentes stipem eius nomine postulabant, quasi inops & miserrimus talibus indigeret auxilijs. His autem omnibus nihil est à cupiditate deterritus, sed multo magis ad deprædandum irritatus est. Denique cum deberet Cæsaream veniens, ignem belli illic nascentis extinguere, causasq; tumultuū submouere, pro quo etiam mercedem acceperat pactus: tamen cum exercitu equitum atque peditum Hierosolymam contendit, vt Romanis armis ad quod volebat vteretur, ac timore & minis urbem circumdaret. Tunc populus lenire eius imperum volens, obuiam militibus processit, cum solitis utique fauoribus, & Florum honorare officijs paratus. Ille verò præmittens cum equitibus quinquaginta centurionem, nomine Capitonem, discedere eos iussit: neve eum, in quem tam graua maledicta iecissent, falso denuò honore deluderent. Oportere quippe eos, si viri sunt fortes, animique constans, etiam in præsentem effundere contumelias: nec solum in verbis, sed etiam in armis amorem libertatis ostendere. His dictis exterrita multitudo, simul etiam militibus qui cum Capitone venerat, in medium vulgus irruentibus, diffugerunt, antequam Florum salutarent, aut militibus officia consueta redderent. Discedentes igitur in domos, cum metu atque humilitate peruigilem duxere nocte. Florus autem tunc quidem deguit in regia, postridie autem aduersum eos extructo tribunali sublimius resedit: conuenientesque sacerdotum principes, & ciuitatis vniuersa nobilitas, astiterunt tribunali. His præcepit Florus, vt omnes qui maledicta in eum succlamassent, protinus dederent: edicens in ipsos esse, nisi reos produxerint, vindicandum. Ad hæc respondent Iudei, *protinus omnes dederunt maledictos iubet:* populum quidem pacifica quæque sentire, illis verò qui errauissent in verbis, veniam conferendam postulabant. In tanta siquidem multitudine, nihil esse mirandum, offendi aliquos temerarios, & per ætatem insipientes: esse autem impossibile eorum qui deliquerint, discrimen agitari, cum & singulos nimirum poeniteat, & præ timore ad negandum sint parati, debere tamen illum si consuleret gentis quieti, & vellet Romano imperio seruare urbem, magis propter multos innoxios dare veniam etiam paucis delinquentibus, quam propter paucos improbos perturbare multitudinem tantam bonorum. Ad hæc verò ille magna indignatione inflammatus, militibus exclamauit, vt forum rerum venalium, quod erat in superiori parte ciuitatis, diriperent, ac passim obuios trucidarent. Illi uerò ad lucri sui cupidinem addita auctoritate rectoris, non solum illum diripuerunt locum, in quem fuerant immissi, sed in vniuersas insilientes domos, interficiebant habitatores. Fuga autem erat per angiporta omnia, & cædes eorum qui comprehendebantur: direptionis quoq; nulla species præteribatur. Multos autem etiam nobilium comprehendentes adduxerunt ad *verberibus laniatos in crucem ex tollit:* forum, quos ille verberibus laniatos in crucem sustulit. Denique omnis numerus illo interfectorum die cum paruulis & mulieribus (neque enim vellactantibus pepercerant) fuit sexcenti & triginta. Grauiorem autem faciebat calamitatem videri nouitas Romanæ calamitatis: quod enim nemo vnquam prius, tunc Florus ausus est, vt viros scilicet equestris ordinis pro tribunali flagellis cæderet, ac patibulis affigeret: quorum etsi origo Iudæa, tamen Romana dignitas erat.

De alia oppressione Hierosolymorum, dolo Flori. CAP. XV.

Berenice, Agrippæ germana vt à cæde desineret, Florum precatur:

supplicans despicitur.

ER idem tempus rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus, vt Alexandrum, qui Aegyptum procurabat missus à Nerone, iure hospitis conueniret. Germanam autem suam Berenicē, Hierosolymis inuentam, & iniquitatem militum videntem, grauis ob hoc angor inuaserat. & frequenter quidem præfectos equitum suorum, custodesq; corporis mittens ad Florū precabatur, vt à cæde desineret. Ille verò neq; in multitudinē interfectorum, neq; in nobilitatē precatricis, sed tantum in lucra sua, quæ de rapinis congregarentur, aspiciens, contempsit annuere: imperus aut militum etiam aduersum reginam efferatus est. Non solum quippe sub oculis eius obuios quosq; mulcabant

A bant atque trucidabant, sed etiam ipsam, nisi confugisset in aulam, interfecissent. Ibi autem perugilem noctem cum intenta custodia egit, verens utique irruptionem militum. Venerat autem Hierosolymam, ut vota Deo solueret. His enim qui morbo vel alijs necessitatibus ^{vota Deo facientium consuetudo quæ olim fuerit conservata.} implicantur, mos est orare per triginta dies, antequam immolent hostias; abstinere quoque vino, & capillos radere. Quem mortem Berenice regina illis exercens diebus, nudipes etiam ante tribunal stetit, deprecans Florum; & præter quod nihil honoris habitum est, etiam de vita sua periclitata est. Hæc autem facta sunt sextodecimo die mensis Maij. Postridie autem Conveniens multitudo in forum, quod erat in superiori parte civitatis, magnis clamoribus de his qui interfecti fuerant, querebantur: potissimum autem invidiosæ in Florum voces erant: quod veriti primates quique & pontifices, disruptis vestibus, & viritim singulos comprehendentes, postulabant, ut ab his verbis, quorum causa tanta mala pertulerant, desisteret, neque in maiorem indignationem Florum moverent. Sicque sedata est multitudo, tam reverentia precantium, quam spe quod nequaquam Florus ultra in eos sequiret. Ille autem videns multitudinis tumultum fuisse compressum,angebatur, & de novo eam inflamare cupiens, pontifices cum nobilibus advocavit. Itaque unum ait argumentum fore, quod nihil ulterius de novandis rebus cogitaret, si populus obviam procederet militibus de Cæsarea venientibus: veniebant autem duæ cohortes. Qui cum convocasset populum ad occurrendum, mandavit centurionibus, ut nullam salutationem redderent obviantibus Iudæis. Ad quod si offensus petulanter quippiam essent locuti, statim in eos vterentur armis. Pontifices ergo collecta multitudo in templo, precabantur ut occurrerent Romanis, & ante graue incommodum cohortes solenniter salutarent. His hortationibus seditiosi quique abnuebant, & ob interfectionum dolorem reliqua multitudo iungebatur audacibus. Tunc vero omnes sacerdotes omnesque Leuitæ sacra vasa proferentes ornatumque templi, citharistæ etiam & cætores cum musicis organis procidebant ante multitudinem, & obnixissime precabantur, ut illum templi honorem custoditum esse vellent, neque ad direptionem vasorum sacrorum Romanos contumelijs incitaret. Erat autem videre ipsos sacerdotum principes sparsis cinere capitibus, & pectora disruptis vestibus nuda monstrantes, nominatim singulos quosque nobilium compellere, ac de novo in comune multitudinem precari, ne ob modicum peccatum patriam suam prodere his, qui direptione eius inhiarent. Quam enim utilitatem vel militibus esse de Iudæorum salutatione tribuendam, vel illis que acciderant correctionem, si in præsentem procedere cessarent? **D** At contra, si officiose susciperent solenniter venientes, auferri Floro occasionem pugnae: ipsos vero saluare patriam suam, & providere, ne quid ultra quam pertulerant, experirent. His addit, quod paucis seditiosis si tanta multitudo iungatur, hoc magis ad pacificum consilium suum deberet auctoritatem transferre. Tali hortatu, multitudinem inflatantes etiam ipsos seditionis auctores quosque quidam minis, quosdam autem sui reverentia mitigaverunt: ac deinceps præcedentes cum gregem, omni populo sequente, militibus obviam prodierunt. Iamque cominus, factos salutaverunt: illis autem nihil responditibus, seditiosi Iudæorum adversum Florum cuius hæc fieret consilium, succlamaverunt, confestimque milites comprehendentes eos, cadere fustibus adorti sunt: atque in fugam versos persequentes equites proculcabant. Corruiebant autem multi quidem cum a Romanis caderentur, plures autem cum se mutuò propellerent. In ipsis autem portis grauis facta est compressio, & uno quoque alterum præuenire cupiente tardior fuga cunctis fiebat. Collabentiam vero durus erat interitus. Suffocatu enim atque conculcatu miseri desperabant, & neque ad sepulturam quisquam proximis suis cognoscendus remanebat. Irruebant autem etiam pariter milites immoderate, eos quos comprehendissent, cadentes: & per ingressum, qui Bezetha vocatur, detrudebant multitudinem, transire cupientes ut Antoniam & templum obtinerent. Quos etiam Florus consecutus, eduxit de regia eos qui secum erant, & in arcem transire nitebatur. Frustratus tamē est eius impetus. Converterunt quippe adversum eos populus repugnauit, & per te-
^{Bezetha.} sta euadentes obruebant saxis Romanos. Qui cum supernè venientibus sagittis vincerentur, nec possent defendere multitudinem, quæ per angustos arctabatur ingressus, ad reliquum se exercitum, qui erat in regia, receperunt. Seditiosi autem verentes, ne superueniens ^{Flori avaritia desperatione compescitur.} de novo Florus templum occuparet, per Antoniam ex templo ascendentes, porticus à templo ad Antoniam continentes interciderunt, quatenus avaritiam Flori desperatione compescerent. Nam cum diuinis inhiaret thesauris, proque his in Antoniam transgredi aiteretur, ubi intercisas porticus vidit, ab impetu conquevit. & convocans sacerdotum principes atque civitatem, se quidem ait urbe digredi, præsidium tamē apud eos relinquere quamvis ipsi voluissent. ^{Florum obsidionem templi solvere cogitur.}

Ad hæc

Ad hæc illis respondentibus, nihil nouandum fore, si vnam tantum relinqueret apud eos cohortem, dum tamen non illam quæ cum ciuibus paulo antè conflixerat: ob ea siquidem quæ pertulere populum illis militibus infensum esse: cohorte, sicut præcabantur, mutata, cum reliqua manu Cæsaream regressus est.

De Politiano tribuno, & oratione Agrippæ ad Iudeos, ad obediendum Romanis hortantis. CAP. XVI.

Florus Iudeos de-
fectionis crimi-
natur: interea-
ipse accusatur.

Cestius quid fa-
cto opus sit deli-
berat: &
Politianum in
Ierosolyma mittit.

Hierosolymitani
Politiano & A-
grippæ venien-
tibus obviam
procedunt: eos-
officiosissime
suscipiunt.

Politianus urbem
circuit: inq; tem-
plum ascendit:

Deum adorat:
&
ad Cestium re-
greditur.

Agrippæ ad Iu-
deos oratio.

LI V D autem denuò pugnae consilium comminiscens, retulit ad Cestium, & Iudeos defectionis criminatus est: impudenti mendacio illos perpetrasse dicens, quæcunq; eos pertulisse constabat. Nec sanè principes Hierosolymorum quæ gesta fuerant, tacuerunt: sed & ipsi & Bernice ad Cestium de his quæ Florus iniquè in vrbe egerat, retulerunt. Ille autem susceptis literis partis vtriusq;, quid facto opus esset, cum principib. deliberabat. Et quibusdam quidem videbatur, cum exercitu in Iudæam Cestium ire debere, & aut vindicare defectionem, si fuisset admissa, aut magis fidos reddere Iudeos, eorumq; accolae. Ipsi tamen magis placuit aliquè de suis præire, qui & negotia & consilia Iudeorum posset ei fideliter nunciare. Mittit ergo tribunum Politianum, qui ab Alexandria reuertenti Agrippæ circa Iamniā occurrēs, & à quo fuisset missus, & ob quas causas, indicat. Quò loci Iudeorum etiam pontifices, & reliqui nobiles, eorumq; curia adesse curauerant, ut circa regem scilicet officia nouarent. Postea verò q̃ illum congrua humanitate coluerunt, conquesti sunt quàm potuerunt flebiliter, de calamitatibus propriis, & inhumanitatē Flori explicauerunt. Quam licet argueret Agrippa, uasrè tamen inuectionem suam in Iudeos transtulit, quorum maxime miserebatur, volens scilicet frenare eorum motus: ut per hoc ipsum quod viderentur nihil perpessi iniuriæ, ab ultionis desinerēt appetitu. Ad hæc ergo quicunq; egregij erant, & propter sua prædia desiderabant quietem, intelligebant regis redargutionē esse plenam benignitatis. Populus autē Hierosolymorum sexaginta stadiis obviam progressus, officiosè Agrippam & Politianum suscepit. Lamentabatur tamen interfectos coniuges mulieres: quarū plāgorib. reliquus quoq; populus ad Iamētā cōuersus, precabatur Agrippā ut gēti cōsuleret. Succlamabat etiā Politiano, ut ingrederetur urbē, videretq; q̃ essent à Floro gesta: & ita ostendebat forū desertum, domosq; vastatas. Deinceps verò per Agrippā suaserē Politiano, ut is cum vno tantum famulo ad Siloam usq; totam circuiret ciuitatē: quatenus ipsis cognosceret oculis, Iudeos omnibus quidem alijs parēre Romanis, soli autē Floro ad uersari, propter magnitudinem in eos factę crudelitatis. Ille igitur cum circuisset urbem, & mansuetudinis populi sufficiens documentū teneret, ascendit in templum, quò etiam multitudinem cōuocauit: & cum plurimis verbis fidem eorū circa Romanos collaudasset, mēta etiam ad conseruationem pacis hortatus, adorauit Deum eiusq; sancta: in eo tamen consistens loco, in quo licebat per religionem. sicq; regressus ad Cestium est. Vulgus autem Iudeorum, ad regem pontificesq; conuersus petebat, ut legati aduersum Florum ad Neronē mitterentur, neq; de tanta cæde tacentes suspicionem suæ defectionis præberent, visum iri quippe eos principes capiendorum armorum fuisse, nisi præueniētes ostendissent illū esse qui dedisset exordiū. constabat autē multitudinem non esse quieturā, si legationē aliquis impidisset. Ad hæc Agrippa, ordinari quidē legatos, qui Florū accusarēt, inuidiosum putabat: despiciere autē Iudeos in bella cōmotos, neq; sibi expedire cernebat. Aduocata igitur cōcio- ne in xystū, & in suggesto cōstituēs germanā suā Berenicen, in Asamonæorū domo (ea siquidē xysto imminebat cōtra superiorē partē vrbis: nā xysto tēplū erat pōte cōinnctū) huiusmodi orationem habuit: Si quidem viderem vos omnes ad pugnādum cum Romanis esse incitatos, neque populi puriorem syncerissimamque partem pacem velle seruare, neque processissem ad vos, neque consulere confisus essem: superuacua quippe de vtilibus oratio est, quando omnium auditorum conspirat ad deteriora consensus. Quoniam verò aliquos quidem ætas, malorum belli nescios facit, quosdam verò inconsiderata spes libertatis: nonnullos verò auaritia succendit, & in confusione rerum capiendum inferioribus luctum: quemadmodum ipsi ab hoc errore corrigantur, & non per paucorum improba consilia etiam boni dispereant, existimaui oportere, ut omnibus vobis in unum coactis ea exponerem, quæ arbitror expedire. Obstrepat autē nemo, si nō ea audierit quæ ipsius fert libido. His siquidem qui sunt ad defectionē irrevocabiler incitati, licebit etiā post meos monitus manere in pristina volūtate: mea autē etiā ad illos q̃ audire cupiūt, intercipietur oratio, nisi ab omnibus

- A** omnibus vobis silentium præbeatur. Noui quidem quòd multi & iniurias procurantium prouincias, & præconia libertatis quasi tragicè prosequantur. Ego autem priusquam discuti-
am qui sitis, & contra quos bellum suscipere tentetis, primùm separabo causas, quas con-
nexas putatis. Si enim violatores vestros cupitis ulcisci, cur libertatem magna laude attolli-
tis? Si verò istud ipsum seruire intolerabile ducitis, superflua est aduersum rectores querela.
illis siquidem vel moderatissimè agentibus, nihilominus turpe erit seruire, Cōsiderate autē
singillatim, & videte, quam exigua sit materia bellorum. Et primùm quidem ipsa rectorum
consideranda sunt crimina. Colere siquidem officijs, non exasperare oportet iurgijs potesta-
tem. Cū verò modicorum peccatorū exprobratiōes maximas facitis, aduersum vos profe-
cto eos quibus infertis contumelias irritatis. Relinquentes quippe & quod antea clanculò
B & cum quadā verecundia nocebant, palàm vos confidenterq; populantur. Nihil autē ita pla-
gas coercet vt patientia, & violatorū quies violantibus iniicit pudorē. Fac autē eos, qui à Ro-
manis in prouincias mittūtur, esse grauiter molestos, nō tamen etiam Romani ōnes violāt
vos, neq; ipse Cæsar, aduersum quem pugnare vultis. Neq; n. ex præcepto illorum improba-
ad uos quisquā venit: neq; possunt illi, quæ in oriente geruntur, positi in occidente cōspice-
re. Sed neq; facillè ea quæ hic fiunt, illic audiuntur. est autem importunissimū, & propter exi-
guas causas, tantis, & ea de quibus querimur nescientibus, velle configere. Et quidē nostros
criminum citò erit futura correctio. Neq; n. vnus atq; idem prouinciæ semper curā te-
nebit, & successores eius credibile est modestiores futuros. Motum autē semel bellum, neq;
C deponere facillè est absq; magnis calamitatibus, neq; sustinere. Libertatis verò bona sitienti-
bus prouidendum atq; certandum est, vt principio non ea careant: molesta n. est nouitas ser-
uitutis: quam ne vtiq; subeas, iustum suscipi certamē videtur. Qui verò semel subiectus est,
& deinceps deficit, cōtumax magis seruus, q̃ amator libertatis ostēditur. Tūc igitur oportuit
omnia agere, ne susciperentur Romani, cū in prouinciam Pōpeius intraret. Maiores uerò
nostri eorūq; reges, pecunia, corporibus, animis multo vobis meliores, exiguæ parti poten-
tiæ Romanæ obsistere nequiuerunt. Vos autē qui hæreditariam obedientiam suscepistis, re-
bus autem omnibus illis qui primi paruere, longè inferiores estis, contra omne Romanum
regnum obsistere posse arbitramini? Et Athenienses quidem, qui ob Græcorum libertatem
patriam suam quondā ignibus tradidēre, qui superbissimum illum Xerxē per terram naui-
gantē, per mare verò ambulātem, & cuius classem non caperet amplitudo pelagi, latiorē
D autem Europa, duceret exercitum, hunc inquam, cum vna naue fugientē gloriosissimè per-
secuti sunt: circa paruam autē Salaminam, qui tantas opes Asiæ confregēre, nunc tamen ser-
uiunt Romanis, & illam regiam Græciæ ciuitatem administrant Italiæ iussiones. Lacedæmoni-
nij quoq; post Thermopylas, & Plateas, & Agefilaum Asiam perscrutatum, eisdē dominos
venerantur. Macedones verò qui adhuc penē imaginantur Philippum videre cum Alexan-
dro promittentem sibi orbis imperium, serunt tamen rerum mutationem, & adorant eos,
ad quos fortuna migravit. Alię quoq; multę gentes ad libertatem fiducia subnixæ, & multo
maiores, cesserunt tamen & obediunt: vos autē soli seruire dedignamini his, quibus videtis
vniuersa esse subiecta. Quibus exercitibus, quibus confiditis armis? Vbi est classis vestra, quę
E peruagetur Romanorum maria? vbi autē qui expensis possint sufficere thesauri? Contra Ae-
gyptios fortè aut Arabas existimatis vos bellum mouere. Non circumspicitis Romanorum
imperium? Non metimini vestram imbecillitatem? Nōne scitis, vestrā ciuitatē à contermi-
nis gentibus frequenter esse superatam: illorum autem virtus per totum orbem inuicta per-
currit: imò etiā hoc orbe plus aliquid quęsierūt? Neq; n. sufficit eis ad orientem quidē totus
Euphrates, ad septentrionē Ister, neq; in meridie solitudine tenus perscrutata Libya, neq; in
occidente Gadēs, sed vltra Oceanū aliū quęsierunt orbē, & vsq; ad Britanias, in accessas pri-
us, arma & exercitū transtulerunt. Quid ergo? Vōne ditiores Gallis, fortiores Germanis, pru-
dentiores Græcis? postremò plures estis omnibus in toto orbe degētibus? Quæ vos fiducia
aduersum Romanos erigit? Sed dicet aliquis, Seruire molestissimum est. At quādo magis id
F Græcis, qui vniuersis sub sole habitantibus videbantur præstare nobilitate: & tā latā quondā
prouinciā possidentes, nunc bis ternis fascibus Romanorum obediunt. Totidem autem
etiam Macedones obsequuntur, qui certè multo vobis iustus deberent libertatem tueri.
Quid autem quingentæ Asiæ ciuitates? nunquid non absq; vllō præsidio, vni tantummodo
rectori parent, & fascibus consulis obsequuntur? Quid autem pergam enumerare Henio-
chos, & Colchos, & Taurorum gentem: Bosphoranos quoque, & habitantes circa Pon-
ti littorē.

Agrippa Roma-
nos & Cæsarem
excusat.

Lacedæmoni-
Macedones,

Iudeorum imbe-
cillitatis, & Ro-
manorum forti-
tudinis collatio

ti littora nationes, Mæoticasque gentes: apud quas nimirum olim neq; domesticus aliquis dominus noscebatur: nunc verò militum subijciuntur tantum tribus millibus, & quadraginta naues longæ, in nauigabile prius mare in pace custodiunt. Quanta autem Bithynia, & Cappadocia, & Pamphyliorum gens, Lydi quoque & Cilices pro libertate dicere valerent? tamen nunc sine armis tributa pendunt. Quid autem Thraces? quinque quidem diebus in larum, septem autem in longum commercabilem provinciam possidentes, asperioresque multo quam vestra est, ac multis partibus fortiores, altissimoque gelu eos qui irruerint retardantem, duobus millibus Romanorum in præsidio manentibus obsequuntur. Post hos Illyrici usque ad Dalmatiam, & Istro tenus incolentes, duabus tantum legionibus obediunt: cum quibus & ipsi impetus compescunt Dacorum. Ipsi quoque Dalmatæ, qui tam multa pro libertate conati, sæpiusque capti, rursus cum maioribus opibus rebellant, nunc sub vna Romanorum legione agant quierem. Veruntamen si aliquos magnæ causæ ad defectionem incitare deberent. Gallos potissimum oporteret assurgere, quos videlicet tantis munitum natura cinxisset: ab orientali plaga Alpium montibus, à septentrionali Rheno flumine, à meridie Pyrenæis montibus, ab Occidente uerò Oceano. sed tali munitione gaudentes, trecentis & quindecim gentibus numerosi, fontes autem (ita ut dixerim) felicitatis domesticæ habentes, omnibusque bonis totum penè orbem irrigantes, ferunt nihilominus vestigales esse Romanorum, ac felicitatem suam in eorum felicitate reponere: idque sanè ipsum non per animorum molliem, nec propter ignobilitatem parentum (quippe qui per octoginta annos pro libertate pugnaverunt) sed Romanorum admirati sunt, horrueruntque cum uirtute fortunam, qua illi plura sæpe obtinuerunt quam bellis: denique sub mille & ducentis militibus seruiunt, quibus penè plures habuerunt ciuitates. Neque Hispanis nascens in agris aurum, pro libertate bella gerentibus profuit, neque tanto terrarum marisque spatio à Roma diremptæ gentes, Lusitani scilicet & pugnaces Cantabri: nec vicinus Oceanus, etiam accolis suis fragore terribilis: sed ultra columnas Herculis prolatis armis, & per ipsas nubes Pyrenæorum montium eluctati vertices, ditioni suæ hos quoque subdiderunt Romani: atque ita bellicosas gentibus, tantoque (ut dixi) spatio diremptis, legio in præsidio vna satis est. Quis vestrum non audiuit multitudinem Germanorum, virtutem quoque & magnitudines corporum (ut arbitror) sæpe vidistis. siquidem ubique Romani earum gentium captiuos habent. Sed illi ita ingentem spatij regionem incolentes, spiritus autem maiores corporibus gerentes, & animam quidem contemptumque mortis, indignationes autem vehementiores feris, nunc Rhenum limitem habent, & octo Romanorum legionibus domantur. & seruiunt quidem qui capti sunt, reliqua autem eorum gens vniuersa salutem in fuga non armis reponit. Considerate autem etiam Britannorum muros, qui Hierosolymæ cōfidentis muris. Illos siquidem circumdatos Oceano, & penè non minorem quam noster orbis est habitantes, Romani nauigantes redegerunt in ditionem suam: quatuorque legiones tantæ magnitudinis insulam tumentur. Et quid opus est plura dicere? quando etiam Parthi, bellicosissimum genus, tantis prius populis imperantes, & tam magnis opibus circumdati, obsides tamen mittunt Romanis: estque cernere, sub specie pacis seruientem in Italia præcipuam Orientis nobilitatē. Vniuersis penè qui sub sole incolunt, Romanorum arma venerariibus uos soli bellum geretis? Neque Carthaginensium considerabitis finem, qui magnum illum Hannibalem iactantes, & ex nobili Phœnicum stirpe uenientes, tamen sub Scipionis dextera corruerunt? Sed neque Cyrenæi, Lacædemone oriundi, neque Marmaridarum genus usque ad inaquosas solitudines protentum, neque terribiles etiam audientibus Syrtes, Nasamones quoque & Mauri, & innumerabilis multitudo Numidarum, virtutes impedire Romanas. Sed tertiā partem orbis terrarum, cuius ne numerare quidem nationes facile est, quæ scilicet sub Atlantico mari & columnis Herculis usque ad rubrum mare, infinitos numero & locis Aethiopas continet, totam tamen ceperunt armis: & præter fruges annuas, quibus Romanam multitudinem octo mensibus pascunt, alia quoque vestigalia pendunt, expensas quoque deuotissimi imperio ministrant, nihil de his quæ iubentur, sicut vos, contumeliosum putantes. & quidem vna cum illis tantum legio commoratur. Sed quid opus est longè petitis exemplis potentiā explicare Romanam, cum eam possitis de vicina vobis Aegypto diligenter inspicere? Hæc enim cum usque ad Aethiopas porrigatur, opulentamque Arabiam, contigua quoque sit Indiæ, quinquaginta & septingentas myriadas incolarum habens, præter Alexandrinorum plebem, tamen vestigalia, quorum magnitudinem de censu singulorum capitum æstimari licet,

A licet, deuotissimè penditis, Romanum non dedignatur imperium: & certè quàm magnū
stimulū defectionis habens, Alexandriā scilicet, multitudine & diuitijs abundantem, magni
tudine quoq; non imparē. Habet siquidem in longitudine stadia triginta, in latitudine verò
non minus quàm decē, tributorum verò multo amplius per menses singulos infert, quàm
vos toto anno penditis, & præter pecuniam, quatuor mensium Romanæ plebi annonā mi
nistrat. Munitur autem vndique aut incommensabili solitudine, aut importuoso mari, aut flu
minibus, aut cœnosis paludibus: quorum tamen omnium nihil Romana fortuna fortius
fuit. Duæ enim legiones ciuitati insidentes, profundam Aegyptum cum illa Macedonum
nobilitate frenant. Quos igitur in bella de solitudinibus aliquibus socios assumetis? Siqui
dem omnes qui in orbe habitabili degunt, Romani sunt: nisi fortè quis vestrum spes suas vl
tra Euphratem porrigat, et Adiabenorum regionem gentiles suos estimat adiutores. Porro
nec illi propter irrationabilem causam tanto se bello implicabunt: nec si tam probroso operi
assensum darent, Parthus tamen sineret. Est siquidem ei cura tuendæ cum Romanis amici
tiæ, & arbitrabitur foedus esse temeratum, si quis de his, qui subiecti sūt eius imperio, aduer
sum Romanos in bello procedat. Superest igitur ad diuinum confugiatur auxilium. verum
& hoc apud Romanos est. sine Deo quippe impossibile esset tantum imperium consistere.
Considerate autem quemadmodū hæc ipsa erga ipsam religionem immoderatio, etiā si cū
longè inferioribus bellum geratis, tamen ad dispensandum sit vobis difficillima, atque ea
dem transgrediendō offendatis Deum, per quæ cum auxiliaturum putatis. Si enim seruetis
sabbatorum cosuetudinem, & ad nullum actum moueamini, facile profectō capiemini. Sic
quippe etiam maiores vestri experti sunt, hos maximè dies Pompeio ad bellum destinante:
in quibus scilicet hi, qui oppugnabantur, otia gerebant. Transgredientes autem in bello legē
patriam, nescio propter quid in reliquum dimicetis. Vna siquidem nunc vobis intentio est,
ne quid de patria institutione soluatur. Quemadmodū autē aduocabitis in adiutorium De
um, si cultum ei debitum sponte violetis? Assumunt autem singuli quiq; bellum, vel diui
næ virtuti, vel humanis opibus confidentes. Cū verò vtraq; hæc, quantum ad ipsam perti
net consequentiā, deseruntur, in manifestā vtriq; captiuitatē volentes pugnare prosiliūt. Quid
autem prohibet proprijs manibus filios vestros coniugesq; laniare, & hanc pulcherrimam
inflammare patriam? Erumpentes siquidem in furorem, lucrabimini vel ignominiā superā
torum. Bonum est, o amici, bonum est, dum adhuc stat nauis in portu, præcauere tempesta
tem futuram, & non eo tempore, quo in medias irruetis procellas trepidare. His siquidem
qui in improuisa mala inciderint, superest vt digni vel miseratione videantur: qui verò se in
apertum discrimē iniecerint, etiam exprobrationibus onerentur. Nisi fortè aliquis vestrum
æstimet secundum pacta conflictum ire Romanos, aut postquam vicerint, moderatè vobis
cum acturos, & non in exemplum aliarum gentium sacram hanc vrbeni inflammaturus, in
terfecturos autem vniuersum genus vestrum. Neque enim qui superfueritis armis, vsquam
locum fugæ habebitis, vniuersis scilicet gentibus vel iam habentibus Romanos dominos,
vel habere metuentibus. Periculum autem non solum vos manebit, sed etiam in reliquis ci
uitatibus habitantes Iudæos. Neq; enim est in toto orbe populus, in quo non vestra portio
sit: quos certè omnes vobis rebellantibus, cæde crudelissima diuersi quiq; conficient. & pro
pter paucorum virorum praua consilia, Vniuersæ vrbes Iudæico sanguine redūdabunt. Ma
net autē venia eos, qui talia patrauerint, quod sint nimirum vestro vitio coacti. Si verò eadē
exequi superfederint, cōsiderate quàm impium sit, aduersum tam benignos arma mouisse.
Subeat autem vos misratio, & si non filiorum vestrorum atq; coniugum, saltem istius ciui
tatis, quæ mater vrbiū vestræ regionis vocatur. Parcite mœnibus sacris, parcite venerabili
bus adytis, templumq; vobis & sancta sanctorū seruate. Neq; enim ulterius victores Roma
ni his abstinebunt, quibus primò parcētes nullam receperunt gratiam. Ego testor quidem
sancta vestra, sacrosq; angelos Dei, patriamq; communem, quod nihil eorum consiliorum,
quæ vobis uiderim expedire, subtraxerim. vos autem decernētes quæ oportet, mecum in pa
ce degetis: si verò protuleritis iras, absq; me periculis subdemini. His dictis, astante etiam so
tore lacrymauit, & multam partem de eorum impetū lacrymis infregit. Succlamabant au
tem, non se aduersum Romanos, sed aduersum Florū ob ea, quæ pertulissent, bellum gerere.
Ad quos rex Agrippa: Sed opera vestra, inquit, talia sunt, qualia aduersum Romanos pugna
rium. Neq; enim Cæsari vestigal dedistis, & Antonianas porticus incendiistis. Sopiētis autē
causam defectionis, si & porticus denuō cōstruatis, & tributa reddere matureris. Neq; enim

Romani diuino
auxilio elari.

Iudæi virtute di
uina & huma
na destituti.

Malo imminet
ti obstandum.

Agrippa populi
arma Floro illa
turum cōpescit.

Joseph.

R Flori

Flori hoc præsidium est, aut pecuniam Floro dabit. His consultis populus acquieuit, & cū A rege ac Berenice ascendentes in templum, porticus ædificare adorti sunt. Per vicos autem & regiones principes quique decurionesque dispersi, vectigal colligebant: celeriterque XL talenta (tantum enim erat reliquum) redacta sunt. Et belli quidē imminentes minas, eo tunc more Agrippa compescuit. Deinceps verò persuadere populo tentabat, ut parerent Floro, donec B successor ei à Cæsare mitteretur. Ad quam orationem multitudo accensa, nec à verborum in regem contumelijs temperauit, sed protinus eum vrbe pepulerunt: ausique sunt nonnulli seditiosorum etiam saxa in eum iacere. Rex autem videns tumultuantium irreuocabilem impetum, & conquerendo quod contumelijs esset affectus, principes quidem eorum vnā cū alijs potētibz misit ad Florum Cæsaream, ut ipse ex eis eligeret, qui de tota regione vectigal B exigerent: ipse verò discessit in regnum.

De capta rebellionē Iudeorum contra Romanos.

CAP. XVII.

ER idem tempus quidam eorum, qui bellum maximè mouebant, congregati iruebāt in quoddam præsidium, quod vocabatur Massada: & occultè eo peruasos, Romanos omnes interfecerunt: alios autem de suis posuerunt custodes. In templo quoque Hierosolymorum Eleazarus quidam, filius Ananiæ pontificis, iuuenis audacissimus, dux illo tempore militum, persuasit his, qui sacrificijs ministrabant, ut nullius munus aut hostia, qui non esset de Iudeorum gente susciperetur. Id autem erat Romani belli seminarium atque materia. Reiecit siquidem hostias Cæsaris, quæ pro Romano populo, offerri solitæ erant. Plurimum autem super hoc pontificibus, Ialijisque nobilibus deprecatis, C ut non præterirent eum morem, quo supplicabatur pro regibus: nihil tamen acquieuerunt, non parum quidem et suæ multitudinis confidentes: robur siquidem omne res nouare cupientium, eorum voluntates itinebat: maximè autem aspiciebant Eleazarum, qui per idem tempus, ut dixi, princeps erat. Conuenientes igitur potentes quique cum pontificibus, & Phariseorum nobilissimis, & videntes quàm grauibz malis pergerent subijcere ciuitatem, decreuerunt seditiosorum animos experiri: & ante portam, quæ Aerea vocatur, concionem aduocantes (erant autem interiore parte templi posita, quæ respicit ad solis exortum) ac primò quidem multa de temeraria eorum defectione conquesti, & quod tam graue bellum patriæ commouerent: deinceps irrationabilitatem causæ ipsius arguebant, dicentes, maiores quidē eorum ornasse templum ex magna parte de muneribus gentium, semperque eorum, qui fors essent, populorum munera suscepisse: & non solum non prohibuisse aliquorum hostias (id siquidem esse impiissimum,) sed etiam eas, quæ viscerentur per manerentque ad præsens usque tempus, oblationes eorum in templi cultibus collocasse. At nunc eos qui Romana arma irritarent, & desponderent eorum bella, nouum statuere morem religionis, atque cum periculis etiam ream facere ciuitatem, impietatis videri: siquidem ea sit, in qua præter solos Iudeos, nullus alius immolet externus, neque ad orandum sinatur accedere. Et siquidem circa unius alicuius priuati personam lex ferretur eiusmodi, posset nimirum iute nos inhumanitatis arguere: nunc autem despiciuntur Romani & iudicatur Cæsar profanus. Vnde uerendum esse, ne qui immolandum pro illis hostias repellunt, ipsi in reliquum etiam pro se sacrificia prohibeantur offerre: fiatque uerè extra principatum ciuitas, nisi celerius resipiscentes reddiderint hostias, ac prius quàm ad eos, in quorum contumeliā id tentatum est, huius ausus perueniat fama. Simul autem ista dicentes, producebāt in medium scientissimos morum patrumque, sacerdotes quoque, narraturos quomodo omnes eorum maiores exterarum gentium semper sacrificia suscepissent. Attendebat autem nemo res nouare cupientium his, quæ dicebantur, sed neque procedebant in medium altaris ministri, ut belli materiam præparantes. Videntes igitur nobiles quique seditionem eò iam processisse, ut eorum non posset autoritate compesci, & Romanorum armorum periculum se primos esse censuros, in quantum poterant consulentes, amoliri causas parabant. & legatos quidem alios ad Florum miserunt, quorum erat princeps filius Ananiæ Simon: alios autē ad Agrippam, inter quos nobilissimi Saulus, & Antipas, & Costobarus erāt, qui etiā regē propinquitate tangebāt. Precabantur autem vtrunque, ut cum exercitu ascenderent in ciuitatem, & seditionem opprimerent, prius quàm ea intollerabilis fieret. Et Floro quidem malum istud quasi bonus nuncius fuit, volensque inflammare bellum, nihil respondit legatis. Agrippa autem pariter vtrisque parcens, scilicet deficientibus, & ijs aduersum quos bellum mouebatur, volensque & Romanis conseruare Iudeos, & Iudeis templum atque patriam: ad hæc autem nec sibi condu-

ut Floro obedi-
entiam probent,
monet: &
à Iudeis vrbe
pellunt.

Belli Romani
materia.

Eleazarus hosti-
as Cæsaris rej-
cit.

Seditiosorum con-
cio congregata.

Legati aduersus
seditiosos Floro
& Agrippa
missi.

A conducere talem conturbationem sciens, misit in auxilium populo equites ter mille, Auranitas scilicet, & Bataneos, & Trachonitas, sub præfecto equitum Dario, duce verò Philippo Iachimi filio. His ergo venientibus, optimates quique cum pontificibus & omni multitudine, quæ optabat quietem, superiorem occupant civitatem: inferiorem siquidem & templum, seditiosorum manus tenebat. Missilibus & fundis indefinenter vrebantur, & cōtinua erat emissio sagittarum ex vtraque scilicet parte. erat autem quando ex insidijs procurrerent cominus dimicabant. Præstabant autem audacia quidem seditiosi, belli verò scientia regij. Et his quidem erat propositum maximè templum obtinere, profanatoresq; eius expellere. Seditiosis verò qui cum Eleazaro agebant, ut præter ea quæ obtinebant, etiam superiorem inuaderent urbem. Per septem igitur dies grauis vtriusque partis cædes fiebat, & neutri de eo loco quem tenuerant depellebantur. Deinceps verò adueniēte ea festiuitate, quæ Xylophorias dicitur, in qua mos est omnibus grandem lignorum materiam cōuehere ad templum, quatenus nūquam ignis deficiat esca (semper enim inextinguibils perseverat) aduersarios quidem à cultu religionis excluderunt. inter infirmiore autem vulgum irrumpētes multi sicariorum (sic enim vocant latrones, gladios in sinibus gerentes) recepti audacissimè prosequerantur opus quod adorti erant. Regij autem audacia & multitudine vincebantur. Ita superiore ciuitate cesserunt, cum isti protinus irruentes, Ananias pontificis domum, & Agrippæ ac Berenices palatium inflammauerunt: post quod ignem archiuo intulerunt, volentes omnia creditorum documenta disperdere, ne esset vnde ratio creditæ pecuniæ pateret, utq; omnem sibi debitorum adiungerent multitudinem, & aduersum locupletes egenis præberent insurgendi facultatem liberam. Fugientibus verò chartarum publicarum custodibus ignem ædibus iniecerunt: atq; ita incensis ciuitatis nervis, in hostes irruebāt. Quo loco pontificum atque nobilium quidam in cloacis latuerunt, quidā cum regijs in superiorem regiam confugerunt, portas celeriter obserantes. Inter quos Ananias pontifex, & Ezechias frater eius erant: & illi quos apud Agrippam functos legatione diximus. Tunc ergo victoria & inflammatione contenti cessauerunt. Postridie autem, quinta decima scilicet die Augusti mensis, fecerunt impetum in Antoniam, & omnes in eo præsidio agentes, per biduum obsessos, ceperunt atque interfecerunt, præsidiumq; incenderunt. postea verò transierunt in regiam, ad quam confugere Agrippæ milites: & in quatuor partes agmen suum diuidentes, muros euertere moliebantur. Eorum verò, qui intus erant, erumpere nullus audebat, propter multitudinem oppugnantium: sed distributi per propugnacula & turres, subeuntes interficiebant, ac frequentes omnino latrones sub muris cadebant. Nec die autē conflictus, nec nocte cessabat: seditiosis videlicet existimantibus in desperationem cogi eos, qui in præsidio erant, propter inopiam victus: regijs verò credentibus oppugnatores suos cessuros labori. Interea Manahemus quidam, filius Iudæ Galilæi, callidissimi illius sophistæ, qui quondam sub Cyrenio exprobrauerat Iudæis, quod post Deum subijceretur Romanis: assūptis quibusdam nobilibus, perrexit in Massadam, vbi armamentarium Herodis regis erat: eoq; perrupto, populares aliosq; latrones diligenter armauit. hisq; vtens stipatoribus, veluti rex Hierosolymam reuertitur: factusq; princeps seditionis, oppugnationem disponebat. Machinarum autem inopia erat, nec poterat palam suffodere muros, supernè hostibus relati entibus. Cuniculum igitur longè coeptum sub vnam turrim agentes, suspenderūt eam materie subiecta: ac postea in sustinentia ligna igne immisso egressi sunt. Sicq; subijcibus exustis, turris quidem extemplò emota est: alter autem murus intus ædificatus apparuit. Regij quippe molitiones eorum præsentientes, fortè etiam de concussione turris, alium sibi murum celerius ædificauerunt. Inter hæc autem hi quidem qui oppugnabant, & statim se victores credebant, cum vidissent alium murum, stupore defecti sunt: regij tamen ad Manahemum aliosq; seditionis principes mittebant, præcantes ut eis discedere liceret. Quod cum solis regijs eiusq; religionis reliquis Manahemus annuisset, protinus discesserunt. Romanos autē, qui soli relictī erant, grandis animi occupauit defectus. Neque enim vi contra tantam multitudinem pares erant, & præcari ut exire liceret, ignominiam iudicabant: quanquam & si pmitteretur, nequaquā tutum putabant. Derelinquentes igitur inferiore locum, qui Stratope don vocabatur, quippe quasi capi faciem, in turres regias confugerunt: quarum vnā appellabatur Hippicos, alia Phasaelus, tertia Mariāne. Hi verò, qui cū Manahemo erāt, protinus irruentes in ea loca è quib. milites fugerāt, si quos eorū cōprehēderēt trucidātes, omē reliquū apparatū diripiētes, Stratopedū incenderūt. Hæc igitur acta sunt vī die mēsis Septembris.

Agrippa populo in auxilium misit ter mille equites. Bellum Hierosolymitanum.

Xylophorias festiuitas.

Regij à seditiosis vincuntur.

Antoniam vi occupatur.

Manahemus dicitur Manaimus dictus, seditionis princeps constituitur.

Regijs discedendi copiam annuit.

Romani in turres regias confugiunt.

Ananias p̄t̄ifex
vna cum Ezechi
a fratribus interfici
tur.

SE Q V E N T I autem die pontifex Ananias circa Euripos regia domus latēs capitur, & a latronibus interficitur cum Ezechia fratre. Circumfidentes autem etiā turres seditiosi custodiebant, ne quis militum posset effugere, Manahemum autem & munitorum locorum destructio, & pontificis Anania mors, in crudelitatem crexit: & neminem parem sibi in negotijs arbitrans, intollerabilis erat tyrannus. Insurrexerunt autem duo de socijs Eleazari: & mutuo collocuti, quod non decet à Romanis desiderio libertatis deficientes, eandem populari sito prodere, dominumq; ferre, & si non uolētum, tamen seipsis humiliorem. Nam si oporteat cunctis aliquem præesse, quemuis magis alium quàm illum decere: atq; ita pacti, adoriuntur eum in templo. magno enim fastu adoraturus accesserat, regali habitu indutus, & studiosos sui in armis habebat. Cùm igitur hi, qui circa Eleazarum erāt, in illum profiluissent, reliquus quoq; populus rapiens saxa lapida uit sophistam, existimantes quod illo interempto rota seditio solueretur. Paululū autem stipatores Manahemi resistentes, postquam viderunt totam aduersum se multitudinem irruere, quisq; quod potuit diffugit. Et cædes quidē erat eorum, qui comprehensi sunt, perscrutatio aut latentiū sequebatur: pauciq; ex eis clām in Massadam perfugerunt: cum quibus & Eleazarus filius Iairi, propinquus genere Manahem, qui postea etiam in Massada tyrannidem egit. Ipsum autem Manahemum cū fugisset in locum, qui Ophlas vocatur, atq; illic humiliter delitesceret, capientes extraxerunt in publicum, multisq; tormentis excruciatū interfecerunt. Similiter autem sub eo agentes principes, præcipuumq; tyrannidis eius adiutorem Abfalomon nomine. Et populus quidem, sicut dixi, in his adiutor fuit, suspicans aliquam totius seditionis correctionem futuram. Hi verò non vt comprimerēt bellum, sed vt cum maiori licentia gererent, interfecerunt Manahemum. Deniq; cū populus multum precaretur, vt oppugnationem militum relaxarent, vehementius insistebāt, donec vltius resistere non valentes, Metilius Romanorum præfectus & reliqui mittunt ad Eleazarū, præcantes vt solā eorum pacisceretur vitam: arma autem & reliqua quæ haberent, ipsis tradentibus sumeret. Qui præcationem ilicò arripientes, remittunt ad eos Gorionem Nicodemi filium, & Ananiam Sadducæum, & Iudam Ionathæ, scilicet eis dextras & sacramentum daturus. Quibus actis, deducebat milites Metilius: sed quādiu Romani arma retinebāt, nemo aduersus eos seditiosorum fraudis aliquid molitus est. Postea verò quā secundum pactiones omnes scuta gladiosq; posuerunt, nec quicquam vltius suspicantes discedebāt, facto in eos impetu stipatores Eleazari, comprehensos trucidabant, neq; resistentes, neque supplicantes, solas autem pactiones & iuramenta, quæ dederant, inclamātes. Et hi quidem ita crudeliter interfecti sunt, præter Metilium. Hunc enim deprecantem, & vsque ad circumcissionem Iudaizare se promittentem, seruauerunt solūm. Detrimentum autem Romanis quidē erat loue: ex copijs siquidem amplissimis pauci fuerunt interempti: Iudzorum autem captiuitatis illud exordium videbatur. Videntes autem graues iam instare causas bellorum, vrbe autem tali facinore fuisse respersam, ex quo nimirum diuina indignatio imminabat, etiā si à Romanis nulla vltio timeretur, lugebant publicè, & tristitia ciuitas premebatur. Modestati autem quique, quasi pro seditiosis causas reddituri, turbabantur: siquidem sabbato illam cædem contigerat perpetrari, quo scilicet die propter religionem à sanctis quoque operibus agunt quietem.

De Iudeorum maxima strage Cæsarea, & in omni Syria.

CAP. XIX.

Iudei Cæsarienses trucidantur.

IODEM autem die, eademq; hora, quasi aliqua coelesti prouidentia, Cæsarienses quoq; Iudæos apud se habitantes trucidauerunt: ita vt vno tempore super viginti millia hominū caderēt, & eūctis Iudæis vacuata Cæsarea remaneret. Nam & eos qui aufugerant cōprehēdens Florus, vinctos in arenā deduxit. Post Cæsariensem verò cladem tota gens efferata est. Diuisique Iudæi, Syrorum vicos ac finitimas ciuitates protinus vastauerunt. id est, Philadelphiam, & Gebonitin, & Gerasan, & Pellam, & Sytopolim. Deinceps verò irruerunt & in Gadaram & Hippon & Gaulanitidem: & alia quidē subruētes loca, alia verò inflammantes, etiam in Cedesam Tyriorum, Ptolemaidem, Gabam quoque, Cæsareamque tendebant. Obstitit autem eorum incursui neque Sebaste, neque Ascalon: sed his quoque flamma vastatis, Anthedona & Gazam euerterunt. Multa autem circa fines harum ciuitatum diripiebantur, vici scilicet & agri, eorumque qui capiebantur.

Iudei Syrorum vicos & ciuitates finitimas vastant.

Abantur virorum immensa cædes fiebat. Neque tamen Syri minorem numero multitudinē ^{Syri Iudæorum} de Iudæorum gente vastabant, sed etiam eos, qui in ciuitatibus erant comprehensos disper- ^{multitudinem} debant: non solum ob vetus odium, sed vt discrimen imminens præuenirent. Grauis ergo ^{perdant.} conturbatio totam Syriam peruaferat, & omnis ciuitas in binos diuidebatur exercitus: vnā-
que alterutris salus erat, si præuenissent alteros cæde faciendā: & dies quidem ducebantur
in sanguine, noctes autem molestiores formido faciebat. Nam licet viderentur amoliri Iu-
dæos, tamen etiam aliarum gentium Iudaizantes cogebantur habere suspectos: & ob hoc i-
psū quod in eis videbatur ambiguum, neque temerē eos placebat interfici, & rursus ob i-
psam religionis commixtionem quasi penitus externos timebant. Prouocabat autem ad cē-
Bdes aduersæ partis, etiam illos qui prius fuerant mansueti, auaritia. Siquidem substantias cæ-
sorum passim diripiebant: & quasi victores eorum prædam, quos trucidauerant, in domos
alias transferebant. Gloriosior autem erat qui plura collegisset, quasi scilicet plures virtute
superasset. Erat autē cernere ciuitates plenas cadaueribus insepultis, & inhumatos passim
iacere cum paruulis senes, foeminas autem neque pudenda contectas. Et omnis quidem p-
uincia plena erat inenarrabilium calamitatum. maiorum autem metus quā quæ peracta
erant, facinorum imminebat. Et hætenus quidem Iudæis aduersum alienigenas conflictus
erat. Incurrentes autem in Scythopoleos fines, etiam Iudæos, qui illic habitabāt, experti sunt ^{Iudæi Iudæi in-}
hostes. Hi. n. cum Scythopolitis conspirantes, & consanguinitatem vtilitati propriæ postpo- ^{sciti.}
nentes, aduersum Iudæos cum gentilibus dimicabant. Suspecta tamen corū ipsa belli fuit a-
Cuiditas. Deniq; Scythopolitæ veriti ne ciuitatem noctu adirent, & magna sua calamitate ci-
uib. excusarent defectionē, edixerūt eis, vt si vellent inter eos firmare cōsensum, & circa alic-
nigenas ostendere fidem, transirēt cum omnib. filiis suis in lucum. Quibus quæ fuerāt iussa
sine suspitione facientibus, diebus quidē secutis duobus quiēuerūt Scythopolitæ: tertia ve-
rō nocte exploratores, alios incautos, alios verō dormientes inuadūt, subitoq; omnes inter- ^{Scythopolitæ Iu-}
fecerunt, qui fuerunt numero tredecim millia: postq; eorum bona diripuerūt. Dignum autē ^{daos trucidant.}
etiam videtur, Simonis interitum enarrare. Hic enim Sauli cuiusdam non ignobilis viri fili-
erat, fortitudine quoq; corporis & audacia animi insignissimus: quibus vtriq; ad incōmo-
da suæ gentis abusus est. Multos siquidē Iudæorū propinquos Scythopoli, quotidie obrun- ^{Simon Iudæorū}
cabat, & frequenter integros cuneos fudit, ita vt totius aciei momentum solus existeret. ^{plurimos propin-}
DComprehendit autem eum digna ciuili cæde poena. Nam cū Scythopolitæ circumfusi Iu- ^{quos obruncati}
dæis, passim per lucum eos iaculis confingerent, educto Simon gladio, in nullum quidem ho-
stium impetum fecit. Nihil enim se in tanta multitudine promoturum videbat. Exclamās au-
tem miserabiliter: Digna, inquit, Scythopolitæ, his quæ gessi patior: q̄ppe qui tam multa cē-
de ciuium meorum, benignitati erga vos nostræ fidem feci. Dignē enim nobis externa gens
infida est, qui in nostrum genus tanta impietate deliquimus. Morior ego quasi profanus p-
prijs manibus: neq; enim decet hostili manu cadere. Iste autem ipse finis mihi & sceleris di-
gna poena, & idoneū virtutis dec⁹ erit: vt nemo scilicet hostium de meo interitu gloriatur,
neq; insultet cadenti. Hęc dicens, miserantibus simul ac furentibus oculis circumspicit om-
nem familiam suam. Erat autem ei vxor & filij, & puecti in senectutem parentes. Ille igitur ^{patrem, matrem,}
Eprimū quidem patrem à cæsarie comprehendens, & super eum stās ense penetrauit: post ^{coniugem, filios;}
quem non sanē inuitam matrem suam interfecit: super hos autem coniugi & filiis intulit
ferum, singulis sanē horum penē occurrentibus gladio, & hostes præuenire cupientibus.
Cū verō omnem suam necessitudinem trucidasset, cæsis superstans extulit dexteram, vt ^{demum seneti-}
neminem posset latere, & totum in viscera sua ensē demersit: dignus quidem miseratio- ^{psū ense pene-}
ne iuuenis propter robur corporis, atq; animi firmitatem: cæterū quantum ad fidem, quā ^{trat.}
alienigenis præstitit, digno fine consumptus.

De Iudæorum alia gravi cæde. CAP. XX.

FD cædem autem, quæ in Scythopoli facta est, reliquæ quoque vrbes in Iudæos ^{Iudæi cæsi.}
apud se habitantes irruerunt: & duo millia quingentos Ascalonitæ, Ptolemais
autem duo millia interfecit. Vinxerunt quoq; non paucos Tyrij: multosq; tri-
cidauerunt: plures autem eorum vinctos custodijs tradidē. Hippeni quoque ^{vrbes aduersus}
& Gadarense similit̄ audacissimos quidem amoliebantur, terribiles autem ^{Iudæos sese mo-}
solicite adseruabant. Reliquæ quoque vrbes aduersum Iudæos singulæ, prout habebāt, vel ^{unt.}
timore vel odio mouebantur. Soli autem Antiocheni, & Sidonij, & Apameni, suis cohabita-
toribus peporescunt, & neque interfecēre quempiam Iudæorum, neque vinculis tradide-
Ioseph. R 3 runt.

runt. Fortè autem & propter multitudinem suam despexerūt eorum si qui motus fuissent. **A** Mihi autem videtur magis erga eos miseratione mori, quos utiq; nihil moliri videbant. Geraseni autem neque in eos, qui apud se remanere delegerunt, quicquam gesserunt mali: & egredi volentes vsque ad fines suos deduxerunt. Excitata est autem etiam in regno Agrippæ aduersum Iudæos perniciēs. Ipse siquidem perrexerat ad Cestium Gallum Antiochiam, relicta administratione cuidam ex amicis, nomine Varo, Sohemio regi genere propinquo. Venerunt autem de Batanæa regione septuaginta numero viri, & nobilitate & prudentia ciuium suorum præstantissimi, poscendi præsidij gratia: ut si qui scilicet apud eos quoque motus fierent, haberent idoneam custodiam, per quam possent insurgentes quosque comprimere. Hos Varus, quosdam armatos de regijs præmittens, interfecit in itinere omnes. **B** Ausus autem est tale facinus præter consilium Agrippæ, & propter nimiam auaritiā impiè in gentiles suos agere non recusans, regnum omne corripit, perseuerans post tale scilicet principium in totum genus exercere iniquitatem: donec discussis Agrippa rebus animaduertente quidem in eum veritus est, propter propinquitatem Sohemi, procuranda tamen cum regione summouit. Seditiosi autem capto præsidio, quod appellatur Cyprus, imminens finibus Hierichuntis, custodes quidem interfecerunt, munimenta autem destruxerunt. Per eosdem dies etiam in Machærunte multitudo Iudæorum persuadebat in præsidio relictis Romanis, deserere castellum, eisque tradere. Illi autem quod rogabantur cogi metuētes, pacti sunt cum eis discessionem suam: & accipientes fidem, tradunt præsidium, quod diligentibus coeperunt Machæruntij custodijs obtinere.

Iudæi Alexandria occisi. CAP. XXI.

Seditio Alexandria inter Iudæos & Græcos.

IN Alexandria autem semper quidem erat incolis aduersum Iudæos seditio, iam ab illo tempore, ex quo strenuis Alexander contra Aegyptios vsus Iudæis, præmium societatis tradidit eis, & habitandi apud Alexandriam facultatem, & ius ciuitatis æquale cum gentibus: permanebat autem eis honor iste apud successores quoque Alexandri: denique & in parte vrbis locum eis proprium deputauerunt, quatenus haberent conuersationem per omnia mundiorē, à communione scilicet gentium sequestratam: præsteruntque eis, ut etiam Macedones appellarentur. Deinceps verò cum in ditionem Romanorum Aegyptus venisset, neq; Cæsar primus, neq; post eum quispiam, honores quos Alexander Iudæis decreuerat minuit. Cōflictus autem eorum aduersus Græcos penè continuus erat: & iudicijs in multos quotidie ab vtraque parte animaduertentibus, seditio accendebatur. Tum verò cum & apud alios turbata res esset, illic magis exarsit tumultus. Nam cum Alexandrini in concionem venissent, ut ordinarent pro certis negocijs legationem ad Neronem ferendam, occurrerunt in amphitheatrum permixti Græcis plurimi Iudæorum. Quos quum vidissent æmuli, ex templo clamare coeperunt, Iudæos hostes & exploratores esse: ac deinceps insipientes intulerunt eisdem manus: & reliqui quidem fugientes dissipati sunt, tres verò ex his comprehensos, trahebant quasi viuos incensuri. Commoti sunt autem vniuersi Iudæi ad opem ferendam: & primum quidē in Græcos saxa iaciebāt, postea verò etiam facibus raptis in amphitheatrum impetum fecerunt, comminātes quod in ipso loco tantum simul populum cōcremarent: & penè minas implessent rebus, nisi iras eorū cōpessisset Tiberius Alexander, magistratus ciuitatis. Nec tamen ipse coercendi principium ab armis sumpsit, sed nobiles eorum quosq; submittens, horrabatur, ut desinerent, neq; aduersum se milites Romanos cōmouerēt. Seditiosi autē benignā deprecationē ridentes, Tiberiū contumelijs appetebant. Qui postquam vidit absq; magna calamitate tumultuosos non posse cōpesci, immisit in eos duas Romanorum legiones, quæ in ciuitate erant: & cum his alios qnq; mille milites, casu ad Iudæorum interitum de Libya venientes: præcepitq; ut non solum interficerent, sed etiā bona eorum diriperent, domosq; inflammarent. Qui protinus concurrentes in locū, qui vocatur Delta (illic quippe erat Iudæorum multitudo collecta) exequēbātur strenuè iussū, nec sanè sine cruenta victoria. Conglobati. n. Iudæi his, quos melius armatos habebant, in fronte positos, aliquādiu quidē resistērūt: semel verò in fugā versi mactabātur: nec vn⁹ erat exitij mod⁹, cum alij sub diuo atq; in cāpo dephenderēt, in edes aut alij cōcluderētur, & eas quoq; succēderēt Romani, vnā etiā diripiēdo q̄ in his reperissent: cum neq; illos aut infantū misericordia, aut reuerētia senectutis moueret, sed in omnes etates pari cæde sauiērēt. Vnde tot⁹ qdē ille loc⁹ sanguine redūdabat: **L** verò cōgesta sunt millia mortuorū: nec tamen saltē reliquæ remansissent, nisi ad preces se contulissent, corumq;

Iudæi in Græcos sauiētes à Tiberio Alexandro cōprimuntur.

Seditionem excitantes à Romanis occiduntur.

A eorumq; misertus Alexander Romanos iussisset abscedere. Sed illi quidem, quibus erat consuetum obedire præceptis, primo eius nutu necibus pepercerunt: populares autē Alexandrini propter odij magnitudinem difficulter ab incepto reuocabantur, vixque à cadaueribus distrahebantur. Apud Alexandrium quidem talis casus euenit.

De clade Iudæorum, authore Cestio. CAP. XXII.

EST I O verò iam quiscendum esse non videbatur, infensis vbiq; Iudæis, sed duo decimam legionem integram ex Antiochia secū ducens, & ex reliquis bina millia lecta peditum, & quatuor alas equitum: insuperq; regum auxilia, hoc est Antiochi duo millia equitum, & peditū tria millia, sagittarios omnes, Agrippæ verò tātundem peditum, & equitum mille, & cū Sohemus sequeretur, quatuor millibus comitatus, quorum tertia pars equitum erat, pluresq; sagittarij, Ptolemaida progressus est. Plurimi autem ex ciuitatibus auxilio conuenere, peritia quidem militibus inferiores: quod autē scientiæ decrat, in Iudæos odio, itemque alacritate supplentes. Aderat autem ipse quoque Agrippa Cestio, & eorum, quæ conducerent simul & itineris princeps. Ibi cum abducta exercitus parte Cestius in validissimam Galilææ ciuitatē contendit Zabulon, quæ appellatur virorum, & ab Iudæorum finibus Ptolemaida discernit. Cumq; offendisset eam ciuibus destitutam (in montes enim multitudo refugerat) omnigenum autem rerum plenā, illas quidem militibus diripiendas concessit: ipsum verò oppidum, quamuis admiratus esset eius pulchritudinem, quippe domos habebat similiter, vt apud Tyrum & Sidonā & Berytum edificatas, incendit. Deinde cursu territorio peragrato, quicquid inuenisset obuiam, depopulatus est: inflammatisq; etiam circum eam positis vicis, in Ptolemaida reuertit. Syris autē adhuc prædæ inhærentibus, & præcipuè Berytijs, recepta Iudæi fiducia (Cestium enim recessisse cognouerant) repente in eos, qui remanserant irruunt, propè ad duo millia cædunt. Cestius autē ex Ptolemaide profectus, ipse quidem Cæsaream peruenit: in Ioppen verò partem præmisit exercitus, cum præceptis huiusmodi, vt oppidum custodirent, si eo potiri possent: aut si oppidani impetum præsensissent, tam suum quàm cæterorum militum præstolarētur aduentum. Illorum igitur alij mari, alij terra profecti, vtrinque Ioppen faciliè capiunt: ita vt ne fugæ quidem habitatores copiam reperirent, nedum ad pugnam se pararent. Aggressi autē cunctos interficiunt cum familijs, direptamq; ciuitatem incendunt. Interfectorum autē numerus octo millia quadringenti fuerunt. Simili modo & in finitimam Samariæ Nabatenei toparchiam non paucos misit equites, qui & partem finium vendicauerunt, magnāq; indigenarum multitudinem peremerunt: direptisque patrimonijs, etiā vicos igni dederūt.

Romanus exercitus.

Zabulon vltima Galilææ ciuitas.

Iudæorum clades.

Iudæi Syrorum duo millia cædunt.

Romani Ioppen capiunt.

Nabatenei toparchiam expugnant.

De pugna Cestij contra Hierosolymam. CAP. XXIII.

IN Galilæam quoq; misit Cæsarianum Gallum, ductorem duodecimæ legionis: eiq; tantam militum manum attribuit, quantam genti expugnandæ sufficere posse credebat, cum validissima Galilææ ciuitas Sepphoris cū fauore suscepit. Huiusq; prudens consilium secutæ ciuitates aliæ, quiescebāt. Qui verò seditio-nibus & latrocinijs operam dabant, in Galilææ montem vndiq; medium recessere, qui est contra Sepphorim, & vocatur Asamon. Aduersus eos Gallus ductabat exercitū. Illi autē quàm diu superiores erant, faciliè Romanos ad se ascendentes arcebant, & ex his plures quàm ducentos interfecerunt. Vbi verò eos viderunt circumactō itinere ad celsiora progressos, maturè victoriā cōcesserunt: & neq; pugnam minus armati ferebant, neq; si terga dedissent, equitū poterant manus effugere: adeo vt pauci locis asperis delitescerent, amplius verò quàm duo millia trucidarētur. Gallus igitur cū nihil iā tēteri nouitatis apud Galilæā videret, Cæsareā cū exercitu remeabat. Cestius verò cum omni manu reuersus, in Antipatri de perrexit. Cognitoq; non parua multitudinē Iudæorū in turrim, quæ Aphaci vocabatur, esse collectā, q cū his cōgrederentur præmisit. Sed prius quàm in manus venirent, Iudæi metu dispersi sunt: eorumq; castra desolata milites adorti, cum vicis circūpositis incenderunt. Ex Antipatride autē Cestius in Lyddā profectus, vacuam viris ciuitatem offendit. Nam propter Scenopegiorum dies festos, in Hierosolymam populus omnis ascēderat. quinquaginta verò, quos ibi cōprehendit, occisis, exustoque oppido vltius procedebat: perq; Bethoron profectus, in quodam loco, cui nomen est Gabao, castra posuit, distante ob Hierosolymis stadijs L. Iudæi verò cū iam ciuitati propinquare bellum viderent, omissis dierum festorum solennibus, ad arma properabant: satisque fresti multitudine, incompōsiti ad pugnam & cum clamore prosiliebant, ac dierum quidem septē habita ratione feriatorū. erat

Romani fauore Sepphoritis suscipiuntur.

à seditionis Iudæis vincuntur.

Aphaci turris.

Lydda viris vacua reperta exusta.

Cestius quinquaginta Iudæos occidit.

R. 4 enim

enim sabbatum, quod apud eos religione maxima curabatur. Idem autem furor qui eos ab obsequio pietatis emouerat, in prælio quoque superiores effecit. Tanto namque impetu Romanos aggressi sunt, ut eorum & aciem percurrerent, viaque aperta cædibus in medios ruerent: ac nisi ei militum parti, quæ necdum locum amiserat, equites ex circuitu subuenissent, quique nondum defecerant pedites, in periculo totus Cestij exercitus fuisset. Interfecti sunt autem quingenti & quindecim Romani milites: ex quibus quadringenti pedites, cæteri equites erant: Iudæi verò vigintiduo. Fortissimi autem videbantur Monobazi regis Adiabeni, ppinqui, Monobazus & Cenedæus: & post hos Peraia Niger, & Silas Babylonius, qui ad Iudæos ab Agrippa rege transfugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi Iudæi, ad ciuitatem reuertebantur. Romanos autem ad Bethoron ascendentes Gioræ filius Simon inuadit, multosque postremi agminis coactores lanianit: ac multos carros cum sarcinis captos, in ciuitatem reduxit. Cestio verò in agris triduo commorante, Iudæi locis superioribus occupatis, obseruabant eius transitum: neque cessaturos eos certum erat, si Romani proficisci cœpissent.

De obsidione Hierosolymæ à Cestio, & strage.

CAP. XXIIII.

T A Q V E dum Agrippa, infinita hostium multitudine montes amplexa, ne Romanos quidem à periculo tutos esse perspiceret, verbis Iudæos experiri decreuit: vel omnes sibi parituros existimans, ut bello desisterent: vel si qui aduersarentur, reuocandos qui ab eorum sententia discrepant. Misit igitur ex comitibus suis Borcæum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos, ut à Cestio fœdus amicitiae, certamque pro peccatis à pop. Rom. veniam pollicerentur, si proiectis armis, secum sentire voluissent. Verum seditiosi metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbū quidem, priusquam verbum faceret, peremerunt: nam Borcæus vulneratus effugit: populares aut, hoc indignè ferentes factū, cædendo fustibus atque lapidibus in oppidum compulerunt. Cestius verò, quia intestinā eorum discordiā, opportunū ad irruendū tempus inuenit, totū in eos duxit exercitum, inque singula versos, usque ad Hierosolymam persecutus est. Castris autem in loco positus, qui appellatur Scopus, interuallo septem stadiorum à ciuitate discedens, nihil per triduum aduersus oppidum conabatur: sperans fortasse intus degentes aliquid remissuros. In vicos autem circa ciuitatem, non paruam militum manum ad rapienda frumenta dimisit. Quarto autem die, qui tricesimus mensis erat Octobris, ordinatum in oppidum introduxit exercitū. Populus quidem à seditiosis custodiebatur: ipsi autem Romanorū disciplina terri, exterioribus cessare partibus ciuitatis, & in partem interiorē templi refugerunt. Cestius verò transgressus Bethetham, quæ sic vocatur, & Cænopolim & forum quod appellatur materiarum incendit: deinde cum ad superiorem ciuitatem venisset, prope aulam regiā castra posuit. Et si tunc voluisset intra muros violenter irrupere, ciuitatem ilicò possedisset, belloque finem dedisset. sed Tyrannus & Priscus præfectus castrorum, & plures equitum magistri, à Floro pecunia corrupti, conatum eius auerterunt: & Iudæos intolerandis repleti cladibus contigit. Interea plurimi populariū nobilissimi, & Ananus Ionathæ filius, Cestium, quasi portas ei petefacturi, vocabant. Ille autem & ira fastidians, & quod non satis ei credendum putaret, tam diu id neglexit, donec proditione comperta, seditiosi Ananum quidem cum cæteris, de muro deiectis lapidibus feriēdo, in domos suas refugere coegerunt: ipsi verò per tures dispositi, murū tantibus repugnabāt. Per dies igitur quinque, Romanis vndique tentantibus frustrabatur conatus. Sexto autem Cestius cum plurimis selectis, itemque sagittariis, à septentrionali tractu templū aggreditur, Iudæis ex porticu resistentibus. Qui frequenter quidem Romanos ad murum adeuntes auertēre, postremo aut repulsi telorum multitudine, recesserunt. Itaque Romanorum qui anteibant, scutis suis muro nixi, & qui eos sequebantur, alijs ac per ordinem alijs similiter superadiunctis, quam sic ipsi appellant, testudinem contexuerunt. Vnde sagittæ in eam delatæ, irritæ delabebantur: & sine aliqua noxa milites mœnia suffodiebant: templique portas incendere moliebantur. Vehemens autem seditiosos stupor inuaserat, iamque multi ex ciuitate diffugiebant, veluti cōtinuò caperetur. His autem populus alacrior efficiebatur: & quantum nequissimi cadebant, tantū ut ipsi portas aperirent, Cestiumque optime de se meritū, reciperent, appropinquabant. Et profectò, si paululū in obsidione perseuerasset, statim ciuitatē obtinuisset. Sed credo iam tunc infestus Deus pessimis, eiusque sancta illo die finem bello dare prohibuerunt. Denique Cestius, neque animis populi, neque obsessorum desperatione per-

Iudæi Romanos interficiunt: at

repulsi urbem repetunt.

Simon Gioræ filius Romanos inuadit.

Phœbum occidunt.

Borcæum vulneratus euadit.

Cestium Hierosolymam obsidet:

ingreditur:

Cænopolim incendit:

templum oppugnare aggreditur:

templi portas incendere molitur:

recipitur:

Ane perspecta, repente militem reuocat, & sine vlla spei repulsa, Inconsulte nimis ac iniuste discessit. Inopinata verò eius fuga, latronum fiducia recreauit: inseguti que nouissimos aliquot equitum, peditumque peremere. Et tunc quidem Cestius in castra, quæ apud Scopon munierat, tetendit: altero autem die ulterius recedendo, magis hostes prouocauit: iamque postremos assecuti multos necabant, tum vtraque itineris parte vallata, in transuersos relata stabat. & neque in eos se retorquere, à quibus à tergo sauciabantur, nouissimi audebant, quædam infinitam multitudinem insequi existimantes: neque à lateribus instantium uim repellere sufficiebant: cum ipsi quidem graues essent, ordinemque interrumpere formidarent: viderent sunt Iudeos leues, & ad excurrendum faciles esse. vnde eueniebat, ut multa mala perpetrerentur, cum nihil contra inimicis nocerent. Tota igitur via perculsi, deiectique, agmine sternebantur: donec multis occisis, in quibus erat Priscus sextæ legionis dux, & Lōginus tribunus, & Aemilius Lucūdus, alique præfectus, vix in Gabao peruenirent, ubi castra prius posuerat, multis impedimentis amissis. Hic autem Cestius biduum commoratus, inops consilij quid ageret, cum tertio die maiorem hostium vidisset numerum, & omnia circum loca plena Iudeis, tarditatem sibi obfuisse cognouit: & si adhuc ibi maneret, plures se hostes habiturum. Itaque pro cōpendio fugæ, cuncta, quæ militibus impedimento erant, amputari præcepit: occisisque mulis atque asinis, aliisque iumentis, præter illa, quæ sagittas & machinas ferrent (hæc enim velut vsui futura seruabat, maximè quia timebat ne Iudeis contra scripta prodesse) Bethoron versus antecedeat exercitum. At Iudei latioribus quidem locis minus instabant: contractos verò in angustias atque descensus, alij ab exitu prohibebant, alij postremos agminis trudebant in vallem: fusaque omnis multitudo per itineris iuga, militum sagittis operiebat. ubi etiam peditibus quo pacto sibi met subuenirent, hesitantibus, equitum periculum promptius erat. nec enim ordinate viam prosequi poterant, obstantibus iaculis: & ne contra hostes irent, ascensus ardui prohibebant equitatibus inuij: iaculatoribus autem rupes ac valles tenebantur: in quas deiecti, qui aberrassent, consumebantur: nullusque locus aut fugiendi aut resistendi rationem habebat. Itaque incerti quid agerent, ad vlulatus, quod desperati solent, fletusque conuersi sunt: quibus resonabat Iudeorum exhortatio, cum clamore letantium pariter atque sequentium. totusque penè qui cum Cestio fuerat, perisset exercitus, nisi nox aduenisset, qua Romani quidem in Bethoron confugerunt, Iudei verò obsessis circum omnibus locis, eorum transitus custodiebant. Denique ubi Cestius aperto itinere desperato, iam de fuga cogitabat, Iectos propè ad CCC omnium fortissimos milites, tectorum fastigijs imposuit. hisque præcepit vigilum, qui in castris excubarent, signa clamare: ut eo modo Iudei omnem illic militum numerum arbitrarentur remanere. Ipse autem cum ceteris otiosè vsque ad XXX stadia progreditur. Vnde manè cum Iudei locum quod Romani tetenderat, desolatum vidissent, in quadringentos à quibus decepti fuerant, concurrerunt. & illos quidem sine mora iaculis confecerunt: mox autem Cestium persequi properabant. Sed ille cum nocte non paruum spatium itineris peregisset, die vehementius quoque fugiebat: adeo ut metu percussi milites, machinas, siue tormenta muralia, itemque balistas, multaque alia instrumenta relinquerent: quibus tunc ablatis Iudei rursus contra illos, qui ea reliquerant, vsi sunt. Insequendo autem Romanos, Antipatridem vsque venerunt. Deinde cum eos assequi non potuissent, inde redeuntes & machinas secum asportarunt, mortuosque spoliarunt, & prædam, quæ remanserat, collegerunt: & prædæ canentes in metropolim remearunt, suis quidem paucis amissis, Romano rum autem & auxilium quinque millibus peditum ac CCC, itemque nongentis & octo ginta equitibus interemptis. Hæc quidem Nouembris mensis V I I die gesta sunt, anno X I I Neronis principatus.

De Damascenorum seuitia in Iudeos, de quo Iosephi studijs in Galilea.

CAP. XXV.

POS T Cestij verò casus aduersos nobilium Iudeorum multi, tanquam nauis pestum itura, ex ciuitate enatabat. Denique Costobarus & Saulus fratres, vna cum Philippo Iachini filio, qui princeps erat exercitus regis Agrippæ, inde dilapsi ad Cestium transfugerunt. Qui verò cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas, fuga despecta, quæ admodum a seditionis interemptus sit, alias indicabimus. Cestius autem Saulum & ceteros in Achaiam ad Neronem misit, & propriam necessitatē indicaturos, & belli causas deriuaturos in Florum. Sperauit enim, & iram in illum excitatum iri, & sua pericula summouenda. Tunc autem Damasceni, ex de Romanorum cognita, Iudeos apud se degentes opprimere studuerunt: & cum

eos in publicis thermis collectos haberent (namque id propter suspensiones meditabantur) **A**
 facilem quidem sui conatus exitum fore putabant. Verebantur aut mulieres suas, ferè om-
Iudai à Damascenis uisti.
 nes præter paucas Iudaizantes, & eorum religione imbutas. Quare hic magna cura fuit eas
 cælandi, quid agerent: Iudæorū autem decē millia, quippe ut in augusto loco, atque omnes
 inermes aggressi, vna hora sine metu iugulauerunt. Qui verò Cestiu fugauerant, in Hiero-
 solymam reuersi, quos adhuc Romanorū studiosos inuenissent, partim vi, partim blāditijs
Iosephus Gorionis F. belli dux declaratur.
 sibi etiā sociabāt: & in templum congregati, plures belli duces eligendos esse censebāt. De-
 claratus est igitur Iosephus, Gorionis filius, & pontifex Ananus: omnia quæ in ciuitate gerē
 da essent, imperaturi: maximeque ut ciuitatis muros erigerent. Filium namq; Simonis Elea-
 zārum, quamuis Romanorum prædā, & creptas Cestio pecunias, & insuper his plurima ex
 thesauris publicis in potestate haberet, tamen nullis necessitatibus præposuerunt: quod & **B**
 ipsum tyrannidis superbia uiderent efferri, eiusque studiosos, siue imitatores, satellitū mo-
 re versari. Verū paulatim Elazarus ambitione pecuniæ, itemque astutia persuasit populo
 ut omnibus sibi parerent. In Idumæam verò quos mitterent, alios militum duces optarunt,
 Iesum filium Sapphe, vnum è pōtificibus & Elazarum noui pontificis filium, Nigro autem
 mandauerūt, qui tunc Idumæam regebat, ex regione trans Iordanem posita genus duceus,
 vnde Peraides cognominabatur, ut ducibus obtemperaret. Sed ne alias quidem regiones
 omittēdas putabant, namq; in Hierichuntē Iosephus filius Simonis, & trans flumen Ma-
 nasses, & Tamnam Ioānes Essæus, toparchias administraturi missi sunt. huic autem Lydda,
 & Ioppe, & Ammaus erant additæ: Gophniticæ autem & Acrabatenæ regionum Ioannes,
Iosephus Mattheus F. rector Galilææ designatur:
 filius Ananiæ, rector designatus est: & vtriusq; Galilææ Iosephus, Matthiæ filius: huius aut p- **C**
 fecturæ iuncta erat & Gamalā, munitissima ciuitatū, quæ ibi fuere: Aliorum igitur rectorū,
 pro alacritate ac prudentia sua, quisq; res sibi creditas administrabat. Iosephus autē cum in
 Galilæam venisset, primū curę habuit, indigenarum sibi conciliare beneuolentiā: multa
septuaginta totius Galilææ rectores constituit: & septem iudices eligit:
 sciens ea confici posse, licet in alijs peccauisset. Deinde considerato, quod potētissimos qdē
 amicos haberet, si eos participes potestatis fecisset, omnē verò multitudinē si pleraq; p indl
 genas & cōsuetos fieri pceperet, LXX de seniorib. eius gētis prudētissimos elegit: eosq; re-
 ctōres toti⁹ Galilææ cōstituit. V I I verò p singulas ciuitates minorū litiū iudices. nā maiora
 negotia causasq; capitales ad se referre iussit, & illos LXX. Cæterū disposito p ciuitates iure,
 quo inter se vterētur, etiā quēadmodū extrinsec⁹ tuti essēt, animaduertit: cert⁹q; in Galilæā
opportuna loca muro cingit: simulac
 Ro. esset vtrūq; opportuna loca muro cingebat, hoc est Iotapatam, & Bersabec & Selamin, **D**
 necnō & Pereccho, & Iapha & Sigoph, & mōtē, cui nomē est Iraburio, & Taricheas, & Tibe-
 riada: ad hæc etiā circa Genesār lacū spelūcas in ea q inferior Galilæa vocabatur, muniuit. Su-
 perioris aut Gallææ Petrā q Achabrorū dicitur, & Seph, & Iānit, & Mero: in Gaulanitide ve-
 rō Seleuciā, & Soganē, & Gamalā munitione circūdedit. Solis aut Sepphoritis permisit, ut
 murum sibi metipsis fabricarent: quod eos pecuniosos esse, & ad bellum promptos, etiam
 sine præcepto, videret. Similiter autem Gischalam, Iosephi iussu per se muro cinxit Ioannes
 Leuiæ filius. Cæteris autem castellis omnibus ipse Iosephus intererat, iubendo simul atq;
 opem ferendo. Quin & exercitum ex Galilæa, supra c millia virorū comparauit: quos om-
 nes vndique collectis armis veteribus instruebat. Deinde reputās, hoc maximè Rom. inuic-
 tam esse virtutem, quod dicto esset audientes rectoribus suis, & armorū exercitationi operā **E**
 darent, doctrinam quidem urgente necessitate despexit: parendi autem facultatem ratus
 regentium multitudine posse cōtingere, ita ut Rom. solent diuisit exercitum, pluresq; fecit
 ordinum principes. diuersisque militū generibus constitutis, alios decadarchis, alios cen-
 turionibus, alios tribunis subdidit: et insuper his ipsis rectores, maiorū rerum administra-
 tores dedit. Docebatq; signorum disciplinas, & prouocationes reuocationesq; buccinarū,
 & principia cornuum, & circumductiones, & quemadmodum oporteret laborantibus suc-
 curere fortiores, & cum defatigatis partiri pericula: quæq; ad fortitudinem animi corporis-
Galilæos milites suos ad bellum instruit.
 que tolerantiam pertinerent, instituebat. Maximè verò eos erudiebat ad bellum, vsquequa-
 que Rom. referens disciplinam, & quod cum uiris essent præliaturi, qui & uiribus corporis,
 & animi obstinatione, totū penē orbē terræ superassent. His addidit, quo pacto belli tēpore
 suis essent parituri pceptis, iam nūc piculū se facturum, si consuetis delictis, hoc est, furtis &
 latrocinijs & rapinis abstinentissent: sed neq; aut gentilibus fraudē facerent, aut cōsuetissimo
 rū damna proprium quæstum putarent. Illa enim bella optimè administrari, quorum mili-
 tes bonam conscientiam gererēt: qui verò per se prauī fuissent, his non solum inimicos, sed
 etiam

A etiam Deum hostem futurū. Multa in hunc modum admonendo perseverabat. & iam quidem quantum praelio parādum esset, cōflatum erat. Nam sexaginta peditum millia, c c L equites, ac prater hos etiam mercenarios, quibus maximè fretus erat, habebat IIII millia quingentos: nec non & sexcentos circa se electos custodes corporis atque satellites. Exceptis autem mercenarijs, facilè ceteri milites à ciuitatibus alebātur. namq; singulę, quas enumerauimus, cū mediam sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad comparādum eis victum tenebant: vt pars armis, atque alia pars faciendis operibus dirimeretur, & armati securitatem rependerent suggerentibus commeatum.

De Iosephi periculis & euasione, & Ioannis Giscalai malitia. C A P. XXVI.

IOSEPHO autem hoc modo administrāti Galilæā, insurrexit quidam insidiator, patria Giscala ortus, Leuię filius, nomine Ioānes, callidissimus, ac dolis plenus, & nequitia quidem nobilissimus omnium, antea verò pauper & aliquandiu malitię suę impedimentum passus inopiam, facilè mentiri paratus, mirusque fidem adhibere mendacio: & qui fallaciam virtutem putaret, eaque aduersus amicissimos vtetur. simulator humanitatis, & spe lucri appetentissimus cedium: qui semper quidem immoderata concupisset, spē verò leuioribus maleficijs aluisset. Latro enim erat, sui moris, ac solitarius: deinde etiam comitatum inuenit audacię, primò quidem paruum, ampliorem aut proficiens. Curę autem habebat, neminem ignauum asciscere: sed qui & habitudine corporis, & animi magnitudine, bellorumq; peritiā pręstarent, hos eligebat: donec quadringentorū virorum cateruam cōgregauit: quorum plures ex Tyriorum finibus & vicis erant. Isq; omnem Galilæam depopulabatur, & multos futuri belli metu suspensos lacerabat. Hūc igitur iam dudum regendi milites cupientem, & maiora desiderantem, diu pecunię retardabat inopia. Cumque videret Iosephū sua industria lætari, persuadet ei primū, vt fabricandi muri patrię sollicitudinem sibi committeret. in qua re quæstus magnos à locupletibus fecit. Deinde callidissima fraude cōposita, velut oleo, quid non à gentilibus suis tractatum esset, vti cauerent omnes apud Syriam Iudæi, vt ad confinia oleum mitteretur depoposcit, nummoque Tyrio, qui quatuor Atticos faceret, emptis quatuor amphoris, eodem pretio amphorę dimidium venundabat. Cumque Galilæa ferax esset olei, maximeq; illo tempore magna vbertate redundaret, in ea loca vbi erat penuria solus multumque mittendo, infinitam summam pecunię congregauit: qua mox in eum vsus est, qui hoc sibi beneficium pręstitisset. Denique existimans si Iosephum deposuisset, rectorem se Galilæę futurum, quibus pręerat latronibus imperauit prędam vehementius exercere, quo multis rebus nouis per eas regiones excitatis, aut insidijs alicubi rectorem perimeret, si cui ferret auxilium: aut si latrocinia negligeret, ob hoc enim apud indigenas accusaret. Iam dudum autem rumores dissipauerat, quod res Galilæę Iosephus Romanis prodere cogitaret: multaque in hunc modum ad eius perniciem comparabat. Itaque illo tempore cū quidam ex vico Dabaritarum, in magno campo custodias agētes, Ptolemæum Agrippę & Berenices procuratorem aggressi omnes, quas ferebat, sarcinas abstulissent, in quibus erant non pauca vestes preciosę, plurimaque argentea pocula, D C aurei, neque hanc prędā occultè administrare potuissent, omnia Taricheas ad Iosephum comportarunt. Ille autem reprehensa violētia, quam regijs intulissent, reponi res ablatas apud aliquem eius ciuitatis potētissimum iubet: paratus eas dominis opportunè remittere. vnde maximum ei periculū comparatum est. Namque raptores earum, quia prędę nullā partem acceperant, agrę ferētes, & perspicientes qd Iosephus cogitauerat laborē suum regibus condonare, per vicos nocte discurrūt, omnibusque prędicāt Iosephū proditorem esse: eodemque tumultu ciuitates proximas repleuerunt, adeo ut c armatorū millia cōtra Iosephum prima luce concurrerent. Denique multitudo quidē, in circo apud Taricheas cōgregata, plurima per iracundiam conclamabat, partim deponi, partim concremari vociferans proditorē: plerosque autem incitabat Ioānes, & cum eo Iesus quidā Sapphę filius, tūc magistratus Tiberiadis. Iosephi igitur amici & satellites, tātę multitudinis incursu pterriti, omnes pter quatuor diffugerūt. Ipse verò dormiēs, ppē cū iā ignis admove retur exurgit: & monentib. eū quatuor, q remanserāt, vt fugeret, neq; solitudine sua, neq; illorū, qui cōtra se venerāt copijs perturbatus, in conspectum illorū profilit, veste discissa, infusoque capiti puluere, auersisque post tergum manibus, suoq; cernici gladio annexo. Hęc autem amici ei, maxime Taricheas ad misericordiā cōmouerāt. rustica verò plebs, & finitimo rū, quib. molestior videbatur, nō sine maledictis eū iubeant publicas proferre pecunias, & facta

Ioannes Leuię filius Iosepho insurgit:

comitatum audacia inuenit:

Galilæam depopulatur:

auaritię studet:

Galilæę gubernationem affectu:

falsos rumores de Iosepho spargit.

Iosephus ab amicis & satellitibus omnibus, prater quatuor tantum deseritur:

proditoris oburgatur:

facta proditiōis fateri. nam ex habitu eius opinabantur, nihil eorum de quibus nata fuerat suspicio, penitus negaturum: & impetrandæ uenîæ causa fecisse omnia quæ misericordiam prouocarent. At illius ista humilitas consilium præstruebat: & contra se indignantes arte circumueniens, ut super his, unde irascerentur, inter se ipsi discordarent, omnia confessurum se pollicitetur. Deinde sibi loquendi facultate cōcessa: Ego, inquit, has pecunias neq; Agrippæ remittere cogitabam, neque in propria lucra conuertere: absit enim ut amicum putem vnquam, qui vobis sit inimicus: aut quæstum ex re capiam, quæ vos cōmuniter lēderet. Sed quia videbam, ô Taricheatæ, maximè ciuitatem vestram munitionis egere, & ad extruenda mœnia minus habere pecuniæ, timebamq; Tiberiensem populum, & alias ciuitates raptis pecunijs inhiantes, pedetentim eas retinere decreui, ut uos muro circumdare. Si hoc non uidetur, profero quæ ablata sunt, & diripienda propono. Sin rectè consului, bene de vobis meritum coerces. Hæc Tariheatæ quidē ab eo dicta, cum fauore receperunt: Tiberienses uerò cum alijs deprauando, in super etiam minitabantur: utrique autem relicto Iosepho, inter se litigabant. Ille autē fretus iam secum sentientibus (erant enim propè ad quadraginta millia Taricheatæ) cum multitudine liberius loquebatur: multumque in eorum temeritatem inuectus, ex præsentī quidem pecunia Tāricheam ait esse muniendam. curæ autem sibi fore similiter, ut etiam cætere tutæ sint ciuitates: nec enim pecunias defore, si cōcordare velint in eos, unde parandæ sunt, & non in eum moueantur, qui parat. Itaque tum alia quidem multitudo quæ decepta fuerat, quamuis irata recedebat: duo uerò armatorum millia impetum in eum fecere. Cumque se ille recto antè recepisset, instabant ei minitantes. Iterum autem Iosephus in hos quoque altera fraude utitur. Cumq; in summū tectū euasisset, compressio dextera strepitu, nescire ait se quid peterent sibi præstari: voces enim se non exaudire confusas. omnia uerò, quæ iuberent, esse facturum, si aliquos intromississent, qui secum otiosè colloquerentur. His auditis, ilicò nobiliores cum magistratibus ad eum ingrediuntur: quos ille in intimas ædium partes inductos, clausa ianua tamdiu verberauit, quoad omnium viscera nudata sunt: Circumstabat autem interim populus, existimās eos prolixis allegationibus cōcertare, cum subito Iosephus foribus patefactis, cruentos eos dimisit. unde tanto terrore quæminabantur affecti sunt, ut proiectis armis aufugerent. Ob hæc Ioānis etiam atque etiam crescebat inuidia, aliasque nihilominus Iosepho moliebatur insidias: morboque simulato per epistolam postulauit, ut sibi medicinæ gratia Tiberiensib⁹ aquis calidis uti permetteret. Iosephus autem, quia nōdum ei suspectus erat insidiator, ad præfectos ciuitatis literas fecit, ut & hospitii & utensilia Ioanni præberet. Quibus ille potitus, biduo post cuius rei causa uenerat, agebat: & his fraude circumuentis, alijs uerò pecunia corruptis, ut Iosephum defererent persuasit. His autem cognitis Silas, quem Iosephus custodiæ præposuerat, properè de insidijs ei scripsit: atque ille accepta epistola, noctuque itinere maturato, matutinus ad Tiberiadem peruenit. Et cætera quidem multitudo obuiā ei processit. Ioannes autem, quamuis eum contra se venturum esse suspicaretur, tamen missio quodam ex notis, infirmitate simulata, quod lectulo detineretur, obsequio sese defuisse mandauit. Tiberiensibus autem à Iosepho in stadium congregatis, ut ad eos quæ sibi scripta fuerant, loqueretur, missis armatis Ioānes iussit eum interfici. Quos cum iam nudare gladios perspexisset, populus exclamauit: atque ita conuersus ad eius vocē Iosephus, ubi ferrum propè iugulo suo imminere prospexit, in litus desiliit è tumulo, excelsò cubitis sex, in quo uerba faciens cum populo steterat: ascensaque inde naticula cum duobus satellitibus suis, quæ illuc applicuerat, in mediū lacū refugit. milites uerò eius ilicò raptis armis, contra insidiatores irruebant. Mox autem uerit⁹ Iosephus ne bello intestino concitato, propter paucorum inuidiam ciuitas consumeretur, huucium suis misit, qui eos moneret, ut propriæ tantū saluti consulerent: neque uerò quenquam uel occiderent, uel arguerent noxiorum. Et illi quidem dicto parentes, conquieuerunt. Qui uerò circum ciuitatem per agros habitabant, auditis insidijs, & quis earum fabricator esset, contra Ioānem ueniebant. Sed ille prius in Giscala patriam suam fuga receptus est. At Galilæi totis iam ciuitatibus ad Iosephū confluebant, & cum multa essent armatorum millia congregata, qui se aduersus Ioānem communem insidiatorem adesse clamabant: unaq; cum eo ciuitatē, quæ illū suscepisset, ignibus tradituros: ad ea Iosephus, probare se quidē eorum beneuolentiam, impetum autem cohibendum esse, dicebat. prudentia magis inimicos vincere cupiēs, quàm perimere. His uerò, qui de singulis ciuitatibus cum Ioāne rebellassent nominatim exceptis, quippe alacri animo suos quisque populus indicabat, præconum voce denun-

se ipse defendit:

altera fraude in Iudeos utitur.

Ioannes Iosephū iubet interfici.

Iosephus ex periculis euadit.

Ioannes in Giscala fugit. Galilæi ad Iosephum confluit.

A denique abbat, intra quinque dies eorum qui Ioannē non reliquissent, patrimonia diripienda, domosq; eorū cum familijs exurendas. Et tria quidē millia statim ab eo reuocauit, qui p- fugi ante pedes eius arma proiecerunt. Cum reliquis aut Ioannes propē mille Syris fugitiuis, transtulit se iterum in occultas insidias ex apertis: ac per nuncios in Hierosolymā clam missos, Iosephum accusabat, quod magnum exercitum collegisset: iamq; nisi praeueniatur vi, tyrannus metropolcos venturus esset. Verū ea populus quidem prae sciens negligebat: liuore aut potentes, nonnulliq; magistratum clam pecunias ad comparandos mercenarios milites misere Ioanni, vt per eos bellum cum Iosepho gereret. decretumq; inter se conceperunt, quo idem Iosephus militum administratione decederet: non tamen id satis esse credebant, ideoq; duo millia & D armatos, & IIII miserunt nobiles viros, iurisperiti filium Iozarum, & Ananiam Sadduceum, & Simonem & Iudam Ionathae filios, omnes eloquentia validissimos, vt eorū scilicet monitu auerteretur ab Iosepho beneuolentia multitudinis: & si quidē ipse sponte sua veniret, patenter eum rationē reddere: sin remanere contenderet, pro hoste haberent. Amici aut Iosepho militem quidem ad eum venturum esse perscripserunt, causam verō non indicauerunt, quoniam secretum fuit inimicorum eius consilium: vnde factum est, vt quia precari non potuit, quatuor statim ciuitates ad inimicos transferent: hoc est, Sepphoris, & Gamala, & Giscala, & Tiberias: quas tamen continuo sine armis recepit. captos autem quatuor duces consilij amatorumq; fortissimos, remisit Hierosolymam: contra quos populus haud mediocri indignatione commotus, & ipsos, & a quibus praemissi fuerant, interfecisset, nisi ante fugissent.

Ioannes Iosepho insidiatur.

Galilae vrbes inimici Iosephi associantur.

Tiberias a Iosepho recuperatur, & Sepphoris. CAP. XXVII.

I OANNEM verō iam intra muros Gischale, Iosephi timor custodiebat. Et paucis diebus post iterum rebellauit Tiberias, habitatoribus Agrippam regem vocantibus. Et cum ille constituto die ad eos non venisset, pauciq; Rom. equites ibi tum cōparuissent, a Iosepho defecerunt: Hisq; apud Taricheas cognitis Iosephus, q milites frumentatū miserat, neq; solus egredi cōtra desertores, neq; se cōuincere patiebatur: metuens ne dum ipse tardaret, regij ciuitatē occuparent. nec enim postero die obstātē sabbato quicquam facere poterat. Itaq; dolo eos, qui se deseruerant, circumuenire cogitabat. Et portas quidem Tarichearum claudi iussit, ne quis consilium suum illis proderet, contra quos suscipiebatur. omnibus aut scaphis, quas in lacu cōperit congregatis (ducentae aut & XXX fuerunt, quaterniq; nautae, non amplius, singulis inerant) maturē ad Tiberiadem nauigat. Cumq; tanto ab eo distaret spacio, vnde facile videri non posset, inanibus scaphis in salo relictis, septem ipse solos inermes satellites secum habens, propius vt conspiceretur accessit. Quem cum inimici adhuc maledicētes ei ex muro cōspexissent, metu perterriti, & scaphas armatorum esse plenas existimantes, arma proijciunt: manusq; supplices agitantēs, vt ciuitati parceret, precabatur. Iosephus autem, postquam multis eos minis & exprobrationibus castigauit: primum q bello contra po. Rom. suscepto, intestinis dissensionib. vires suas ante consumerent, inimicorumq; vota cōplerent: deinde, q securitatis suae curatores de medio tollere properarent, ciuitatemq; nō erubescerent sibi claudere, qui eam muro cinxisset: nō repudiaturum se ait, si qui sibi satisfacerent, quibus interuenientibus amicitia cum ciuitate firmaret. Itaq; statim ad eum decem Tiberiensium potentissimi descenderunt. His autem in vnā receptis nauiculā piscatoriam, & procul abductis, alios L senatores venire iussit, maximē nobiles, velut illi quoq; fidem sibi praeberē deberent. Deinde nouas causationes excitans, alios insuper atq; alios obtentu foederis euocabat: vtq; maturē Taricheas recurrerēt, gubernatoribus nauium repletarū imperabat: quosq; auxissent, in carcerem collocarent, donec omnem ciuitatē, quae D C haberet viros, duoq; millia popularium cōprehensa in Taricheas scaphis abduxit. Reliquis autem vociferantibus, Clitum quēdam esse praecipuū defectionis auctore, iramq; ipsius poena illius precatibus satari, nullū quidē Iosephus volebat occidere: suorum verō satellitū quendā Leuiā egredi iussit, qui Cliti manus abscinderet. Cum vero is praetimore solum se globo inimicorū cōmissurum negaret, eaq; causa indignari Iosephū stantē in scapha videret, ipsumq; velle descendere, ac de se suppliciū sumere, vt saltem vnā manū sibi cōcederet, orabat. neq; hoc abnūte Iosepho, dūmodo alterā sibi met Clitis ipse praecideret, educto ille dextrā gladio, leuiā sibi truncauit. tantus cum timor Iosephi inuaserat. Ita tunc Iosephus vacuis scaphis & satellitibus VII populo capto, rursus Tiberiade sibi sociauit. Paucis autem diebus post Gischalam quae cum Sepphoritis defecerat, militi-

Iosephus ad Tiberiadem nauigat.

Tiberiensibus ea limitates militat.

senatores quinquaginta euocati.

duo millia popularium comprehensa abducti.

Cliti manus vtriusq; abscinditur.

Gischalam depraedari permittitur: eo praedā popularibus restituit.

Ioseph.

S bus

bus deprædari permisit: omnemq; prædam conquistam populatibus reddidit. Similiter etiam Sepphoritis & Tiberienſibus. Nam & hos captos rapinarum damno corrigere voluit: & redhibitione rerum rursus eos ad beneuolentiam reuocare.

Quomodo Hierosolymis a bello se preparauerint: deq; Simonis Gioræ tyrannide. CAP. XXVIII.

*Hierosolymorum
statim inquieti.*

HACTENVS apud Galilæam motus erat, iamq; ab intestinis diffensionib; quiescentes, aduersus Rom. instruebantur. Hierosolymis autem Ananus pontifex & potentiores, qui non cum Romanorū parte sentirent, muros instaurare properabant: multa; bellica instrumenta, perq; omne oppidum sagittæ, aliaq; arma fabricantur: & exercitationibus iussis manus iuuenum operam dabat. Erantq; vniuersa plena tumultus, magna; tristitia moderatos occupauerat: multiq; futuras clades prospicientes, scutum cohibere non poterant: infesta; pacem cupientibus, omnia videbantur. Belli autem incentoribus, quæ illis placerent, ex tempore fingebantur: statusq; iam tunc quasi peritura ciuitatis erat, antequam Rom. venirent. Anano autem apparatus belli omittere, cura fuit: & seditiosorum, quos Zelotas vocabant, amentia ad vtiliora conuertere: qui tamen victus est: & quis illius finis fuerit, in posteriorib; explanabimus. At in Acrabatena toparchia Gioræ filius Simon, multis nouarum rerum cupidus congregatis, ad rapinas conuersus, non solum in domos locupletum irrumpebat, verum etiam corpora verberibus conficiebat: iamq; tunc palam tyrannidem inceperat. Ab Anano autem missis aduersus eum militibus magistratum, ad latrones qui erant Masadæ, cum his quos habebat, effugit: ibiq; manens, donec Ananus & alij eius inimici perempti sunt, Idumæam cum cæteris populabatur: adeo vt magistratus eius gentis, propter cædium multitudinem & prædarum assiduitatem, collecto milite, vicos præsidij tuerentur. Et Iudæorum quidem res ita habebant.

*Zelote
Simon Gioræ
filius ad rapinas
& cædas conuer
titur.*

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER TERTIVS.

De Vespasiani ducis aduentu, & clade duplici Iudæorum.

CAPVT I.

*Nero, rebus a
pud Iudæam in
feliciter gestis,
timor &*

NERONEM autem, vbi res apud Iudæam non prosperè gestas accepit, latens quidem, quod necesse fuit, cum timore stupor inuadit: aperte autem superbiam simulans vltro etiam indignabatur: magisq; ducis negligentia, quam virtute hostium quæ contigerant, facta esse dicebat: decere se putans, propter pondus imperij tristiora contemnere, viderique malis omnibus superiorem animū gerere: veruntamen curis arguebatur metus eius perturbatio, cum deliberaret cui nam commotū crederet orientem, qui vnā & Iudæos rebellantes vlcisceretur, proximasq; his nationes simili morbo correptas antè caperet. Inuenit igitur solum Vespasianum his necessitatibus parem, & qui tanti belli magnitudinem suscipere posset, virum ab adolescentia vsque ad senectutem bellis exercitatum, & qui populo Rom. iam pridem pacasset occidentem, Germanorum tumultu concussam: armisq; ante illud tempus incognitam Britanniam vendicasset. vnde patri quoq; ipsius Claudio præstiterat, vt sine proprio sudore triumpharet. Itaq; his omnibus fretus, ætatemq; illius cum peritia stabilem cernens obſidesq; fidei liberos, eorumq; florē manus esse paternæ prudentiæ, iam tum fortasse de tota rep. Deo aliquid ordinante, mittit eum ad regendos exercitus in Syria constitutos, multis pro tempore blandimentis atq; obsequijs animatū, qualia necessitas imperare cōsuevit. Ille autem proinus ex Achaia, vbi cum Nerone fuerat, Titum quidem filium suum mittit Alexandriam, vt inde quintam itemq; decimā legiones moueret. ipse verò transmissus ad Hellespontū, terreno itinere in Syriā peruenit: ibiq; Romanas vires, multa; à vicinis regibus auxilia congregauit. At Iudæi post malam Cestij pugnam insperata felicitate sublati, animorū impetus cohibere nō poterant;

*Vespasianum ad
regendos exerci
tus mittit.*

Arant: sed tanquam fortuna eos exagitare perciti, bellum ulterius producebāt. Deniq; omni, *Iudaei Ascalonē collecti in copijs petunt.*
 quanta fuit, manu pugnacissima congregata. Ascalonē petierūt. ea est ciuitas antiqua, D C C
 & x x stadiorū spatio ab Hierosolymā distans, & Iudaeis semper inuicta q̄ res fecit, vt etiā tñc
 primis eorū incurſibus propior videretur. Tres aut viros aggressionis duces habebāt, & cor
 poribus & prudentia praestantissimos, Nigrū Peraitam, & Sylam Babylonium, & Ioannem *Iudaeorum duces*
 Essanum. Ascalon verò validissimo quidē muro cincta erat, sed vacua penē praesidijs: vna n.
 cohors eā peditū, & vna equitū ala tuebatur, cui praefectus erat Antonius. Illi igitur ira multa
 velocius itinere peractō, ac si ex propinquo venirent, praesto erant. Antonius verò (nec enim *Antonius Iuda-*
 eorum fore impetum nesciebat) equites iam ex ciuitate duxerat, & neq; multitudinem veri
 tus vel audaciam, primas hostium coitiones fortiter sustinuit, murumq; properantes aggre
 di refrenauit. Itaq; Iudaei qui cum peritioribus imperiti, & pedites cum equitibus, cum sti
 patis autem inordinati, leuiterq; armati cum instructis, plusq; indignationi quam consilio
 tribuentes, cum morigeris & nutu rectoris omnia facientibus dimicabant, facile profligan
 tur. Nam vt semel eorum primæ ab equitibus turbatae sunt acies, fugam petunt: & murum
 versus se, à tergo vrgentibus incidentes, suimetipsi hostes erant, donēc omnes incurſibus e
 quitum victi, per totum campum, dispersi sunt, qui fuit plurimus, totusq; habilis equitanti
 bus: quod quidem Romanos iuuat, vt magnacēdē Iudaeos proſternerent. nam & fugientes
 prauertendo, cursum in eos flectebant: & quos occupassent, curriculo transigendo infini
 tos peremere. Alij verò alios quocunq; se vertissent circumdatos, exagitanes facile iaculis
 opprimebāt. Et Iudaeis quidem propria multitudo, per desperationem salutis, solitudo vide
 batur. Rom. verò, licet ad pugnam pauci essent, rebus tamen secundis animati, etiam super
 fluere se putabant. Et illi quidem res aduersas superare certantes, dum pudet citò fugere, mu
 tari fortunam sperant. Romani autem, in his quæ prosperè agerent, minime delassati, ad ma
 iorem vsq; dici partem pugnam protrahunt: donec Iudaeorum quidem peterepta sunt de
 cem millia, duōq; duces Ioannes & Silas, ceteri verò pleriq; saucij, cum Nigro, qui vnus re
 stabat ex ducibus in oppidū Idumææ, q̄ Salis dicitur, confugere. nonnulli tamē etiam Rom.
 in illo praelio vulnerati sunt. Sed non Iudaeorum spiritus clade tanta sedatus est, multoq; ma
 gis eorum dolor incitauit audaciā, & contemnentes quantū ante pedes mortuorū iaceret,
 pristinis rebus foeliciter gestis ad cladem alteram illiciebantur. deniq; paruo tempore inter
 misso, q̄ ne curandis quidē vulneribus satis esset, cunctisq; aggregatis viribus, maiore cum
 indignatione multoq; plures Ascalonē recurrēbant, eadem se praeter imperitiā aliaq; bel
 li vitia, comitante fortuna. Etenim cum Antonius quā transituri fuerant, posuisset insidias, *Antonius secun-*
 ex improviso in eas delapsi, & ab equitibus circumdati, priusquā se ad pugnam cōponerent, *do Iudaeos pro-*
 iterū super octo millia procubuerunt: ceteri verò omnes aufugerunt: cumq; his Niger mul
 tis, dum fugerēt, magni animi facinoribus demonstratis, & quoniam hostes instaret, in tur
 rim quandā turissimā cōpelluntur cuiusdā vici, cui nomen est Bezedelem. Antonius verò cum *Bezedelem tur-*
 suis ne vel moras circum turrim, q̄ inexpugnabilis esset, diu tererent, vel ducē hostiū fortis
 simū viuū relinquerent, ignē muro supponunt. turriq; inflāmata, Romani quidē exultātes
 recedunt, quasi etiā Nigro consumpto: Ille aut, in castelli specus intimum ex turri saltu de
 missus euasit: triduoq; post locijs cum fletu cum ad sepulturā inuestigantibus sese ostendit,
 gaudioq; insperato repleuit omnes Iudaeos, tanq̄ Dei prouidentia dux eis in posterum ser
 uatus. At Vespasianus Antiochiam exercitū adducto (quæ Syriæ metropolis est, magnitudi
 ne simul aliaq; foelicitate sine dubio tertium inter omnes quæ in Rom. orbe sunt locū obti
 nens,) vbi etiam aduentum suum regem Agrippam, cum omni manu propria offenderat *Vespasianus An-*
 praestolari, ad Ptolemaidem properabat. In hac autem ciuitate occurrerūt ei Sepphoriz ci
 lies oppidum Galilææ colentes, soli mente pacata: qui tam suæ salutis prouidentia solliciti, *tiocchiam exerci-*
 quam Romanarum virium gnari, etiam prius quam Vespasianus veniret, Cestio Gallo fidē
 dederant, dextrasque iunxerant, praesidiumque militare susceperant: tunc quoque beni
 gnissime duce suscepto, alacri animo etiam contra gentiles suos auxilia promiserunt. Qui
 bus interim Vespasianus praesidij causa poscentibus, equitum peditumque tantum nume
 rum tradidit, quantum obſtare posse arbitrabatur incurſibus, si quid Iudaei com
 mouere tentassent. non enim minimum esse videbatur futuri belli pe
 riculum, auferri ciuitatem Sepphorim Galilææ maximam,
 & in loco tutissimo conditam, totiusque gen
 tis futuram praesidio.

Galilaeasum.

V A E sunt autem Galilaeae, quae superior & inferior appellantur, easque Phoenice & Syria cingunt. Discernit vero ab occidente Ptolemais territorij sui finibus, & quondam Galilaeorum, nunc autem Tyriorum mons Carmelus: cui coniuncta est Gaba ciuitas equitum, quae sic appellatur, eo quod equites ab Herode rege dimissi, coloni eo deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis, usque ad flumen Iordanem. Ab oriente vero Hippene & Gadaris, sed & Gaulanitis definit, qui etiam regni Agrippae fines sunt. Septentrionalis autem eius tractus Tyro, itemque Tyriorum finibus terminatur. Inferioris quidem Galilaeae longitudo à Tiberiade usque ad Zabalon, cui vicina est in locis maritimis Ptolemais, protenditur. Latitudine autem patet à vico Xalorh, qui in magno campo situs est, usque ad Bersaben: unde etiam superioris Galilaeae latitudo incipit usque ad Baca vicum, qui terram dirimit Tyriorum. Longitudo vero eius à Thella vico Iordani proximo, usque ad Meroth extenditur. Sed cum tanta sint utraque magnitudine, tantisque gentibus alienigenis cinctae, semper tamen omnibus belli periculis restiterunt. Nam & pugnaces sunt ab infantia Galilaei, & omni tempore plurimi, neque aut formido vnquam viros aut eorum penuria regiones illas occupauit: quoniam totae optimae ac fertiles sunt, omniumque generum arboribus consistunt, ut etiam minime agricultura studiosos ubertate sua prouocent: denique exultant sunt ab incolis totae, nec pars vlla est earum otiosa: quin & ciuitates ibi crebrae sunt, & vbique multitudo vicorum propter opulentiam populosa, ut qui sit minimus, supra quindecim millia colonorum habeat: prorsus ut etiam si quis magnitudine minorem Galilaeam dixerit, quam trans fluvium regionem, viribus tamen eam praetulerit. haec enim vniuersa colitur, tota fructuum ferax: at illa quae trans flumen est, licet multo maior sit, pleraque tantum aspera atque deserta est, & nutriendis fructibus mansuetis inhabilis. Perae sane mollicies & ingenium fructuosum, campos habet cum varijs arboribus confitos, tum maxime oliuetis ac vineis & palmetis exultos. Irrigatur autem abunde montanis torrentibus, & fontibus aquae perennis, quoties illi Sirio astante deserunt. Et longitudo quidem eius est à Macharunte in Pellam: latitudo vero à Philadelphia usque ad Iordanem. Et Pella quidem, quam supra diximus, septentrionalis eius est tractus: occiduus vero Iordanis: meridianum autem Moabitae regio terminat. ab oriente autem Arabia & Silbonitide, necnon & Philadelphia, itemque Gerasis clauditur. Samaritensis autem regio, inter Iudaeam quidem & Galilaeam sita est: incipiens enim à vico in planicie posito, cui nomen est Ginaa, in Acrabatenam definit toparchiam: sed natura nihil à Iudaea discrepat. nam & utraque montosa sunt & campestres, agrosque colendo, molles atque optimae, necnon & arboribus plenae: pomisque tam syluestribus quam mansuetis abundant, eo quod natura sunt aridae, imbriumque satis habent. Dulces autem per eas supra modum aquae sunt, bonique graminis copia praeter alias earum pecora lactis abundant: quodque maximum virtutis atque opulentiae specimen est, utraque viris referta est. Harum confinium est Anuath vicus, qui etiam Borceos appellatur, Iudaeae limes à septentrione. Meridiana vero pars eius, si in longitudinem metiare, adiacenti vico Arabum finibus terminatur, cui nomen est Iordan. Latitudo sane à Iordane flumine usque ad Ioppen explicatur. Media vero eius est Hierosolyma: unde quidam non sine ratione, umbiliculi eius terrae, eam urbem vocauerunt. Sed nec marinis quidem Iudaea delicijs caret, ad Ptolemaidem usque locis extenta maritimis. In vnde cum sortis diuisa est: quarum prima est tanquam regia Hierosolyma, praeteris inter omnes accolae eminentis, velut caput in corpore. alijs vero post hanc toparchiae sunt distributae. Gophna est secunda, & post eam Acrabata. Ad hoc Thamna, & Lydda, itemque Ammaus, & Pella, & Idumaea, & Engaddi, & Herodium, & Hiericus, deinde Iamnia & Ioppe finitimis praesunt. & praeter has Gamalitica, & Gaulanitis, & Baranra, & Trachonitis: quae etiam regni Agrippae partes sunt. Eadem vero terra incipiens à monte Libano & fontibus Iordanis, usque ad Tiberiadi proximum lacum, latitudine ne panditur. à vico autem, qui appellatur Arphas, ad Iullada oppidum longitudine tendit: & habitatur ab incolis Iudaeis Syrisque permixtis.

Galilaeae inferioris longitudo & latitudo.

Galilaeae superioris latitudo & longitudo.

Galilaeae fertilitas.

Regionis trans flumen sitae descriptio.

longitudo: latitudo.

Samaritensis regionis summa.

Iudaeae descriptio.

distributio.

E Iudæa quidem, & quibus esset cincta regionibus, quàm maximè potui breuiter exposui. Quod autem Vespasianus miserat auxilium Sepphoritis, hoc est, equites mille, sexq; millia peditum, Placido eos regente tribuno, castris in magno campo

Vespasianus Sepphoritis auxilium misit.

positis, bifariam diuiduntur. Et pedites quidem in ciuitate ipsius tuendæ causa, equitatus verò in castris degebat. Vtrinque autem assidue procedendo, & circa eam regionem loca omnia incurfando, magnis incommodis Iosephum, eiusq; socios, quamuis quietos, afficiebant. Et præterea ciuitates extrinsecus deprædabantur: ciuiumq; conatus, si quando excurrèdi habuissent fiduciam, repellebant. Iosephus tamen aduersus ciuitatem impetum fecit, sperans eam posse capere: quam ipse, antequam à Galilæis deficeret, ita muris cinxerat, ut Romanis quoque, esset inuicta. Vnde etiam spe frustratus est, cum nec vi nec suasu Sepphoritas in suas partes pertrahere potuisset: magisque in Iudæa bellum accendit Romanis indigne ferentibus insidias, & propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessantibus, sed passim diripientibus quicquid rerum in his reperissent: qui tamè cum mortem pugnacibus semper inferrent, imbelles ad seruitium capiebant: ignis verò & sanguis Galilææ totam repleuerat, nec quisquam expers eius acerbis aut cladis erat. Vnam salutis spem fugientes habebant in ciuitatibus, quas murorum ambitu Iosephus communerat. Titus autem

Galilæa igni & sanguine repletur.

Titus copiis stipatus ad Ptolemaidem peruenit.

Auxilium à regibus missum.

Romanorum in rebus bellicis exercitatio.

in castris ordo

B

C

D

E

F

tum, cuius causa missus fuerat, suscepit: contentoque usus itinere, maturè ad Ptolemaidem peruenit. Cumq; ibi patrem suum reperisset, duabus quas secum habebat legionibus (erant autem nobilissimæ quinta & decima) iunxit etiam, quam ille adduxit, quintam decimam. Eas autem sequebantur decem & octo cohortes: quibus accessere ex Cæsarea quinq; cum vna ala equitum, & alæ quinq; Syrorum equitum. Decem autem cohortium singulæ mille pedites habebant: in cæteris verò tredecim sexcenti pedites, & centeni viceni equites erant. Satis autem auxiliorum etiam à regibus congregatum est. Antiochus enim & Agrippa & Sohemus binam millia peditum, & sagittarios equites mille præbuerunt: cum Arabiæ quoque rex Malchus præter quinq; millia peditum, equites mille misisset, quorum pars maior erant sagittarij: ut tota manus computata cum regijs, sexaginta millia circiter peditum equitumq; colligeret, præter calones: qui plurimi sequebantur, & meditationi bellicæ assueti, nihil à pugnacissimis aberant: quod tempore quidem pacis dominorum exercitationibus interessent, belli autem pericula cum ipsis experirentur, & neq; peritia, neq; viribus à quoquam, nisi à dominis, vincerentur. Qua quidem in re nimis admirandam quis existimauerit Romanorum prouidentiam, ita seruos instituentium, ut non solum vitæ ministerio, sed belli etiam necessitatibus utiles sint. Quod si quis eorum aliam quoque respexerit militiæ disciplinam, profecto cognoscant tantum eos imperium non fortunæ munere, sed propria virtute quesisse. Armis enim uti non in bello incipiunt, neq; solum, si necesse sit, manus mouent, cum in pacis otio cessauerint: sed armis veluti natura cohærentes, nullas capiunt exercitationis inducias, nec tempora præstolantur. Meditationes autem eorum nihil à vera contentione discrepant: sed in dies singulos militum quisque omnibus armis, tanquam in pectore positus, exercetur: quo etià facillimè prælia tolerant. Neque enim ordo neglectus eos à consuetâ dispositione dispergit, neque metus stupefacit, neque lassitudo exhaurit. Vnde sequitur ut semper superent, quos non itidè confirmatos inuenerint. Nec errauerit, si quis eorum meditationes conflictus esse dixerit sine sanguine, contraque prælia meditationes cum sanguine. Nam ne repentino quidem hostium incurfu opprimi possunt: sed quocumque in hostilem terram irruperint, non nisi permunitis castris prælio decernunt. Quæ quidem non leui opere, nec iniquo loco erigunt: nec inordinate describunt: sed si quidem inæquale solum fuerit, complanatur: quatuor verò angulis horum dimensio designatur. Nam & fabrorum multitudo, & ferramentorum copia, quæ usus extructionis postulat, sequitur exercitum. Et interior quidem pars castrorum tabernaculis distribuitur, ambitus autem eorum extrinsecus muri faciem præfert: ordinatis etiam turribus pari spatio dispositis: quarum interualla catapultis atque balistis, & alijs machinis saxa intorquebuntur. omnibusq; instrumentis missiliū cōplent, ut cuncta scilicet iaculorum genera in promptu sint. portas autem quatuor ædificat, tam iumentis aditu faciles, quam ipsis, si quid urgeat, intro currentibus, latas. Intus autem castra vici spatijs interpositis dirimunt, mediisque rectorum tabernacula collocant, & inter hæc prætorium diuini templi simillimum: prorsus ut quasi repentina quedam ciuitas existat:

Ioseph.

8 3 forum

forum quoq; & opificū stationes: & sedes militū primatibus, ordinūq; principibus, vbi si qua sit inter alios ambiguitas iudicent. Ipse verò ambitus, & omnia q̄ in eo sunt, multitudine simul & scientia, fabricantiū opinione citius cōmunitur. qui si res vrgeat, fossa extrinsecus cingitur, depressa cubitis quatuor, pariq; spatio lata. Armis autē septi, per cōtubernia cū decore atq; orio in tētorijs agunt: omniaq; ab his ordinatē etiā alia cauteq; per cōtubernia expediūtur. veluti si ligno aquāue opus sit, aut frumēto. nec. n. coena vel prandiū cū uoluerit, in potestate cuiusq; est: simul aut omnibus somnus est, excubias & vigilādi tēpora buccinae significant: neq; est omnino quicquā quod sine edicto geratur. Manē autē milites quidem ad cēturiones, illi verò ad tribunos cōueniunt salutatum: cum quibus ad summū omnium decem vniuersi ordinum principes. Ille autē his signum aliaq; dat ex more praecepta proferenda subiectis: quibus etiam in acie circumaguntur quò opus est, ac vniuersū pariter incurrunt, itemq; sese recipiunt. Cū aut castris egrediendū est, tuba indicium facit: nemoq; otiosus est, sed vel solo nutu moniti, tabernacula tollunt, omniaq; ad profectiōē instruunt. deinde iterum tuba vt sint parati, significat. Illi autem cū mulos & iumenta sarcinis onerauerint, yelut in curuli certamine, signū expectant. Castra verò incēdunt: eo quod sibi alia munire facile sit, & ne quādo hostibus eadē vsui sint. Et tamen tertio quoq; tubae signo indicant, vt exeatur, yrgendū aliqua ex causa morantes, ne quis ordinem deserat. Dexterq; duci praeo astans, si ad bellū parati sunt, voce patria ter percontatur. Illiq; toties alacri & magna voce paratos esse se, respondent, interrogantemq; praeueniunt: & Martio quodā spiritu repleti cum clamore dextras erigunt. Deinde oriosē, & cum omni decore progredientes ambulānt, suum quisq; ordinem velut in bello custodiens: pedites quidē thoracibus & galeis septi, & vtroq; latere gladijs accincti. Leuius aut gladius multo est longior, cū dexter mensuram palmae non excedat. Qui verò ducem stipant lecti pedites, scuta & lanceas gestant: cetera manus hastas & clypeos longos, ferramq; & corbem & sarculū & securim, necnon & habenam & falcem & catenam, vtriusq; viaticū, vt parum intersit inter onusta iumēta & pedites. Equitibus autem ad dexteram gladius est longior, & contus in manu, transuersusq; ad equi latus clypeus, ternaq; in pharetra vel amplius dependēt lata cuspide iacula, nihil ab hastis magnitudine differentia. Cassides verò & thoracas peditibus habent similes: nulloq; armorum genere ab equitum alis discrepant lecti, qui circum ducem versantur. Agmina autē semper cui sorte id obtigerit, antecedit. Talia quidem sunt Romanorū itinera & māssiones, itemq; armorum varietas. Nihil verò nec in praelijs inconsultum aut subitum agūt: sed omnia semper sequuntur facta sententiam: opusq; adhibetur antē decreteris. Vnde aut minimē peccant: aut si peccauerint, facilis est errati correctio. Fortunae autē successibus meliores cōsiliorum etiam si aliter successerit, arbitrantur euentus: quasi bonum quidem fortuitum ad rem inconsultē gerendam illicitat: quae verò antē cogitata fuerint, etiam si aduersus calus exceperit, bene iā meditados exhibeant ad cauendū, ne idem rursus eueniat, & bonorū quidē fortuitorum non is author sit cui contigerint, tristium verò, quae praefer sententiam acciderint, saltem rectē consulta videantur esse solatium. Armorum quidē exercitatione comparant, vt nō modò corpora, sed animi quoq; militum fortiores sint. Maior autem illis est extimorē diligentia, namq; leges apud eos non desertionis solū, verum etiā minimae negligentiae sunt capitales: ducesq; magis quā ipsae leges terribiles. namq; bonos honorando redimunt, ne in coercendis noxijs videantur crudeles. Tanto autem obsequio rectoribus parēt, vt & in pace ornamento sint, & in acie corpus vnum totius conspiciatur exercitus. sic eorū copulati sunt ordines, ita circumduci sunt mobiles: & acutis aurib. ad praecepta, oculisq; ad signa, & ad opera manibus: vnde facere quidē semper strenui sunt, pati verò tardissimi. nec est vbi praeliantes aut multitudinē hostium, aut consilia sensere ducum, aut difficultatē regionum: sed ne fortunae quidem succubere. nam in ea certiorē putant esse victoriā. Quorū igitur actus à consilijs incipiunt, consultaq; adeo strenuus exequitur exercitus, quid mirū si Euphrates ab oriente, & Oceanus ab occidente, iteq; à meridiano tractu Atricae fertilissima regio, & à septentrione Rhenus atq; Danubius sunt imperij limites, cū minorem esse possidentibus possessionem rectē quis dixerit? Hæc ergo profecutus sum, nō tam proposito laudandi Romanos, quā solatio deuictorum, & vt nouarum rerum cupidos deterrerem; fortasse autem & ad experientiam proderunt bonarum artium studiois, Romanæ instituta militiae nescientibus: redeo tamen vnde digressus sum,

Impetus Placidi contra Iotapatam. CAP. IIII.

VESPASIANVS quidem vnà cum Tito filio in Ptolemaide interim degens, ordinabat exercitum. At verò Galilæam peruaserat Placidus, vbi maximam Placidus Galilæam peruadit: eorum, quos comprehēdisset, multitudinem, interemir: hæc autem fuit Galilæorum imbellior turba, animisq; deficiens: pugnacissimos autem vt vidit semper in ciuitates confugere, quas Iosephus communierat, in Iotapatam, in Iotapatam in quæ omnium tutissima erat, impetū vertit existimans eam repentino aggressu facillimè cap- petum vertit: ptum iri, magnamq; & sibi ex ea re alios apud rectores gloriā comparandam, & illis com- modum ad reliqua maturius explicanda, quasi metu cessuris alijs ciuitatibus, si quæ validis- sima esset, occupatā vidissent. Multum tamen opinione deceptus est: Iotapateni enim, cum Iotapateni eius impetum præsenissent, prope ciuitatem aduenientem excipiunt: congressiq; cum Ro- propulsatur: manis ex improviso plurimi & ad pugnam parati, necnō & alacres (quippe vt pro salute pa- triæ, item coniugum liberorumque dimicantes) in fugam eos vertunt, multosq; sauciant, septem solum interfectis: quia neq; inordinatè pugna decesserant, septisq; vndique corpo- ribus leuiter fuerant vulnerati: cum Iudæi quoq; magis eminus iaculari, quàm manus con- ferere inermes cum armatis confiderent. Ex ipsis autem Iudæis tres ceciderunt, paucis præ- turpiter aufugit. terea fauciatis. Placidus igitur ab oppido repulsus aufugit.

Galilæa à Vespasiano inuaditur. CAP. V.

GALILÆAM verò ipse cupiens inuadere Vespasianus, ex Ptolemaide proficisci- Vespasianus Ga- tur ordinato militum itinere, sicut Romani consueuerūt. Auxiliatores enim, qui lileam inuadere decernit. leuius armati essent, itemq; sagittarios præire iussit, ad repētinos incursus hostiū cohibendos, & vt suspectas atq; opportunas insidijs syluas scrutarētur. Hos seque- batur Romani peditatus equitatusq; pars: post quos è singulis centurijs deni armaturam su- am ferentes, mensurasque castrorum. Post hos stratores viarum ibant, qui aggeris maligna corrigerent, ac aspera complanarent, syluasq; obstantes præciderent, ne perplexo itinere fa- tigaretur exercitus. Deinde suas, itemq; subiectorum sibi rectorum sarcinas, & tutelæ causa multos cum his equites ordinauit. Post quos ipse veniebat, lectos pedites equitesq; necnō & lancearios secum ducens, equitumq; præterea suorum agmine comitatus. De singulis .n. turmis proprios centū & viginti equites deputatos habebat. Hos sequebatur, qui expugna- dis ciuitatib. machinas & cætera tormēta portarēt, deinde rectores, itemq; præfecti cohortib. tribuni, stipati lectis militibus: & post hos circum aquilā signa alia, quæ omnib. apud Roma- Aquila cur utatū nos agminibus præest, quod & vniuersarū animum regnum habeat, & sit validissima. Itaq; il- tur in vexillo lam & principatus insigne putant & omen victoriæ, quoscunq; bello petierint. Sacras verò Romani. signorum effigies sequebantur cornicines, & post eos acies, in latitudinē senis digesta mili- ribus: hisq; adhærebat ex more quidam centurio, disciplinæ atq; ordinis custos. Serui autē singularum legionum cuncti cum peditibus erant, mulis alijsq; iumentis vehentes militū sarcinas. Postremū agmē, in quo erat mercenaria multitudo, cogeant armati pedites, equi- tumq; nō pauci. Ita peracto itinere, Vespasianus cum omni exercitu ad fines Galilææ perue- nit: ibiq; positis castris, quamuis promptos ad bellum milites continebat vnā, & ostendēdo exercitum, quo hostes metu percelleret, spatiumq; indulgēdo poenitudinis, si quis ante præ- lium voluntarē mutaret: nihilominus autem murorum instruebat obsidium. Itaq; multos quidem rebelliones fugere vel solus fecit ducis aspectus: metum verò vniuersis incussit. Io- sephi enim socij, qui non longè à Sepphori castra posuerant, vbi bellum appropinquare co- Iosephus à suis gnouerunt, & iam iamque Romanos prælio secum congressuros, nō modò ante pugnam, desertus, Tiberia dem se confert. sed antequam hostes omnino conspicerent, fuga disiecti sunt. Cum paucis autem relictis Iosephus, vbi animaduertit neque se ad excipiendos hostes sufficientem manum habere, & Iudæorum animos concidisse: ac, si fides his haberetur, plerosque libenter ad hostes defe- ctum ire: iam tum quidem bello omni abstinerebat: quàm longissimè autem periculis abes- se decreuit: abductisq; qui secum remanserant, in Tiberiada confugit.

Gadara expugnatio. CAP. VI.

VESPASIANVS autem Gadarensium ciuitatem aggressus, primo impetu capit, Vespasianus Ga- quod eam pugnaci multitudo vacuum reperisset. Deinde hinc transgressus in- darum expu- gnatio: g- terius, cunctos puberes interfecit, cum Romanos odio gētis, & cladis memoria, quam pertulerat Cestius, nullius ætatis misericordia commoueret. Incendit autē non solum ciuitatem, sed etiam omnes circum vicos, & oppidula quædā penitus defolata,

Iosephus metu obruiunt. nonnulla quorum habitatores ipse cepisset. Iosephus autem, quam tuitionis causa optauerat ciuitatem, ipse metu repleuit. Nam Tiberienses nunquam eum, nisi de omni bello desperasset, in fugam versum iri credebant: neq; in hoc eos voluntatis eius fallebat opinio. Videbat enim res Iudæorum quorsum euaderent: vnamq; illos viam salutis habere, si propositum mutauissent. Ipse verò, quamuis adhuc sibi speraret à Romanis veniam tribuendā, mori tamen sæpe maluisset, quàm prodita patria, cum dedecore administrationis sibi creditæ, apud illos foeliciter agere, contra quos fuerat missus. Decrēuit igitur Hierosolymam primatibus, quemadmodum sese res haberent, cum fide perscribere: ne vel minus extollendo vires hostium, timiditatis mox argueretur: vel minus aliquid nunciando, fortasse cœpti etiā poenitentes ad ferociam reuocaret, utq; si foedus eis placeret, citò rescriberent: aut si bellandum esset, dignum ei contra Romanos exercitum mitterent. Ille quidem hac epistola scripta, maturè mittit qui Hierosolymam literas ferret.

Iotapata obsidio. CAP. VII.

Iosephus Iotapatam se confert.

Vespasianus Iotapatam obsidione premit.

Iotapateni strenuè se defendunt.

Iosephus vna cum multitudine in Romanos irrumpit.

Iotapata situs et munio.

NESPASIANVS autem Iotapatam excindere cupiens (nam in eam plurimos hostium refugisse cognouerat, & præterea validissimum hoc eorum esse receptaculum) præmittit pedites cum equitibus, qui montanū iter coequarent, saxis asperum, ac peditibus quoq; difficile, omnino verò equitibus inuium. Et hi quidem quatrīduo fecēre quod iussum est, latamq; aperuēre exercitui viam. Quinto autem die, qui mensis Maij vigesimus & primus erat, prior Iosephus in Iotapatam ex Tiberiade venit, abiectosq; Iudæorum spiritus erigit. Cū verò transitum eius Vespasiano quidam transfuga nunciasset, utq; mox ciuitatem peteret, incitaret, veluti cum ea totam Iudæam capere posset, si Iosephum subiugasset: hoc ille nuncio pro maxima foelicitate percepto, Dei prouidentia factum ratus, ut qui hostium prudentissimus videretur, vtrò se etiam in custodiam traderet voluntariam: statim quidem cum equitibus mille Placidum mittit, vnaque decadarcham Ebutium, tam manu quàm prudentia virum insignem, circumuallare ciuitatem iussit, ne clām inde Iosephus elaberetur. Postero autem die cuncta manu comitatus ipse consequitur, & post meridiem vsque actō itinere, ad Iotapatam peruenit: adductoque in septentrionalem eius partem exercitu, in quodam tumulo castra ponit, distante ab oppido stadijs septem. Consulto autem quàm maximè conspici ab hostibus affectabat, ut visu attoniti turbarentur: quod etiam factum est, eosque tantus cōtinuò stupor inuasit, ut muris egredi nullus auderet. At Romanos tota die ambulando fatigatos, ciuitatem statim aggredi piguit: ob eam causam duplici acie circumdato oppido, tertium extrinsecus agmen equitum posuēre, omnes Iudæis exitus obstruentes. Sed ea res illos in salutis desperatione audaciores effecit: quippe in bello nihil est necessitate pugnacius. Itaque postridie impetu in muros facto, Iudæi primò quidem locis suis manentes. Romanis castra ante muros habentibus resistebāt: postea verò quàm Vespasianus & sagittarios & funditores, omnemq; iaculatorum multitudinem adhibitam, missilibus in eos permisit uti: atque ipse cum peditibus in aduersum collem, vnde murus expugnabilis erat, niti cœpit: tunc ciuitati meruens Iosephus, & cum eocuncta Iudæorum prosiluit multitudo: omnesque in Romanos pariter irruentes, procul à muris eos deterruēre, multa manu simul & audacia patrando facinora. Neque minora tamen patiebantur, quàm faciebant. Nam quantum ipsos salutis desperatio, tantum pudor incendebat Romanos: & hos quidem peritia cum fortitudine, illos autem duce iracundia ferocitas armabat. Denique cū tota die pugnatum fuisset, prælium nox diremit: In quo Romanorum plurimis fauciatis, tredecim interfecti sunt: Iudæorum autem cum sexcenti essent vulnerati, septem & decem ceciderunt. Nihiloque minus, Romanis postridie iterum irrudentibus occurrunt: multoque fortiùs restiterunt: ex eo scilicet fiduciam naçti, quòd eos pridie præter spem sustinuerant. Sed eos quoque pugnaciores experiri sunt, quòd eorum iracundiam pudor incenderat, vinci credentium, nisi citò vicissent. Itaque per dies quinque Romanis minimè ab aggressione cessantibus, etiam Iotapatenorum excursus agebantur, muriq; fortiùs oppugnabantur. Et neque Iudæi vires hostium formidabant, neque Romanos difficultas oppidi capiendi lassabat. Etenim Iotapata paulominus tota rupes est, ex alijs quidem partibus vndique vallibus immensis præceps, ut earum altitudinem oculis deprehendere cupientium aspectus antè deficiat. Ab vna verò tantū Boreæ parte adiri potest, vbi per transversum latus desinentis montis ædificata est: quod quidem ipsum muro ciuitatis Iosephus fuerat amplexus, quo inaccessa essent hostibus superiora cacumina. Alijs verò

- A verò circum montibus tecta, prius quam in eam perueniretur, à nullo poterat conspici. Iotapata quidem sic erat communita. Vespasianus autem & cum natura loci simul cernendum ^{Vespasianus ob-} putans, & cum audacia Iudeorum, incipere obsidionem acriter statuit: aduocatisque recto ^{fidionem acriter} ribus sibi subditis, de aggreſſu deliberabat. Cumq; aggerem fieri placuiſſet, quâ parte mu- ^{incipere statuit.} nis facilis erat accessui, totum ad comparandam materiam misit exercitum: oppidoq; pro- pinquis montibus excisis, magnaue vi lignorum & lapidum comparata, cratibusque ad e- uitanda iacula deſuper miſſa per vallos diſpoſitis, his protecti aggerem conſtruebant. nulla autem noxa vel minima telorum erat, quæ de muro iacerentur. His autem alij terram ex p- pinquis riuiculis eruentes, ſine intermiſſione ſuppeditabant: cunctisque triſariam diſtribu- tis, nullus erat otioſus. At Iudei ſuper eorum tegmina ſaxa ingētia & omne telorum genus curabant immittere: quæ licet minimè penetrarent: magnos tamen crepitus dabāt, & horri- bile impedimentum erat operantibus. Tunc igitur Vespasianus machinis miſſilium cir- cumpoſitis (erant autem omnes centum ſexaginta) in eos qui ſuper murum aſtarent, iuſſit tela contendere: ſimulque ex catapultis lanceæ percurrerant, ſaxaq; tormentis ingētia mitte- bantur, ignisq; & ſagittarum frequentiſſima multitudo, quæ non ſolum murum, ſed etiam totum intra iactum earum ſpatium Iudeis inaccessum fecere. Arabum enim ſagittariorum manus, & iaculatores, itemque funditores & omnes machinæ tela iaciebant. Neque tamen his Iudei prohibiti, ne deſuper propugnarent; quieti erant: ſed excurrēdo per cuneos mo- re latronum, tegmina operantium detrahebant, nudatosq; feriebant: & ubi illi ceſſiſſent, ag- gerem diſſipabant, vallorumq; munimenta cum cratibus igni tradebant: donec Vespasia- nus cognito, huius damni cauſam ex diſtributione operum cōtigiffe, quod interiecta ſpatia Iudeis locum aggreſſendi præberent, adunauit tegmina: cōiunctisque pariter viribus ob- reptiones hoſtium præpeditæ ſunt. Erecto autem propemodum aggere, pauloque minus æquato propugnaculis, indignum eſſe ratus Iosephus, nihil cōtra moliri, quod oppido ſa- luti foret, conuocat fabros, murumq; altius iubet extolli. Cumque illi tam multis obſtanti- bus iaculis minimè ædificare poſſe affirmarent, hanc eis deſenſionem excogitauit. Sudibus fixis per eos bouum coria recentia extendi præcepit, quæ emiſſos tormentis lapides ſinuata ſuſciperent, quibusq; repulſa tela cætera dilaberentur, & ignis humore langueſceret. Hisq; ante fabros oppoſitis, illi murum die noctuq; operando, ad viginti cubitorum altitudinem crexerunt, crebris etiam turribus in eo conſtructis, minisq; validiſſimis aptatis. Quæ quidē res Romanis iam intra ciuitatem ſe eſſe credentibus, magnum mororem comparauit; tantum Iosephi molitione, quàm oppidanorum obſtinatione perterritis.

Obſidio Iotapatenorum à Vespasiano, & diligentia Iosephi: deq; Iudeorum excursionē in Romanos. CAP. VIII.

- T Vespasianus & calliditate conſilij, & hoſtium audacia magis irritabatur: qui iam recepta ex munitione fiducia, Romanos vltro incurſabant: inque dies ſingulos prælia cateruatim, & cuiusque modi latrocinales doli, & eorum quæ caſus obtuliſſet rapinæ, aliorumque incendia fiebant: donec Vespasianus retento mi- ^{Vespasianus à pu-} lite à pugna, ſtatuit obſidere ciuitatem, vt eam vſui neceſſariorum penuria caperet. Aut e- ^{gia retento mi-} nim coactos inopia ſibi ſupplicaturos, aut ſi ad ſinem vſq; in eadem pertiſtacia durauiſſent; ^{te Iotapatam} fame conſumendos eius habitatores putabat: multoque faciliores expugnari fore, ſi poſt ^{obſidei.} interuallum rursus anxij incubuiſſet. Itaque omnes exitus eorum aſſeruari præcepit. Illi autem frumenti quidem, aliarumque omnium rerum intus habebant copiam, præter ſa- lem: aquæ verò penuria eos affligebat, quia neque fons erat intra ciuitatem, & imbre ^{Aque apud Iota-} contentis habitatoribus, rara eſt in illo tractu æſtius menſibus pluuia. quo tempore obſe- ^{patenos penu-} ſi etiam hoc vehementius afficiebantur, quod arcendæ ſiti fuerat excogitatum: quodque ^{ria.} fieri, velut omnis aqua iam defeciſſet, ægrè ferebant. Iosephus enim, cum & ciuitatem vi- deret abundare alijs rebus, fortesque animo viros eſſe, quo longiorem Romanis obſidio- nem faceret, quàm ſperabant, iam tum potum menſura ciuibus miniſtrabat. Illis autem conſeruari aquam penuria grauius eſſe videbatur: amplioremque cupiditatem mouebat, ^{Iosephus Iotapa- tenis potum ſub-} quod ius bibendi liberum non haberent: ac velut ad extremam ſitini peruentum eſſet, labori cedebant. Hoc autem modo affecti, Romanos latere non poterant, qui ex ad- uerſo colle trans murum in vnum eos confluere locum, & aquæ menſuram accipere pro- ſpectabant, quò etiam balistarum peruenientibus telis, plurimos occidebant. Vespasianus quidem non multo poſt, exhaustis puteis, ipſa ſibi neceſſitate traditū iri ciuitatem ſperabat.

Iosephus

Alind id Joseph Iosephus autem, ut hanc eius spem frangeret, iussit quam plurimos per murorum minas **A**
stratagemas demersa undis atque humida vestimenta suspendere, ut omnes repente aqua perfluerent.
 Ex quo moeror simul Romanis ac timor erat, cum tantum aquae viderent eos ludibrio con-
 sumere, quos poru indigere credebant. Denique Dux belli etiam ipse, quia penuria ciuita-
 tem posse capere desperasset, iterum consilium ad vim atque arma conuertit: Iudæis quo-
consilium vaser que id maxime cupientibus: quod nec se nec ciuitatem saluam fore credebant, & priusquam
rimum. siliuin, quo sibi copia pararetur, per quandam vallem deniam, propterea que minus curio-
 se habitam à custodibus, excogitauit. Mittendo enim per occiduas eius partes literas ad
 quos vellet Iudæos extra ciuitatem degentes, ab his omnia vsui necessaria, & quæ in ciuitate **B**
 defecerant, accipiebant: mandato comitantibus, ut plerunque ad excubias reperent, terga
 velleribus testi: quo si qui eos nocte vidissent, canum similitudine fallerentur: idque factita
Iosephum de fuga tum est, donec eius fraudem vigilantes persenserunt, vallemque cinxerunt. Itaque tunc Iose-
deliberat phus non diu ciuitatem sustinere posse prospiciens, suamque pariter salutem, si vellet re-
 manere, desperans, cum optimatibus de fuga tractabat. Verum id populus sensit, & circa
 eum fusus, ne sese negligeret, precabatur, in quo solo recumberent. Ipsum enim saluti esse
 ciuitati manentem, velut omnes eius causa alacri essent animo certaturi. & si etiam capiā-
 tur, eundem solatio fore. Decere autem illum nec inimicos fugere, nec amicos deserere, aut
 quasi ex naui tempestate oppressa desilire, qui ad eam tranquillo mari venisset. Ipsum enim
 magis demersurum esse ciuitatem, cum iam nemo audebit hostibus repugnare, si discessis-
 set cui confiderent. Iosephus autem quod sibi caueret occultans, illorum commodo se exi-
 tum parare dicebat. Nam intra ciuitatem manendo, neque seruatis grande aliquid se profu-
 turum: & si caperetur, vnā cum his esse frustra periturum: obsidione verò liberatum, extrin-
 secus maximo eis emolumento fore. Mature enim congregatis ex territorio Galilæis, alio
 bello Romanos ab eorum ciuitate reuocaturum. Nunc autem non videre, quid apud
 eos residens vtilitatis afferret, nisi quod Romanos ad obsidionem magis incitaret, ut se ca-
 perent magnipendentes: quem si fugisse cognouissent, multum essent de obsidionis impe-
 tu remissuri. Non flexit his populum Iosephus, sed hoc circumstingere se magis incendit. De-
 nique pueri & senes, itemque mulierculæ cum infantibus flentes ad eius pedes accidebant,
precibus puero- quumque omnes complexi tenebāt, & ut fortunæ socius sibi remaneret, cum vlulatibus sup-
rum seuum plicabant: non inuidia salutis eius, quantum ego arbitror, sed propria spe. Nihil enim se ma-
mulierum cōmo- li, remanente Iosepho, existimabant esse passuros. Ille autem, siquidem paruisset, hæc pre-
tm Iotapata se ces esse ratus: custodiam verò, si per vim cogeretur (multum enim propositum discessus e-
remanfurum tiam querelarum misericordia fregerat) remanere statuit: communique desperatione ciui-
pollicetur: tatis armatus, & nunc tempus esse dicens pugnam incipere, cum spes nulla salutis est: pul-
 chrūque vitam pacisci pro laude, ac forti aliquo patrato facinore in memoriam posteri-
ad Romanorum tatis occumbere: ad opera sese conuertit. Cum pugnacissimis ergo egressus, disiectis custo-
castra excurret. dibus, vsque ad Romanorum castra excurrebat: & nunc pelles aggeribus impositas, sub
 quibus tendebant, discurrere: nunc operibus ignem immittere, posterōque die similiter
 ac tertio, & per aliquot deinceps dies ac noctes bellando non defatigabatur. Sed Vespasia-
 nus Romanos his excursibus male affectos aspiciens (nam & terga dare Iudæis pudebat, &
 fugientes insequi armorum pondere tardabantur: quum Iudæi semper aliquid agentes,
 priusquam paterentur, in ciuitatem refugerent) armatis imperat, ut eorum impetum de-
 clinarent, ne uecum hominibus mortis audis manum confererent. Nihil esse fortius de-
 speratis. Restingui autem illorum impetus, si proposito frustrerentur, quasi flammam, si
 materiam non inueniat. Ad hoc oportere Romanos cautius querere victoriam, augen-
 dæ possessionis causa, non ex necessitate pugnantes. Per sagittarios autem Arabum &
Vespasianus tu- Syriae & funditores, perque saxa tormentis emissa plerunque repellebat Iudæos. Nulla e-
decore pollit. nim telorum machina quiescebat. Illi autem his quidem male accepti cedebant: verum
 eminus missa intra iactum subeuntes, sæuius Romanis instabant: cum ne-
 que corpori, neque animæ parcerent, sed per vicem vtrinque
 pugnarent, suorum quisque laborantibus
 subuenientes.

A De oppugnatione Vespasiani contra Iotapatam, ariete & alijs tormentis bellicis. C A P. IX.

G I T V R Vespasianus ultro se existimans longitudine temporis, hostiliumque incur-
sibus obsideri, cum propè iam muris aggeres æquarentur, arietem admouere
decreuit. Est autem aries, immensa materia, malo nauis assimilis: cuius summum

*Arietis, instru-
menti bellici de-
scrip.*

gravi ferro solidatum est in arietis effigiem fabricato, vnde etiam nomen acce-
pit. Dependet autem funibus medius ex trabe alia, velut ex trutina, palis vtrinque fultus, be-
ne fundatis: terrorum autem magna virorum multitudine repulsus, iisdemque simul rursus
impellentibus missus, in fronte prominente ferro mœnia percutit: nec est vlla tam vali-
da turris; aut murorum ambitus adeò latus, vt etsi priores ictus fortiter sustinuerit, assiduos
vincat. Ad huius periculum rei duci Romano transire placuit, vi capere oppidum properan-
ti: quoniam perniciofa videbatur obsidio, Iudæis minimè quiescentibus. Itaque Romani
quidem balistis cæterisque missilium machinis, vt facilius ferirentur qui de muris obstare
tentassent, propius adhibitis utebantur: neque sagittarij aut funditores longius aberant.
Cum verò ea causa muros nemo auderet ascendere, ipsi arietem applicant cratibus desuper
itemque pellibus septem, tam pro sui defensione quam machinæ. Et primo quidem impe-
tu mœnia concussa sunt: clamorque oppidanorum, velut iam capti essent, maximus factus
est. Iosephus autem eundem locum sæpe feriri, neque multo post murum disturbatum iri

*Iosephus obsidionem
aduersus arietem
impetum excogi-
tat.*

prospiciens, quo commento vitti machinæ paulatim falleret, excogitauit. Saccos enim pa-
leis confertos, quâ semper impetum arietis ferri viderent, demitti iussit ex muro, vt eo mo-
do secundi ictus errarent, aut etiam excepta vulnera laxitas frustraretur. Quæ quidem res
multum Romanis moræ attulit. Nam quocumque hi machinam conuertissent, contra illi qui
super murum stabant, palearum traduentes saccos, ictibus supponebant, nihilque murus re
percussione lædebatur, donec etiam Romani aduersus hoc aliud machinati sunt: pœris. n.
contis expeditis, in his summis falces quibus saccos abscinderent, alligarunt. Cum autem
hoc modo efficax esset opus arietis, ac murus (qui recens ædificatus erat) ictibus cederet,
quod reliquum erat, Iosephus eiusque socij ad ignis auxilium se contulerunt: accensumque to-
tum quod arida fuit materiæ, tribus ex locis pariter inflammauerunt, vnaque machinas & pro-
pugnacula Romanorum & aggeres concremarunt. Illi verò non sine malo subueniebant,

*machinas, pro-
pugnacula, &
aggeres Roma-
norum concremat.*

audacia simul eorum territi, & ne adiumento essent flammis prouentibus impediti: quæ a-
ridum naclæ fomitem, & præterea bitumen ac picem, necnon etiam sulfur, opinione citius
volitabant: operaque Romanorum multo labore curata, vnius horæ spatio pessum dederunt.
Hic etiam vir quidam Iudæus, prædicatione ac memoria dignus inuentus est, Samæi filius
Eleazarus, cui Saab Galilææ patria fuit. Is enim saxum ingens altè sublatum, tanta vi super a-
rietem ex muro demisit, vt machinæ caput abrumperet, idque ex medijs hostibus saltu ad eos
delatus auferret, nulloque metu reportaret ad murum. Postremò tanquam signum quò tela
mitterent, hostibus propositus, nudo corpore quinque sagittarum vulneribus fixus est: ea-
rumque nulla respecta, vbi murum ascendit, vnde iam videri ab omnibus poterat, sua auda-
cia ibi constitit, contractusque dolore plagarum cum ariete decidit. Post hunc fortissimi ex

*Eleazarus præcla-
rum facinus.*

titerunt duo fratres Netiras & Philippus de vico Ruma Galilæi. Qui cum super milites deci-
mæ legionis profilississent, tanto impetu vique irruerunt, vt & aciem Romanorum per-
pererent, quinque aduersum ierant, omnes in fugam verterent. Præter hos Iosephus quoque
& cætera multitudo, raptis ignibus, machinas & refugia, cum operibus quintæ itemque de-
cimæ, eius quæ terga dederat legionis, incendunt. Cæteri autem qui mox consecuti sunt, &
instrumenta & omne genus materiæ obruerunt. Rursus autem Romani sub vespere, ere-
ctum arietem ad eam muri partem, quæ pridem quassata fuerat, appulere: ibique propugna-
torum quidam Vespasiani plantam sagitta percussam leniter vulnerat, quia vis teli spatio
defecisset. Maximam tunc id Romanis perturbationem fecit. His enim qui propè aderant,
viso sanguine perterritis, per omnem famam eueurit exercitum: relictaque obsidione, plerique
cum stupore atque formidine ad ducem belli concurrebant: & ante omnes Titus aderat in-
uens patri. Vnde contigit, vt & beneuolentia circa rectorem, & filij trepidatio confunderet
multitudinem. Facile tamen pater & timore filium, & perturbatione liberauit exercitum.

*Netira & Phi-
lippi fratrum,
virtus.*

*Vespasianus in
planta vulnera-
tus.*

Superato enim dolore vulneris, & ab omnibus qui sui causa pertimuerunt conspici
studens, bellum in Iudæos sæuius incitauit. Nam velut ultor quisque imperatoris om-
ne periculum adire cupiebat: & clamore alius alium adhortantes, murum petebant.

*vulneris dolore
superato bellum
in Iudæos inci-
tat.*

Iosephus

Iosephus autem cum suis, licet assiduis balistarum itemque tormentorum ictibus caderent, nequaquam tamen deterrebantur à muro: sed flammis & ferro & saxis eos appetebant, qui arietem protecti cratibus impellerent. Nihil autem, aut parum proficiebant, cum sine intermissione procumberent in conspectu hostium positi, quos ipsi contra videre non possent. Nam & suis ignibus collucebant, tanquam si dies esset, & certum erant hostibus signum, quò tela dirigerent: machinisque procul non apparentibus, missilia cauere non poterant. Ergo propterea tam catapultarum quam iaculorum vi simul multi transfigebantur: missaque machinis saxa & murorum minas auferabant, & frangebant angulos turrium. Virorum autem nulli tam fortiter constipati erant, ut non usque ad extremam aciem saxi magnitudine ac violentia sternerentur. Scier autem aliquis, huius machinae vis quantum valeat, ex his quae illa nocte contigerunt. In muro cuidam ex circumstantibus Iosepho, saxo percussio caput auulsum est, eiusque ad tertium stadium veluti funda excussa caluaria. Interdum quoque praegnantis foeminae transiecto utero, ad dimidium stadium infans abactus est: tanta tormento vis fuit. Ergo machinis terribilior erat impetus & missilium strepitus. Crebri autem mortui, cum per muros deijcerentur, sonabant: & acerbissimus quidem intus excitabatur mulierum clamor: extrinsecus autem occumbentium gemitus concrepabant: totusque ambitus muri, ad quem pugnabatur, sanguine confluebat: iamque ascendi poterat congestione cadauerum. Montes autem resonantes, multo amplius horrorem augebant: nec quicquam illi nocti defuit, quod vel auribus, vel oculis terrorem posset incutere. Plurimi quidem pro Iotapata decertantes, fortiter ceciderunt, plurimi etiam sauciari, & sunt, & tamen vix circa matutinas vigilias murus assiduis machinarum ictibus cessit. Tumque illi quidem corporibus atque armis eam partem, quae deiecta fuerat, priusquam Romani pontes apponerent, munierunt.

De iterata impugnatione Iotapatensium. CAP. X.

Vespasianus ad Iotapatam occupandam exercitum ducit: & disponit.

AN E autem Vespasianus ad occupandam ciuitatem iam ducebat exercitum, ex nocturno labore paulum recreatum. Idemque cupiens de conuulsa muri parte alios propugnatores depellere, equitum quidem fortissimos equis depositos trifariam collocat: ut tecti armis dirutum latus undique obsiderent, contosque praetenderent: & cum pontes admoueri coepissent, ipsi priores introirent. Post illos autem pedites, validissimos ordinauit. Reliquam verò equitum multitudinem secundum muri spatium per montana loca distendit, ne quis fugiens excidium ciuitatis lateret. Deinde qui hostes sequerentur, constituit sagittarios, paratas sagittas habere iussos: funditores quoque, similiter, & appositos machinis. Alijs autem integris muri partibus scalas applicare praecipit, ut qui hos prohibere tentassent, deiectae partis defensionem relinquerent: ceterique omnibus simul telis oppressi, violentiae irruimenti cedarent. Iosephus autem hoc consilio cognito, per murum quidem integrum labore fatigatos itemque senes disposuit, quasi laedi non possent: in parte verò collapsa validum & potentissimum quemque: senesque ante omnes viros, in quibus & ipse fuit, ad pericula subeunda sortitus est: hisque praecipit, ut agminum ululatus ne metu quaterentur, aures obstruerent: contra sagittarum verò multitudinem communiti protegerentur desuper scutis: paulatimque recederent, donec sagittarii pharetras exinanirent. Si verò pontes à Romanis apponerentur, ipsos proficere mandauit: atque hostibus per suas per sua instrumenta resistere: vnumquemque verò ita certare debere, non quasi conseruandam tueretur, sed quasi perditam iam patriam vindicaret: atque oculis suis proponere mactari senes ac liberos, coniugesque suas propemodum ab hostibus capi: vimque futurae cladis iam nunc collectam in auctores eius effundere. Ita quidem in utroque disposuit. Ciuitatis autem vulgus imbelles, mulieres ac pueri, postquam oppidum triplici acie videre circumdatum (nullus enim ad pugnam translatus fuerat à custodijs) strictisque gladijs ad partem muri deiectam hostes instare, armisque montana loca omnia desuper collucere, atque Arabum quendam sagittarijs tela suggerere, tunc extremo ululatu quasi capta vrbe conuenerunt, non ut impendere mala, sed ut adesse iam crederes. Quare Iosephus mulieres, ne misericordia suorum animos effoeminarent, intra domos cum interminatione concludit, filios iussas: ipse verò ad partem muri, quae sibi obtrigerat, transiit: & scalas quidem applicatibus animum non intendit, sed tantum speculabatur imperum sagittarum. Simul autem ac tubicines vniuersarum legionum consonauerunt, & grauiter infremuit exercitus: signoque dato, missis undique sagittis lux obscurari coepit: Iosephi socij memores praceptorum, & aduersus clamorem obstructis auribus, & contra sagittarum vulnera corporibus communis,

Iosephus suos disponit.

hostibus resistit.

mulieres & pueros ululantes intra domos concludit.

A nixis, cum admoventur pontium machinæ, ipsi eas cursu, & antequam hostes pedem in his ponerent, occupant: eosq; ascendere nitentes prælio deturbant, varia manuum itemq; animi facinora demonstrantes: & ne vel in extremis calamitatibus deteriores illis viderentur, qui sine periculo fortes contra se essent, curabant: nec prius à Romanis diuellebantur, quam vel caderent vel occiderent. Itaque Iudæis perpetuo dimicantibus, cum nec unde mutarent propugnatores haberent, defessis autem Romanorū assidue substituerentur: proq; his quos violentia repulissent, alij succederent: inuicem se adhortati latera copulant: protectiq; defuper longioribus scutis, inexpugnabilis globus effecti sunt: totaq; acie velut vno corpore repellendo Iudæos, muro iam pedem ponebant. Tum Iosephus, his rerum angustiis consilio necessitatis adhibito, machinis excogitandis cum desperatione stimulat: feruentiq; oleo perfundi milites iubet, scutorum coniunctione defensos. Id autem Iudæi multi, qui & parum haberent, & plurimum, citò Romanis infundunt: ipsis etiam in eos ahenis missis calore bullientibus. Hæc res Romanorum ardentium aciem dissipauit, & cum dolore sauiissimo deuoluebantur à muro. Siquidem facile à vertice ad pedes vsq; sub armatura oleum per totum corpus fluebat, carnemq; non secus ac flamma depascebatur: quod natura facile calefceret, seroque pro sui pinguedine refrigeraret. Thoracibus autem & galeis illigatis incendij fuga non erat. Nunc autem salientes, nunc incuruati dolore, de pontibus decidebant. Ad suos autem contranitentes tutò recedere non poterant, quoniam facile ab insequentibus vulnerabantur. Sed neq; Romanis virtus in rebus aduersis, nec Iudæis prudentia defuit. Romani enim licet oleo perfusi mirabilia pati viderentur, tamen in eos, qui perfuderant ferebantur, præcedentem quisq; incurfando, tanquam ipse impetum retardaret. Iudæi verò progressum eorum dolo altero deceperunt, cum fœno Græco decocto pontium tabulata perfunderent: quibus illi dilabentes retrahebantur, vt neque fugientium quisquā, neque aggredientium firmo posset eniti vestigio: sed alij quidem resupinati per ipsas pontium tabulas calcarentur, multi verò super aggeres deicerentur: & qui cecidissent, à Iudæis feriebantur: qui Romanis desilientibus conflictu iam liberi, facillimè tela dirigebāt. Cum autem multa milites mala in hac perpetua pugna dux videret, sub vesperam eos reuocat: quorum non paucis trucidatis, plures sunt vulnerati. Ex Iotapata verò sex viris mortuis, plures quam trecenti saucij translati sunt. Hoc autem modo pugnatum est Iunij mensis die vigesimo. At Vespasianus eorum causa quæ acciderant, consolatus exercitum, postquam ira vidit accensum, neque tam exhortationem quam opus deposcere, aggeres quidem altius tollit. Tres verò turres quinquagenarum pedum in excelsum iubet erigi, ferro vndiq; tectas, vt & pondere stabiles essent, neq; ignibus expugnarentur: easq; super aggeres collocat, iaculatoribus & sagittarijs, itemq; leuioribus missilium machinis plenas, funditorum quoque fortissimis. Qui cum non conspicerentur propter altitudinem turrium & loricas, ipsi eos qui super murum astarent facile conspicuos, telis feriebant. At illi cum neque à vertice venientes sagittas facile declinarent, neq; vlciſci possent quos non viderent: altitudine quidem turrium librata manu iacula superante: ferro autem, quo erant septæ, flammis obstante: ob hæc defensionem muri deserunt: oppugnationemq; tentantibus promptè occurrunt. Et Iotapateni quidem ita resistebant, quamuis multi in dies singulos occumberent, neq; contra mali quicquam hostibus facerent, quod eos sine periculo prohibere non poterant.

feruenti oleo hostes perfundens ab urbis muris abigit.

pontium tabulata fœno Græco decocto perfundens Romanos repellit.

Vespasianus aduersus Iotapatenos turres ferro obductas erigit.

Iotapateni Vespasiano fortiter resistunt.

Iapha expugnatio à Traiano & Tito. CAP. XI.

I S autem diebus Vespasianus ad finitimam quandam Iotapata ciuitatem euocatus, cui nomen est Iapha, nouas res affectantem, & propterea, quod Iotapatenos præter spem restitisse audierat, insolescentem, mittit eò Traianum decimæ legionis rectorem, dans ei duo millia peditum & equites mille. Ille autem cum oppidum contra expugnationem munitissimum reperisset (nam præter naturam qua tutum erat, etiam muro duplici cingebatur) habitatores verò eius vidisset paratos ad pugnam sibi obuios processisse, prælium cum his committit: eosq; paulisper reluctatos, in fugam vertit: quos vestigijs consecuti Romani, exterioris muri ambitum quò confugerant, cum ipsis irrumpunt: secundum autem murum petentibus, ciues sui clausere ciuitatem, metu scilicet, necum his rursus hostes intraret. Profecto autem Deus Galilæorū clades Romanis donabat, quæ etiam tunc ciuitatis eius vniuersum populū exclusum necnibus proprijs, ad interitum hostibus dedit audissimis cædium. Multi enim simul ruentes ad portas, multumque nomi-

Traianum Iapha expugnat.

Iapha à suis excluduntur.

Ioseph.

T. marian

natim præpositos inclamantes, inter ipsas preces mactabantur, quibus hostes unum murum, alterum ciues clauferant: & inter medios coacti mutorum ambitus, multi quidem sociorum gladijs transfigebantur: infiniti verò à Romanis interficiebantur, ne ad vlciscendum quidē recepta fiducia. Nam præter hostilem metum, etiam domestica peditio eorum animos fregerat. Denique moriebantur, non Romanos, sed Iudæos execrando, quoad omnes interire numero hominum, duodecim millia. Vnde Traianus vacuam esse ciuitatem pugnatoribus reputans, & si qui adhuc intus essent, nihil eos ausuros esse existimans præ timore, imperatori excidium referuauit: eumque per nuncios rogauit, vt filium suum Titum mitteret, si nem victoriæ impositurum. Ille autem laboris aliquid superesse ratus, cum milite filium misit, hoc est, quingentis equitibus, & peditibus mille. Qui maturè ad ciuitatem profectus sic ordinauit exercitum, vt in læuo quidem latere Traianum cōstitueret, ipse verò in dextro obsidioni præflet. Itaque militibus scalas muris vndique applicantibus, cum paulisper desuper Galilæi obstitissent, continuò mœnia reliquerunt. Titus verò citisq̃ue comites saltu demissi, maturè ciuitatem obtinuerunt. Tumque vehemens cum his, qui se intus congregauère, pugna commissa est: nunc per angusta viarum irruentibus validissimis, nunc fœminis ex tectorum culminibus, quæ fortè inuenissent, tela lactantibus. Et hoc quidem modo usque ad sextam horam sustinuerè conflictum: absumptis autem bellatoribus, cætera multitudo, & sub diuo, & per domos, senes pariter ac iuuenes mactabantur. Denique virilis sexus, præter infantes, nullus remansit, qui cum mulieribus abducti sunt seruitio. Interemptorum quidem in ciuitate, & in primo congressu, numerus fuit quindecim millia: captiui autem duo millia centum & triginta. Hæc Galilæis clades contigit quinto & vigesimo die Iunij mensis.

De Samaritis à Cereale dimissis. CAP. XII.

Samaritæ in monte Garizin congregati.

ED. ne Samaritæ quidem alieni à calamitatibus remanere. Hi namque in monte Garizin, qui est illis sanctissimus, congregati, locis suis expectabant: belli autem minas eorum conuentus ac spiritus habere videbatur: nec saltem vicinorum malis corripiebantur, sed inconsulta suarum virium infirmitate, secundis Romanorum rebus exterriti, prona in tumultum voluntate pendebant. Vespasiano autem placebat motus antecapere, eorumque impetus præuenire. Nam & si præsidij tota Samaritica regio cincta erat, tamen eorum multitudo qui coierant & conspiratio timebatur. Ea que causa Cerealem quintæ legionis tribunum, cum sexcentis equitibus tribusque peditum millibus mittit. Ille autem ad montem quidem accedere, prælioque congregi nequaquam tutum esse duxit, quod hostes plurimi desuper essent: milites verò circumvallatis vndique montis radicibus, tota eos die custodiebant. Euenit autem aquæ tunc indigentibus Samaritis, etiam graues accendi æstus (erat enim tempus æstatis, neque se rebus necessarijs vulgus instruxerat) adeo vt nonnulli quidem vna die siti morerentur, multi verò eiusmodi morri seruitium præferentes, ad Romanos transfugerent: ex quibus cognito Cercalis, illos etiam, qui adhuc perseverarent, malis infraçtos, montem ascendit: & circum hostes exercitu constituto, primum eos ad fœdera hortabatur, atque vt salui esse mallent rogabat: si arma proiecissent, tutos fore promittens: deniq; quia persuadere non posset, aggressus eos occidit omnes. Erant autem vndecim millia & sexcenti. Hæc Iunij mensis vigesimo & septimo die gesta sunt: atque his calamitatibus Samaritæ oppressi sunt.

Aquæ in monte Garizin penuria.

Vespasianus Samaritum infestat.

Samaritarum caforum numerus.

Iotapata excidium. CAP. XIII.

Transfuga confluunt ad Vespasianum.

OTAPATENSIS autem diu durantibus, & præter spem aduersa tolerantibus, quadragesimo quidem ac septimo die, Romanorum aggeres super murorum altitudinem sunt elati. Quidam verò ad Vespasianum eodem die profugus venit, paucitatem ciuium & infirmitatem simul eorum enuncians: quodque diuturnis vigilijs, & prælijs assiduis consumpti, minimè quidem vterius vim ferre possent, verum deolo etiam caperentur, si quis instaret. Circa extremam namq; vigiliam, quando & malorum reliquiem habere viderentur, & maximè defatigatos custodes matutinus somnus occupat, dormire eos dicebat, eademq; hora inuadendos esse suadebat. Vespasiano autem, quia fidē nosset inter se Iudæorum, quantaq; superbia poenas contemnerent, transfuga suspectus erat: nam & antea quidam ex Iotapata captus, omne tormentorum genus fortiter pertulit, & cum ac flammis quidem coactus, quid intus ageretur, hostibus exquirentibus prædidisset, mor-

- A** tem deridens cruci suffixus est. Eidem tamen proditori coniectura faciebat, fortasse illum vera dicere ipse aut nihil ex eius fallacia magnū sibi existimans esse metuendum, asseruari hominem iussit, & ad occupandam ciuitatem parabat exercitū. Hora igitur, quę fuerat indicata, silentio muros petebat: primusq; incedebat Titus cum vno ē tribunis Domitio Sabino, paucis ex quinta decima legione comitatus. Interfectis autē vigilibus, in ciuitatem ingrediuntur, *Iotapata capiunt.* & post eos Sextus Cerealis tribunus, & Placidus, subiectos sibi milites introducebant. Arce verō occupata, cum hostes in medio oppido versarentur, iamq; planē dies esset, ne tunc quidem illi, qui capri tenerentur, adhuc excidium sentiebant, multo labore somnoq; pariter dissoluti. Et si quis euigilasset, nebula visus eius hebetauit, quę casu tūc plurima se circa oppidum fuderat, donec totus irrupit exercitus: soloq; malorum periculo exuscitati sunt, mortientesq; demū se periisse crediderunt. Romanos autem memores quid obsidionis tempore pertulissent, neq; parcendi cuiquam, neq; miserendi quenquam tangebat cura: sed ex arce plebem ad prona compulsam facillimē trucidabant, vbi loci difficultas pugnacib⁹ quocūq; negaret copiam resistendi. Viarum namq; angustijs pressi, ac per decliua dilabentes, fluentē desuper bello obtrebantus. Id multos etiam, qui circa Iosephum lecti erant, vt manibus proprijs liberarentur incitauit. Nam cum se viderent Romanorum neminem posse occidere, ne Romanorum manibus oppeterent, pręuenerunt, & in extrema parte ciuitatis congregati, semet interfecerunt. Quicunq; tamen vigilum primi captam ciuitatem senserant, in quandam turrē septentrionalem fuga recepti, aliquandiu quidem restiterunt: deinde circumfusi hostium multitudine, serō dextras dedere: hisq; instaribus, mortem suam æquo animo prębuerunt. Potuissent autem incruento Romani obsidionis sine gloriari, nisi vnus ex ipsis occidisset centurio, Antonius, peremptus insidijs. Nam quidam ex his, qui ad speluncas confugerant (erant autem plurimi) rogabat Antonium, dextram sibi porrigere, ad fidē salutis ac pręsidium, quo tutus ascenderet. Cumq; is manum porrexisset incautē, hasta ille pręuentum sub inguine perculit, statimq; confecit. Illo quidem die comparentem multitudinem peremere Romani. Postea verō secutis diebus scrutando latebras, per euniculos & speluncas in omnem sęuebant ætatem, pręter infantes ac fœminas. Itaq; captiui quidem mille ducenti congregati erant: quadraginta verō millia connumerata sunt excidij tempore pugnīs superioribus mortuorum. At Vespasian⁹ ciuitatem ipsam excindi iubet, castellaq; eius omnia exurit. Iotapata quidem ita deuicta est tertio decimo imperij Neronis anno, calendarum Iuliarum die.

Quomodo Iosephus captus vitam suam redemerit facto & uerbis.

CAP. XIII.

- R**OMANI verō Iosephum requirentes, & proprię indignationis causa, & quod imperatori operę pręrium videbatur (captus enim, maxima pars belli esset) mortuos itemq; abditos rimabantur: ille autem in exitio ciuitatis fortunę quodam vius auxilio, per medios se hostes surripuit, & in quandam profundum puteum saltu demissus est, cui amplum specus adiūctum erat à latere, quod supra scrutantes videre nō possent: vbi XL insignes viros latitantes offendit, rerumq; vtiliū apparatus, qui non paucis diebus sufficeret. Hostibus autem omnia complexis, interdiu quidem se occultauit: nocte verō sursum ascendens, vigilias explorabat, vt fugeret. Cumq; omnia vndiq; ipsius causa maximē custodirentur, neq; fallendi spes esset, in speluncam iterum descendebat: biduumq; ibi delituit. Tertia verō die, capta quadam muliere, quę cum ipsis fuerat, indicatus est. Tumq; Vespasianus properē duos tribunos Paulinum & Gallicanum, iussos pacem dare Iosepho, & hortari eum, vt ascenderet, mittit. Quibus tamen ille rogantibus, postquā ad eū venerūt, fidemq; pro salute dantibus minimē paruit. Ex his autem magis, quę pati meritis esset, qui plurima commisisset, quā ex naturali mansuetudine rogātium, suspicionem colligens, velut ad poenam euocaretur, timebat: donec Vespasianus tertium quoq; tribunum Nicanorem, Iosepho notum, atq; olim consuetum misit. Is autem quā mite in eos Romanorum esset ingenium, quos semel subiugassent, referens: quodq; ipse Iosephus virtutis causa magis admirabilis, quā inuisus ducibus haberetur: essetq; Imperatori studium non eū ad supplicium ducere, quod etiam sine deditione sibi liceret exigere, sed conseruare potius virum fortem: his addēbat, quod nec Vespasianus, si quid dolo moliretur, amicum ad id mitteret, vt rem optimam pessimā, hoc est, perfidiā prætexit amicitiam: neq; semetipsum illi, vt amicum falleret, obtemperaturum fuisse. Verū Iosepho etiam post Nicanoris dicta hæ

Ioseph.

T 2 sitante,

stante, milites quidem irati, speluncæ ignem submittere properabant. Sed retinebat eos **A**
belli ductor, viuum Iosephum capere plurimi pendens. Nicanore autem vehementer in-
stante, vbi etiam hostilis multitudinis minas comperit Iosephus, nocturna somnia remini-
scitur: quibus ei Deus & futuras Iudæorum clades, & quæ Romanis essent euentura princi-
pibus, ostendit. Erat autem interpretandis quoque somnijs idoneus, & coniectare quæ am-
biguè diuinitus dicerentur, sciebat: qui & sacros prophetarum libros nouerat, quod & ipse
Deum precatur: sacerdos esset, & parentibus sacerdotibus procreatus. Illa igitur hora quasi Deo plenus, & re-
centium somniorum, quæ horrenda viderat, simulacra mente complexus, occultas preces
Deo offert. Et quia Iudæorum, inquit, labefactari tibi rem creator placuit, fortuna verò ad
Romanos tota migravit, animamque meam, quæ futura prædiceret, elegisti, do quidem ma-
nus sponte Romanis & viuo: testor autem, quod non proditor, sed tuus minister ad eos ibo. **B**
se dedit. Simulque his dictis Nicanori consentiebat. Verum qui vnà confugerant Iudæorum, post-
quam intellexerunt Iosephum rogantibus cedere, vniuersi circumstantes clamabant, certè
plurimum ingemiscere leges patriæ. Vbi sunt, quæ Iudæis Deus annuit? quibus mortem
contemnentes animas indidit? Vita Iosephe captus es, lucemque pateris intueri seruientem
quàm citò tui oblitus es? quàm multos pro libertate mori persuasisti? falsam profectò opini-
onem fortitudinis habebas; falsamque prudentiæ, si salutem apud eos speras, cum quibus ita
dimicasti: aut si hæc etiam cerra sunt, ab illis tamen te seruari cupis. Sed quamuis te Roma-
norum fortuna tui obliuione perfuderit, nos tamen patriæ gloriæ consulentes, & dexteram
tibi & gladium commodabimus: tu verò siquidem sponte moriare, dux Iudæorum: si verò **C**
*Iosepho mortem
sui minatur.* inuitus, proditor morieris. Vix hæc elocuti sunt, & intentatis ei gladijs, occidendum illum
comminabantur, si Romanis pareret. Timens igitur impetum Iosephus, & se Dei præcep-
torum proditorem esse ratus, si ea non renunciaffer morte præuentus, argumentis eos Phi-
losophiæ necessariò tractare incœpit. Et quid enim tantopere, inquit, ô socij, propriæ carnis
*Iosephi ad socios
oratio.* auidi sumus? aut cur amicissimas inter se res, corpus & animam in dissensionem vocamus?
mutatum me esse quispiam dicet? sed Romani hoc sciunt. Optimum in bello mori: sed lege
belli, hoc est à victoribus trucidari. Proinde siquidem Romanorum ferrum deprecor, verè
meo gladio meaque manu sim dignus: sin illi hosti suo parcendum putât, quanto iustius nos
ipsi nobis pepercerimus? Quippe stolidum est ea circa nos admittere, pro quibus ab illis dis-
sessimus. Pulchrum enim esse, pro libertate mori, & ipse fateor, pugnando tamen, & illorum **D**
Ad illu insanibus, qui eam præripuere: nunc autem neque prælia nobis obstant, neque nos interficiunt.
Itidem autem timidus est habendus, qui mori non vult, cum opus est, & qui vult, cum non
oportet. Præterea quis nos metus prohibet ad Romanos ascendere? nēpe mortis. Ergo quæ
ab hostibus dubiè suspecta formidini est, eam certam ipsi nobis irrogabimus? Verum serui-
tutem dicet aliquis. Valde quidem nunc liberi sumus. At viri fortis est, semet occidere. Imò
verò ignauissimi, quantum opinor. Nam & gubernatorem timidissimum puto, qui tempe-
statem metuens, ante vim turbinis nauem sponte submergit. Quin etiam propria manu pe-
rire, à communi omnium animalium natura discrepat, eoque modo in creatorem nostrum
*Pœdissimum esse,
sibi ipsi manus
adferre.* Deum summū scelus admittitur. Nullum est animal, quod ex industria vel per se moriatur.
Siquidem naturæ lex validissima, vt velint viuere, in omnibus sita est: idcirco & qui nobis a-
dimendum id putât, hostes ducimus, & quos nostros insidiatores putamus, pœna persequi-
mur. Deum verò indignè ferre non arbitramini, cum donum eius homo despiciat? Ab illo
enim accepimus, vt essemus: rursusque, vt esse desinamus, illi reddendum est. Corpora qui-
dem cunctis mortalia sunt, ex caduca materia fabricata: anima verò semper immortalis est:
*Anima Dei par-
ticula in corpori-
bus collocata.* Deique particula in corporibus collocata. Si quis ergo depositum hominis surripuerit aut
male tractauerit, pessimus statim ac perfidiosus habetur. Si Dei depositum ex proprio corpo-
re quis eiecerit, eum se latuisse quem læserit æstimabit? Et seruos quidem fugientes vlisci,
iustum creditur, quamuis nequam dominos fugerint: ipsi verò Deum fugientes, & optimū
Deum, impiè facere non videbimur? An ignoratis, quod eorum, qui lege naturæ vitæ exeunt,
acceptumque Deo debitum soluunt, cum id qui dedit recipere voluerit, perpetua laus do-
musque ac familia stabiles sunt? puræ autem & quæ intocantes exaudiant animæ, re-
tinent locum in cœlo adeptæ sanctissimum: atque inde rursus voluentibus sæculis, casta
*Dei iniuria au-
tores vlascitur.* corpora iubentur incolere. Quorum verò manus in se ipsos insanierunt, eorum animas
tenebrosior Orcus suscipit: pater autem illorum Deus autores iniuriæ per nepotes vlasci-
tur. Hinc & Deo inuisū est, & à sapientissimo legis nostræ conditore coercetur. Denique si
qui

- A** qui se occiderint, apud nos quidem vsq; ad solis occasum insepultos abijci decretū est, cū etiam hostes sepeliri fas esse ducamus: apud alios autem & dextræ iubetur abscindi eiusmodi mortuorum, quæ in ipsos armatæ sūt: quoniā vt corpus ab anima, ita manū esse à corpore alienā existimarent. Pulchrum est igitur, o socij, iusta sentire, neq; humanis cladibus addere, vt Creatorē omniū impietate lædamus. si salui esse volum⁹, salui simus: nec. n. salus apud eos ignobilis est. quib. tāris virtutē operib. demonstrauim⁹. Sin mori placet, ab his occidi perpulchrum est, qui nos ceperint. Non migrabo ego in hostium locum, vt ipse mei proditor fiam. Multo enim stolidior sim, quā qui ad hostes vltro profugiūt, siquidem illi salutis suæ causa id faciunt: ego verò interitus, & quidem mei. Romanorum tamen insidias votis expeto.
- B** Nam si me & post iunctas dextras perimant, magno animo paratoq; moriar, mendacij perfidiam pro victoriæ solatio mecum auferens. Multa quidem in hunc modum Iosephus, vt à cæde propria socios dehortaretur, dicebat. Illi autem obstructis auribus desperatione, quæ se iam dudum morti deuouerant, concitantur: & alij aliunde cum gladijs accurrentes ignauiam exprobrabant: & quasi cum mox percussurus, quisq; adoriebatur. Ille autem cū aliū nominatim vocaret, alium vultu ducis intueretur, alterius dextram prehenderet, alium precibus exoraret, varia mētis affectione (vt in tali necessitate) distractus ferrum omnium à cæde sua prohibebat, non secūs vt ferē bestiæ circumclusæ, ad eum semper qui se contingeret, ora conuertens. Illorum aut, qui ducē in extrema quoq; clade reuerēdum putabāt, debilitabantur dextræ, gladij q; de manibus elabebantur: multi cū manus ei afferrent, sponte frameas dimittebant. Iosepho autem non defuit in desperatione consilium, sed fretus Dei prouidentia, salutem in periculum mittit. Et quoniam mori decretum est, inquit, agite, cædes mutuas fortiamur: & cui obrigerit, manu sequentis occumbat, atq; ita omnium fortuna perambulet, neq; sua se quis dextera feriat. Iniustum est enim, cæteris interemptis, ex alijs quæquam si poenituerit, saluum esse. Visus est vera dicere, & quod persuasit agitur: vt fors cuiq; obtigit, paratam ei, qui sequeretur necem suam præbebat, quasi mox etiam duce perituro. Cum Iosepho enim perire, vita dulcius æstimabant. Remansit autem ipse cum altero, siue fortuna dici poterat, siue Dei prouidentia. Consultoque prospiciens, ne vel forte grauaretur, vel si nouissimus recessisset, gentilis cæde pollueretur: illi quidem, fide interposita, vt uiueret persuasit: ipse verò hoc modo & Romanorum & domestico bello liberatus, ad Vespasianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani visendi eius gratia occurrebāt: & cū se circa ducem premeret multitudo, varius tumultus erat: his exultantibus, quod captus esset, alijs minitantibus, nonnullis autem propius eum videre certantibus. Et qui longius quidem aberant, hostem interficiendum esse clamabant: qui verò propius erant, facta eius reputantes, mutationes stupecebant. Rectorum autem nemo fuit, qui licet antè irasceretur nomini eius, viri aspectu non mitior factus sit. Titum verò præter alios & fortis Iosephi animus in calamitatibus, & ætatis eius misericordia capiebat: qualisq; pridem fuisset in prælijs reminiscenti, & qualis nunc sit in hostium manibus positus intuenti, succurrebat quanta esset fortunæ potentia, quāmq; velox belli momentum, humanarum autem rerum nihil firmum atque perpetuum. Quamobrem multos ad miserationem Iosephi pertraxit: plurimaq; salutis eius pars Titus exitit apud patrem. Vespasianus tamen quasi missurus eum Cæsari, vt cautissimè custodiretur præcepit. Quo audito, Iosephus aliquid ei soli se dicere velle ait. Summotisq; ab illo omnibus alijs præter filium Titum, ac duos amicos: Tu qui dem, inquit, Vespasiane, tantum hoc putas, Iosephum te habere captiuum: ego autem maiorum ad te nuncius venio, præmissus à Deo: alioquin Iudæorum legem sciebam, & quemadmodum duces exercituum mori deceret. Ad Neronem me mittis? quid ita? quasi qui Neroni vsq; ad te successuri sunt, mancant. Tu es Cæsar Vespasiane & Imperator, atque hic filius tuus: me autem colligatum arctius tibi asseruato: nam Dominus quidem non mei solius es tu Cæsar, verum etiam terræ marisq; ac totius hominum generis. Me autem ad maiorem poenam custodiri oportet, si ex tempore & subito in Dominum ista cōfingo. His dictis Vespasianus statim quidem fidem non habere videbatur, eaq; Iosephum existimabat salutis gratia cōminisci, paulatim verò ad credendum impellebatur, iam pridem illum excitāte ad imperium Deo, sceptraq; multis præmonstrante alijs portētis. Sed & in alijs verum esse Iosephum deprehenderat. Altero namq; amicorum, qui secretis intererant, admirari dicente, quemadmodum (nisi hæc deliramenta sint) neq; Iotapatenis de excidio, neq; sibi de captiuitate quicquā diuinasset, vt à se iram depelleret: Iosephus Iotapatenis ait se prædixisse, quod

Violentia manus sibi metipsis iuerentium p. xna.

Iosephus ad Vespasianum adducitur.

Titus erga Iosephum clementia

Iosephus Vespasianum alloquitur.

Iosephi vaticinium de Vespasiano & Tito.

Iosephi de Iotapata & seipso vaticinium.

Iosepho.

T 3 essent

post diem septimum & quadragesimū eos maneret exitium, quoddā ipsum Romani viui v
essent in custodia retenturi. Hæc in secreto quæsitā, Vespasianus vbi vera esse comperit à cap
tuis, etiam quæ de se dixisset credibilia cæperat existimare: sed neq; custodiam Iosepho, nec
vincula remittebat: vestimentis autem alijsque muneribus eum donare benignissimeque
fouere non desinebat, etiam Tito magnam honori eius operam commodante. Quarto au
tem die mensis Iulij Vespasianus in Prolemaida reuersus, inde in loca maritima Cæsaream
peruenit, Iudææ maximam ciuitatem, & quæ maiorem incolarum partem Græcos haberet.
Igitur & exercitum & rectorem indigenæ omni fauore ac benignitate suscipiunt, affectu
quidem quo Romanos diligerent, plus autem illorum, qui excisi fuerant odio: vnde etiam
multi simul, vt de Iosepho supplicium sumeret, cum clamore præcabantur. Vespasianus au
tem de ista quidem petitione, velut ab inconsulta multitudine oblata, nihil respondendo
dissoluit: legionum verò duas quidem hyematū apud Cæsaream posuit, quod oportunā
videret esse ciuitatem. Decimam verò & quintā Scythopolim misit, ne totius exercit⁹ mo
lestia Cæsaream premeret. Erat autem illa quoque aprica per hyemem, quantum æstatis ca
loribus æstuosa, vt in planicie sita atque maritima.

Ioppe denuò capitur. CAP. XV.

*Vespasianus Iose
phum munerib.
fouet.*

*Iosephus ad sup
plicium petitur.*

Scythopolis.

*Ioppe seditionis
receptaculum.*

V M hæc aguntur, collecta non exigua multitudo, qui vel ab hostibus seditione
defecerant, vel ex ciuitatibus euerfis effugerant, Ioppen sibi receptaculo renouāt,
quam antea vastauerat Cestius. Et quia terra quam vastauerat arcebantur, migran
dum in mare censuerunt: ac piraticis nauibus fabricatis, in Syriam ac Phænicen,
itemq; in Aegyptum commeantes, plurimos latrocinij prædabantur: omnibusque nau-
gijs inuium faciebant illarum partium pelagus. Sed Vespasianus cognito quid constitui-
sent, equites in Ioppen, necnon & pedites mittit, hiq; nocte in ciuitatem, quod incusto-
dita erat, ingressi sunt. Eius autem habitatores, postquam irruptionem præsenferant, ne tūc
Romanos arcerent, metu deterriti, naues fuga perierunt: & in his, vltra contiguum sagittæ
spatium, pernoctauere. Cum verò Ioppe natura esset importuosa (namque in asperum cæ-
teraq; arduum littus desinit, ac summis vtrinque cornibus leuiter incuruum, quæ vastè su-
persunt, & ingentibus procellis pelagus turbant: vbi etiam nunc Andromedæ catenarum si-
gnis extantibus, fabulæ veteris fides ostenditur: aduersus autem aquilo feriens littora, sum-
mos in obiectas cautes fluctus aflagit, solitudinēq; in tutiorem efficit stationem) in eo salo
fluctuantibus Ioppenis, prima luce violentius, quem illac nauigantes Melamboream vo-
cant, flatus incumbit: & alias quidem naues inter se, alias verò collisit in scopulos: multæ au-
tem cum magna vi aduerso æstu, nirentur ad pelagus (nam & littus saxis infestum, & ho-
stes in eo constitutos timebant) sublata in sublime gurgite mergebantur: & neque fugæ vi-
piam locus erat, neque manentibus spes salutis: cum & mari ventorum, & ciuitate Romano-
rum violentia pellerentur. Itaque multi vlulatus collisis nauibus audiebantur, & multi cre-
pitus fractis. Ioppenorum autem fluctibus pars obruti, pars naufragijs implicati morieban-
tur: nonnulli autem ferro se interficientes, veluti id satius esset, mare præueniebant: plurimi
autem euecti fluctibus, scopulis carpebantur: vt & pelagus sanguine redundaret, omnisque
ora maritima cadaueribus impleretur: cum etiam ad littus appulsos, in eo stantes Romani
milites trucidarent. Eiectorum autem corporum quatuor millia ducenta fuerunt. Ita captā
nullo prælio ciuitatem Romani funditus eruunt. Ioppe quidem hoc modo breui tempore
bis à Romanis excisa est, Vespasianus autē, ne rursus eò piratæ confluerent, castris in arce mu-
nitis, ibi cum peditibus paucis equitatum reliquit: vt hi quidem locis suis manentes, eadē
castra defenderēt: equites verò omne circum territorium peragrantes ad fines Ioppes, vicos
& oppidula simul exurerent. Illi igitur præceptis obedientes, in dies singulos incurfando,
excindebant totas regiones atque vastabant. Vbi verò Iotapatē apud Hierosolymam casus
nunciatus est, primò quidem plurimi & pro magnitudine calamitatis, & quod nemo, qui se
vidisse diceret, quæ iactabantur, aduenerat, non credebant. Nec enim vel nuncius aliquis su-
perfuerat: sed ipsa per se fama excidium prædicabat, velox nuncia tristium: paulatimque per
finitimos veritas ambulabat, & apud omnes ambiguitate certior habebatur. Quin etiam re-
bus gestis plura, quæ facta non erant affingebantur: & in excidio ciuitatis peremptus diceba-
tur esse Iosephus: quæ res maximo luctu repleuit Hierosolymam: & per singulas domos itē
que cognationes, amissorum quisque lugebatur à suis: luctus verò ducis publicus erat. Et hi
quidem hospites, alij propinquos, amicos alij, nonnulli etiam fratres flebant: Iosephum autē

*Vespasianus ex-
ercitum Ioppen
mittit.*

*Ioppe importu-
osa.*

*Andromeda ca-
tenarū vestigia.
Quid. 4. Metam.
fermē sub finem.*

*Ioppeni nauigā-
tes fluctuū tēpe-
state multi obru-
ti.*

Ioppe diruitur.

*Iosephus perem-
ptus dicitur.*

A vniuersi: adeo vt per dies xxx nunquam lamenta in ciuitate cessarent, magnaq; mercede conducerentur tibicines neniurum. Tempore autem ueritate reuelata, vbi de Iotapata quidem vt res habebat, fictum verò quod de Iosephi morte vulgabatur, cumque viuere & cum Romanis esse compertum est, ac supra captiui fortunam à ducibus honorari: tantam in eum viuum iracundiam, quantam prius cum mortuum crederent beneuolentiam, conceperunt. Et ab alijs quidem ignauix, apud alios prodicionis arguebatur: totaque in eum ciuitas plena erat indignatione atque conuitijs. Vltro autem his vulneribus excitabantur, magisque accendebantur rebus aduersis: & offensio, quæ prudentibus ne similia perferant cautionis & custodiæ causam præbet, ad alias calamitates tanquam stimulus incitabat: & malorum semper incipiebat ex fine principium. Deniq; maiore in Romanos impetu ferebantur, velut in Iosephum pariter vindicaturi. Hierosolymorum quidem habitatores eiusmodi turbis agitabantur.

a Iudeis velut mortuus, defloratur.

Extrema Iudeorum insania.

Deditio Tiberiadis. CAP. XVI.

VESPASIANVS autem studio visendi regnum Agrippæ (nam & ipse rex inuitabat, rectorem cum exercitu simul paratus accipere domesticis diuitijs, ac per eos ægras partes regni compescere) motis ex Cæsarea maritima castris, in eam quæ Philippi dicitur Cæsaream demigravit: ibique per dies viginti milite recreato, ipse quoque rerum gestarum gratias Deo referens in epulis erat. postquã verò Tiberiada quidẽ nouas res cupere, ac deficere Taricheas audiuit (ad regnum autem Agrippæ vtrique pertinebat) decreto apud se vndique Iudeos excindere, opportunum esse credidit aduersus eos exercitum ducere, simul vt Agrippæ hospitio vicem rependeret, potestati eius ciuitatibus creditis. Igitur filium suum in Cæsaream, vt inde militem Scythopolim traduceret, mittit. Hæc autem ciuitas Decapoleos maxima, & Tiberiadi vicina est. Quò cum ipse venisset, ibi filium præstolabatur. Deinde cum tribus vltà legionibus progressus, ad trigesium à Tiberiade stadium, in quadam mansione conspicua nouarum rerum studiosis, cui nomen est Enabris, castra ponit: atq; hinc decadarchum Valerianum cum equitibus L mittit, qui pacifico sermone oppidanos alloqueretur, & ad fidem inuitaret. audierat enim quòd pacem populus desideraret: à nonnullis autem ad bellum eum cogentibus, seditionem pateretur. Itaque Valerianus vbi muro appropinquauit, & ipse de equo desiliit, & suos comites idẽ facere iussit: ne laceßendi prelij causa, potius venisse videretur. Sed priusquam verbum faceret, armati excurrere in eum seditiosi, qui erant validiores, rectore quodã nomine Iesu, Tobie filio, latrocinialis agminis principe. Valerianus autẽ, neque præter mandata ducis prælio congregi tutum ratus, etiam si de victoria certus esset: pugnamque periculosam esse, si cū multis pauci, & instructis imparati confligerent, inopinata præterea Iudeorum stupefactus audacia, & ipse pedes refugit, & quinque alij similiter equis relictis: quos Iesus eiusque socij, veluti pugna non insidijs captos, læti in oppidum ad duxerunt. Id autem veriti seniores, & qui eminere in populo videbantur, in Romanorũ castra profugiunt: adhibitoq; sibi rege, ad Vespasiani genua simpliciter accidunt, ne se despiceret obsecrantes: neque quæ paucorũ esset, totius esse ciuitatis insaniam existimaret: sed populo parceret, qui semper amica Romanis sentiret: magisque vltũ iret defectionis autores; à quibus ipsi olim ad foedus venire properantes, nunc vsq; ne id facerent asseruati fuissent. His eorum precibus, quanquam toti ciuitati propter equorũ rapinam infernus esset, indulgit. nam & Agrippam videbat eius oppidi causa trepitare. Fide autem per eos populo data, Iesus eiusque socij, tutum sibi non esse rati apud Tiberiada consistere, ad Taricheas confugiunt. Posteroque die Vespasianus in arcem præmittit cum equitibus Traianum, qui multitudine an omnes pacem cuperent, experiretur. Cognito autem populum eadem sentire, quæ supplices, ad ciuitatem ducebat exercitum. Illi autem portis ei patefactis, cum faustis ominationibus obuiam prodeunt, salutis datorem ac benemeritum acclamantes. Cùm verò militem angustiaditus remorarentur, murorum partem dirui Vespasianus ex meridiano latere iussit, eoque pacto dilatauit ingressum: vt præda tamen & iniurijs abstergerent, in gratiam regis edixit: eiusdemque causa muris pepercit, spondentis habitatores eius posthac cum reliquis fore concordet: alijsque modis malis affectam ciuitatem ex dissensione recreauit.

Vespasianus in Cæsaream Philippi demigrat.

Scythopolis.

Iesus Tobie filio, latrocinialis agminis principe, quinque ex Romanis cepit.

Vespasianus populum ad pacem vocat. Tiberiadis deditio.

Tarichearum
fuit ac munitio.
Genesar.

Et inde ab ea digressus, inter ipsam & Taricheas castra posuit, muroque firmavit, belli sibi moras illic fore prospiciens: quod omnis barbarum cupiens multitudo ad Taricheas conflueret, munitione confisa ciuitatis, & lacu, qui Genesar ab indigenis appellatur. Etenim ciuitatem ita ut Tiberias sub monte positam, qua lacu non alluebatur vndique muro validissimo, sed minore tamē quam Tiberiada, Iosephus cinxerat. Nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarum itemque virium copia communi erat: Taricheis verò largitatis eius reliquiae profecerunt: Scaphas autem plurimas in lacu paratas habebant: ut in eas videlicet, si terrestri praelio vincerentur, refugerent: simulque ad nauale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munientibus, Iesus eiusque socij neque multitudine hostium, neque disciplina militum perterriti, cursu in eos irruunt: primoque impetu disiectis muri fabricatoribus, ac parte aliqua aedificij dissipata, ubi armatos congregari viderunt, antequam mali aliquid paterentur, ad suos refugiunt: eosque insecti Romani, ad nauigia compulsi. Et illi quidem tantum profecti, unde Romanos contingere missibus possent, anchoras iaciunt: & sicut acies assolent, de castris inter se nauibus, aduersus hostes in terra constitutos, nauali praelio decertabant. Audito autē Vespasianus magnam eorum multitudinem in proxima ciuitati planicie congregatā, filium suum cum sexcentis equitibus lectis eō mittit. Qui cum infinitum hostium numerum reperisset, patri quidem maioribus auxilijs opus esse mandauit: Ipse verò equitum plerosque, etiam priusquam subsidia venirent alacres esse videns, cum nonnulli eorum multitudinem Iudeorum formidarent, unde exaudiri posset constitit: & o Romani, ait, pulchrum est namque in principio sermonis admonere vos generis vestri, ut qui cum quibus pugnaturi sumus sciatis: nostras enim manus nemo vnquam toto orbe hostis ullus euasit: Iudaei verò, ut etiam pro his dicamus aliquid, ad hoc usque tempus uicti non defatigantur: itaque oportet illis in aduersis rebus constanter dimicantibus, etiam nos in secundis perseverantius laborare: aperta quidem fronte vobis plurimum alacritatis inesse conspiciens, gaudeo: vereor autem, ne cui vestrum tantum timorem multitudo hostium latenter incutiat. Igitur quisque iterum cogitet, qualis cum quibus decertabit: quodque Iudaei, licet satis sint audaces, mortemque contemnant, incompoti tamen bellorumque imperiti sunt, vulgus recte potius, quam exercitus appellandi. De vestra verò peritia atque ordinatione referre quid opus est? Nempe idcirco soli armis exercemur, pacis etiam tempore, ut ne in bello nos cum hostibus numero conferamus. Nam quod perpetuae militum commodum, si pares cum rudibus congrediamur? Quin reputate, quod armati cum inermibus, & equites cum peditibus, & ducis tuti consilio cum uagis neque rectorem habentibus decertabitis: quodque nos haec virtutes multo plures efficiant, multum autem vitia de hostium numero detrahant. Nec sola hominum multitudo, quamuis pugnacissimi fuerint, in bello obtinet: sed etiam si uel in paucis sit fortitudo. Hi enim & ordinari faciles sunt, & sibi met subuenire: numerosae autem copiae plus incommodi ex semet ipsis, quam ex hostibus capiunt. Itaque Iudeos audacia & ferocitas ac desperatio siue mentis sauitia ducunt, quae rebus secundis aliquantum valent, minimis verò offensionibus extinguuntur. Nos autem virtus regit, & morigera voluntas, itemque fortitudo, quae & in prospera fortuna viget, nec ad finem usque inter aduersa decipitur. Ad hoc maiores nobis sunt, quam Iudaeis, causae certaminis. Nam si illi pro libertate ac patria belli pericula sustinent, quid est nobis incluta fama praestantius? & ne post orbis terrarum imperium videamur hostium aduersariorum loco Iudeos habere. Praeterea considerate, quod ne patiendi quidem, alicuius intolerabilis mali metus est, multos enim eosque in proximo adiutores habemus. Rapere autem victoriam possumus: & quos a patre mitti nobis speramus auxilio, conuenit ante capere, ut & maior sit, & socium non habeat virtutis effectus. Equidem puto nunc de me ac patre meo vobisque pariter iudicium fieri, si ille quidem rebus antea gloriose gestis dignus fuit, ego uero eius sum filius, vosque milites mei. Nam illi vincere consuetum est: ego uero reuerti ad eum perpetiar victus? quo pacto autem vos non puduerit, duce vestro periculis occurrente, non superare? appeteram enim pericula, mihi credite, primusque in hostes irrumpam. Nemo autem vestrum a me discesserit, persuasum habens, impetum meum sustentari ope diuina, & manifestissime praesumite, quod multo plus mixti hostibus efficiemus, quam si extrinsecus pugnaremus. Postquam Titus haec prosequitur est, diuina quaedam alacritas militibus incidit, & quia Traianum aduenire cum cccc equitibus ante praelium contigit, agere ferebant, tanquam minueretur

Titius suos contra
Iudeos cohortatur.

Iudaici belli
Romani causa

A minueretur victoria societate. Misit autem Vespasianus & Antonium Silohem cum duobus millibus sagittariorum, ut occupato monte, qui ex aduerso erat oppido, murorum propugnatores repellerent. Et ab illis quidem ita ut preceptum fuerat, circumuenti sunt, ex ea parte subuenire tentantes. Titus autem primus perrexit citato equo in hostes, & post eum ceteri cum clamore, tanto spacio fusi, quantum aduersa acies occupauerat, unde multo etiam plures quam erant apparuerunt. Iudæi verò, licet incursum eorum & disciplina conterriti, paulisper quidem primos sustinere congressus. Perculsi autem contis, equorumque impetu deturbati conculcabantur: atque ita multis passim peremptis disperduntur, & in ciuitatem, ut quicquid velocitatis habebat, effugiunt. Titus autem aliquos à tergo instans alios per transitum occidebat, nonnullos cursu atecapiens, ictu ora transuerberabat: multos autem, alium super alium lapsos inuoluens, conficiebat: omnesque ad moenia confugiētes praeueniēs, detorquebat ad capum, donec vi multitudinis elapsi, in oppidum confugerunt. Excipit autem illos acerba dissensio: namque indigenis, & fortunarum suarum & ciuitatis gratia, & ab initio bellum gestum, maximeque quod malè pugnatum fuerat, non placebat. Sed populus aduenarum qui plurimus esset, vim adhibebat, & inter se discordantium clamor erat, veluti iam arma caperent. Quibus auditis, nec enim procul à muris aberat, Titus exclamat: Hoc tempus est, quid moramur commilitones? Deo nobis dedente Iudæos, suscipite victoriam. Non auditis clamores: qui manus nostras euasere, discordant: habemus ciuitatem, si modò properamus. Veruntamen cū velocitate animis opus est. Nihil enim magnum effici sine periculo consuevit. Non solum autem hostium concordiam, quos citò necessitas in gratiam reuocabit, sed etiam nostrorum auxilia praeuenire debemus: ut præter victoriam, qua tantas copias pauci superamus, etiam ciuitate soli potiamur. Simul his dictis conscendit equum, atque ad lacum decurrit, & per eum properè ciuitatem ingreditur, quem ceteri consecuti sunt. Pauor autem eius audacia murorum defensores inuasit, & pugnare quidem, vel prohibere uenientem, nemo sustinuit: relictis autem excubijs, Iesus quidem cum socijs in agros effugit: alij verò decurrentes ad lacum, in manus hostium contra uenientium incidebant. Maestabantur autem alij cum scaphas scanderent, itemque alij, cum iam prouectas assequi natando conarentur: plurimaque per ciuitatem fiebat hominum cædes, aduenarum quidem resistentium, qui non effugissent: indigenarum verò sine pugna, quoniam spes eos foederis, & conscientiam quod belli consilium non habuerant, à prælio deterrebat, donec Titus nocentibus interemptis, miseratus indigenas ab internecione requeiuit. At qui in lacum confugerant, ubi ciuitas captam viderunt, quam longissime ab hostibus recesserunt. Titus verò missis equitibus res gestas patri nunciat. Quibus ille compertis, quod necesse fuit, & filij virtutē admodum lætus, & facinoris claritudine (maxima enim belli pars videbatur exempta) tum quidē statim circundari ciuitatem custodibus iussit, ne quis ex ea subterfugeret, cædemque euaderet: postero autē die cum descendisset ad lacum, rates aduersus illos, qui eò refugerāt, fabricari iussit, quæ tam materiarum quam artificum multitudine maturè contextæ sunt.

De lacu Genesar, & fontibus Iordanis.

CAP. XVIII.

E **A** C V S autem Genesar quidem à terra continente appellatur. X L verò stadijs in latitudine patens, centumque in longitudine, aquæ dulcis est atque potabilis. Palustri enim crassitudine tenuiores habet latices: & vndique in littora ac arenas definens, purus est, ac præter hoc temperatus ad hauriendum. Et fluuio quidem siue fonte lenior est, semper autem frigidior, quam lacus diffusio patitur, manet: æstiuisque noctibus eius aquæ sub diuo perflat, nequaquam æstibus cedunt: id enim facere indigenis moris est. Varia autem sunt in eo piscium genera, ab alterius loci piscibus tam sapore quam specie discreta: mediusque fluuio Iordane secatur, ceterum Iordanis fons Panium esse videtur: sed reuera huc terra conditus fertur ex ea quæ vocatur Phiale. Hæc autem est, quæ in Trachonitidem ascenditur ad CXX stadium à Cæsarea, ad dexteram non longè à via. Et propriè quidem ex rotunditate Phiala dicitur lacus, rotæ speciem præferens: semper autem intra eius labra cohibetur vnda, nunquam deficiens vel exuberans. Cumque interim hoc esse Iordanis principium nesciretur, à tetracha quondam Trachonitidis Philippo deprehensum est. Is namque missis in Phialen paleis, inuenit eas apud Panion redditas, unde antea fluuius nasci credebatur. Naturalis quidem pulchritudo Panij, regijs opibus & Agrippæ diuitijs magnificentius accurata est. Manifestum autem flumen Iordanis ex hoc antro incipiens, Semechonitis quidem lacus paludes fecat coenosas: centum autem & viginti alijs præteritis

Vespasian. Tito exercitū mittit.

Titus in hostes pergit:

Iudæos in fugâ cogit:

militis ad fortitudinem animi declarandam commonefacit.

Trachonitis caput.

Iordanis fons per lacum Genesar fluit:

in Asphaltitem lacum se exonerat. **A** tis stadijs, post oppidum Iuliada, Genesar lacum medium transmensus, deinde multam p solitudinem in Asphaltitem lacum exit. Ad Genesar verò lacum eiusdem nominis terra præ tenditur, natura simul & pulchritudine admirabilis. Nullum enim ipsa pro vbertate sui ne gar arbuſtum, totamq; plantis consensere cultores. Coeli verò temperies etiam diuersis ap tissima est. Noces enim, quæ arborum maxime frigoribus gaudent, infinitæ floſcunt vbi etiam palmæ, quas nutrit calor æſtiuus: has iuxta ficus & oleæ, quibus aura mollior destina ta est: vt naturæ magnificentiam hanc esse quis dixerit, vim adhibentis vt in vnum conueni ant interſe repugnantia, anni que temporum contentionem bonam, veluti singula peculia ri studio terræ fauerent: non enim solum nutrit præter opinionem posma varia, sed etiam ſeruat, egregia quidem, & quodammodo regalia. Vua sanè & caricas sine intermissione de cem mensibus suggerit, cæteros verò fructus, anni ſpacio ſeneſcentes. Nam præter aeris le nitatem, & fonte quoque irrigatur vberimo, qui Capernaum ab indigenis appellatur. Eū nonnulli venam esse Nili fluminis opinantur, quod ſimiles coracino Alexandrino generat piſces. Longitudo autem regionis ſecundum littora cognominis lacus **X X X** stadijs exten ditur, & latitudo **XX**. Horum quidem natura eiusmodi est.

Tarichæarum excidium. C A P. XIX.

Genesar longitu do & latitudo

Vespasianus nauale prælium contra Tari chæas instituit:

VESPASIANVS autem perfectis ratibus, imposita manu militum, quanta in eos, qui lacu effugerant satis esset, vnà prouehitur. Illi autem neque compulsi ad terrā euadendi facultatem habebant, infestis omnibus, neque nauali bello pari condi tione pugnandi. Nam & scaphæ parue, atq; piraticæ aduersus rates infirmæ erant: & cum pauci singulis veherentur, cunctis simul instantibus Romanis appropinquare metu ebant. Veruntamen circum rates nauigando, nonnunquam etiam propè accedendo, lapidi bus Romanos eminus appetebant, aut cominus etiam irritando ſeriebant: plus autem ipsis vtroq; modo nocēbatur. Nec enim saxis quicquam præter crebros sonitus agebant, quoni am contra septos armis iaciebantur, contiguiq; sagittis eorum afficiebantur, & si accedere propius ausi fuissent, priusquam facerent aliquid, pariebantur, cumque ipsis nauigijs mer gebantur. Multos autem vulnera inferre tentantium, qui pilis contingi possent, alios desili endo in scaphas Romani gladijs transfigebant: nonnullos, concurrentibus inter se ratibus in medio deprehensos, cum nauiculis capiebant. Submersorum autem, qui capita sustulif sent, aut sagittis præueniebantur, aut ratibus occupabantur: & si desperatione compulsi ini micis adnatare tentassent, eis vel manus vel capita truncabantur, plurimusque passim ac varius erat interitus eorum, donec in fugam versi, cæteri terræ appulli sunt, circumclusis na uiculis suis. Exclusi autem multi quidem in ipso lacu telis configebantur, multos verò in terram egressos peremerunt Romani. Mixtum autem sanguine, plenumque cadaueribus cerneret totum lacum. Nullus enim saluus euasit. Acerbus autem ſecutis diebus odor illam regionem oppressit & facies. Nam littora quidem naufragijs simul plena erant, & corporibus tumidis: calescentes autem actabefacti mortui, coeli tractum corrumpebant, vt non Iudæis solum ille casus: miserabilis videretur, verum etiam autoribus ipsis esset inuisus. Ille quidem illius prælij naualis exitus fuit. Perierunt cum his, qui pridem in ciuita te cecidere, sex millia & quingenti. At Vespasianus, pugna peracta, pro tribunali apud Ta richæas residens, aduenam populum ab indigenis ſecernebat, qui autor belli extitisse vide batur: & an hi quoque ſeruandi essent, cum rectoribus deliberabat. His autem affirmanti bus eorum liberationem detrimento futuram: nec enim demissos quiescere posse homi nes, qui & patrijs carerent, vimque adhibere ac bellum inferre possent, ad quos cōfugisset: Vespasianus salute quidem indignos esse eos, contraq; ſeruatores suos nouerat euasuros: sed de eorum mortis genere cogitabat. Nam si ibi occiderentur, non perpeſſuros suspicaba tur indigenas, tot apud se supplices obtruncari: fideque interposita deditis vim pigebat as ferre: verum ab amicis superabatur, nihil in Iudæos non licere dicentibus: quodque vtile esset, honesto debere præponi. cum vtrunq; obtineri non posset. Indubitata igitur conces sa licentia, solo eos itinere, quod Tiberiade duceret, exire permisit. Cumque illi facile his, quæ cupierant, credidissent, & quò iussum fuerat comitati, neque pecunijs suis quicquam me tuentes abirent, totam ad Tiberiada vsque viam Romani, ne quis euaderet, occupauerunt: eosque in ciuitatem conclusos, mox inſecutus Vespasianus omnes in stadio constituit. Et ſe niores quidē cum imbellibus, qui mille ducenti erant: iussit occidi: iuuenū aut ualidissimos sex millia lectos, ad Isthmon Neroni transmisit. Cæterum verò multitudinem triginta mil lia

Tarichæas in la cu Genesar vincit:

aduenam popu lum ab indigenis ſecernit.

de Iudæorum mortis genere cogitat

seniores cum im bellibus occidit:

A liā & quadringentos vendidit, præter alios, quos Agrippæ donauerat. nam his qui ex eius regno essent, facere quod vellent, ipse permisit. Verum & istos rex vendidit. Reliquum vulgus erant Trachonitæ & Gaulanitæ & Hippeni, pluresque Gadaritæ, seditiosi & fugitivi, & quibus proba pacis bellum conciliant. Capti sunt autem sexto Idus Septembris.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER QVARTVS.

Obsidio Gamalensium. CAPYT I.

C VICVM QVE autem Galilæorum Iotapatis excisis à Romanis defecerant, hi se ad eos postquam Tarichazæ superati sunt, applicabant: omniaque Romani castella & ciuitates ceperant, præter Giscalam, & qui montem Itaburium occupant. Cum his autem rebellarat Gamala ciuitas, contra Tarichazas posita supra lacum, quæ ad fines pertinebat Agrippæ, itemque Sogane & Seleucia. Et hæ quidem Gaulanidis regionis erant ambæ: Sogane superioris partis, cui nomen est Gaulana: & inferioris Gamala. Seleucia uerò ad lacum Semechonitem, triginta latum, & sexaginta stadijs longum, paludesque suas ad Daphnen usque tendentem. Quæ regio cum aliàs sit deliciosa, præcipue tamen fontes habet, qui minorem (quem sic appellant) Iordanem alentes sub aureo Iouis templo in maiorem deducunt. Soganen quidem ac Seleuciam colentes, in principio defectionis Agrippa sibi foedere sociauerat. Gamala uerò ei non cedebat, freta locorum difficultate, amplius quam Iotapata. Iugum namque asperum, ex alto monte deductum, mediam ceruicem erigit: & ubi supereminet, in longitudinem tenditur, tantum contra decliuè, quantum à tergo, ut cameli similitudinem præferat: unde nomen etiam duxit, nisi quòd expressam vocabuli significationem indigenæ seruire non possunt. Et à fronte quidem ac lateribus, in valles inuias scinditur. Pars uerò quæ de monte pender, paululum difficultatem refugit. Verum & hanc partem per obliquum excisa fossa, indigenæ inuiam fecerunt. Domus autem crebre per prona erant ædificatæ, nimioque præcipitio casuræ similis ciuitas intra se decurrebat, in meridiem vergens. Australis uerò collis immensa æditus altitudine, vsum arcis sine muro ciuitati præbebat, rupesque superior ad profundam pertinens vallem. Fons autem intra muros erat, in quem oppidum desinebat. Quamuis autem natura inexpugnabilis esset ciuitas, tamen etiam Iosephus cum murorum eam ambitu cingeret, fossis & cuniculis reddidit firmiorem. Eius autem habitatores, natura quidem loci confidentiores erant, quam Iotapateni: sed multo pauciores, minusque pugnaces: situsque freti difficultate, plures se hostibus putabant. nam plena erat ciuitas, multis in eam quòd esset tutissima, confugientibus. Vnde ab Agrippa quoque præmissis ad obsidionem, per menses septem restitère: Vespasianus autem profectus ex Ammaunte, ubi pro Tiberiade posuerat castra (Ammaus autem, si quis nomen interpreteretur, aquæ calidæ vocantur. Ibi enim eiusmodi fons est, sanandis corporum vitijs idoneus) Gamalam peruenit. & totam quidem ciuitatē, ita ut diximus, positam, custodia circumuallare nequibat. quæ uerò fieri posset, excubias collocauit: montemque occupat superiorē: in quo milites castris, ita ut assolet, muro circumdati, opus aggerū postremo aggrediuntur. Et à parte quidem Oriētis summo supra ciuitatē loco turris erat: ubi & quintadecima legio, necnon & quinta contra mediam ciuitatem operabatur. fossas autem decima repleuit & valles. Inter hæc Agrippam regem, cum accessisset ad muros, eorumque defensoribus de traditione loqui tentaret, funditorum quidam ad dextrum cubitum lapide percutit. Et ille quidem propterea familiaribus suis circumseptus est.

Roma-

Romanos autem ita simul ob regē, suūq; metus ad obsidionē protinus incitavit: nullam in deos crudelitatis modum in alienigenas atq; hostes prætermisum ire credentes, qui circa gentem suam, & eorum quæ ipsis conducere suadorem, tam immanes fuissent. Aggeribus autem manus multitudine, operisque consuetudine citò perfectis, machinas applicabant. Chares autem & Iosephus (namque ipsi erant oppidanorum potentissimi) armatos licet metu percussos ordinavere: & quanquam non diu obsidionem posse sustinere arbitrabantur, quibus aqua itemque alia vsui necessaria non sufficerent, adhortati tamen eos ad mœnia produxerunt. Et paulisper quidem machinæ advenientibus repugnauerunt: palistis enim tormentis que percussu, in oppidum recesserunt. Itaque Romanis tribus ex locis aggressi, murum arietibus quatunt: & qua deiectus fuerat, insuli magno cum armorum strepitu

Romani Gamalē
Le muros arietibus
quatunt

ac turbarum sonitu, ipsi quoque insuper vlulantes cum oppidanis confligebant. Illi autem ad primos aditus interim pertinaces, Romanis ne vltra progredere tur, obstabant. Cæterum vi & multitudine superati, vndique ad excelsa ciuitatis loca fugiunt, deinde reuertentes instantibus sibi hostibus incumbunt: illosque impingendo per declivia, locorum difficultate & angustia depressos interficiebant. Romani autem cum neque à vertice imminentibus repugnare, neque in partem aliquam euadere possent, pranos eos vrgentibus hostibus, in domos hostium plano contiguas, refugiebant, sed hæ repletae labebantur, quod pondus sustinere non poterant: vnaque deiecta multas inferiores, itemque illæ aliās deturbabant. Eas res plurimos Romanorum morte consumpsit: incerti enim quid facerent, quamvis subsidere tecta viderent, tamen eo conuolabant. Atque ita multi quidem ruinis opprimebantur: non pauci verò subterfugientes, parte corporis mulcebantur. Plurimi autem pulvere suffocati moriebantur. Sed ea Gamalenses pro se fieri existimabant: propriasque incommoda negligentes, magis instabant: hostesque in sua tecta vrgendo compellebant. qui verò per angustos viarum cliuos cecidissent, eos telis de super missis interficiebant. Et ruinae quidem lapidum copiam, ferrum verò eis mortui hostes dabant: cæsorū enim gladios auferentes, his contra semineces utebantur. Multi iam procumbentibus tectis, semet inde proijciendo moriebantur: tergaque dantibus ne fuga quidem facilis erat. Viarum namque ignorantia, & caligine pulueris alius alium non agnoscetes pererrabant, & circa se sternebantur. Sed illi quidem vix reperto exitu, ab oppido recesserunt. Vespasianus autem, qui laborantibus semper interfuit, sæuissimo dolore percussus, cum super militem ruere ciuitatem videret, propriæ tuitionis oblitus, clam paulatim superiore in oppido locum prehendit, ibique inter media pericula cum paucis omnino relinquitur. nec enim aderat tunc ei filius Titus, ad Mutianum pridem in Syriam missus. Et dare quidem terga, neque tutum neque honestum sibi putabat: rerum autem, quas ab adolescētia gesserat, ac propriæ virtutis memoria, quasi Deo repletus, corpora sociorum atque arma condensat, & cum his bellum vnā à vertice defluēs sustinebat: & neque virorum neque telorum multitudinem formidans manebat, donec eius animi obstinationem hostes diuinam esse reputantes, impetum remiserunt. Illis autē iam infirmius oppugnantibus, ipse pedem referens, non prius terga ostendit, quam extra

Romani perierunt

Vespasianus dolore
percussus à
suis relinquitur.

muros egressus est. Plurimi quidem Romani milites in ea pugna ceciderunt, & inter eos Ebutius decadarchus, vir non eo tantum prælio quo periit, sed vbique antea fortissimus cō-

Ebutij mors.

Gallus saluus
euadit.

probarus, qui que plurimis malis Iudæos affecisset. In ea pugna centurio quidam nomine Gallus, cum decem militibus in quadam domo latuit. Eius autem habitatoribus dum coenarent, quod in Romanos fuisset consilium populi sui, inter se fabulantibus, hoc audito (nam & ipse Syrus erat, et hi, quos secum habebat) nocte illos aggreditur: omnibusque matris ad Romanos saluus cum militibus euadit. Vespasianus autem moerere exercitum aduersis casibus videns, quodque nullam interim tantam experti fuerant cladē: huiusque rei magis eos pudere, quod solum ducem in periculis reliquissent, consolandos putabat: de se nihil quidem dicens, ne quem vel initio culpasse videretur. Oportere autem, inquiens, quæ communia essent, fortiter ferre, naturam belli cogitantes, quodque nusquam eueniat sine cruore victoria, iterumque habeat fortuna regressum. Multis tunc Iudæorum millibus interfectis, exiguam pro his stipem se inimicæ pependisse fortunę. Atque ut iactantium esse, nimis secundis rebus inolescere, ita esse ignauorū, in offensionibus trepidare. Velox enim est,

Vespasianus exercitum
moerentem consolatur.

Vir fortis quis
sit, ostenditur.

inquit, in vtrunq; mutatio: & ille vir fortis habetur, cuius sobrius erit animus in rebus quoque infortunatis gestis: ut idem scilicet maneat, rectis consilijs peccata corrigens. Quanquam ea, quæ nunc acciderunt, neque mollitia nostra, neque Iudæorum virtus effecit. Nam & illis pugnae melioris,

A melioris, & nobis deterioris, causa fuit difficultas locorum. Quia in re nimirum quis reprehenderit alacritatis vestrae temeritatem. nam cum hostes in excelsiora loca refugissent, minus continere debuistis, neque in summo vertice constituta sequi pericula: sed capra inferius ori ciuitate, paulatim eos, qui refugerant, ad tutiorem vobis & stabilem pugnam reuocare. Nunc autem immoderata festinatione vincendi, quam id incaute fieret, non curastis. Inconsultus autem & furibundus impetus belli, à Romanis alienus est, qui cuncta ordine peritiamque perficimus, Barbarisque conueniens, & quo Iudæi maxime possidentur: Oportet igitur nos ad propriam virtutem recurrere: atque indignæ offensionis irasci potius quam moerere: Optimum autem quisque de sua manu solatiū quærat. Ita enim fiet, ut & amissos vlciscamur, & in eos, à quibus perempti sunt, vindicemus. Ipse autem, ita ut nunc feci, experiar æquè ac vos pugnando primus ad bella pergere, & nouissimè inde discedere. Ille quidem his dictis recreauit exercitum. At Gamalenses benè gesta re, paulisper animos erexere: quæ nulla ratione, magna magnificèque prouenerat. mox autem reputantes ablatam sibi esse fœderis spem, quodque minimè possent effugere (iam enim victus eos defecerat) vehementer dolebant, animosque remiserant. Nec tamen quatenus valebant, salutem suam negligebant: sed tam disturbatas partes muri, qui erant fortissimi, quam integras, cæteri amplexi custodiebant. Romanis autem construendis aggeres, iterumque tentatibus irruptione, multi ex ciuitate perualles deuias, qua nulli custodes erant, & per cloacas diffugiebant eos, qui metu ne caperentur, ibi remanerent, inopia consumebat. solis enim vndique alimenta qui pugnare possent, congregabantur. Sed illi quidem in huiusmodi calamitatibus perdurabant.

*Gamalenses
mētus deficiūt.*

*Romani Gamala
iterum ir-
ruptione tentant.*

Itaburius mons occupatur à Placido. CAP. II.

VESPASIANVS autem inter curas obsidionis, subcisiuū opus aggreditur aduersus eos, qui montem Itaburium occupauerant, inter campum magnum & Scythopolim situm: cuius altitudo quidem xxx stadiis consurgens, septentrionali tractu inaccessa est: in vertice autem, xx stadiorum planicies patet, tota muro circumdata. Hunc autem tantum ambitum quadraginta diebus ædificauerat Iosephus: & alias ei materias, & aquas suggerentibus locis inferioribus. solam enim incolæ pluuialem habebant. Magna igitur in eo multitudine congregata, Vespasianus Placidum cum sexcentis equitibus mittit. Huic autem subeundi quidem montis ratio nulla erat. Multos autem fœderis ac veniæ spe hortabatur ad pacem: & descendebant ad eum ipsi quoque insidias molientes. nam & Placidus eo studio mitissimè cum his loquebatur, ut eos in planicie caperet: illique tanquam dictis obediētes. ad eum veniebant, ut incantum aggredirentur. Vicit tamē astutia Placidi. Cœpto enim à Iudæis prælio, assūulat fugam, & postquam insequentes ad magnam partem campi pellexit, reflectit in eos equitum manus: plurimisque in terga versis, aliquos interfecit: semotam verò multitudinem ceteram, ab ascensu prohibet. Itaque alij quidem Itaburio relicto, in Hierosolymā refugiebant. Indignæ autem fide accepta, quod eis aqua defecerat, & se, & montem Placido tradiderunt.

*Itaburi montis
descriptio.*

Placidi astutia.

victoria.

Excidium Gamala. CAP. III.

EPVD Gamalam verò degentium audacissimi quique fuga dispersi latebant, imbelles autem fame corrumpebantur. | At verò pugnantium manus obsidionē sustinebat, donec euenit secundo & vigesimo die mensis Octobris, ut tres ex decima quinta legione milites, circa matutinas vigilias editissimā præ ceteris turrin, quæ in sua parte fuerat, subirent: eamque occultè suffoderent: cum appositæ ei custodes neque aduentus eos (nox enim erat) nec postquam adire, sensissent. Iidem autem milites, cauendo non strepitus fieret, quinque saxis durissimis euolutis resiliunt: subitoque turris etiam magno fragore decidit, vnaque custodes præcipitantur. At verò qui per alias custodias erant, perturbati fugiebant: multosque euadere ausos peremere Romanis: inter quos otia Iosephum, super dirutam muri partem quidam iaculo percussum, interfecit. Intus autem in ciuitate degentibus, sono concussis, multus erat pavor atque discursus, tanquam omnes essent hostes ingressi. Tuncque Chares ægrotus & iacens defecit, cum timoris magnitudo morbum eius plurimum iuuisset ad mortem, Romani tamen prioris cladis memores, usque ad viginti & tertiam diem supradicti mensis oppidum non sunt ingressi. Titus autem (iam enim ciuitas aderat) indignatione vulneris, quod Romanos se absente perculerat, ducentis equitibus præter pedites lectis, otiose in ciuitatem introiuit. eoque prætergresso, vigilantes quidem

*Romani Gamala
turrin suffo-
dunt.*

*prostrantur.
Iosephi mori.*

Chares.

*Gamala expug-
natur & occu-
patur.*

Ioseph.

V

ubi

Vespasianus ar-
cem Gamalæ
oppugnat: &

oppugnatam ob-
tinet.

Mulieres duæ in
excidio Gama-
lensæ incolumes
evadunt.

Vbi senserunt, ad arma cum clamore proberabant. Cognito autem intus constituti eius in-
gressu, alij raptis liberis, trahentes etiam coniuges, cum ululatu & exclamationibus in ar-
cem refugiebant: alij Tito occurrentes, sine intermissione trucidabantur. Qui verò prohi-
biti essent in arcem recurrere, nescij quid facerent, Romanorum præsidij incidebant. V-
bique autem infinitus erat morientium gemitus: perque prona loca effusus cruor, totum
oppidum diluebat. In eos autem, qui arcem occupauerant, omnem Vespasianus induxit
exercitum. Erat autem saxosus & accessu difficilim⁹ vertex, in immensum æditus, & vndiq;
circum rupium multitudine præceps: vnde Romanos ad se adeuntes partim telis partim
saxis deuolutis arcebant Iudæi, cum ipsos in excelso loco positos nullæ sagittæ continge-
rent. Verum ad eorum interitum diuino munere quodam, turbo exoritur. Romanorum
quidem tela in eos ferens, ipsorum autem à Romanis repellens, & obliqua traducens: vt
neque in præruptis consistere propter violentiam flatus possent, cùm nihil esset immobi-
le, neque hostes ad se accedentes videre. Itaq; supergressi Romani, eos circumueniunt: ali-
os quidem repugnantes antecapiebant, alios manus dantes. in omnes autem vehemen-
tius sæuebant, illorum memoria quos in primo aggressu perdiderant. Multi autem vndi-
que circumclusi, desperatione salutis, filios & coniuges & semetipsos in vallem præcipi-
tes dabant, quæ sub arce in profundum patebat. Euenit autem, vt ipsorum in se qui capti
fuerant immanitate lenior existeret iracundia Romanorum. Ab his enim quatuor millia
perempta sunt: qui verò se præcipitauerunt, quinque millia sunt reperti. Neq; quisquam,
præter duas mulieres, saluus euasit: quæ sorores erant, Philippi filiæ: qui Philippus Iachimo
genitus erat, insigni viro, & qui sub Agrippa rege dux exercitus fuerat. Seruatæ sunt autem,
quod excidij tempore Romanorum impetum latuere. nec enim vel infantibus pepercere,
quorum multos singuli raptos ex arce proijciebant. Gamala quidem hoc modo excisa est,
tertio & vigesimo die mensis Octobris, quæ vigesimo & primo die mensis Septembris coe-
perat rebellare,

Giscala à Tito capitur. CAP. IIII.

AMQVE solum Giscala oppidulum Galilææ restabat indomitum: cuius mul-
tudo pacis studio tenebatur, quod erant plerique agricolæ, spemque suam sem-
per in fructibus collocauerant. Non parvæ autem manus latrocinialis permix-
tione corrupti erant, quo morbo etiam nonnulli civium laborabant. Hos au-
tem ad defectionem impellebat atq; constabat Leuiæ cuiusdam filius, nomine Iohannes:
homo veneficus & fallax, variusq; moribus, & immoderata sperare promptus, miroq;
modo quæ sperasset efficiens: atque omnibus iam cognitus, q̃ affectandæ sibi potentiæ causa
bellum amaret. Huic apud Giscala seditiosorum turba parebat: quorum causa populus e-
tiam legatos fortasse de traditione missurus, Romanorum tamen congressum in parte bel-
li præstolabatur. At Vespasianus contra hos quidem Tirū cum equitibus mille, decimam
verò legionem circa Scythopolim mittit: cum reliquis autem duabus Cæsariam ipse re-
greditur, dandam his ex labore continuo requiem putans, ex ciuitatum copijs: eorumq;
corpora, itemq; animos ad futura certamina existimans esse refouendos. Nec enim exi-
guum sibi laborem superesse de Hierosolymis præuidebat, quæ & regalis esset ciuitas, &
cunctæ nationi præstaret. His autem qui ex bello fugissent, in eam confluentibus, etiam
naturalis munitio, itemque murorum eius constructio, non minimam ei sollicitudinem
comparabat: cum virorum spiritum & audaciam, & sine muris inexpugnabilem esse co-
gitaret: ob eamque rem milites, velut athletas, ante certamina oportere curari. Tito au-
tem ciuitas Giscala (equitando enim ad eam accesserat) aggressionem capi facilis videbatur:
sciens tamen quod ea ui capta, passim à militibus populus absumeretur (namque satiatus
erat ipse iam cædibus) miserans multitudinem etiam ipse sine ullo discrimine cum nocen-
tibus intercurrentem, pactionem magis subigere ciuitatem volebat. Itaque plenis hominum
muris, quorum pleriq; perditæ factionis erant, mirari se ait, quoniam fletu consilio, cunctis
iam ciuitatibus captis, illi soli Romanorum arma operirentur, cum viderent multo qui-
dem munitiora oppida vno impetu fuisse subuersa: securos autem fortunis suis potiri,
qui Romanorum dextris credidissent: quas quidem etiam nunc illis ait se porrigere, ne-
que ob insolentiam succensere, quia spei libertatis ignoscendum putaret: non tamen, e-
tiam si quis impossibilia velle perseveraret. Quod si dictis humanissimis non paruissent,
fidemque dextris non habuissent, experturos arma crudelia: iam iamque cognituros
esse.

Iohannes Leuiæ
f. homo fallax.

Vespasianus
Titum Scytho-
polim versus
mittit: &

de Hierosolymis
laborem super-
esse maximum
prouidet.

Titus Giscalam
pactione subi-
gere cupit.

A esse, moenia sua ludum fore machinis Romanorum, quibus fidentes, soli ex Galilæis sese ostentarent arrogantes esse captiuos. His dictis, popularium quidem neminem non modò respondere, sed ne ad murum quidem licuit ascendere: quia totum latrones occupauerant: & custodes erant portis appositi, ne quis vel ad fœdus prodiret, vel equitum quenquam in ciuitatem reciperet: Ioannes autem accipere se conditiones, ait, & respondet aut persuasurum, aut necessitatem belli renitentibus adhibiturum, Illum tamen diem Iudæorum legi oportere concedi: quoniam sicut arma mouere, ita etiam de pace conuenire, nefas haberent. Nam & Romanos scire, quòd ab omni cessaret opère dierum septem circuitio: quam si temerassent, non minus coactos, quàm qui cogerent, piaculum commissuros, ipsumque Titum: nullum enim illi ex mora esse dispendium formidandum, quòd vnius noctis spacium propter fugæ consilium ceperit: præsertim cùm id obseruare circumfidentem nemo prohibeat: sibi autem magnum esse lucrum, nulla in re despicere patrios mores. Et illum decere, qui pacem non sperantibus indulget, legem quoque seruare seruatis. His Titum Ioannes fallere conabatur, non tantum pro septimi dici religione, quantum pro sua salute sollicitus. Verebatur autem, ne statim capta ciuitate, solus destitueretur, qui totam in nocte ac fuga uitæ spem collocasset. Verùm profectò Dei nutu in excidium Hierosolymorum Ioannē saluum esse cupientis, factum est vt non solùm induciarum causationem Titus admitteret, uerumetiā in superiori parte oppidi castra poneret, ad Cydœsam, qui mediterraneus est Tyriorum uicus ualidissimus, Galilæis semper exòsus. Nocte autem Ioannes, cùm nullas Romanorum excubias circa oppidum videret, arrepta occasione, non solùm his quos circa se habebat armatos, sed etiam senioribus plurimis cum familijs abductis, in Hierosolymam fugiebat. Sed vsque ad vigesimum quidem stadium fieri posse videbatur, ut mulieres ac pueros, aliamque multitudinem secum duceret, homo quem captiuitatis, itémque salutis metus urgeret. Ultra uerò procedente eo, relinquebatur, & orientium paucior.

Ctem Ioannes, cùm nullas Romanorum excubias circa oppidum videret, arrepta occasione, non solùm his quos circa se habebat armatos, sed etiam senioribus plurimis cum familijs abductis, in Hierosolymam fugiebat. Sed vsque ad vigesimum quidem stadium fieri posse videbatur, ut mulieres ac pueros, aliamque multitudinem secum duceret, homo quem captiuitatis, itémque salutis metus urgeret. Ultra uerò procedente eo, relinquebatur, & orientium paucior.

Dhortatio superabat, ut seipsum seruarent in clamantis: eoque confugerent, unde pro remanentibus etiam si raperentur, pœnas à Romanis peterent. Multitudo quidem eorum, qui fugerant, ut cuique uirum fuit, citò dispersa est. Luce uerò facta Titus ad muros aderat, tur: fœderis causa: populus autem portis ei patefactis, cum coniugibus occurrentes, tanquam bene merito, & qui custodia ciuitatem liberasset, acclamabant: simulque Ioannis fugam significantes, ut & sibi parceret obsecrabant, & eos, qui ex nouarum rerum cupidis reliqui superessent, ulcisceretur. Ille autē precibus populi postulatus, equitū partē vt Ioannē persequeretur, mittit. Sed cum quidem occupare nequiter, quòd antequam uenerāt, in Hierosolymam sese receperat. Vnā uerò fugientium propè ad duo millia perimunt: mulieres ac pueros paulò minus quàm tria millia circumactos reducunt. Titus autem indignè ferebat, non statim à Ioanne pœnas fraudis exactas, irato uerò animo satis esse quòd spe deciderat ad solatium putans, captiuorum & qui trucidari fuerant multitudinem, in oppidum cum fauore ingreditur: iussisq; militibus minimam muri partem iure possessionis abrumperet, minitendo magis quàm puniendo reprimebat perturbatæ ciuitatis autores. Multos enim propter odia domestica, vel proprias inimicitias, delatores innocentiae fore credebat, si dignos pœna discerneret: meliusque noxium relinquere metu suspensum, quàm immeritum quenquam cum eo perdere, existimabat. Illum enim fortassis modestiorem futurum, vel metu supplicij, vel & quòd crubesceret præteritorum criminum uenia: sine causa fidijs munit. verò morientium pœnas, nullo modo corrigi posse. Præfidijs tamen ciuitatem circumdedit, quæ tam nouarum rerum studiosos compescerent, quàm pro pace sentientes, quos ibi relicturus erat, maiore fiducia firmarent. Galilæa quidem tota, postquam multo sudore Romanos exercuit, hoc modo subacta est.

Ioannis, & aliorum fugientium dissimulatio:

de Giscalorum excidio confessio.

Ioannes Hierosolymitanos ad bellum incitat.

Seditio Hierosolymis orta.

Iudaei sibi ipsi manus violentas admovent.

Latrocinia & praeda committuntur.

Latrones in agmen conflati Hierosolymis irrumpunt.

Gentiles omnes sine respectu in urbem recipiuntur.

Hierosolymitani proceres a latronibus comprehenduntur.

occiduntur.

Latrones arbitrio suo pontifices designant.

P V D Hierosolymam verò, ad Ioannis introitū omnis populus erat effusus, & circa singulos, qui vnā confugerant, numerosa turba collecti, quas foris clades experti essent, percontabantur. illorum autē seruens quidem adhuc atq; interruptus anhelitus, necessitatē significabat. Verū tamen in malis quoq; sibi arrogabant: nō Romanorū vim fuisse dicentes, sed sponte venisse, vt cum his ex tutiori loco pugnarent. Inconsultorū enim atq; inutiliū esse hominū, incautē pro Giscalis & inualidis oppidulis periclitari, cum arma vigoremq; oporteat pro metropoli suscipere, atq; seruare: significandō tamen excidiū Giscalorū, etiā quam dicebāt honestā discessionem suam, vt multi fugam esse intelligerent, prodiderunt. Auditis autē q̄ captiui pertulēre, non mediocris populum perturbatio tenuit, magnumq; id esse argumentū proprii reputabant excidij. At Ioannes corū quidem quos fugientes reliquerat, causa minū erubescibat. Singulos autē circuiens spe ad bellum incitabat, infirmitatē Romanorū asserēs: propriasq; vires extollens, & imperitorū ea cauiillatione incitiam decipiens, q̄ etiam si pennas sumerēt, nunq̄ Hierosolymorum mœnia transgredierentur Romani, qui pro Galilæorū vicis tanta mala pertulissent, atq; in corū muris machinas contriuisent. His eius dictis magna quidē corrumpebatur iuuenū man⁹: prudentiorum autē atq; seniorum nemo erat, qui non futura prospiciens, velut iam perditam ciuitatem lugeret. Et populus quidē in ea confusione tunc erat. At verò per territoriū manus agrestium, ante seditionem, q̄ Hierosolymis orta est, discordare iam cœperat. Titus enim à Giscala Cæsaream, Vespasianus autē à Cæsarea Iamnam & Azotum profectus, vtramq; subegit: impositisq; illic præsidij, reuertebatur, maximā ducens eorum multitudinē, qui se credere sociauerant. Singulas autē ciuitates tumultus bellumq; intestinū exagitabat: quantūq; à Romanis respirassent, in semetipsos manus vertebāt: cum inter amatores belli ac pacis cupidus esset sœua contentio: dudumq; discordiū pertinacia primò inter domos accēderetur, deinde inter se amicissimi populi dissiderent: & ad similia volentes quisq; conueniens, apertē iam coacta multitudine rebellaret. Itaq; dissensiones quidem apud omnes erāt: nouitatis autē armorumq; cupientes senibus ac sobrijs iuuentute atq; audacia præstabant. Primò autē indigenarū singuli prædari cœperunt: deinde ex cōposito confertis cuneis, per territoriū latrocinabātur: vt quod ad crudelitātē atq; iniustitiā spectat, nihil à Romanis gētiles abessent: atq; ipsis, q̄ vastabantur, illatū à Romanis excidiū leuius videretur. Ciuitatū verò custodes, partim quia defatigari pigeret: partim odio nationis, aut nulli, aut minimo erant malē affectis auxilio: donec rapinarum societate vndiq; congregati collegiorum latrocinialium principes, atq; in agmen conflati Hierosolymis irrumpunt. quæ ciuitas à nullo regebatur: & more patrio gentiles omnes sine obseruatione recipiebant: tunc præcipuē cunctis existimantibus vniuersos, qui superinfluere, adiumento ex beneuolentia venire. Quæ quidem res etiam sine dissensione ciuitatem postea pessundedit, eo quod iners & inutilis multitudo, q̄ pugnacibus sufficere possent, alimenta consumpsit: hisq; præter bellum etiam seditionem famemq; comparauit: alijque latrones ex agris cō trāsgressi, ac multò sœuioribus quos intus inuenēre sociati, nullum atrox facinus intermittebāt. Nec enim rapinis & exspoliationibus metiebantur audaciam, sed vsq̄ ad cædes ruebant: non clām, neque per noctem, aut quolibet homines, verū luce palām nobilissimos quosq; adoriendo. Nam primū Antipam regij generis virum, & adedò potentissimū ciuium, vt etiam publicos thesauros fidei suæ permissos haberet, comprehensum custodiæ tradiderunt: post hunc etiam Leuiam quendam, insignem virum, & Sophā filium Raguelis, regalis similiter vtrunq; familiæ, omnesq; præterea, qui præstare alijs videbātur. Grauis autē metus populum possidebat: & velut capta ciuitate, salutem propriam quisque curabat. Illi autem clausorum vinculis non fuēre contenti, neq; tutum arbitrabantur ea potentia viros diutius custodire. nam & ipsos, & domos corū nqn paucis viris frequentari, ac per hoc ad vlciscendū esse idoneos, & præterea rebellaturū fortasse populum, iniquitate cōmotum. Decreto igitur eos occidi, mittunt quendā de suo numero Ioannē, ad cædes promptissimū, qui lingua patria Dorcadis filius dicebatur, eumq; alij decē armati gladijs, secuti ad carcerē, ibi quos reperissent interficiunt. Fingebant autē huius immaniissimi sceleris causam, cū Romanis eos de traditione ciuitatis collocutos fuisse, cōmunisq; libertatis proditores interemisse dicebāt, prorsus, vt audacia sua tanq̄ seruatores ciuitatis, ac bene de ea meriti gloriarētur. Euenit autē populū quidem ad hoc humilitatis ac formidinis, illos verò insolentię p̄gredi, vt in corū esset arbitrio etiam pontificū designatio.

Deniq;

- A** Deniq; familijs abrogatis, vnde per successionem pontifices creabantur, incognitos atq; ignobiles constituebant, vt impiorum facinorum socios haberent: nam qui supra meritum summos honores adepti erant, his obediebant necessariò, qui sibi eos præstiterant: quoniam & dignitate præditos, varijs machinis fictisq; sermonibus committebant, opportunitatem sibi ex eorum, qui se prohibere poterant, cõtentione captantes: donec hominum persequutione satiiati, in diuinitatem contumelias transtulerunt, pedibusq; pollutis in sanctum locum introire cœperunt. Iam verò populo contra eos concitato (namq; autor erat Ananus, æuo maximus pontificum, itemq; sapientissimus: & qui fortassis ciuitatem conseruasset, si insidiatorum manus potuisset effugere) illi templum Dei aduersus populi turbam, castellum ac profugium sibi fecere, quod pro domicilio habebant tyrannidis. Acerbis autẽ malis admiscebatur etiam cauillatio, quæ præ cæteris eorum factis erat dolori. Tentando enim quanto metu populus teneretur, suasq; vires explorando, sorte pontifices creare conati sũt, cum his (vt diximus) ex familijs successio deberetur. huic autem fraudi mos antiquus obtendebatur. Nam & olim sorte pontificatum deferri solitum fuisse dicebant: re autem vera, legis erat abrogatio firmioris, per eos qui ad potentiam designandum magistratuum licetiam compararent. Itaq; vna sacratarum tribuum accita quæ Eniachin appellatur, pontificem sortiebantur: casuq; fors exit homini, per quem maximè eorum iniquitas demonstrata est, Phani cuidam, filio Samuelis, ex vico Aphthasi, non solum non ex pontificibus orto, sed aperte quid esset pontificatus, propter rusticitatẽ penitus nescienti. Deniq; inuitũ eũ rure abstractũ, vt in scena fieri solet, aliena ornauere personam: indutumq; sacra veste, quid facere deberet, subito instituebant: ludumq; & iocum esse tantum nefas arbitrabatur. cæteri verò sacerdotes, procul spectantes ludibrio legem haberi, lachrymas vix tenebãt, honoresq; sacrorum solui, grauius ingemebant. Populus autem hanc eorum audaciam non tulit, sed omnes quasi ad deponendam tyrannidem animos intenderant. nam qui præstare cæteris videbantur, Goriõ Iosephi filius, & Simeon Gamalielis, tam singulos circumeuntes, quàm simul vniuersos in concionibus horrabantur, quo tandem aliquando libertatis corruptores ultum irent, sanctumq; locum ab hominibus sceleratis purgare properarent. Pontifices etiam probatissimi, Gamala quidem filius Iesu, Anani autem Ananus, populum frequenter in cõtibus exprobrando eius segnitiam, contra Zelotas excitauerunt. ita enim se ipsi vocabant, vt bonarum professionum æmuli, ac non qui pessimam facinorum inhumanitatem superassent. Itaq; in concionem populo congregato, cunctisq; indignantibus occupationes sanctorum, itemq; rapinas & cædes, nondum autem promptis ad vlciscendum, propterea quod inexpugnabiles (id enim verum erat) Zelotæ putabantur, stans inter eos medius Ananus, & ad legem crebro respectans, cum lacrymis opplesset oculos: Equidem, inquit, mori potius deberem, quàm Dei domicilium videre tantis refertum piaculis: atq; inaccessa & sancta loca sceleratorum pedibus frequentari: verum tamen sacerdotali veste amictus, & sanctissimum venerabilium nominum ferens, viuo: atq; animæ amore teneor, nec pro senectute quidem mea mortem sustinens gloriosam. Igitur solus ibo, & tãquàm in solitudine animam meam solam dabo pro Deo. Nam quid opus est viuere in populo, clades suas minimè sentiente, & apud quos mala præsentia nemo prohibet? Siquidem spoliati patimini, ac verberati reticetis, & ne gemitu quidem aperto quisquam prosequitur interemptos. O acerbam dominationem. Quid de tyrannis quæras? Nunquid non à vobis vestra potentia nutriti sunt? nunquid non depectis qui primi erant cum adhuc pauci essent, vos dum tacetis, plures eos fecistis? Atq; illis armatis quiescentes, in vosmetipsos arma vertistis? cum primos eorum conatus oportuisset infringi, quando cognatos conuiijs appetebant. Vos autem negligendo, ad depradationẽ noxios irritastis, quia vastatarum ædium nulla ratio erat. Itaque iam domini ipsi rapiebantur, eisq; cum per mediam ciuitatem traherentur, nemo erat auxilio. Illi autem à vobis proditos, etiam vinculis affecere: non dico quales & quantos, sed quod non accusatos, indēnatos, vinctos nemo adiunxit, restabat eosdem videre trucidari. Hoc etiam vidimus: velut è grege brutorum animalium cum præcipua quæque duceretur hostia, ne vocem quidẽ quisquam emisit, nedum dexteram mouit. Patiemiini ergo, patiemiini etiam sancta conculcari videntes? Cumq; omnes audaciæ gradus nefarijs hominibus subieceritis, eorum præstantiam reueremini? nunc enim profectò ad maiora procederent, si quid maius quod euerteret inueniretur. Teneretur quidem munitissimus ciuitatis locus, fanum appellatione, re arx quædam siue castellum. Tanta igitur contra vos tyrannide munita, & inimicis super verticem

in diuinitatem contumelias transtulerunt.

Phanes rusticus Samuelis F. Pontifex constituitur.

populus ad vltionem concionibus instigatur.

Zelotæ.

Anani ad populum cohortatio.

Fanum.

Ioseph.

V 3

positis,

positis, ut videris, quid cogitatis? aut quibus vestras sententias applicatis? An Romanos expectatis, ut sanctis vestris opitulētur? Ita quidem se nostrae ciuitatis habent res, eoque iam calamitatis ventum est, ut misereatur nostri etiam hostis. Non exurgetis o miseri, respectisque vulneribus vestris, quod etiam feras bestias facere videmus, non ultum ibitis in hos, qui vos percussere? Non suas quisque recordabitur clades, & ante oculos positis quae pertulerit, ad ultionem animos acuet? Perijt apud vos (ni fallor) affectionum omnium charissima, & maximè naturalis, cupiditas libertatis. seruitutis autem ac dominorum amātes facti sumus, tanquam subiugari à maioribus didicerimus. Atque illi quidem multa & maxima bella, ut

Belli inter Iudaeos & Romanos auspicii causa.

in libertate viuerent, pertulerunt, ne aut Aegyptiorum aut Medorum potentiae cederent, dummodò ne facerent quae iuberentur. Et quid opus est de maioribus loqui? Hoc ipsum bellum quod cum Romanis nunc gerimus, verum commodè an contrà incommodè, non referam, palàm quid habet causae, nisi libertatem? Ergo qui dominis totius orbis seruire non patimur, gentiles nostros ferimus tyrannos? Quanquam externis obediētes, ad fortunam semel id referunt, cuius iniuria victi sunt. At verò pessimis suorum cedere, ignauorum est, & cupientium seruiendi. Ad haec autem, quia Romanorum mentio facta est, non vos cēlabo, quid, dum loquor, interuenerit, mentemque retraxerit: quod etiam si ab his capti fuerimus (absit autem huius dicti periculum) nihil acerbius experiemur, quàm isti nos affecere. Quo pacto autem non lacrymis dignum sit, illorum quidem in templo donaria cernere, gentilium verò spolia, qui nobilitatem huius maximae omnium ciuitatis compilauerunt: confque viros trucidatos videri, quibus etiam illi post victoriam optemperassent? Et Romanos quidem nunquam transgredi ausos esse limitem profanorum, aut sacratae quicquam consuetudinis praeterire: sanctorum autem ambitum, quamuis procul aspectum perhorrescere: quosdam verò in his locis natos, ac sub nostris moribus educatos, & qui Iudaei vocentur, inter media sancta deambulare, manibus adhuc suis gentili caede calentibus? Quis igitur externum bellum metuat, ex comparatione domestici? Multò nobis aequior est hostis, nam si propriè rebus sunt aptanda vocabula, fortasse reperietur, legum quidem conseruatores nobis fuisse Romanos, hostes verò intus haberi. Verum hos insidiatores libertatis exitio debere, neque facinorum eorum dignum excogitari posse supplicium, certum est: idemque omnibus vobis, & ante orationem meam esse persuasum, atque ipsis vos rebus quas pertulistis, in eos esse commotos. plerique autem fortasse multitudinem eorum, atque audaciam reformidant: & praeterea quod in loco superiore consistunt. Sed haec ut vestra negligentia conflata sunt, ita nunc magis proficient, si morabimur. Nam & numerus illorum in dies singulos alitur, eo quod nequissimus quisque ad similes profugiat: & audaciam plus accendit, quod nullum adhuc eius impedimentum interuenit: locoque superiore vtentur, & quidem cum apparatu, si his tempus demus. Quod si aduersus eos ire coeperimus, humiliores erunt, mihi credite, conscientia: & celsioris loci beneficium, reputatio scelerum perdet. Fortasse autem Dei pariter sprete maiestas, in ipsos tela retorserit, suisque missilibus consumētur impij. Videant nos tantummodo, & deiecti sunt: quanquam pulchrum est, ut etiam si quod periculum immineat, pro sacris ianuis moriamur: ac si non liberis & cōiugibus, pro Deo tamen eiusque sanctis animas profundamus. Praebebo autem manum, atque sententiam: & neque

Epilogus Anani ad populum corroborationis.

consilium vobis vllum deerit ad cautionem, neque me corpori meo parcere videbitis. His Ananus contra Zelotas populum hortabatur: non quidem nesciens iam expugnari vix posse propter multitudinem ac iuuentutem animorumque pertinaciam, multoque magis propter conscientiam commissorum: nec enim concessum iri ueniam his quae perpetrauerant, sperabant: veruntamen quiduis perperi praestabilius existimabant, quàm in tanta rerum perturbatione rempublicam negligere. Populus autem duci se clamabat in eos, contra quos rogabatur: & ad subeunda pericula quisque promptus erat. Sed dū Ananus magis idoneos discerneret, atque ordinaret ad praelium, Zelotae cunctis conatibus eius cognitis (certos enim qui omnia sibi nunciarent habebant) in pontificem commouentur: ac modò per cuneos, modò simul vniuersi prosiliunt: neque obuio cuiquam parcebatur. Citò autem & Ananus populum congregauit, multitudine quidem superiore: armis verò constipatis, non erant Zelotae inferiores. alacritas verò, quod deerat, in vtrisque supplebat. nam & ciues armis irā conceperant fortiores: & quod de templo exierant, quauis multitudine maiore audaciā. quippe illi quidem habitare se in ciuitate minimè posse arbitrabantur, nisi Zelotas eximerent: hi verò nisi vicissent, nullū se non subito ros esse supplicium. Manus autem conseruere, pro ducibus obediētes moribus animorum.

Ananus contra Zelotas praeliū adornat.

Zelotarum cum ciuibus pugna.

Et prime

A Et primò quidem in ciuitate ac pro templo eminus missis lapidibus semet inuicem appetebant. Si verò aliqua pars terga uertisset, uictores gladijs utebantur. cumque plurimi fauciarentur, multæ cædes utrobique fiebant. Et populares quidem in domos referebantur à suis. Zelotarum aut quicunq; vulneratus fuisset, in templum ascendebat, sacram humum cruore perfundens, ut solo eorum sanguine uiolatam religionem rectè quis dixerit. Semper quidem latrones excurrendo in congressionib. præualebant. Irati verò populares, proficiente quotidie numero suo, cum desides increparent, quique à tergo sequebantur, non aperiendo fugientib. viam inuitos eos repugnare compellerent, vniuersos quidem suos in hostes conuertunt. Illis autem, quia vim ferre non poterant, paulatim ad templum recedentibus, irrumpit, vna cum socijs Ananus. Vnde factum est, ut eos quòd ambitu exteriori expulsi essent, metus inuaderet: ideoq; in murum interiorem fuga recepti, maturè ianuas occluderent. Verùm Anano portis quidem sacris manus afferre non placebat, hostibus quoque desuper tela torquentibus nefas esse existimanti, etiamsi vicisset, non lustratum prius populum introducere. Ex omni autem suorum multitudine sex ferè armatorum milia sortitus, custodes eos in porticibus collocat. his autem qui succederent, in excubijs alios per ordinem ponit. Multi autem honestorum ab optimatibus ad id electi, mercede conductos pauperes vice sua præsidij destinabant. Fit autem his omnibus exitij causa Ioannes, quem ex Giscalis effugisse prædiximus. Is enim dolis plenus, & vehementem dominationis cupiditatem mente circumferens, iamdudum rebus communibus moliebat inuidias. Itaque tunc eadem quæ populus sentire & simulàs, aderat Anano: tam diebus cum proceribus capienti consilium, quàm noctibus peragranti custodias: omniaque secreta Zelotis renunciabat: nullumque populi consilium non prius quàm caperetur, inimici sciebant eius indicio. Immoderatis verò & Ananum, & populi principes placabat obsequijs, ne in aliquam suspicionem veniret affectans. Sed hæc eius honorificentia in contrarium vertebatur. Erat enim ex adulationum varietate suspectior: eoque ipso quòd etiam non accitus assiduus erat, arcanotum proditor habebatur. Et enim perspiciebat Ananus, omnia sua consilia hostes intelligere: & quæ Ioannes faceret, suspicionem proditoris habebant. Submouere autem illum non erat facile neque possibile, quòd malitia præualeret: ac præter hoc multorum non ignobilium, qui summis rebus adhibebantur, patrociniò succinctus erat. Visum est igitur ab eo Sacramentum beneuolentiæ causa peti: nihilque dubitans, & fidem populo se seruaturum iurauit, neque factum eius inimicis vllum, neque consilium proditurum: vnaque deponendis rebellibus, & manu & voluntate operam collaturum. Itaque Ananus eiusq; socij, quoniam iurato crediderunt, nulla iam suspitione suis eum consilijs adhibebant: moxq; ab iisdem concordie causa legatus intromittitur ad Zelotas. curæ namque habebant ne fanum culpa sua pollueretur, neue quisquam in eo procumberet Iudæorum. Ille autem, quasi Zelotis, ac non contrà pro beneuolentia iurauisset, ingressus ad eos, medius constitit: & sæpe quidem se illorum causa in magno periculo fuisse dixit, ne quid secretorum ignorarent, quæ in eos Ananus cum socijs cogitasset. nunc autem ingens cum ipsis omnibus subiturum esse discrimen. nisi diuinum quoddam præstò fuerit auxilium. Nihil enim iam morari Ananum: sed persuasisse quidem populo, ad Vespasianum legatos mittere, ut ad capiendam ciuitatem quamprimùm venire properaret: indixisse autem lustrationem postero die, ut religione simulata intromissi, vel etiam vi prælio manus consererent. Se autem non videre, quàm diu aut obsidionem sustinebunt, aut cum tanta manu acie congredientur. Ad hæc addebat, quòd ipse Dei providentia transactionis esset causa legatus. hanc enim spem Ananum his proponere, quo nihil suspicantes eos subito aggrederetur. Itaque oportere, si quis habendam vitæ rationem duceret, aut obsidentibus supplicare, aut foris aliquod præsidium petere. Quos autem si victi essent, veniæ spes foueret, immemores audaciæ suæ credere, simul ac factores poenituerit admissorum, in gratiam statim eos, qui perpepsi sunt, redituros. Sed nocentium quidem sæpe inuisam etiam poenitudinè fieri, læsis aut iram in licètia sæuiorè: imminere aut illis ait interfectorum amicos atq; cognatos, totumq; populum p. dissolutis legib. ac iudicijs indignatione flagrantè: vbi etiam si qua pars misericordiæ fuerit, maiori eam ià irascentiū turbæ cessurā. Talia quidē variabat Ioannes, terrorè incutiens multitudini. externū verò auxiliū apertè quidē indicare quod diceret non audebat. Idumæos aut significabat. utq; principes Zelotarum priuatim etiam commoueret, crudelitatis Ananum arguebat, ipsis eum maximè minitari confirmans.

Ananus vna cum socijs irrumpit.

Ioannes Lullæ F. arcanorum proditori

fidem populo se seruaturum iurati

concordia causa legatus ad Zelotas intromittitur

Zelotas in diuina oratione mouet.

R' A N T autem Eleazarus Simonis filius, qui etiam præter alios idoneus esse videbatur & rectè consulere, & quæ consulisset efficere, itemq; Zacharias filius Amphicali, vterque à sacerdotibus genus ducens. Hi præter communes, etiam priuatim interminationibus cognitis, quodque Anani factio potentia sibi comparanda causa Romanos accerferet (nam & hoc Ioannes affinxerat) diu quidem quid agerent dubitabant, angustiis temporis conclusi. Populum enim haud multo post eos aggredi paratū

Eleazarus Idumæos aduocandos esse censet.

esse cogitabant: externi verò subsidij facultatem, insidiarum sibi celeritate præreptam: priusque fore ut omnia paterentur, quàm auxiliarium quisquam ista cognosceret. Aduocari tamen Idumæos placuit. scriptaque breuiter epistola, quod circumuento populo Ananus vel

Idumæorum ad bella alacritas:

let Romanis metropolim prodere: ipsi autem pro libertate dissidentes, in templo obsiderentur: minimumque temporis salutem sibi promitteret: ac nisi maturè subuenirent, ipsos quidem Anano atque inimicis, at verò ciuitatem Romanis ilicò subiugandam: pleraque nuncijs ad rectores Idumæorum referenda mandant. Ad hoc autem lecti sunt duo viri strenui, & dicendi peritissimi, & ad persuadendum satis idonei: quodque his rebus esset vtilius, pedum velocitate præstantes: nam Idumæos confectum parituros certum erat, quod turbarum cupiens & incondita esset natio, semperque ad motus facilis atque suspensa, & rerum

versus Hierosolymā profectio.

mutationibus læta, minimisque petentium blanditijs ad bella promptissima: & velut ad festorum quandam solēnitatem, sic ad prælia properans. celeritatem autem nunciij exigebant: atque istis nihil deerat alacritatis, vterque autem Ananias vocabatur. Iamque apud rectores aderant Idumæorum. Illi autem simul epistola mandatisque attoniti, quasi furibundi circumcursare gentem, militiamque denunciare cœperunt. Itaque mox & dicto citius multitudo conuenerat, omnesque pro libertate metropoleos arma rapiebant. Congregati autem

Iesu ad Idumæos oratio.

propè x x m, cum ducibus quatuor Hierosolymam veniunt: hoc est, Ioanne & Iacobo Soliæ filijs, & præterea Simone Cathlæ, & Phinea Clusoth filijs. Ananum autem profectio legatorum, itemque vigiles eius latuit, sed non etiam impetus Iudæorum. hoc enim antè cognito, portas eis clausit, & muris custodes apposuit. non tamen visum est bello cum his congregari, sed verbis eis antè persuadere cōcordiam. Stans ergo in aduersa turri Iesus, post Ananum æuo pontificum maximus: Cū multæ, inquit, & variæ turbæ tenuerint ciuitatem, in

Edotærum de opprimenda libertate & ciuitate prodenda depulsio.

nulla re sic miranda fortuna est, ut in eo, quod pessimis etiam inopinata conspirat. Etenim perditissimis hominibus contra nos auxilio venistis, tanta cū alacritate, quanta nec in Barbaros aduocante vos metropoli venire decuisset. Et si quidem viderem consensionem vestram similem esse horum hominum qui vos rogauerunt, non existimarem impetum care re ratione. nihil enim æquè ac morum cognatio cōcordiam firmat. Nunc verò illi quidem,

si quis eorum singulos explorauerit, mille mortibus digni reperientur. Nam ludibria & purgamenta totius rusticæ plebis, luxu absumptis patrimonijs suis, postquā in vicis & ciuitatibus proximis audaciam exercuere, postremò in sacram ciuitatem clam influxere ut latrones, solumque religiosum immanitate polluerūt scelerum, eosque uideas sine metu inter sancta ebrios, & auiditate ventris peremptorum spolia consumentes. Vestra verò multitudo armatorumque talis ornatus est, qualem deceret esse, si publico vos consilio metropo-

lis inuitaret, in alienigenas laturos auxilia. Quid igitur hoc esse quis dixerit, nisi fortunæ iniuriā: cū pro nequissimis conuenisse & integræ nationis vestra arma videantur conspirare? Iam dudum quidem reperire nequeō, quidnam fuerit quod vos tam citò commouerit. Nec enim sine magna causa fieri potuisset, ut arma pro latronibus aduersus cognatum populum caperetis. Quid? Romanos audistis & proditionem? his enim quidam vestrum obstrepebant nunc, liberandæ metropoleos causā venisse dicentes. Vnde mirati sumus præ-

ter alia, noxiorum tale commentum. Viros enim natura libertatis amatores, eoque cū externis hostibus pugnare paratissimos, aliter contra nos efferare non poterant, quàm vastatæ libertatis proditione mentita. Sed enim vos considerare oportet, qui nos insimulauerint: fidemque in nos veritatis ex rebus communibus, non ex ficto sermone colligere. Quid enim

passi, nunc demum nos dedimus Romanis, cū ab initio licuerit aut ab his non deficere, aut quia defecimus, citò redire in gratiam, priusquam circa nos omnia vastarentur? Namque iam, ne volentibus quidem nobis, trāsactio facilis est: cū & superbos eos effecerit Galilæa sub iugum missa: morteque grauiorem afferat turpitudinem, appropinquant placare. Equidem quod in me est, pacem morti antepono. semel autem bello appetitus, postquam

pugna

A pugna cōmissa est, gloriosam mortem vita captiui existimo potiore. Sed vtrum nos populi principes aiunt clām misisse aliquem ad Romanos, an etiam totum populum cōmuni suffragio? Siquidem nobis dicant, quos amicos miserimus, qui serui fuerint proditiōis ministri. Cū iret aliquis deprehensus est, rediens captus est, literas nacti sunt? Quemadmodum autem tantum ciuium multitudinem lateremus cum quibus omni hora versaremur? Paucis autem, atq; his inclusis, qui de templo ne in ciuitatē quidem prodire possent, quo pacto sunt cognita, quæ occultē extra ciuitatem fierēt? An verō nunc cognouēre, quādo aisorum poenę reddendæ sunt? donec autem sine metu fuērē, neminem nostrū proditorem suspicabantur? Sin ad populum causam referunt, publicum habuit nempe consilium, nemo aberat concioni: ideoq; manifestior ad vos nūcius famā citius properasset.

B Quid autem opus erat legatos mittere, cū certa nobis esset de transactione sententia? Et quis designatus sit, dicant. Sed hæc quidē malē periturorum, & instantes poenas euitare cupientium causationes sunt. Quin etiam si ciuitatem prodi in fatis esset, id quoq; ipsos qui nos criminantur, ausuros opinor, quorum audaciæ vnum malum videtur deesse proditiō. Vos autem oportet, quia semel cum armis adestis, primū (id quod est iustissimum) iuuare metropolim, & vnā nobiscum tyrannos eximere, per quos iudicia dissoluta sunt: qui calcatis legibus iura suis gladijs permiscere: deniq; nobiles viros nō inculatos, ex medio raptos foro, primū vinculis cruciarunt: deinde non voce, neq; prece eorum morati, neci traderunt. Licet autem vobis non belli lege ingressis, horum vidēre argumentum, quæ dixi;

C desolatas domos rapinis, coniuges in veste lugubri, ac familias peremptorum, & per totam ciuitatem vlulatus & fletus. Nullus enim non persecutionē expertus est impiorum. Qui ad hoc insanix prorupere, vt latrocinalem audaciam non solū ex agris atq; alienis ciuitatibus in hanc, quæ & caput & facies gentis est, sed in phanum etiam ex ciuitate transferrēt. Denique hoc sibi & ad excursus & ad perfugium elegerunt, isque fiscus illis est eorum quæ in nos comparantur: & locus toti orbi terræ venerabilis, quique ab vniuersis alienigenis; ab extremo limite mundi venientibus, honoratur, per hæc quæ apud nos data sunt portenta conculcatur. Exultant autem rebus desperatis, populos committi populis, & ciuitatibus ciuitates, gentesque in sua viscera delectum habere, cū debueritis, (vt dixi) quod factū esset optimum, ac deceret, nobiscum nocentes eximere: atque hanc ipsam fallaciam

D vltum ire, quod auxilio vos aduocare ausi sunt, quos metuere vindices debuissent. Quod si eiusmodi hominum preces reuerēdas puratis, attamen licet vobis armis depositis, cognatorum habitu introire ciuitatem: medioque inter hostes atque auxiliares suscepto nomine, de nostris discordijs iudicare: quanquam reputare quid habebunt commodi, cū de manifestis ac tantis criminibus apud vos causam dicturi sunt, qui hominibus non accusatis, ne verbum quidem facere permiscere. Ferant igitur hanc ex vestro aduentu gratiam: Si verō neq; nobiscū indignari, neq; iudicare vultis, tertium restat, vt relictis vtrisque partib. nec nostris cladib. insultetis, nec cū insidiatorib. metropoleos manearis. Nam etsi maximē quæquā nostrū suspicamini Romanis collocutū, obseruare vobis itinera licet: tumq; demum tueri metropolim, cū factū aliquid huiusmodi patuerit, quale delatū est, & in autores ei⁹, si cōiuncti fuerint, vindicare. Non. n. vos præueniūt hostes, iuxta ciuitatē sedibus positus. Sin horum nihil vobis gratū aut mediocre videtur, ne porrarū claustra miremini, quatenus armā portabitis. Hæc quidē Iesus loquebatur. Idumæorū aut multitudo nequaquā animū aduertebat, ardens iracundia, q̃ non paratū habuisset introitū: proq; armis inter se duces indignabantur, captiuitatē esse existimātes, si ea quibusdā iubentibus deposuissent: Vnus aut ducū Simon filius Cathlæ, vix placato suorū tumultu, stans in eo loco vnde exaudiri à pontificib. posset: nō iam mirari se, ait, si libertatis propugnatores in tēplo obsiderētur inclusi, cū illi cunctæ genti cōmunem clauserint ciuitatē: & Romanos quidē fortasse, coronatis etiā portis recipere sint parati, Idumæos aut ex turribus alloquātur, captaq; iubeant pro libertate arma proijcere: cognatisq; nō credentes custodiā ciuitatis, iudices eos discordiarū fieri velint: & alios accusando, q̃ indemnatos ciues occiderint, ipsi totā dānent ignominia nationem: deniq; vrbe omnibus alienigenis religionis causa patentē, nunc domesticis preclusis. Valde enim contra vos festinabamus, & ad gerendum cum gentilibus bellū, qui ob hoc adesse properauimus, vt vos seruaremus liberos. Nempe taliter vos etiā hi quos obsidetis læsere, tamque verisimiles puto suspensiones in illos quoq; colligitis. Deinde qui reip. defensores sunt iustus in custodia tenentes, genere coniunctissimis gentibus, simul vniuersis ciuitatem

Pax morti preferenda quidem ducitur: sed certamine cōmissio mortis gloriosa captiui vita potior:

Iesus Idumæos, vt Zelotas in vrbe supprimant, monet

Idumæos iudicare de discordijs permittit. Simonis Cathlæ F. ad Iesum orationem responsio.

præclusam

præclusam tyrannidem perferre dicitis, cum tam contumeliosis nos iubeatis obtemperare præceptis: nomenque potentiae alijs, qui vos tyrannos pariuntur, annectitis. Quis cauillationem vestri sermonis tulerit, cum rerum repugnantiam videat? Etenim vobis etiam nunc Idumæos excludentibus ciuitate (namque ipsi nos à patrijs sacris arcetis) rectè quis eos incusauerit, qui custodiuntur in templo, quod cum ausi essent plectere proditores, quos viros nobiles & innocentes pro societate facinoris distitatis, non à vobis incoeperint, summaque proditoris membra præciderint? Sed licet illi molliores, quam res poscebat, inuenti sint, nos tamen domicilium Dei seruabimus Idumæi, & pro communi patria propugnabimus: tamque foris irruentes, quam intus insidiantes, hostes pariter vlciscemur. Hic autem manebimus pro muris armati, donec aut vos Romani respiciendo liberent, aut ipsi recuperata libertatis cura mutemini.

De clade Iudeorum ab Idumæis facta. CAP. VII.

*Iesum oppugnari
ciuitatem uidens
tristatur.*

IS dictis, Idumæorum quidem multitudo clamore consensit: Iesus autem tristis recessit, cum nec Idumæos quicquam sentire moderatum, & duplici bello oppugnari ciuitatem videret. Quippe nec Idumæorum tumor & spiritus quiescebat, indignè ferentium contumeliam, quod essent ciuitate prohibiti: & quod

*Idumæi prope
murum tabernacu-
cula ponunt.*

Zelotarum vires esse firmas crediderant, erubescantium, postquam nihil eos sibi auxiliari posse viderent, ut iam venisse poeniteret. Pudor autem nulla re penitus gesta redeundi, poenitudinem superabat. Itaque ibidem prope murum temerè tabernaculis positus, manendum esse statuere. Infinita verò hyems nocte illa uenit, ventique violenti cum imbribus or-

*Zelotæ suo peri-
culo cruciuntur:*

ti sunt, & crebra fulgura, horrendaque tonitrua, concussæque terræ vasti mugitus: certumque erat apud omnes, hominum exitio mundi statum esse turbatum, neque paruum quid rerum hæc signa portendere. Vna verò Idumæis & oppidanis erat opinio: illis quidem irasci Deum militiæ causa, existimantibus neque se posse euadere, si aduersus metropolim arma mouissent: Anano autem eiusque socijs, etiam sine prælio vicisse, Deumque pro se bellum administrare credentibus. Sed profectò falsi erant interpretes futurorum, & quæ sui passuri essent, contra hostes fore diuinabant. Verum Idumæi quidem cateruatim densatis corporibus inuicem sese fouebant, scutisque contextis protecti capita, minus pluuia lædebantur: Zelotæ autem magis illorum quam suo periculo cruciabantur: collectique delibe-

*portas aperire
conantur:*

rabant, si quam reperire subsidij machinam illis possent. Horum autem ardentioribus videbatur, vi armorum custodes inuadere: atque in ciuitatem impetu facto palàm portas auxiliatoribus aperire. nam & custodes ex improviso, & quod plures inermes ac belli expertes essent, facile turbatum iri, & multitudinem ciuium difficulter colligi posse: quoniam

*ad murum clam
veniunt: portam
aperiunt:*

domi quisque propter hyemem contineretur. Quin etsi periculum aliquod interuenerit, quiduis subire satius, quam negligere tot copias sui causa turpiter perituras: at qui prudentiores erant, vim adhiberi dissuadebant. non enim sui tantum causa custodes ampliari, sed etiam ciuitatis murum videbant propter Idumæos diligentius custodiri: & vbique adesse Ananum, omnibusque horis inuicere custodias existimabant. Sed hoc alijs noctibus ita habuerat. illa verò, non sua desidia requieuerat, sed ut & ipse & custodum manus fato duce interirent. Namque iam nocte prouecta, & gliscente hyeme, custodes in porticu dispositos opprimit somnus. At Zelotis consilium subit, ut ferris templo sacratis portarum vectes secarent. Affuit autem illis, ne exaudiretur crepitus, ventorum sonus, & crebra tonitrua: fanoque egressi, ad murum clanculò veniunt: serratamque portam, quæ versus Idumæos erat, aperiunt. Illi autem primùm Ananum conari aliquid suspicari, unusquisque dextram ad gladium, quasi repugnaturi applicant maturè: deinde his, qui ad se venerant, agnitis introibant. Qui quidem, si tunc manus vertere in ciuitatem voluissent, nihil obstabat quo minus totus populus interiret: tanta ira ferebantur. Verum Zelotas primò eximere custodia festinabant: illis quoque multum precantibus, qui eos receperant, ne despicerent malis obsessos, quorum gratia venerant, neque his acerbius periculum importarent. Captis enim custodibus faciliorem illis in ciuitatem impetum fore: sed si semel eos concitassent, iam illos contineri non posse. quin si senserint congregentur, & per ascensus nitentibus se opponant. Idem igitur Idumæis visum est: iamque in templum per ciuitatem subibant, cum suspensi Zelotæ aduentum eorum præstolarentur. Denique his ingressis, etiam ipsi confidenter ex interiori fano progressi sunt, mixtique Idumæis in custodes irruerunt.

*cum Idumæi in
templo sibi iun-
cti in custodes
irruerunt:*

Cæsis

- A** Cæsis autem nonnullis, quos somnus oppresserat, omnis multitudo ad clamorem vigilantium sulcitata est, raptisque armis ad repugnandum non sine stupore properabant. Ac primum quidem Zelotas solos conari aliquid suspicantes, quasi eos superaturi numero confidebant: vbi verò foris alios circumfundi viderent, Idumæos irrupisse sentire. Et maior quidem pars eorum, armis pariter animisque depositis in questibus erant: pauci verò iuuenum fortiter communiti, occurrendo Idumæis, aliquandiu segniorem multitudinem protegebant: alij cladem ciuitatis habitatoribus nunciabant. Illorum autem auxilio venire nullus audebat, cognito Idumæos irrupisse: sed ipsi quoque irrita vociferantes, cum fleatibus respondebant: plurimusque mulierum ululatus suscitabatur, si quando custodum quisquam in periculum aliquod incidisset. Quin & Zelotæ Idumæorum clamorem gemebant, magisque horribiles tempestas faciebat omnium voces. Nemini autem Idumæi percere, quod natura crudelissimi ad cædes erant, & hyeme grauius afficiebantur: proptereaque his, qui se excluderant, vt inimicis vtebantur, tam supplicantibus quam repugnantibus infensi. Multos enim cognitionem referentes, vtque commune sanum reuerentur orantes, gladijs transfigebant. Nullus autem fugiendi locus; neque spes salutis erat. Compulli autem circa se, magis quam vi oppressi laniabantur, cum recedendi spatium non daretur, nec interfectores à cædibus temperarent. Incerti autem quid agerent, in ciuitatem se præcipitabant: miseri (vt mihi videtur) eo quod fugiebant crudelius subeuntes exitium, donec templum exterius sanguine redundauit. Octo autem millia & quingentos mortuos dies inuenit. Nec tamen his Idumæorum ira satiata est: sed versis in ciuitatem manibus, omnes domos diripiebant: quemque fortuito inuenissent, morti dabant. Et ceteræ quidem multitudinis cædem superuacuam esse ducebant: pontifices autem peruectigabant: & in illos plerique ferebantur, statimque comprehensos obtruncabant: stantesque super eorum cadauera, nunc Anano populi beneuolentiam, nunc Iesu quæ de muro dixerat, exprobrabant. Ad hoc autem impietatis progressi sunt, vt etiam insepultos eos abicerint: cum præsertim Iudæis tanta sepulturæ cura sit, vt etiam iudicio cruci suffixos, ad oscasum solis deponant, atque sepeliant. Et quidem non errauerim, si Anani mortem Iero excidij ciuitatis fuisse principium, & ex illo die muros euerfos, remque publicam Iudæorum periisse, quo pontificem rectoremque salutis suæ iugulatum in media ciuitate viderunt. Erat autem & aliàs vir laudabilis atque iustissimus, & præter nobilitatis ac dignitatis & honoris, quo erat præditus, amplitudinem, infimis amabat æquare. Libertatis autem maximè fautor erat: & is qui populi affectaret imperium. Commodis autem proprijs communes semper vtilitates anteponebat, super omnia pacis studens. Sciebat enim Romanos non posse expugnari: ac prospiciebat, si pacisci vtiliter nequissent Iudæi, omnino eos perituros. Vt autem breuiter dicam, cum Anano viuo ad transactionem venissent. Mirus enim erat dicere, mirus populo persuadere quæ vellet. Iam verò impediens bellantesque subegerat. Plurimum autem moræ sub tali duce attulissent Romanis. Huic iunctus erat Iesus, illo quidem comparatione inferior, sed præstans cæteris: vt putem Deum, qui tantam violatam ciuitatem perire flammis, purgarique sancta vellet, consultò defensores eorum, & qui ea charissima ducerent, amputasse. Itaque paulo antè sacris indumentis amictos, & toto orbe celeberrimæ religionis autores, qui que vndique in ciuitatem commeantibus venerabiles habebantur, iacere nudos prædam canibus ac feris videres. Quos quidem viros ipsam puto genuisse virtutem, tantum licuisse vitij sentem.

clamorem in vrbe excitati quos uis Hierosolymitanos trucidantibus Idumæis, gemunt.

Anani pontificis interitus.

Hierosolymorum excisorum principium.

Anani pontificis enormium.

Iesus cum Anano occisi iam.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER QUINTVS.

De altera strage, & reditu Idumæorum, Zelotarumq; crudelitate.

CAPVT I.

*Zelotarum &
Idumæorum se-
mita commemo-
ratur.*

*Nobilium duode-
cim millia pe-
riit.*

*Zachariam Ba-
ruchii filium neci
destinatur.*

*proditionis fide
accusatur.*

*in carcerem du-
citur.*

*à iudicibus ab-
solvitur at*

*in templo à duo-
bus plebei inter-
ficiunt.*

*Zelotarum scele-
ra secretò Idu-
mæis manifestā-
tur.*

N A N O quidem & Iesu eiusmodi finis euenit. Post illos verò tam Ze-
lotæ, quàm Idumæi passim plebem, quasi nefandorum animalium gre-
gem, irruendo mactabant. Et vulgus quidem in quolibet loco depre-
hensum necabatur: correptos autem nobiles: & adolescentes, vinctos
in carcerem concludebant, spe, nonnullos eorum sibi posse sociari ne-
cedilata. Verùm hæc nullum mouebant, sed cuncti mortem præopta-
uerant, dummodò ne aduersus patriam communem nequissimè con-
spirarent: sæuissima tamen ante eadem verbera sustinebant, exul-
cerati plagis atque tormentis. Cumque iam corpus non sufficeret cruciatibus, tan-
dem gladium merebantur. Quos autem die cepissent, eos in custodiam nocte ducebant: ex-
tractosque inde, si quos mori contigisset, abiciebant, vt vinctis alijs locus esset. Tantus au-
tem populum pauor occupauerat atque formido, vt ne flere quidem palàm quisquam, siue
sepelire propriam funus auderet: sed erant occultæ clausorum etiam lachrymæ, & ne quis
inimicorum audiret, circumspectantes gemeabant. paria nanque his qui lugebantur, etiam
qui luxissent ilicò patiebantur. Exiguam verò nocte sublatam terram manibus corporibus
inijciebant, & nonnunquam die, si quis fuisset audacior. Duodecim autem millia hoc mo-
do nobilium periit. Illi autem iam cædes exosi, nullo pudore iudicij vim & cognitionis ca-
uillando imitabantur. Itaque cum illustrium quendam Zachariam Baruch filium interfice-
re decreuissent, (irritabantur enim, quòd nequissimis inimicus nimis erat, & probis amic⁹,
itemque locuples) neque solum fortunarum eius direptionem sperarent, sed etiam remo-
tum iri virum ad se deiiciendos potentem, septuaginta plebeiiorum honestissimos ex præc-
pto conuocant, iudicum specie potestate carentes, & apud eos Zachariam, quasi res prode-
ret Romanis, accusant: quodque ad Vespasianum proditionis causa misisset. Sed neque ar-
gumentum, neque vlla probatio criminis erat. ipsi autem misisse dixerūt, & hoc haberi pro
fide veritatis volebant. Zacharias autem vbi nullam spem salutis sibi relictam esse vidit, per
insidias non in iudicium, sed in carcerem ductus, vitæ suæ desperationem libertate non pri-
uauit: sed exorsus veri quidem similitudinem obicctorum derisit, & illata sibi crimina bre-
uiter diluit: in accusatores autem oratione conuersa, omnes eorum iniquitates per ordinē
prosecutus est, multaq; de perturbatione rerum querebatur. Zelotæ verò obstrepentes, vix
à gladijs temperabant, speciem cauillationemque iudicij sui vsque ad finem permanere cū-
pientes, & præter hoc iudices experiri, an periculoso tempore iusticiæ memores forent: Igi-
tur omnes septuaginta pro eo sententiā ferunt, & pro eo mori, quàm sibi ascribi eius interi-
tum maluere. Illo verò absoluto, Zelotarum clamor tollitur, & vniuersi quidem iudicibus
irasciebantur, qui simulationē datæ sibi potestatis non intellexerant. Duo verò ex audaciss-
mis aggressi Zachariam, in medio templo interficiunt: & illudendo: Habes, inquit, & à no-
bis de absolutione sententiam certiore: cumque statim in subiectam vallem de templo
proijciunt. Iudices verò, contumeliæ causa versis gladijs ferientes, templi ambitu pepulere:
cadi enim eorum pepercerant, vt disiecti per ciuitatem, nuncij fierent apud omnes seruitu-
tis. Idumæos autem iam venisse poenitebat, neque his gesta placebant. Quibus collectis, Ze-
lotarum quidem secretò indicabat vniuersa: & quæcunque hi qui eos aduocauerant scele-
ratè fecissent, omnia demonstrabat: arma quidem cepisse eos, quasi Romanis à pontificibus
metropolis proderetur: reperisse autem nullum proditionis indicium. Illos verò qui tutari
eam simularent, & belli facinora ausos & tyrannidis, ab initio quidem prohibendos fuisse.
Verùm quia semel in societatem intestinæ cædis incidissent, finem delictis adhibendum,
neque

Aetque vires hominibus suggerendas morem patrum destruentibus. Nam etsi portas gra-
niter ferrent sibi atque in oppidum aditum esse præclusum poenas ab his, qui prohibuerāt,
esse repetitas: & Ananum quidem peremptum: vna verò nocte populum totum penè con-
sumptum. Quorum rerum multos quidem suorum poenitere sentirent: eorum autem vi-
derent, à quibus rogati essent, crudelitatem immensam: ne ipsos quidem, per quos salui e-
rant, erubescerent. in oculis enim auxiliatorum pessima facinora committere, illorum-
que iniurias Idumæis imputari, quatenus ea non prohibeant, neque ab his separentur. De-
bere igitur (quoniam de prodicione, quæ dicta sunt, calumniam fuisse patuisset, nullusque
Romanorum impetus timeretur, aduersus ciuitatē verò inexpugnabilis esset potentia cor-
roborata) illos domum recedere: malorumque societatem vitando cuncta diluere flagitia,
quorum non sponte, sed decepti participes extitissent. Persuasum est Idumæis. Et primum
eos, qui erant in custodijs solunt, propè ad duo millia popularium, statimque relicta ciuitate
ad Simonem veniunt, de quo paulo post commemorabimus. deinde domum ex Hieroso-
lymis abiēre. Euenit autem eorum discessum vtrisque pariter inopinatum videri. Nam
& populus nescius poenitudinis, paululum fiducia recreatus est, veluti inimicis leuatus: &
Zelotarum creuit insolentia, quasi nō auxilijs caruissent, sed ijs essent liberati, quorum pu-
dore ac reuerentia criminibus temperabant. Denique nulla iam erat facinorum mora ne-
que cunctatio: sed festinatis quidem consilijs in rebus singulis utebantur: quæ verò pla-
cuissent, ipsa cogitatione citius peragebant. Maximè autem in viros fortes atque insignes
cadibus seuebant: cum inuidia nobilitatem absumerent metu virtutum: vnamque cau-
tionem putarent, nullum optimatum superesse. Itaque occisus est cum multis alijs Gorion,
dignitate simul & genere præstans, & plus posse populum gaudens, plenusque spiritu, liber-
tatis amator ut nullus alius Iudæorum, quem tamen libertas præter alias virtutes perdidit.
Sed ne Peraita quidem Niger eorū manus effugit, bellis cum Romanis gestis vir strenuus
comprobat: qui etiam sæpe vociferans, & cicatrices ostendens, per mediam ciuitatem
trahebatur. Ductus verò extra portas, desperata iam salute, ne sepultura careret supplicabat.
Hii autem prius interminati, quod humum ei quā desiderabat, concessuri non essent, mox
etiam mortem intulere. Qui tamē cum occideretur, Romanos eis ultores imprecatus est:
famemque præter bellum ac pestilentiam, & ad hæc omnia ipsorum mutuas manus; eaq;
vniuersa confirmavit apud impios Deus, & quod iustissimū esset effecit, ut audaciam suam
quamprimum experirentur inter se dissidentes. Niger quidem occisus, quem habebant de
oppressionē sui metu eos leuauit. Pars autem plebis nulla erat, cui non ad interitum exco-
gitabatur occasio. Namque alij quod iam dudum alij ciuibus restitissent interficiebantur:
qui verò nihil offenderant, subitas pacis tempore causas excipiebant. Et qui omnino libere
eos non adissent, pro contemptoribus; qui verò obsequentes, pro insidiatoribus habeban-
tur: vnaque maximorum criminū & mediocrium poena, mors erat. neque euasit quisquā,
nisi aut ignobilitate aut fortuna perhumilis.

*Idumæi captiui
solunt:*

*domum Hiero-
solyms relicta
ab eunt.*

*Zelotarum post
Idumæorum a-
bitum visa
comperta cru-
delitas.*

*Gorionis inter-
itus.*

*Peraita Nigeri
mors: & mori-
entis impreca-
tio post à Deo
executa ac ad-
impleta.*

De intestina discordia Hierosolymorum.

CAP. II.

EOMANI autem omnes ad ciuitatem animos intende-
bāt, hostium dissensionem
lucrum sibi esse censentes, & Vespasianum, penes quem summa rei potestas erat,
incitabant, diuinæ prouidentię dicentes auxilio in semet hostes esse conuersos:
veruntamen velox esse momentum, & Iudæos citò in concordiam redituros, aut
intestinis malis defessos, aut reductos in poenitudinē. Ad quos Vespasianus ait: Plurimum
eos quid fieri conueniat, ignorare, tanquam in theatro cupientes quantum armis ac mani-
bus possent ostentare potius cum periculo, quàm secum quid esset vtile reputare. Nam si
statim ciuitatem aggredierentur, ipsos causam hostibus fore concordiz, ac vires eorum eti-
am nunc vigentes in se prouocaturus. Sin operirentur, paucioribus ac moderatioribus his
vsuros domestica seditione consumptis. Deum nanque melius quàm ipsos disponere, qui
sine labore Iudæos Romanis traderet, nulloque periculo exercitui victoriam condonaret.
Proinde manibus proprijs intereuntibus inimicis, maximoque malo, hoc est seditione tur-
batis, debere se potius periculorum spectatores esse, quàm cum hominibus mortem appe-
tentibus atque intestina rabie insanientibus configere. Si quis autem putauerit victoriæ
gloriam sine prælio fieri viliorem, sciat, inquit, armorum incerto exitu commodius esse
commodè perficere quod intendit. Neque enim manu præclaris esse minus laudabiles,
qui paria gesserint moderationē atque prudentia. Simul autem dum hostes immanueren-

*Vespasianus à
Romanis aduer-
sus hostes inci-
tatur:
hostibus domo-
stica seditione
consumptis vi-
toriam expo-
stat.*

*lenē festinan-
dum affirmat.*

Ioseph.

X

tur,

tur, etiā milites ex laboribus assiduis recreatos valentiores ductum iri. Præterea non id esse tempus, ut maturæ occupanda videatur victoriæ claritudo. nec enim armis fabricandis aut muris, vel auxilijs congregandis Iudæos operam dare, atque ideo moras differentibus nocituras: sed bello domestico ac dissensione tumidos, miserabiliora pati quotidie, quam ipsi eos capti afficerent intromissi. Proinde siue quis securitatem consideret, sinendos esse qui semet absumerent: siue facti gloriam clariorem, nequaquam manus intestino morbo laborantibus afferendas: si quidem ratione recta diceretur, non ipsorum, sed discordiæ fuisse victoriam. Hæc Vespasianus: eique dicenti rectores militum consentiebant: moxque apparuit quam utile fuisset eius consilium. Namque in dies singulos multi ad eum confluebant fugiendo Zelotas. Erat autem fuga difficilis, quod omnes exitus custodibus obsidebantur. Et si quis ibi qualibet ex causa deprehensus fuisset, velut ad Romanos ire cuperet, interficiebatur. Qui tamen eis dedisset pecuniam, saluus abibat: & qui non dabat, solus proditor habebatur. Restabat igitur, pecuniosis fugam redimentibus, solos pauperes iugulari. Mortui verò per omnes vias coaceruabantur innumeri, multique etiā transfugere cupientium, rursus in ciuitate perire præoptabant: nam spe sepulturæ in patria mori tolerabilius videbatur. Illi autem ad hoc crudelitatis deuiauerant, ut neque intus neque per itinera occisis humum concederent: sed veluti cum patrijs legibus etiam naturæ iura disturbare pepigissent, suamque in homines iniustitia diuinitatem quoque pollueret, ita sub sole putrescere mortuos relinquebant. Sepelientibus autem suorum corpora, idem quod transfugis, imminere supplicium mortis: statimque sepultura indigebat, qui hanc alteri præstitisset: & ut breuiter dicam, nulla tam bona, quam misericordia, perierat in illis cladibus mentis affectio: hisque irritabantur noxij, quæ miseranda vidissent, à viuis in mortuos, à mortuis in viuos iracundiam transferentes. Modum autem excedente metu, superstitibus mortui adepti requiem beatiores videbantur: & qui erant in custodijs comparatione sui cruciatus, insepultos quoque fortunatissimos demonstrabant. Omne quidem ab illis ius hominum calcabatur, ridebatur etiam diuinitas: prophetarumque responsis tanquam vulgaribus fabulis illudebant. Cum verò multa contempsissent de virtute ac vitijs statuta maiorum, etiam quæ de patria olim prædicta fuerant vera esse exitu probauere. Verus enim quidam sermo ferebatur, tunc demum ciuitatem captum iri, sancta quoque, flammis exurenda esse lege belli, cum seditio fuisset exorta, sanumque Dei propriæ manus ante violassent. Quibus Zelotæ, nihil de eorum fide dubitantes, ministros se præbuerunt.

De Gadarensium deditione & strage. CAP. III.

Ioannes antibi-
tiosus:

arrogans:

T Iohannes iam dudum tyrannidem affectans, parè cum similibus honorem habere dedecus existimabat: paulatimque sibi nequiores adiungens, ab eorum affectione separabatur. Semper autem aliorum decretis non obediendo, suamque iubendo imperiosius, quod solus dominari cuperet non latebat, eique sociabantur nonnulli metu, alij gratia (mirus enim erat oratione atque fallacia per-

strenuus: bonus
in consilio.

suadere quæ vellet) multi verò propterea quod sibi tutum esse ducebant, priorum delictorum causas vni potius ascribi quam omnibus. Ad hæc quia manu strenuus erat, & bonus consilio, satellites non paucos habebat, etsi magna pars eum contrariæ factionis reliquerat: apud quos etiam liuor non nihil valebat, graue putantes ut paulò ante pari succumberent.

Seditio mota.

Plus autem metus eos, ne sub vnius potestate viuerent, exagitabat. Nec enim facile sperabant eum, si semel obtinuisset, deijci posse: occasionemque in se habiturum timebant, quod in principio restitissent. Proinde quisque bello potius quiduis pati decreuerat, quam sponte seruiens Mancipij loco perire. Hinc igitur seditio diuiditur, & Ioannes in contraria dissentientibus: parte regnabat. Sed inter ipsos quidem munita omnia erant custodibus: nihilque aut parum agebatur, si quando armis prælium laceffebant. In populum verò vel maxime

Microsolymita-
ni trium malo-
rum tempestate
laborant.

contentionem susceperunt, & quis maiorem prædam caperet utrinque certabant. Cum tamen ciuitas trium malorum ingentium tempestate laboraret, hoc est belli, dominationis, itemque seditionis, eorum comparatione bellum popularibus mediocrius videbatur: denique relictis sedibus patrijs ad alienigenas profugiebant, & Romanorum beneficio salutem,

Massada castellum à Sicarijs occupatur.

quam inter suos desperauerant, atqueuebantur. Quartum verò præterea malum commotum est gentis exitio. Haud procul ab Hierosolymis castellum erat ualidissimum, reponendis operibus ad munimenta belli, tutandisque corporibus ab antiquis regibus ædificatum, quod Massada dicebatur: id occupauerant qui vocantur Sicarij, quod à rapinis amplioribus timore

con-

continebantur. Hi cum Romanorum exercitum otiosum esse viderent, apud Hierosolimam
A verò Iudæos dominatione atq; discordia secessisse, maiora facinora aggrediuntur. Die festo
 azymorum (qui apud Hebræos ad memoriam salutis, qua ex Aegyptiorum seruitio liberati, in
 terrâ patriam deueniunt, solenniter celebratur) nocte deceptis qui sibi erant oppositi, mu-
 nicipiū quoddam Engaddi inuasere: vbi pugna quidem Iudæos antè preuentos atq; disper-
 sos, quàm arma caperent siue concurrerent, ciuitate pepulere. Eos verò qui in fuga defece-
 runt, mulieres videlicet ac pueros, supra septingentos interfecerunt: ædibusq; deinde com-
 pilatis, fructus quoq; iam maturos depopulati in Massada portauerunt: & illi quidē omnes
 circum castellū vicos, totamq; regionem populabantur, non paruo vndiq; perditorum ad
B eos numero in dies singulos confluente: simul autem concitati sunt etiam per singulos Iu-
 dææ tractus in latrocinia, qui interim quiescebāt. Ac veluti in corpore, si quando principa-
 le membrum tumor afficit, omnia pariter ægrotare necesse est: ita propter ciuitatis tumult-
 um atq; discordiam, etiam qui foris erant nequissimi prædaram inuenire licentiam. Sin-
 guli verò vicis proprijs dilaceratis, deinde in solitudinem recedebāt. Congregati autem &
 cateruatim coniurantes exercitu quidem pauciores, plures verò quàm latrocinialis conspi-
 ratio, in templa & oppida ferebātur. Et sequebatur quidem, vt in bello fieri solet, ab his eos
 malè affici, quos petiissent. Verùm præueniebatur ultio, cum mox latrones à præda refuge-
 rent: nullaq; pars erat Iudææ, quæ non vnà cum Hierosolymis præcellentissima ciuitate in-
 teriret. Hæc Vespasiano à transfugis indicabātur. Nam licet omnes exitus à seditiosis custo-
C direntur, & cū quis ad eos accessisset interficeretur, tamen erant, qui ad Romanos clam
 profugerent, ducemq; Romanorum & opem ferre ciuitati, & reseruati populi reliquias hor-
 tarentur. Multos enim, quod bene Romanis vellent, periisse, multos adhuc in periculo di-
 cebant esse superstites. Ille autem iam tum miserans eorum calamitates, propius ad eos ve-
 lut Hierosolimā obsessurus accedit, re autem vera vt ciuitatem obsidione liberaret: spe au-
 tem ante reliqua subigendi: nullūq; impedimentū extrinsecus obsidioni relinquendi. Cum
 igitur venisset in Gadara, transamnanz regionis metropolim validissimam, mensis Martij
 quarta die ciuitatē ingreditur. Iam enim optimates, ignoratibus seditiosis, legatos ad eum
 de traditione miserant, tam pacis desiderio, quàm suis patrimonijs metuentes: multi enim
 apud Gadara locupletes habitabant, quorum legationē inimici nesciebant, nisi quod Ve-
D spasiano appropinquante id cognouerunt. Et ciuitatem quidem se retinere posse despera-
 bant, quod & intestinis inimicis numero inferiores erant, neq; procul abesse videbant à ci-
 uitate Romanos. Si verò fugere decreuissent, sine sanguine id facere, nullaq; à noxijs poena
 repetita, non honestū sibi putabant. Itaq; Dolesum comprehensum (namq; is nō dignitate
 solum ac nobilitate ciuitatis princeps habetur, sed etiam legationis autor erat) interficiunt:
 nimiaq; iracundia mortuo verberato, extra ciuitatem dilapsi sunt. Iam verò propius acce-
 dente Romano exercitu, Gadarensium populus Vespasiano cum acclamationibus in ciui-
 tatē recepto, fidei dextras ab eo accepit: equitumq; & peditū præsidia contra fugitiuorum
 excursus. Muros enim prius quàm id Romani peteret, ipsi destruxerāt: vt eo sibi fides esset,
 quod pacem diligerent, si bellum gerere ne volentes quidem posse videretur. Vespasianus
 autem missō Placido cum D. equitibus, ac tribus millibus peditū, aduersus eos qui ex Ga-
E daris fugerant, ipse cum cæteris militum copijs Cæsareā regreditur. At fugitiui postquam
 equites repenti à tergo insequentes videre, prius quàm in manus venirent, in vicum quen-
 dam, cui nomen est Bethenabro, se recepere, Vbi reperta non paucorum iuuenum multi-
 tudine hisq; partim volentibus, partim ui armatis, temerè cōtra Placidū eiusq; milites pro-
 siliunt. Illi autē primo quidē impetu paululum recesserunt, ea simul arte, vt eos à muro lō-
 giùs prouocarent: deinde loco opportuno circumdatos, telis agentes eminus sauciabant.
 Itaq; fugientes quidē ab equitibus præueniebantur Iudæi: qui verò manus conscriuissent,
F à peditibus trucidabantur, nihil plus audaciæ demonstrantes. Condensos enim aggredi-
 endo Romanos, armis non secus ac muro septos, ipsi quidē telis aditum nō inueniebant,
 neq; sufficiebant aciē rumpere: illorum autē transfigebantur telis, & immaniſsimis feris
 similes ruebant vtrò in ferrum, & sterniebantur, alij gladijs ora percussi, alij ab equitibus
 dissipati: quoniā cura erat Placido, cursum eorum à vico intercludere: assidueq; prætercur-
 rens ea parte, cedentesq; reflectēs, vnà etiam libratīs sagittarum ictibus utebatur: hisq; pro-
 ximos interficiebat, metu verò longè fugientes auertebar, donec elapsi, qui fortiores erant,
 ad murum effugere. Eius autem custodes quid agerent nesciebant. Nec enim excludi Ga-

*Festum Azymo-
rum cur institui-
tum.*

*Iudæa cadibus
premiuntur.*

*Simile venusti
à membrorum
corporis vnins
supra tunc de-
sumptum.*

*Vespasianus, vt
ciuitati opem
ferret, à Trans-
fugis monetur:*

*obsidione libe-
raturus urbem
proficiscitur.*

*Doleſus inter-
ficitur.*

*Gadarenses se
Vespasiano de-
dunt:*

*Placidus aduer-
sus fugitiuos mit-
titur:*

pugnati:

Bethenabrum
expugnatis
igni traditis
fugientes in-
sequitur
vincit: nec non
proximos vicos
hostili manu a-
dorum capit.

darenses suorum causa patiebantur, & si eos receperant, vna cum his se perituros videbant. quod etiam contigit. Illis enim compulsi ad murum, penes cum his Romanorum equites irrupere. Por-
tis autem ante preclusis, admoto milite Placidus ad vesperam usque; acerrime oppugnato muro
pariter ac vico potitus est: ibique; tunc vulgus quidem iners occidebatur, fortiores vero fugam pe-
tebant: domus vero a militibus diripiebatur, & vicus igni traditus est. Qui vero inde euaserant.
totam secum illam regionem ad fugam incitarunt: & extollendo proprias calamitates in maius,
totumque; Romanorum exercitum aduentare dicendo, metu omnes undique commouerunt.
Plurimo autem numero aucti, in Hierichunta secesserunt: hanc enim etiam tunc eorum spes
salutis fouebat, quod esset valida & populosa. Placidus vero equitibus rebusque; ante prospe-
re gestis fretus eos insequabatur: & usque; ad Iordanem quidem semper quos occupabat, mor-
ti dabat. omnem vero ad flumen coactam multitudinem, fluminis impetu prohibitam, quod
auctum imbribus vadum transire non poterant, aperto praelio aggreditur. Itaque; necessitas eos
ad pugnam compulit, quod fugam locum non haberent: praetentique; ad ripam longitudinem,
tela equitum & incursus excipiebant: a quibus multi perculsi, in fluuium ceciderunt. Nam
qui manibus eorum caesi sunt, tredecim millia fuerunt. alij cum vim sustinere non possent,
in Iordanem sponte desilierunt. Erat autem numerus infinitus. Et praeterea capta sunt cir-
citer duo millia virorum, ac ducti, cum praeda maxima ouium & asinorum, itemque; came-
lorum & bouum. Iudaeis quidem hoc vulnus inflictum quamuis par superioribus, maius
tamen seipso visum est: non solum quod eam totam regionem qua fugerant, caedes reple-
uerant, sed etiam quod refertus mortuis Iordanis peruius non erat, & Asphaltites quoque
lacus repletus erat cadaveribus, quae per multa flumina deuoluta sunt. Placidus autem se-
cunda fortuna usus, in vicos proximos & municipia contendit. captisque; Abila, & Iuliade, &
Bese-moth, omnibusque; ad lacum Asphaltitem usque; idoneos ex transfugis ubique; collocat: de-
inde milite scaphis imposito, eos qui in lacum refugerant subegit. Et trans fluuium quidem
tota regio Romanis cessit, & ubique; omnia usque; ad Machaerunta deuicta sunt.

De capitis oppidis quibusdam, descriptione, ciuitatis Hierichuntinae. CAP. III.

Galliam mouetur.
Vespasianus ad
bellum incita-
tur:
in vicis praesidia
collocat.
vicos duos ca-
pit:
Hierichunta
adit.
Hierichuntis
descriptio.

D V M hac autem aguntur, motus circa Galliam nunciatur, & quod Vindex vna
cum optimatibus indigenarum a Nerone defecisset: de quibus alibi diligentius
scriptum est. Vespasianum vero ad impetum belli quae nunciata sunt, incitarunt,
iam tunc futura bella ciuilia totiusque imperij pericula prospicientem: cum si
partes orientis ante pacasset, minus Italiae metuendum existimaret. Obstante autem hye-
me, per subactos interim vicos atque oppida praesidia collocabat: & decuriones ciuitatibus
apponens, multa etiam eorum, quae vastata fuerant, instaurabat. Prius tamen comitatus
militum copiis quas Caesaream adduxerat, in Antipatridem venit: ibique; per biduum ciui-
tate composita, tertia die vastando, inflammando, omnemque; subuertendo circum Tham-
nam toparchiam, in Lyddam & Iamnam procedebat. Et cum sese vtraque; tradidisset, con-
stitutis illic habitatoribus idoneis in Ammaunta peruenit: occupatoque; ad metropolim ca-
rum aditu, castra muro circumdat. Quintaque; in his relicta legione cum caetera manu in Be-
thlepton toparchiam proficiscitur: eaque; & vicina regione itemque; circum Idumaeam igne
consumptis, castella quidem locis opportunis muniuit. Captis autem duobus vicis in me-
dia Idumaea positis, hoc est Begabri & Caphartophan, plus quam decem millia hominum
peremit: prope autem ad mille cepit: exactaque; inde caetera multitudine, non paruam mili-
tum suorum partem ibi constituit, qui omnia montana loca incursando vastabant. Ipse au-
tem cum reliquo exercitu in Iamnam rediit: vnde per Samaritidem ac per Neapolim, quae
dicebatur ab indigenis Mabortha, secundo Iunij mensis die in Coream descendit: ibique; po-
sitis castris, postridie in Hierichunta peruenit, in qua vnus ei rectorum Traianus, quem
locis trans Iordanem ducebat, militem iungit, cunctis illic deuictis. Sed ex Hierichunte qui-
dem multitudo ante Romanorum aduentum in aduersam Hierosolymis montanam re-
gionem diffugerat: non pauci autem qui remansere, perimuntur. Desolatam vero offen-
derat ciuitatem, cui in planicie sitae nudus mons ac sterilis imminet, idemque longissimus. F
A septentrionali enim regione usque ad Scythopolitanos agros: a meridiana vero usque ad
terram Sodomiticam & Asphaltitis lacus terminos extenditur. Totus autem asper est: &
quod nihil gignat, non habitat. Huic obiacet circa Iordanem mons alius, incipiens a Iu-
liade ac septentrionali regione, prolixius autem in meridiem usque ad Bacra, quae Petram
distinguit, Arabiae ciuitatem. In hoc est etiam Ferreus mons appellatus, ad Moabitidem
usque

vsque longus. Inter duos autem montes regio, quæ Magnus campus vocatur, à Gennabaravico ad lacum Asphaltitem vsque patens, habet ducentorum & triginta stadiorum longitudinem, latitudinem verò centum & viginti, mediusque ab Iordanè diuiditur. Sunt autem illic duo lacus, Asphaltites & Tiberiensis natura contrarij. Namque alter salsus ac sterilis est, Tiberiensis vulgo dulcis & foecundus. ætatisque tempore illa planicies ardore solis incenditur, & vitioso opprimitur aeris tractu, omnibus circum aridis præter Iordanem: vnde euénit, vt palmæ, quæ in ripis sunt, magis floreant, & fertiliores sint: minus aut, quæ longè remotæ sunt. Ad ipsam verò Hiericho largissimus fons est, rigandisq; aruis vberimus, iuxta veterem scaturiens ciuitatem: quam Iesus Naue filius, Hebræorum ductor, primam in Chananæorum terra bello possederat. Hunc fontem aliquando ferunt non solum terræ atque lignorum fructus, sed etiam foeminarum partum obtundere solitum, cunctaque pariter morbo ac peste corrumpere. Postea verò mansucuisse, contraque saluberrimum ac feracissimum esse factum ab Helisæo quondam Propheta: qui Hæliæ notus fuerat atq; successerat. Receptus enim hospitio ab Hierichuntinis habitatoribus, quod humaniores eos expertus erat, ipsos et omnem illam regionem perpetua gratia remuneratus est: progressusque ad fontem, lagenam fictilem salis plenam in profluentem aquam misit. Iuxta deinde ad cælum dexteram tendens, fonti que inuergens blanda libamina, ipsum quidem precabatur, vt fluente leniret, ac dulciores aquarum venas aperiret: Deum verò vt foecundioribus auris flumina temperaret, orabat: tamq; vbertatem fructuum quam successionem prolis daret indigenis, nec eos genitrix filiorum aqua deficeret, quoad iusti manerent. Ad has preces ex disciplina manibus quoque multa operatus, fontem immutauit: & qui antea caussa erat his orbis ac famis, idem victus ac foecunditatis autor est effectus. Deniq; rigationis eius tanta potentia est, vt si attigerit modò terram, sapidior sit, aquis diu perseverantibus. Vnde eo quæ largius abutuntur, exiguum emolumentum habent: quæ verò parcius, plurimum. Amplius tamen quam cæteri fontes spacium rigat, & septuaginta quidem stadijs longam, viginti autem latam planiciem permeat. optimos autem in ea paradisos ac densissimos educat, palmarumq; irriguarum genera, tam sapore quam nominibus varia: quarum pinguisime calcibus præsse, plurimum mellis emittunt, non multum alio melle deterius: quanquam & mellis alitrix est illa regio, & opobalsami ferax, qui omnium carissimus est fructus ibi nascentium. Itemq; cyprum & myrobalanum gignit: vt qui diuinum esse illum tractum dixerit, non errauerit, vbi & larga & optima generantur, quæ sunt carissima. Sed nec in alijs ei fructibus aliqua facillè toto orbe regio certauerit, adeò multiplicatum quod satum est reddidit. Cuius rei causa mihi videtur esse aquarum vis læta, & aeris calor: cum hic prouocet quæ nata fuerint, atq; diffundit: liquor autem firmis singula radicibus stringat, viresq; suggerat æstiuo tempore: quo sic perusta est illa regio, vt nihil facillè procedat ac pululet. Aqua tamen, si ante solis ortum hauriatur, auræ spiritui refrigerat, naturamq; contrariam acri sumit: hyeme verò contepescit, eaq; mersis mitissima efficitur. Tanta est autem cœli temperies, vt quo tempore in alia Iudææ regione ningit, lino illic tantum indigenæ vestiantur. Distat autem ab Hierosolymis CL stadijs, & ab Iordanè stadijs XL, totumq; habet à Hierosolymis spatium desertum atq; saxosum: ad Iordanem verò & lacum Asphaltitè, licet humilior, æquè tamen incultum ac sterile. Sed de Hiericho, quam sit fortunatissima, satis dictum est.

Lacus Asphaltites.

CAP. V.

COMMEMORATIONE autem dignum puto, Asphaltitis quoque naturam exponere lacus. Is enim salsus quidē ac sterilis est: nimia verò leuitate, etiam quæ grauissima sunt, in eum iacta fluitant: demergi autem quis in profundum, nec industria facillè potest. Denique Vespasianus, qui eius visendi causa illuc venerat, iussit quosdam natandi incisos, vinctis post terga manibus, in altum proijci: & euénit omnibus, tanquam vi spiritus sursum repulsi desuper fluitare. Ad hæc mirabilis est coloris mutatio, quæ ter in singulos dies superficiem vertit, & solis radijs variata resplendet. Multis autem locis vomit nigras bituminis glebas, quæ super undam & habitu & magnitudine tauris sine capitibus assimiles natant. Ad eas autem cum lacus exercitores accesserint, nacti quod aggestum est, ad naues trahunt: & quia lentum est, repletas eas abrumpere nequeant: sed quasi religata scapha, pendet à cumulo, donec menstruo mulieris atque vrina soluat. Est autem vtile non modò ad compagines nauium, sed ad corporum etiam curationem multis remedijs admiscetur. Longitudo lacus est quingentorum & octaginta stadiorum,

Ioseph.

X 3

diorum,

Magnus camp.

Asphaltites & Tiberiensis lacus natura contrarij.

Helisæi prophetae miraculum.

Paradisi optimi Hierichuntini contigui.

Asphaltitis lacus natura.

diorum, qui ad Zoara vsq; Arabiæ tenditur: latitudo autem centum quinquaginta stadijs patet. Huic Sodomitica terra vicina est, olim quidem tam fructibus quàm diuitijs ciuitatum fortunata, nunc autem omnis exusta, vt quæ habitatorum impietate fulminibus conflagra-
Sodomitica terra Asphaltini videtur. se memoratur. Denique adhuc in ea diuini reliquias ignis, & oppidorum quinque videre licet imagines, & renascentes in fructibus cineres: qui colore quidem sunt edulibus similes, carpentium verò manibus in fumum dissoluuntur & cinerem. Terræ quidem Sodomiticæ fabula eiusmodi fidem habet ex facie.

Gerasa deuastatio, simul de Neronis morte, Galba, & Othonis.

CAP. VI.

A T Vespasianus Hierosolymorum habitatores concludi vndique cupiens apud Hiericho & Adidam castellis erectis, vtroque auxiliarium pariter ac Romanorum præsidia collocat. Mittit autem Gerasam L. Annium, equitatus ei parte multisque peditibus attributis. Qui primo aggressu ciuitate capta, mille iuuenum, qui ne fugerent præuenti erant, interficit: familias captiuas ducit, bona militibus prædari permittit. Incensis deinde domibus, proximos petijt. Erat autem fuga potentium & interitus infirmorum: quodque occupatum fuisset, flammis dabatur: omnibusque tam montanis locis quàm tota planicie bello oppressis, apud Hierosolymam degentes excundi copiam non habebant: cum transfugere quidem cupientes à Zelotis asseruarentur: eos verò qui etiam tunc à Romanis dissidebant, vndique ciuitate vallata cohiberet exercitus. Vespasiano autem Cæsaream reuerso, & cum omnibus copijs in ipsam Hierosolymam proficisci paranti nunciatur Nero peremptus, cum per annos tredecim & octo dies imperasset. De quo referre, quemadmodum dehonestarit imperium, nequissimis hominibus Nymphidio & Tigellino, & indignissimis libertorum permissa republica: quodque horum captus insidijs, ab omnibus suis senatoribus destitutus, cum quatuor libertis fidelibus in suburbanum fugerit, ibique semet occiderit, & quod multo post tempore, qui eum deposuerant poenas dederint: bellumque per Galliam quo pacto desierit: & quod Galba creatus Imperator, Romanam redierit ab Hispania: & quemadmodum intus a militibus, tanquam humilioris esset animi, in medio foro necatus sit, & Otho declaratus sit Imperator, militesque suos contra Vitellij duxerit exercitus: nec non & Vitellij turbas, & circum Capitolium pugnam: & quemadmodum Antonius Primus & Mutianus Vitellium interfecerint, & Germanorum agmina bellumque civile sedauerint: hæc omnia recusari narrare, confidens quod à multis Græcorum itemque Romanorum ea cuncta copiose perscripta sunt. Ordinis autem rerum continuandi gratia, ac ne intercisâ pendeat historia, summatim singula designaui. Igitur Vespasianus primò quidem in Hierosolymam expeditionem differebat, expectans quoniam vergeret imperium post Neronem: deinde vbi Galbam imperare cognouit, nihil conari decreuerat, prius quàm ille quoque ad se de bello aliquid perscriberet. Mittit autem ad eum Titum filium suum & salutatum simul, & vt de Iudæis mandata acciperet. Ob easdem causas & rex Agrippa nauigauit ad Galbam. Sed dum Achaia, quod hyems erat, longis nauibus præteruchuntur, interfici Galbam contigit, septem mensibus post, & totidem diebus. Deinde Otho suscepit Imperium, ac tres menses rempublicam gubernauit. Agrippa verò nihil mutatione deterritus, Romam pergere statuit. Titus verò diuino quodam impulsu, ex Achaia ad Syriam nauigat, & maturè inde Cæsaream venit ad patrem. Suspensi autem de omnibus quasi nutante Romano Imperio, Iudæorum militiam negligebant. Patriæ quoque metuentes, aggredi alienigenas importunum arbitrabantur.

De Simone Geraseno, nouæ conspirationis principe.

CAP. VII.

I N T E R E A tamen bellum aliud in Hierosolyma excitatur. Erat Simon Gioræ filius, patria Gerasenus, ætate iuuenis, sed calliditate posterior Ioanne, à quo iam pridem ciuitas possidebatur, viribus autem corporis audaciâque præstantior: ob quam ex Acrabatena quoque toparchia, cuius rector erat, pulsus ab Aniano pontifice, ad latrones peruenerat, qui Massadâ occuparât. Is aut primò quidē ita suspectus erat, vt eum ad inferius castellum cum mulieribus, quas secum adduxerat, transire permitterent, ipsi excelsus incolæ: rursus aut propter necessitudinem morum, fidelis esse videbatur. nam & dux territorium Massadæ erat prædatorum excuntibus, & cum ipsis territorium Massadæ populabatur: nec tamen eos ad maiora exhortando metuebat. Dominandi enim cupidus, magnorumque appetens, quia

- A** quia mortem Anani comperit, in montana loca discessit: ac voce præconum seruis libertate promissa, itemq; libetis præmio, cunctos qui vbique fuerant nequissimos congregauit. Iamq; validis conflatis copijs, montanos vicos diripiebat. Semper autē accedentibus pluribus socijs audebat etiam in humiliora loca descendere, & ciuitatibus quoque iam terribilis erat: multosq; potentium vis eius & prospere gesta sollicitabant. Nec iam seruorum tantum siue latronum exercitus erat, sed multorum etiam popularium, tanquam regi, parebat obsequium. Excursus autem agebatur in Acrabatenam toparchiam, & in maiorem vsque Idumæam. Vicum enim, cui nomen est Nain, muro amplexus, ad tuitionem sui pro castello habebat. In valle autem quæ appellatur Pharan, multas quidem dilatauit speluncas, multas verò paratas inuenit, atque his conditorum prædæ receptaculis utebatur. *vicos montanos diripit*
- B** & direptos illic fructus reponebat, multæque cateruæ diuersabantur: neque dubitabatur, quod in Hierosolymam copijs & apparatu præluderet. Vnde insidias veriti Zelotæ, ac præuenire eum qui contra se cresceret, cupientes, plerique cum armis egrediuntur. His autem Simon occurrit, commissoque prælio multos occidit, & reliquos compellit in oppidum. *acrabatenam toparchiam excurrit*
- Nondum autem viribus fretus, ab obsidione deterretur. Prius autem Idumæam subiugare conatus est. Itaque cum x x millibus armatorum ad fines eius properabat. Idumæorum autem principes maturè ex agris viginti quinque ferè millibus pugnacium ciuium congregatis, pluribus autem qui sua seruarent domi relictis, propter sicariorum qui Massadæ versabantur incursum: Simonem in finibus præstolabantur. vbi conflictu habito, ac per totum diem tracto prælio neque victor neque victus abscessit. Et ipse quidem in Nain vicum, Idumæi verò domum regressi sunt. *cum Zelotis prælium init. cum Idumæis dimicant*
- C** Non multo aut post, Simon cum maioribus copijs eorum fines petebat: castrisq; in quodam vico, cui nomen est Thecue, positus, ad custodes Herodij, quod non longè aberat, de socijs suis Eleazarum misit, vt castellum sibi traderent persuasurum: quem quidem sine mora suscepere custodes, causæ nescij cur uenisset. Mox autē de traditione prolocutum, strictis gladijs persequerentur: donec fugæ locum non reperiens, de muro in subiectam vallem se proiecit. & ille quidē hoc modo statim moritur. Idumæis autem vires Simonis formidantibus, placuit priusquam bello congredierentur, explorare hostium copias. *socium Eleazarum ad Herodij custodes mittit.*
- Ad hoc autē se ministrum obtulit parato animo Iacobus, vnus è rectoribus, cogitans prodicionem. Denique profectus ab Oluro (in hoc enim vico tunc Idumæorum collectus erat exercitus) ad Simonem venit: primumq; se patriam suam traditurum esse pauciscitur, accepta fide, quod semper ei charissimus foret: mox etiam de tota Idumæa operam pollicetur. *Eleazari mors.*
- D** Ob quas res humanissimè apud Simonem cœnatus, amplissimisque promissis animatus, vbi ad suos redijt, primò Simonis exercitū multiplici numero mentiebatur esse maiore: deinde rectoribus etiam paulatimq; multitudine vniuersa perterritis, vt Simonem reciperent suadebat, eique sine pugna rerum omnium permitterent principatum. Simul autem hoc agens, & Simonem ipsum per nuncios euocabat, disiecturum se pollicitus Idumæos: quod & præstitit. nam cum iam appropinquaret exercitus, equum primus inscendit, & cum socijs corruptionis effugit. Pauor autem occupat vniuersam multitudinem, ac priusquam ad manus venirent, domum quisque suam soluti ordine recesserunt. Simon verò præter opinionem sine sanguine Idumæam introiuit: primumq; aggressus ex improviso Chebrō municipium capit, in quo maxima præda potitus est, multosq; fructus diripuit. *Iacobus Idumæus patriam prodit.*
- E** Chebron autem indigenæ ferunt non eius terræ modò ciuitatibus, verum etiam Aegypti Memphi antiquiorem. Denique duo millia & trecenti eius connumerantur anni. hoc autem narrant, Abraham quoque parenti Iudæorum fuisse domicilium, posteaquam Mesopotamiæ sedes reliquit: eiusq; posteros hinc ad Aegyptum esse profectos: quorum etiam nunc monumenta extant in eadem ciuitate, peroptimo marmore liberaliter fabricata. Cernitur autem sexto ab oppido stadio arbor maxima terebinthus: eamq; memorant ab initio mundi creati nunc vsque durare. Hinc totam Simon peruasit Idumæam, non modò vicos eius & ciuitates depopulando, sed excidendo etiam territoria. Nam præter armatos x l cū millia sequebantur, vt his ne victui quidem necessaria satis essent. *Simon Idumæam ingreditur.*
- F** Ad has autem necessitates accedebat eius crudelitas, & insuper iracundia, quo magis vastari contigit Idumæam. Et quemadmodum post locustas sylua cerni solet frondib; spoliata, sic etiā quā Simonis transisset exercitus, à tergo solitudinem relinquebat: & alia quidem cōburendo alia diruendo, & quicquid in ciuitate vel in agris natū esset conterendo calcibus, aut depascendo delebat: perq; terrā cultā iter agendo, faciebāt eā sterili duriorē, prorsus vt ne signū quidē vastatis relinqueret.

*Zelota Simonis
uxorem rapiunt.*

*Simon in imber-
bes & senes cor-
reptos saeuit atq;
tandem*

uxorem recipit.

A.M. 4040.

Ante Chr.

nat. 70.

Seditio Romana

*Othonis interi-
tus.*

*Vespasianus Iu-
dae fines inua-
dit.*

*Cerealis Idumaeam vastat:
Caphetram in-
cendit:
Capharin capit:*

*Chebron expu-
gnat: &
exurit.*

*Simon uxore re-
cepta Idumaeos
persequitur.*

*Zelota urbem
impuris facinori-
bus profanant.*

linqueretur, quod aliquando fuissent. Hæc omnia rursus Zelotas incitauerunt, & aperto **A** quidem bello configere pertinuere: insidijs verò per itinera collocatis, uxorem Simonis rapiunt, eorumque præterea quos habebat in obsequio plurimos. deinde tanquam Simonem ipsum cepissent, in ciuitatem exultantes redeunt. Continuo namque sperabant, armis eum depositis pro uxore sibi supplicaturum. Illum autem non misericordia, sed ira coniugis raptæ peruaserat. Cumque ad muros Hierosolymorum venisset, ut fera saucia quæ per cussores prendere nequisset, ita in quos reperisset, effundebat insaniam. Denique olerum sarmentorumque causa progressos è porta, imberbes pariter ac seniores correptos verberabat ad necem: ut animi indignatione id solum abesse videretur, quod non etiam vesceretur corporibus mortuorum. Multos autem abscissis manibus dimittebat in ciuitatem, vna **B** perterrefaciens inimicos, & populum reuocare cupiens à nocentibus. Hisque mandabat ut dicerent, iurare Simonem per Deum qui cuncta regeret, quod nisi citò sibi redderent coniugem suam, muro perrupto omnibus qui in ciuitate essent similiter vteretur, neque cuiquam ætati parceret, aut ab innocentibus discerneret noxios, donec his eius madatis non modò populus, sed etiam Zelotæ metu perculsi, remisissent ei mulierem. Atque ita delinitus, paulisper ab assidua cæde requieuit.

De Galba, Othone, Vitellio, & Vespasiano. CAP. VIII.

NON solum aut per Iudæam erat seditio bellumque; ciuile, verum etiam per Italiã. In medio namque Romanorum foro Galba perempto, creatus Otho Imperator cum Vitellio imperium affectante pugnabat: quem Germanicæ tunc legiones elegerant. Habito aut apud Bebriacum Gallie Cisalpinæ prælio cum Valente & Cæcina Vitellij ducibus, primo die Otho superauit, altero Vitelliani: multisque trucidatis, & aduersæ partis audita victoria, Otho apud Brixellum semet occidit, postquam biduum tresque menses imperium tenuit. Accesserunt aut Vitellij ducibus Othonis milites, & ipse iam Vitellius Romam cum exercitu veniebat: dum interea Vespasianus quinto die Iunii mensis Cæsarea profectus, eas quas nondum subegerat Iudææ partes petiuit: & in montana regione, quod primum ascendit, toparchias duas, Gophniticam & Acrabatenam subegit: deinde post has Bethel & Ephrem municipia ibique præsidij collocatis, usque Hierosolymam equitabat. multos verò tunc deprehensos necabat, multosque capiebat. Ducum aut vnus Cerealis cum equitum parte ac peditum, superiorem quæ dicitur, vastabat Idumæam, & Caphetram quidem castellum ex itinere captum incendit: alterum verò quod Capharin dicitur, admoto milite oppugnabat, muro satis valido cinctum. Diutius aut ibi se moraturum speranti, oppidani subito portas aperuere, & supplices ei se tradidere. Quibus subiugatis, Cerealis in Chebron alteram ciuitatem antiquissimam tendit, sitam (ut dixi) in montanis locis, haud procul ab Hierosolymis. Vi autem irrumpens in eam, reliquam multitudinem, quam ibi offendit, cum puberibus interemit: oppidum verò ipsum exurit. Omnibusque iam captis, præter castella Herodii & Massadam & Machærunta, quæ à latronibus tenebantur, sola iam Hierosolyma Romanis ante oculos erat, quæ expugnanda restabat.

De Simonis gestis contra Zelotas. CAP. IX.

SIMON autem ubi uxorem suam à Zelotis recepit, ad reliquias Idumææ tedit persequendas: & vndique circumacta natione, Hierosolymam compulit plerisque fugere, cum ipse quoque ad eam sequeretur. Deinde muro eius obfesso, si quem operariorum ex agris adeuntem multitudinem cepisset, interficiebat. Eratque populo foris Simon Romanis terribilior: intus Zelotæ vtriusque sætiores: quos etiam Galilæi nouis inuentis & audacia factionum corrumpebant. Nam & Ioannem ad potentiam ipsi puexerant: & Ioanēs eis pro potentia quam sibi comparauerat, vicem referens, omnia quæ desiderarent ut facerent permittebat. Insatiabilis autem rapinarum cupiditas, domorumque locupletum perscrutatio. Cædes aut virorum & foeminarum iniuriæ, pro ludo habebantur, prædamque, cum sanguine deuorantes sine aliquo metu, post sarietatem muliebri libidine calecebant: coprique, crines, ac foeminarum veste induti, lotique, vnguentis, & ut forma placeret, oculos illiti, non solum ornatum, sed impudentiam quoque mulierum imitabantur: & obscenitate nimia nefarios coitus exigentes, ut in lupanari versabantur, ciuitatemque totam impuris facinoribus profanabant. Effoeminantes autem vultum, dextras ad cædē promptas habebant: delicatoque incessu eneruati, subita incursione bellatores fiebant: & de paludamentis versicoloribus eductis gladijs, casu obuios transfuerberabant. Eos aut qui Ioannem fugissent, excipiebat sæuior in cædi-

- A** In caedibus Simon: quique intestinum euassisset tyrannū, ab eo qui propè erat occidebatur. Omnis aut fugæ via transire cupientibus ad Romanos, abscissa erat. Inter Ioannis aut copias quantum erat Idumæorum dissidebant: separatiq; ab alijs, aduersum tyrannum tam liuore potentia quam crudelitatis eius odio armantur. Deinde pugna congressi, multos Zelotarū perimunt, cæterosq; in aulam regiam cōpellunt, quam Grapte ædificauerat: hæc autem fuerat cognata Izatæ regis Adiabenorū. Vnà verò irrupere Idumæi, atq; inde Zelotis in fanū pulsis, Ioannis pecunias prædabantur. In aula enim supra dicta & ipse degebat, & tyrannidis spolia deposuerat. Inter hæc autem Zelotarum qui per ciuitatem dispersi erant, ad illos qui in templum fugerant, aggregati sunt: eosq; Ioannes aduersus populū & Idumæos educere cogitabat. Istis autem non tam impetus eorū metuendus erat, cum pugna plus possent, quam confidentia, ne de templo nocte subreperent, seq; pariter occiderent, atq; oppidum concremarent. Itaq; collecti cum pontificibus deliberabant, quonam pacto impetum præcauerēt. Sed profectò Deus sententias eorū in deterius vertit, & interitu acerbius excogitabant salutis remedium. Nam vt Ioannem deiicerent, Simonem recipere statuerunt, & cum precibus alterum sibi tyrannum imponere. Itaq; decreto obtemperatur, missoq; Matthia pontifice, rogant Simonem vt ad se introiret, quem sæpe timuerant. Cum his autem precatores erant, etiam qui Zelotas Hierosolymis fugerant, domus quisque suæ desiderio & fortunarum. Ille autem nimis superbè se dominum fore pollicitus, veluti ciuitatem liberaturus ingreditur, cum salutis eum latorem ac defensorem sui populi clamor designaret. Vbi verò cum suis copijs introijt, mox de propria potētia deliberabat: nec minus eos à quibus rogatus erat, quam eos contra quos fuerat aduocatus, inimicos putabat. Ioannes autem cum multitudine Zelotarum templo exire prohibitus, amissis etiam, quæ in ciuitate habebat (nam statim res eorum Simon cum socijs diripuerat) salutem iam desperabat. Templum tamen adiuuante populo Simon aggreditur. Illi autem in porticibus, perq; propugnacula stantes impetum propulsabant: multiq; ex Simonis parte oppetebant, multi faucij referebantur, quoniam Zelotæ ad dexteram superiores erant, eorq; ictus impenetrabiles habebant. Et quamuis loco plus possent, turres tamen quatuor maximas fabricauerant, vt ex alto videlicet missilia torquerent, vnā ad orientalem angulum, ad septentrionalem alteram, super xystum tertiam, in angulo alio contra ciuitatem inferiorem. Quarta verò turris supra verticem Pastophoriorum condita erat: vbi moris est vnum de sacerdotibus astantem post meridiem, quod septimus quisque dies inciperet, tuba significare: rursusque vesperi, quod desineret, nunc ferias populo, nunc vt opus faciat, denunciantem. Per turres autem disposuerunt balistas saxorumque tormenta, & sagittarios, & fundarum scientes. Itaque tunc Simon pigrius ad impetum mouebatur, cum suorum plerique mollescerent: amplioribus tamen copijs fretus, propius accedebat. machinarum enim missilia delata longius, multos pugnantium perimebant.

Zelotarum & Idumæorū dissidium

in templo certamen.

Simon ab Hierosolymianis periturus

urbem ingreditur.

templum à Zelotis occupatū aggreditur.

Sacerdotum officium.

De Vespasiano in Imperatorem electo. CAP. X.

- E** R idem tempus Romanos quoque sæuiora mala circumueniunt: aderat enim ex Germania Vitellius cum exercitu, aliam præterea ingentem multitudinem secum trahens. Et cum eum destinata militi spacia non caperent, totam urbem pro castris habebat, omnemque domum repleuit armatis. Illi autem conspectis Romanorum diuitijs oculis insuetis, & auri argenti que stupore perfusi, vix cupidinem continebant, adeò vt in rapinas se conuerterent, & eos qui obstare conarentur occiderent. Et in Italia quidem ita res erant. Vespasianus autem postquam Hierosolymis proxima depopulatus, Cæsaream reuertebatur, audiit Romanorum tumultus, & Vitellium principem. Hoc autem, licet ipse Imperium pati, sicut bene imperare nosset, ad indignationem perductus est: dominumque dedignatur eum qui veluti desertum inuasisset Imperium. Dolor aurem saucius cruciatum ferre non poterat, neque alijs vacare bellis, cum patria vastaretur. Veruntamen quātum ira impellebatur ad vlciscendum, tantum longinquitatis cogitatio reprimebat: multa enim fortunā posse noua facere, priusquam ad Italiam, præsertim hyemis tēpore ipse transiret: plusq; iam crescentem iracūdiam cohibebat. Rectores autem cum militibus conuenientes, apertè iam de mutatione tractabant: & cum indignatione vociferantes, incubabant Romæ cōstitutos milites, & in delicijs agentes, qui ne famā quidem belli sustineant, quibus libuerit decernere principatū, & spe quæstus Imperatores creare. Se autem laboribus exactis sub galeis senescentes, alijs condonare potestare, cum apud se digniorem habeant Imperio.

Vitellius Romæ pro castris habet.

Vespasianus Roma vastationem fortis agerunt.

Imperio. cui si hanc amiserint, quam iustiore, vel quando referrent erga se benevolentiam gratiam? Tanto autem Vespasianum quam Vitellium iustius esse principem fieri, quanto illi *Vespasianus pudilis* qui cum declarassent ipsi præstaret. Non enim se minora pertulisse bella, quæ qui ex Germania venissent: neque illis qui tyrannum inde deducerent, in armis deteriores esse. Nullum autem in creando Vespasiano fore certamen. Non enim senatum populumue Romanum, Vitellij libidines pro Vespasiani pudicitia perpeffuros: nec pro bono Imperatore crudelissimum tyrannum, aut filium pro patre optaturos principem. Maximum enim pacis tutamen esse, veram in Imperatore præstantiam. Ergo siue peritiæ senectutis debeatur Imperium, habere se Vespasianum: siue adolescentiæ viribus, Titum. ex amborum enim ætate quod sit commodum, decerpuros. Non solum autem se ministraturos declarati imperij vires, qui tres legiones, regumque habeant auxilia: sed etiam totum orientem partemque Europæ extra Vitellij timorem constitutam: atque insuper qui essent in Italia propugnatores Vespasiani, fratrem atque alium filium: quorum alteri multos dignitate præditos iuvenes sociatum iri sperabant, alteri verò etiam urbis esset commissæ præfectura: quæ pars ad Imperij principia non parum valeret. Postremo si ipsi cessarent, senatum fortasse declaraturum eum principem, quem conservatores milites dehonestarent. Hæc primò per cuneos milites loquebantur: deinde se adhortati inuicem, Vespasianum Imperatorem appellant: eumque, ut in periculo constitutum Imperium conservaret, orabant. Illi autem olim quidem rerum omnium cura fuit, nequaquam verò imperare volebat, dignum quidem se factis existimans, priuatæ autem vitæ securitatem, clarioris fortunæ periculis anteponens. Recusanti autem rectores magis instabant: & circumfusi milites cum gladijs mortem ei minitabatur, nisi vivere vellet ut dignus esset. Diu tamen reluctatus, quod renuebat Imperium, postremo cum his, qui se designauerant, minimè dissuadere posset, accepit.

Aegypti descriptio, & Phari. CAP. XI.

M V T I A N O autem cæterisque rectoribus, qui cum ad Imperium inuitauerant, & exercitu alio vociferante, ut se in hostes omnes duceret, prius res Alexandrinas procurandas putauit: sciens Aegyptum plurimam esse partem Imperij, propter frumentariam functionem: eaque si potitus esset, vi quoque si perstaret, Vitellium deiiciendum sperabat. Nec enim perpeffurum esse populum fame oppressum. Simul etiam duas legiones, quæ apud Alexandriam degerent, sibi cupiebat adiungere. Cogitabat etiam pugnaculo sibi fore illam regionem, aduersus incerta fortunæ. Nam & terra difficilis accessu, marique importuosa est: & ab occidente quidem aridam Libyam habet obiectam, à meridie verò limitem, quæ Syenem ab Aethiopia dirimit, nauibusque inuias Nili fluminis catartas: itemque ab oriente mare rubrum, ad Copton ciuitatem usque diffusum. Septentrionale verò munimentum habet terram usque ad Syriam, & quod dicitur Aegypti pelagus, totum portibus carens. Hoc quidem modo Aegyptus ex omni parte tuta est. Inter Pelusium verò & Syenem, per duomillia stadiorum porrigitur. Ex Plinthine autem ad Pelusium, nauigatio est stadiorum trium millium & sexcentorum. Nilus autem ad Elephantinam oppidum usque nauibus ascenditur. Namque ulterius progredi, ut supra diximus, catartæ non sinunt. Portus autem Alexandrinus etiam in pace nauibus aditu difficilis est. Nam & ostium perangustum habet, saxisque latentibus à directo cursu deflectitur: & læua quidem pars manufactis brachijs cingitur: à dextera verò Pharus obiecta insula, turrim maximam sustinet, ad CCC usque stadia nauigantibus igne lucentem, ut quam longissimè difficultatem applicandarum nauium præcauant. Circum hanc autem insulam, opere instructo ingentes muri sunt: quibus afflictum pelagus, & aduersis obicibus fractum, asperiores facit meatum, eoque periculose per angustiam aditum. Intus tamen portus ipse tutissimus est, & XXX stadijs magnus: in quæ tam quæ desunt illi terræ, ad beatitudinem deuehuntur, quam quæ superant ex domesticis & indigenis, in totum orbem diuisa exportantur. Itaque non sine ratione, Vespasianus Alexandrinarum rerum erat cupidus, ad totius Imperij firmamentum. Proinde statim ad Tiberium Alexandrum litteras dedit, qui Aegyptum & Alexandriam regebat, indicans militum alacritatem: quodque ipse (quod necesse fuit) suscepto munere principatus, operam atque adiuumentum eius assumeret. Alexander autem, simul ut Vespasiani legit Epistolam, prompto animo, & legiones eius Sacramento rogauit & populum: utriusque autem libentissimè paruere, virtutem viri ex proxima administratione scientes. Et ille quidem permissa sibi potestate, omnia quæ Imperij usus exigeret, aduentui quoque principis necessaria iam parabat.

Vespasia.

Vespasianus Iosephum captiuitate liberat. CAP. XII.

PINIONE verò citius declaratum in oriente Vespasianum Imperatorem, ubiq; *Vespasianus im fama nunciauit. Et vniuersæ quidem ciuitates festos dies habebant, nuncijsq; læti* perator declaratus nunciatur: tiam pro eo simul & sacrificia celebrabant. Legiones verò apud Mœsiam Pannoniamq; degentes, quæ propter Vitellij audaciam paulò antè fuerant concitatae;

iusiurandum Vespasiano maiore gaudio præbuerunt. Vespasianus autem Cæsaream reuersus, item Berytum venerat, ubi multæ quidem è Syria, multæq; ab alijs prouincijs legationes aderant obuiam, coronas ei & gratulatoria decreta à singulis ciuitatibus offerentes. Affuit autem rector etiam prouinciæ Mutianus, populorum alacritatem, iurataq; per ipsum principem Sacramenta renuncians. Vbiq; autè Vespasiani votis obsecundante fortuna, rebusq;

coronæ & gratulatorijs decretis donatur:

B ad eum plurima ex parte inclinatis, cogitare cœpit, qd nō sine Dei puidētia sumpsisset Imperium: sed iusta quædam fati ratio ad eius potestatem circumduxisset rerum omnium principatum. Recordatus autem signa, & alia (multa enim sibi contigerant Imperium præmōstrātia) & Iosephi dicta, quibus cum Nerone viuo, ausus fuerat appellare Imperatorem, admirabatur virum quem adhuc habebat in vinculis: aduocatoq; Mutiano cum amicis & rectoribus alijs, primū quā strenuus fuisset Iosephus, quantumq; Iotapatenis expugnandis, ppter eum laborasset, exponit: deinde vaticinationes eius, quas ipse quidē timoris causa fuplaretur esse figmenta: tempus autem diuinas fuisse, & rerū exitus probauisset. Tumq; in honestum esse ait, vt qui sibi augurasset Imperium, vocisq; Dei minister ac nuncius extitisset, adhuc captiui loco haberetur, fortunamq; sustineret aduersam: vocatumq; ad se Iosephum *Iosephum ad se solui iubet. Hocaūt facto, alij quidē rectores ex ea gratia quam alienigenæ retulisset, præclara etiā de se speranda esse arbitrabantur. Titus verò, qui cum patre aderat: Iustum est, inquit, pater, vnā cum ferro etiam probro Iosephum solui. Erit enim, tanquam nec initio victus sit, si non dissoluerimus, sed inciderimus catenas. namq; id agi solet in his qui non recte fuerint victi. Eadem Vespasiano placebant. & quidam interueniens securi catenas abrupit. Iosephus quidem pro his quæ prædixerat, præmio famæ donatus, & de futuris iam dignus cui rat. credendum esset, habebatur.*

De Vitellij morte & moribus. CAP. XIII.

VESPASIANVS autem responso legationibus reddito, iustæque pro meritis administrationibus ordinatis, Antiochiam venit. Et quoniam primū tenderet *Vespasianum Romanam contendere decernit.*

Alexandriam enim stabilem esse, Romanas autem res à Vitellio perturbari. Mittit igitur in Italiam Mutianum cum multis equitum pedumque copijs: qui tamen propter hyemis asperitatem veritus nauigare, per Cappadocas & Phrygas ducit exercitum. Inter hæc autem Antonius Primus adducta legione tertia ex his quæ apud Mœsiam morabantur, (illam enim regebat prouinciā) bellum gerere cum Vitellio properabat. Vitellius autem cum magna manu Cæcinnam obuiam ei mittit. Is autem Roma profectus, quamprimū circa Cremonam Galliæ Antonium consequitur, quæ confinis Italiæ ciuitas est: ibique con-

Antonius contra Vitellium exercitum ducit.

Esum autem periculosum reputans, de proditione deliberabat. Conuocatis autem centurionibus & tribunis sibi subditis, vt transirent ad Antonium suadebat: Vitellij quidem rebus detrahens, Vespasiani autem vires extollens: & alterum nomē Imperij tantum, alterum virtutem habere commemorans: ipsis quoque melius esse, si id sponte faciant, quod necesse est: cumque se multitudine superatum iri sciant, voluntate periculum præuenire. Nam Vespasianum quidem idoneum esse, etiam sine ipsis, ad reliqua vindicanda: Vitellium verò ne cum ipsis quidem præsentia posse seruare. Multa locutus in hunc modum, quod voluit persuasit: & cum milite transfugit ad Antonium. Eadem verò nocte milites poenitudo simul ac metus eius, si vicisset, à quo missi fuerant, occupauit, eductusque gladijs, Cæcinnam obtruncare voluerūt. Fecissentq;, nisi his aduoluti tribuni supplicassent. Quamobrem cæde quidē *Cæcinnæ proditionis militibus inculcata causa obtruncandus* se abstinerūt, victum autē quasi proditorē Vitellio transmittendū habebant. His auditis Primus Antoni cōtinuò suos mouet, eosq; cum armis in defectores ducit. Illi autē instructi *peritur.* ad præliū, paulisper quidē restiterunt, mox autē loco pulsi, Cremonam fugerunt. Primus autē comitatus equitibus cursus eorum præuertit: & ante ciuitatem circumclusam pleramque multitudinem peremit. aggressus autem reliquos, oppidum militibus prædari permisit: in quo multi quidem hospites mercatores, multi verò indigenæ periēre, totusq; Vitellij exercitus,

Cæcinnæ proditionis militibus inculcata causa obtruncandus

Antonius Vitellij exercitum totum trucidat.

citus, virorum triginta millia & ducenti. Quin & Antonius eorum, quos de Mœsia adduxerat, quatuor millia & quingentos amittit. solum autem vinculis Cæcinnam, rerum gestarum nuncium ad Vespasianum mittit. Qui ad eum intromissus & collaudatus est; & proditoris dedecus insperatis protexit honoribus. Romæ autem Sabinus, vbi Antonium appropinquare cognouit, fiducia recreatus est: collectisque vigilum cohortibus, nocte occupat Capitolium. Luce verò facta multi nobilium sociati sunt ei, & Domitianus fratris filius, pars ingens obtinendæ victoriæ. Sed Vitellius de Primo quidem minimè curabat. His autem iratus qui cum Sabino defecerant, & nobilium sanguinem pro ingenita crudelitate sitiens, immittit Capitolio quam secum adduxerat militum manum. vbi multa ab his itémque ab illis qui templum tenebant pugnantibus, audacter admissa sunt: postremò autem Germani, quòd multitudine superabant, collem obtinuerunt. Et Domitianus quidem cum multis Romanorum viris insignibus, diuina quadam ratione saluus euasit: reliqua verò multitudo tota laniatur. Et Sabinus quidem ad Vitellium ductus occiditur: milites autem direptis donarijs, templum incendunt. Tumque postero die cum exercitu venit Antonius, cumque Vitellij milites excipiunt: & trifario commisso intra urbem prælio, omnes interiére. Procedit autem ebrius de palatio Vitellius, & ut assolet, in extremis longiore luxu prodigæ mensæ refertus. Tractus autem per populum, varioque contumeliarum genere dehonestatus, in media vrbe iugulatur, octo menses ac dies quinq; potitus Imperio: quem si viuere diutius contigisset, ut opinor, eius luxuriæ minimè sufficere potuisset Imperium. aliorum verò mortuorum supra quinquaginta millia numerata sunt. Hæc quidem gesta sunt die tertio mensis Octobris. Postero autem die Mutianus cum exercitu Romam ingreditur, & Antonij militibus à cæde repressis (adhuc enim hospitia perscrutando, & Vitellij milites, & ex populo plurimos qui cum illo senserant, occidebant, examinationis diligentiam iracundia præuenientes) Domitianum productum populo rectorem insinuat, vsque ad patris aduentum. Populus autem iam timore liberatus, Imperatorem prædicat Vespasianum: simulq; & illum confirmatum, & Vitellium esse deictum festâ lætitia celebrabat.

Titus mittitur contra Iudeos à patre. CAP. XIII.

Vespasianus Alexandriam venisset, gesta ei Romæ nunciata sunt, & legati ei ex toto orbe congratulantes affuerunt: cumque maxima post Romam ciuitas esset, angustior multitudini videbatur. Firmato autem iam totius orbis Imperio, rebusque populi Romani præter spem conseruatis, Vespasianus in Iudeæ reliquias intendit animum. Et ipse quidem exacta hyeme, Romam proficisci parabat, resque apud Alexandriam maturè componere proponebat: filium verò Titum cum selectis copijs ad excidendam Hierosolymam mittit. Qui terreno itinere Nicopolim vsque progressus, ab Alexandria ciuitate viginti stadiorum interuallo distantem, inde militem longis nauibus imponit: Niloque flumine post Mendesium tractum, Thmuis vsque vehitur. hinc autem egressus in terram, apud Tanin ciuitatem diuertit: vnde secunda ei mansio fuit ciuitas Heraclea, & Pelusium tertia. Hic autem milite per biduum recreato, tertio die Pelusij fines transijt: vnâque mansionem profectus per solitudines, ad Casij Iouis templum castra posuit. posteroque die apud Ostracinen, quæ mansio aquæ inops est, ob quam causam aduectitia vtuntur indigenæ. Hinc apud Rhinocoluram requiescit: & inde progressus in quartam mansionem. Raphiam venit, quæ prima occurrit Syriæ ciuitas. Gaza verò quintæ mansionis castra suscepit: & postea in Ascalonem, atque hinc Iamniam, deinde Ioppen, & ex Ioppe Cæsaream peruenit: decreto apud se, alias militum copias congregare.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER SEXTVS.

De triplici seditione apud Hierosolymam. CAP. I.

T I T V S quidem ad eum modum quem prædiximus, emensa ultra Aegyptum ad Syriam usque solitudine, Cæsaream venerat: ibi enim exercitum decreuerat ordinare. Illo autem adhuc apud Alexandriam una cum patre Imperium, quod nuper ei Deus permiserat, disponente, contigit etiam seditionem, quæ apud Hierosolymam erat, auctam trifariam diuidi, & aliam partem in aliam verti. Quod ut in malis optimum quis dixerit, factumque iustitiæ. Nam Zelotarum quidem in populum dominatio, quæ autor erat excidij ciuitatis, unde coeperit, & per quos

Seditio Hierosolymæ trifariam aucta.

creuerit, diligenter superius declaratum est: hanc autem non errauerit quisquam, dicens seditionem in seditione esse factam, ac veluti rabida fera, externorum penuria, in sua viscera sauire solet: sic Eleazarus Simonis filius, qui & ab initio Zelotas in templum à populo separauerat, velut indignari simulans ob ea, quæ in dies singulos Ioannes auderet, cum ne ipse quidem à cædibus quiesceret: re autem vera sese posteriori tyranno subiectum esse minime ferens, summæ rei desiderio, propriæque potentie cupiditate, ab alijs defecit: ascitis etiam Iuda Chelcæ filio, & Ezronis Simone potentissimis: præter quos erat etiam Ezechias Chobari filius, non ignobilis. Horum singulos Zelotæ non exigui sequebantur: occupatoque in

Templum occupatum.

teriore templi aditu, super eius portas in sacris foribus arma ponunt, & abundare quidem se suis necessarijs confidebant. Sacrarum enim rerum copia suppetebat, nihil impium existimantibus: paucitati verò suorum timentes, plerique in locis suis otiosi manebant. Ioannes autem quanto superior erat virorum multitudine, tanto loco superabatur: hostesque habens à vertice, neque sine metu conabatur incursus, & præ iracundia cessare non poterat.

cadibus polluitur.

Plus autem mali perferens, quam Eleazari partem afficiens, tamen non remittebat: crebri enim fiebant impetus, & missilium iactus, totumque polluebatur cædibus templum. Filius autem Gioræ Simon, quem rebus desperatis inuitatum, ultro sibi tyrannum spe auxilij populus introduxerat: & superiorem ciuitatem retinens, & inferioris plurimam partem, animosus iam Ioannem eiusque socios adoriebatur, quasi desuper impugnarentur. Subiectus autem illorum manibus erat, sicut & illi superiorum: Et Ioannem eueniebat duplex prælii perferentem, lædi pariter ac lædere: quantoque vincebatur, eo quod Eleazaro esset humili-

or, tanto plus lædebat, Simone celsior constitutus: cum inferiores aggressus etiam sola manu sine labore prohiberet: desuper verò ex fano iaculantes, machinis deterreret. Quippe b-

listis & non paucis lanceis utebatur, saxorumque tormentis: quibus non solum bellantes vel cisebatur, sed multos etiam sacra celebrantium perimebat. Quanquam enim ad omne impietatis genus rabidi ferebantur, tamen eos, qui sacrificare cuperent, recipiebant, cum suspicione & custodibus indigenas perscrutando. Hospites enim etiam, qui exorassent eorum crudelitatem, post exituri subcisiua seditionis opera consumebantur. Missilia namque machinarum vi ad aram usque templumque peruenientia, in sacerdotes sacra celebrantes cadebant: ac multi, qui properantes ab ultimis finibus terræ ad sanctissimum locum venissent, ante ipsas hostias procubuerunt: aramque vniuersis Græcis & Barbaris adorandam, suo sanguine imbuere. Indigenis autem mortuis alienigenæ, ac sacerdotibus profani miscebantur: perque atria diuina, stagnum fecerat diuersorum cadauerum sanguis. Quid tantum passa es, ô miserrima ciuitas, à Romanis, qui tua intestina scelera purgaturi flammis introire? Iam enim Dei locus non eras, neque manere poteras, domesticorum funerum facta sepulchrum, & quæ sanum ciuili bello tumultum constitueras: poteris autem denuò fieri, poteris, si vnquam vastatorem tui Deum placaueris. Sed enim, reprimenda

sunt, quæ dolent, lege scribendi: quando non domestici luctus, sed exponendarum rerum

Ioseph.

Y hoc

*Eleazarus, cumq;
socij in Ioannem
feruntur.*

hoc tempus est. Prosequar autem seditionis facinora cetera. Ergo diuisis trifariam insidiato-
ribus, Eleazarus quidem eiusque socij, qui sacras primitias conseruabant, in Ioannem ebrij **A**
ferebantur. Qui verò huic parerent, plebei diripientes in Simonem rebellabant, cum ipsi
quoque Simoni contra diuersæ partis seditiosos adiumento esset ciuitas. Si quando igitur
ex vtraque parte appetebatur Ioannes, obuertebat socios suos: & de ciuitate quidem subeū-
tes, missis ex porticibus telis, de templo verò iaculantes, machinis vlciscebatur. Quoties au-
tem desuper instantium molestia caruisset, (frequenter enim ebrietate & lassitudine cessa-
bant) liberiùs in Simonem eiusque socios cum pluribus irruebat. Semper autem quātum
in ciuitate pepulisset in fugam verfos, ædes frumenti plenas omniumq; utensilium incen-
debat: idemque hoc illo regrediente, Simon Insecutus agebat: veluti consulto pro Romanis **B**

*Templo vicina
omnia exaruit:
indigena autem
urbis ingenti ca-
lamitate promi-
uit.*

omnia corrumpere, quæ ad obsidionem ciuitatis erant præparata, suarumq; virium ner-
uos abscinderent. Deniq; contigit vnà exuri omnia circū templum, & inter proprias acies so-
litudinem atq; arcam pugna fieri ciuitatem: concremari autē paulo minus omne frumen-
tum, quod non paucis annis sufficere potuisset obsessis: deniq; fame capti sunt, qua minimè
quiuisent, nisi eam sibimet comparauissent. Vndiq; autem insidiatoribus & confanibus op-
pugnantibus ciuitatem, medius populus velut aliquod magnum corpus lacerabatur. Scnes
verò ac mulierculæ intestinis malis attonitæ, pro Romanis vota faciebant: externumq; bel-
lum, quo domesticis malis liberarentur, experebant. Grauis autem metus ac terror foedissi-
mus occupauerat: & neq; consilij capiendi tempus erat, vt voluntatem mutarent, neque pa-
rtionis aut fugæ spes cupientibus. Etenim custodiebantur omnia: dissidentesque latronum **C**
principes, quoscunq; Rom. pacatos esse, vel transfugere ad eos velle sentirent, quasi cōmun-
es hostes interficiebant: solamq; in occidendis vita dignis concordēs erant. Et pugnātium
quidē nocte dieq; clamor perpetuus erat: sed metu acerbiores erant lugentium questus. Et
assiduas quidem lamentationis causas, calamitates præbebant: timor autem includebat vlu-
latus: atq; obmutescēte dolore præformidine, tacito gemitu cruciabantur: neq; iam aut re-
uerētia viuus apud domesticos erat, neq; mortuis cura sepulture adhibebatur. Quorum am-
borum hæc causa erat, quod de se quisq; desperabat. In omni. n. re animos remisērāt, q. cum
seditiosis non erant, quasi continuo modis omnibus morituri. At verò seditiosi congesta in
tumulum cadauera conculcantes dimicabant: & ex mortuis hauriētes audaciam, quos sub
pedibus cernerent, immaniùs sauebant: semperq; aliquid in se perniciosum excogitantes, **D**
& quod visum fuisset sine miseratione facientes, nullam cædis aut crudelitatis viam præter-
misere: adeo vt etiam sacris materijs ad bellica conficienda instrumenta Ioānes abuteretur.
Nam cum olim fulcire templum populo, itemque pontificibus placuisset, idque viginti
cubitis altius ædificare, rex quidē Agrippa ex monte Libano aptas ei materias maximis sum-
ptibus & labore deuexit: hoc est, ligna & magnitudine simul & directā proceritate spectabi-
lia. Interuentu autem belli opere interrupto, Ioannes his sectis, quod sufficere longitudinē
reperit, turres ædificauit: & aduersus eos constituit, qui desuper à tēplo pugnarent, post mu-
ri ambitum contra exedram occidentalem admotas, quæ solum poterant, quod aliæ partes
gradibus ex longinquo fuerunt occupatæ. Et ille quidem fabricatis ex impietate machinis
subactum iri sperauit hostes. Deus verò laborem eius inutilem demonstrauit, & priusquam **E**

*Ioannes ex lignis
ad templi repara-
tionem aduersus
turres erigis.*

Titus exercitus.

in his quicquam poneret Rom. adduxit. Etenim Titus, postquam partem ad se collegit
exercitus, alijs verò, vt ad Hierosolymam occurrerent, scripsit, Cæsaream profectus est. Erant
autem tres legiones, quæ pridē sub eius patre Iudæā vastauerāt, & duodecima, q. olim cum
Cestio malè pugnauerat, quæq; licet p. id fortitudine esset insignis, tunc tamē corū etiā me-
moriam, q. pertulerat, alacriùs ad vindictā pperabat. Harum quidem quintā legionē iussit sibi
per Ammaunta occurrere, decimā verò ascendere per Hierichūtā. Ipse quidē cū cæteris egres-
sus est, quas regū quoq; auxilia plura q. dudū, multiq; Syri auxiliares comitabatur. Suppletū
est aut quatuor legionū quantū Vespasianus selectū, cum Mutiano miserat in Italia, ex his, q. **F**
cum Tito accesserant. Duonāque millia de Alexandrino exercitu lecta, tria millia verò ab
Euphrate cum sequebantur, & amicorum spectatissimus beneuolentia simulque pruden-
tia, Tiberius Alexander, qui antea quidem Aegyptum administrauerat, tunc autem dignus,
qui exercitum regeret propterea iudicatus, quod primus incipienti fuit hospes.

Imperio, & cum fide clarissima incertæ fortunæ sociatus est: idemque
consultor in vsus bellicos ætate ac peritia præci-
pius aderat.

Titus

Titus explorator Hierosolyma periclitatur. CAP. II.

ITVM verò in hostilem terram progredientē, antecede-
bant regia omniaq; au-
xilia, post eos viarum stratores, castrorumq; metatores. Deinde rectorum sarcinae atque armati. Post hos ipse Titus, & alios lectos habens & signiferos quorum agmen equites sequebantur. Hi verò ante machinas ibant, & secundum illos vna cum lectistribuni, & praefecti cum cohortibus. Post autem, circum aquillam, signa, & ante signa tubicines, deinde acies senum virorum ordinibus dilatata. Seruile autē vulgus & tergo cuiusque legionis, & ante hos sarcinae. Omnium verò nouissimi mercenarii, eorumque custodes coactores agminis. Procedens autem decenter cum exercitu, ita vt mos est Romanis, in Gophnam per Samaritidem venit, quae & prius ab eius parte fuerat occupata, & tunc praesidijs tenebatur. Ibi autem vnam moratus vespem, mane inde proficiscitur: peractaq; dici mansionē, castra ponit in loco, quem Iudaei sermone patrio Acanthonaulona vocant, iuxta vicum quendam Gabath Saul nomine, quod significat vallem Saul, distantem ab Hierosolymis stadiis ferè XXX. Hinc sexcētis propè lectis equitibus comitatus, perrexit in ciuitatem, quā tuta esset, Iudaeorumq; animos exploraturus: si forte se conspecto, priusquam ad manus veniretur, metu cederent. Audierat enim, quod erat verum, a seditiosis & latronibus oppressum populi desiderare quidem pacē: sed quod rebellantibus infirmior esset, nihil conari. Quādiu quidem per viam, quae ad murū diceret, equitabat, nemo ante portas apparuit: vbi verò itinere ad turrim Psephinon declinato, transuersum agmen equitum duxit, infiniti subito prosiliunt, quā Muliebres turres vocantur, & per eam, quae contra monumentum Helenae porta est egressi, equitatum intercidunt. atq; alios quidem etiam tunc via currentes, ne cum his, qui diuertebant, sese iungerent a fronte oppositi, prohibuerunt: Titum verò cum paucis separant. Ille autem ultra quidem minus progredi poterat: a muro enim cuncta fossis patebant & transuersi erant horti, multisque inaceris impediti ad suos autem in aggere constitutus recursus, intercedente hostili manu, desperabatur. Quorum plerique Imperatoris periculum nesciebant, sed existimantes eum secum reuerti, etiam ipsi fugiebant. Titus autem in sua tantum fortitudine sram esse prospiciens spem salutis, flectit equum: & vt se sequerentur, cum clamore comites, adhortatus, in medios hostes irruit, vi ad suos transire festinans. Quo quidem tempore maxime intelligi potuit, & belli momenta & Imperatorum pericula Deum curare. Tot enim aduersus Titum missilibus iactis, cum neque galea neque thorace septus esset (non bellator enim, sed explorator, vt dixi, procefferat) nullum in eius corpus, delatum est: sed tanquam, ne eum ferirent, ex industria mitterentur, omnia praeteruolabant. Gladio verò semper a lateribus instantes dirimens, multosque ante ora subuertens, super cadentes agebat equum. Illorum autem clamor erat, propter audaciam Caesaris, vt eum aggrederentur, cohortatio: fugaque & discessio repentina, quocunque diuenteret cursum. Huic autem se periculi participes, cum a tergo & a lateribus funderentur, adiunxerant. Vna enim erat vnicuique spes salutis, viam cum Tito patefacere, priusquam circumuentus opprimeretur. Denique duorum ex nimis pertinacibus, alter cum equo percussus est alter verò deiecto & occiso, equus eius abductus est. Titus verò cum ceteris in castra saluus euadit. Iudaeis quidem, quod aggressionē prima superiores fuerant, inconsulta spes animos extulit, magnamque his in posterum fiduciam momentum temporaneum comparauit.

De eruptionibus Iudeorum contra Romanos castrametantes. CAP. III.

AB SAR autem postquam ex Ammaunte legio sibi coniuncta est nocte, luce inde digressus ad Scopon accedit, vnde iam & ciuitas & clara templi magnitudo conspici poterat: qua parte septentrionalem regionem ciuitatis contingens locus humilior, propriè Scopos nominatus est, distans a ciuitate stadiis vt ibique duabus legionibus simul, quintae legioni verò retrorsum stadiis tribus castra muniri iubet. Labore namque nocturni itineris attritos milites progredi visum est, vt sine formidine murum struerent. Mox autem coepto edificio, decima quoque legio per Hierichunta aderat a Vespasiano praecupatam: vbi quadam pars armatorum in praesidio fuerat collocata. His autem praecceptum erat sexto ab Hierosolymis stadio castra ponere, qua in parte mons, qui appellatur Elæon, contra ciuitatem ab oriente situs est, altaque interiacente valle discernitur cui nomen est Cedron. Intra ciuitatem verò sine requie confligentium dissensionem, tum primum ingens subito bellum foris interueniens refrenauit: & cum stupore seditiosi Romani.

Joseph.

Y 2 RORUM

Titus exercitus ordo.

Titus in Gophnam venit.

ad vallem Sauli castra locat.

loca Hierosolymae infima explorat.

periclitatur.

dimicatio Belli momenta Imperatoris pericula Deum curat.

Titus ad suos incolumis reuertitur.

Titus castra in loco Hierosolymae ferè conuiguo ponit.

seditiosi inter se concordiam inueniunt.

norum castra inspectantes, trifariam distributa mala, inter se iniere concordiam: rationem-
 que inuicem requirebant, quidnam expectarent, quidue perpassi, tres muros contra uitam
 suam paterentur opponi: belloque tanta se fundente licentia, tanquam spectatores bono-
 rum operum sibi que vtilium residerent moenibus clausis, remissisque armis ac manibus. In
 nosmetipsos profecto, exclamat aliquis tantummodo fortes sumus: Romanorum autem
 lucro ex nostra seditione sine sanguine oppidum cedit. His alios atque alios congregantes
 exhortabantur: raptisque armis, subito in legionem decimam ruunt: perque vallem facto im-
 petu, cum ingenti clamore murum edificantem Romanos aggrediuntur. Illi autem in opere
 distributi, armis ob eam causam plerique depositis (nec enim excursum Iudeos ausuros esse
 credebant, & si maxime vellent, animos eorum seditione distractum iri arbitrabantur) præ-
 ter opinionem perturbati sunt: atque opere quisque derelicto, confestim alij recessere: mul-
 ti autem ad arma properantes, priusquam se in hostes conuerterent, feriebantur. Plures au-
 tem Iudæis semper adiciebantur, eorum frater victoria qui præcesserat, & quod cum pauci
 essent, multiplex numerus & sibi & hostibus videbatur, quod secunda fortuna vteretur:
 Romani autem maxime ordinari consueti, & cum decore atque præceptis bellum gerere
 scientes, ex perturbatione trepidabant. Unde tunc quoque præuerti aggressione cedebant.
 Si quando tamen sese conuerterent ab insequentibus occupati, & a cursu reprimebant Iu-
 dæos, & ob impetum minus cautos feriebant. Semper verò excursione glisciente, magis ma-
 gisque turbati, postremo castris pulsi sunt: totaque legio tunc in periculum ventura fuisse vi-
 debatur, nisi hoc maturè sibi nunciato, Titus eis tulisset auxiliū, multisque increpans igna-
 uiam, & suos a fuga reuocasset: Iudæisque a latere ipse cum his irruens, quos circa se habebat
 electos, multos quidem occidisset, plures verò sauciasset, omnes aut in fugam vertisset, atque
 in vallem præcipientes cōpulisset. Illi autem prono in loco multa mala perpassi, postquam in
 aduersam partem euasere, flectunt se iterum, & valle intercedente cum Romanis dimica-
 bant. Igitur ad medium diem ira bellatum est. Paulò autem post meridiem, Titus his qui se-
 cum erant in subsidio collocatis, aliisque de cohortibus aduersus excurrentes oppositis, re-
 liquum agmen ad murum in summo montis edificandum remisit. Iudæis autem hæc fuga
 esse videbatur. Cumque speculator, quem in muro posuerant, amictu agitato signum dedis-
 set, frequentissima multitudo tanto impetu prosiliit, ut eorum cursus immanissimis bestiis
 esset assimilis. Denique in aduersa acie stantium nemo impetum sustinuit: sed tanquam ma-
 china percussus, continuo dissipati, pulsique in montem refugiunt. In ascensu autem medio
 Titus cum paucis relictus est: multumque monentibus amicis, qui pro Imperatoris reueren-
 tia contempto periculo perdurauerant, ut mortē appetentibus Iudæis cederet, neque pro his
 in discrimen veniret, quos ante ipsum saluos esse non oporteret: sed potius fortunam suam
 reputaret, quod non militis officio fungeretur, verum & belli & orbis Dominus esset: neue
 in tanta fuga subsisteret, in quo omnia niterentur: hæc ne audire quidem simulans, & ad se
 accurrentibus obstabat: eosque in ora feriens, cum vi obniteretur, occidebat, & per decliue
 repente incumbens, multitudinem proturbabat. Illi autem & viribus eius & obstinatione
 perterriti, ne tum quidem in ciuitatem fuere: sed in vtrumque latus ab eo declinantes, rur-
 sum fugientes insequabantur: quos tamen aggressus a latere, ipsorum quoque impetum
 præpediebat. Dum hæc aguntur, etiam illos qui superiora castra muniabant, ubi fugere in in-
 feriores videre, metus ac turba occupat: totumque agmen dispergitur, suspicantium excur-
 sum quidem Iudæorum ferri non posse, Titum verò in fugam versum: nec enim vnquam il-
 lo manente alios fugituros fuisse: & tanquam Panico terrore circumdati, alius aliò fereban-
 tur, donec quidam cum in media pugna versari Imperatorem vidissent, plurimum metuen-
 tes, vniuersæ legioni eius periculum cum clamore nunciauerunt. Itaque pudore reuocati,
 & fuga maius aliquid sibi exprobrantes, quod Cæsarem deseruissent, totis viribus in Iudæos
 vtebantur, & semel impulsos urgebant per decliuia. Illi autem paulatim recedentes pugna-
 bant. Cumque Romani plus possent, eo quod superiores erant, in vallem omnes coacti sunt.
 Titus autem contra se positus imminerebat: & legionem quidem ad muri fabricam redire iu-
 bet: ipse verò cum his quibus antea resistendo hostes arcebat. Itaque si me nihil
 addentem obsequio, neque inuidia detrahentem, verum dicere o-
 portet, ipse Cæsar bis totam legionem periculo liberauit:
 atque ita castra muniendi copiam militi-
 bus præbuit.

De intestina pugna azymorum diebus. CAP. IIII.

A

EMISSO autem paulisper bello externo, iterum intestinum seditio suscitauit. Azymorumque instante die, qui est Aprilis mensis quartusdecimus (hoc enim se primum tempore opinantur Iudæi ab Aegyptijs esse liberatos) Eleazarus qui-

dem cum socijs portam subaperiens, introire cupiebat ex populo qui templum adorare cuperent. Ioannes autem die festo ad protegendas insidias usus est: & suorum quor-

*Ioannes suorum
dolosè occupati*

B tam ignotiores, armis sub veste latentibus instructos, quorum plerique impuri erant, oc-

Zelotes fugati

culte inter alios fani occupandi gratiâ submittit. Illi autem postquam intrauere, vestimen-

*seditio nemine
citat.*

tis abiectis, subito armati apparuerunt. Magna verò statim turba circa templum ac tumultus erat, cum alienus quidem à seditione populus, omnibus sine discrimine putaret, Zelo-

C ta verò sibimet solum insidias comparatas. Verum hi quidem relicta portarum custodia, &

*Titus ad mania
castra ponit.*

alii ex propugnaculis desilientes, priusquam manus conferrent, in templi cloacas confu-

gere. Populares autem ad aram delati, & circum templum appulsi conculebantur, cum li-

gnis passim ferroque caderentur. Multos autem occisorum inimici priuato odio, quasi di-

uersæ factionis socios interficiebant. Et quicumque antehac insidiatores aliquem offende-

rat, tunc agnitus quasi Zelotes ducebatur ad mortem. Sed qui atrocitate magna innocen-

tes afficerent, inducias concessere nocentibus, progressosque ex cloacis dimiserunt. Ipsi au-

tem interius templum & omnes eius apparatus tenentes, confidentius oppugnabant Simo-

nem. Seditio quidem hoc modo, quæ tripartita fuerat, in duas partes diuisa est. Titus autem

castra propius ciuitatem transferre cupiens de Scopo, contra excursus quidem lectos equi-

tes ac pedites, quos satis esse arbitrabatur, posuit: alium verò exercitum iussit totum quod e-

rat usque muros, spacium complanare. Cunctis igitur macerijs ac sepibus dirutis, quibus

hortos ac prædia iricolæ præmunierant, omni que opposita quamuis frugifera sylua excisa,

repletum est quicquid erat cauum & vallibus impeditum. Saxorum autem eminentissimis

ferro truncatis, humiliorem totum illum tractum à Scopo usque ad Herodis monumenta

fecerunt, serpentium stagnum continentia, quod olim Bethara vocabatur.

De Iudæorum dolo in Romanorum milites. CAP. V.

D

IS denique diebus Iudæi Romanis huiusmodi insidias parauere. Seditiosorum

audacissimi extra muliebres (quæ sic appellabantur) progressi turres, simulato

quod pacis eos studiosi pepulissent, & quod timerent impetum Romanorum,

ibidem versabantur, & alter sub altero vitabundi latebant. Alij verò per muros

dispositi, populumque se esse simulantes, clamore pacem implorabant, foedusque posce-

bant: portasque se patefacturos esse pollicentes, inuitabant Romanos. Hoc autem vociferan-

tes, vnâ etiam contra suos, veluti portis eos abigerent, lapides iaciebant. Illique se vi perrun-

pere aditus velle simulabant, & ciuibus supplicare. Cumque ad Rom. sæpissime ire conaren-

tur, reuersi perturbatis similes videbantur. Verum hæc eorū calliditas, apud milites quidem

fide non carebat, sed tanquam hos quidem in manibus haberent paratos ad supplicium, il-

los verò ciuitatem sibi aperturos sperarent, opus aggredi festinabant. Tito autem suspecta

erat inuitatio, quia rationem non haberet. Pridie namque prouocatos eos ad pacem per

E Iosephū, nihil mediocre sentire cognouerat: etiā tūc igitur milites manere loco suo præcepit.

Iam verò quidam operibus appositi, raptis armis ad portas excurrere coeperunt. Hi autem

qui expulsi videbantur, primò quidem cedebant: deinde ubi ad turres portæ propinquabāt,

cursum eos circumueniunt, & à tergo persequiebantur. qui verò in muro stabant, lapidum his

multitudinē, omnigenūq; telorū simul infundunt: adeò vt multos quidē necarēt. plurimos

verò sauciarēt. nec. n. facile erat à muro diffugere, alijs retrò violēter instantibus. Et præter hoc

pudor, quod rectores peccauerāt, itemq; metus, in delicto perseverare suadebat. Quamob-

rem cum hoste diu decernentes, multis vulneribus acceptis, neque paucioribus redditis,

postremò eos à quibus circumuenti fuerant repulere. quos tamen recedentes usque ad He-

lenæ monumentum, Iudæi vrgendo iaculis sequebantur. deinde insolenter fortunæ malē-

dicentes, & Romanos vituperabant fraude pellectos: scutaque altè sublata crispantes tripu-

diabant, & cum lætitia vociferabantur. Milites autem interminatio principum, & Cæsar

fratus, huiusmodi oratione corripuit: Iudæi quidem, quos sola regit desperatio, omnia

cum deliberatione faciunt atque prudentia, fraudes & insidias componendo, eorumque

dolos fortuna prosequitur, quod sunt morigeri, sibi que inuicem beneuoli ac fideles: Roma

ni verò, quibus ob disciplinam & consuetudinem obediendi rectoribus fortuna famula-

Ioseph.

Y 3 tur,

*Iudæi Romanos
perunt.*

*Titus milites
suos corripit.*

tur, nunc contra peccant, & intemperantia manuum debellantur: quod omnium est pessimum, presente Cæsare, sine rectore dimicantes. Certè, inquit, plurimum ingemiscunt militiæ leges, plurimum pater, cum hoc vulnus audierit. Ille quod cum bellando senuerit, nunquam isto modo peccarit. Leges autem, si cum in eos qui minimum quid præter ordinem mouerint, morte vindicent, nunc totum desertorem exercitum videant. Modò autem scituros esse eos ait, qui arroganter egere, quod apud Romanos etiam vincere sine præcepto ducis, infamiæ est. Hæc Titus ad rectores locutus cum indignatione, certus erat, qua lege in omnes erat vsurus. Et hi quidem abiecerunt animos, quasi iam iamque iuste morituri: circumfusæ verò legiones Titum pro commilitonibus obsecrabant: paucorumque temeritatem condonari cunctorum obedientiæ precabantur: emendaturos enim peccatum præsens, futuræ compensatione virtutis. Placatus est Cæsar utilitate simul ac precibus. Namque vnus hominis animaduersionem vsque ad factum promouendam putabat, multitudinis verò ad veniam. Militibus quidem reconciliatus est, multum monens, vt post hæc prudentius agerent. Ipse verò, quemadmodum Iudæorum vlsceretur insidias, cogitabat. Interuallo autem, quod vsque ad muros ciuitatis erat, per quarriduum coequato, sarcinas aliamque multitudinem cupiens tutò traducere, militum validissimos à septentrionali tractu in occiduam septemplici ordine contra murum prætendit, peditibus in fronte, ac post eos equitibus acie terna dispositis, medijsque inter vtrosque sagittarijs. Excursibus autem Iudæorum tanto præsidio præclusis, impedimenta trium legionum, itemque alia multitudo sine timore transijt. Ipse quidem Titus cum propè duobus stadijs abesset à muro, ad anguli eius partem contra turrim, quæ appellatur Psēphinos, castra ponit: ad quam muri ambitus ex aquilone pertinet, flectitur ad occidentem: altera verò pars exercitus eam turrim versus, quæ appellatur Hippicos, muro circumdatur, duum stadiorum spacio similiter à ciuitate descendens. decima tamen legio in Elæon monte, vbi erat, manebat.

Descriptio Hierosolymorum. CAP. VI.

*Hierosolymorum
muri & colles.*

I VITAS autem trino muro circumdata erat, nisi quæ vallibus inuijs cingebatur. ex ea namque parte, vnus muri habebat ambitum. & ipsa quidem super duos colles erat condita, contrarijs frontibus semet inspicientes, interueniente valle discretos, in quam domus creberrimæ desinebant: collium verò alter, quo superior ciuitas sedet, multo est excelsior, & in prolixitate directior: adeò vt quoniam tutus erat, castellum à Dauid quòd rege vocaretur (is pater Salomonis fuerat, qui primus templum ædificauerat) à nobis aut forum superius. alter aut, qui appellatur Acra, inferiorē sustinet ciuitatē, & vndique decliuus est. Contra hunc aut tertius collis erat, natura humilior quam Acra, & alia lata valle antè diuisus. verum postea qua tēpestate Asamonæi regnabant, & vallē aggeribus repleuerunt, vt tēplo coniungerent ciuitatē, & Acræ altitudinē cæsam humiliorē fecerunt, vt ex ea quoque sanum supereminēs cerneretur. Vallis aut quæ Tyropœon appellatur, qua parte dixerat superioris ciuitatis collē dirimi ab inferiori, vsque ad Siloam pertinet. ita enim fontē, qui dulcis est ac plurimus, vocabamus. Foris aut ciuitatis duo colles, profundis vallibus cingebantur, & vtrinque obstatibus rupibus. nulla ex parte adiri poterat. Trium verò murorum vetustissimus quidē, propter valles imminētēque his desuper collē quo erat conditus, facile capi nō poterat. ad hoc aut quod loco præstabat, etiā firmissimè structus erat, Dauid & Salomonis, aliorumque; interea regulis largissimis impensis operi insumptis. Hæc aut parte incipiens à turri, cui nomen est Hippico, ad eam quæ dicitur Xystus pertinet: deinde curiæ coniunctus, in occiduam templi porticum desinebat. parte aut altera ad occidentē ex eo loco ductus, per eum qui vocatur Betiso descendens in Essēnorū portā: deinde supra fontem Siloam in meridiem flexus, atque inde rursus in orientem versus, qua stagnum Salomonis est, & vsque ad locum pertinet, quem Ophlan vocant, cum orientali porticu templi coniungitur. Secundus autem murus, à porta quidē habebat initium, quam Genath appellabant. hæc autem fuerat muri prioris. septentrionalem verò tantummodo tractum ambiens: vsque ad Antoniam ascendebant. Tercio muro turris Hippicos principium dabat: vnde ad Boreæ tractum pertinet, deinde ad Psēphinam turrim veniens, contra munimentum Helenæ, quæ Adiabēnorum regina fuerat, Izatæ regis mater, & per speluncas regias in longum ductus, à turri quidem in angulo posita flectebatur contra Fullonis, quod dicitur, monumentum. Cum verere aut ambitu iunctus in Cedrō vallē, quæ sic dicitur, desinebat. Hoc muro eam partem ciuitatis, quam ipse addiderat Agrippa cinxerat, cum esset, omnis antè nuda. Exuberans enim multitudine, paulatim extra mœnia serpebat.

*Templum à Salomone ædificatum.
Acra.*

*Tyropœon.
Siloa fons.*

Murus vetustissimus.

Templum.

Tertius ab Agrippa additus.

A bat: templiq; septentrionali regione colli proxima ciuitati adiuncta non paululum proceſſerat. Quin & quartus collis incolebatur, cui nomen eſt Bezetha, ſitus quidē ex aduerſo Antonia, ſoſſis aut̄ altiffimis ſeparatus: quæ de induſtria ductæ ſunt, ne Antonia fundamentis colli coherentibus, & acceſſui facilis ſit, & minus edita: vnde etiā ſoſſæ altitudo plurimū turribus celſitudinis adieciēbat. Nominata eſt autem pars addita ciuitati voce indigena Bezetha, quod Latino ſermone dicitur, Noua ciuitas. Eius aut̄ partes incolis protegi deſideratibus, pater huius regis eodē nomine Agrippa, murum quidem ita, vt prædiximus, inchoarat. Veritus aut̄ Claudium Cæſarē, ne magnificentiam conſtructionis ad nouarū rerum ac diſcordiæ ſuſpicionem traheret, fundamentis tantummodò iactis, ab opere deſtitit. Nec enim expugnabilis eſſet ciuitas, ſi perfeciſſet muros, vt cœperat. Saxa enim xx cubitis longa, & decem lata contexebantur: quæ neq; ferro facilē ſuffodi poſſent, neque machinis dimoueri: hiſq; murus dilatabatur. Profecto autem altitudinis quoq; plus habuiſſet, ſi eius magnificentia qui ædificium aggreſſus erat, minimē fuiſſet inhibita. Rurſus autē idem murus, etiam Iudæorū ſtudio fabricatus, ad xx cubitos creuit. & minas quidem binis cubitis, propugnacula verò trinis habebat: totaq; altitudo ad xx v cubitos erigebatur. Murum aut̄ ſupereminebāt turres, viginti quidē cubitis in latitudinē, viginti verò in altitudinē, quadratis angulis ſtructæ, ſicut ipſe mur⁹ plenē ac ſolidæ. præterea ſtructura ac pulchritudo ſaxorū nihil erat templo deterior: poſt altitudinem verò turris ſolidam, viginti cubitis elatam, celſæ deſuper ac coenacula erant. aquarumq; pluuiarum receptacula, & tortuoſi latiꝝ ſingularum aſcenſus. Eiufmodi quidem turres nonaginta tertius murus habebat: earum autem interualla cubitos ducentenos. Medius verò murus in quatuordecim turres, & antiquus in ſexaginta diuiſi erant. Omne autem ciuitatis in gyro ſpaciū triginta tribus ſtadijs finiebat. Cum aut̄ totus admirabilis eſſet tertius murus, admirabilior Pſephina turris ad ſeptentrionem occidentemq; ſurgebat in angulo, qua parte Titus caſtra poſuerat. Ex ea namq; per LXX cubitos ædita, ſole orto Arabia proſpici poterat. & vſq; ad mare, itemq; ad vltima finium Hæbræorum. Erat autem octo angulis. Contra eam verò turris Hippieos, & iuxta duæ, quas Herodes rex in antiquo muro ædificauerat: quæq; magnitudine ſiue pulchritudinē ac firmitate, vniuerſis quæ toto orbe eſſent, præſtabant. Nam præter naturalem animi liberalitatem, rex pro amore ciuitatis, operum excellentiam proprijs affectibus indulgebat: perſoniſq; tribus chariſſimis, quarum nominib. turres appellauit, fratri & amico & coniungi memoriam dedicando: huic quidā, vt dixi, amoris cauſa perempte, ijs autē bello amiſſis, cum fortiter decertaſſent. Hippicos quidem turris amici vocabulo dicta, quatuor angulis erat. Singulæ aut̄ XXV cubitos in latitudine, itemq; longitudine habebant & excelſæ XXX cubitos erant, nuſquam inanes. ſupra ſoliditatem verò ſaxisq; adunatam compaginem puteus XX cubitis altus erat imbris excipiendis: ſuper hanc autem duplici tecto domus, XXV cubitis alta, inq; varia membra diuiſa: & deſuper eam minē quidem binis, propugnacula verò ternis cubitis ambiebant: vt omnis altitudo ad octogintaquinque cubitos numeraretur. Secunda verò turris quàm fratris nomine Phafelon appellauerat, æquē lata fuerat ac longa, cubitis quadragenis: per totidem autē cubitos in pilæ modum facta & ſolida eius altitudo ſurgebat: & ſuper hanc decem cubitis ædita porticus erat, inſtructa brachijs, itemque propugnaculis ſepta. In media verò porticu ſupereminens alia turris ſtabat, in membra magnifica & balneas diuiſa, ne quid regalis ei vſus videretur deeſſe: in ſummo autem propugnaculis minisq; erat ornata, cum omnis eius celſitudo propē ad XC cubitos tolleretur. & ſpecie quidē videbatur aſſimilis Phari turri, quæ Alexandria nauigantibus ignē procul oſtendit: ambitu verò ampliore dilatabatur. tunc autē tyrannicū domiciliū exhibebat Simoni. Tertia verò turris Marriānes (ſic enim regina vocabatur) vſque ad XX cubitos facta, per XX alios cubitos in latitudinē tendebat, & magnificentiora cæterisq; ornatiores diuerſoria ſuſtinebat: cum id propriū, ſeq; dignū eſſe rex putauifſet, vt vxoris nomine appellata turris, plus haberet pulchritudinis, quàm quæ virorū nominibus vocitate ſunt: ſicut illæ hac munitiores erant, cui fœmina nomen dederat, & cuius omnis altitudo per LV cubitos erigebatur. Sed quanquā tres turres tātæ magnitudinis erāt, & loco tamē, quo erant ſitæ, multo videbātur eſſe maiores: nā & ipſe antiquus murus, in quo erāt, excelſo loco fuerat cōdiꝝ, & ipſius collis velut quidā vertex alius propē ad XXX cubitos eminebat, ſupra quē turres poſitæ multū ſublinitatis aſſūperāt. Mirabilis etiā fuit lapidū magnitudo. Nec enim ex vulgaribus ſaxis, aut quæ homines ferre poſſent, verū ſecto marmore cādido, & ſingulis per XX cubitos

Bezetha collis
quartus.

Bezetha quid ſi
gnificet.

Turres murorū
quod.

Pſephina turris.

Hippicos turris.

Phafelos turris.

Mariānes
turris.

longis, latisque decem, ac per vallis erant ædificatæ, quæ ita inter se copulata erant, ut singulae turre, singula saxa viderentur: sic autem manibus artificum in faciem angulosq; formatæ, ut nusquam iunctura compaginis appareret. His autem in septentrionali parte positis, *Aula regia ædificata*, ut nusquam iunctura compaginis appareret. His autem in septentrionali parte positis, intrus aula regia coniungebatur: narratione omni præstantior. Nec enim magnificentia vel structura operis aliqua ex parte superari poterat: sed tota quidem muro per XXX cubitos edito cincta erat. Aequalis autem distantia turribus ornatissimis ambiebatur, ornata viæorum receptaculis, & coenaculis lectorum centum capacibus. Inenarrabilis autem fuit marmorum varietas in ea, collectis ibi plurimis, quæ ubiq; rara videbantur, & fastigia simul proceritate trabium & ornamentorum claritudine mirabilia. membrorum etiam multitudo, & innumeratæ species ædificij, plenaq; omnia suppellectilis, cum pleraq; in singulis ex auro essent, atq; argento. Adhæc multæ porticus, aliam per aliam in circulum flexæ, columnarq; in singulis, & quæ inter eas sub dio patebant spacia, cum essent utriq; viridatis sylvisq; variatum prolixas ambulationes habebat, altis curiis cinctas, cisternas ubiq; signorum æneorum plenas, quibus aqua effundebatur, multasq; turres mansuetarum circumlatrices columbarum.

flamma absumpta. Sed enim neq; pro merito exponi regia, qualis fuerit, potest. habetq; memoria cruciatum, referens, quantas res latrocinialis flamma consumpserit. Nec enim hæc a Romanis incensa sunt, sed ab insidiatoribus intestinis, ut supra memorauimus in principio diffensionis & ab Antonia quidem omnia corripuit ignis: transit autem in regiam, triumq; turrium tecta corripuit. Fanum autem conditum erat, ut dixi, supra durissimum collem. Et initio quidem vix templo atq; aræ sufficiebat, iacens in summo planities quod undiq; præceps erat atq; decliuus. Cum autem rex Salomon, qui etiam templum ædificauerat, muro eius partem ab oriente cinxisset. vna porticus aggeri est imposita: & manebat ex alijs partibus nudum, quoad seculis posterioribus, semper aliquid aggeris accumulante populo coæquatus collis latior effectus est. Perrupto autem septentrionali quoq; muro, tantum assumpsere spaciū, quantum postea totius fani ambitus incluserat. Triplici autem muro colle circumdato, spe maius opus extructum est: in quo longa secula consumpta sunt, omnesq; thesauri sacris quos toto orbe missa Deo munera repleuerant, tam in superiore ambitu, quam inferiore templo ædificatis: cuius quod humilimum fuit, trecentenis cubitis munierant, in quibusdam verò locis pluribus. non tamen omnis altitudo fundamentorum videri poterat, multum vallibus obrutis, ut angustas vias oppidi coæquarent. Saxa verò quadragenum cubitorum magnitudinis erant. nam & pecuniarum copia, & populo largitar, maiora dictu conabatur: quodq; nunquam posse perfici sperabatur, diuturnitate ac perseverantia explicabile videbatur.

Porticus. Tantis autem fundamentis digna erant opera imposita. Duplices porticus omnes, quas columnæ sustinebant quinque & vicens cubitis altæ, de singulis saxis marmore candido, & laquearia cedrina protegebant. quorum naturalis magnificentia, quodq; ligno rasili erant, apertæq; cohærebant, opere precium spectantibus exhibebat: nulloq; aut pictoris aut sculptoris opere extrinsecus ornabatur. latæ autem per XXX cubitos erant: omnisq; gyros earum, sex mensura stadiorum cum Antonia concludebatur. Totum autem sub dio spaciū variabatur, omnium quidem generum lapidibus stratum: quæ verò ad secundum templum ibatur, cellis septem saxeis ad tres cubitos altis, nimiumq; grato opere factis ubi æquis depositæ in teruallis columnæ stabant, lege castimoniarum præmonentes, aliæ Græcis, aliæ Latinis literis, in locum sanctum transire alienigenas non debere. Sanctum enim vocabatur alterum fanum, & quatuordecim gradibus ascendebatur à primò: quadratumq; sursum erat, & proprio muro circumdatum: cuius exterior cellitudo, quamvis XL cubitis surgeret, tamen gradibus tegebatur. interior autem XXV cubitorum erat: quoniam in altiori loco per gradus ædificata non tota pars interior cernebatur, colle obrecta. Post XIII autem gradus, spaciū erat usq; ad murum, CCC cubitis planum. Hinc rursum alij quinque gradus, & scalæ ad portas ducebant à septentrione quæ ac meridie octo, quæ etiam utrinq; videlicet, duæ verò ex oriente. Necessario namq; proprius locus, religionis causa mulieribus destinatus, muro discernebatur: altera quoq; porta opus esse videbatur. Contra primam verò, secreta erat ex alijs religionibus vna porta meridiana, & vna septentrionalis, quibus ad mulieres introibatur per alias. n. transire ad mulieres non licebat. Sed nec suam portam interiecto muro transgredi licebat. Patebat enim locus ille pariter indigenis & hospitibus foeminis, religionis causa venientibus. occidua verò pars nullam portam habebat, sed perpetuo ibi murus erat extructus. Inter portas autem porticus, à muro intro propè à thesauro aduersæ, magnis & pulcherrimis columnis sustinebatur. Erant

Ant aut simplices : ac præter magnitudinẽ nulla re ab inferiorib. aberant. Portarũ aut alia ^{Porta.} quidẽ auro & argento vndiq; tectæ erāt, itemq; postes ac frontes: vnā verò extra templũ ære Corinthio, quæ multũ argento inclusas & inauratas honore seperabat. Et binæ fores quidẽ in singulis ianuis erāt tricenis cubitis altæ, quinisdenis etiam latæ. post introitum verò, vbi latiores fiebant, tricenis vtrinq; cubitis exedras habebāt: exẽplo quidẽ turriũ lōgas & laras, supra verò quàm viginti cubitis celsas. Singulas aut binæ columnæ duodenũm cubitorũ crassitudine sustinebant. Et aliarum quidem portarum magnitudo par fuit: quæ verò supra Corinthiam posita, quò mulieres conueniebant, ab oriente aperiebatur, porta templi siue dubio maior erat: quinquaginta enim cubitis surgēs, quadraginta cubitorũ fores habebat, ornatumq; magnificentiorem: quoniam crassiori argento atq; auro vestiebatur: quod quidem nouem portis infuderat Tiberij pater, Alexander. Gradus autem quindecim à muro, quĩ mulieres segregabat, ad maiorem portam ducebat. namq; illis qui ad alias portas iter dirigerent, quinq; gradibus erant breuiores. Ipsum verò templũ in medio positum, hoc est, ^{sanctum sacro-} fanum sacro sanctum, duodecim gradibus ascendebatur. Et à fronte quidem altitudo eius ^{sanctum.} & latitudo, cētenos cubitos habebat: pone autem $\times \text{ L}$ cubitis angustius erat. Aditus enim, veluti quibusdā humeris, vtrinq; vicenum cubitorũ producebatur. Prima verò eius porta $\text{L} \times \times$ cubitis alta erat, & $\times \times \vee$ lata, neq; fores habebat. cœlum enim vndiq; conspicuũ lateq; patens significabat. Erantq; totæ frontes inauratæ: ac prima ædes omnis per lucebat extrinsecus: auroq; circum interiorem fani partem splendida cuncta cernentibus occurrebant. Cũ autem interior eius pars contignatione intersepta esset, adiacens ei prima ædes patebat in altitudinem perpetuam: per quẽ nonaginta cubitos tollebat, cum longa $\times \text{ L}$ cupitos esset, ac $\times \times$ transuersa. Interior verò porta tota inaurata erant, vt dixi, & circum eā auratus paries: desuper autem habebat aureos pampinos, vnde racemĩ statura hominis pendebāt. Et quia contignatio intercedebat, templum exteriore humilius videbatur: & fores habebat aureas, quinquaginta & quinq; cubitis altas, sexdecim verò latas ad hæc aulæũ longitudine pari: hoc est, velum Babylonium, hyacintho, & bysso, & cotco, & purpura varia ^{Velum Babylo-} tum, mirabili opere factum, neq; contemplationis expers colorum permixtione, sed velut ^{nium.} omnium rerum imaginem præferens. cotco enim videbatur ignem imitari, & bysso terrā, & hyacintho aerem. ac mare purpura, partim quidem coloribus, bysso autem ac purpura origine: quoniam byssum quidem terra, mare autem purpuram gignit, eratque in eo per scripta omnis cœli ratio, præter signa: Introgressos autem inferior pars excipiebat: cuius altitudo quidem habebat $\text{L} \times$ cubitos, & longitudo todidem, ac latitudo $\times \times$. rursus autem $\text{L} \times$ cubiti diuisi erant. Et prima quidem pars ad $\times \text{ L}$ cubitos atulsa, hæc tria mirabilia & prædicanda opera cunctis hominibus habebat, candelabrum, & mēsam, & thuribulum. Septem verò lucernæ, stellas errantes significabant: tot enim ab ipso candelabro oriebantur. Duodecim verò panes in mēsas positi, signorum circulum, atque annũ. Thuribulum autem per tredecim odores, quibus replebatur, ex mari & in hospito & inhabitabili, designabat omnia Dei esse, Deoq; seruire. Intima verò templi pars, $\times \times$ cubitorum erat. Discernebatur autem similiter velo ab exteriore, nihilq; prorsus in ea erat positum: inaccessa verò, & inuiolata, & inuisibilis ^{opera tria mi-} omnibus habebatur, sanctiq; sanctum vocabatur. Circa latera verò inferioris templi, multa erant membra peruia, triplici tecto suspensa: & ad vtrunque latus, ad ea introitus à porta patebat. Superior autem pars eadem membra non habebat, quo minus erat angustior, celsior autem XL cubitis, nec ita vt inferior ambitiosa. Colligitur enim centũ cubitorum celsitudo vniuersa, cum in solo XL cubitos habuerit. Exterior autẽ facies nihil, quod animus aut oculi mirarentur, non habebat. crustis enim aureis grauissimis vndiq; tecta, vitra primos ortus igneo splendore lucebat: vt cū intuerentur contententium oculi, quasi solis radijs, auerterentur. Hospitibus quidem ad euntibus, procul monti niueo similis videbatur: nam vbi deauratũ non erat templum, candidissimũ erat. In summo autẽ aureis verubus horrebat acutissimis, ne ab insipientibus anibus pollueretur. Nonnullorũ autem saxorum eius, longitudo XLV cubitorum erat, altitudo quinque, & latitudo sex. Ara verò pro templo, XV cubitis alta, lata verò & longa cubitis quadragenis, quadrataque stans, veluti cornutis angulis eminebat, & à meridie ascensus in eam clementer arduus resupinabatur. Sine ferro autem constructa erat, nec vnquam eam ferrum tetigerat. Templum autem aramque cingebat ex pulcherrimo saxo lorica gratissima, vsque ad cubitum surgens, quæ populum à sacerdotibus segregabat. Gonorrhœos, hoc est, semine fluentes, itemque leproſos ^{Lorica sacer-} ^{tes à populo se-} ^{gregans.} tota

Sacerdotum or-
namentum.

Pontificis ve-
stium.

Antonia super-

tota ciuitas arcebat, & foeminis mēstrua soluētibz clausa erat, prædictū autem, qui nō per omnia casti fuissent, ab interiori aula, & qui puri esset, à sacerdotibus prohibebatur. Qui vero ex origis sacerdotū genus ducentes, cæcitatis causa munere nō fungebatur, cū incolu- mibus intra limitē aderant, partesq; generis cōsequebantur: vestibus tantū utebantur ple- beijs: quoniā sacerdotali solus, qui sacra celebrabat, amiciebatur. Ad altare verò templūq; accedebāt carentes omni vitio sacerdotes, veste quidē amicti byssina: maximē verōmero ab- stinētes, ac sobrij religionis metu, ne quid rem diuinā faciendo peccaret. Pontifex autē cum ipsis nō tamen semper ascendebat, sed diebus quibusq; septimis, & per singulos mēses Ca- lendis: vel si quādo patria festiuitas atq; annua ab omni populo agebatur. Et sacrificabat ve- lamine præcinctus, eoq; reclusis femora vsq; ad genitalia: linteū verò habens intrinsecus de- missum vsq; ad pedes, & hyacinthinū desuper indumentū rotundū, ex quo simbrię pende- bāt, alternis nodis aurea tintinnabula, malaq; granata sustinentes, tintinnabulis quidē ro- nitrua, malis verò fulgura designantibus. Pectoris autem vestimentū vittā cingebāt, quin- q; variatæ coloribus: hoc est, auri, purpuræ, cocci, byssi, & hyacinthi: quibus etiā vela templi diximus esse contexta. iisdem autem habebat etiam epomidem temperatā, in qua plus auræ erat: & habitu quidē indumento thoraci similis videbatur: duabus autem fibulis aureis, & spidū specie vinciebatur: quibus inclusi erāt optimi, maximiq; sardoniches, scripta tribuū gentis Iudææ nomina præferentes, ex altera verò parte, duodecim pende- bāt alij lapides, in quatuor partes terni diuisi: hoc est, sardius, topazius, smaragdus: carbunculus, iaspis, sapphi- rus, achates, amethystus, lyncurium: onix, beryllus: chrysolitus. quorum singulis singula i- tem cognomina erant scripta. Caput autem byssina riara tegebat, hyacinthis coronata. Et circa eam alia corona erat aurea, scriptas ferens sacras literas, quæ sunt quatuor elemēta vo- calia: Ea quidē veste non semper, sed alia ambitiosa utebatur: illa verò si quando adyta in- troibat. solus aureatq; semel in anno intrabat, quod die cunctos ieiunare Deo mos erat. Sed de ciuitate & templo & moribus & legibus iterum diligentius referemus, non enim pauca super his exponenda sunt. Cæterum Antonia in angulo quidem duarum porticum sita erat prioris templi, quæ ad occidentem septentrionemq; spectarent. In saxo autem fuerat extructa, quinquaginta cubitis alto, & vndiq; prærupto: quod opus Herodis regis fuit, vbi maximē ingenij sui magnificētiā demonstrauit. Primum enim à radicibus saxum ipsum leuibus crustis obtegebatur, quo & decus adderet operi, & faciliē dilaberentur, qui vel ascē- dere vel descendere tentauissent: deinde ante turris ædificium murus erat cubitorum triū. Intra hunc omne spatium Antonia in quadraginta cubitos erigebatur. Intus autem regi- latitudinem ad descriptionem habebat, diuisam in omnem vsum habitationum & speci- em, id est, atria, & balnea, & aūlas castris aptissimas: vt quantum ad vsum necessarium perti- neret, ciuitas videretur, magnificentia verò palatium. Instar verò turris toto habitu formata, quatuor alijs per angulos turribz cingebatur: quarum, cæteræ quinquaginta cubitis erāt altæ: quæ verò ad meridianum orientalemq; angulum sita erat, LXXX cubitus eminebat, vt ea totum templum videri posset. Quæ verò porticibus iungebatur, vtrinq; descensus ha- bebat, vnde custodes commeabāt. Semper namq; in ea Rom. milites residebant, & cum ar- mis appositi custodes, ne quid populus festis diebus noui cōmitteret, obseruabant. Castrū enim erat impositū oppido, castrū quidem templū, templo verò Antonia: In hac autē por- ticu custodes erant, & superioris ciuitatis aliud castellum, regia Herodis erat: Bezetha autē col- lis, ita vt dixi, ab Antonia separabatur: qui cū omnium esset altissimus, etiam parti nouæ ciuitatis coniungebatur, templūq; septentrionali solus obstabat. De ciuitate quidē, ac mu- ris eius, iterum scribere plenius cupiens, in præsentia satis dixi.

Deditionem Iudæi recusant, & Romanos adoriuntur.

CAP. VII.

Simonis exer-
citus.

VGNACISSIMA autem maximēque dissentiens multitudo circa Simonem erat, hominum decem millia, præter Idumæos: quinquaginta verò decem mil- lium duces, quibus ipse quasi Dominus omnium præerat. Idumæi autem qui e- rant eius partium, cū essent numero quinque millia, duces decem habebant.

Ioannis templū
occupantis
copia.

Horum autem principes videbantur, Sosa Jacobus, & Cathla filius Simon. Ioannes autem qui templum occupauerat, sex armatorum millia habebat, quos viginti duces regebant: tunc autem illi accesserant etiam Zelotarum, depositis discordijs, duo millia quadringenti: qui Elcazaro, quem antē habuerant, & Simone Arini filio, utebantur ducibus. His autem (vt dixi-

A (vt diximus) bellum inter se gerentibus populus erat primum: & plebis pars, quæ non eadem quæ illi committeret, ab utrisque diripiebatur. Tenebat autem Simon quidem superiorem ciuitatem, murumque maiorem usque ad Cedronem, & antiquioris muri, quantum à Silao flectitur ad orientem, & usque ad Monobazi aulam descendit. Is rex erat Adiabene gentis, ultra Euphorem habitans. Tenebat etiam montem Acræ, quæ inferior est ciuitas, usque ad Helenæ regiam, quæ Monobazi fuerat mater. Ioannes autem, templum & circum templum aliquatenus, itemque Ophlam, & vallem quæ Cedron appellatur, & alijs quæ interiacebant incensis, medium bello quod inter se gerebant spacium aperuere. Nec enim castris Romanorum prope murum positis, intra ciuitatem seditio quiescebat: sed ad primum eorum impetum paulisper sanitate recepta, mox ad pristinum morbum redire. Rursusque discreti, pro sua quisque parte pugnabat: omnia faciendo, quæ obsidentes optarent. nihil enim acerbius à Romanis passi sunt, quam ipsi se tractarunt: neque post illos ciuitas aliquid nouæ calamitatis experta est. Sed illa quidem grauiores prius casus pertulit, antequam subuerteretur. Qui verò eam debellarunt, maius aliquid perficere. Dico enim, quod seditio ciuitatem, Romani verò seditionem cepere, quæ multo erat moribus tutior. & res quidem aduersas suis, iustitiam verò rectè quis Romanis ascriberet. intelliget autem quod dies cuique suggererit. Veruntamen his intra ciuitatem ita se habentibus, Titus cum lectis equitibus foris circueiens, quæ muros aggredieretur, explorabat. Hæsitanti autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedibus quæ valles erant, & ab alio latere, prior murus machinis firmior videbatur, placuit ad Ioannis pontificis monumentum (hic enim tantummodo & primus humilior erat, nec secundo muro coniungebatur) inuadere. Neglecta enim fuerat munitio, propterea quia non satis noua ciuitas frequentabatur. Sic in tertium murum facilis aditus illac erat: per quem superiorem ciuitatem, & per Antoniam, templum capi posse cogitabat. Hæc eo collustrante, quidam ex amicis eius, Nicanor nomine, ad humerum laeuum sagitta percutitur: cum propius una cum Iosepho accessisset, pacemque in muro flantibus (dicendi enim peritus erat) suadere tentaret. Vnde cognitis eorum conatibus Cæsar ex eo, quod nec ad salutem se hortantibus abstinere, excitatur in obsidionem: simulque suburbana militibus vastare permittit, collectaque omni materia, iubet aggerem construi. Tripartito autem exercitu ad opera, medios in aggeribus iaculatores & sagittarios constituebat, & ante eos balistas, aliasque machinas atque tormenta: quibus & excursus hostium in opera prohiberet, & qui ex muris obstare tentarent. Cæsis autem arboribus, momento suburbana nudata sunt. Collectis autem lignis in aggeres, cum totus operi intentus esset exercitus, nec Iudæi segnes erant. populum quidem in rapinis ac cædibus constitutum fiducia tunc habebat, quod respiraturus esset, illis aduersus hostes distractis, existimantem poenas se ab noxijs repetiturum, si Romani superassent. Ioannes autem quamuis in externos socij sui irrumperere properarent, metu tamen Simonis manebat. Verum Simon non quiescebat, proximus enim erat obsidioni, missilibus per murum dispositis, quæ pridem Romanis abstulerat, quæque apud Antoniam capta fuerant. Sed horum possessio propter imperitiam plerisque non erat utilis. pauci autem à transfugis docti, malè vrebantur instrumentis. Sed cum lapidibus & sagittis aggerem iacentibus militibus imminebant, perque cuneos excurrentes, manus etiam conferebant. Operantes autem crates super vallum oppositæ protegebant, omnibusque legionibus contra excursus erant machinæ comparatæ mirabiles. præcipue verò decimæ legionis hæc istæ vehementiores, & tormenta saxorum, quibus non solum irruentes, sed etiam super murum stantes auerterebantur, nam & singula saxa talenti pondus æquabant, & ultra stadij modum torquebantur. Ictus autem non solum primis quos offendisset, sed aliquando posterioribus quoque intolerabilis erat. Iudæi sane cauebant, à lapidibus, quod erant candidi: nec tantum sono fremitu noscebantur, sed etiam claritudine prospiciebantur. Denique speculatores in turribus præsidetes prædicebant, quando impelleretur machina, saxumque ferretur: patria lingua clamantes, Filius venit. Itaque præsciebant, in quos veniret, atque ita vitabant: & hinc eueniebat, vt illis declinantibus lapidis irritus intercideret. Proinde Romani excogitant, atramento decolorare lapides. Tunc namque missi, non similiter incertos ictus habebant, multosque simul vnus impetu corrumpebant. Sed ne malè quidem affecti Iudæi, aggeris instruendi Romanis copiam dabant. Omni verò eos molitione atque audacia, die noctumque prohibebant. Perfectis autem operibus, plumbo & lino ab aggeribus iacto, fabri quod erat ad murum spacium metiuntur. nec enim alioqui id fieri poterat, quoniam desuper telis petebantur. Cumque pares intervallo arietes inuenissent, eos applicat:

Simonis & Ioannis castra.

Titus loca ad obsidionem urbis idonea collustrat.

Nicanor sagitta percutitur.

Titus urbem obsidet.

Simon obsidionem impedire conatur.

propius.

*Titus murum
pulsari iubet.* propiusq; dispositis machinis, Titus, ne ex muro arietes prohiberentur, ex tribus partibus **A**
murum pulsari iubet. Sonitū autē circumstrepente ciuitatem clamor ingens ciuium sub
latus est, itemque seditiosos pavor inuasit. Et quia periculum commune vtriusq; videbatur,
communiter iam repugnare cogitabant vociferantib; inter se discordibus, quia omnia pro
commoditate hostium facerent: cum si non perpetuam concordiam sibi Deus præbeat, sal-
tem in præsentia cōtra Romanos oporteat conspirare. Simon autem præcone missō, volentibus
ex templo ad murum egrediendi copiam dedit: idemq; & Ioannes, licet minus crede-
*hierosolymitani
vniuersi
sunt:* ret, permisit. Illi autem obliti odiorum, ac discordiarum suarum, in vnum corpus cōcunt:
murumque amplexi, faces inde quamplurimas iaciebant contra machinas Romanorum;
contraq; impulsores arietum: eosq; sine intermissione telis petebant. Audacissimi verō ca-
teruatim prosilientes. machinarum tegmina dissipabant: hisq; appositis irruentes, peritia **B**
quidem pauca, plura verō audacia perficiebant. Semper autem aderat adiumento laborā-
tibus ipse Titus: & iuxta vtrasq; machinas equitibus ac sagittarijs ordinatis, ignem quidem
ferentes, prohibebat: iaculantes verō à turribus reprimebat, nocendi tempus arietibus fa-
ciens: & tamen murus ictibus non cedebat, nisi quod quintæ legionis aries cōmouit angu-
lum turris: murus autē stabat incolumis. nec enim statim cum turri periculum sensit, quæ
*in Romanos ex-
currunt:* multo altius eminebat, nullamq; partem muri secum trahere poterat in ruinā. Cum autem
ab excursibus paululum quieuisset, obseruato Romanos per opera & castra esse dispersos,
quia labore & formidine Iudæos discessisse arbitrarentur, excurrunt omnes quæ turris erat
Hippicus, porta latenter: ignemq; operibus iniiciunt. Vsq; ad castrorum quoq; munimen-
C ta, in Romanos animati procedebant. Horum autē periculo maturē, & qui erant, propius ex-
citati sunt, & qui procul aberant conuenēre. Romanorum autē disciplina vincebat audaci-
am Iudæorum: & quos prius offenderant in fugam versis, alijs qui colligerentur instabant.
*pugnanti at
tandem* Grauis autem circum machinas pugna cōmissa est, illis incendere, his incendium prohi-
bere certantibus, incertusque clamor vtrinq; tollebat, & multi qui in fronte steterant, ce-
ciderunt. Sed Iudæi confidentia superiores erant, ignisq; opera tetigerat, incensaq; omnia
cū instrumentis penitus essent, nisi lecti de Alexandria restitissent pleriq; præter opinio-
nem sui viriliter dimicantes. nam gloriosissimis in hoc bello prælati sunt, donec Imperator
equitum valentissimis comitatus, in hostes irruit: & ipse quidem duodecim repugnatores **D**
peremit: metu autem cladis eorum cætera multitudo in fugam versa omnes compulsi
in ciuitatem, eoq; modo aggeres liberauit incendio. In hac autem pugna, vnum ex Iudæis
*fugantur.
Titus Iudæum
crucifigi iubet.
Ioannes interi-
mitur.* viuum capi contigit, eumq; Titus crucifigi pro muro iussit, si forte reliqui vel hoc specta-
culo territi concederent. Post eius verō discessum, etiam dux Idumæoru Ioannes, dum an-
te muros cum noto milite loquitur, à quodam Arabe pectus sagitta percussus, continuo pe-
rijt: magnumque & Iudæis luctum, & seditiosis mœrorem reliquit. nam & manu promptus
erat, & sapientia nobilis.

De casu turris, & duorum murorum obitu.

CAP. VIII.

*Turris sua spō-
te prolapsa.*

N O C T E verō quæ secuta est, incredibilis tumultus Romanis incidit. Nam cum
tres turres Imperator Titus quinquagenū cubitorum construi præcepisset, ut **E**
his per aggeres singulos positis, hinc hostes in muro stantes facilius in fugā ver-
teret, vna earum sponte sua nocte intempesta lapsa est: ingenti verō sonitu facto,
metus occupauit exercitū. Conari autem aliquid Iudæos suspicati, ad arma currebant, eaq;
re turba in legionib; ac tumultus erat. cumq; nemo quid accidisset, referre posset, diu que-
ruli alius aliud opinabatur: nullisq; interuenientib; hostibus semetipsos timebant. signisq;
diligenter singuli à proximis requirebant, tanquam Iudæi iam castra possiderent. Pausa
que terrore capti videbantur, donec Titus, cognitisque res erant, verum cunctis indicari
iussit: tandemq; tumultus eo nuncio conquieuit. Iudæi quidem cætera fortiter sustinentes,
malè turribus affecti sunt. machinis enim leuioribus, et iaculatoribus, ac sagittarijs, saxo-
rumq; tormentis inde feriebantur. Sed neq; harum æquare ipsi poterant celsitudinem, &
turres excidendi spes non erat: cumq; neq; euerti propter grauitatem, neq; incendi propte-
rea qd ferro tegebantur, facile possent, vltra iactum teli fugientes, arietum impetus non ve-
tabant: qui sine intermissione ferientes paulatim aliquid proficiebant. Itaq; muro iam ce-
dente magno aieti Romanorum, quem Iudæi Niconā vocabant, quod omnia vinceret,
quamuis & antea defessi erant pugna & vigilijs, cū longē ab oppido pernoctarent: tamen
etiam negligentia, vel quod malè consulerent, murum sibi superuacuum esse credentes,
quibus

- A** quibus alia duo munimenta superessent, lassatq; plurimi recessere. Cum autem Romani, quā primum murum Nicōn perruperat, ascendissent, ad secundum omnes Iudæi relictis custodijs refugerunt. portis autem Romani qui transierunt patefactis, exercitum recepere. Et hi quidem hoc modo potiti muro, quinto nonas Maij, & partem eius maximam diruunt, & septentrionalem ciuitatis regionem, quam antè Cestius vastauerat. Titus autem notatō quā Assyriorum castrum est, militem transfert, occupato omni quod inter Cedrona fuerat spacio: & ultra sagittæ iactum à secundo muro separatus, oppugnationem statim aggressus est. Tunc igitur partiti murum Iudæi, fortiter resisterunt. Et Ioannes quidem, eiusq; socij ex Antonia & septentrionali porticu templi ab Alexandri monumento pugnabant. Simonis autem manus iuxta monumentum Ioannis aditum clauserat, vsq; ad portam, qua in Hippicon turrim aqua inducebatur. Sæpe autem profluentes è portis, cominus dimicabant: cōpulsiq; intra muros in conflictu quidem Romanorum disciplina, propter imperitiam vincebantur: in murali autem certamine superabant. eos enim fortuna atque scientia, Iudæos verò audacia, quam timor aleret, sustentabat, quod natura erant in calamitatibus duri. Ad hæc autem, & istis suberat spes salutis, & Romanis citæ victoriæ. neutros autem lassitudo fatigabat: sed aggressiones, murorumq; oppugnationes, & excursus crebri per cuneos, diebus totis agebantur: nullaq; præliorum species aberat, cum à prima luce incipientia vtrisque, in nocte & die grauior nox dirimeret: his quidem occupatum iri murum continuo metuentib; illis verò ne Iudæi castra peruaderent. Itaque in armis pernoctantes, prima luce vtrique pugne parati erāt. Et Iudæi quidem certabant, quis esset promptior ad periculum, eoque modo gratia emineret apud duces suos. maximè verò Simonis eos metus ac reuerentia commouebat, eoque modo illum singuli subiectorum colebant, vt ad semet quoque interficiendos parati essent, si hoc ille iussisset. Romanos autem ad virtutem hortabatur consuetudo vincendi, & quia vinci non assueuerant, crebræque militiæ, exercitationesq; perpetuæ, & imperij magnitudo: ante omnia verò Titus semper vbiq; præsens. nam & inertia, spectante atq; opitulante Cæsare, grauissimum facinus videbatur: & ei qui bene decertasset, testis aderat, qui rependeret præmium. Præterea fructus erat, vel cognosci solum principi virum fortem: idcirco multorum maior viribus alacritas demonstrata est. Deniq; istis ipsis diebus validissima Iudæorum acie instructa pro mœnibus, telisq; vtrinque, missis, quidam Longinus de numero equitum ex acie Romana progressus, in mediam aciem Iudæorum irruit: hisq; disiectis, hoc impetu duos fortissimos perimit, vnus obuiam tendentis ore percussus, alterius eodem telo quod priori extraxerat, transfixo latere refugientis: & ex medijs hostibus ad suos primus occurrit. Ille igitur ob virtutem insignis erat: æmuli autem eius fortitudinis multi exiterunt. Et Iudæi quidem negligentes quid paterentur, tantummodo qualiter afficerent considerabāt: morsque his leuissima ducebatur, si quo interfecto hoste cecidisset. Titus aut non minus saluti militis, quàm victoriæ consulēbat: & temerarios impetus desperationem dicens, solā verò esse virtutem, si quis prudenter & cautè sine proprio incōmodo fortiter faceret, in eā re potius, quæ periculum non haberet, viros esse præcipiebat.

De Castore Iudæo Romanis illudente.

CAP. IX.

- E** **T**A Q V E à septentrionali parte, mediæ turri applicat arietē: in qua Iudæus quidam versutus ac subdolos, Castor nomine, cum decem alijs militibus suis delitabat. Castoris Iudæi dolus.
- erat, fugatis cæteris formidine sagittarum. Hi cum pauidi sub loricis aliquandiu quieuisent, concussa turri surgunt. extentisq; manibus Castor veluti supplex Cæsarem implorabat: & voce miserabili, vt sibi parceret, obtestabatur. Cui Titus pro simplicitate sua credulus, iamq; Iudæos existimans belli poenitere, arietes quidem impulsione cessare iubet, ac sagittarios supplicibus prohibet. Castori aut quid vellet, eloqui permittit. Cumq; ille respondisset ad foedus velle descendere: Titus gratulaturum se ait, si omnes eadē sentire voluissent: paratoq; animo fidem pacis etiam ciuitati daturum. Sed cum ex illis decem Castoris socijs quinque iridem supplices esse simularent, cæteri nunquam se Romanis seruituros clamant, dū mori liberis liceat. Deniq; illis super hoc ambigentibus cessabat expugnatio.
- F** Castor autem interea Simonem per internuncios admonebat, vt dum vacuum esset tempus, de rebus vrgentibus consiliū caperet: paulisper enim se illudere imperatori Romano. Simul autem hoc agens, ad pacem hortari contradicentes socios videbatur. Illi autem uelut ægre ferentes, in thoracas nudos fixere gladios: hisque percussis uelut interfecti ceciderunt. Titus verò eiusq; socij obstupere tāta eorum pertinacia, cum ex inferiori loco quod factum erat,

Ioseph.

Z

verò

verè videre non potuisset: mirabanturq; simul audaciam, & calamitatem miserabantur. Interea Castorem ad natem quidam sagitta percutit: tumque ille telum extractum Imperatori ostendens, iniqua se perpeti querebatur. At Titus incusato qui hoc emiserat, astantem Iosephum mittit, ut Castori dexteram porrigeret. Verum is neque se iturum, nihil enim sanum supplices cogitare respondit, & amicos qui voluere ire prohibuit. Cum verò quidam ex per fugis Aeneas, iturum sese dixisset ad eum, inuitante Castore, ut etiam secum in quo ferret argentum aliquid susciperet: ad hæc ille studiose aperto sinu accurrit: alter verò super eum saxum demisit. Et ipsum quidem, quoniam præcauerat, ferire non potuit: sed alium militem qui aderat, vulnerauit. Cæsar verò fallaciam reputans, intellexit misericordiam in bello nocere. minusque decipi calliditate seuitiam: arietisque impulsione, iracundia fraudis, vehementius utebatur. Castor autem eiusque socij turrim ictibus iam cedentem incendunt: perque flammam in eiusdem missi cuniculos, iterum magni animi opinionem apud Romanos habuere, tanquam se ignibus tradidissent. Caput autem hac parte murum Titus, die quinto postquam primum ceperat: fugatisque inde Iudæis, intro cum lectis mille transijt, quos circa se habebat, armatis: ubi noua ciuitas quod lanæ venditores erant, fabrique ærarij, vestiumque mercatus, & ad murum angustæ viæ transuersæ tendebant. Enimuero si vel statim muri disturbasset maximam partem, vel quæ ceperat lege belli vastasset, nullum credo damnum victoriæ fuisset admixtum. Nunc autem Iudæos exoratum iri sperans, cum liceret capere facilem discessionem aditum dilatauit. nec enim quibus consulebat, insidiaturos sibi putabat.

Miserordia in bello nocet.

Titus murum secundum cepit.

De secundo muro bis obtento à Romanis. CAP. X.

Titus clementia pro inertia ducitur.

DENIQUE postquam ingressus est, neque occidi quenquam permisit eorum qui comprehendebantur, neque domus incendi: sed tam seditiosis, si pugnare vellent, sine populi detrimento copiam dabat, quam ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. Plurimi nanque petebant sibi ciuitatem seruari, templum verò ciuitati. At enim populum quidem ad ea quæ hortabatur & antea paratum habebat, bellicosi autem pro inertia ducebant humanitatem: Titumque in belli animo, quod ceteram ciuitatem tenere non posset, has proponere conditiones putabant. Mortem autem populo denuntiantes, & si verbum quisquam de traditione fecisset, pacemue nominasset, mox interficiendum eum esse minitantes, Romanis qui introire, alij per viarum angustias obstabant, alij ex ædibus: alij murum per superiores portas egressi, pugnare coeperant. Quibus rebus perturbati custodes, de muro sese demiserunt, relictisque turribus in castra recesserunt. Clamor autem audiebatur militum intra ciuitatem, quod ab hostibus cingerentur: foris autem degentium clausis contubernaliibus metuentium. Crescente autem numero Iudæorum, & propter locorum peritiam viarumque scientiam præualente, multi Romanorum trucidabantur, & ab incubentibus pellebantur, cum magis necessitate resisterent. Nec enim multis simul fugiendi copia per angustias muri patebat: omnesque penè qui transierant, perempti fuissent, nisi Titus eis opem tulisset. Dispositis enim per summa viarum sagittarijs, & ubi plus erat multitudinis astas, missilibus hostes abigebat, & cum eo Domitius Sabinus, vir bonus etiam in illo prælio comprobatus: durauitque tam diu, sagittis eos prohibens irruere, donec omnes milites recessere. Romani quidem ita secundo muro potiti, ad extremum pulsi sunt. Opidanis verò qui pugnaces erant, spiritus creuit, & secundis rebus amētes erant, neque Romanos aufuros esse ad ciuitatem accedere suspicantes, neque vinci se posse, si ad prælium processissent. Nam quia iniqui erant, officiebat eorum sententijs Deus: & neque Romanorum vim, multo maiorem illa quæ pulsa fuerat, superesse cernebant: neque famem, iamiamque serpentem. Adhuc enim malis publicis alebantur, & sanguinem ciuitatis bibebant. boni autem iam dudum inopia laborabant, & penuria victus iam multi defecerant. populi tamen interitum, seditiosi pro leuamine sui ducebant: & solos eos qui pacem non probarent, saluos esse cupiebant, quique vivere contra Romanos optarent. contrariam verò multitudinem, velut onus quoddam, consumi gratulabantur. & ita quidem circa suos affecti erant. Romanos autem, quod ciuitatem iterum ingredi conabantur, armati prohibuerunt, disiectis muri partibus obiectu corporum præmunitis: ac per triduum sustinuerunt fortiter dimicantes. Quarto autem die, Titum vehementius aggressum nequaquam ferre potuerunt: sed vi coacti, rursum quò antea refugerunt. Ille autem interim muro potitus, totam eius septentrionalem partem statim deposuit: in meridiana verò per turres præsidia collocauit.

Secundo muro potiti: sed ad extremum abiguntur.

Titus muro secundo iterum potitur.

A De aggerib. in tertium murum, & oratione proluxa Iosephi pro deditioe facienda, & fame obsessorum. CAP. XI.

A M' Q V E tertium murum Titus aggredi cogitabat. Videbatur autem breuissimū temporis eius obsidio: spaciumq. consilij seditiosis esse dandum, si quid disturbatione secūdi muri aut famis metu remitteret. Nec enim diutius eis prędas potie sufficere, ipse ocio commodē vtebatur. Nam cū dies aduenisset, quo militib.

oporerebat alimenta distribui, in conspicuo hostibus loco ductis, iussit duces ordinato exercitu pecuniam singulis numerare. Illi autem prolatis armis ex inuolucris muniti procedūt, equitibus ornatos equos ducentibus: locaque suburbana per multum spacium auro argentiq. lucebant. Illo autem spectaculo nihil aut iucundius suis, aut horribilius hostibus uidebatur. Spectantibus enim & uetera plena erant mœnia & septentrionalis regio. Quin & domos refertas intuentibus cerneret, nullamq. ciuitatis partem quam non infusa multitudo tegebat. Metus autē qamuis audacissimos ceperat, omnē simul exercitū armorumq. pulchritudinem conspicientes, & ordinationem virorum. Et fortasse ad illam speciem seditiosi animos mutauissent, nisi malorum immanitate, quę in populum cōmiserant, dandam sibi veniam a Romanis desperassent: imminente autem, si destitissent, morte supplicij, bello mori pręstabilius esse ducebant. Pręualebat etiam fatum, quod innocentes cum nocentibus, & ciuitatem cum seditiosis perire decreuerat. Quatriduo per singulas legiones alimenta cōsecuti sunt. Quinto autem die, cū omnia faciens Titus, nihil Iudęos pacatum cogitare sē-

C sisset, bifariam diuiso exercitu, Antoniam versus ad Iohannis monumentum aggeres inchoauit: ista patte superiorem ciuitatem captum iri cogitans, & per Antoniam templum: namq. hoc nisi cepisset, ne oppidum quidem tutum erat obtinere. In vtrāque autem parte duo aggeres erigebātur a singulis legionibus singuli. Et iuxta monumēnū quidem operantes, a Iudęis & Simonis socijs infestantibus prohibebantur: ad Antoniam uerō ab Iohannis socijs cum multitudine Zelotarum, non solum quia de superiore loco pugnabant, verū etiam quia machinis iam vti didicerant. paulatim enim vltus quotidianus aluit peritiam. Habebant autem balistas trecentas, & quadrāginta tormenta saxorum, quibus difficiliorem aggerum extruētionem Romanis efficiebant. Titus autem sibi saluam fore fortunam sciens, & perituram esse ciuitatem, vnā & obsidioni vehementer instabat: nec poenitudinem Iudę-

D is suadere cessabat: consiliumq. factis admiscens, & orationem sępe armis efficaciorē cognoscens, tam ipsos vt saluari vellēt rogabat, tradita sibi ciuitate, quę iam capta videretur, quā & Iosephum allegabat, patria lingua verba facturū, sperans eos hominis gentilis monitu aliquid remissuros. Itaq. Iosephus murum circuiens, simulq. extra teli iactum stās, vnde exaudiri facilius posset, multis orabat, vt sibi ac populo parcerent, templo ac patrię, neue contra hac fierent alienigenis duriores. Romanos enim sancta reuereri, cum quibus nulla sibi societas esset, manusq. suas ad hoc vsque cohibere. ipsos verō in his edoctos, cū seruare possent, sponte ad eorum interitum ruere. Quin potius viderent muros concidisse firmiores, excisis verō infirmiores superesse: Romanorumq. vires cognoscerent sustinere non posse, hisq. seruire non esse nouū, neq. inexpertū Iudęis. Nam licet pulchrum sit pro libertate pugnare, tamen id in principio decere fieri. Semel autem subditum, qui mluto tempore paruisset imperio, iugum excutientem, malę mortis cupidum, non libertatis amatorem videri. Debere autem dedignari dominos humiliores, non quorum in potestate sunt omnia. Nam quid Romanos effugisse, nisi quod propter æstus aut frigora esset inutile? imō verō trāsisse ad eos vndique fortunam, Deumq. per singulas nationes ducentem Imperium, nūc esse in Italia. Hanc autem validissimam legem, tam feris bestijs quā hominibus esse pręfinitam, potentiorib. cedere: apud eosq. esse victoriam, apud quos robur fuerit armorū. Idcirco etiam maiores eorum, quanquā multum & animis & corporibus & alijs subsidijs meliores, cessisse Romanis: quos nisi Deum scissent illis fauere, nunquam perpessi fuissent. ipsos verō quatūcere fretos resistere, cū ex magna parte capta sit ciuitas: ciues autem etiam si muros integros haberēt, excidio pariter affecti sint. Nec enim latere Romanos, quę fames teneat ciuitatē: & modō quidē consumi populū, continuō verō etiam bellatores interituros: nam etsi Romani deserint, & ab obsidione cessauerint, neq. ciuitatē stricis gladijs irruerint, Iudęis tamē inexpugnabile bellū intus assidere, quod horis singulis aleretur: nisi fortē contra famem quoq. arma caperent ac dimicarent, soli q. possent etiā infortunū superare. His addebat, optimum esse ante intollerabilem calamitatē mutare sententiā: dumq. liceret, salutare

Ioseph.

Z 2 consilium

Titus murū tertium aggredi cogitabat.

exercitui pecuniam numerat.

Fati statutum.

Titus Iohannis monumento aggeres admouet.

a Iudęis impeditur.

obsidioni instat.

sibi ciuitatē tradi postulat.

Iosephi ad Iudęos oratio.

Dens Romanorum conatibus pręstō est.

Fames Hierosolymis.

consilium sequi. Nec enim antea gestorum causa succensere Romanos, nisi ad finem usque insolentes esset: natura eos esse in Imperio mansuetos, atque iracundiae præferre quod utile est. Utile autem putare, neque ciuitatem vacuum viris, neque desertam habere prouinciam: idcirco velle Imperatorem cum his dexteram iungere: nec enim cuiquam salutem daturum si uideret ciuitatem, præsertim qui nec in extremis ei cladibus rogati paruerint. Breui autem murum quoque tertium captum iri, priores qui capti sunt, fidem facere. & quamuis perungi turmina non possint, famem pro Romanis pugnaturam. His monentem Iosephum multi in muro stantes vituperabant: multi, verò conuicijs, nonnulli etiam iaculis appetebant. Ille autem cum manifestis eos calamitatibus minimè flecteret, ad gentiles transit historias: O miseri, vociferans, vestrorumque auxiliorum immemores, armis & manibus cum Romanis bellum geritis, quasi quem alium sic vicerimus. Quando autem non Deus omnium conditor, Iudæorum defensor est, si lædantur? Non resipietis? Vnde progressi pugnatis, quantumque auxiliatorem violatis? Non recordamini opera diuina parentum, atque hunc sanctum locum, quanta bella nobis aliquando peremit? Ego autem facta Dei narrare auribus indignis horresco: sed tamè audite, ut cognoscatis non solum vos Romanos, sed etiam Deo resistere. Nechias, quum erat rex Aegyptiorum, idemque Pharaon vocabatur, cum infinita manu descendit, reginamque Saram materni nostri generis rapuit. Quid igitur vir eius Abraham proauus noster? Armis credo ultus est iniuriam? Atqui CCC & XXXIII præfectos habebat, quorum singulis infinita multitudo parebat. An ipse quidem quiescere maluit absente Deo? puras autem manus ad hunc locum tendens, quem vos polluitis, inuictum sibi auxiliatorem ad militiam legit? Nonne secunda vespere incorrupta regina remissa est ad maritum? Adorans autem quem vos gentili eade cruentastis locum, ac tremens nocturnis somnijs Aegyptius exagitatus au-fugit, auroque & argento amatissimos Deo donauit Hebræos. Dicam translata in Aegyptum maiorum nostrorum domicilia. Qui cum annos quadringentos tyrannis an regibus alienigenis subiaceret, armis ac manibus ulcisci possent, semetipsos Deo potius permiscere. Quis nescit Aegyptum repletam omni genere serpentium, omnique morbo corruptam? Quis terram infructuosam? quis Nili defectionem, & continuas decem plagas? & ob hoc pariter nostros cum præsidio incruetos, & sine periculo deduci, quos Deus sibi sacerdotes ducebat? An non ab Assyrijs raptam nobis sanctam arcam, Palestina & Dagon simulacrum gemuit, & tota gens quæ rapuerat? corruptis verò occultis corporum, ac per ea cum cibo visceribus exhaustis, cymbalorum ac tympanorum sono manibus noxijs reportauerunt, sanctum placationibus expiantes? Deus erat qui hæc parentibus administrabat, propterea quod ommissis armis ac manibus, eius se iudicio permiscere. Rex Assyriorum Senacherib cum totam ducens Asiam, ad hanc urbem castra posuisset, num manibus humanis cecidit? nonne ab armis quiescentes in votis erant, & angelus Dei in una nocte infinitum deleuit exercitum? posteroque die excitatus Assyrius CLXXXV milia reperit mortuorum, atque ita cum reliquis Hebræos inermes, nec persequentes fugiebat? Scitis etiam in Babylone seruitium, ubi per annos LXX populus exulans, non antè libertatem recepit, quam eam Deo Cyrus donaret: qui eos etiam est persecutus, iterumque auxiliatori suo sacerdotum more seruebant. Breuiter dicam, nullum est opere præcium quod armis pariter nostri fecerint, aut non sine armis Deo permissa potestate impetrauerint. Domi autem manentes, ut placebat iudici superabant. Pugnantes verò, semper de spe deciderunt. Nam ubi rege Babyloniorum urbem obsidente, contra Hieremiam prædicationem Sedechias rex noster cum eo congressus est, tam ipse captus est, quam cum templo ciuitatem vidit excindi. Atqui videte, quanto ille rex vestris ducibus eiusque populus vobis erat moderatior. Denique Hieremiam vociferantem, inuisos esse eos Deo propter delicta quæ in eum commiserant, captum iri autem nisi traderet ciuitatem, neque rex neque populus interfecit. Sed vos (ut intus gesta prætermittam, neque dignè possum iniquitates vestras exponere) me, qui vobis salutem suadeam, querimini, relisique appetitis irati, quod vos vestrorum commonefacio peccatorum, nec dici ea toleratis, quorum quotidie facta committitis. Idem tunc fuit, cum Antiocho qui dictus est Epiphanes obsidente ciuitatem, multis modis offensa diuinitate, maiores nostri cum armis progressi, ipsi quidem in pugna perempti sunt, oppidum verò ab hostibus direptum est: sanctumque per triennium sexque menses penitus desolatum est. Et quid pluribus opus est? Ipsos Romanos quis contra Iudæorum gentes ad militiam prouocauit? nonne indigenarum impietas? Vnde seruire cepimus? Nonne a seditione maiorum, quando Aristobuli & Hyrcani furor, & inter eos contentio, Pompeium intulit ciuitati, & Ro-

Iudæi Iosephi ad
moritionem re-
spiciunt.

Nechias rex Ae-
gyptiorum.

Arca ab Assyrijs
raptam.

Senacherib Assy-
riorum rex.

Babylonica ca-
ptiuitas.

Hierosolyma à
Babyloniorum
rege vastata.

Iosephi in Iuda-
os oratio acris.

Romani indige-
narum impieta-
te ad bellum contra
Iudæos incitati.

- A** & Romanis Deus indignos libertate subiecit? Deniq; tres menses obsessi, quāquam nihil quale vos in sanctum legesque deliquerant, & maioribus ad bellum subsidijs utebantur, sese tradiderunt. Antigoni autem filij Aristobuli nescimus exitum? quo regnum obtinente, Deus iterum captiuitate persequeretur populum delinquentem. Et Herodes quidem Antipatri filius, Sosium & Romanum adduxit exercitum. circumdati verò per sex menses obsidebantur, donec capti peccatorum suorum supplicia pepēderunt: direpraque est ab hostibus ciuitas. Ita nunquam genti arma data sunt. Oppugnationi verò sine dubio cohæret excidium. Opportet ergo, ut oppinor, sacri loci possessores iudicium Deo de omnibus permittere: manusque tunc humanas contemnere, cum à superno ipsi iudice non recedant, Vos autem quid ex his, quæ legis conditor bene dixit, egistis? Quid, quod is e-
- B** xetratus est, prætermisistis? Quantum autem illos qui citò periēre, impietate superastis? *Iudæorum Deū grauiter offendētia peccata.* non occulta dedignantur peccata, hoc est furta, insidiasque atque adulteria, rapinis, cædibus certatis, nouasque maleficiorum excogitastis vias. Sanctum verò templum, factum est omnium receptaculum: & indigenarum manibus pollutus est locus, quem Romani ex tam longinquo adorabant, multa per legem nostram de suis moribus derogantes. Deinde post hæc in quem fuistis impij, hunc auxiliatorem speratis? Valde quidem iusti estis, supplices, purisque manibus adiutorem vestrum rogatis. Talibus rex noster precibus aduersum Assyrium supplicauit, cum magnum illum exercitum Deus vna nocte prostrauit. Similia verò Assyrijs Romani committunt, ut etiam similem ultionem speretis? Nam ille quidem ab rege nostro accepta pecunia, ut vastitati parceret ciuitatis, neglecto iureiurando ad incendium templi descendit: Romani autem solenne poscunt tributum, quod parentes nostri eorū parentibus pensabant. Et si hoc impetrauerint, neq; populatur ciuitatē, neq; sancta omnino tangunt. Concedunt autem vobis familias liberas & possessiones tenere, sanctasque leges saluas manere patiuntur. Insania est profectò, sperare Deum talem circa iustos fore, qualis iniustis apparuit: præsertim qui statim vlcisci nouerit cum oportet. Denique Assyrios prima nocte, quā castra ciuitati adiuuerant, fregit. Quod si etiam vestrā progeniem liberaret, Romanos verò dignos poena iudicaret, confestim eis illò tēpore si cut Assyrijs irasceretur, quo gēti man⁹ Pompeius attulit, quo post illū Sosius ascendit, quo Gallilæā Vespasian⁹ excidit, postremò non nūc Titus ciuitati appropinquaret. Sed neq; Magnus neq; Sosius quicquā passi sunt, & ciuitatē victoriā ceperunt. Vespasian⁹ autē ex bello quod nobiscum gessit, etiā imperium adeptus est. Nam Titò quidē etiam fontes nunc uberiore profluunt, qui prius vobis aruerant. Denique ante eius aduentum scitis & Siloam & omnes extra ciuitatem fontes adeò defecisse, ut ad vtrunque aqua mercaretur. nunc autem ita hostibus nostris largi sunt, ut non modò ipsis & iumentis eorum, sed etiam hortis sufficiant. Denique huius prodigij & antè periculum factum est in excidio ciuitatis, quando suprà memoratus Babylonius rex cum exercitu aduenit, qui & captam ciuitatem incendit & templum: quamuis, ut opinor, nihil tunc illi tantum, quantum nos impiē nunc, commisissent. Itaque sanctis relictis, Deum fugisse putauerim: hisque nunc adesse, quibus cum bellum geritis. An bonus quidem vir domum flagitiosam fugiet, & domesticos oderit: Deum verò malis vestris inhærere arbitramini: qui etiam occulta conspicit & audit omnia quæ tacentur? Quid autem apud vos tacetur? quid celatur? quid non etiam inimicis planum factum est? Iniquitates enim vestræ velut in promptu neminem latent: inque dies singulos, quis peior sit, certamen habetis. atque ita nequitiam, ut virtutem demonstrare contenditis. Veruntamen reliqua salutis uia est, si velitis, & diuinitas confessis ac poenitentibus solet sese placabilis offerre. Arma proijcite, pudeat uos patriæ iam diruptæ. Co nuertite oculos, & aspiciate eius quam proditis pulchritudinem, quale oppidum, quale templum, quàm multarum gentium munera. Quis in hæc flammæ adducit? quis hæc iam non esse desiderat? Et quid est hoc quod saluum esse debeat dignius? ô duri & lapidib⁹ stupidiores. Si hæc non ueris luminibus cernitis, saltem familiarum uestrarum miseremini. Versentur in conspectu cuiusque filij, coniuges, & parentes, quos paulo post aut bellum aut fames absumpserit. Scio quia unā cum his periclitabitur mihi mater & coniunx, & familia nō ignobilis, domusque olim clarissima. Et fortasse propterea me quisquam hæc suadere crediderit. Interficite illos, accipite mercedem salutis uestræ sanguinem meum. I-
- E** psc quoque mori paratus sum, si post me resipiscitis. Hæc Iosepho uociferante cum lacrymis, seditiosi quidem neque animos flexerunt, neque tūtam sibi mutationem fore iudica-
- F** *Ioseph. Iosephi amor patriæ & cōstātia.* uerunt.

uerunt. Populus verò ad profugiendum commotus est, & alij possessionibus suis, alij rebus **A**
charissimis exiguo precio venundatis, aureos, ne latrones eos deprehenderent, transglutie-
bant. quum verò ad Romanos elapsi fuissent, exonerato ventre habebant vsui necessaria.
Titus enim plerosq; p agros, quò vellet quisq; p gere, dimittebat: idq; magis eos ad profugiũ
hortabatur, quòd & intestinis malis carebant, nec Romanis seruiebant. Ioãnes autem & Si-
mon cum socijs, ne his magis pateret exitus, quàm Romanis aditus, obstruebant: & qui vel
ymbram suspitionis dedisset, continuò necabatur. Ditionibus quidem manere etiam sicut
profugere, par causa erat pereundi: nam quasi transfugere voluisset, propter patrimonium
quisque occidebatur. Cum, fame autem crescebat desperatio seditiosorum, & in dies singu-
los vtrumque malum amplius accendebatur. Et palàm quidem nulla erant frumenta, ir-
rumpentes autem scrutabantur domos. Et si quidem inuenissent aliquid, eos qui negauerat **B**
verberabant, si verò nihil inuenissent, quasi diligentius celauissent, tormentis itidem afficie-
bant. Habendi autem argumento erant corpora miserorum, cum ea quæ solidis viribus sta-
rent, abundare cibo putarètur. Tabidi aut transfigebantur: nec rationis esse videbatur, statim
fame morituros occidere, multi verò clam vniuersa bona sua vno frumẽti modio, qui ditio-
res essent, itemque pauperes ordeï permutarunt. Inclusi deinde intimis ædium tectis, qui-
dam summa penuria infectum triticum comedebant. panem alij conficiebant, vt necessitas
metusque monuisset. Et mēsa quidem nusquam apponebatur, sed incoctum subtrahentes
igni cibum diripiebant. Miserabilis autem erat victus, dignumque lacrimis spectaculum,
cum potentiores quidem plus haberent, infirmiores autem iniuriam deplorarent, quippe **C**
cum fames super omnes clades haberetur. Nihil enim sic perdit hominem vt pudor: nam
quod reuerentia dignum est, in fame negligitur. Denique vxores viris, & filij parentibus, &
quod miserrimum, matres cibum infantibus ex ipso ore rapiebant: & marcescentibus inter
manus charissimis nemo parcebat, quin vitæ guttas auferret. Edentes verò talia non latebāt,
sed vbique aderant qui ista diriperent. Nam sicubi clausam domum vidissent, eos qui intus
erant, cibum capere hoc suspicabantur indicio: statimque ruptis foribus irruebant, victimi-
que iam contusum dentibus, ex gutture penè reuocabant, ipsos faucibus strangulantes. Pul-
sabantur autem senes ne cibum defenderent: lacerabantur mulieres, ea quæ haberent in
manibus occulentes: nullaque miseratio vel cani erat capitis, vel infantia: sed abstractos pue-
ros & ex bucella pendentes, humo allidebant. Si quis autem incurrentes anteuenisset, **D**
quodque rapturi fuerant deuorasset, tanquam læsi cruentiores erant. Acerbissimos autem
cruciatus excogitabant, dummodò alimenta reperirent: nunc excruciantes genitalium vi-
as, nunc virgis acutis podices transfigendo. horrendaque etiam auditu quis patiebatur, in
vnius panis confessionem, & vt vnum pugnum farinae abditum indicaret. Tortores autem
nec esuriebant (minus enim crudele videretur, quod necessitas impetraret) exercentes au-
tem dementia suam, sexque sibi dierum com meatum præparantes, hisque occurrentes;
qui per Romanorum custodias agrestis oleris herbarumque gratia colligendarum nocte e-
tepsissent, cum iam se hostes euasisse credebant, quæ attulissent eripiebant: multumque sup-
plicantibus, & horribile Dei nomen implorantibus, vt aliquam partem sibi concederent e-
orum, quæ cum periculo sibi collegissent, nihil penitus dabant: gratumque videbatur, si spo-
liati non perirent. Hæc quidem humiliores à satellitibus patiebantur. Honorati verò ac di-
uites ad tyrannos perducebantur, quorum alij insidiarum falsò accusati occidebantur: alij, **E**
quia Romanis proderet ciuitatem. Et plerunque delator subornatus indicabat, quòd pro-
fugere voluissent. Si verò quem Simon expilasset, eam ad Ioannem remittebat: & quem Io-
annes expoliasset, eum Simon excipiebat: sibi que inuicem propinabant sanguinem popu-
larium, miserorumque cadauera partiebantur. Et dominandi quidem causa erat in vtroque
dissensio, scelerum verò concordia. Nam qui ex alienis malis partem alteri, sibi totum
vendicans, non dedisset, nequissimus videbatur. Et qui non acceperat, velut boni ali-
cuius damno dolebat, quia crudelitatis parte caruisset. Singillatim quidem iniquitates
eorum explanare non potero: vt autem breuiter dicam, neque aliam ciuitatem vn-
quam talia perpeffam puto, neque ullam nationem post hominum memoriam malicia **F**
ferociorem fuisse. Postremò etiam genti Hebræorum maledicebant, vt min⁹ impij videren-
tur in alienos. Veruntamē, quod erāt, & seruos se & conuenas & degeneris gentis abortio-
nes esse confessi sunt. Denique ciuitatem ipsi euertere, & Romanos inuitos hanc tri-
stem admittere victoriam cogere: tardiusque venientem in templum ignem penè traxero.
Deniq;

Fames apud He-
rosolymitanos.

Victus mirabi-
lis,

Diuites accusati
occidentur.

Simonis & Io-
annis crudelitas.

A Denique cum hi ardere superiorem ciuitatem vidissent, neque doli, neque illachrymari: sed apud Romanos qui hac paterentur, inuenti sunt. Verum hac quidem suo loco postea cum rerum documentis dicemus.

De Iudeis crucifixis, & aggeribus combustis.

CAP. XII.

IT O autem aggeres proficiebant, quamuis à muro milites malè afficerentur: parte verò equitatus missa, iussit per valles ad alimenta comportanda excubitus insidias tendi. Erant autem in his nonnulli etiam pugnatores, quibus iam minime præda sufficeret: maior verò pars ex populo pauperes, quos profugere deterbat pro affectibus suis metus: nec clam enim seditiosis fieri posse sperabant, ut cum coniugibus ac liberis diffugerent: eosque latronibus relinquere non pariebantur vice sua iugulandos. Audaciores autem faciebat ad excundum fames, restabatque iam latitantes egredi, & ab hostibus capi. Deprehensi autem necessitate repugnabant: metu supplicij, seroque videbantur supplicare: post pugnam itaque verberati, & ante mortem modis omnibus excruciat, contra murum cruci suffigebantur. Tito quidem miserabilis videbatur ista calamitas, cum Iudæi in dies singulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperentur. Sed neque captos dimittere tutum erat, tantamque asseruare multitudinem custodum videbat esse custodiam: maximè verò propterea non prohibuit, citius eos existimans ea facie remissuros, tanquam similia passuros, nisi se dedidissent. Milites autem diuersis modis suffigebant, ira & odio & ludibrij causa: & propter multitudinem, quam cepissent, iam spacium crucibus deerat, & corporibus cruces. Seditiosis verò tantum defuit, ut ea clade mouerentur: quod etiam in contrarium eis cessit, ad deterrendam reliquam multitudinem. Transfugarum enim familiaribus ad murum tractis, & si qui erant popularium proniores ad pacem, & quæ paterentur qui ad Romanos profugerent demonstrabant: & qui comprehensi tenebantur, eos supplices non captiuos esse dicebant. Eares multos perfugere cupientium, donec verum cognosceretur inhibuit. Fuerunt autem qui statim dilapsi sunt, quasi ad verum supplicium properantes. Illatam enim ab hostibus mortem, comparatione famis requiem esse ducebant. Multis autem captiuorum Titus etiam mantis abscidi præcepit, eosque ad Ioan-
Iudei cruci suffigebantur.
Titus captiuos manus præscindit.
Iudei Tito male dicunt.
Antiochus Epiphanes.
Beatus nemo ante mortem dicendus.
Romani aggeres erigunt.
Struthium.

Iosepho.

Z 4 alter

alter verò à duodecima viginti cubitis distans. Decima verò legio, quæ suprà memoratis
Amygdalon. præstat, in septentrionali parte opus crexerat, vbi stagnum est quod appellatur Amygdalon: **A**
Ioannes arte de- Ab hoc autem quintadecima legio triginta discedentem cubitis aggerem fecit ad pōtificis
ycit aggeres. monumentum. Iam verò admotis aggeribus, Ioannes sub fossa intus terra vsque ad aggeres
 Antoniam versus, dispositis per cuniculū sudibus, opera suspendit: illataq; sylua pice ac bi
 tumine illita, igni immittit. Succensis autem fulcimentis, fossa repente subsedit, cumque
 magno sonitu in eam aggeres decidere. ac primò quidem cum puluere fumus ex alto excita
 tus est, cum ignem ruina concluderet. Peresa verò materia quā premebatur, flamma iam cla
 rior apparebat. Et Romanos repentini quidem facti stupor occupat: molitionem verò Iudæ
 drum ægrè ferebant, iamq; se vicisse credentium & spes eo casu refrixit, & in posterum sub
 uehire aduersus ignem minus vtile videbatur, etiam si esset extinctus semel aggeribus de
 uoratis. Biduo verò post, alios etiam aggeres Simon cum socijs aggreditur. Illa enim parte **B**
Simon aggeres Romani admotis arietibus concutere murum cœperant. Tephthæus autem quidā ex Gar
alios aggreditur si ortus, ciuitate Galileæ, & Megassarū ex regalibus famulis Mariammes, cumque his Adia
 benus quidam, filius Nabaræi, nomē habens ex fortuna Agiras, cuius est interpretatio clau
 dus, raptis facibus in machinas euolarunt. hisque viris neque audaciores in illo bello extra
 ciuitatem apparuere, neque magis horrendi. Nam velut in amicos, non in agmen hostium
 excurrerent nihil cunctati sunt aut substitere: sed per medios inimicos facto impetu, machi
 nas incendere. Acti autem missilibus, & gladijs detrusi, non prius à periculo demoti sunt,
 quàm ignis instrumenta corripere. Sublata verò iam flamma, Romani quidem concurren
 tes è castris, auxilio properabant: Iudæi verò ex muro eos prohibebant, manusque cum his **C**
 conferebant, qui flammam extinguere conarentur, proprijs corporibus nullo modo parcen
 tes. Et illi quidem arietes igni subtrahere, cum eorum tegmina cremarentur: Iudæi verò eti
 am per flammam eos retinere certabant: & quamuis feruens nacti essent ferrum, tamen arie
 tes non amisere. Hinc autem flamma transijt in aggeres, & auxiliantes præueniebat incendi
 um. Itaque Romani flamma circumdati, quoniam seruare posse opera desperabant, in castra
 discedunt. Iudæi verò magis instabāt, cum semper eorum numerus cresceret, ex ciuitate ac
 cidentibus adiumentis, minusque cautos haberent impetus, freti victoria. Progressi autem
 vsque ad munimenta castrorum prælio cum eorum custodibus decertabāt. Est enim statio
 pro castris per vices succedentium armatorum, & acerbissima in eos sanctio Romanorum,
 vt qui loco de qualibet causa cessisset, occideretur. Hi poenali exitio gloriosa morte prælata, **D**
Pœna in castro- steterunt fortiter: eorumque necessitate simul ac pudore, plurimi fugientium redierunt:
rum custodit balistisque in muro dispositis, ex ciuitate accedentem multitudinem prohibebant, nihil
apud Romanos. pro cautione siue tutaminē suorum corporum prouidentem. Nam quoscunque obuios
 habuissent, cum his congregiebantur Iudæi: & in spicula irruentes incautè, ipsis corpo
 ribus inimicos feriebant: Sed heque hi actis magis quàm fiducia superabant, & Romani
 plus audaciæ quàm quod malè tractarentur, cedebant. Iam verò Titus aderat ab Antonia,
 quò secesserat, locum alijs aggeribus prospiciens: multumque increpatis militibus, si
 cum hostium muros obtinerent, in suis periclitarentur, & velut ex carcere contra se dimis
Titus militibus sis Iudæis, obfessorum paterentur ipsi fortunam, ipse cum electis militibus hostes à latere **E**
castigatis animi circumuenit: illi autem cum in ora ferirentur, contra eum conuersi durabant. Mixta verò
addit. acie, puluis quidem lumina, clamor verò aures exuperabat, neque aut amicum quisquam
 internoscere poterat, aut inimicum. Iudæis autem non tam virium fiducia, quantum sa
 lutis desperatione perseuerantibus, etiam Romanos pudor armorum & gloriæ & præsen
 tia periclitantis Cæsaris reddidit fortiores. Itaque putauerim eos ad extremum nimia fero
 citate animorum, vel totam multitudinem Iudæorum fuisse rapturos, nisi præuento pu
 gnæ momento, in ciuitatem se recepissent. Corruptis autem aggeribus Romani
 mœrore tenebantur, q̃ tam longum laborem vna hora perdidere, &
 multi quidem solutis machinis captum iri ciui
 tatem iam desperabant. **F**

*De muro extructo ab exercitu Romano circum Hierosolymam
triduo. CAP. XIII.*

TITVS autem cum ducibus quid fieret deliberabat. Et callidioribus quidem

*Titus cum duci-
bus, quid fieri de-
beat, consultat.*

placebat, omni admoto milite vi muros experiri: adhuc enim Iudæos cum exer-
citus parte dimicasse, vniuersi verò militis impetum tollerare non posse, verum
figittis esse obruendos. Prudentiores autem rursus aggeres fieri suadebāt: alij &
sine aggeribus assideri, egressus eorum tantummodo obseruando, ac ne victus intrò ferre-
tur monebant, & ciuitatem fami relinquere, neque cum hoste manu conflagere: nec enim
expugnari eorum confidentiam posse, quibus optatum est ferro procumbere, vel etiam si-
ne hoc interficere, quæ sciuior est cupiditas. Ipsi autem Tito, cessare quidem prorsus tanto
cum exercitu, honestum non videbatur: & pugnare cum his superuacuum, qui semetipsos
perdituri essent. Aggeres autem fieri, impendiorum penuria operosum iudicabat: egressus
verò ciuitatis obseruari, operosius. Nec enim circumdari eā ppter magnitudinē locorumq;
difficultatem, ab exercitu posse, & præterea ad excursus incautum: contra manifestam enim
viam obseruatam, occultas vias excogitatuꝛos Iudæos, tam necessitate quàm locorum scien-
tia. Si quid autem clām esset illatum diutius obsidionem trahendam, verendumq;, ne victo-
riæ gloriam diminuat temporis longitudo. Hæc enim cuncta quidem effici posse, sed cele-
ritatem ante gloriam duci debere tamen, si celeritate vti velit & cautione, totam muro cin-
gere ciuitatem. Hoc enim modo omnes exitus posse præcludi: & Iudæos aut omnibus mo-
dis salute desperata, ciuitatem tradituros, aut fame victos facili mē capiendos. aliter enim se
non posse quiescere. Verum & aggeres curaturum esse, cū infirmiores habeat, qui prohi-
beant. Quod si cuiquam magnum opus & inextricabile videatur, eum considerare debere,
quod neque paruum opus Romanos decebat facere: & sine labore magnū quid perficere,
ne Deo quidem facile sit. His dictis duces exhortatus, iubet eos exercitus in opera distribu-
ere. Diuinus autem quidam imperius militibus incidit: ambitumq; partiti, non solum re-
ctores inter se, verum ipsi etiam ordines certabant: & miles quidem decadarcho, decadar-
chus autem hecatontarcho, isq; chiliarcho placere properabat: chiliarchorum verò osten-
tatio ad duces vsque pertinebat, ducum verò certamina Cæsar ipse diiudicabat. In dies e-
nim singulos circueiens, opus sæpi ssimē inspiciebat. Coeptum enim à castris Asyriorum,

*muro cingere ci-
uitatem cogitat.*

*Roman. in obte-
perando alacri-
tas diuina.*

*Amplitudo mi-
ri, & castella.*

D vbi ipse tendebat, ad inferiorem cœnopolim murum duxit. Hinc per Cedronem ad Elëon
montem reuertens à meridie montem complectitur, vsque ad saxum, quod Peristerconos
vocat, eiq; proximum collem, qui super vallem imminet Siloam, ac inde ad occidentem
flexo ædificio, ad vallem fontis descendit. Hinc subiens ad Anani pōtificis monumentum,
circundato monte, vbi Pompeius castra posuerat, ad septentrionalem redit regionem. Et
cū præcessisset ad vicum cui nomen est Erebinthonicus, post illum Herodis monumen-
tum ab oriente clausum castris suis coniunxit, vnde cœperat. Murus quidē vno minus x l
stadiorum erat. Ad hoc autem foris castella tredecim ædificata sunt: eorum gyꝛus denis sta-
dijs numerabatur. Totum autem opus triduo constructum est, vt id quidem dignum men-
sibus videretur, celeritas verò fide careret. Muro autem circumclusa ciuitate, per castella cu-
stodibus collocatis, primam quidem vigiliam noctis ipse circueiens explorabat: secundam ve-
rò Alexandro permiserat: tertia verò obtigit legionum ducibus. Somnos autem vigiles in-
ter se sortiebantur, totaque nocte per castellorum spacia circuibant.

*De fame Hierosolymorum, & secundo aggeres
extructo. CAP. XIII.*

VDAEIS autem cum exundi facultate omnis spes etiam salutis adempta est:
auctaque iam fames, totas domos ac familias depascebatur. Et recta quidem ple-
na erāt mulieribus exanimatis, atque infantibus: viarū autē angusta senibus mor-
tuis. Adoleſcentes autem ac iuuenes turgidi, velut vmbra mortuorum, per fo-
ra versabantur: & vbi quem casus occupauerat, decidebant. Sepelire autem funera neque
poterant præ labore, & eos quibus aliqua vis supererat, pigebat, & propter multitudinem
mortuorum, & quod de ipsis erat incertum. Denique super eos quos sepelierāt, multi mo-
riebantur. Multi autem ad sepulchra, priusquam fati dies veniret, & viui properabant: neq;
luctus in illis calamitatibus, neq; fletus erat, sed fame superabantur affectus. Siccis autem
occulis, & corruptis oribus, qui tardius morerentur, eos qui ante se requiescerent, tueban-
tur. Altum verò silentium ciuitatem, plenaque mortuis nox comprehenderat, & latrones
his accer-

*Horrenda famis
descriptio.*

his accer-

*Latroni crudeli-
j. ita facinora.* his acerbiores. Domos enim, quæ tum sepulchra erant & cadauera spoliabant, & velamina
corporibus detrahentes, cum risu egrediebantur hisque gladiatorum mucrones probabant:
nonnullosque iacentium adhuc spirantes, ferro experiendi causa transuerberabant. Si quis
autem manum rogasset aut ferrum sibi commodari, quo famem euaderet, superbissime ne-
gligebatur. Animas verò efflâtium quisque, in morte templum obtutibus intuebatur, cum
vivos relinqueret seditiosos. Illi autem, primò quidem sumptu publico iuebant mortuos
sepeliri, cum foetorem ferre non possent: deinde quòd non sufficiebant, in valles eos ex mu-
ro præcipitabant. Quas circuiens Titus ubi plenas cadaueribus vidit, aliamque saniem tabe
factis corporibus defluentem, ingemuit: & extētis manibus Deum testabatur, factum illud
suum non esse. Ciuitas quidem ita erat affecta. Romani verò, cum iam nemo seditiosorum
auderet excurrere (nam etiam eos mœror, famesque rangebat) dies largos agebant: frumētū
aliarumque rerum necessariarum habentes copiam, de Syria proximisque prouincijs, mul-
ti autem iuxta murum stantes, magnamque alimentorum abundantiam demonstrantes, sati-
etate sui famem hostium incendebant. Seditiosis autem nihilo magis calamitate cedenti-
bus, Titus reliquias populi miseratus, & properans saltē hoc liberare quod superest, iterū
aggeres inchoabat, quanquam difficulter materiam reperiret. Omnes enim ciuitati proxi-
mas syluas, opera prima consumpserant: à nonagesimo verò stadio milites alias congerebāt:
& ad Antoniam solam ex quatuor partibus, maiores prioribus aggeres struebantur. Cæsar
autem agmina circuiens, atque opus vrgens, quòd in manibus eos haberet, latronibus ostē-
debat. Sed illis pœnitudo planè perierat & anima ac corporibus separati, vtrisque velut alie
nis utebantur. Nec enim vel animas affectio mansueta, vel corpora dolor rangebat, qui etiā
mortuam plebem, quasi canes lacerabant, replebantque languentibus carcerem.

De cade Iudaorum intra & extra Hierosolymam. CAP. XV.

*Simon Mathiā
excruciati vna
cum suis liberis
perimit:*

DE N I Q V E Simon Mathiam, per quem obtinuerat ciuitatem, excruciatum pe-
remit. Boethi filius erat, ex pontificibus populo maximè fidelis & charus. Is, cum
à Zelotis malè populus tractaretur, quibus iam Iohannes accesserat, vt adiutorem
Simonem reciperet, populo persuasit: nulla cum eo prius habita pactione, nec ali-
quid mali metuens. Ingressus autē ille, postquam obtinuit ciuitatem, inimicum eum æquē
atque alios esse dicebat, qui pro se consilium dederat, velut hoc simplicitate suassisset: produ-
ctumque eum & accusatum, quod cum Romanis sentiret, morte damnauit, ne purgationis
quidem ei facultate concessa, cum tribus filiis suis, quartus enim ad Titum antè profugerat.
Prius autem se occidi, quàm filios obsecrantem, atque hanc pro illa, quòd ciuitatem ei ape-
ruisset, gratiam postulantem, vt augetet eius dolorem, nouissimum iussit interfici. Ille qui-
dem super cæsos in conspectu suo filios iugulatur, coram Romanis productus: ita enim Si-
mon Anano Bamadi filio præceperat: qui erat eius satellitū crudelissimus, cauillatus si quid
eum iuuaret, ad quos exire voluisset. Corpora verò sepeliri prohibuit. Post hos Ananias qui-
dam, pontifex, filius Masbali, nobilis, & scriba curiæ, vir fortis, ex Amaunte genus ducens,
& cum his quindecim ex populo clariores necantur. Iosephi verò patrem conclusum asser-
uabant: missoque præcone denunciant, ne quis in ciuitate degentium vel colloqueretur cū
eo, vel in vnum veniret, proditiōis metu proposito: & eos qui hæc cum illo deflerent, ante
quæstionem perimebant. Ita videns quidam Iudas filius Iudæ, vnus ex numero præfectorū
Simonis, qui turrim ab eo sibi creditam custodiebat, fortasse quidem nonnihil etiam mise-
ricordia crudeliter pereuntium, magis autem sui prouidentia, conuocatis decem fidissimis
contubernalium: Quousque tandem, inquit, hæc mala sustinebimus? quàmue salutis spem
habemus, seruantes pessimo fidem? Ecce iam fames oppugnat. Romani verò penè intus sūt.
Simon autem bene quoque meritis infidelis est: metusque etiam apud eum pœnæ, & apud
Romanos certa fœderis dextera. Ergo age, tradito muro & nosmet seruemus & ciuitatem.
Nihil autem graue Simon patietur, si cū de se desperauerit, pœnas citius pendet. His ubi
decem assensu sunt, manè cæteros quos subiectos habebat, per diuersū dimittit, ne quid co-
rum, quæ cogitauerat proderetur. Ipse verò de turri hora tertia Romanos inuocabat. Illorū
autem alij præ superbia contemnebant, alij non credebant, alios etiam pigebat, velut mox
capturos ciuitatem nullo periculo. Interea verò, cū Titus ad murum cum armatis succe-
deret, antè rem Simon cognouit, turrimque velociter occupat: Romanisque eos inspectan-
tibus custodes peremit, & per murum proiecit corpora mortuorum. Ibi que circuiens Iose-
phus (nec enim rogare cessabat) caput vulneratur lapide, statimque attonitus cadit. Excur-
sus au-

*Ananiā, cū alijs
quindecim cōspi-
cus interfecit:
Iosephi patrem
captū asseruat.*

*Iudas cum cōtu-
bernalibus deli-
berat.*

*Iosephus lapidis
et vulneratur.*

- A** sus autem ad eius casum factus est Iudæorum: abreptusq; esset in ciuitatem, nisi Cæsar misisset qui cum protegerent. Illis autem pugnantibus, Iosephus quidem tollitur, parum quod ageretur intelligens: seditiosi verò, tanquam interfecto quem maximè cupiebant, cum lætitia conclamauerunt. Spargitur autem hic rumor per ciuitatem: ex quo residuam multitudinem incæror tenuit, verè perisse credentem, cuius fiducia profugere cogitabant. Audito autem Iosephi mater in carcere, mortuū esse filium suū, ad custodes quidē ex Iotapatis hoc ait: certò se credere, nec enim uiuo potiri. Secrerò autē flens, ad ancillas: Hunc, inquit, sœcunditatis recepiſſe fructū, quod ne sepelire quidem sibi filium licuiſſet, à quo sepeliri speraſſet. Verūm ne illam quidem mendacium diutius cruciauit, neq; latrones refecit. Cirò enim cum Iosephus conuulſus.
- B** nas duros. Populum autem rurſum ad fidem hortabatur. Vnde populo quidem fiducia, seditiosis verò stupor incidit eius aspectu. Profugorum autem alij statim de muro necessitate proſiliebant: alij velut ad pugnam cum lapidibus progredi ſimulantes, mox ad Romanos profugiebant. Hos autem ſæuior ea quam intus pertulerant fortuna conſequabatur: & fame, quam domi reliquerāt, velociorem apud Romanos inueniebāt ad exitium ſatietatem. Aderant namq; inflari ex inedia, & velut morbo intercutis aquæ turgidi. Deinde vacuata replentes corpora diſrumpebantur: niſi qui periti deſideria cohibuiſſent, paulatimq; cibum deſueto corpori obruliſſent. Verūm & eos qui hoc modo ſeruarentur, alia plaga ſuſcepit. Quidam apud Syros ex transfugis deprehenditur, è ſimo ventris aureos colligens. Trāſglutientes autē (ut ſuprà diximus) eos veniebant, quòd cunctos ſeditioſi ſcrutabātur: & maxima vis auri fuerat in ciuitate: deniq; duodecim atticis comparabant, quod antea viginti-quinque valebat. Verūm hac arte per vnum detecta, totis caſtris fama percrebuit, quòd auro transfugæ pleni venirent. Arabum autem multitudo & Syri, ſciſſis ventribus ſupplicium minitabantur. Et hac ego clade nullam credo ſæuiorem contigisse Iudæis: vna deniq; nocte duorū millium patefacta ſunt viſcera. Et hac Titus iniuſtitia cognita, penè iuſſiſſet autores circumfuſo equitatu iaculis appeti, niſi magna fuiſſet multitudo nōxiorū, multoq; plures puniendi, quā qui fuerant interempti. Conuocatis autem auxiliarium ducibus, itemq; militū Rom. (nam etiam militum quorſdam hæc rangebat inuidia) vtriſq; iratus dicebat: ſi qui militum ſuorum hæc cōmitterent lucri cauſa incerti, nec arma propria quiſquam erubereſceret auro argentoq; facta: Arabes autē & Syri, primò in alieno bello licenter calamitates inferrent: deinde crudelitatem in cædibus & in Iudæos odia Romanis aſcriberent (hac enim quorſdam ſuorum milites infamia participare) & his quidem mortem interminatus eſt, ſi quis in eadem poſtea repertus fuiſſet audacia: ad legiones autem mandata dedit, vt ſuſpectos inueſtigarent, atq; ad ſe deferrent. Verūm proſectò auaritia cōrēnnit omne ſupplicium, ſæuisq; hominibus lucrandi amor innatus eſt: nullaq; omnino calamitas plus habendi cupidini comparatur. Imò verò hæc aliàs, & modum habent, & metu ſubiugantur. Deus autem, qui damnauerat populum, omnem viam ſalutis ad interitū verterat: deniq; id quod cum poena interdixerat Cæſar, occultè in profugos admittebatur. Et ſi quis transfugiſſet, circumſpectantes antè ne quis Romanorum videret, eos ſcindebant, & ex viſceribus quaſtum nefarium trahebant. in paucis autem reperiebatur, & pleroſq; ſola ſpes conſumebat.
- E** Hic quidem caſus multos transfugarum reduxit.

De ſacrilegio circa templū, & relatis ex vrbe cadaueribus, & fame. CAP. XVI.

I O A N N E S autem, vbi rapinæ ex populo deſuere, ad ſacrilegium ſeſe conuertit: multaq; donaria templi retinens, multaſq; vaſa diuinæ rei miniſterio neceſſaria, crateras, & lanceſ, & menſas, ne vrceolis quidem abſtinuit, quos Auguſtus eiusq; uxor miſerat. Romanorum quidem imperatores honorauerunt ſemper templum atque ornauerunt: tunc autem Iudæus etiam alienigenarum dona diſtrahebat. Ad ſocios autem dicebat, ſine metu diuinis abuti debere, qui pro Deo, qui pro templo militarent, & ex ipſo ali. Proptereaſq; ſacrum vinum, & oleum, quod ſacerdotes ſacrificijs reſeruabant tutum erat effuſiſſe. Namque in templo & multitudini diſtribuit, & illi ſine horrore vngebantur & potabant. Non equidem recuſabo dicere, quæ dolor iubet. Puto ſi Romani contra noxios venire tardaeſſent, aut hiatu terræ deuorandam fuiſſe ciuitatem, aut diluuiò perituram, aut fulminum ac Sodomæ incendia paſſuram. Multo enim magis impiam

Quot per vnam
portam elata ca-
dauera fuerint.

Iudeorum ali-
menta, naturae
humanae inimici-
ca.

impiam progeniem tulit, quàm quæ illa pertulerat. Denique cum eorum pertinacia despe- A
rata, totus populus interiit. Et quid opus est singulatim narrare clades? Mannæus Lazari fili-
us, transgressus ad Titum, per vnam portam quæ sibi credita fuerat, centum & quindecim
millia & octoginta dixit elata cadauera, ex quo die castra propè ciuitatem posita sunt, ex die
quartadecima mēsis Aprilis, vsq; ad calēdas Iulij. Hæc autē immensa est multitudo: nec ta-
mē ipse fuit appositus portæ, sed publicā mercedem diuidēs, mortuos ex necessitate nume-
rabat. Cæteros enim propinqui sepeliebant. Sepultura autem fuit, elatos ex oppido projice-
re. Post hunc autem nobiles profugi, omnia mortuorum egenorum sexcenta millia portis
eiecta nunciabāt: aliorum verò numerum minimè posse comprehendī: cum autem paupe-
ribus efferendis nō sufficerent, congesta in maximis ædibus cadauera esse inclusa, & frumē B
ti quidem modium vñisse talento: post autē vbi muro circumdata ciuitate, ne herbas qui-
dem legere iam liceret, ad hoc necessitatis quosdam fuisse compulsos, vt cloacas rimarētur,
boumque veterem fimum alimentum haberent, sterqusq; collectum, quod ne visui quidē
tolerabile fuerat, cibus erat. Hæc Romani quidem audientes miserari sunt: seditiosos autē
ne videntes quidem pœnitebat, sed patiebantur vsque ad ea progredi. Fatum enim eos red-
diderat cæcos, quod iam & ipsis imminebat & ciuitati.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDAICO

LIBER SEPTIMVS.

*De suffossione murorum, succensione aggerum, &
Sabino oppugnante murum.*
CAPVT I.

Cadauerū multi-
tudo visu horren-
da.

Iudei supplicij
sui tarditate Deo
exprobrant.

Vestitas Iudææ.

Romanis Iudæo-
rum audacia ter-
rori.

LADES quidem Hierosolymorum in peius quotidie procedebant, D
cum & seditiosi magis accenderentur aduersis inclusi. postquam popu-
lum fames ipsosque iam possederat. Quin & multitudo congestorum
in ciuitate cadauerum, & visu horrenda erat, odoremque pestiferum e-
mittebat, cum excursus etiam pugnantium moraretur. Nam veluti per
aciem ruerēt, plurima cæde excitata: conculcare mortuos cogeabantur:
& qui super eos pedem ponerent, neque miserabantur, neque horre-
bant: nec saltem sibi augurio fore putabant contumeliam mortuorum.
Gentili autem cæde polluti, dexteras ad externum bellum præparabant, tanquam exprobrā-
tes Deo (vt mihi videtur) supplicij sui tarditatem. nō enim spe victoriæ maior pars eorum, E
sed desperatione salutis ferocius ferebatur. Romani autem quamuis plurimum in aggregā-
da materia laborarent, tamen intra vnginti & vnum dies aggeres erexerunt, attonsis omnib.
ad nonaginta vsque stadia circa oppidum lucis. Erat autē miserabilis terræ facies. Nam quæ
antea arboribus & paradisis ornata fuerat, ea tunc deserta præcisis vndique arboribus cerne-
batur: nec vllus qui pridem Iudæam viderat alienigena & suburbana pulcherrima ciuitatis,
cum eius solitudinem tunc videret, continere lacrymas poterat, vel non gemere mutatio-
nem quantum pristinis derogasset. Omnia namque insignia pulchritudinis bellum deleue-
rat: nec si quis subito aduenisset, qui locum prius scierat, eum cognosceret, sed præsens quæ-
reret ciuitatem. Romanis autem ac Iudæis, finitum opus aggerum, par faciebat timoris ini-
tium. Namque hi, nisi eos quoque exurerent, captum iri ciuitatem putabant Romani autē,
fortasse nec voluntatem sibi fore illis incensis alios parare. Nam & materiæ defecerant: & la- B
bori quidem corpora militum, crebris verò offensionibus animi cesserant. Verum ciuitatis
cladibus tristius Romani quàm ciues in ea degentes afficiebantur. Ad mala enim quæ hinc
accidebant, etiam pugnatoribus nihilo segnioribus utebantur. sed eorum spes frangebatur,
cum aggeres insidijs, machinæ soliditate muri, manus verò confictus audacia repugnantis
superaretur: & præcipuè, quod cum seditione fameque ac bello totque malis præstantiores
Iudæo-

A Iudæorum animos inuenirent, virorum quidem inexpugnabiles esse impetus arbitrabantur, inuictam verò animorum magnitudinem quæ calamitatibus aleretur. Nam quis eos in rebus secundis sustineat, qui malis ad virtutem incitarentur? Illi quidem propterea cautius custodias præparabant. Ioannis autem factio apud Antoniam, simul & quæ futura timebatur, si disijceretur murus cauebat, & antequam arietes admouerentur operibus instabat, nisi quia conatus eorum irritus fieret. Aggressi enim cum fauibus aggeri, spe decepti remeare. Nam primum ne concordare quidem eorum videbatur consilium, paulatim & per intervalla, & contanter, non sine metu prosilientium, neque Iudæorum more, ut breuiter dicam. Deceant enim quæ propria gentis essent, audacia, cursus, & omnium simul impetus: & ut non sine offensione recederent. Languidiores verò progressi quam solebant, etiam Romanos solito promptiores offendere: qui corporibus quidem atque armis ita undique aggeres sepiere, ut nusquam igni aditum relinquerent: animum verò ita confirmauerunt, ne quis loco antequam occumberet moueretur. Nam præter omnium rerum desperationem si etiam illud opus esset exustum, acerbissimus pudor milites occupauerat, si autem calliditas virtus cederet, aut arma temeritati, aut peritia multitudini, aut Iudæis Romani. Simul autem missilia pro illis faciebant in prosilientes delata: & qui cecidisset, posteriores impeditabat, ac periculum antecedentis molliores eos efficiebat. Qui verò intra teli iactum venire properassent, alij disciplina hostium & densitate perterriti, alij confixi hastis retrocedebant: & ad extremum alius alium timiditatis arguens, re infecta reuertebantur. Calendis autem **C** Iulij tentata fuerat expugnatio. Iudæis autem inde digressis, Romani machinas admonere: quamuis ab Antonia saxi atque igni ferroque peterentur, & quodcunque hostibus telum necessitas attulisset. Nam licet multum moenibus Iudæi confiderent, machinasque continerent, tamen eas applicare prohibebant Romanos. Illi autem Iudæis studium esse rati, ne murorum infirmitate Antonia læderetur: & fragilibus eam fundamentis suspicantes, contra certabant. Nec tamen quod feriebatur, ictibus obediebat: sed ipsi quidem crebris in se missilibus iactis, cum nullis periculis desuper venientibus lassarentur, arietum opus urgebant. Cum verò inferiores essent, ac lapidibus frangerentur, alijs scutis super corpora concameratis, fundamenta manibus & veeibus suffodiebant. Itaque saxi quatuor obstinato labore concussis, quietem utrisque nox attulit: & in ea murus arietibus labefactus, ex qua parte **D** prioribus Ioannes aggeribus insidiando murum soffoderat, subsidente cuniculo repente labitur. Verum præter spem utrorumque animi affecti sunt. Nam Iudæi quidem quibus motum esse oportebat, quod ruina præter spem acciderat, & aduersus eam præcauti non fuerant, tanquam maneret Antonia confidebant. Romanorum autem inopinatam lætitiā ex celeri subuersione natam, conspectus alius murus, quem intrinsecus Ioannes ædificauerat, citò restinxit. Veruntamen priore facilius oppugnatio videbatur. Tunc enim & ascensum per ruinas promptiorem, & Antonia esse infirmiorē murum qui recens erat, citoque destrui posse arbitrabantur. Nemo tamen eum audebat ascendere: quod ei qui primus id tentauisset, certissimum esset exitium. Titus verò spe atque oratione putans alacritatem pugnatium excitari, & adhortatione atque promissis sæpe quidem periculorum nasci obliuia, interdum autem mortem solere contemni, in vnum congregatos fortissimos experiebat, dicens: Commilitones, hortari quidem ad ea quæ periculum non afferunt, aperte & ipsis qui rogantur, & qui eos rogant, ignauia reprehensionem parit. Exhortatione autem opus est in solis rebus ambigu: quippe illa per se quenque gerere dignum est. Itaque difficilem vobis in murum esse ascensum ipse profiteor: quod autem vel maximè oporteat gloriæ cupidos pugnare cum difficillimis rebus, pulchrumque sit cum laude mori, nec erit infructuosum si qui primi fortiter fecerint, prosequar. Primum quidem vos illud hortetur, quod nonnullos fortasse deterreat, Iudæorum patiens animus, & in aduersis rebus dura constantia. Romanos enim eosque milites, quibus in pace bella discere, in bello autem vincere consuetum est, à Iudæis manu vel animo superari turpissimum est: idque in fine victoriæ, cum etiam Dei nitamur auxilio. Namque offensiones nostræ, Iudaicæ desperationes sunt. Illorum autem elades, favore Dei vestrisque virtutibus crescunt. Etenim seditio, fames, obsidio, murorumque sine machinis casus, quid sit aliud quam in illos ira Dei, nostrumque adiumentum. Igitur non solum deterioribus inferiores videri, sed etiam diuinum præsidium perdere, vobis non conuenit. Quo pacto autem non turpe videatur, Iudæos quidem quibus non magni pudoris est vinci, qui seruire dicerint, quo minus in posterum id patiantur, mortem continere: atque in nos medios frequenter.

Ioseph.

Aa ter

*Iudæorum animi
et audacia
lingue sunt.*

*Iudæi semetipsos
timiditatis argu-
entes re infecta
revertuntur.*

Antonia calliditas.

*Romani murum
à Ioanne erectum
non ascendunt.*

*Titus cohortatio
ad milites.*

*Iudæorum in re-
bus aduersis con-
stantia.*

*Ira diuina ad-
uersus Iudæos in-
dicta, Romano-
rum adiumenta.*

ter excurrere, non victorię spe, sed ostentationis gratia: nos autem totius penę terre marisq; A
victores, quibus etiam non vincere probro habetur, ociosos sedentes, ne semel quidem in
hostes aliquid audaciter expertos, famem ac fortunam cum his armis operiri: maximę cum
paruo discrimine totum possitis efficere. Deniq; in Antoniam si ascenderimus, habebimus
ciuitatem. Nam & si pugnandum sit aduersum intus positos, quod non arbitror, attamē ca-
piti ac respirationi hostium insedere victoriam nobis plenissimā repromittit. Equidem prę-
termissa nunc eorum laude, qui in bello cecidēre, & immortalitate, qui Martio furore pro-
strati sunt, ex morbo pacis tempore mortē aliter sentiētib; imprecor, quorum anima cum
corpore sepultura damnatur. Quis enim virorum fortium nescit, quod animas in acie ferro
corporibus absolutas, purissimum elemētum æther hospitio receptas inter sidera collocat: B
manesq; se bonos ac propitios heroes, vidēdos offerunt posteris suis? Quas verō morb; cor-
poris tabesq; consumpserit, & si maximę probis ac piaculis purgatę sint, subterraneę tene-
brę operiūt, atq; obliuio suscipit, corporis simul & vitę ac memorię sine circumscriptas.
Quod si necessariō mors homini decreta est, ad hoc autem omni morbo leuius est, ferri mi-
nisterium, cui non videatur ignauū negare vsui, quod debito redditurus sit? Et hęc quidem
veluti seruari nequeant, vel qui conati fuerint, persecutus sum. Est autem salutis spes in ma-
ximis quoq; periculis qui virilem animum gerunt. Primū enim quod decidit patet inces-
sui: deinde totum quod ædificatum est, facillimē dissolui potest. Vosq; plures hoc opus ag-
gredientes, alius alij, p adhortatione fietis atq; subsidio, vestraq; obstinatio breui animos ho-
stium franget: ac fortasse nobis, si eā tantū cōperimus, incruenta res efficietur. Etenim ascē- C
dentes quidē nos prohibere scilicet conabantur: si verō clām, vel etiā per vim aliquid egeri-
mus semel, quāuis paucos nō sustinebūt. Me autē profectō pudeat, nisi qui primus hoc fece-
rit, inuidendū remunerationibus fecero: & qui vixerit quidem nunc æqualibus pręsit: bea-
tissima verō pręmia sequantur occisos. Talia dicente Tito, cætera quidem multitudo peri-
culi magnitudinem, timuit: eorum verō vnus, qui in cohortibus militarent, Sabinus nomi-
ne, genere Syrus, vir & manu simul & animo fortis apparuit: licet si quis eum antē vidisset,
quantū ex habitu corporis, ne specie quidem militem esse credidisset. Erat enim colore ni-
gro, exilis habitudine: sed anima quædam heroica in macis corpore, atque angustiore viri-
bus suis habitabat. Cum primus ira que surrexisset, Dedo me, inquit, tibi alacri animo Cæ-
sar, & ante omnes in murum ascendo: atque opto quidem, vt vires ac voluntatem meam se- D
quatur fortuna tua. Quod si cōcepto casus inuiderit, scito me non pręter spem, q; res aliter ces-
serit, sed quod si decreuerim, pro te moriturum. His dictis, & scutum læua manu capiti prę-
tendens, strictoq; dextera gladio, circa horam diei sextam murum petebat: sequebantur au-
tē ex alijs, qui soli eius virtutis æmuli esse cupiebāt, vndecim viri. Multo autem omnes an-
tecedebat diuino quodam impetu excitatus, cū de muro custodes iaculis & sagittis vndi-
que infinitis appeterent, atque ingentia saxa deuoluerent, quę nonnullos de vndecim deie-
cerunt. Sabinus autem missilibus occurrēs, licet obrueretur sagittis, nō tamen antē impetū
cohibuit, quā summa muri prehenderet, hostesq; in fugam verteret. Viribus enim eius at-
que animi pertinacia terri, pluresq; ascendisse rati non steterunt. Qua in re fortunam quis
veluti virtutibus inuideat, semperq; pręclaris facinoribus officiat, non incusauerit? Siqui- E
dem hic vir neq; ab incepto errauit, & offensione lapidis cum maximo crepitu pronus de-
cidit. Vnde factum est, vt Iudæi reuersi, vbi solum & iacentem videre, ex omni eum parte ia-
culis peterent. Ille verō genibus nixus, & scuto protectus, primō quidem vlciſcebatur ho-
stes, multosq; ad se appropinquantēs sauciauit: vulnerum autem multitudine remisit de-
xteram: & ad extremum priusquā redderet animam, sagittis est obrutus, vir dignus pro for-
titudine qui meliori fortuna vteretur: pro mensura verō cōcepti facinoris cecidit. Cæteri autē
tres penē iam summa tenentes, obruti lapidibus perierunt, & octo sauciati detraēti, & in ca-
stra relati sunt. Hęc quidem tertia die mensis Iulij gesta sunt.

Romani Antoniam inuadunt, & a Iudæis repelluntur. CAP. II.

Id v o autem post, viginti de numero excubantium per aggeres militum con- F
gregati, signiferum ordinis sui, & duos quosdam ex ala equitum, & tubicinem v-
num ad se vocant: nonaque noctis hora per ruinas ad Antoniam ociosē proced-
dunt. Occisis autem primis custodibus somno oppressis, murum obtinent, ac
buccina signum dari pręcipiunt: quo cæteri quidem vigilēs subitō exuscitantur, & fugiunt
priusquam multitudinē quę murū ascenderat, cernerēt. Nam & timor illis, & tuba imaginē
quandam,

Tu de vita futu-
ra opinio.

Animi magnitu-
do in Syro mili-
te, Sabinio.

Sabinus murum
cum vndecim a-
lijs armatis pe-
tuit.

hostes in fugam
verit.

prostratum.

non socijs tribus
moritur.

Romani Anto-
niam inuadunt.

- A** quandam, ut magnum hostium numerum ascendisse crederent, ostendit. Cæsar autem signo audito, propter armat exercitum: & cum ducibus primis licitorum cæterua comitatus, ascendit. Cum autem Iudæi ad templum interius confugissent, ipsi quoque per cuniculum irruerunt, quem Ioannes aduersum Romanorum aggeres aperuerat. Dispositique ambo-^{Iudæi contra Romanos irrumpunt.} rum agminum seditiosi, tam Ioannis quàm Simonis, arcebant eos summa vi atque alacritate repugnandi: siquidem excidij finem putabāt, locum sanctum penetrasse Romanos, quod & his victoriæ principium fuit. Ad ipsum autem adytum validissima pugna committitur: Romanorum & his quidem templum vi occupare certantibus, Iudæis verò Antoniam versus eos repellentibus. Et sagittæ quidem ac hastæ: vtriusque inutiles erant, strictis autem ensibus dimicabant. Neque conflictu discerni poterat, ex qua parte quisque pugnaret, permixtis viris, & propter angustias permutatis, cum & vocis intellectum magnitudo confunderet, multaq; mors esset vtrinque, armaque simul & cadavera iacentium conculcata frangerent præliantes. Semper autem si bellum fluctuans grauasset alteram partem, potiorum exhortatio & inferiorum conquestio nascebatur. Neque aut fugæ aut persecutioni locus erat: sed propinquæ mutationes confligentium, & inclinationes permixtæ fiebāt exercitus. Qui verò inter primos steterant, aut occidendi aut moriendi necessitatem habebant, quod refugere non dabatur. Nam & posteriores vtriusque partis, suos in frontem vrgebant, nullumq; inter dimicantes bello vacuū interuallum reliquerant. Cum autem Iudæorum animi Romanorum peritiam vincerent, iamq; omnino tota acies pelleretur (à nona enim hora noctis ad septimam dici vsq; pugnant) hi quidem simul omnes excidij periculum pro nutrimento virtutis habebant: Romani verò exercitus parti, (nondum enim ascenderant legiones, illisque spes pugnantium nitetur) satis esse visum est in præsentia, Antoniam obrinere.

De Iuliano Romano milite insigni fortitudine. CAP. III.

IULIANVS verò quidam centurio ex Bithynia non ignobilis, quem in illo bello & armorum peritia, & viribus corporis, & animi spiritu omnium fortissimum ipse cognoui, vbi Romanos iam cedere & malè repugnare conspexit (propter Titum autem apud Antoniam stabat) subito profiliit, iamque Iudæos vincentes so-

- lus ad interiorē vsque templi angulum persecutus est. Fugiebat autem vniuersa multitudo, neque vim eius, neq; audaciam hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios aliò disiecerat, ipsos quos occupasset, interficiebat: eaq; facie nihil Cæsari admirabili, aut alijs horribilius visum est. Verum & ipsum profecto fata persequebantur, quæ ab homine vitari non possunt. Calceos namq; habens, creberrimis atq; acutis clauis, ut cæteri solent milites, fixos, dum strato saxeis, crustis solo curreret, labitur: magnoq; cum armorum sono deiectus, in tergum fugientes reduxit. Et Romanorum quidem clamor ex Antonia sublatus est, saluti eius metuentium: Iudæi verò multi simul gladijs & hastis vndiq; feriebant. Ille autem multam quidem ferri vim scuto excipiebat: sæpe autem conat⁹ erigere se, percutientium multitudinē reuolutus est, & iacens tamen gladio multos perculit. Nec enim citò perempt⁹ est, quando galea & thorace omnia membra neci opportuna septus erat (namq; diu ceruicē contraxerat) donec concisis alijs eius membris remisit vires, cum ei nemo auderet succurre-^{labitur} re. Nimius autem dolor Cæsarem tenuit, vbi tantæ fortitudinis virum in conspectu tantæ multitudinis vidit occidi: & quod loc⁹ se quidem intercludebat auxilium ferre cupientem, alios autem, ne possent, metus impediēbat. Iulianus igitur diu cum morte luctatus, cum nō paucos interfectorum suorum saucios reliquisset, ægrè peremptus est: magna sui gloria, nō apud Romanos tantum & Cæsarem, verum apud hostes quoque relictā. Iudæi verò etiam mortui raptō corpore, Romanos in fugam versos, in Antoniam conclusere. Fortiter autem in eo prælio decertanēre, Alexas quidem & Gypthæus, ex agmine Ioannis: ex parte verò Simonis, Malachias, & Mertonis filius Iudas, & Sosa filius Iacobus, dux Idumæorum: Zelotæ verò fratres duo filij Iairi Simon & Iudas.

Iosephi oratio pro deditione Iudeorum, & profugium eorum. CAP. IIII.

ITVS autem militibus suis imperat Antoniæ fundamenta diruere, faciliemque ascensum cuncto exercitui præparare. Ipse verò Iosepho ad se vocato (namque audierat eo die qui erat mensis Iulij septimus decimus, diuinam obseruantiam, quæ entelechismos vocatur, virorum penuria defuisse, eaq; re populum nimis dolere) iterum dici Ioanni pcepit q̄ antè mandauerat: q̄ etiā si quis eum pugnandi se uis amor teneret, cum qua placeret ei multitudine, ad bellum p̄gredi liceret: dummodò nō vnā

Ioseph.

Aa a secum

secum & ciuitas interiret simul & templum: sanctum tamen locum violare desineret, neue **A**
unde sacra cele- in Deum nefas admitteret. Potestatem autem haberet, si vellet, sacra intermissa celebrare p
brari. Iudæos quos ipse delegisset. Itaq; Iosephus, ne soli Ioanni hæc intimarentur, sed etiam plu-
 ribus, vnde exaudiri posset constitit, & mandata Cæsaris Hebraico sermone differuit. Multū
 autem eos quo patriæ parcerent precabatur, ignemq; depellerent iam templo contiguum,
 Deoq; vota redderent consueta. His dictis populus tristitia simul & silentio tenebatur. Mul-
 tis autem conuicijs tyrannus Iosepho cum execrationibus lacerato, postremò addidit nunq;
 sibi excidium esse metuendū, quoniā Dei ciuitas esset. Atq; cum exclamatione: Sanè verò,
 inquit Iosephus, eam puram Deo conseruasti, inuiolataq; sancta mansere: nec in eum, cuius
 speras auxilium, quicq; impium deliquisti: sed solennia sacra consequitur. Et si quidem tibi **B**
 quisquā quotidianū auferat cibum, impium cum hostem putabis: Deum verò, quem perpe-
 tua religione priuaueris, belli auxilio speras futurum? Et Romanis peccata imputas? qui no-
 stras leges etiam nunc tuentur: & quæ ipse intercidisti sacra, Deo reddi compellunt. Quis nō
 inopinatæ mutationis causam gemat, ac defleat ciuitatem? cū alieni quidem, hostesque
 impietate tuam corrigant: tu verò Iudæus, & inter leges educatus, illis quoq; in has sæuior
 inueniaris. Atqui Ioannes etiā poenitere malorū, non est turpe in reb. extremis, bonūq; tibi
 exemplum patriam seruare cupienti propositum est, Iechonias rex Iudæorum: qui quondā
 Babylonijs bellū sibi inferentibus, spontē ciuitate, priusquam caperetur, excessit, & cum co-
 gnatione sua voluntariā captiuitatē sustinuit, ne hæc sancta hostibus proderet, Deiq; domū
 viderent exuri. Ob hoc sacra Iudæorū cōmemoratione laudatur: eumq; memoria trāsmissa **C**
 per sæcula semper noua immortalē posteris tradidit. Bonum ō Ioannes exemplar, & si peri-
 culum præsto sit: ego autem veniam quoq; tibi à Romanis spondeo, dum memineris, quod
 gentilis moneam, & Iudæis ista promittā, spectariq; oporteat, quis sit author, & vnde consi-
 lium. Absit enim vnquam me ita captiuū viuere, vt genus aut leges patrias obliuiscar. Rur-
 sum indignaris & clamas, mihiq; maledicis. Etiam acerbiora mereor, qui hæc aduersus fata
 suadeo, Deiq; sententia condemnatos seruare contendo. Quis ignorat scripta veterum Pro-
 phetarum, & responsum impendens miserrimæ ciuitati? Iam tunc enim eius excidium præ-
 dixere, cū quis homicidiū gentile coepisset. Vestrorum autē cadauerū non ciuitas tantum,
 sed etiā templum omne repletum est. Deus planè, Deus ipse cum Romanis ignem sibi lu-
 strationis infert, totq; scelerum plenā exurit ciuitatem. Hæc Iosepho cum fletu & lacrymis **D**
 prosequente, vox eius singultibus interrupta est. Et Romani quidem miserati dolorem, ad-
 mirati sunt. Ioannes autem eiusq; socij magis contra Romanos irritabantur, illum quoque
 capere cupientes. Nobilium tamen plurimos cōmouit eius oratio. Et nonnulli quidem se-
 ditiosorū custodias formidantes, locis suis manebant, iam dudū certi de suo pariter & ciui-
 tatis exitio. Fuerunt autē, qui capto discessionis tempore, ad Romanos confugere: in quibus
 erant pontifices Iosephus & Iesus. Filij verò pontificum, tres quidem Ismaelis, cui apud Cy-
 renen fuerat caput abscissum, & Matthiæ quatuor: alterius verò Matthiæ vnus, qui post inte-
 ritum patris aufugerat, quem Simon Gioræ cum tribus filijs, vt suprà dictum est, interemit.
 Multi autē nobiles cum pontificibus defecere: eosq; imperator cū per alia humanè susce-
 pit, tum sciens in alienigenis moribus illis versari molestum esse in Gophnam dimisit, vt ibi **E**
 manerent interim, multas etiā pollicitus possessiones cuiq; peracto bello se redditurum. Illi
 quidem in destinatum municipium læti cum omni cautione discedunt. His autem in ciui-
 tate non visis, rumor seditiosis iterum diffamatus est, qd Romanis transfugas occidissent, vt
 hoc metu videlicet à fuga reliquos deterrerent. Et paulisper quidem hæc calliditas eorum, si
 cut antea, valuit, timor autem profugere cupientes inhibuit. Rursus autem postquam eos
 Titus reuocatos à Gophna cum Iosepho murum circumire, & populo conspici iussit, multi
 ad Romanos fugiebant. In vnum verò congregati, & ante Romanos stantes, cum lachrymis
 atque vlulatu seditiosos rogabant, primò quidem vt in ciuitatem Romanos susciperent, pa-
 triamq; seruarent: si hoc displiceret, saltem de sano exirent, templumque sibi liberarēt. Nec
 enim ausuros sine maxima necessitate Romanos ignem sanctis immittere. His illi magis ad-
 uersabantur, multaq; in transfugas vociferati conuitia, supra sacras portas iacula & balistas
 & saxorū disposuere tormenta, vt omne quidē circū fanum spaciū multitudo mortuorū
 sepulchro, templū verò ipsum castello simile videretur. In loca verò sancta & inaccessa, cum
 armis adhuc & manibus gentili cæde calentibus insiliebant: & ad hanc processere legis iniu-
 riam, vt q Iudæos indignationē oporteret exercere, si hæc Romani admitterent, ea tunc in
 Iudæos

unde sacra cele-
brari.

Ioannis in Iose-
phum conuicia.
Iosephi ad Ioan-
nem oratio.

Exemplum Ie-
chonias regis.

Vaticinium de
reipubl. Iudaica
euerfione.

Iosephum singul-
tibus impeditur.

Pontifices & no-
biles viri ad Rō.
profugiunt.

Cæsaris in pra-
fugos benigni-
tus.

Dolus ad Roma-
norū odiū & in
uidiam compa-
rat.

Profugi Roma-
nis supplicant.

Extrema Iudæo-
rum impietas.

- A** Iudæos propria sacra temerantes, vterentur Romani milites. Nemo sanè fuit eorū, qui non cum honore templū aspiceret, atq; adoraret: latronesq; optaret, antequā immedicabile malum contingeret, pœnitere. Titus aut̃ dolens vicem eorum, iterum Ioannem eiusq; socios Titus Ioannem increpabat, dicens: Nōne vos, ô sceleratissimi, cancello sanctum locum protexistis? Nōne vna cum socijs literis Græcis ac nostris incisas tabulas cōstitulistis, quibus ne sepra cuiquā transgredi liceret suis increpati edicitur? Nōne eos qui transissent, quāuis Romanus quis esset, vobis necare permisimus? Quid igitur in eo etiam mortuos conculcastis, ô nocentissimi? Aut cur templum & externi & gentilis sanguinis cōfusione polluistis? Testor ego patrios deos, & si quis vnquam hunc locum antè aspexit (nunc enim neminem credo) itemq; testor & exercitū meum & Iudæos qui apud me sunt, & vos ipsos, quod non ego vos violare hæc compellam: quin & si locum acies vestra mutauerit, neq; accedet ad sancta quispiam Romanorum, nec quicquā in corū templum servare laborat. contumeliam faciet: servabo autem vobis etiam templum nolentibus.

De iterata pugna, extructis aggeribus, & excursionibus Iudæorum.

CAP. V.

M A B C Iosepho internunciante principis dicta, latrones ac tyranni existimantes non benevolentia, sed timiditate hos sermones fieri, in superbiam tollebantur.

Titus autem, qui neque seipsum miserari eos, neq; templo parcere prospiciebat, Titus rursus prae rursus bellum gerere decrevit. Sed vniuersum quidem his militem, quod locus huius decernit: eum non caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de singulis centurijs viris fortissimis

- C** lectis, etiam chiliarchis singulis millenos attribuit: hisq; duce preposito Cereali, hora noctis in custodia impetum fieri. Cum aut̃ ipse quoq; in armis esset, vnaq; descendere statuisset, amici eum propter periculi magnitudinē ducumq; dicta cōtinuerunt. Plus enim operis eum in Antonia præidentem militum certamini facturum esse dixerunt, quā si periculum subisset: omnes enim fore sub oculis imperatoris optimos bellatores. His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se manere locut⁹ ad milites, vt de eorum virtute iudicaret: ne aut fortis quisquam indonatus abiret, aut contrā impunitus ignauus lateret, sed omnium spectator ac testis fieret ipse, qui & vlciſcendi & remunerandi esset dominus: illos quidem ad aciem hora qua supra memoratum est, dimisit. Progressus autem ad speculam in Antonia quod fieret expectabat. Verūm hi qui missi fuerant, non ita, vt sperabāt, somno oppressos inuenē-

- D** re custodes: sed coortis cum clamore, confestim manus conseruere, excubitorum autem tumultu exciti ceteri cateruatim excurrere. Itaque primorum quidem impetum excipiebant Romani: qui autem illos sequerentur, in agmen proprium incidebant, multisq; suorum velut hostibus utebantur. Vocis namq; agnitionem confusus partium clamor, oculorum autem singulis nox ademerat: cum præterea quosdam furor cæcos, alios iracundia, alios timor efficeret: idcirco obuium quemque sine discretione feriebant, Romanis quidem scutorum coniunctione septis, & per globos profilientibus, ignoratio minus nocebat: signi enim sui quisque meminerat. Iudæi verò disiecti, tam impetus quā recessus temerè facientes, sæpe imaginem inter se hostium alijs alij demonstrabant: cum reuertentem suum quisque per te nebras, quasi Romanum aggredientem exciperet. Denique plures à suis quā ab hostibus

- E** fauciati sunt, donec orto die, visu iam pugna discerneretur: & in acie stantes ordine, sagittis atq; telis vterentur. Neutri verò cedebant, neq; labore fatigabantur. Sed Romani quidem & sigillatim, & multi simul in conspectu imperatoris de virtute certabant: illumque diem sibi quisq; promotionis initium fore putabat, si fortiter diuicasset. Iudæis autem & proprium cuiusque periculum, & quod templo metuerent, ministrabat audaciā: quod tyrannus stans hos rogaret, alios verberaret, & ad pugnandum interminationibus incitaret. Cominus autem plerunque pugnatum est, sed citò & breui momento prælia mutabantur. Neutra enim pars prolixum fugæ spacium vel perſecutionis habebat. Pro suorum autem euentu ex Antonia tumultus erat, & confidere superantibus, & stare si fugerent, acclamantium: eratq; veluti quoddam belli theatrum. Nec enim vel Titum vel alios, qui vnā erant quicquam eorum

- F** quæ in pugna gerebantur latebat. Postremò nona hora noctis cœpto prælio, quinta diei dissoluti sunt, cum neutri eo loco vnde pugnam iniere certa fuga cessissent, verūm mediam in ancipiti prælio victoriam reliquissent, Romanorum quidem plurimi nobiliter decertarūt. Iudæorum verò partis quidem Simonis, Iudas Mertonis filius, & Simon Iosæ: Idumæiq; Iacobus, & Simon, hic Cathlæ filius, Iacobus autem Sosæ: de Ioannis autem socijs Gypheus & Alexas: & de Zelotis, Simō filius Iairi. At Romanorū reliqua man⁹, die septimo subuersis

Ioseph.

Aa 3 Anto-

Antoniae fundamētis, latam viam vsq; ad templum fecit: admotæq; muro legiones, mox ag- **A**
Aggeres extru- geres inchoabāt: vnum contra interioris templi angulum, qui ad septentrionē orientemq;
untur. spectabat: alterum contra exedram, ad aquilonis partem inter duas portas ædificatam: alio-
rum duorum vnum contra porticum occidentalem templi exterioris, alterū contra septen-
trionalē. Magno tamen opus cum labore ac miserijs proficiebat, cū materias à centesimo
vsq; stadio deportarent. Interdum autem insidijs lædebantur: cū ipsi quidem vincendi fa-
cultate minimè cauerent, Iudæis verò propter desperationem salutis audacioribus vteren-
tur. Nonnulli enim equitum, quoties ad ligna siue fœnum colligendum exissent, interea
dum id facerent, equos suos frenis exutos pasci sinebant: quos Iudæi per cuneos erumpen-
Iudæi Romano- tes rapiebant. Itaque cū id crebrò fieret, Cæsar existimans, quod erat verum, negligentia **B**
rum equos rapi- suorum magis quàm Iudæorum virtute rapinas contingere, tristi animaduersione cæteros
unt. ad equorum custodiam reuocare statuit, vnoq; milite qui equum perdiderat morte damna-
to, eo metu equos suos cæteris conseruauit. Nunquam enim eos posthac in pascua dimitte-
bant, sed tanquam natura his cōnexi ad necessitatem egrediebantur. Illi quidem templum
oppugnabant, aggeresq; erigebant. Altera verò die post eorum ascensum, multi seditiofo-
Iudæorum co- rum, quos rapinæ defecerant & fames vrgebat, congregati, in præsidia Romanorum, quæ E- **C**
Romanorum co- lèon montem versus collocata erant, circa vndecimam diei horam impetum faciunt. Spera-
ertatio. bant enim primò quidē inopinatos, deinde curadi corporis causa quiescentes, facile decipi
posse. Verū cognito illorū conatu, Romani de proprijs custodijs celeriter collecti obsta-
bant eis, murū transcendere ac perrūpere violenter ambitū conatis. Conflato autē vehemēti
prælio, & alia multa ab vtraq; parte fortiter gesta sunt: cū Romani præter fortitudinē etiā
bellandi peritia, Iudæi verò immoderato impetu & effrenatis animis vterentur. Dux autem
his pudor erat, illis necessitas. Nam & amittere Iudæos, veluti laqueis irretitos, Romanis tur-
pissimum videbatur: & illi vnam spem salutis, si murum vi perrumpere possent, habebant,
& quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Iudæis in fugam versis, atq; in vallem coactis
Pedanius in e- equo in aduersum montem à latere incitato præteruectus, rapit vnum ex hostibus fugam
quo Iudæum petentem, iuuenem & grauem corpore, & armis vndique septum, talo comprehensum.
rapit: Tantum se inclinauit equo currente, tantamq; dexteræ vim itemq; cæteri corporis, &
equestris peritiæ demonstrauit. Iste quidem tanquam munus aliquod rapuisset, captiuum
quidamq; Cæsa- ferens, ad Cæsarem venit. Titus autem vires eius qui ceperat admiratus, & captiuo, quia mu- **D**
ri tradit. rum aggredi tentauerat, supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, vtq; agge-
res maturè fierent perurgebat. Inter quæ Iudæi aduersis prælijs malè tractati, tumescēte
paulatim bello, & in templi serpente perniciem, sicut in putrefacto corpore assoler, mem-
bra peste occupata, præuenientes ne vltius procederet, abscondebant. Porticus enim parte,
quæ ab Aquilone in orientem pertinens Antonia iungebatur, incensa, deinde ad viginti
ferè cubitos abruptè, immisso sanctis incendio manibus suis. Biduo autem post, prædicti
mensis vicesimo & quarto die, Romani porticum inflammauēre: & vsq; ad quartumdeci-
mum cubitum igne progresso, Iudæi similiter culmen abijciunt, neque omnino recedentes
ab operibus, & Antonia continentia dirimentes, cū liceret eis ac deberent incendiū pro-
hibere. Itaq; immisso igne, cursum eius otiosè pro sua vtilitate metiebātur. Circa templum
autē nunquam prælia cessauēre: sed frequens erat paulatim contra se excurrentiū pugna. Li-
dem autem diebus, quidam ex Iudæis, vir & corpore brevis, & vultu despicabilis, tamq; ge-
nere quàm rebus alijs vilissimus, Ionathas nomine, progressus ad Ioānis pōtificis monumē-
tum, cū alia multa superbè ad Romanos prolocutus est, tum quem fortissimum haberēt
ad singulare præliū prouocauit. At qui cōtrā steterē, multi quidem dedignabantur: erāt autē
inter eos (vt assoler) etiam qui timerent: quosdam verò non inconsulta mouebat ratio, cum
mortis cupido non debere confligere. Nam qui de salute desperassent, eos neq; cautos impe-
tus habere, neq; Deum vereri: & cum his in discrimen venire, quos neq; vincere magnū sit,
& vinci cum dehonestamento periculosum, non fortitudinis sed ferocitatis videri. Quū au-
tem diu nemo procederet, multaq; Iudæus eorum timiditati illuderet, homo arrogans & su-
perbus, Romanus ex ala equitum nomine Pudens, insolentiam eius exosus, fortasse autem
etiam corporis breuitate sublatus, inconsultè prosiliit: & cæteris commissa cum eo pugna ri-
sum præbuit, à fortuna proditus. Lapsus enim Ionathas interfecit: deinde pede supra mor-
interficit: & tuū posito, læua scutū, dextraq; cruentū gladium coruscabat: armisq; cum fremitu cōcussis,
ipse exercitui & iacenti insultans, spectantes Romanos increpabat: donec cum tripudiantem
& vana

& uana iactantem, Priscus centurio sagitta transfixit: eoq; facto, & Iudæorum & Romano-
rum clamor varius excitatus est. Ille autem dolere in vertiginem tortus, supra corpus hostis
incubuit; bellique felicitatem ratione carentem quam velox ultio sequeretur ostendit.

A *Romani flammis pereunt dolo Iudaico, & de Artorio quodam.* **CAP. VII.**

EDITIO SI verò templum tenentes aperte quidem & quotidie militibus in ag-
geribus positis repugnabant. Vicesimo autem septimo die prædicti mēsis, huius-
modi dolum excogitāt. Occidentalis porticus spacium, quod inter culmē & tra-
bes erat vacuum, syluis aridis, itemque sulfure ac bitumine repleuēre. Deinde ve-
lut oppressi cedebant. Quare multi quidem temerarii fugientibus instabāt, & in porticum

*Iudæi callide
porticum spacium
syluis aridis &
bitumine re-
pleuēre.*

B ascendere positis scalis nitebantur. qui verò prudentiores erant, nullā fugæ causam Iudæis
fuisse cogitantes, locis suis manebant. Verum porticu repleta his qui ascenderant, ignē im-
mittunt Iudæi: excitataque vndique subito flamma Romanos, & qui extra periculum ste-
terunt ingens stupor inuasit, & desperatio quos incendium ceperat occupauit. Flammis e-
nim cincti semetipsos retrorsum in oppidum, alij verò in hostes præcipitabant: multi spe
salutis desilientes in puteos, ilicò debilitabantur: alios, dum conantur, præueniebat incen-
dium: alij ferro flammam anteuertebant. Statim verò & alios fugientes ignis comprehen-
debat, plurimum peruagatus. Cæsarem verò licet morientibus indignaretur, quod iniussi
porticum ascenderant, misericordia tamen eorum tetigit. Cumq; nemo prohibere posset
incendium, hoc erat tamen solatio pereuntibus, quia videbant eius dolorem, pro quo ipsi

Romani flammis exciti.

C animam perderet. Vociferans enim, & ante alios profiliens, & comites suos quam possent
auxilium ferre obsecrans, cernebatur. Eiusque voces & affectiones quisque, velut aliquam
præclarissimam sepulturam, secum auferens moriebatur. Nonnulli tamen recepti in partē
porticus latiore, flammarum quidē periculum euasere, obfessi autem à Iudæis, cum diu
saucij restitissent, postremò vniuersi cecidere. Post omnes autem quidam iuuenis nomine
Longus, toti huic ornamēto fuit calamitati & quamuis sigillatim digni sint memoria qui
periere, omnium tamen fortissimus demonstratus. Quem Iudæi quidem, & quia fortis e-
rat, & quia interficere eum cupiebant, ad se descendere promissā fide hortabantur. Frater ve-
rò eius Cornelius, qui ex altera parte stabat, ne gloriā suam Romanamq; militiam dehone-

*Longus seipsum
interfici.*

D starer orabat: cui magis obtemperauit, sublatoq; altius gladio, ut ab utrisque partibus cer-
neretur, semetipsum occidit. Eorum autem quos ignis obfederat, Artorius quidam, callidi-
tate seruatus est. Appellato enim clara voce Lucio quodam, commilitone & contuberna-
li suo: Hæredem te, inquit, relinquo totius patrimonij mei, si me exceperis. Cum autem ille
prompto animo accurrisset, ipse quidem qui se in eum præcerat, vixit: Lucius verò pon-
dere oppressus, constratoq; lapidibus solo allisus, cōtinuò moritur. Ea calamitas paulisper
quidem Romanis tristitiam comparauit, in posterum tamen cautiores effecit, & aduersus
Iudæorum insidias iuuat, quibus plerunq; loca moresq; hominum nescientes lædebantur.

*alias Longinus.
Longinus.*

*Artorius dolo
seruatur: sed Lu-
cius oppressus
pondere mori-
tur.*

E Exusta est verò porticus ad turrin usq; Ioannis, quam ille belli tempore quod cum Simone
gerebat, supra postes qui in Xystum ducerent ædificauerat. reliquum verò Iudæi, postquam
consumpti fuerant qui ascenderant, absiderunt. Postero autem die Romani quoque, por-
ticum quæ in Boræ parte fuit, ad orientalem vsque totam incendunt: continentem angu-
los eius, quæ appellatur Cedronis super vallem ædificata: vnde etiam profunda erat & hor-
ribilis eius altitudo.

*Porticum templi
combusta.*

De fame Iudæorum. **CAP. VII.**

I R C A templum quidem ita se res habebant. Eorum verò qui per ciuitatem fa-
me corrumpebantur, infinita multitudo moriebatur. Inenarrabiles autem clā-
des eueniebant. Per singulas nāq; domos sicubi aliqua vestigia cibi apparuissent.
bellum ilicò gerebatur: & amicissimi inter se ad manus veniebant; miseris diri-

*Fame maxima
laborantium
bellum intesti-
num.*

F piētes animis viaticum. Fides autem penuriæ nec morientibus habebatur: sed etiam quos
viderent expirare, scrutabantur latrones: ne quem fortè cibum sinu occultans quispiam,
moreretur. Ipsos autem spes egestate victus hiātes, veluti canes rabidos decipiebat: & im-
pingentes in ostia, tanquā ebrii ferebantur, eisdēq; domos bis ac ter eodē momento despe-
ratione inquietabant: omniaq; dentibus necessitas subigebat: & ea colligentes quæ nullū,
quamuis sordidissimum mutorū animalium, non horreret, comedere patiebātur. Deniq;
nec cingulis nec calciamentis abstinuēre, coriaq; scutis detracta mādabant. Quinetiā fœni

*Iudæi calciamentis
scutis: & fœno ve-
teri utuntur.*

veteris lacramēta victui habebantur: cuius nōnulli exiguum pondus quatuor Atticis vundabant. Et quid opus est famis improbitatem ex rebus anima carentibus demonstrare? Factum enim relaturus sum, neque apud Græcos, neque apud Barbaros cognitum, & dictum quidem horrendum, auditu verò incredibile. Itaq; libenter hanc calamitatem intermitterem, ne mentiri me posteri æstimarent, nisi testes multos haberem, & fortasse patriæ frigidam refererem gratiam, parcius ea differens, quorum fata perpeffa est.

De muliere qua per famem filium coxerat. CAP. VIII.

MULIER quædam ex numero trans Iordanem habitantium incolarum, Maria nomine, Eleazari filia, de vico Verezobra quod significat, domus hyssopi, genere ac diuitijs nobilis, cum alia multitudine refugiens in Hierosolymam recepta, cum cæteris obsidebatur. Huius alia quidem bona tyranni diripuerunt, quæ ex trans-

samitanis locis in oppidum comportauerat. Reliquias verò conditorum, & si alimenta reperissent, irrupentes domum eius satellites, quotidie auferēbāt. Grauius autem mulier indignabatur: proptereaq; sæpissimè raptoribus maledicens, & imprecans, eos contra se vehementius irritabat: cum neq; iratus, neq; miserans, eam quisquam vellet interficere. Sed

victum quidem parando alijs parabat: vndiq; autem adempta iam erat ei etiam rapiendi facultas, famesq; visceribus & medullis irrepserat. Plus verò quàm fames iracundia succendebat. Igitur vi animi ac necessitate impulsæ, rebus aduersis contra naturam excitatur: raptò

quæ filio, quem lactentem habebat: Miserrum te, ait, infans, in bello & fame & seditione cui te seruauero? Apud Romanos etiam si vixeris, seruiturus es: fames autem præuenit seruitu-

tem: his verò seditiosi seniores sunt. Esto igitur mihi cibus, & seditiosis furia, & humanæ vitæ fabula, quæ sola deest calamitatibus Iudæorum. Et hoc simul dicens, occidit filium, co-

sumque medium comedit: adopertum verò reliquum seruauit. Ecce autem aderant seditiosi, & cotaminatissimi, nidoris odore capti, mortem ei statim, nisi quod parasset, ostenderet, minabantur. Illa verò bonam partem se reseruasse respondens, aperit filij reliquias. Illos

autem confestim horror cepit atque dementia, visuque ipso dirigerunt. At mulier: Et hic inquit, est verè filius & facinus meum: comedite: nam & ego comedi. Nolo vt sitis aut fœ-

mina molliores, aut matre misericordiores. Quòd si vos pietatem colitis, & mea sacrificia repugatis, ego quidem comedi. Reliquum eius me manebit. Post hoc illi quidem tremē-

tes exierunt, ad hoc solum timidi, vixque hoc cibi matri cēsere. Mox autem repleta est eo scelere tota ciuitas: & vnusquisq; ante oculos sibi cladem illam proponens, tanquam hoc ipse admisisset, horrebat. Ab omnib; autem quos fames vrgebat, properabatur ad mortem:

& beari appellabantur, qui priusquam id paterentur interiissent. Citò autem Romanis etiā nunciata est illa calamitas: eorumq; alij nō credebant, alij miserabantur, multos autem ve-

hementius eius gentis odium cepit. Cæsar autem super hoc Deum placabat: si quidem Iudæis pacem obtulisset, eisq; liberam proposuisset omnium obliuionem quæ commiserant: Illos autem pro concordia seditionem, bellum pro pace, pro facietate atque opulentia fa-

mem optasse: & qui proprijs manib; templum, quod ipse eis seruasset, incendere cœperāt, huiusmodi alimentis eos esse dignissimos. Veruntamen scelus huius nefandi victus, ruina

sepe patriæ operturum, neq; relicturum in orbe terræ, vt sol inspiciat ciuitatem in qua matres sic vescerentur. Ante matres autem patribus huiusmodi alimenta deberi: qui nec post eiusmodi clades arma deponerent. Simul hæc dicens desperationem hostium reputabat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta iam pertulissent, quibus ante-

quam paterentur, mutare sententiam sperabantur.

De expugnatione muri, & incendio templi. CAP. IX.

QUARTO autem die mensis Augusti, cum duæ legiones aggeres perfecissent, ad exedram occidentalem templi exterioris admoueri arietes iussit: cum diebus antè sex, qui firmissimus erat aries, parietem sine intermissione pulsando, nihil omni-

nino profecisset. Verum & huius & cæterorū magnitudinem structura lapidum superabat. Septentrionalis autem portæ alij fundamenta suffodiebant: multumq; fatigati,

exteriores tantum lapides euellere potuere: ab interioribus autem portæ sustinebātur. itaq; diu manere, donec instrumentorū & vectium conatibus desperatis, Romani scalas portici-

bus applicuere. Iudæi verò præuenti, ne eas subire prohiberent, cū his cōgressi dimicabant. Et alios qdē retrò depellētes p̄cipitabāt, accētes alios subsidio trucidabāt. multos de scalis egredientes, priusquam se scutis obtegerent, ferientes gladijs præueniebant, nōnullas autē

scalas

Verezobra si-
gnificatio.

Maria Eleaza-
ri filia, raptori-
bus malediciti-

fame premitur:

Filio loquitur:

occisum filium
coquit, mediūq;
comedit:

reliquias seditionis
comedendū

offerit.

Titi pietas.

Ant. li. 9. cap. 4.

Romani muris
scalas admouēt.

scalas armatorum plenas, in latus declinantes, deijciebant. Vnde Romanorum quoq; non parua cædes sequebatur. Alij signis ablatis pro his decertabant, rapinam eorum grauissimæ fore turpitudini ducentes. Postremò tamen Iudæi & signis potiuntur: & eos qui vnà ascenderant interficiūt, cæteri verò clade intereuntium perterriti descendunt. Romanorum quidem nemo non aliquo facto opere procubuit. Seditiosorum autem, qui prioribus prælijs etiam tunc fortiter pugnauerunt, & præterea Eleazartis fratris Simonis tyranni filius. Titus autem cum videret se alieno templo cum damno & nece militum parcere, ignem portis subijci iussit. Inter hæc autem ad eum profugi veniunt, Ananus Ammauntinus, Simonis satellites crudelissimus, & Archelaus filius Magadati, idcirco sperantes veniā, quòd Iudæos victores reliquerant. Titus autem, cum hanc eorū in Iudæos crudelitatem audiuit, vtrumq; obtruncare decreuit. Dicebat enim necessitate, nō voluntate venisse: nec salute dignos esse, incensam ipsorum causā patriam deserentes. Veruntamen cohibuit iracundiā fides, eosque dimisit, sed nō eo loco habendos, quos etiam alios credidit. Iam verò portis milites ignem admouerāt, liquefactoque argento citò lignum flammæ absumpserant, cum subito auctæ proximæ inde porticus corripuere. Iudæis verò ignem circum se vidētibz, corpora simul animique ceciderunt: & stupore attoniti, adiuuare quidem vel extinguere nemo conatus est: stantes verò aspiciebant, nec tamen his quæ absumerentur dolentes, saltem vt quod reliquum esset saluum haberent, animum colligebant. Illo quidem die, quæ secuta est nocte, crescebat incendium: paulatim enim nec simul vndique inflammari porticus potuerunt: C postero autem die Titus parte militum iussa incendium restinguere, perque proxima portis loca viam sternere, vt facilius agminibus esset ascensus, rectores ad se conuocat: sexque collectis qui erāt proceres, Tiberio Alexandro totius militiæ præfecto, & Sexto Cereali quintæ legionis præposito, & Largio Lepido decimæ, & Tito Frigio quintedecimæ cum quibus erat etiam Aeternius Fronto magister duarum Alexandrinarum legionum, & Marcus Antonius Iulianus procurator Iudææ, congregatisque præterea chilarchis & procuratoribus, consilium de templo proposuit. Alijs quidem videbatur lege belli vtendum esse: nūquam enim Iudæos à nouis rebus posse desinere templo manente, quò omnes vbicunque essent colligerent. Nonnulli si templum reliquissent Iudæi, neque armis pro eo quisquam certaret, conseruandum esse suadebant: si verò id pugna obtinuissent, ignibus consumendum: D quoniam castellum iam videretur esse, non templum: & piaculum non ipse, verum illi qui id fieri cogēre, committerent. Tito autem, nec si superstantes dimicarent Iudæi, pro hominibus anima carentia vliscendum esse dicente, neque se vnquam tantum opus incensurum: iam enim Romanorum fore hoc damnum, sicut ornamentum quoque fore imperij, si maneret: iam certi quid vellet, ad eius accedunt sententiam, Fronto, Alexander & Cerealis. Tunc quidem consilium dimisit: iussisque militibus quiescere, itemque ducibus vt his in procinctu validioribus vteretur, viam sternere per ruinas lectis ex cohortibus imperat, ignemque restinguere. Illo quidem die Iudæos labor timorque ab impetu continuit. Postero autem collectis viribus, & recepta fiducia, per orientalem portam contra templi exterioris custodes, secunda hora diei procurrunt. Illi autem primam quidem cōtentionem fortiter excepere: septique scutis, à fronte murum condensa acie imitantur: certum tamen erat eos non diu duraturos, quòd & multitudine infestantium & animis vincerentur. Cæsar autem priusquam verteretur acies (nam pugnam ex Antonia prospectabat) cum equitibus lectis venit auxilio, impetum verò eius non sustinere Iudæi: sed primis interfecis, plerique fugam petunt: & cedentibus quidem Romanis, reuertentes instabāt: cum autem illi retorsissent, iterum refugiebant: donec circa horam quintam, Iudæi vi coacti templum introire conclusi sunt. Titus autem discessit in Antoniam, decreto postridie manē cum omni exercitu aggredi, templumque oppugnare. Sed id planè Dei sententia iam dudum igne damnauerat: euolutisq; temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus mensis Augusti, quo etiam prius à rege Babyloniorum fuerat concrematum. A domesticis autem E causam principiumque sumpsit id incendium. Nam cum paulisper Titi discessu seditiosi quicuisent, Romanos rursus aggrediuntur, custodumque templi cum ignem exterioris fani restinguenti- bus pugna committitur. Hi que Iudæis in fugam versis, vsque ad templum accesserunt.

Iudæi Romanos vincunt.

Titus ignem portis subijci iubet.

Transfugas obtruncare statuit: ac

iram cohibens eosdem dimittit.

Titus incendio extincto rectores ad se vocat:

consilium de templo proponit.

parcendum templo statuit:

Romanis concertantibus auxilio venit: ☉

in Antoniam discedit.

Quemad-

Quemadmodum templum incensum est inuito Tito. CAP. X.

A.M. 4041.
A nat. Chr.

71.

IC itaque tunc militum quidam, non expectato cuiusquam edicto, neq; tantum facinus veritus, sed diuino quodam motus impetu, à contubernali suo sustollitur, & ex ardente materia raptum ignem in fenestram inserit aureā, vnde ad membra circum templum ædificata de septentrionali regione aditus erat. Flamma vero excitata, Iudæorum quidem calamitate dignus clamor exoritur, & ad subueniendū properabant: neq; iam vitæ parcendum rati, neque viribus temperandum, amisso eo cuius gratia cautissimi videbantur: maturè autem hoc Tito quidam nunciat. Et ille (namque casu in tabernaculo quiescebat, sicut à prælio redierat) exilit, templumq; curriculo petiit, prohibitus incendium: omnesq; post eum duces, & hos agmina perterrita sequebantur. Clamor autem ac tumultus erat tanto exercitu sine ordine concitato. Cæsar autē voce simul ac dextera pugnantibus signo dato, ignem iubebat extinguere. Sed neq; vox eius audiebatur, quod aures eorum maior clamor obstrueret, nutumq; dexteræ non attendebant, cum alios bellū, alios ira distraheret. Introcurrētium verò agminum impetum, non præcepta neq; interminationes continebant: sed quò furor eos duceret, sequebantur. Ad ipsos autem introitus conferti, multi quidem sese inuicem conculcabant: multi verò ardentibus adhuc & fumantibus porticum incidentes ruinis, eadē quæ victi patiebantur. Cum verò ad templum accessissent, edicta quidem Cæsaris non audire simulantes, præcedentem quisque ut ignem immitteret hortabatur: seditiosis autem iam subueniendi quidem spes nulla erat, sed fuga & cædes omnia possidebat. Magna verò populi multitudo inualida & inermis, vbicunque occupati fuerant, interficiebantur. Et circum aram quidem ingens mortuorum numerus congregabatur: per gradus verò templi, & sanguis multus proflebat. & eorū corpora qui supra ceciderant delabebantur. Cæsar autem vbi neq; imperum insanientium militum continere poterat, & flamma dominabatur, intrò cum rectoribus ingressus & sanctū templi, & quæcunq; illic erant aspexit, ea quidem quæ apud alienigenas erant fama meliora, iactatione verò & opinione domestica non minora. Cum autem flamma nondum ex vlla parte ad interiora penetrasset, nec membra quæ circum templum erant depasceretur, quod erat verum, existimans adhuc illud posse seruari, & ipse prosiluit, militesq; rogare ut ignem restinguerent conabatur: & Liberalem centurionem de stipatoribus suis, fuste multatos qui non obedirent iussit arcere. Illorum autem furor belliq; imperus quidam vehementior, Iudæorumq; odia, & Cæsaris reuerentiam & prohibentis merum superabant: plerosque autem prædarum spes incitabat, suspicantes intus omnia pecunia referta esse: quoniam fores auro factas conspicerent. Præterea quidam milites ex his qui intrauerāt, cum Cæsar ad inhibendum incendium cucurrisset, ignem iam cardinibus portæ subiecerat. tumque subito, postquam flamma intus apparuit, & duces cum Cæsare discedebant, & stantes extrà, succendere nemo prohibebat. Templum quidem hoc modo inuito Tito exurit. Sed quamuis hoc multum quis deslendum putet, ut opus omnium quæ audiuius aut vidimus maximè admirabile, tam extructionis genere, quàm magnitudinis, itemq; munificentia in singulis rebus, & gloriæ quæ de sanctis habebatur, maximum tamen ex fato capiet solatium: quod ut animalibus, ita operibus locisq; fatū sit ineluctabile. Mirabitur autem in eo etiam circumacti temporis & fidem. Nam & mensem, ut dictum est, eumque diem seruauit, quo primum à Babylonijs templum erat incensum. Et à prima quidem structione templi, quam Solomō rex inchoauerat, vsque ad hoc excidium, quod euenit secundo anno principis Vespasiani, mille centū triginta colliguntur anni, & septem menses, ac dies quindecim. A posteriore verò, quam secundo anno Cyri regis Aggæus fecerat, vsque ad excidium quod Vespasiano imperante sustinuit ciuitas, anni sexcenti triginta nouem, & dies quadraginta quinque.

De sacerdotibus, gazophylaciis, & portica.

CAP. XI.

UM templum autem incenderetur, etiam quicquid in manus fortè venisset rapiebatur, & cædes erat infinita deprehenforum. Nec actæ fuit ætatis misratio, aut reuerentia castitatis: sed & pueri & senes & sacri & profani similiter interficiebantur, atque omne genus hominum belli calamitas, persequeretur, vnaq; supplices cum repugnantibus necabantur: flammaque vltèrius progrediens, cum gemitu occumbentium concrepabat. Et pro altitudine quidem collis, ardentisq; operis magnitudine, totam quis ardere crederet ciuitatem. Illo autem clamore nihil maius aut horribilius

Templum miles
Romanos incen-
dit.

Titus ignem
extingui præ-
cipit.

Cædes in tem-
plo peragitur.

Titus templum
interim aspicit:

illa sum conser-
uare frustra co-
natur.

Templum Tito
inuito exurit.

Templum men-
se dictū: bis eodē
succensum.

Iudæorum occi-
dentium clamor.

- A** excogitari potest. Nam & Romanorū legionū fremitus erat, & seditiborū ferro igniq; clau forū clamor ingēs, & populi sursum deprehensi ad hostes fuga cum stupore, ac calamitatis cōquestio: in colle autē constitutis, etiā multitudo oppidi consonabat. Iā verō multī fame marcidi, in mortē penē luminibus clausis, postquā ignē templi vidēre, in quēstus interint vires clā morem q; receperunt. Resonabat autē & trans fluuiū regio, & montes circūpositi grauiorē sonitum reddebant: & tamē erant clades acerbiores tumultu. Nam collē quidem in quo templū erat exuri radicibus quis putaret, ita vndiq; flāma plenū: videbatur autē sanguis igne largior esse, pluresq; intersectoribus interfecti: omnisq; terra cadaueribus tegebatur, & supra corpora mortuorū gradientes milites cursū fugientū sequebantur. *Templum vndiq; flammis & sanguine repletum.*
- B** cinalis quidē multitudo, tandē pulsīs Romanis, in exterius templum, deinde in ciuitatē inuadit: populi autē quod fuit reliquū, in exteriorē porticum confugerat. Sacerdotū autem nonnulli, primū verubus, itemq; sedibus suis, quā ex plurimīs facte erant, auulsis, in Romanos pro missilibus utebātur: deinde eūm nihil proficeret, ignisq; in eos euomeretur, in parietē secedentes octo cubitis latum ibi manebant. Duo tamen ex nobilibus, cū ad Romanos transeundo seruari possent, aut communem cū ceteris durare fortunam, semetipsos in ignem iniecere, & cum templo coneremati sunt, Meirus filius Belgæ, & Iosephus Dalæi. Romani autem, quod frustra se circum templum ædificijs parcere iudicabant, cū ipsum templū arderet, omnia simul incēdunt, & quicquid ex porticibus reliquum erat, & portas præter vnā ex parte orientali alterā ex meridiana, quamuis eas quoq; postea funditus euerterint. *Nobiles semet ipsos in ignem coniungunt.*
- C** Quinetiam arculas, quę gazophylacia vocantur incendunt, in quibus magna vis erat pecuniæ, ac plurimū vestium aliaq; bona, & (vt breuiter dicā) omnes Iudæorū congestæ diuitiæ, quod opulentissimus quisq; illuc totas domos exhauserat. Venerunt autem etiam in eā quæ restabat vnā porticū, extra templū quod confugerant ex populo mulierculæ, itēq; pueri & promiscua multitudo, propē ad sex hominū millia. Sed priusquā de his Cæsar quicquā decerneret, vel ducibus imperaret, ira flagrantēs milites incendunt porticū. Hinc contigit, vt alij quū se ex flāma præcipitarent morerentur, alios ipsa corrūperet: ex tanto autem numero nemo seruatus est. His causā interitus quidam pseudopropheta fuerat, qui eo die prædicauerat in ciuitate, quod eos in templū Deus ascendere signa salutis accepturos iuberet. Multi enim à tyrannis tunc subornati prophetæ, populo denunciabant, vt expectarent *Romani ædificia circa templum incendunt.*
- D** Dei auxilium, quo propterea minus profugerēt, & eos qui supra timorē & custodiam fierēt, spes retineret. Citō autem in aduersis homini persuaderēt. Quod si etiam malorū instantiū liberationem polliceatur qui fallit, necessariō qui ea patitur, ipse totus efficitur. *Pseudopropheta à tyrannis subornati.*

De prodigijs excidium Hierosolyma precedentibus & presagijs.

CAP. XII.

- E** **B**NIQVE miserabilis populus, illis quidē fallacibus Deumq; calūniantibus, credulus erat. Certis verō prodigijs & futuram solitudinē prænunciantibus, neq; attentebant animo, neq; credebant: sed velut attoniti, nec aut oculos habentes, aut animas, edicta Dei dissimulauere: modō cū suprā ciuitatē sidus stetit simile gladio, & per annum perseuerauit cometes: modō cū ante defectionē primiq; belli motus ad diem festum Azymorum populo conueniente (octauus autem diēs erat Aprilis mensis) nona hora nocturna, circum aram itemq; templum tantū lumen effulsit, vt clarissimus diēs putaretur: & hoc vsque ad mediam permansit horam: quod imperitis quidem bonum augurium esse videbatur: sacrorum verō peritis, prius quā euēniret, statim diudicatum est. Eodemq; festo die etiam bos cū ad hostiam duceretur, agnum in medio fani peperit. Orientalis autem porta interioris templi, cū esset ænea atq; grauissima, & sub vesperam vix à xx viris clauderetur, serisq; ferro vinctis obscraretur, pessulosq; altos haberet in saxeum limen demissos, vno perpetuo lapide fabricatum, visa est noctis hora sexta sponte patefcere. His autem curriculo per custodes templi magistratui nunciatis, ascendit ille, vixque eam potuit claudere. Verū & hoc iterū ignaris quidem signum optimum videbatur. Deum nanque bonorum portam aperuisse dicebant. Prudentiores verō templi turamen sponte sua dissolutum iri cogitabant: & hostium donum esse, portas aperiri: solitudinemque illo ostento signari inter se pronuntiabant. Post diēs autem festos diebus paucis, vicesimoprīmo die mensis Maij visio quædam apparuit fidem excedens. Pro fabula
- Prodigia excidium Hierosolymorum prænunciantia:*
- Cometa gladio similis:*
- Lumen nocte fulgens.*
- Bos agnum in templo parit.*
- Porta ænea templi vltro aperta.*

*Currus & ar-
mata acies.*

*Vox nocte au-
dita.*

*Iesu, Anani &
querela anno-
rum septem &
quinq; mensium.*

*Iesu tormēti la-
pide perimitur.*

*Oraculum de
templo, si qua-
dratū fieret.
prodigia fini-
strē Iudaeis in-
tellecta.*

bula autem fortasse quod dicturus sum haberetur, nisi qui viderūt superessent, & clades di-
gnæ prælagijs secutæ fuissent. Namq; ante solis occasum visi sunt per inane ferri currus to-
tis regionibus, & armata acies tranātes nubila, & ciuitati circumfusæ. Festo autē die, quam
pentecosten vocant, nocte sacerdotes intimum templum, more suo, ad diuinas res celebrā-
das ingressi, primū quidem motū quendamq; strepitum senserunt, postea verò subitam
vocem audire, quæ diceret, Migremus hinc. Quod autem his horribilius fuit, Iesus quidā,
filius Anani, plebeius & rusticus, quadriennio prius quā bellum gereretur, in summā ciui-
tatis pace atq; opulentia, cū ad festum diem venisset, quo ategias in honorē Dei compe-
ni in templo ab hominibus mos est, repenti exclamare cœpit: Vox ab Oriente: Vox ab Oc-
cidente: Vox à quatuor ventis: Vox in Hierosolymam & templum, Vox in maritos novos
nouasq; nuptas: Vox in omne hunc populum. Atque hæc interdiu noctūq; clamitans om-
nes ciuitatis vicos circuibat. nonnulli autem virorum insignium, aduersum omne indignè fe-
rentes, corripuit hominem, multisq; verberibus afficiunt. Ille autem neq; pro se, nec ad eos
qui se mulstabant, secretò quicquam loquutus, eadem quæ prius vociferans perseuerabat.
Magistratus autem rati, quod erat verum, magis diuinum esse hominis motū, ducunt eum
ad Romanorum præfectum: vbi plagis vsq; ad ossa laceratus, neq; supplex cuiquā fuit, neq;
lacrymauit: sed vt poterat inclinans maxime flebiliter vocem ad singulos ictus responde-
bat: Veh veh Hierosolymis. Albino autem interroganti (is namq; iudex erat) quis esset, vel
vnde ortus, aut cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem cessauit à luctu miseræ ciuita-
tis, donec eum Albinus furere iudicatum dimisit. Ille autem ad belli vsque tempus neque
adibat quenquam ciuium neq; loqui visus est: sed quotidie velut orationem quandam me-
ditatus, Veh veh Hierosolymis querebatur. Sed neq; imprecatus est cuiquam, cū in dies
singulos mularetur, nec victū offerentibus bene dicebat. Sola verò eius responsio ad om-
nes erat, triste prælagium. Maxime autem diebus festis vociferabatur: idq; per annos septē,
& quinque menses continuos facies, neque voce raucior fuit, neq; delassatus est, donec ob-
sidionis tempore ipsa re perspectis augurijs ipse quieuit. Supra murum enim circumiēs i-
terum, Veh veh ciuitati ac phano ac populo, voce maxima clamitabat. Cū autem ad ex-
tremum addidit, Veh etiam mihi, lapis tormēto missus eum statim peremit, animamq; ad-
huc illa omnia lugētem dimisit. Hæc si quis reputet, profectò inueniet Deum quidem ho-
minibus consulere, modisq; omnibus præmonstrare quæ sint eorum generi salutaria: ipsos
autem ob dementiam suam malis voluntarijs interire: quandoquidem & Iudæi post Anto-
niam captam quadratum phanum fecerant: cū in Sacris libris scriptum haberent, capien-
dam ciuitatem ac templum, si fahum quatuor angulis esset effectū. Sed quod maxime eos
ad bellum excitauerat, responsum erat ambiguum, itidem in Sacris libris inuentum, quod
eo tempore quidam esset ex eorū finibus orbis terræ habiturus Imperium. Id enim illi qui-
dem quasi proprium acceperunt, multiq; sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc autē
planè responso, Vespasiani designabatur Imperium, qui apud Iudæam creatus est Impera-
tor. Sed enim homines fatum vitare nō possunt, etiam si præuiderint. At verò hi signorum
quædam pro sua libidine interpretati sunt, alia contempsere: donec patriæ excidio suæque
pernicie, eorum iniquitas confutata est.

De imperio Titi, & sacerdotum interfensione.

CAP. XIII.

OMANI quidem, postquam seditiosi ad ciuitatem confugere, templo itemque
omnibus circum locis ardentibus, signa in fano reposuere contra portam Orien-
talem, hi que ibi sacrificio celebrato, maximis cum clamorib. declarabant Titum
Imperatorem. Vsq; adeo verò præda satiati sunt milites vniuersi, vt in Syria dimi-
dio quā pridem fuerat pretio pondus auri veniret. Ex his autem sacerdotibus, qui in tem-
pli pariete perdurauerant, puer sitiens à Romanis custodibus pacem petebat, sitimq; fateba-
tur. Sed vbi illi tam ætatis quā necessitatis miserti, dedere ei dexteram, & ipse bibit, & quā
secum attulerat lagena repleta, sursum æfugiens abiit ad suos: nec eum quisquā custodum
assequi valuit, sed eius perfidiæ maledicebant. Ille autem nihil se præter placita fecisse dice-
bat. Dexteram enim sibi datam, non vt apud ipsos remaneret, sed vt tantum descenderet,
atq; vt aquam acciperet: quæ cū fecerit, in fide mansisse. Asturiam quidem propter ætatem,
maxime pueri, qui decepti fuerant, mirabantur. Quinta verò die sacerdotes oppressi fame
descendunt, & à custodibus ad Titum perducti, vt salutem sibi concederet orabant. Ille au-
tem veniæ quidem tempus illis præterisse fatus, perisse verò id cuius eos gratia meritò con-
seruasset,

*Pueri Iudaici
astutia.*

A seruasset, decere autem sacerdotes interire cum templo, duci homines ad supplicium iubet. *Titus homines ad supplicium duci iubet.*
 Sed tyranni cum socijs, quoniam bello vndique tenebantur, circumdatis autem nusquam erat fugæ copia, Titum ad colloquia prouocant. Ille autem pro humanitate naturali semper
 oppidum seruare cupiens, & amicis præterea suadentibus (latrones enim iam moderatio-
 res factos esse arbitrabantur) in parte occidua templi interioris consistit. Hic enim super Xy-
 stum erant portæ, ac pons qui ciuitatem superiorem templo iungebat, isque tunc inter ty-
 rannos ac Titum interueniebat. Multi autem militum vtrinque densi astabant: Iudæi qui-
 dem circum Simonem ac Ioannem suspensi spe veniæ: Romani verò ad Cæsarem speculan-
 di studio, qualiter eos reciperet. Edicto autem dato militibus, Titus, ut & iracundiam & fa-
 gittas continerent, adhibitoque interprete, quo argumento superior ostendebatur, prior al-
 loqui coepit: Etiam ne saturati estis patriæ malis, o viri? quibus neque virtutis nostræ, ne-
 que infirmitatis propriæ venit in mentem: sed inconsulto impetu ac furore perditis popu-
 lum & ciuitatem simul ac templum, ipsi quoque iussu perituri: qui primum quidem, post-
 quam vos Pompeius fortiter debellauerat, nouas res affectare non destitistis, deinde etiam
 bellum apertum contra Romanum populum extulistis: vtrumne multitudine freti? atqui
 parua manus vobis Romani exercitus satis restitit, Auxiliatorum fide? Et quæ gens Imperio
 nostro libera, Iudæos præ Romanis optaret? Sed viribus corporum? Atqui scitis nobis serui-
 re Germanos. Firmitate murorum? Et qui maior Oceano murus, atque obstaculum? quo septi
 Britani, adorant arma Romanorum. Animorum obstinatione, vel astutia ducum? Atqui Carthagi-
 nenses captos esse noueratis. Itaque vos contra Romanos ipsorum excitauit humanitas, quod
 vobis & terram dedimus possidendam, & gentiles imposuimus reges, deinde leges seruauimus pa-
 trias, & viuere vos non solum discretos, sed cum alijs etiam vestra voluntate concessimus: quodque
 maximum est, tributum capere Dei nomine, ac donaria colligere permisimus: eaque offerentes
 neque monuimus, neque prohibuimus, ut hostes nobis efficeremini ditiores, nostraque pecunia
 vos contra nos instrueretis. Ergo tantis bonis affecti, satietatem in eos qui hæc vobis præstiterant,
 extulistis, & immitum exemplo serpentium virus blandientibus infudistis. Esto, Neronis negligē-
 tiam contempsistis, & veluti ruptum aliquod membrum, siue contractum alias, male quieti in
 maiore vitio detecti estis, & ad spes improbas, etiam cupiditates immodicas explicastis. Ve-
 nit pater meus ad patriam vestram, non ut poenas a vobis ob ea quæ in Cesium commiserat
 tis, exigeret, sed monitis emendaret. Denique cum deberet, si depopulandæ nationis causa ve-
 nisset, stirpem vestram petere, atque hanc delere ciuitatem, Galilæam, & circa eam loca va-
 stare maluit, ut poenitendi vobis præberet inducias. Sed hæc eius humanitas infirmitas vide-
 batur, nostraque lenitate aluistis audaciam. Et Nerone mortuo, fecistis quod nequissimi so-
 lent, & ex intestinis nostris dissensionibus fiduciam præsumpistis: meque ac patre meo di-
 gressis ad Aegyptum, ad struendum bellum tempus illud vtile putauistis. Neque vos puduit
 perturbare principes declaratos, quos etiam duces humanissimos fueratis experti. Denique
 ubi ad nos confugit Imperium, & omnibus in eo quiescentibus, per legatos autem gratulā-
 tibus exteris nationibus, ecce iterum hostes Iudæi: & legationes quidem a vobis trans Euphra-
 tem usque, nouarum rerum gratia missæ, murorum autem noui ambitus: seditio etiam, tyrā-
 norumque contentio, & bellum intestinum, quæ sola huiusmodi nequissimos decent.
 Iussus ergo ab inuito patre cum mandatis tristibus ad ciuitatem venire, lætabar, cognito po-
 pulum de pace sentire. Ante bellum rogabam vos desistere, pugnantibus aliquandiu parce-
 bam, sponte ad me venientibus dexteram dedi, fidem seruari confugientibus, multos ca-
 ptiuos miseratus, verberibus urgentes bellum coercui, muris vestris machinas inuitus ad-
 moui, semper cædis vestræ cupidos milites continui. Quoties vici, toties vos ad pacem tan-
 quam victus prouocaui. Cum propè ad templum accessissem, consulto iterum legis belli
 oblitus parcere vos proprijs sanctis orabam, templumque seruare, data vobis exiundi copia
 & fide salutis: vel etiam pugnare alio tempore si velletis, in alio loco facultatem præbui. Ista
 omnia spreuistis, & templum manibus vestris incendiistis. Deinde sceleratissimi nunc me
 ad colloquium prouocatis, ut quid tale conseruetis quale perijt? Qua vosmetipsos salute di-
 gnos esse post templi excidium iudicatis? Quin etiam nunc armati statis, & nec in extremis
 supplices assimularis. O miseri, qua fiducia? Nonne populus vester exanimatus? Templum
 verò perijt, mihi quæ subdita est ciuitas: in manibus autem meis habetis animas vestras. Et tamen
 fortitudinis esse gloriam mortem arbitramini. Non contendam cum pertinacia vestra. Pro-
 icetis autem armis, traditisque corporibus, vitam vobis indulgeo, & sicut in priuata domo, do-

Titus interpreti ad Iudæos oratio.

Titus Iudæis vitam indulget

minus mitis vltus grauiora, cætera mihi seruo. Ad hæc illi mihi responderunt, fidem quidē se ab eo minimē posse accipere: nam iurasse nunq̃ id esse facturos: exeundi verò per munitiones, quā murum sepserat, cum coniugibus ac liberis facultatem petebant. Ituros enim se in solitudinē, ipsisq; oppidum relicturos. Ob hoc Titus vehementer iratus, q̃ in sorte capto rū constituti, victorum sibi conditiones ponerēt, declarari quidem his iussit voce præconis, ne vltius ad se profugerent, neue fidem sperarent: nulli enim esse parcendum: cunctis autem viribus dimicarent, & quantum possent, salutē suæ consulerent: iam enim se omnia iure belli gesturum. Militibus autem diripere ciuitatem, atq; inflammare permisit. Illi autem ipso quidem die nihil egerunt, postero autem die Archium, & Acram, & curiam, & qui vocatur Ophla, succendēre: & progrediebatur ignis vsq; ad Helenæ regiam, quæ in media erat Acra: nec minus ciuitatis mortuis plenē vici domusq; ardebant. Eodem die Izatæ regis filij, & fratres, cumq; his multi nobiles ex populo congregati, vt fidem sibi daret, Cæsari supplicarunt. Ille autem, quanquam cæteris omnibus iratus erat, mores tamen non mutauit, sed eos suscepit. Et tunc quidem omnes in custodia habebat: regis autē filios ac propinquos postea vinctos Romam perduxit, fidem obsidum præstaturus.

De prada seditionum, & succensione interioris ciuitatis. C A P. XIII.

Seditiosi regiam depradantur.

SEDITIOSI autem ad domum regiam profecti, vbi (quia tuta erat) multi facultates suas deposuerant, & Romanos hinc pellunt, & omnibus popularibus quicquid conuenerant, propē ad octo millia & quadringentos, occisis, pecuniam etiam diripuēre. Viuos autem duos milites Romanos cepēre, vnum equitem, alterum peditem: & peditem quidem interfectum per omnem traxēre ciuitatem, velut vno corpore omnes Romanos vlscerentur: eques verò quiddā his quod salutē foret, suadere pollicitur deducitur ad Simonem, cumq; ibi quæ diceret non haberet, Ardalæ cuidam ex numero ducum traditur puniendus. Is autē cum reuinctis post terga manibus oculisq; fasciâ obstrictis, in conspectū Romanorū veluti capite cæsurus produxit. Verū ille dum gladium Iudæus educeret, ad Romanos refugit. Hunc Titus quoniam ab hostibus esset elapsus, nō est passus quidem occidi, indignum verò esse Romanorum militē iudicauit, quia viuus fuerat captus: & armis ablatis cum agmine pepulit, quæ res prudenti viro grauior esse morte videbatur.

Romani inferiorem ciuitatem succendunt. Iudaorum arrogantia.

Postero autem die Romani, versis in fugam ex inferiori ciuitate latronibus, omnia Siloam vsq; igni tradidēre. & oppidum quidem gaudebant absumi, rapinis verò carebant: quoniam latrones exinanitis prius omnibus, in superiorē ciuitatē recedebant. Erat nanq; illis malorū quidē nulla pœnitudo: arrogantia autē tanquam in rebus secundis. Deniq; ardere ciuitatem lætis vultibus aspicientes, alacri voto mortem se expectare dicebant, q̃ perempto populo, incenso templo, & flagrante oppido, nihil essent hostibus relicturi. Sed ramen Iosephus in extremis eorum rebus, pro reliquijs ciuitatis obsecrando laborat. Sed multa quidem in eorum crudelitātē atq; impietātē locut⁹, multa verò p salute adhortatus, nihil amplius quam elusus est: quia neq; se tradere propter iusiurandum patiebantur, neq; pugnare cum Romanis ex æquo iam poterant, veluti custodia circumuallati: cædisq; insuper consuetudo dexterarum commouebat. Dispersi autem per ciuitatem per ruinas latitabant, profugere paratis insidiantes. Multi autem capiebantur, omnesq; interficiebantur: nam propter inedia fugere non valebant: mortuos autem canibus proijciebant. Omne autem pereundi genus, fame leuius videbatur: adeo vt ad Romanos quoque sine licentia, etiā desperata misericordia tamen fugerent: atque in seditiosos à cæde non cessantes, sponte inciderent. nullusque in ciuitate locus vacuus erat: sed cuncta mortuos habebant, quos fames aut latrones confecerāt, & cadaueribus eorum plena erant, qui alimentorum penuria vel seditione perierant.

Tyrannorum in cloacis sita spes.

Tyrannorum autem fouebat, factionemque larronum, spes vltima sita in cloacis: quò si fugissent, minimē inueniri posse arbitrabantur: sed peracto excidio, post Romanorum digressum pro dire ac fugere cogitabant. Id autem planē illis erat somnium. Nec enim vel Deum, vel Romanos fuerant latituri. Tunc quidē subterraneis freti, plura quàm Romani concremabant, & qui ex incendijs fugientes in cuniculos descendissent, eos improbē necabant, itemque spoliabant. Quinetiam cibum sicubi reperissent concretum sanguine rapientes, deuorabant. Erat autem inter se illis iam rapinarum causa bellum:

cosque putauerim, nisi excidio præuenti essent, nimia crudelitate mortuorum quoque corpora degustaturos fuisse.

Superior

A

Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Iudeorum ad Titum. CAP. XV.

CÆSAR autem fieri non posse prospiciens, ut sine aggeribus superiorem caperet ciuitatem, in prærupto vndique loco sitam, distribuit operibus militem vicesimo die mensis Augusti. Erat autem transuectio materiæ difficilis: omnibus, ut dictum est, circum ciuitatem vsque ad centesimum stadium in priorum aggerum extru-

B

tionem detonsis. Quatuor quidem legionum opus in occidentali parte ciuitatis contra au- lam regiam erigitur: auxiliarium verò manus, & cætera multitudo xystrum versus, ac pon- tem, & Simonis turrim: quam cum Ioanne bellum gerens pro castello sibi ædificauerat. His autem diebus Idumæorum duces clam congregari, consilium de sui traditione cepere: mis- sisque ad Titum quinque, ut dexteram sibi daret, precabantur. Ille verò tyrannos sperans ef- se cessuros Idumæis abstractis, quoniam belli pars videbantur, serò quidem, verunta- men vitam his pollicitus, legatos remisit. Discessum autem parantibus Simon præsensit, & eos quidem, qui ad Titum perrexerant, quinque viros statim occidit: duces verò, quorū nobilissimus erat Sosæ filius Iacobus, correptos in custodiam conijcit. Nec multitudinem Idumæorum, abductis rectoribus, quid ageret nescientem, sine custodia habebat: sed dilige- tioribus eam custodijs amplectebatur. & tamen custodes profugientibus obstare non pote- rant. Quamuis enim multi necarentur, plures tamen erant qui fugerent. Omnes autem sus- cipiebantur à Romanis, quòd Titus nimia lenitate priora præcepta neglexerat. ipsique mi-

Idumæorū duces de sui traditione consiliū capiunt.

C

lites iam & spe lucri, & satietate, cædibus temperabant. Sola enim relicta plebe, aliud vulgus cum coniugibus ac liberis, paruo quenq; pretio venundabant. Cum multi autem distrahe- rentur, & emptores pauci essent, quanquam voce præconis edixerat, ne quis solus transfu- geret: ut eo modo familias suas educerent, tamen hos quoq; recipiebat: appositis, qui ab his secernerent, si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidem multitudo vænijt. Ex po- pulo verò seruati sunt plus quàm quadraginta millia, quos Imperator quomodo cuiq; gra- tum erat, dimisit. Iisdem autem diebus, etiam sacerdotum vnus, filius Thebuti, nomine le- sus, accepta fide salutis à Cæsare, ut de sacris donarijs quædam traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo, his quæ in templo erant posita, similia: mensasq; & crateras, & pateras, omnia ex auro solido & grauissimo facta. Tradit etiam vela, pontificum indumenta, cum gemmis & vasa multa sacrificio comparata. Quin etiam custos sacræ pecuniæ compre- hesus, Phineas nomine, vestes & cingula sacerdotum ostendit, multamq; purpuram & coc- cum, quæ ad vsum reposita catapertasmatis seruabantur. Cum quibus aliquantum cinnami- erat, casia, pigmentorumq; aliorum multitudo, quibus commixtis Deo in dies singulos a- dolebant. Tradita sunt autem ab eo & ex alijs opibus multa, & sacra ornamenta non pauca: quorum gratia, licet vi capto, ut transfugæ tamen data est venia.

Iudei fugientes à Tito suscipi- untur: &

venduntur.

Phineas com- prehenditur.

De occupata reliqua parte ciuitatis. CAP. XVI.

EM verò perfectis aggeribus, Septembris mensis die septimo, qui erat à cœpto opere octauus & decimus dies, Romani quidem machinas admovebant. Sedi- tiosorum autem alij, qui ciuitatem desperauerant, muris relictis in Acram rece- debant, alij se in cloacas demittebant: multi dispositi prohibebant eos qui arie- tes applicarent. Hos autem superabant multitudo ac virtute Romani: quodque maxi- mum est, læti mœstos atque iam debiles. Cum autem pars esset aliqua muri subruta, non- nullæque turres arietibus pulsata cessissent, statim quidem propugnatores earum diffugi- unt: timor autem etiam tyrannos necessitate maior inuadit. Nam & prius quàm transgrede- rentur hostes, torpore tenebantur, & ad fugiendum suspensi erant. Videres autem paulo an- tè superbos, & factis impijs arrogantes, ita tunc humiles esse ac tremere, ut miseranda esset, quanquam in nequissimis, tanta mutatio. Conati sunt quidem ambitu & muro, quo mœ- nia cingebantur, inuasio atque perrupto, custodes pellere, atque egredi: cum verò, quos an- tea fideles habuerant, nusquam viderent, fugiebant quò quemque necessitas impulisset.

Romani vrbi machinis ad- mouent.

Seditiosi muris relictis recedunt.

Tyrannorum timor.

F

Adeuntes autem alij cum totum ab occidente murum subuersum esse nunciarent, alij sub- iisse Romanos, ac etiam propinquare se querentes, alij etiam videre hostes in turribus affir- marent, metu fallente conspectum, in ora prostrati, pro sua dementia querebantur: ac velu- ti succisi neruos, quæ fugerent hæsitabant. Vnde & maximè quis, & virtutem Dei perspex- it contra iniustos, & fortunam Romanorum. Tyranni siquidem semetipsos tuitione pri- uauere, ac sponte de turribus descendere: vnde vi nunquam, sola verò fame capi poterant.

Tyranni semeti- ipsos tuitione pri- uant.

Ioseph.

Bb 2 Romani

Romani verò qui tantum in muris inferioribus laborauerant, eos quos instrumentis non potuissent, nunc fortuna cepere. Omnibus enim machinis, tres turres validiores erant, de quibus supra memorauimus. Relictis itaque his, vel (quod est verius) Dei nutu ab his depulsi, confestim quidem ad vallem Siloam confugere. Rursum autem ubi à metu paululum respirauerunt, munitionem qua murus erat accinctus, ex ea parte petiere. Vbi autem infirmiori audacia, quam necessitate (iam enim vires eorum labor, metus & calamitas fregerat) à custodibus retruduntur, & per diuersa disiecti, in cloacis delitescunt. Romani verò muris potius, signa in turribus posuere: & plausu atq; lætitia victoriam & cantu celebrabant, quod principio finem belli multo senserant leuiorem. Denique sine sanguine murum nacti, nouissimum non esse credebant: cumq; nullum reluctantem viderent, pro incerto mirabantur. In angustias autem viarum strictis gladijs fusi, & quos cepissent interficiebant nullo discrimine: domosq; totas, cum omnibus qui eò confugerant, igni tradebant. Multas verò vastantes quas prædæ causa penetrassent, integras mortuorum familias, & plenas mortuis tecta, quos fames confecerat, offendebant. Ipsum deinde horrentes aspectum, vacuis manibus egrediebantur. Nec tamen eo modo peremptos miserantes idem etiam circa viuos pariebantur: sed vnumquemque obuium transfigendo, & angusta viarum cadaueribus obstruendo, totam ciuitatem sanguine diluere, vt pleraq; incensorum cædes exstinguerent. Et occidetes quidem vespere cessabant, nocte verò crescebat incendium. Ardentibus autem Hierosolymis, illuxit dies Septembris mensis octauus ciuitati, tot clades cum obsideretur expertæ, quot bonis si vñ esset, ex quo fuerat condita, inuidenda fuisset. nulla tamen alia re tantis infelicitatibus digna, nisi q̃ talem progeniẽ qua subuersa est, edidit. Intrò aut Titus ingressus, & alia, & ciuitatis munitiones ac turrium cautes miratus est, quas tyranni per dementiaẽ deseruerant. Conspecta quidem earum solida altitudine, itemq; magnitudine, subtiliq; lapidum compagine singulorum, quantumq; paterent vel quantum erigeretur, Deo, inquit, planè adiuuante pugnauimus, & Deus erat, qui detraxit ab istis munimentis Iudæos. Nam quæ hominum manus, aut quæ machinæ ad istas valerent? Tunc quidem multa eiusmodi cum amicis locutus est, quos verò à tyrannis victos in castellis reperit, relaxauit. Cum autem alia ciuitatis deleret, murosq; subuerteret, eas turres fortunæ suæ monumentum reliquit: qua commilitante his potitus fuisset, quæ capi non potuissent. Quia ergo milites interficiendo defatigabantur, magnaq; adhuc extabat superstitum multitudo, solos quidẽ armatos Cæsar, & qui manum opponerent, iubet interfici, reliquã verò multitudinẽ saluã esse. Illi aut cū his, quos occidi mandatum fuerat, etiam senes ac debiles trucidabant: vegetos autem atq; vtiliores coactos in templum in destinatũ mulieribus ambitum concluserunt. Custodem autem his Cæsar apposuit vnum ex libertis, & amicum suum Frontonem, qui fortunam, quam quisq; meritis esset, decerneret. Ille autem latrones quidem omnes, atq; seditiosos, cū alius ab alio indicaretur, occidit: iuuenes autem lectos, qui procero atq; formoso essent corpore, triumpho seruabat: ex residua multitudine septẽ & decẽ maiores annis, victos mittit ad Aegyptum, operibus deputandos. Plurimos autem per prouincias Titus distribuit, in spectaculis ferro & bestiis consumendos. Qui verò infra decimum & septimum annum ætatis agerent, venditi sunt. Eisdem autem diebus, quibus secernebatur à Frontone, mortui sunt fame duodecim millia, quibus partim odio custodum non præbebatur cibus, partim ipsi victus fastidio tenebantur. Erat autem præ multitudine hominum frumenti penuria.

De numero captiuorum & peremptorum. CAP. XVII.

Captiuorum & peremptorum numerus ingens.

T captiuorum quidem omnium qui toto bello comprehensi sunt, nonaginta & septem millium comprehensus est numerus: mortuorum verò per omne tẽpus obsidionis vndecies centum millia. Horum pleriq; gentiles fuere, sed non indigenæ: ab omnibus enim regionib. ad azymorum diem festum congregati, bello subito circumfusi sunt: ubi primò quidem illis pestifera lues ex loci angustia nasceretur, deinde citius fames. Quòd autem caperet tãtam hominum multitudinem ciuitas, certũ erat ex his, qui sub Cestio fuerant enumerati. Is enim tunc vires ciuitatis ac florem Neroni significare cupiens, cõtemnenti nationẽ, à pontificibus petijt, vt si quo modo possent multitudinẽ numerarent. Illi aut, cū dies festus adesset, qui Pascha vocatur, quando à nona quidem hora vsq; ad vndecimam hostias cædunt, per singulas verò contubernia nõ pauciorum quam decem virorum fiunt, solũ enim epulari non licet, multi etiam viceni conueniunt: hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex millia & quingentas numerauere. Fiunt autem, vt denos

Pascha.

ut denos epulatores per singulas imputemus, vicies cetera ac septingenta millia, sancti omnes ac puri: nec enim leprosis siue vitiliginosis, aut femine fluentibus, quos gomoroicos vocant, neque mulieribus menstruo cruore pollutis, neque alijs inquinatis participare sacrificia permittebatur: sed nec alienigenis quidem, nisi qui religionis causa venissent. Magna vero hæc multitudo ab extraneis congregabatur. Tunc tamen velut in carcerem tota gens facto conclusa est, & facta hominibus ciuitas bello obsidebatur. Itaque superat omnem humanam, & diuinitus emissam pestem numerus peremptorum, quos partim palam occidere, partim cepere Romani. Rimantes enim cloacas, & sepulchra eruentes, quos offendissent iugulabant. Inuenti autem sunt ibi quoque plus quam duo millia, quorum alij manu sua, plures autem mutuis se vulneribus interfecerant, cum alios fames corrupisset. Foetus autem corporum odor introeuntibus occurrebat, adeo ut statim multi recederent: alij plura habendi cupidine, congesta cadauera calcantes, se immergerent, multæ namque opes in cuniculis inueniebantur, nefasque omnem viam lucrificabat. Subducebantur autem multi, quos tyranni vinxerant: nec enim in extremis à crudelitate cessauerant. Vltus est autem Deus vtrunque merito. Et Ioannes quidem oppressus fame cum fratribus in cloacis, quam sæpe despectit, à Romanis dexteram sibi dari precatus est. Simon vero multa vi cum necessitate luctatus, sicut infra designabimus, semet tradidit. Sernatus est autem alter triumpho, Ioannes autem vinculis sempiternis. Romani vero extremas urbis partes incendunt, murosque subuertunt.

Romani thesaurus inueniunt.

Ioannes & Simon capiuntur. Romani urbem vastant.

Hierosolyma urbis historia breuis. CAP. XVIII.

C T A quidem Hierosolyma capta est, secundo anno principatus Vespasiani, Septembris mensis octauo die. Quinquies autem prius capta, tunc iterum vastata est. Aegyptiorum quidem rex Alochæus, & post eum Antiochus, deinde Pompeius, & post hos cum Herode Sossius captam urbem seruauere. Antea vero rex Baby-

Hierosolyma ante quinquies capta nunc subuersa.

loniorum ea potitus excidit: post annos ex quo ædificata est, mille trecentos sexaginta, & menses octo, & dies sex. Primus autem conditor eius fuerat Chananæorum dynasta, qui patria lingua iustus appellatus est rex. Erat quippe talis. Ideoque sacerdotium Deo primus exhibuit, & fano primum ædificato, Hierosolymam ciuitatem vocauit, cum antè Solyma vocaretur. Chananæorum quidem populo rex Iudæorum Dauid pulso, colendam suo populo tradidit: & quadringentesimo sexagesimo quarto anno post, ac mensibus tribus, à Babylonij euerfa est. A rege autem Dauide, qui primus Iudæus in ea regnauit, vsque ad id quod Titus fecit excidium, anni mille centum septuaginta nouem. Ex quo primum autem condita est, vsque ad excidium, anni duo millia centum septuaginta septem. Sed enim neque antiquitas, neque ingentes diuitiæ, neque per totum orbem terræ diffusa fama, nec magna religionis gloria quicquam iuuat quo minus periret. Talis quidem finis Hierosolymorum obliuionis fuit. Postquam vero quos occideret, quid ueraperet, non habebat exercitus, quod iratis animis omnia decrant (nec enim parcendo si esset quod agerent, abstinuissent) iubet eos Cæsar totam funditus iam ertere ciuitatem ac templum: relictis quidem turribus, quæ præter alias eminebant, Phasaelo, & Hippico, & Mariamme: muri que tanto, quantum ciuitatem ab occidente cingebat. Id quidem, ut esset castrum illic custodiæ causa relinquendis: turres autem, ut posteris indicarent qualem ciuitatem; quam uerè munitissimam Romanorum virtus obtinuisset. Alium vero totum ambitum ciuitatis ita complanauere diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitatum aliquando esse vix crederent. Hic quidem finis eorum dementia, qui nouas res mouere tentauerunt, Hierosolymis fuit, clarissimæ ciuitati, & apud omnes homines prædicatissimæ.

Melchisedech rex iustus primus Hierosolymæ conditor.

Titus funditus eruit ciuitatem mandat.

De præmio militum. CAP. XIX.

A E S A R autem præsidio quidem illic statuit relinquere decimam legionem, nonnullasque alas equitum, ac peditum cohortes. Omnibus autem belli partibus administratis, & laudare vniuersum cupiebat exercitum, pro rebus fortiter gestis, & debita viris fortibus præmia persolvere. Composito autem in medio an-

F te castra magno tribunali, stans in eo cum procerum eminentissimis; unde ab omni milite posset audiri, magnam illis ait habere se gratiam, quod beneuolentia erga se utendo perfeuerassent. Laudabat autem, quod per omnia bella morigeri fuissent, quodque præliando fortitudinem in multis magnisque periculis monstrassent, patriæ per se amplificantes imperiū: omnibusque planum facientes hominibus, quia neque hostium multitudo, neque munitiones regionum, neque magnitudines ciuitatum, vel audacia inconsulta, & immanitates efferæ ad-

Titus militum suorum industriam, fortitudinem præstare laudat.

Joseph.

Bb 3 uersam.

uerfantium, possint vnquam Romanorum vires, vel manus effugere, quamuis in multis rebus aliqui fortunam opitulantem habuerint. Pulchrum quidem esse, ait, illos etiam bello finem imponere, quod multo tempore gestum sit. Nec enim optasse his quicquam melius, cum id ingrederentur. Hoc autem pulchrius atque praeclarius, quod duces Romani & administratores imperij, ab his declaratos ac praemissos in imperium cuncti libenter suscipiunt. & his quae ipsi decreuere, standum putant, agentes his gratias, qui legissent. Mirari autem se eos ac diligere omnes, quia nemo viribus alacritatem habuit tardiores. Et illis tamen, qui pro maiore vi clarius decertassent, vitamque suam condecorassent fortibus factis, & re bene gesta militiam suam nobiliorem fecissent, dixit se & honores & praemia redditurum: nec ullum eorum qui plus alio laborare voluisset, iusta vicissitudine cariturum: magnamque sibi huius rei fore diligentiam, quod magis vellet honorare virtutes eorum, qui militiae socij fuissent, quam punire peccata. Confestim ergo iussit eos quorum partes sunt, indicare, quosnam scirent fortiter aliquid in bello fecisse: & nominatim singulos appellans, praesentes collaudabat, quasi qui domesticis recte gestis nimium letaretur: & coronas eis aureas imponebat, & torques longasque hastas, & signa ex argento facta donabat, & vniuscuiusque ordinem mutabat in melius. Quin & ex manubijs aurum & argentum, itemque vestes, aliamque praedam largiter distribuebat. Omnibus autem ita donatis, ut quisque se meritum praebuerat, votisque cum vniuerso exercitu factis, magno fauore descendit, vertitque se ad sacra pro victoria celebranda, magnaue astante bouum multitudine circum aras, immolatos omnes exercitui dedit ad epulas, ipse vero cum honoratis per triduum letatus, milites quidem alios quod quencque conueniret, dimittit. Hierosolymorum autem custodiam decimae legioni credit: neque ad Euphratem, ubi prius fuerat, eam remisit. Duodecimam vero legionem, memor quod Cestio duce Iudaeis cesserat, totam Syria pepulit: erat. n. olim apud Raphanas: ad Meliten autem, quae sic vocatur, misit. Haec ad Euphratem in confinio Armeniae & Cappadociae sita est, duas vero sibi obsequi satis esse duxit, donec ad Aegyptum perueniret, quintam & quintamdecimam legiones. Deinde cum ad maritimam Caesaream cum exercitu descendisset, in eam manubiarum multitudinem reposuit, captiuosque ibi asseruari praecipit, quod ad Italiam nauigare tempus hyemis prohibebat.

De navigatione Vespasiani, de quo comprehenso Simone, & spectaculo die natalis exhibito. C A P. XX.

ER idem vero tempus, quo Titus Caesar obsidionis causa apud Hierosolymam commorabatur, ascensa naui oneraria Vespasianus Rhodum transmittit. Hinc autem vectus triremibus postquam omnes quas praeternaui gavit ciuitates inuisit, ab his cum votis exceptus, in Graeciam ex Ionia transit. Egressus deinde Corcyra in Iapygiam delatus est, unde iam terra iter agebat. Titus autem ex maritima Caesarea reuersus, in Caesaream quae Philippi vocatur, aduenit, diuque ubi commorabatur, celebrans omnia genera spectaculorum, multique in ea captiui consumpti sunt, alij bestiis obiecti, alij autem cateruatim more hostium inter se depugnare coacti. Hic Simonem etiam Giorz filium comperit hoc modo comprehensum. Iste Simon cum Hierosolyma obsideretur, in superiore ciuitate constitutus, postquam muros ingressus exercitus totam vastare ciuitatem coeperat, tunc fidelissimis amicorum ascitis, & lapidarijs cum ferramentis eorum necessitati congruis, & alimentis quae multis diebus sufficere possent, una cum illis omnibus in quandam occultiore cloacam sese demittit, & quoad fossa patebat, illi progrediebantur: ubi vero soliditas obstitisset, eam suffodiebant, sperantes posse ulterius progressos tunc emergere, atque ita seruari. Sed hanc expectationem veram non esse, rei periculum refellebat. Vix enim paululum fossiores processerant, iamque alimenta, quamuis parce his vterentur, eos deficiebant. tunc igitur velut stupore posset Romanos fallere, albis tunicis, innexaque fibula, ac chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex terra editus ubi templum antea fuerat apparuit. Ac primo quidem obstupescere, qui eum viderunt, locisque suis manebant. deinde propius cum accessissent, quis esset, percontati sunt. Et id quidem Simon non dicebat. Iubebat autem ad se ducere vocari, statimque accersitus ab his, qui ad eum cucurrerant, venit Terentius Rufus: namque is rector militiae relictus erat. Omni autem ab eo veritate coperta, ipsum quidem vincum custodiebat. Caesari vero quemadmodum esset comprehensus, indicauit. Simonem quidem in ultio ne crudelitatis, qua in ciues suos amare ac tyrannice fuerat usus, in potestate hostium quibus maxime inuisus erat, ita Deus posuit, non vi subditum eorum manibus, sed sua sponte ad supplicium adductum: propterea quod plurimos ipse crudeliter interemerat falsis criminationibus infamatos,

militibus fortibus premia donat:

sacra pro victoria celebrat:

duodecimam legionem ex Syria profligat:

Vespasianum prosequitur:

Titum spectacula Caesarea celebrat:

Simon tunc emerit in cloacam se demittit:

mutata veste in publicum prodit:

vinatur:

A latos, defectionis scilicet ad Romanos. Nec enim potest iram Dei effugere nequitia, nec in-
ualida res est iustitia, sed quandoq; sui temeratores vlciscitur, & grauiorem poenam ingerit
criminosis, cum iam se liberatos esse crediderint eo quod non statim luere commissa. Id etiā
Simon didicit, postquam in iras Romanorum incidit. Illius autē ascensus ē terra, magnam
etiam aliorum seditiosorum multitudinem iisdem diebus fecit in cloacis deprehendi. Cæ-
sari autem maritimā Cæsaream reuerso, victus Simon oblatus est, & illum quidem trium-
pho, quem Romæ acturus erat, seruari iussit. Ibi autem moratus, fratris sui natalem diem
clarissimè celebrabat, multam partem damnatorū eius honori attribuens. Numerus enim
eorum qui cum bestiis depugnarunt, quiq; ignibus cremati sunt, & inter se digladiatores
B periēre duo millia quingentos excessit. Omnia tamen Romanis videbantur hæc, licet mil-
le modis illi consumerenter, minus esse supplicij. Postea Cæsar Berytum venit (hæc autem
est ciuitas Phœnices prouinciæ, colonia Romanorum) & in hac quoq; diutius demoratus
est, maiore vsus claritudine circa natalem patris diem, tam magnificentia spectaculorum,
quàm sumptibus alijs excogitatis, cum etiam captiuorum multitudo eodem quo antea
modo periret.

*vinctus Casari
offertur.*

*Titus Vespasia-
ni natalem ce-
lebrat.*

De calamitate Iudeorum apud Antiochenſes. CAP. XXI.

VENIT autem per idem tempus, Iudeos qui apud Antiochiam reliqui erant,
acerba & exitiosa pericula perpeti, concitata in eos Antiochenſium ciuitate, tam
propter criminationes illatas, eis in præſentia, quàm propter ea quæ fuerant non
multo antè commiſſa. De quibus neceſſarium mihi videtur pauca prædicere, vt

C etiam quæ poſtea geſta ſunt, conſequenti narratione referamus. Iudeorū namq; gens mul-
tū quidē toti⁹ orbis indigenis aſſeminata eſt. Plurimū autē Syris vicinitate permixta. ꝑcipuē
apud Antiochiā verſabatur, ꝑpter magnitudinē ciuitatis: maximē verò his liberā domicilij
facultatē reges, q poſt Antiochū fuerant, ꝑbuerunt. Namq; Antiochus quidē, q Epiphanes
dict⁹ eſt, vaſtatis Hieroſolymis templū ſpoliauit. Qui verò poſt eum regnū aſſecuti ſunt, q-
quid æneū in donarijs fuit, hoc Iudæis apud Antiochiā degentib; reddidēre, in eorū ſynago-
ga dedicatū: conſeſſeruntq; vt pari cum Græcis iure ciuitatis vterentur. A ſecuris quoq; po-
ſtea regibus eodē modo tractati, & multitudine ꝑſecēre: & extruſione itemque magnifi-
centia munerū templū clari⁹ reddidēre: ſemperq; religione ſibi ſociātes magnā paganorū

*Antiochus Epi-
phanes Hiero-
ſolymorum tem-
plum ſpoliat.*

D multitudinem, etiam illos quodammodo ſui partem fecēre. Quo tempore autem bellum
fuerat conclamatum, & recens in Syriā Veſpaſianus delatus eſt nauigio, Iudeorum verò
odium apud omnes pullulabat: tūc vnus eorum Antiochus quidam plurimū patris cau-
ſa honorabilis (erat enim princeps apud Antiochiam Iudeorū) cū Antiochenſiū popul⁹
concionatur in theatro, ꝑgreſſus in medium, patrem ſuum & cæteros deferebat, inſimu-
lans eos, quòd vna nocte totam ciuitatem incendere ſtauiſſent: & velut huius conſilij ꝑ-
ticipes quosdam hoſpites Iudeos tradidit. His autem auditis, populus iram cohibere non
poterat: ſed in eos quidem qui tradit. fuerant, ignem iuſſit afferri: ſtatimq; omnes in thea-
tro concremati ſunt. In multitudine verò Iudeorum ꝑperabat irruere: ſi eos celeriter
vlti eſſent, patriam ſuam ſeruatum iri exiſtimantes. Antiochus autem iracundiam magis

*Antiochus ciui-
um ſuorum ꝑo-
ditor.*

E accendere, mutatæ voluntatis argumentum, quodq; Iudeorum mores odiſſet, exhibere
ſe credens, ſi paganorum ritu ſacrificaret: idemq; iuſſit & cæteros compelli facere: tenuen-
do enim manifeſtos inſidiatores fore. Huius autem rei periculo ab Antiochenſibus factō,
pauci quidem conſenſerunt: alij verò qui noluerunt, ꝑempti ſunt. Antiochus autem ac-
ceptis à Romanorum duce militibus, ſani⁹ inſtabat ſuis ciuib; nequaquam eos die ſepti-
mo ab opere ceſſare ꝑmittens, ſed omnia cogens facere, quæ diebus alijs agerent. Tamq;
validam neceſſitatem impoſuit, vt nō modo apud Antiochiam ſeptimi diei feriæ ſolueren-
tur, ſed ab hoc exordio in cæteris quoq; ciuitatibus ad breue ſimiliter tempus fieret. Iudæis
autem apud Antiochiam tunc ei⁹ſmodi mala ꝑpeſſis, altera denuò calamitas accidit: de
qua narrare conati, hæc quoq; ꝑſecuti ſuimus. Namque quòd quadratum forum

ſit ꝑſidium.

*Iudeorum ſolem-
nitates deſpicit.*

F exuri contigit, & archiua monumentorumq; receꝑracula publicorū, itemq; baſilicas,
vixq; ignis inhibitus eſt ſuper omnem ciuitatem magna nimis vi ruens, huius facti An-
tiochus Iudæos accuſat: & Antiochenſes, quos ſcilicet ſi his inſeſti antea non fuiſſent, re-
centi tamen ex incendiij tumultu facile calumnia ꝑꝑuliſſet, multo magis ex antea ſ-
fidem habere dictis ſuis ꝑſuaſit, vt ꝑenē ſe vidiffe ignem à Iudæis iniſci arbitrarentur: &
tanquam furore correꝑti, magno cum ardore cuncti aduerſus eos qui accuſabantur, im-

petus facerent. Vix autem motus eorum potuit reprimere Collega adhuc iuuenis legatus, A postulans sibi permitti referre ad Cæsarem gesta. Rectorem namq; Syriae Cæsennium Patum iam quidem Vespasianus ad eam miserat, nondum autem ille peruenerat. Habita vero diligenti quaestione Collega reperit veritatem, & eorum quidem Iudæorum quos Antiochus accusauerat, nemo conscius fuit: Omne autem facinus admiscere homines quidem nocentissimi necessitate debitorum: rati, quod si forum & scripta publica concremassent, exactione liberarentur. Iudæi quidem pro suspensis criminationibus futura expectantes, magno timore fluctuabant.

Sicarij nocentissimi.

Vespasianus à Romanis honorificentissime susceptus.

Quomodo Vespasianus rediens à Romanis exceptus est.

CAP. XXII.

IT V S autem Cæsar à patre sibi allato nuncio, quod vniuersis quidem Italiae ciuitatib. desiderabilis peruenisset: maximè verò, quod vrbs cū Roma summa cum alacritate & claritudine suscepisset, in maximam læticiam voluptatemq; translatus est, curis de eo ita vt sibi erat suauissimum liberatus. Vespasianum enim etiā longè absentem omnes homines Italiae voluntatibus vt præsentem colebant: expectationē suam, quod nimis eum venire cupiebant, pro eius aduentu ducētes, & omni habentes necessitate liberam erga illum beneuolentiam. Nam & senatus memor calamitatum, quæ mutatione principum contigissent, optabat imperatorem suscipere senectutis honore bellicorumq; gestorum maturitate decoratum, cuius præsentiam sciebat soli saluti subiectorum commodaturam: & populus malis intestinis sollicitus, magis eum venire cupiebat: tūc se calamitatibus quidem pro certo absolendum esse confidens, antiquam verò libertatē cum opulentia recepturum. Præcipuè milites ad eum respiciebant. hi enim maximè bellicorum perillum patratorum nouerant magnitudinem. Imperitiam verò aliorum ducum experti atq; ignauiam, magna quidem se optabant turpitudine liberari: cum verò qui se & seruare & honestate solus posset, recipere precabantur. Cū verò hac beneuolentia diligeretur ab omnibus, honore quidem præcipuis viris vltius expectare intolerabile videbatur, sed eum longissimè ab vrbe Roma conuenire antè properabant. Nec tamē quisquam moras eius conueniendi ferebat, sed ita simul omnes effundebantur, & vniuersis facilius & promptius ire quàm manere videbatur, vt etiam ciuitas ipsa tunc primū inter se iucundam sentiret hominum charitatem. Erant autem pauciores abeuntibus remanentes. Vbi verò eum appropinquare indicaretur, quamque mansuetè singulos suscepisset, qui præcesserant, nunciatum est, omnis iam reliqua multitudo per vias cum coniugibus & liberis præstolabantur: & quòtransiens aduenisset, videndi eius voluntatem, vultusque lenitatem omnium generum vocibus prosequabantur, benemeritum & salutis datorem, solumque dignum Romanorum principem appellantes. Tota verò ciuitas veluti templum erat, fertis atque odoribus plena. Cū verò vix per circumstantem multitudinem in palatium venire potuisset, ipse quidem penatibus dijs aduentus sui gratulatoria sacra celebrauit. Vertunt autem se ad epulas turbæ, perque tribus & cognationes & vicinias conuiuia exercentes, Deo libabant, & ab eo precabantur ipsum Vespasianum quàm plurimum temporis in Romano imperio perseuerare, & filiam eius, & qui ex his nascerentur seruari inexpugnabilem principatum. Vrbs quidem Romana Vespasiano ita suscepto, statim maxima felicitate crescebat.

Vespasiano Romanis obuij.

Vespasianus mansuetè suscipitur.

Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.

CAP. XXIII.

Germani & Galli à Romanis quibus de causis deficiunt.

NT E hæc verò tempora, quibus Vespasianus quidem apud Alexandriam erat, Titus verò Hierosolymam obsidebat, magna pars Germanorum ad defectionem mota est: quibus etiam Gallorum proximi conspirantes, magnam spem contulerāt, quod etiam Romanorum dominio liberarentur. Germanos autem deficere velle, bellumque inferre, sustulit primò natura bonis consilijs vacua, parua spe apperens periculorum: deinde odium principum, quoniam solis sciunt gētem suam ui coactam seruire Romanis: nec non equidem maximam tempus eis fiduciam dedit. Nam cū viderent Romanum imperium crebris imperatorum mutationibus intestina seditione turbari, omnemque his subditam orbis terræ partem pendere ac nutare cognoscerent, hoc sibi optimum tempus ex illorum rebus aduersis atque discordijs oblatū esse putauerunt. Id autem consilium dabant, & hac eos spe decipiebant, Classicus quidam & Ciuilis, ex eorum potentissimis: qui olim quidem res nouas cupiebant: occasione autem inducti, suam sententiam prodidēre. Iamq; alacriter affectæ multitudinis periculū facturi erant: verū maxima parte Germa-

Classicus & Ciuilis (a Rufino Ballis dicti) Germanorum duces.

te Germa-

A te Germanorum defectionē pollicita, & cæteris fortasse non dissentiētib; veluti quadam diuina prouidentia, Vespasianus ad Petiliū Cerealem, qui pridem Germaniam rexerat, literas mittit, quibus eum Consulem declarauit, iussitq; ad Britannias administrandas proficisci. Igitur ille quò iussus erat abiēs audita rebellione Germanorum, eos iam congregatos aggressus magna clade affecit, depositaq; amētia ad sobrietatem cōegit. Sed etiam si ille ad ea loca non peruenisset, tamen haud multo pōst erāt supplicia luituri. Nam vt primū de defectionis eorum nuncius allatus est Romam. Domitianus Cæsar hoc audito, non sicut alter in illa ætate fecisset (nam admodum adolescens erat) tantā rei magnitudinem suscipere nō detrectauit: sed à patre habens ingenitā fortitudinē & supra ætatē exercitatus, ilicō tendebat in Barbaros. Illi autē expeditionis fama perculsi, ei se permiserunt: lucrum hoc ex ea re maximū nacti, vt sine clade pristino iugō subijcerentur. Omnibus ergo circa Galliā vt oportuit ordinatis, ne faciliē rursus vnquā turbaretur, Domitianus clarus atq; insignis, ætatē superantibus factis, & patriū decus afferentibus, Romā regreditur. Cū supradicta verò Germanorū defectione, iisdem diebus etiā Scytharum conuenit audacia. Nam qui appellatur Sarmatæ, maxima multitudine clām transgressi flumen Istrum, violenti atq; scēuissimi, propter inopinatum impetū multos Romanorū quos in præsijs offendere, interficiūt: & cōsularem legatū Fonteī Agrippam, qui fortiter his obui⁹ pugnauerat occidūt: proximasq; regiones totas ferendo atq; agendo, omniaq; incendendo peruagabantur. Vespasianus autē hoc facto & vastitate Mœsiæ cognita, Rubriū Gallum mittit pœnas de eis sumpturum. à quo multi quidē in prælijs trucidari sunt: qui verò salui esse potuēre, cum timore domum refugēre. Hoc autem bello magister militū finito, etiam futuri temporis cautioni cōsultuit. Pluribus enim & maioribus præsijs loca circūdedit, vt omnino Barbaris esset impossibilis transitus. In Mœsia quidem ea celeritate debellarum est.

*Germani ad sobrietatem cōpel-
luntur.*

*Domitianus Ti-
ti frater in Bar-
baros tendit.*

*Romanorum
clades.*

*Pōtius (qui Ruf-
fino Pompeius
dicitur) Agryp-
pa à Sarmatis
occiditur.*

*De amne sabbatico, & triumpho Vespasiani ac Titī
celeberrimo. C. A. P. XXIII.*

*A. M. 40 42
A. nat. Chr.*

PRINCEPS verò Titus aliquādiu quidem Beryti commorabatur, ita vt diximus: inde autem reuersus, & per omnes quas obiret Syriæ ciuitates magnificentissi-
ma celebrans spectacula, Iudæorum captiuis ad ostentationē cladis eorum abu-
tebatur. Cōspicit autem in itinere fluuium cognitione dignissimum. Is fluit me-

*Titus magnifi-
centissima spe-
ctacula celebrat
Annis Sabba-
tici miraculum.*

Dius inter Arcas & Raphanæas, Agrippæ regni ciuitates. Habet autem quoddam peculiare miraculum. Nam cū sit quando fluit plurimus, neq; meatu segnis, tamen interpositis sex diebus à frontibus deficiens, siccum exhibet locum videre. Deinde quasi nulla mutatione facta, septimo die similis exoritur: atq; hunc ordinem semper cum obseruare pro certo cōpertum est. Vnde etiam Sabbaticus appellatus est, à sacro Iudæorum septimo die sic denominatus. Ciuitatis autem Antiochenis populū, postquam Titum aduentare cognouit, manere quidem intra mœnia præ gaudio non sustinebat. Omnes aut obuiam ei pergere properabant, & vsq; ad tricesimum vel eo amplius stadium progressi, non modò viri, sed etiam foeminæ cum pueris expectabant. Et cū appropinquantem vidissent, ex viroq; viæ latere stantes dexteras cum salutatione tendebant: multisq; fauoribus exultantes, cum ipso reuertebantur. Crebrò aut inter omnes alias laudes precabantur, vt Iudæos expelleret ciui-

*Titus Antiochiā
contendit.*

expectatur:

Etate. Titus quidem nihil precibus istis indulgit, sed otiosè quæ dicebantur audiebat. Incerti aut quid sentiret, quidue facturus esset, Iudæi magno & atroci metu tenebantur. Nec enim commoratus est Antiochiæ Titus, sed continuo ad Zeugma Euphratem versus iter contendit. Quo missi etiam ab rege Parthorum Vologeso venēre, aureā ei ferentes coronam, q̃ Iudæos vicisset. Ea; suscepta etiam conuiuium exhibuit regijs, atq; ita Antiochiā remeauit. Senatu verò & populo Antiocheni multum petentibus, vt in theatrum veniret, vbi omnis cum multitudo præstolabatur, humanissimè paruit. Rursus autem fortiter iisdem instantibus, & crebrò postulantib; expelli ciuitate Iudæos, ingeniosè respondit, patriam eorum dicens quò expellendi fuerāt interiisse, nullumq; iam esse locum qui eos reciperet. Vnde ad aliam petitionem sese conuertunt Antiochenes, quò priorem impetrare non potuerūt. Aeneas enim tabulas eum precabantur eximere, quibus incisa essent priuilegia Iudæorum.

*Antiochenisum
precibus non ac-
quiescit:*

*A. Vologeso au-
ream coronam
accipit:*

*Iudæos ciuitate
expellit:*

Sed ne id quidē Titus annuit. verū in eodē statu relictis omnib; quæ habebant apud Antiochiā Iudæi, ad Aegyptū inde discessit. Iter autem agendo cū ad Hierosolymā venisset, tristēmq; solitudinem quam videbat, antiquæ ciuitatis claritudini cōpararet, disiectorum operum magnitudinē & veterem pulchritudinē recordatus, miserabatur excidiū ciuitatis,

*secundò Antio-
chenisum peti-
tionibus nihil
indulget.*

non

excidium Hiero-
solymae misera-
tur: &

Simonem & Io-
annem ad Ita-
liam portari
præcipit.

Vespasiani &
Titi ornamenta:

vota solennia:

prandium: &

triumphus cele-
berrimus.

Triumphum ma-
gnificentia.

Pegmatum fa-
bricatio.

non sicut alius fecisset exultans, quòd talem ac tãtam funditus excidisset, verùm multa im-
precans seditionis auctoribus, & qui hanc poenam ei inferre coegere: ita certus erat, quòd
nunquam virtutem suam voluisset punitorum calamitate clarescere. Ex magnis enim diui-
tijs, non minima pars in ruinis adhuc inueniebatur. Quædam enim cruebant Romani, plu-
ra verò captiuis indicantibus auferebant, aurum atq; argentum: aliãq; instrumenta precio-
sissima, quæ domini propter incertam belli fortunam terræ condidere. Titus aut propositũ
iter ad Aegyptum tendens, emensa velociter solitudine, peruenit Alexandriam: decretoque
ad Italiã nauigare, cum se duæ legiones comitarentur, vtramq; vnde venerant remisit: quin-
tam quidem in Moesiã, quintam verò decimam in Pannoniam. Captiuorum autem du-
ces Simonem & Ioannem, & alios numero septingentos viros electos tam magnitudine
corporum quàm pulchritudine præstantes, ilicò ad Italiam portari præcepit, cupiens eos in
triumpho traducere. Peracta verò nauigatione pro voto, similiter quidem Roma in eo sus-
cipiendo erat affecta, & occursum exhibuit ei quos patri. Claritudinẽ verò Tito pater attu-
lit, qui venit obuiam, cumque suscepit. Multitudini aut ciuium diuinam quandam lætici-
am suggerebat, quòd videbat in vnũ tres conuenisse. Non multis autem diebus post, vnum
cõmunem triumphum ob res gestas agere statuere, quamuis vtriq; senatus proprium de-
creuisset. Prædicto autem die, quo futura erat pompa victoriæ, nemo ex tam infinita ciui-
tatis multitudine domi remansit. Omnes autẽ cum exissent, loca vbi tantũ stare possent
occupauerant, quantus spectandis imperatoribus modus sufficeret, cõcessio necessario trã-
situ. cuncta verò turba militari ante lucem per turmas atq; ordines progressa cum rectorib;
suis, & circa ostia constituta non palatii superioris, sed prope Isidis templũ, (ibi enim princi-
pes nocte illa quiescebant) prima iã aurora incipiente procedunt Vespasianus & Tirus lau-
ro quidẽ coronati, amicti verò patria veste purpurea, & ad Octauianas ambulationes transe-
unt. ibi enim senatus, & ducum procures, & honorati equites, eorum præstolabantur aduẽ-
tum. Tribunal autẽ ante porticus factũ erat, sellæq; eburnæ in eo preparatæ. Quò cũ ascen-
dissent, confederunt. Statimq; eos militaris fauor excepit, multis virtutẽ testimonijs prædi-
cans. Illi autẽ inermes erãt, in veste serica laureis coronati. Perceptis aut laudib; eorũ Vesp-
sianus, cũ dicere adhuc vellent, silentij signũ dedit. Magnaq; omniũ quiete facta surrexit,
& amictu magnã partẽ capitis adopertus, solẽnia vota celebravit: idemq; Tirus fecit. Per-
fectis autem votis, Vespasianus in commune omnes breuiter allocutus, milites quidem ad
prandium, quod his ex more ab imperatore parari solet, dimittit. ipse verò ad portam rece-
dit, quæ ab eo quod per illam semper triumphorum pompa ducitur, nomen accepit. Ibi &
eibum prius capiebant, & triumphalibus vestibus amicti, dijs ad portam collocatis cæsa ho-
stia, inter spectacula transeuntes triumphum ducebant, vt multitudine facilius præberetur
aspectus. Pro merito autem narrari multitudo eorum spectaculorum & magnificentia non
potest, in omnibus quæ quisque cogitauerit, vel artium factis, vel diuitiarum opibus, vel
naturæ nouitate. Nam penè quæcunque hominibus qui vsquam sunt fortunatis paulatim
quæ sita sint, alijs alia mirabilia atque magnifica, hæc vniuersa illa die Romani imperij ma-
gnitudinem probauere. Etenim argenti auriq; necnon eboris in omni specie operum
multitudinem, non vt in pompa ferri cerneret, sed, vt ita dixerim, omnia fluere: & alias
quidẽ vestes ex rarissimis generibus purpuræ portari, alias diligentissima pictura variatas
arte Babylonia: gemmæ autem clarissimæ tam multæ, aliæ coronis aureis, aliæ alijs operib;
inclusæ traductæ sunt, vt apparet frustra nos earum vsquam rerum esse aliquid suspicari.
Ferebantur etiam simulachra, quæ illi deos habent, & magnitudine mirabili, & arte nõ de-
functoriẽ facta. horumque nihil non ex preciosa materia. Quin & animalium diuersa ge-
nera producebantur, proprijs ornamentis induta. Erat autem etiam quæ singula por-
tarer magna hominum multitudo, purpureis vestibus atque inauratis ornata. Ipsi eti-
am qui ad pompam fuerant ab alia turba discreti, præcipua & mirabili ornamentorum ma-
gnificentia culti erant. Insuper his, ne captiuorum quidem vulgus inornatum videres, sed
varietas & pulchritudo quidem vestium natam ex fatigatione corporum deformitatem,
oculis subtrahebat. Maximè autem stupori erat, pegmatum quæ portabantur fabricatio,
pro cuius magnitudine timendum viribus portantium occurrentes putabant: Multa e-
nim in tertium nidum quartumque surgebant: & magnificentia fabricæ cum admira-
tione delectabat: multis aurata veste circumdatis, cũ aurum præterea factum atque e-
bur omnibus esset affixum. Multis autem imitationibus bellum aliter in alia diuisum, cer-
tam

- A** ram sui faciem demonstrabat. Erat enim cernere vastari quidem fortunatissimā terram, totas verō interfici acies hostium: & alios fugere, alios captiuos duci: murosque excellētes magnitudine machinis dirui, & castellorū excindi munimina, & populorum ciuitatū moenia disturbari, exercitumque intra muros infundi: cædisque omnia loca plena, & eorum qui manu resistere non poterant preces: ignemque templis immissum, ædiumque super dominos post multam vastationem euerfiones: atque amnis tristitiam, defluentis non in arua culta, neque ad hominum vel pecorum potum, sed per terram ex omni parte flagrantem. Hæc enim Iudæi bello passi sunt: ars autem & confectorum operum magnitudo, nescientibus adhuc facta tanquam præsentibus ostendebant. Erat autem per singula peginata captæ ciuitatis dux, ita ut captus fuerat ordinatus. Multæ etiam naues sequebantur. Spolia verò alia ^{Spolia.}
- B** quidem passim ferebantur. eminebant autem ea quæ apud Hierosolymam in templo re-^{Mensa aurea.}perta sunt, mensa aurea ponderis talenti magni, & candelabrum similiter quidem auro factum, sed opere commutato ab usus nostri consuetudine. nam media quidem columna basi hærebat, tenues autem ab ea cannulæ producebātur, formatæ ad similitudinem fuscinae, ad summum quæque in lychni speciem fabricatæ. Erāt autem numero septem, septimi diei, qui apud Iudæos est, indicantes honorem. Post hæc autem portabatur lex Iudæorum, non ^{Spoliorum lex.}uissima spoliolum. Deinde transibant plurimi victoriæ simulacra portantes, omnia ex auro ^{Victoriae simulacra.}& ex ebore facta. Post hæc Vespasianus prior ibat, & Titus deinde sequebatur. Domitianus autem adquitabat, ipse quoque ornatus pulchritudine, dignumque spectari exhibens equum.
- C** Pompæ autem finis fuit Capitolini Iouis templum. quò postquam ventum est, constitere. Erat autem vetus mos patrius, operiri donec ducis hostium mortem quispiam nunciaret. Is erat Simon Gioræ, tunc inter captiuos in pompa traductus: laqueo verò circumdatus per ^{Simon Gioræ in pompa traductus.}forum trahebatur, quo eum simul caderent qui ducebant. Lex autem Romanis est, ibi necare criminum reos morte damnatos. Postquam igitur eum finem vitæ habere nunciatum est, omniumque fauor securus est, tunc hostias inchoauere. hisque secundo per vora solennia omine peractis, in palatium recessere. Et alios quidem epulis ipsi excepere, alijs autem omnibus domi conuiuiorum instructierant apparatus. Hunc enim diem vrbs Romana celebrabat, victoriæ quidem in hostes gratulatorium, finem verò malorum ciuiliū, & spei bonæ pro foelicitate principium. Post triumphos verò, & Romani imperij firmissimum statum, ^{Vespasianus in templum paci edificat, de quo Herodianus li. 1.}Vespasianus Paci templum ædificari decreuit. Itaque mira celeritate, & quæ hominū cogitationem superaret, effectum est. Magna enim diuitiarum largitate usus, insuper perfectis id picturæ ac figmentorum operibus exornauit. Omnia nanque in illud sanum collecta ac deposita sunt, quorum visendorum studio per totum orbem, qui ante nos fuerunt, vagabantur: quomodo aliud apud alios situm esset, videre cupientes. Hic autem reposuit etiam quæ Iudæorum fuerant instrumenta, his se magnificè ferens. Legem verò eorum, & penetralium vela purpurea in palatio condita seruari præcepit.

Herodium & Machærus à Basso capta.

CAP. XXV.

- E** N Iudæā verò legatus missus Lucilius Bassus, suscepto à Cereali Veriliano exercitu, castellū quidē Herodion cum præsidio deditione cepit. Post autē omni manu militari collecta, multi aut in partes diuisi erant, & legione decima bellum inferre Machærunti statuit. Valde enim necessarium videbatur id excindi castellū, ne multos sui munimine ad defectionem inuitaret. Nam & salutis spem habitatoribus certam, & aggredientibus hæstationem atque formidinem, natura loci præstare maximè poterat. Nam ipsum quidem quod muro cinctum est, saxosus est collis, in proceram altitudinē surgēs, & ob hoc etiā capi difficilis videtur: sed ne vel accedi posset eò natura excogitarat, quæ vallibus eum ex omni parte vallauerat, quarum altitudo oculis comprehendendi non posset: nec transire erat facile, nec aggestu vlla ratione compleri possibile. Nam ea quæ ab occidentē ^{Herodij descriptio.}te fecat vallis, LX stadijs distenditur, vnde Asphaltites lacus ei limitem facit. Ex hoc verò ^{Machæruntis situm & munitio.}tractu ipse Machærus altissimo vertice supereminet. A septentrione autem & meridie, valles magnitudine quidem supradicta cingunt, similiter verò sunt inextricabiles ad oppugnationem. Eius verò vallis quæ ab oriente est, altitudo non minor centum cubitis inuenitur: monte verò ex aduerso Machærunti posito terminatur. Ea loci natura perspecta rex Alexander, primus in eo castellum communiuit, quod postea Gabinius bello cum Aristobulo gesto deposuit. Herodi autem regnanti, omnibus locis dignior cura visus

sus est, & constructione tutissima, propter Arabum præcipuè vicinitatem. namque oppor- **A**
 tunè situs est, eorum fines prospectans. Magno ergò locum muro amplexus ac turribus, ci-
 uitate illuc fecit incolis, vnde in arcem ipsam ferebat ascensus. Quin & circa ipsum verti-
 cem rursus murum edificauerat, turreſq; in angulis sexagenorum cubitorum erexerat. In
 medio autem ambitu regiam struxerat, magnitudine simul habitationum & pulchritudi-
 ne locupletem. Multas verò cisternas recipiendis aquis abundeq; suppeditandis, locis ma-
 ximè idoneis fecerat: veluti cum natura certaret, vt quod illa situ loci expugnabile fecerat,
 ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper enim & sagittarum multitudinē ma-
 chinarumq; reposuit: & omnem apparatū excogitauit, qui habitatoribus posset magnæ ob-
 sidionis præstare contemptum. Erat aut in ipsa regia ruta mirabilis magnitudinis: à nullà **B**
 enim ficu vel celsitudine vel magnitudine vincebatur. Ferebant autem eā ex Herodis tem-
 poribus perseuerasse: mansissetq; vltius profectò, sed ab Iudæis qui locum ceperant, exci-
 sa est. Vallis autem, qua ciuitas à parte septentrionali cingitur, quidam locus Baaras appel-
 latur, vbi radix eodem nomine gignitur: quæ flammæ quidem assimilis est colore, circa ve-
 speram verò veluti iubare fulgurans, accedentib. eamq; euellere cupientibus facilis nō est:
 sed tam diu refugit, nec prius manet, quàm si quis vrinam muliebrem vel menstruum san-
 guinem super eam fuderit, quinetiam tunc si quis eam tetigerit, mors certa est, nisi fortè il-
 lam ipsam radicem ferat de manu pendentem. Capitur autem alio quoque modo sine pe-
 riculo, qui talis est: Totam enim circum fodiunt, ita vt minimum ex radice terra sit condi-
 tum, deinde ab ea religant canem: illoq; sequi cum à quo relegatus est cupiente, radix qui **C**
 dem faciliè euellitur: canis verò continuo moritur, tanquam eius vice à quo herba tollenda
 erat, traditus. nullus enim postea accipientibus metus est. Tantis autem periculis propter
 vnam vim capi eam opere præciū est. Nam quæ vocatur dæmonia, pessimorum hominum
 spiritus, viuis immersa, eosque necantia quibus subuentum non fuerit: hæc citò, etiam si
 tantummodò admoueatur ægrotantibus, abigit. Fluunt autem ex eo loco aquarum fontes
 etiam calidarum, multum inter se sapore diuersi. Alij namq; amari sunt, alijs nihil dulcedi-
 nis deest. Multi autem frigida aquæ ortus, non solum in humilioribus locis fontes alternos
 habent: sed quod amplius quis miretur, in proximo quædam spelunca cernitur, non qui-
 dem altè caua, saxo autem imminente protecta: super hoc veluti duæ mammæ inter se
 paululum distantes eminent: & altera quidem frigidissimum fontem, altera calidissimum **D**
 fundit: qui mixti lauacrum suauissimum præbent, multisque morbis ac vitijs salutare: ma-
 ximè verò neruorum curationi conueniens: habetq; idem locus metalla sulfuris & alumi-
 nis. Bassus autem contemplatus vndiq; regionem, valle orientali repleta accessum parare
 statuit: opusq; inchoauit, properas aggerem quàm plurimum extollere, faciliemq; per eum
 oppugnationem facere. Qui verò intus fuerant deprehēsi, ab externis segregati Iudæi, illos
 quidem coegere, inane vulgus esse existimantes, inferiorem obseruare ciuitatem, ac pericu-
 la priores excipere: superius verò castellum ipsi occupatum tenebant, & propter munitio-
 nis firmitatem, & vt saluti suæ consularent. Impetraturos enim se veniam opinabantur, si
 locum tradidissent Romanis. Prius autem volebant spem declinandæ obsidionis experien-
 do conuincere: ideoq; alacri animo in dies singulos excursus habebant, & cū his quos fors **E**
 obtulisset confertis manibus, multi moriebantur, multosq; Romanos interficiebant. Sem-
 per autem vtriusq; ex tempore plus victoriæ captabatur: Iudæis quidem si incautiores aggre-
 derentur: in aggere autem positus, si improuifum excursum eorum bene septi armis excipe-
 rent. Sed non is erat finis obsidionis futurus. Res autem quædam fortuito gesta, inopina-
 tam castelli tradendi necessitatem Iudæis imposuit. Erat inter obsessos iuuenis & audacia
 strenuus. ferox, & manu strenuus, Eleazarus nomine. Is autem fuerat excursibus nobilis, multos e-
 gredi aggestumq; prohibere cogitans, & in prælijs semper grauius Romanos afficiens: au-
 daciaq; sua socios prosequens, impetum quidem facilem his, periculo autem vacuum di-
 scessum efficiebat nouissimus recedendo. Itaq; discretà quodam die pugna, & vtraq; parte
 digressa, ipse tanquam despiciens omnes, existimans neminem tunc hostium prælium ex-
 cepturum, extra portam remansit: & in muro stantes alloquebatur, tota mente illos atten-
 dens. Hanc autē opportunitatem vidit quidam ex castris Romanorum Aegyptius, nomine
 Rufus: & quod nemo sperasset, impetu facto cum ipsis eum armis repente correptum, cū
 hoc viso stātes in muro stupor teneret, in castra Romanorum traduxit. Postquam verò dux
 nudum præcepit extendi, & in aperto constitutum, vt ex ciuitate conspiceretur, cædi verbe-
 ribus,

Herodes Ma-
habentem mu-
ro & turribus
amplectitur.

Ruta mirabilis
magnitudinis.

Baaras (alias
Debras) locum, et
radix mixti mo-
di euellenda.

Baaras radice
virtus.
Fontes fluentes

Bassus locum
obsidionis ido-
neum querit.

Iudæi inferiore
ciuitatem obti-
nent.

Iudæorum & Ro-
manorum con-
flictus.

Eleazarus iu-
uens audax &
strenuus.

Eleazarus à Ru-
fo Aegyptio ca-
pitur.

Verberibus ca-
ditur.

Aribus, vehementer Iudæos confudit casus iuuenis, vniuersaq; ciuitas in fletu erat & questibus, vnius viri clade pculsa. Id vbi Bassus animaduertit, consiliorū aduersus hostes hoc principium sumpsit: eorumq; miserationē augere cupiens, quatenus coacti pro eius salute castelli traditionem facerent, quod sperauit adeptus est. Nam ipse quidem, velut mox Eleazarum suspensurus, crucem defigi iussit. Ea verò conspecta, maior castellanos dolor inuasit, & vlulando querebātur, intolerabilem esse calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos orabat, ne vel se despicerent, mortem miserrimam subiturum, sibiq; ipsis salutem præberent, postquam iam subacti omnes Romanorum viribus fortunæ concederent. Illi autē & eius sermone fracti, & quod multi intus pro eo precabantur (ex magna enim & numerosa cognatione genus ducebat) & contra ingenium suum misericordia victi sunt: & quibusdam celeriter missis colloquebantur, castelli traditionem facere petentes, ac reddito sibi Eleazaro, sine metu dimitti. Cū autem his assensus assent dux Romanorum, multitudo ciuitatis inferioris, inita separatim cum Iudæis cognita pactione, ipsi clam nocte aufugere statuere. Cū verò portas aperuissent, ab his qui deditionem promiserāt ad Bassum nuncius venit, siue inuidia salutis eorum siue formidine, ne eorum fugæ causam ipsi præstarent. Sed fortissimi quidem fugientium, qui præcesserant, euasere, reliquorum autē viri quidem mille septingenti perempti sunt, mulierculæ verò & pueri in seruitium ducti. Sponsiones autem cum his qui castellum dedidēre habitas, Bassus conseruandas esse ratus, & ipsos dimisit, & Eleazarum reddidit.

cruci affigendus offertur

Iudæos sua calamitate ad deditionem mouet

ad fugam concitat: atq;

denuum dimittitur.

C De Iudæis à Basso interemptis, & Iudæa diuendita. CAP. XXVI.

IS autem administratis, in saltum, qui appellatur Iardes, ducere properabat exercitum. multi enim illuc congregati esse nūciabantur, qui pridem tempore obsidionis, ex Hierosolymis & Machærunte profugerant. Ergo cum ad locum venisset, neq; falsum fuisse nūcium comperisset, primò quidem omnem locum cum equitibus cingit: vt si quis Iudæorum conatus fuisset euadere, fugiēdi per equites copiam non haberet, pedites autem syluam iussit cedere, in quam confugerant. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt fortiter aliquid faciendi, velut ex audaci certamine fortasse fugam etiā reperirent. Itaq; simul vniuersi, & cū clamore impetu facto, in eos à quibus cincti fuerant, irruunt. Illi autem fortiter excipiebant: multaq; his audacia illis contentione vsis, diu

Iardes saltus seu sylua ab exercitu Romano cincta.

Iudæi in Bassi militares copias irruunt.

omnes prosternuntur

Stipendia Rom. persolvere, atq; tributa in Capitolium ferre coguntur.

D quidem prælium tractum est, non autem similis euenit finis pugnæ certantibus. Nam Romanorum quidē duodecim tantum contigit occumbere, neq; multos sauciari: Iudæorum verò ex illo prælio nullus euasit. Sed cū non essent pauciores tribus millibus, prostrati sunt omnes: eorumq; dux Iudas Iairi filius, de quo supra meminimus, qui ordini cuidam præpositus cū Hierosolyma obsideretur, quibus demersus fuerat cloacis, latenter effugit. Eodē verò tempore Cæsar etiam ad Liberium Maximum scripsit (erat autem procurator) vt omnem terram venderet Iudæorum. Nec enim ciuitatem in ea condidit proprium seruans sibi eorum agrum. Solis autem octingentis militibus illic relictis, locum dedit quem incolerent, qui vocatur Ammaus. distat autem ab Hierosolymis triginta stadiis. Stipendium verò vbicunq; degerent Iudæis indixit: binasq; drachmas singulis annis deferre in Capitolium iussit, ita vt antehac Hierosolymorum templo pendebant. Et res quidem Iudæorum illo tempore hunc statum habebant.

De clade Antiochi regis, & eruptione Alanorum in Armeniam. CAP. XXVII.

AM verò quarto anno Vespasiano administrante Imperium, contigit Comagenes regē Antiochū in maximas clades cum tota domo incurrere, ex causa huiusmodi. Cefennius Petus, qui tunc Syriam administrabat, siue re vera, seu propter inimicitias Antiochi (certum nō valde patefactum est) literas ad Cæsarem misit, Antiochum dicēns deficere ab Romanis cum Epiphane filio decreuisse, pactis habitis cum rege Parthorum: proptereaq; debere illos antē capere: ne si priores nouas res adorti essent: totum Romanorum Imperium bello perturbarent. Non erat autem Cæsar huiusmodi

Cefennius petus Antiochum defectionis accusat: &

F nuntium ad se perlatum neglecturus: Nam vicinitas regum, maiore negotium prouidentia dignum esse faciebat. Samosata enim Comagenes maxima ciuitas iuxta Euphratem sita est, vt esset Parthis (eo nanq; id cogitauere) facillimus transitus, tutum autem receptaculum. Fide igitur habita, & potestate sibi permissa, vt ageret quod expedire videretur, negligendum nō putauit. Subito tamen, Antiocho eiusq; locijs nihil opinantibus, in Co-

Antiochum hostiliter adoriunt.

Ioseph.

Cc

magenem

magenem ingressus est, ex legionibus quidem sextam ducēs, & insuper quasdam cohortes A
 alasq; equitum. Habebat autem auxilio reges, Chalcidicæ Aristobulum, Emesæque Sohe-
 mum. Introitus autem illis erat sine certamine, quod nemo indigenarum manus valebat
 opponere. Antiochus enim insperato percussus nuncio, bellum quidē contra Romanos
 nec cogitatione concepit. Decreuit autem, toto regno in eo quo erat statu relicto, cum cō-
 iuge ac liberis egredi, hoc se Romanis purum ab ea suspicione quæ sibi ingereretur proba-
 turum esse ratus. Progressusq; de ciuitate centum triginta propemodum stadijs, in campo
 tabernaculum ponit. Petus autem in Samosaram qui eam capesserent mittit, & per eos ci-
 uitatem tenebat: ipse verò cum alio milite in Antiochum ire tendebat. Non tamen rex vel
 ipsa necessitate adductus est aduersum Romanos aliquid bellicū gerere: sed fortunā suam B
 questus, quiduis pati sustinebat. Adolescentibus autem, belliq; peritis, viq; corporis præstā-
 tibus filijs eius non erat facile in calamitate sine pugna durare. Itaq; ad virtutem se conse-
 runt Epiphanes & Callinicus. Vehementi autem pugna per totam diem habita, insigni for-
 titudine demonstrati sunt: nullaque parte suarum virium diminuta discedunt. Antiocho
 verò neq; pugna hoc modo peracta manere domi tolerabile videbatur: sed abducta coniu-
 ge cum filiabus in Ciliciam fugit, atq; hoc facto militum suorum animos fregit. Nam velu-
 ti desperato ab eo regno defecere, & ad Romanos se trāstulere, omniumq; erat desperatio.
 Ergo priusquam penitus destituerentur auxilijs, Epiphanes cum cæteris seruare se ex hosti-
 bus erat necessarium. fiuntq; omnes equites decem, qui cum his vnā transgressi sunt flumē
 Euphratem. Hinc iam sine metu profecti, cum ad Vologesem Parthorum regem venissent, C
 non quasi profugi despecti sunt: sed ac si fortunam pristinā retinerēt, omni honore dignati
 sunt. Antiochum verò, vbi Tarsum Ciliciæ venit, misso centurione Petus victum Romā
 transmisit. Vespasianus autem ita regem ad se deduci non passus est: dignius esse ratus, ve-
 teris amicitiae habere rationem, quā belli occasione inexorabilem iracūdiam seruare. Ita-
 que iubet ei iter agenti auferri vincula, intermissaq; interim profectioe Romam, apud La-
 cedæmonem degere: magnos verò ei pecuniæ reditus præbet, vt non modò copiosè, sed e-
 tiam regiē victum haberet. His Epiphanes & cæteri cognitis, qui patri antè metuebant, ma-
 gna cura & inextricabili animos relaxarunt, & ipsi quoq; spem reconciliandi cum Cæsare
 concepere. Cum autem etiam Vologeses de his scripsisset ad Cæsarem (nec enim quamuis
 feliciter agerent, extra Romanum viuere pariebantur Imperium) & cum Cæsar his mansue D
 tē facultatem dedisset, Romam venerunt. Patre autem ad eos ex Lacedæmone statim adue-
 cto, cum omnis honor eis haberetur, ibi mansere. Alanorum autem natio, quod quidem
 Seythæ sint, iuxta flumen Tanain & Mæotides paludes sedes habentes, iam quodam loco
 memorauimus. His verò temporibus inito consilio, vt terram Mediam, & vltius prædan-
 di causā peruaderent, cum rege Hyrcanorum colloquuntur. namq; is est illius transitus do-
 minus: quem rex Alexander ita fecerat, vt portis ferreis clauderetur. Aditu autem sibi præ-
 bito, vniuersi nihil suspicantibus Medis incumbunt: eorumq; fines populosos, omnigenū-
 q; pecorum plenos diripiebant, cum resistere nullus auderet. Nam qui regnum eius terræ
 obtinebat Pacorus, metu percussus, in difficiliora loca refugiens, cæteris quidē bonis om-
 nib. cesserat: vix autem ab illis coniugem ac concubinas suas captas, datis centum talentis E
 redemerat. Summa ergo facultate sine pugna prædabundi, & vsq; ad Armeniā vastantes om-
 nia processere. Eius autē Tyridates rex erat. Qui cum his obuius bello conflisset, nō multū
 abfuit quin viuus in illa acie caperetur. Procul enim quidam misso eum laqueo circunda-
 tum tracturus fuerat, nisi celeriter gladio rupisset laqueum, atq; ita fugisset. Illi autē pugna
 multò magis efferati, terram quidem depopulati sunt: magnam verò hominum multitu-
 dinem, aliamq; ducentes prædam ex vtroq; regno, ad sua domicilia rediere.

Excidium Massada, castelli munitissimi.

CAP. XXVIII.

P v D Iudæam verò mortuo Basso, Flavius Silua in administratione succedit. & a-
 liam quidem terram bello subactam videns, vnum autē adhuc rebelle superesse
 castellum, omni quæ in illis locis habebatur manu collecta, aduersus id militem F
 mouit. Nomen est autem castello Massada. Princeps verò sicariorū, à quibus fue-
 rat occupatum, erat vir præpotens Eleazarus ex origine Iudæ, qui non paucis Iudæis persua-
 serat, vt antè diximus, ne professionem facerent, quando censor Cyrenius in Iudæam mis-
 sus est. Tunc enim sicarii conspirauerunt in eos, qui Romanis dicto audientes esse vellent:
 omniq; modo his quasi hostibus utebantur, diripiendo quidē & abigendo eorum bona,
 ignem

Flavius Silua
 (Ruffino Siluius
 dicitur) Basso
 succedit.

Eleazarus sic-
 ariorum prin-
 cepts.

ignem verò domibus iniiciendo. Nihil enim illos ab alienigenis differre dicebant, qui pugna etiam petendam Iudæorum libertatem tanta ignavia prodidissent: magisque se optare sub Romanis seruitium professi essent. Erat autem id planè causatio, & crudelitatis atque auaritiæ dicebatur obtentu: manifestum autem rebus effectum est. Nam iidem illi & defectionis socij fuerunt, & bellum cum Romanis communitur suscepere. Causa verò peior illorum in eos facta est: & cum mentita prior eorū refelleretur occasio, peius tractabant eos, qui nequitia suæ iustis assertionibus exprobrarent. Fuit enim quodammodo illud tempus apud Iudæos omnium generum malitiæ fecundissimum: ut nullum opus intermitteretur infectum: nec si quis excogitando fingere voluisset, haberet quo magis nouum aliquid inueniret. Ita & priuatim & communiter omnes vnum erāt, & exuperare alium alius tam im pietate quàm iniquitate in proximos certabant: potentes quidem multitudinē malè tractando, multitudo verò ad interitum potentium properando. Illis autem erat dominandi cupiditas, his autem vim faciendi, bonaq; locupletum diripiendi. Primi quidem sicarij fuere iniquitatis in propinquos & crudelitatis autores, nullo neq; verbo indicto ad iniuriam, neque facto intentato ad exitium eorum quib⁹ insidiarentur penitus prætermisso. Verùm & hos Ioannes moderatiores esse demonstrauit. Non solum enim omnes interficiebat, qui necessaria & profutura suaderent, tanquàm inimicissimos maxime ciues eiusmodi impetens, sed etiam patriam malis plurimis cummulauit qualia facturus fuerat qui Deum quoq; iam esset ausus impietate contemnere. Nam & mensa nefaria velcebatur, & legitimam patriamq; exterminauerat castimoniam: ut iam sit minimè mirum, si mansuetudinis cōmunionem minimè seruabat hominibus, qui Dei pietatē furore contempserat. Rursus Simon Gioræ, quid malinò commisit, quæue libetorū corporum iniuria temperauit, qui cum creauere tyrannum? Quæ verò eos amicitia quæue cognatio ad quotidianas cædes nō ferociores effecit? namq; alienos quidem malè tractare, inerris nequitia opus esse arbitrabantur: clarissimam verò gloriam parere crudelitatem in familiarissimos existimabant. Horum furoris æmuli etiā Idumæi fuere: illi enim sceleratissimi peremptis pontificibus, ne qua pars conseruaretur pietatis in Deum, totum quod ex ciuitatis facie supererat, abscidere, summā que per omnia iniustitiam induxerunt: in qua illud hominum genus, qui Zelotæ appellati sunt, viguit: qui nomen factis verum probauerunt. Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo in æmulato, quod ante cōmissum memoria tradidit, prætermisso: quamuis nomen sibi ex bonorum æmulatione imposuissent: qui eos quos læderet, propter efferam sui naturam cauillando fallebant, qui malorum quæ maxima essent, bona ducebant. Itaq; debitum vitæ finem inuenere, merita illis omnibus pœna Dei voluntate decreta. Cuncta enim quæ natura hominis posset ferre supplicia, in eos usq; ad extremum vitæ terminum congesta sunt, quæ varijs perēpti cruciatibus pertulere. Fortasse dixerit aliquis: minora eos quàm committere perpeffos: verum qua tandem digna tantis sceleribus pœna affici poterant? De illis autem qui in eorum crudelitatem inciderunt, non est huius temporis pro merito conqueri. Rursum igitur ad eam narrationis partē redeo, vnde digressus sum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, & qui cum eo Massadam tenebant, sicarios, exercitum duccens, & fines quidem statim omnes obtinuit, præsidij vbiq; locis opportunissimis collocatis: castellum autem muro circumdedit, ne quis obsessorum fugiendi facultatem haberet, utq; custodes perseverarent: ipse verò castris locum occupat, ad obsidionem quidem idoneum, quæ in delegerat, qua parte castelli rupes mōti proximo applicabantur, cæterum difficilem ad copias vtenfiliuni. Non solum enim com meatus ex longinquo, & cum labore Iudæorum maximo portabantur, quibus hæc fuerat cura mandata, verum meriani potus aliunde in castra ducebatur, quoniam in eo loco nullus fons proximus nascebatur. His autem dispositis, Silua obsidionem aggressus est, artis ac laboris egentem, propter castelli munitiōnem, cuius natura huiusmodi est: Saxum gyro non exiguum, & excelsum longitudine, vndiq; abruptis atq; altis vallibus cingitur inuisibili super fundo habentis scopulos: ipsæq; omnium sunt animalium gressibus inaccessæ, nisi quod duobus modis idem saxum in difficilem explicatur ascensum. Est autem vnum iter ab lacu Asphaltite ad solis ortum, & alterum ab occidente facilius ambulari. Vocatur autem vnum coluber, ex angustia crebrisque flexibus capta similitudine. Quæ enim prominet rupes, frangitur, ac sæpe in se reuertens, paulatim rursus producit: vixq; illo itinere gradiens promouet pedem. nanq; mutant vestigium, necesse est altero pede niti. Est autē certa pernicies, si quis labatur, altitudo enim

Tempus omnium generum malitiæ fecundissimum.

Ioannes Giscala, alias Giscalenus, sicarios moderatiores esse demonstrat.

Simon Gioræ tyrannus.

Idumæi scelera committunt.

Zelotæ impij. Idumæorum vitæ finis committitur.

Flauus Silua Massadam obsidione premit.

Massadæ munitio.

Ioseph.

Ecce

rupium

rapium vtrinque dehiscit, ut quæ horrore quemvis terrere audacissimum possit. Per eammodi
 A
 viam cum XX stadiis ascenderis, quod restat verticis est non in acutum finem coacti, sed ut ha-
 beat in summo planiciem. In hac primus quidem Ionathas pontifex castellum ædificauit,
 & appellauit Massadam. Post autem Herodi magno studio fuit loci illius structio. Nam &
 murum per omnem eius gyrum erexit, stadiorum spacio septem, è candido lapide factum, &
 duodecim altum, latumque octo cubitis: & XXVII turres quinquagenorum cubitorum in eo
 stabant: ex quibus aditus erant in ædes circa omnem murum intus ædificatas. Rex enim ver-
 ticem, quod foecundus; omni-que planicie mollior esset, culturæ destinauerat: ut si quando ex-
 ternorum alimentorum penuria contigisset, ne hæc quidem laborarent, qui salutem suam castel-
 lo credidissent. Quin & regiæ sibi ædificauerat, ab occidentalis partis ascensu, intra moenia
 quidem arcis positam, vergentem autem ad septentrionem. regiæ verò murus erat magnus,
 ac firmissimas quatuor celsitudine sexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Mem-
 brorum autem intus, & porticuum, itemque balnearum varia erat & sumptuosa constructio, co-
 lumnis quidem è singularibus saxi vndique substitutis, parietibus aut membrisque solida com-
 page lapidum variatis. Ad singula verò habitacula, & in summo, & circa regiæ, & ante turres
 multos magnosque puteos in scopulis exciderat, custodes aquarum: tantam molis abun-
 dantiam, quantam qui fontibus vterentur haberent. Fossæ verò iter ex regia in arcem summam
 ducebant, quas foris nemo cernebat. Sed ne manifestæ quidem viæ facilem sui usum præ-
 bere hostibus poterant. Nam orientalis quidem via natura est inaccessa, ut supra memora-
 uimus. Occidentalem verò, magna in angustia posita turri conelnsit, quæ non minore mil-
 le cubitorum spacio ab arce distaret, quam neque transire posse, neque capi facile videbatur. In-
 extricabilis autem, quamuis licenter ambulansibus, fuerat fabricata. Ita quidem aduersus
 hostiles impetus natura simul & manu castellum erat communitum. Intus autem repositi appa-
 ratus, magis & diuturnitatem & opulentiam iuuere. nam & frumentum multum erat condi-
 tum, & quod in longum tempus sufficere posset: vinumque, multum & oleum: insuper autem
 cuiusque leguminis fructus, & palmulæ coaceruatæ. Cunctaque reperit Eleazarus, castello per-
 dolum eum sicariis occupato, matra, nihilque recens depositis dereriora: quanquam ferè ex
 quo apparata sunt, ad excidium à Romanis illatum, centum annorum tempus agebatur. Quin-
 etiam Romani fructuum reliquias incorruptas offendere. Si quis autem causam diuturni-
 tatis auram esse existimet, non errauerit, quod arcis altitudine ab omni terrena ac foecule
 D
 ta materia sit remota. Inuenta est autem omnigenum quoque; armorum multitudo, ab rege con-
 dita, quæ decem millibus virorum sufficerent, ferrumque, insectum, necnon æris & plumbi ma-
 teria: quippe ut magnis de causis factum crederes apparatus. Aiunt enim Herodæ id ipsum
 castellum sibi ad refugium parauisse, duplex periculum suspicantem: vnum quidem ab Iu-
 dæorum populo: ne se deposito, illos qui antea reges fuerant, ad principatum reduceret. Al-
 terum verò maius atque atrocius, ab regina Aegypti Cleopatra. Hæc enim suam sententiam
 non celabat, sed cum Antonio sæpe verba faciebat, postulans Herodem interfici, sibi autem
 obsecrans regnum Iudæorum donari. Et magis quis miraretur, nondum eius Imperio Anto-
 niū paruisse, malè eius amore mancipatū quam non donaturū sperasset. Propter eiusmodi
 metus, Herodes conditam Massadam, extremum belli contra Iudæos Romanis opus reliquit.
 Nam quia foris iam locum omnem muro cinxerat dux Romanorum, sicut supra diximus, ac
 ne quis effugeret, diligentissime procurauerat: incipit oppugnationem, vno tantum loco reper-
 to, qui aggerum iactum posset excipere. Nam post eam turrem quæ iter ab occidente, quod ad
 regiæ summumque montem duceret, præcludebat, erat quædam continentia saxi vastior la-
 titudine, multumque porrecta: celsitudine autem Massadæ trecentis cubitis inferior, quam
 Leucen appellabant. Hanc igitur Silva ut ascendit ac tenuit aggerem apportare militibus iussit.
 sit illis autem alacri animo & magna manu operantibus, solidus ad ducentos cubitos erectus
 est tumulus. Verum neque firma neque sufficiens machinis ferendis hæc mensura videbatur:
 sed super eum tribunal, constructis saxi ingentibus, factum est, altum itemque latum cubitis L.
 Erat autem & aliarum machinarum fabrica illis assimilis, quas primò quidem Vespasianus ad
 oppugnationes, postea verò Titus excogitauerat: & turris LX cubitorum effecta est, tota ferro
 confecta, vnde multis balistarum tormentorumque iaculis Romani citò eos repulere, qui
 de muro pugnabant, & caput exerere prohibuere. Simul autem ingenti etiam ariete fabricato,
 Silvæ crebro murum pulsari iubet: ac vix quidem tamè aliquam eius deiecit partem interrump-
 tam. Citò autem præuenere sicarii muro intus altero constituto, qui ne machinis quidem si-
 mile

Herodis Regia.

Eleazarus castel-
lum Massadam
com meatibus
et armis re-
fertum dolo
occupat.

Massada ab He-
rode cur. constru-
ta.

Titus turrem ef-
fici curat.

Silva ariete mu-
rum pulsari ma-
dat.

A aliquid pateretur: mollis enim adhuc erat, & impetus laxare violentiam poterat, hoc modo constructus. Trabes proceritate magnas, & quæ sectæ sunt continentes composuere: earum autem ordines erant duo similes, tantumque distantes quanta esset muri latitudo: & inter eos ambos replebant aggere spacium. Neverò crescente cumulo terra deflueret, alijs transuersis trabibus quas in longitudinem posuerat colligebat. Erat ergo illis opus quidem ædificio simile: sed quod cedenti inferebantur machinarum ictus evanescebant, lutoque sub fidente strictiorem fabricam faciebant. Hoc ubi Situa considerauit, igni magis murum captum iri putans, multas quidem ardentes faces militibus intrò iaculari præcepit: murus autem, quippe ut magna ex parte lignis constructus, ignem citò comprehendit: & usque ad limum sui laxitate calefactus, ingenti flamma colluxit. Incipiente quidem adhuc incendio, spirans aquilo Romanis erat horribilis: auertens enim desuper flammam in eos abigebat, & penè machinas quasi iam conflagraturas desperauerant. deinde flatu mutato, veluti diuina prouidentia excitatus auster, multa vi in aduersum eum murum repulit: iamque totus ardebat ex alto. Romani quidem cum Dei vterentur auxilio, ad castra læti digrediebantur, decreto hostes luce aggredi, & nocte vigilias accuratiores facere, ne quis eorum clam subterfugeret. Sed neque ipse Eleazarus de fuga cogitabat, neque alij cuiquam permissurus erat ut faceret. Videns autem murum igne consumptum, alium verò nullum salutis modum neque virtutis excogitans: sed his quæ Romani in se liberosque, suos & coniuges facturi essent, si vicissent, ante oculos positus, de omnium morte consilium cepit: idque ex presentibus fortissimum ratus, validioris animi socijs vesperi congregatis, talibus eos verbis ad facinorū inuitabat: Cum olim vobis decretum sit, viri fortes, neque Romanis, neque cuiquam alij seruire, nisi Deo is enim solus est verus & iustus Dominus hominum: ecce nunc tempus adest, quod factis vestros probare animos iubeat. Ne igitur nos dehonestemus, antè quidem seruitutem nec sine periculo passi, nunc autem cum seruitute intolerabiles poenas subituri, si viuos in Romanorum potestate venire contingat: primi enim omnium ab his defecimus, & nouissimi cum his bellum gerimus. Puto autem & hanc nobis à Deo gratiam datam, ut bene ac liberè possimus mori, quod alijs non euenit præter spem superatis. Nobis autem certum est, orto die futurum excidium. Libera est autem strenua mortis conditio cum affectibus: nec enim prohibere id hostes possunt, qui profecto nos optant viuos abducere, neque nos illos iam possumus superare pugnando. Nam fortasse quidam ab initio statim oportuit, quando libertatem defendere cupientibus omnia & à nobis ipsis acerba peioraque, ab hostibus eueniebant, de Dei voluntate conijcere, & scire quod amica ei quondam Iudeorum natio damnata esset interitu: manens enim propitius, vel saltem nobis leuiter infensus, nunquam tantorum quidem hominum perniciem neglexisset: sacratissimam verò urbem suam igni hostium excidioque prodidisset. Nos autem soli scilicet ex omni genere Iudeorum sperauimus seruata libertate superare, tanquam nil in Deum deliquissemus, nulliusque culpæ participes fuissemus, quod alios quoque docuimus. Itaque videtis quemadmodum nos vana expectasse redarguit, fortiore nobis speratis rebus malorum necessitate illata. Nec enim quicquam nobis castelli natura inexpugnabilis profuit ad salutem: sed & alimentorum copiam, & armorum multitudinem, aliumque habentes abundantissimum apparatus, ipso Deo manifestissime auferente, spem salutis perdidimus. Ignis enim qui ferebatur in hostes, in ædificatum à nobis murum non sponte reuersus est. Sed hæc multorum ira sunt criminum, quæ furore capti contra gentiles ausum sumus: per quibus quæso ne Romanis inuictissimis poenas, sed per nos ipsos Deo prestemus: istæ autem illis moderatiores sunt. Morientur enim coniuges iniuria vacuæ, liberi seruitutis expertes. Post illos autem ipsi nobis honestam inuicem gratiam præbeamus, libertate seruata optima sepultura. Prius tamen & pecunias & castellum igne exuramus. Morebunt enim Romani, certè scio, si neque corpora nostra tenuerint, compendioque caruerint. Alimenta sola relinquamus. hæc enim nobis erunt testimonio mortuis, quod non penuria victi sumus: sed ita ut ab initio statueramus, mortem seruituti prætulimus. Hæc dicebat Eleazarus: sed non in eundem modum presentium sententiæ congruebant. Sed alij quidem ei obedire properabant, & quasi voluptate replebantur, pulchræ esse mortem existimantes. Qui verò molliores erant coniugum ac familiarium suarum misericordia, vel etiam proprius quemque apertissimus deterrebatur interitus, aliusque alium intuens, contrarium voluntatis suæ motum lacrymis designabat. Quos cum vidisset Eleazarus formidare, ac magnitudinem consilij animis frangi, pertimuit ne etiam eos qui fortiter dicta perceperunt, effoeminarent flentes ipsi ac deplorantes. Ergo exhortationem non intermisit: sed erectior, multoque repletus spiritu, clariorem de immortalitate

ardentibus facibus urbem peti præcipit.

Aquilo spirans Romanis horribilis.

Eleazarus ad suos cohortatio.

litate animæ orationē incipit: magna; vsus exclamacione, lacrymantibus attētius aspectans: **A**
Elazar de im- Plurimū, inquit, opinione deceptus sum; q̄ putarē viros fortes pro libertate certātes, mori
mortalitatis ani- bene malle, quā viuere. Vos autē ne cui libet quidē homini quicquā neq; audacia neq; vir
me ad suos ora- tute pręstātis, qui etiā magna mala effugituri, mortē timetis: cū oporteret vos super hoc
tio. neq; cūctare, neq; expectare monitorē. Olim enim & à primo sēsū nos erudire sacrę patrię
Mors animis orationes, maiorū quoq; nostrorū factis & animis confirmantibus, perseuerabant: quod vi
quid pręstet. uere hominis est, non mori, calamitas. Nam mōs quidem libertatem animis pręstans, ad
Animæ corpore proprium purumq; locum eas dimittit, ab omni clade futuras intactas. Donec autem mor-
intra virtut. tali corpore vincit sunt, vnāq; malis eius implentur, quod verisimile dicitur mortuę sunt.
 Diuino enim cum mortali societas turpis est. Multum quidē potest anima iuncta cum cor-
 pore: instrumentum enim facit suum, latenter id mouens, & vltra mortalem naturam ge-
 stis producens. Veruntamen cum pondere, quo in terram detrahitur, quodq; ab ea pendet,
 absoluta, proprium locum receperit, tunc beatam & vndiq; liberam participat fortitudinē:
 humanis oculis, vt ipse Deus, inuisibilis manens: nec enim cū in corpore, conspicitur.
 Nam & accedit occulta, neq; rursus cū recedit, videtur, vnā quidem ipsa habens incorru-
 ptam naturam, corpori autē causam prębēs mutationis. Nam quod anima attigerit, hoc
 viuut atq; viget: vnde verò digressa fuerit, hoc marcidum moritur: tantū immortalitatis
 ei superat. Et huius orationis argumentū vobis sit somnus: in quo in se collectę animę, nuf-
 quam eas distrahente corpore, iucundissimam quietem agunt: cum Deo verò pro cognā-
 tione degentes, vbiq; adsunt, ac multa futura prędicunt. Cur igitur mortem timere conue-
 niat, qui somni diligimus quietē? quemadmodum autem nō sit dementissimum, breui-
 tatem vitę sequentes, sibimet inuidere perpetuam? Oportebat quidem nos domestica in-
 stitutione meditados, alijs esse exemplo promptę voluntaris ad mortem. Attamen si ab alie-
 nigenis etiā rei fides petenda est, Indorum videamus sapientię professores. Illi enim cū
 sint boni viri, vitę quidem tempus, quasi quoddam necessarium naturę munus, inuiti su-
 stinent: properant autem animos corporib; soluere: nulloq; vrgente neq; exagitante malō,
 propter immortalis conuersationis desiderium, alijs quidem prędicūt se esse abituros, nec
 est qui prohibeat quisquam, sed omnes fortunatissimos appellātes eos, ad familiares suos
 mandata mittunt: ita certam veramq; animis esse inter se consuetudinem credidē: ipsi
 autē cū mandata perceperint, igni traditis corporib; vt immaculata pura; anima secer-
 na tur, laudati moriuntur. Facilius enim ad mortem illos amicissimi prosequuntur, quā ex-
 terorū hominū quisquam suos ciues, in longinquam peregrinationem ituros. Et se qui-
 dem ipsos desent: illos autem beatos dicunt, quod immortalitatis ordinem iam recipiant.
 Non ergo nos pudebit, si deterius Indis sapiamus, propria; ignauia leges patrias, quę om-
 nibus hominibus æmulandę videntur, inhonestē despiciamus? quanquā etsi cōtraria nos
 à principio instituisse eruditio, quod summū bonū est hominibus viuere, mors autem ca-
 lamitas: attamen tempus nos adhortatur eam bono animo & faciliē tolerare, Dei volunta-
 te & necessariō morituros. Olim enim quantum apparet, contra omne Iudæorū genus hoc
 decretū posuit Deus, vt vita careremus, qui ea non eramus quemadmodū oportebat vsuri.
 Non ausim enim vobismet ipsis ascribere, neq; Romanis gratificari, quod nos omnes eorū
 bellū absumperit. Non enim viribus illorum hęc accidē: sed causā fortior interueniens,
 illis pręstitit vt vincere viderentur. Quibus enim armis Romanorū perempti sunt, qui Cę-
 sareā incolebant Iudæi? ac ne defecturos quidē ab illis, dū diem septimū celebrarēt, aggres-
 sa Cæsariensium multitudo, neq; repugnātes cū coniugib; ac liberis mactauerūt, nec vel i-
 psos erubuē Romanos, qui nos tantūmodō hostes, quod defeceram, putabāt. Sed dicet
 aliquis, Cæsariē sib; semp cū suę ciuitatis Iudæis fuisse discordiā, tēpusq; nactos vet⁹ odiū ex-
 aturasse: quid ergo de Scythopolitanis dicem⁹? Nobiscū. n. illi propter Gręcos bellū gerere
 ausi sunt, ac nō cū propinquis nostris Romanos vlscisci. Multū igitur his fides illorū ac bene-
 uolentia profuit: si quidem ab ipsis cum totis familijs acerbissimē trucidati sunt, ac pro au-
 xilijs gratias eis reddidē: nam quę illōs à nobis pati prohibuēre, hęc passi sunt, velut ea ipsi
 committere voluissēt. Lōgū fiet, si velim nūc separatim de singulis dicere. Nostis enim, quod
 Syrię ciuitatū nulla est, q̄ non Iudæos apud se habitantes occiderit, nobis q̄ Romanos plus
 inimicos. Vbi etiā Damasceni, cū ne causam quidē p̄babiliē cōfingere potuissent, ciuitatē
 suā cęde nefaria repleuēre, octodecim millib; Iudæorū cū cōiugib; ac familijs iugulatis. Eo-
 rū autē multitudinē plagis in Aegypto perēptorū LX milliū numerū audiebam⁹ excedere.

- A** Illi quidem fortasse in aliena terra, cum nullum inuenissent hostibus aduersarium, ita sunt mortui. At omnibus qui domi cum Romanis bellū suscepere, nihil deerat eorū, quæ spem totam possent præbere victoriæ. Arma enim & muri, & castellorum inexpugnabiles fabricæ, atque interriti spiritus ad pericula pro libertate subeunda, cunctos ad defectionem reddunt fortiores: sed hæc ad paucum tempus cum suffecissent, seq; sustulissent, maiorum malorum extitere principium. Omnia enim capta sunt, omniaq; hostibus succubuerunt, velut illorū nobilioris causâ victoriæ, non ad eorum salutem, à quibus instructa fuerant, appa-
rata sint. Et in prælio quidē mortuos beatos existimari oportet repugnantes enim & libertate non per-
dita periēre. Eorum verò multitudinis, qui à Romanis subiugati sunt, quis non misereatur? quis ue non antequam illa patiatur, mori properet? quorum alij torti, tamq; igne quàm ver-
B beribus excruciatu periēre, alij semesi à bestiis ad secundum earum cibum viui seruati sunt: il-
lorum quidem miserrimi habendi sunt, qui adhuc viuunt, qui sæpe mortem optantes non accipiunt. Vbi est autē illa magna ciuitas? Aut vbi est quæ totius gētis Iudææ metropolis fuit? Tantis quidē murorū septis munitissima, tot verò ante muros castellis turriumq; obiectis moenibus tuta, belliq; apparatus vix capiens, tot autem virorum pro se pugnantium multitu-
dinem continens, quid nobis facta est, quæ Deū habere incolā credebatur? Radicibus ex fun-
damētis erepta est, solaq; ei⁹ monumēta restāt, eorū à quib. excisa est imposita reliq; castra. Senes verò infœlices ad cineres tēpli assident, & paucae mulieres ad turpissimam pudoris in-
iuriam ab hostibus reſeruata. Hæc secum reputans quisquam nostrū, aspicere solem dura-
C bit, etiam si viuere sine periculo possit? Quis inimicus adeo patriæ, quis tam imbellis, aut parcus animæ, vt cum non poeniteat hucusq; vixisse? Atq; vtinam omnes fuissetus mortui, priusquam illam sacram ciuitatem hostium manibus videremus excindi, priusquā templū sanctum tanta impietate funditus erui: sed quoniam spes non instrenua nos illexit, & forte poterimus pro ea hostes vlcisci, nunc autem euauit, ac solos necessitati dereliquit, mori be-
ne properemus, nostrimet ipsi misereamur, & coniugum liberorumque, dum nobis licet, à nobis ipsis misericordiam capere. Ad mortem namque ipsi nati sumus, & quos ex nobis ge-
nuimus, eamque fugere ne fortissimi quidem possunt: iniuria verò & seruitus, & videre con-
iuges ad turpitudinē duci cum liberis, non est malum hominibus, ex naturæ necessitate pro-
fectum: sed hæc sua timiditate perferunt, qui antē mori cum licuit noluere. Nos autem mul-
D tum freti fortitudine, à Romanis defecimus: & postremo nunc illis ad salutem hortantib⁹, non paruimus. Cui igitur non est eorum iracundia manifesta, si nos viuos subiugare potue-
rint? Miserandi quidem adolescentes erunt, quorum vires corporis ad multos sufficiēt cru-
ciatus: miserandi autem prouectiores, quorum ætas clades ferre non poterit. Videbit alius coniugem abduci, alius manibus reuinctis vocem filij patrem implorantis exaudiet. Sed dū liberi sunt, & gladios habent, pulchrum ministerium nobis præbeant, expertes seruitutis ho-
stium. Moriamur liberi, cum filijs & coniugibus vita decedamus. Hæc nobis leges præci-
piunt, hæc nos coniuges & filij deprecantur, horum necessitatem Deus misit, his contraria Romani volūt, & ne quis nostrū ante excidium pereat, timent. Festinemus igitur eis, pro-
sperata potiūdi nostri voluptate, stuporē mortis admirationēq; relinquere audaciæ. Adhuc eum orare cupientem omnes interpellabant, & effrenato quodā impetu pleni, ad opus inci-
E tabant: ac veluti larnis exagitati, alius alium antecapere cupiebat: hoc specimē esse fortitudi-
nis, rectiq; consilij existimantes, ne quis extremus remanere videretur. Tantus eos & coniu-
gū & filiorū & propriæ cædis amor inuasit. Sed nec, id quod aliquis putauerit, cum facinus accederent obruti sunt, verū eā seruare sententiā, quā cum dicta perciperent, habuerunt: propriū quidē harumq; affectū retinentibus cunctis, rationi verò cedentibus, quia iam opti-
mē filijs consuluisse. Simul. n. valere vxoribus cum amplexu dicebant, ac liberos gremijs captos extremū lachrymātes osculabātur: & simul tanquam manibus alienis iussa peragen-
tes, volentes eos cōſgebant: malorū quæ subditi hostib. passuri fuerāt, cogitationē habēres pro solatio necessitatis ad cædem. Deniq; nemo hac audacia minor inuentus est. Cuncti autē cōiunctissimos transfixere: miseri, quibus id necesse fuit, quibusq; filios atq; vxores occide-
re, malorū omnium videbatur esse leuissimū. Igitur neq; horum iam factorū dolorē tolerā-
tes, & interfectos læsos existimantes, si vel breuissimum tempus eis superuenirent, citò qui-
dem vniuersis bonis in vnum congestis ignem iniiciunt, sorte verò ex numero suo decē le-
gis omniū percussorib. vniuersi etiā propter liberos ac coniuges prostratos cōpositi, eosque
complexi manibus, parato animo se maſtandos præbebant infœlicissimū illud exhibētib⁹

*à Romanis capto-
rum calamitas.*

*Microsolymara-
dictus ex funda-
menti excepta.*

*Mori inenitabi-
lis.*

*Blasphemia Ro-
manorum crude-
litatem Iudæis
proponit.*

*Iudæi suos & se
ipſos interficiunt.*

*bonis in vnum
congestis ignem
iniiciunt.*

ministerium. Isti autem intrepidè cunctis occisis, eandem fortis legem in sua quoque morte statuerunt, ut cui obtigisset, nouem peremptis semet super eos occideret. ita omnes sibi confidebant, quòd neque in audendo, neque in sustinendo facinore præstaret alius alij. Et ad extremum cæteri quidem se neci supposuere: vnus verò atque nouissimus, circumspecta multitudine mortuorum, ne quis fortè in multa cæde superesset qui suæ manus egeret: vbi cognouit omnes peremptos, ignem quidem immittit regiæ: vehementi verò manu toto per se transacto gladio, iuxta suos affectus occubuit. Et illi quidem perierant, nullam credentes animam ex numero suo Romanis subditam reliquisse. Latuit autem vna mulier senior, & alia quædam Eleazari cognata, plurimum doctrina sapientiaque mulieribus præstans, & quinque pueri per cuniculos qui aquam sub terra potui ducebant abditi, cum alij cædibus occupatas mentes haberent, qui erant nongenti numero & sexaginta, cum mulieribus simul ac pueris. Hæc autem calamitas acta est Aprilis mensis quintodecimo die. Romani autem adhuc pugnam expectantes manè aggeribus scalarum pontibus iunctis muros aggrediebantur. Cum verò hostium neminem viderent, sed vndique versum acerbam solitudinem, ignemque intus ac silentium, quid factum esset conijcere non poterant: & ad extremum velut impellentes idum arietis, vlulatum, si quem fortè prouocarent, dederunt. Ciamorem autem sentire mulieres, & ex cloacis emerisse, factum Romanis, ut erat, indicant, altera earum quemadmodum dicta vel gesta fuissent, omnia narrante manifestè. Non tamen Romani faciliè his verbis adducebantur, ausi magnitudinè verisimilem non credentes. Ignem verò extinguere conabantur, perq; hunc viam sectantes citò in regiam peruenire: conspectaque multitudine mortuorum, non ut in hostibus gauisi sunt: sed consilij fortitudinem, & obstinatum in tanto numero rebus ipsis contemptum mortis admirabantur.

Interitus sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profugerant.

CAP. XXIX.

Iudæa bellis subuersa.

VIVS MODI autem peracto excidio, in castello quidem præsidium dux reliquit, ipse verò cum exercitu ad Cæsarem profectus est. Nec enim quisquam supererat in illis regionibus hostium, sed iam tota Iudæa belli fuerat longinquitate subuersa: multisque suorum etiam procul incolentibus sensum perturbationis ac periculum exhibuerat. Nam & circum Alexandriam Aegypti ciuitatem, postea contigit multos Iudæorum perire. His enim qui ex factione sicariorum illuc effugere potuerunt, non satis erat saluos esse: verum & illic nouas res conabantur, ut libertatem defenderent, & Romanos quidem nihil se meliores putarent, Deum verò solum Dominum dicerent. Cum autem quidam ijs Iudæorum non ignobiles aduersarentur, illos quidem mactauere, alij verò instabant, ad defectionem eos hortantes. Eorum autem videntes confidentiam principes seniorum, iam cohibere tutum sibi non esse arbitrabantur: sed congregatis omnibus in congregationem Iudæis, sicariorum temeritatem publicabant, illos omnium maiorum causam esse demonstrantes: & nunc aiebant illos, quòd nec si fugissent, certam spem salutis habituri viderentur, à Romanis enim cognitos statim perituros esse, sibi debita calamitate replere eos qui nullius fuissent delicti participes. Cauendum igitur ab eorum exitio multitudinem monebant, & ut pro se Romanis ipsorum traditione satisfacerent. His dictis, prospecta periculi magnitudine paruere, multoque impetu sicarios aggressi corripuerunt. quorum sexcenti quidem statim capti sunt: qui verò in Aegyptum Thebasque illius tractus elapsi sunt, non multo post comprehensi reducti sunt: quorum non est qui duritiam, siue confidentia siue pertinacia voluntatis sit dicenda, non obstupescat. Omni enim genere tormentorum & vexatione corporum in eos excogitata, ob hoc solummodo, ut Cæsarem dominum faterentur, nemo cessit, neque dicere velle visus est: sed omnes illa necessitate validiorem sententiam conseruauere, tanquam brutis corporibus non animis etiam cruciatus ignemque susciperent. Maximè verò puerorum ætas, miraculo spectantium fuit: nec enim vel eorum quisquam commotus est, ut dominum Cæsarem nominaret, vsque ad cò corporum infirmitatem vis audaciæ superabat.

Sicariorum noua calamitatis auctores.

Iudæorum còtra sicariorum temeritatem conuentus.

Sicariorum capti per duriciam in perferendis tormentis.

Onia templum clausum apud Alexandriam. CAP. XXX.

A V P V S tunc Alexandriam rector administrabat, & de hoc ad Cæsarem motu ve-
lociter retulit. Ille autem inquietum Iudæorum circa res novas studium cau-
E dum esse existimans, ac veritus ne rursus in vnum congregarentur, & quosdam si
bi adiungerent, præcepit Lupo, vt templum Iudæorum, quod esset apud Onion
(quæ sic appellatur) ciuitatem, destrueret. Hæc autem est in Aegypto: quæ ob hanc causam
& coli cœpit, & nomen sumpsit. Onias Simonis filius, vnus ex pontificibus, & Hierosoly-
mis fugatus, Antiocho rege Syriæ cum Iudæis bellum gerente, Alexandriam venit: & à Pto-
lemæo suscipitur humanissimè, propterea quod Antiocho erat inimicus: ait se gentem Iu-
dæorum eius auxilio sociaturum, si dictis suis obtemperasset. Cum autem rex ea quæ possent,
fieri annuisset, rogauit vt in aliqua parte Aegypti templum sibi ædificare permitteret, & mo-
re patrio Deum colere. Ita enim & Antiochum magis odiosum Iudæis, qui templum apud
Hierosolymam vastauisset, ipsique beneuolentiores eos fore, eoque multos ad eum religio-
nis diligentia colligendos. Paruit his Ptolemæus, ei que locum dedit centum & octoginta
stadiis à Memphi distantem: Heliopolitanus autem ille tractus dicitur: vbi castello fabricato,
Onias templum quidem dissimile ei quod est in Hierosolymis, turrim autem similem ex-
truxit, ingentibus saxis sexaginta cubitis erectam. Aræ autem fabricam secundum patriam
imitatus est, & donarijs similiter exornauit, præter candelabri confectionem. Candelabrum
enim non fecit, sed informatum aureum lychnum tanquam lubaris luce radiantem, de au-
rea catena suspendit. Totum verò circa templum spatium cocto latere circumdedit, saxeas
portas habente. Concessit autem rex etiam multum agri modum, ac pecuniæ reditus: vt &
sacerdotibus esset copia ad multa, quæ Dei cultus desideraret. Non tamen hæc Onias sana
voluntate faciebat, sed erat ei contentio cum Iudæis apud Hierosolymam degentibus, pro-
pter fugæ memorem iracundiam: & hoc templo ædificato, arbitratur ad id se omnem ab
Hierosolymis multitudinem reuocaturum. Fuerat autem olim prædictio quædam annis
noningentis septuaginta. Esaiasque prædixerat huius templi futuram in Aegypto constru-
ctionem à quodam viro Iudæo. Templum quidem ita fuerat ædificatum. Lupus autem re-
ctor Alexandriæ susceptis literis Imperatoris cum ad templum aduenisset, nonnullis abla-
tis donarijs templum claudit. Postmodum Lupo mortuo Paulinus, qui eius potestati suc-
cessit, neque donariorum quicquam reliquit (vehementer enim sacerdotibus commina-
tus est, nisi omnia protulissent) neque ad templum religionis causa adire volentes admi-
sit: sed clausis foribus ita inaccessum fecit, vt ne vestigium quidem diuini cultus in eo resi-
deret. Tempus autem fluxerat vsque clausum templum, ex quo fuerat conditum, anni tre-
centi trigintates.

Lupus Alexan-
dria rector.

Onias à Ptole-
mao humanissi-
mè suscipitur.

templi extruit.

Ab Onia cur ex-
truitur templum.

Lupus donarijs
ablatis templum
claudit,
Paulinus Lupo
succedens prior
eodem deprehen-
ditur.

De interfectione Iudeorum apud Cyrenem. CAP. XXXI.

V D A C I A verò sicariorum, veluti morbus quidam, etiam ea quæ circum Cyre-
nem oppida erant, contigerat. Elapsus enim ad eam Ionathas homo nequissim^{us},
arte textor, non paucis imperitorum vt se attenderent persuasit: perduxitque eos
in solitudines, cum signa & umbrarum imagines se polliceretur ostendere. & a-
E lios quidem hæc agendo atque fallendo latebat, dignitate verò præstantes Cyrenensium Iu-
dæorum apparatus eius & profectionem Pentapolitanæ Libyæ rectori Catullo prænunci-
ant. Ille autem equitibus ac peditibus missis, inermes facile cōprehendit: & magna quidem
pars manib, interijt: nonnulli aut viui capti, ad Catullū perducti sunt. Autor aut consilij Iona-
thas tunc quidē potuit effugere: multū verò ac diligenter per omnes quæsitus regiones ca-
ptus est, adductusq; ad Catullū, sibi quidē morā poenæ moliebat, Catullo autem iniqui-
tatis præbuit occasionē. Nam ipse quidē locupletissimos Iudæorum falso insimulans, auto-
res sibi huius cōsilij fuisse dicebat. Catullus autem criminationes alacri animo suscipiebat,
remq; delatam multimodè cumulat, tragicis etiā verbis exaggerans, vt & ipse quoddā bel-
lū Iudæorū confecisse videretur: quodq; hoc atrocius est, pter credēdi facilitatē, etiā doctor
erat calumniadi sicarijs. Deniq; cum iussisset Iudæum quendam Alexandrum nominare: cui
iā dudum infensus odium publicauerat, etiā vxore eius Berenice criminationib, implicata,
hōs quidē priores occidit, deinde omnes simul pecuniarū copijs eximios, tria simul millia
trucidauit. Et hæc securè facere arbitratur, q̃ eorum patrimonialia rebus Cæsaris adiun-
gebat. Ne verò vel alibi degentiū quisquā Iudæorū eius iniustiam confutaret, etiam lōgius
mendaciū propagauit: ac Ionathæ nonnullisq; alijs qui comprehensi fuerāt persuader, noua-
rum

Ionathas Iudæorū
imperitos sedu-
cit.

vnā cum socijs
seductis compre-
henditur.

ad Catullum
ducitur.

Catullus Iudæo-
rum tria simul
millia trucidat.

rum rerum accusationem viris inferre probatissimis Iudæorum, apud Alexandriam, Ro-
mamque degentium. Horum autem qui per insidias accusati sunt, vnus erat Iosephus qui
Iosephus falsò à Catullo accusatur. hæc scripsit. Non tamen Catullo fictio, ita vt sperauerat, cessit. Nam Romam quidem venit,
Ionathan textor viuus excuritur. Ionathan, cæterosque vinctos ducens, finemq; arbitratur esse quæstionis apud se ac per il-
Catulli morbus. lum cõstatam calumniam: Vespasianus autem rem suspicatus, veritatem requirebat: cogni-
mors. toque non iure hominibus accusationem illatam, illos quidem Titi studio criminibus sol-
uit, meritò verò pœnam in Ionatham statuit: prius enim verberatus, viuis exastus est. Catul-
lo autem tunc quidem ob lenitatem principum obigit, ne quid amplius castigationis expe-
riri-
Historia de bello Iudaico peroratio. retur: non multo autem post, multiplici morbo & insanabili correptus, acerbissime tortus
est non corporis tantum cruciatum sustinens, sed erat ei maior animi morbus & grauior. B
Terroribus enim expauescebat, & crebrò videbat sibi instantes vmbas eorum quos pere-
merat, & clamitabat. Cumque se tenere non posset, exiliebat stratis, tanquam tormentis sibi
& flammis adhibitis. Hoc autem semper multum proficiente malo, extisque defluentibus,
ac intestinis exhaustis, ita est mortuus: nulla re alia magis diuinæ providentiæ facto indicio,
quàm quòd nequissimos vlciscatur. Hic nobis est finis Historiæ, quam promissim⁹ nos cum
omni veritate tradituros, cognoscere cupientibus, quemadmodum hoc bellum Romanis
gestum est cum Iudæis, & qualiter sit quidem expositum lecturis, vt dicant, relin-
quatur: de veritate autem confidenter dicere non pigebit, quòd eam
solam scopum mihi per omnia quæ scripsi
proposuerim.

FLAVII IOSEPHI DE BELLO IYDAICO LI-
bri septimi & vltimi, finis.

FLAVII IOSEPHI

DE IYDAEORVM ANTI-

QVITATE CONTRA APIONEM

LIBER PRIMVS.

Prefatio

Antiquitatum
Iudaicarum hi-
storia quinque
millium annoru
res gestas com-
plectitur.

QVIDEM satis perspicue in Opere de Antiquitate, optime Epaphro-
dite, à me demonstratum fuisse existimo, nostrum Iudæorum genus &
vetustissimum esse, & originem habuisse propriam, & quem nunc tene-
mus agrum incoluisse: quod quidem opus quinque millium anno-
rum res gestas complexum, ex ijs qui apud nos sacri habentur libris,
Græco sermone conscripsimus. Sed quoniam multos video quo-
rundam maledictis, à maleuolentia profectis, moueri, & quæ à me
de Antiquitate scripta sunt, non credere, vtque recentius esse genus no-
strum putent, eo argumento adduci, quòd apud insignes Græcos historicos nulla extet eius
mentio, de his omnibus mihi breuiter scribendum esse existimaui: vt & maledicentium ma-
leuolentiam voluntariumque mendacium refellam, & credentibus ignorantiam eximam,
& omnes veri cognoscendi cupidos de nostri generis antiquitate doceam. Vtar autem di-
ctorum meorum testibus ijs, quos fide de omni Antiquitate dignissimos esse Græci indica-
runt. Qui verò de nobis maledicè falsoque scripserunt, eos à semetipsis refelli demonstra-
bo: daboq; operam, vt causas ostendam, cur nostri generis non multi Græci in historijs me-
minerint: & insuper qui nam res nostras attigerint, ijs perspicuum faciam, qui vel nesciunt,
vel se nescire simulant.

Græcis quatum
credendum sit in
historijs.
Græcorum no-
ua sunt omnia.

Ac primùm satis mirari nequeo eos, qui de rebus antiquissimis solis Græcis fidem adhi-
bendam, & ab ijs veritatem cognoscendam esse existimant: nobis verò & cæteris hominibus
non credendum. Nam equidem planè contrà esse video: si quidem non vana sequenda sunt
opinionēs, sed ex ipsis rebus petenda veritas. Etenim Græca omnia recentia, & nuper admo-
dum

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX RERVM AC VOCVM MEMORABILIVM FLAVII

IOSEPHI LIBRIS COMPREHENSARVM ALPHABE

ticus: in quo numeri notati paginas: literæ verò alphabe-
ticæ numeris iunctæ historiarum recitata-
rum loca demonstrant.

A

ARON filius Amaramis
Mossi fratri in Aegy-
ptum reuertenti obuius
35, a. Deū celebrat,
42, e: implorat, 55, d
ad sacerdotium primus eligitur 58, a
in q: eodem confirmatur 49, a. 58, d
primus pontifex 383, d. moritur
61, a
Aaronis filij quatuor 49, b: quorum
duo ambiciose uictimas offerentes cō-
buruntur 49, f. uirga amygdala
protrudens floret 60, b. posterie-
ius pontificis 383
Aaroni Cores insultat 57, c. plebs re-
pugnat 55, c
Abaneth zona sacerdotalis, quam Ba-
bylonij Emian uocant 47, c
Abaris mons 73, d
Abaris urbs 590, c. e. 598, c
Abassares Syriæ ac Phœnicis preses à
Cyro reedificando templo Hieroso-
lymis preficitur 200, d
Abdagasus Asineum cesurus ab Artax-
bano impeditur 354, c
Abdasstratus rex Tyriorum Balazarro
patri succedit 592, c
Abdemonus Tyrius adolescens proble-
matū dissolutorū peritus 148, a.
592, c
Abdenago aliàs Azarias Danielis so-
cius 190, c
Abdon Elielis filius Israelitarum guber-
nator 88, c. moritur & sepelitur.
ibid. d
Abel, uox quid significet: nascitur ius-
tus pastor 4, a. sacrificium Deo
offert: & à fratre occiditur 4, b
Abelmachea urbs à Ioabo obsidetur:
mulieris prœsentia seruatur 133, a:
& obsidione liberatur. ibid. b
Abemerigus filiam suam Izate uxorem
iungit 374, c
Abenerus patruelis Sauli copiis milita-
ribus preficitur 100, e. pigritiæ à
Dauid accusatur 111, d. Iebosthū
periculo eripit: regē cōstituit 116, b.
contra Ioabum pugnat, & supera-
tur. ibid. c. Asaelem uulnerat, ibid. d

in Iebosthi castra uenit, ibid. e. ad
Dauidem deficere conatur: Dauidi
populum conciliat: benignè suscipi-
tur 117, a, b. insidijs Iobab exponi-
tur ibid. d. occiditur ibid. e. à
Dauidelugetur 118, a
Aberi, secundi ex fratribus Machabæi
supplicium, & tolerantia 623
Abesalomus sororem Thamarā ab Am-
none uitiatam consolatur 126, a.
Amnonem trucidat: & in Gesura fu-
git 126, b d. patri reconciliatur,
& in Dauidem conspirat 127, a, b c.
rex salutatur 127, d. patrē regno
eijcit 126, b. thalamo patris pol-
luit 128, d. cum Ioabo cōgreditur
129, f. fugit 130, b. suspensus in
terimitur: et saxo obruitur 130, b, c.
mortuus nunciatur: & à Dauidelu-
getur ibid. d, e
Abesalomi cesaries 127, a. statua Ma-
nus Abesalomi uocata 130, c
Abias Arabum rex Izatem hostiliter pe-
tit: superatur: & manu sua propria
interit 376, e, f
Abias filius Samuelis quomodo rempu-
blicam gubernet 95, b
Abias Roboami filius Hieroboamo pu-
gnaturus occurrit 155, c. Israeli-
tarum copias ad se pellicere conatur
ibid. d. Hebræis confidentiam ex-
probrat, et Roboamo succedit 154,
e. Hieroboamum uincit 156, a.
moritur 156, b
Abiatharus Achimelechi filius à Sauli
seuitia seruatur 180, e. ad Dauidē
confugit 108, f. pontifex mansit
133, e. pontificatu priuatur 140, c
Abibals rex Iromi pater 148, a. 592, b
Abigea Nabali uxor Dauidem commo-
tum xenijs placat 110, e, 111, a. Da-
uidi nubit 111, b
Abila oppidum 66, a
Abilamarodachus filius Nabuchodono-
sori, patri succedit: et Iechoniā è uin-
culis dimittit 192, d. moritur. ibid. e.
filium Neglisarem successorem ha-
bet. ibid.
Abimelechus Pef. lemita, quis fuerit, &

qui in Moabiticam terram cum suis
tetenderit 90, f
Abimelechus Palestinae rex Abramum
hospitio suscipit, et Sarā rapit 12, e.
Isaacum hospitio suscipit 15, f. cum
Isaaco foedus pepigit 16, b
Abimelechus nothus Gedeonis interfe-
ctis fratribus principatum sibi uendi-
cat 86, d. à Sicimitis urbe expelli-
tur 86, e: eosdē mō: ulciscitur ibid.
insidias Galis propulsat 87, a. The-
bis prelio uictis moritur 87, c, d.
& quemnam successorem habuerit
ibid. d
Abiron pertinax 58, d. terrā abfor-
betur 59, c
Abisace foemina Dauidem senem calca-
cit 136, b: quam Adonias in cōiu-
gem postulat 139, e
Abisæus Abenerum, 116, e: una cum
fratre Ioabo Sabæum, persequitur
132, f. Dauidē periculo eripit 133, d.
uno die 600 hostes interemit 134, c
Abius filius Aaronis igne sacrificio com-
buritur 49, f
Abramus patre Tharro nascitur 9, c.
Lotum cognatum adoptat 9, e
Abramus in Chananeis uerū Dei cūla-
tum auspiciaturus migrat 9, e. in
Aegyptum tendit: uxorem, sororem
fingit: Aegyptiorum religionem re-
fellit: Astronomiam docet 10, b, c, d.
cum Loto fines partitur 10, d. Assy-
rios uincit 11, a. Melchisedeco ho-
spitaliter habetur, eidemq: decimæ
donat 11, b. de filio sibi nascituro
promissionem accipit 11, c, d. 14, b.
Ismaelem genuit 11, d. angelos ho-
spitio excipit 12, a. in Gerara Pa-
lestinae proficiscens uxorem sorore
cur finxerit 12, e. Isaacum immola-
re iubetur & Deo obedit 13, e. quō
loco filium offerre cupiuerit 13, d.
Isaacum mactare uolens à Deo inhi-
betur 14, b. Isaac uxorem querit
ibid. f. moritur 15, d
Abrami arma contra Nechiam Pharao-
nem 544, b. ex Chetura progē-
nies 14, d. domicilium, uicus 16, a
Gg Cbebron

Index.

- Chebron 523, e. famulus quaesitur
Isaco uxorem mittitur 14, f. Deum
precatur: Rebeccam alloquitur: &
Labano iuneris suscepti causam re-
fert 15, a, b, c
de Abrahamo testimonium Berofi 9, f:
Hecataei & Nicolai Damasceni 10, a
Abfalomon Manahemi tyrannidis ad-
iutor 472, c
Abfalomus patruus simul et socer Ari-
stobuli captus 258, f
Accaron Ochosiæ regis deus fictivus
165, b
Acaron urbs ab Hebreis capi non po-
tuit 80, f
Achabus Amarini filius patri rex impie
us succedit 157, f. Iezabelam con-
iugem ducit: Eliam prophetam quaerit:
& calumniatur 158, a, c, f.
ab Elia idololatriæ redarguitur.
ibidem f. Nabuthum occidit
160, b. pœnitentia ducitur
ibid. c. Adadi filio bellum inferenti
cedit ibid. e. timens promissione
Dei erigitur: Syrum uincit: Adado
parcit, cumque eodem fœdus facit
161, a, b, e. à Michæa propheta ob-
iurgatur: cum Iosaphato contra Sy-
rorum regem fœdus init 162, a, d.
cum Iosaphato in Syros proficisci-
tur: & moritur 163, c, d
Achabi filiorum interitus 171, a. Deus
Baal ibid. d. filius Ioramus Moa-
bitas domat 165, e, f. uxor Iezabel
impia 158, a
Achabo ac Iosaphato Michæas prophe-
ta è carcere adducitur 162, f
Achabum Elias adit 158, d. & re-
prehendit 160, c
Achæ Machabæi fratris quinti suppli-
cium & tolerantia 623, d
Achar Zebediæ filius furatur 75, f.
punitur 76, c
Achazes Iothami filius patri succedens
idolo filium immolat: bello sollicita-
tur: & superatur 177, c, d. Assy-
rios auxilio aduocat: ac idololatriam
exercere affectat 178, a, b. occidi-
tur ibid. c
Achiabus Herodis nepos aui uim prohi-
bet 327, e. hostibus repugnat
332, b. 451, b
Achias pontifex 99, d
Achias propheta Hieroboamo regnum
predicit 151, c. queritur 155, a
Achiba Ezechie regis uxor Manassis ma-
ter 182, c
Achilaus Dauidi cōmentariensium prin-
ceps 133, c
Achimanus filius Berzellæi cum Dau-
de proficiscitur 132, b
Achimas Dauidi uictoriam: et Abesalo-
mi mortem nūciat 130, d, e
Achimelechus pontifex Dauidem com-
meatu inuat 107, c. propter ob-
sequium Dauidi præstitum à Sau-
lo obiurgatus se excusat: & occidi-
tur 108, b, c
Achimadabæ Basiman nubit 141, d
Achitophel à Dauide ad Abesalomum
deficit 127, e. laqueo uitam finit
129, c
Achonij de alienigenis cum prole eijci-
endis edictum 202, e
Acimaces Persicus qualis 381, c
Acme ancilla Iulie Antipatro & Hero-
di fraudulenter scribit 325, b. 446,
b. à Cesare occiditur 327, d
Acmon filius Arabi gigas Dauidem
occisurus ab Abiseo trucidatur
133, d
Acra collis 534, d
Acrabatenæ toparchia 523, a
Actiaca pugna quando peracta 284, c
Actipus urbs 78, d
Acusilaus Argiuius quando historiam
conscripserit, & in quibus Hesiodū
correxerit 587, c
Adadus Azaelis filius patri in regnum
succedit, & à Ioa Israelitarum rege
uita priuatur 174, c
Adadus Damasci rex & Syriæ à Dau-
de uincitur 121, d
Adadus tertius Samariam uasat 121, c
Adadus Syrus Samariam obsidet 160, e.
167, d. ab Achabo profligatur
160, d. in gratiam ab eodem reci-
pitur 161, e. & fœdus init ibid. f.
à Deo fugatur 168, b. egrotat
ibid. f. ab Azael præfocatus mo-
ritur 169, a
Adadi regnum Azael possidet 169, b
Adadi Damasci & Syrorum regis po-
steri reges Syriæ, sicut Aegypti reges
Ptolemæi dicti 121, e. Ioramo insti-
diantis & Eliseum capere conantis
castra diripiuntur 168, d
Adado fiducia humana quanta fuerit
161, a
Adamus, uox quid significet: à Deo
creatur 3, b. peccat: cum Deo lo-
quens iram deprecatur d. puni-
tur e. cum Eua paradiso eijcitur
ibid. f. ac moritur 4, c
Adami posteritas 4, a
ab Adamo ad diluuium ætates decem
4, b, c
Adar Hebreis, nobis Martius dictus
73, e. 232, a
Adasa uicus 408, b
Aderus Solomoni infestus 150, f. in
Aegyptum profugit: Syriam, in Idu-
mæam rediens, occupat eiusdemq;
rex designatur 151, a, b
Adiabenus filius Nabataei, facibus in
machinas Romanorum euolat
548, b
Adiabeni Izatem despiciunt 376, d
Adiabenorū regina religionem Iudai-
cam amplexa 374, a
Adoma, quid significet 20, e
Adomus, Esau cur cognominetur 20, e
Adomi, uox quid significet 80, d
Adonias Dauidis filius regnum affe-
ctat: regnare à Nathano propheta
affirmatur 13, c, d. à Salomone ue-
niam impetrat 137, b. Abisacen,
coniugem petit 139, e. occiditur
140, a
Adonibezecus captus manibus pedi-
busq; truncatur, moritur, & sepeli-
tur 80, d
Adoram urbs à Roboamo condita
153, e
Adoramus quaestor tributis recipiendis
constituitur 133, c. lapidibus ob-
ruitur 152, b
adoratio uaccarum aurearum permit-
titur 171, f
Adramelechus Senacheribum patrem
occidit 181, d
Adrazarus Sophenorum rex à Dauide
uictus, uribus priuatur 122, a
Adullamæ agri in speluncam Dauid in-
cidit 107, e
adulterium Dauidis 123, c
adulterij suspecti lex 53, a
Aegeas oppidum 210, c
Aegyptij pseudopropheta, seductor Iu-
daeorum 380, f. pugna elabatur
381, a. cum Felice configit: supe-
ratur: fugit, & capitur 462, b
Aegyptij polluti impiè seruiunt 598, f
Aegyptij reges cur Pharaones dicti
148, d
Aegyptij à Nabuchodonosoro bello mo-
lestantur 185, a. cum Aethiopi-
bus pugnant 32, e. Israelitas perse-
quuntur 37, c. Hebræos obsidio-
ne premunt 37, d
Aegyptij persequentes Israelitas obrui-
untur 38, c. & quibus pœnis affe-
cti fuerint 35, e, f. 36, a, b, c, d
Aegyptij crocodilis & aspidibus hono-
rem tribuunt 607, b
Aegyptiorum arma uento in Hebræo-
rum litus expulsa 38, f. cum Mi-
thridate certamen 262, b
Aegyptiorum annales 597, b. dii qui
607, b de Iudeis maledicti 597, d.
& idololatria ibid. libido 10, b.
mores, sapientia 609, e. in Moy-
sen ingratitude & insidiæ 33, d.
inuidia

Index.

inuidia in Hebræos: & studia 30, e.
ostenta 35, c. regum nomina Hero-
dotus cur non citet 148, e.
religio 606, a. religionem Abra-
mæ refellit 16, c
Aegyptiis in ullam ciuitatem ascribi, à
Romanis interdictum 604, f
Aegyptios Abramus Astronomiam do-
cuit 10, c
Aegyptus unde nomē acceperit 591, d.
describitur 526, d. fame ingenti
infestatur 25, b. ab Aethiopiis
inuisa 32, f
Aegypti munitiones Iudeis à Ptole-
meo committuntur 604, f
Aegypti regina Salomonem inuifit
149, b. rex infantes mares He-
bræorum necari iubet 31, a. rex
Saram rapit 10, b
Aegypto Iosephus præficitur 25, a
in Aegypto Hebræorum afflictiones
30, f
ex Aegypto patres Moyse duce ducun-
tur 583, e
Aelius Gallus auxiliariarum ab Hero-
de Cesari missorum dux 294, a
Aemilius Iulundus à Iudeis occiditur
477, b
Aemilius Regulus Cordubensis 357, d
Aeneas, Aretas postea dictus, Arabum
rex constituitur 312, f
Aeoles populus 8, b
Aerarie inuentor quis 4, d
Aeris genus auro pretiosius 122, a
Aetæ, petra, Sampsonis habitatio 89, d
ætates decem ab Adamo ad diluuium
4, b, c
Aeternius Fronto duarum legionum A-
lexandrinarum magister 561, c.
Aethiopes Aegyptum inuadunt 32, e.
à Moyse uincuntur 33, b. ab Aeg-
yptiis circumcisionem accipiunt
154, c
Aethiopum origo 8, e
Aethiopum expeditio in Hierosolyma
156, d
Aethiopum rex Zaræus 156, d
Africa siue Lybica 8, d
Agagus à Saulo capitur 101, b. in-
terficitur 102, b
Agar ex Abramo granida Saram despi-
cit: obiurgatur: in desertum fugit
11, d, e
Agari angelus Ismaelis curam mandat
13, c. atq; ut ad herum redeat, sua
det 11, e
Agatharchides historicus de Iudeis
596, e
Aggeus propheta populo animum ada-
dit 200, c
Agiras Nabathæus audacissimus et hor-

rendus 548, b. quid fecerit 545
agricultura à Camo inuenta 4, a
agricultura lex 68, d
M. Agrippa in Asiam mittitur 295, e.
ab Herode excipitur 299, f. bo-
ues Deo immolans epulum populo
dat 300, a. cum Herode profici-
scitur 300, c. Iudeos Romanis o-
bedire iubet 466, e. populum ar-
ma Floro illaturum coercēs 469, f.
à Iudeis expellitur 470, a
Agrippæ ad Iudeos oratio 466, e
coram Agrippa Iudei Græcos accu-
sant 300, e
Agrippa Aristobuli filius pauper, Rei-
publice præficitur: à Flacco excipi-
tur: accusatur 344, d, e, f. Alexan-
driam nauigat: Puteolos appulit: à
Tiberio excipitur: ab Antonia mu-
tuum accipit: Cesaris amicitia frui-
tur: Antonie soluit: Eutychum furti
arguit 345. apud Tiberium ac-
cusatur: in uincula conijcitur 346.
457, e. de Tiberij morte nūcium
accipit 348, d. e uinculis soluitur
349, a. 457. tetrarchie rex con-
stitutus in suum regnū nauigat 349,
a, b. 457. Herodis conatibus re-
pugnat: eundemq; conspirationis in
Tiberium accusat 349, e, f. 457, e.
Caium honorat 352, d. Claudium
ad reuocandum principatumhorta-
tur: et ad Claudium mittitur 367, a,
b, c. à Claudio in regno confirma-
tur 368, e. ad sui regni curam ha-
bendam mittitur 466, c. uotius
sacrificia soluit: Simonem Boethi fi-
lium pontificem constituit: et eadum
tributum Iudeis remittit 302, a.
369, d, e, f. Silam ob insolentiam
custodie tradi curat: conuiuium a de-
se cupit 370, f. Hierosolyma mu-
nit: impeditur: exteris benefacit, con-
tumelijs afficitur: Simoni reconcilia-
tur: ac Beryti theatrū extruit 371, a,
b, c, d. à regibus suscipitur ibid. e.
ab adulatoribus Deus saluatur: e-
grotat, & moritur 372, a, b. de-
functus conuiuijs petitur ibid. d
Agrippæ Aristobuli soboles 343.
460, a
Agrippæ prosapia 372, d. regiminis
amplitudo, diuicie, liberalitas 372,
e. & Hierosolymitanorum dissi-
dium 381, f
de Agrippa augurium 347, a
Agrippa filius Agrippæ educatus 372,
e. pontificis stolæ custodiam à
Iudeis impetrat 373, d. alcaidi
præficitur 377, f. autor est
Claudio ut Iudeos in causam legiti-

mè cognoscat 379, c. multis to-
parchijs Chalcide ablata, donatur
ibid. d. nuptias instruit 379, d.
Galilee parte à Nerone donatur
380, c. summum sacerdotium Isa-
maeli Phabei filio contulit 381, a.
domum extruit ibid. f. Iosepho
cognomine Cabi pontificatum detu-
lit 382, b. domum extructam quo-
modo nominet ibid. f. theatrum
Berytium ornans, Iesum pontificem
confirmat ibid. templi ministris
sacros hymnos canere concessit
383, b
Agrippa filius Agrippæ Magdala ca-
stellum capere certat 390, f. cum
Vespasiano Tyrum uenit 403, a.
à Claudio regno præficitur 460, b.
lapide percutitur 503, f
Agrippæ regis direptas facultates Iose-
phus seruat 388, e. literæ ad Iose-
phum 401, f
Agrippa Simonides Flauij Iosephi filius
404, c
Agrippina Claudij Cesaris uxor pro Iu-
deis intercedit 379, c. maritum
ueneficio tollit, filiumq; Neronem
regno præficit 380, a
Agrippinus Demetrii filius ex Mariam
mè 379, f
Agrippinum ab Herode cōditum 430, e
agrorum à quo primum constituti ter-
mini 4, c
Aine oppidi excidium 76, e
Amatæ opprimuntur 76, d.
Al. barchie magistratus 377, e. 379, f
Alanorum in Armeniam & Mediam e-
ruptio 578, d, e
Albinus Iudæe præses malignus 462,
e. Iudæam latronibus explet 382,
d, e, f. captiuos occidit 383, a
Albini successor Florus crudelis 384, e
Alcimus alias Iacimus pontifex 230, e.
copias militares colligit: Iudeos occi-
dit: fugiens Iudam accusat 231, c, d.
miserè periit 232, b
Alexander Alabarcha pecuniam Agrip-
pæ præbet 345, b. uide, Alexand.
Lysimachus.
Alexander Antiochi Epiphanis filius
Demetrio bellum infert 235, a. 251,
a. uincit 236, b. 411, c. Iona-
thæ amicitiam ambit 435, d. Iona-
tham honorat 257, c, d. Cleopa-
tram uxorem ducit 237, d. Iona-
thæ munera mittit 238, c. in Ara-
biam fugere compellitur & mori-
tur 239, d
Alexander Aristobuli filius à Gabinio
uincitur 259, f. 260, d. Romanos
occidit 260, c. Hyrcano bellū in-
ferit

Index.

- ferit 415, b. cum Gabimio pugnat 260, c. 415, c. Iudeos ad defectionē reducit 416, b. securi percutitur 361, e. 416, f.
- Alexander Herodis filius uxorem ducit 299, f. à patre accusatur, & reconciliatur 303, c. d. 304, e. 305, d. calumnijs oppressus uinculis constringitur 310, e. reconciliatur patri 311, d. ab Eurycle iterum calumnijs afficitur 313, d. 438, c. in carcerem detruditur, accusatur Beryti, & damnatur 314, 316. strangulatur 317, b.
- Alexandri Herodis filij progenies 460, b.
- Alexander fictitius instruitur, suscipitur, honoratur, sella portatur, falsus deprehenditur: & remigum numero inferitur 453, d. e. f.
- Alexander Iannæus rex constituitur 249, a. Ptolemaidem obsidet ibid. b. Ptolemæum decipit: ab eodem uincitur e. f. Ptolemæo obuius 250, a. fugit b. cum Cleopatra foedus facit: Gazam oppugnat ibid. e. f. occupat 251, a. Demetrio Eucero resistens caditur ibid. f. febris laborat 252, f. moritur 253, b.
- Alexandri filij Hircanus & Aristobulus: uxor Alexandra 253, 4, c. immanitas 410, e.
- Alexander Lyfimachus à uinculis soluitur 368, f. Alexandria diuissimus 377, e.
- Alexander Philippi filius imperio Macedonico presidet: in Asiam contendit, Darium uincit, Tyrum oppugnat 211, d. e. f. Tyrum capit 211, a. Iaddum pontificem benigne suscipit 211, d. Hierosolymis sacrificat ibid. e. Gazam occupat 211, b. tributorum immunitatem Iudeis concessit 211, f. libertatem uiuendi Samaritis permittit 212, a. moritur ibid. d.
- Alexander Polyhistor de Aphrica testatur quid 14, e.
- Alexander rex primus Machabunæ edificat 575, f. quo tempore mortuus 595, d. mortuo Iudei in Aegyptum & Phoenicem translati 596, a.
- Alexander Tiberij pater portam templi auro & argento obducit 227, b.
- Alexander Vcles regno annos quinque praefuit 239, b.
- Alexander Zebina Demetrium uincit 246, c. cum Hircano foedus ferit, & ab Antiocho Grypho caditur 246, d.
- Alexandra Phasaeli filia 343, d.
- Alexandra Alexandri Iannæi uxor Alexandro mortuo succedit 253, b. Iudeis Castella credit 254, a. Damascus occupat 412, d. egrotat 254, b. 412. moritur 254, e. 412, e.
- Alexandra Hyrcani filia, Alexandri Aristobudi uxor: ab Antonio filio pontificatum petit 280, b. Aristobulo & Mariammes effigies ad Antonium mittit 280, e. Herodi suspecta 281, a. fugam moliens deprehensa ibid. b. Cleopatra Herodis insidias aperit 282, a. carcere detinetur 282, b. arces sibi subijcit 290, e. Ptolemæo nubit 416, f.
- Alexandrae Alexandri Iannæi uxoris mors 254, e. 290, f.
- Alexandria plus singulis mēribus quam Hierosolyma toto anno pendit Romanis 469, a. iisdem quatuor mensium annonam ministrat. ibid.
- Alexandria ciuitas post Romanam maxima 529, b. à Cesare capta 605, e. à quibus conseruata ibid. b.
- Alexandriae portus descriptio 526, e.
- Alexandrimi Vespasianum imperatorem agnoscunt 527, a.
- Alexandrinorum seditio contra Iudeos 474, c. bellum cum Cleopatra 605, b.
- Alexandrium arx, castellum 259, d. 413, d.
- Alexandrium Castellum à Gabimio obfessum 415, c. 259, e.
- Alexas Salomēi Herodis filiam coniugem ducit 318, c.
- Alibama uxor Esai 20, f.
- Alicornasseorum decretum pro Iudeis 267, c.
- Aliphazes Esai filius 20, f.
- Alifas Alifais nomen dedit 8, b.
- Allus Samarita, libertus Neronis 345, c.
- Althemus timore riget 429, c.
- Amalecitarum bellum inferunt Hebraeis 41, c. Israelitis molesti 85, a. uicti 100, f. Sicellam incendunt 114, b. ab Amasia uicti 173, f. accersunt Syros in Dauidem 123, c.
- Amalecitarum clades 41, c.
- Amalecitas fuderunt Hebraei 42, a.
- Amalecitas Dauid infestat 112, d. persequitur 114, d.
- Amalecitis unde denominata, nunc Idumaea dicta 20, f.
- Amalecus Esai nothus & Thamma concubina eius 20, f.
- Aman adoratur 205, d. arrogans 207, c. clauis regi Artaxerxi infidatur 209, a. uxoris consilio Mardocheo, eundem cogitans tollere, crucem erigit 205, e. 207, c. ab Esthere coram Artaxerxe accusatur 208, b. peccatum falsus ueniam petit: & à Sabuchade insidiarum arguitur 208, c. in crucem agitur 208, c.
- Amanis filij in crucem acti 209, c. possessiones Mardocheo dantur 208, d.
- Amareei filij Ioannem Gaddum interficiunt 234, a. à Ionatha puniuntur ibid. c.
- Amarames Moyses & Aaronis pater pro Hebraeis liberandis Deum inuocans, exaudiuit 31, b.
- Amarinus Israelitarum rector constituitur 157, d. relicto principatus successore Achabo filio moritur ibid. e.
- Amasai Dauidis exercitui praeficitur 131, c. 132, d. Ioabo destinatus ad necem 138, e. à Ioabo interficitur 132, e.
- Amasias Iosaf filius rex Hierosolymitanus 173, f. Idumæos uincit 174, e. Amalecitas bello exacerbat 174, d. uincit 173, f. ad idola deficit 174, f. Ioam literis ad bellum uocat 175, a. pugnans contra Iosafum, uincitur 174, d. capitur 175, b. occiditur & sepelitur ibid. c.
- Amasiae profapia & probitas 174, d.
- Amathus castrum ad Iordanem 250, e. uastatur 251, d.
- ambitio malorum scaturigo 117, f.
- M. Ambuius Coponio succedit 338, c.
- Amenophes pater Messenis 601, a.
- Amias Achaz fil. bello superatus à Zacharia trucidatur 177, d.
- Aminadabus Leuita 94, b.
- Ammanitæ à Babylonio infestantur 190, a. Dauidi insurgunt 123, a. à Iuda uincuntur 228, a. deprehendantur 125, c.
- Ammaeus uicus Iherosolymae sanādis corporibus idoneus. uide Emmaus.
- Ammaeus combusta 452, a.
- Ammonitæ Israelitis diuitijs nudant 87, e. mutuo se conficiunt 164, e. uastantur 98, a.
- Ammonitarum origo 12, d.
- Ammonij detestandus interitus 238, d.
- Amnis Sabbatici miraculum 573, d.
- Ammon filius Dauidis sorore Thamar uim infert 125, d. occiditur 126, b.
- Amoræi ab Hebraeis deuicti 61, d.
- Amoræorum terræ situs 61, e.
- Amoritæ regio quibus data 65, e. f.
- Amos Manassis filius Iudae praeficitur & mori

Index.

- & moritur 182, f
 Amygdalon stagnum 548, d
 Ananelus summo sacerdotio ab Hero-
 de donatur 280, b
 Ananelus pontificatu priuatur 280, f
 Ananias alias Sedrachas Danielis soci-
 us 190, c. educatur 190, b. in
 ignem coniectus 627, d
 Ananias Iudeus mercator Helenam Iu-
 daicos ritus docet 374, e
 Ananias Masbali filius à Simone occidi-
 tur 550, d
 Ananias Nebedai filius unctus Romā
 mittitur 379, b
 Ananias Onie filius Cleopatrae copijs
 praefectus 247, b
 Ananias Phariseus Iosepho se opponit
 398, e
 Ananias pontifex cum fratre Ezechia
 occiditur 472, d
 Ananus Anani filius iunior pontificatū
 acquirit: Iacobum lapidat: pontifica-
 tu priuatur 382, c, d
 Ananus dux unctus Romam mittitur
 379, b
 Ananus pontifex praelium adornat
 510, e
 Ananus pontifex quamdiu 515, c
 Ananus Ionathae filius Caestio portus pa-
 tescere conatur 476, e
 Ananus Sethi filius pontifex constitui-
 tur, esse desinit 338, b, d
 Anani senioris sollicitas 382, b
 Anchus rex Gitta Dauidem secum du-
 xit bellaturum 113, b. Dauidem
 remisit 114, d
 Andromacho Herodes amicitiam renū-
 ciat 310, b
 Andromedae catenarum uestigia 498,
 c
 Andronicus Messalani filius 237, b
 Angelus Agari Ismaelis curam mandat
 13, c. persuasit reditum ad he-
 rum 11, e
 angelus Eliam alit 159, e. Manochi
 apparet, 88, e
 angeli lucta cum Iacobo 19, d
 angeli Dei filij uocati 5, b
 angeli Dei filij appellati 5, b. ab A-
 bramo hospitio excipiuntur, 12: &
 à Loto ibid. b
 angelorum supra & proles 5, b
 Anileus manum armatam colligit 353,
 d. amoribus correptus degene-
 rat, admonentemq; amicum conso-
 dat 354, f. Mithridatem nudum
 asino impositum abducit 355, c.
 fratrem ueneno è medio tollit 355,
 b. à Mithridate fungatur 355, f.
 dolo oppressus occiditur 356, d
 Anilei uxor peregrinae religionis obser-
 uans 355, d
 anima, Dei particula in corporibus
 496, e
 animae corpori iunctae uirtus 582, b
 animalium usus permittitur 6, e
 Anna Helcanis Leuitae uxor 91, f
 annales Hebraeorum 588, b.
 ptiorum 597, b
 Annibae seditiosus occiditur 373, c
 Annius Minucianus 357, e
 Annius Rufus M. Ambiuio succedit
 338, c
 Anochus filius Madianis 14, d
 annus Iobelus 53, e
 annus magnus quot annis constet 6, f
 annus sabbaticus 265, c
 anni quot à Iosue tempore usque ad Da-
 uidis expugnationem 119, e
 anni quot ab exitu Israelis ex Aegypto
 usque ad templi Salomonis extru-
 ctionem 383, e
 anni à diluuio usque ad templi deuasta-
 tionem quot 188, b
 Anted luui: ni cur tam longauus 6, f
 Anteius trucidatur 362, b
 Anthedon urbs instauratur 259, e
 Anthedon urbs 430, b
 Antigonus à Ptolemæo Menneio ado-
 ptatur 269, b
 Antigonus Herodis familiam oppugnat
 273, f
 Antigonus Pappum Herodi bellaturum
 misit 277, d. 426, c
 Antigonus Aristobuli filius ab Herode
 oppugnatur 271, b. 275, f. 423, d.
 uincitur 275, b. 420, c. Iudaea
 expellitur 269, d. opprimitur
 277, c. Herodis se dedit 427,
 d. à Parthis in regnum reducit
 271, b. in templo obsidetur
 271, b. patris mortem questus,
 Hyrcanum criminatur 417, c.
 Iosepho caput praecidit 276, d.
 & in ipsius cadauer seuit 425, f.
 Hyrcanum auribus priuat 272, e.
 Phasaelo loco remedij uenenum por-
 rigit 272, f. Silonem placat
 423, d. pecunia corrumpit
 274, b. Macheram repulit
 425, c. Massadam obsidet
 423, c. odiosus Antonio 273, d.
 à Sosio opprimitur 277, c. occi-
 ditur 278, d. 279, d.
 727, e
 Antigoni lis apud Cesarem 262, d
 Antigonus Hyrcani filius ab Aristobu-
 lo in societatem recipitur 248, d.
 false accusatur 409, f. Spondiū
 uincit 409, c
 Antigonus Hyrcani filius ab Aristobu-
 li coniuge insidijs petitur 248, c.
 à fratre trucidatur 248, d. 410, b
 Antiochenes calamitate Iudeos affici-
 unt 571, d
 Antiochenium fuga & clades 240, d.
 petitiones apud Titum 573, e
 Antiochia à Seleuco condita 604, d
 Antiochus Cyzicenus cum fratre Antio-
 cho Grypo belligatur 246, d.
 & Philomatore 249, b. occidi-
 tur ibid. c
 Antiochus Cyzicenus ab Aristobulo ce-
 sus fugatur 246, f
 Antiochus Antiochi Cyziceni filius su-
 perat Antiochum Grypi, & supera-
 tur ab Eucero & Philippo fratri-
 bus 251, b
 Antiochus Comagene rex 339, c.
 368, e
 Antiochus Comagenes rex in Ciliciam
 fugiens, unctus à Peto Romam mit-
 titur 578, b, c
 Antiochi Comagenes regis clades 577,
 e
 Antiochus alias Dionysius 411, e.
 Damasci regno potitus quid gesserit
 252, c. cum Alexandro & Arabi-
 bus bellum mouet 411, e
 Antiochus Deus, Alexandri filius ad-
 lescens rex coronatur 240, c.
 amicitiam cum Ionatha init ibid. c.
 à Tryphone suo tutore trucidatur
 244, d
 Antiochus occiditur, & eius exercitus
 fame perit 252, d
 Antiochi uallis 252, e
 Antiochus Epiphanes rex Syriae 223,
 d. mores Iudaicos abrogat 407,
 d. murum Ierosolym. impetit
 547, f. templum spoliat 224, d.
 571, c. 606, e. Hierosolymam
 uastat 407, b. arcem condit
 224, b. in templo Iudaico por-
 cos mactauit, cultum Dei amouens
 224, c. uetuit Iudeos uti patrijs
 legibus 225, d
 Antiochus Epiphanes cum Ptolemæo
 Sexto propter Syriam contendit,
 & in Iudaeam seuit 407, c.
 à Iuda reprimitur 407, f. Hyr-
 cani opes inuadit 223, d. ab
 Arabibus uicitur 411, f. Ely-
 maidam obsidens profligatus, egro-
 tat 229, b. moritur 407, e
 Antiochi Epiphanis in Iudeos perfidia
 607, d. filius Demetrium bello pe-
 tit 235, d
 Antiochus Syriae rex Eupator 229, d.
 Iudaeam inuadere cogitat 226, c.
 Gg 3 cum

Index.

- cum Iuda foedus pepigit 230, d.
 Iudam in templo obsedit 229, d.
 Iudae pacem nuncians, foedus uiolat
 230, d. Bethsuritas expugnat
 230, c. Philippum tutorem oc-
 cidit 230, f. & captus à Deme-
 trio trucidatur 231, d
 Antiochi Eupatoris mors 229, d
 Antiochus Grypus 251, b. Alexan-
 drum Zebinam occidit 246, d.
 Heracleonis insidijs occiditur 251,
 b. Hyrcanum in urbem cogit
 245, b
 Antiochus Magnus Hierosolyma ten-
 dens, ibi praesidium relinquit 408,
 b. Iudae aduersatur 218, d.
 fauet, E. amicitia Ptolemaeo iungitur
 219, e. filiam Ptolemaeo uxorem
 dat ibid. e. Aegyptum occupat
 223, e
 Antiochi Magni decretum de templo
 Hierosolymitano 218, f. 219, b.
 de Iudeorum pietate testimonium
 219, c, d. copiae militares Ve-
 spasiano misse 485, c
 Antiochi Pharaux, loci nomen 412, d
 Antiochus Pius, alias Eusebes 251, c.
 & cur Pius cognominetur 245, d.
 Hyrcano placatur 245, d
 Antiochus Sedetes Hyrcanum obsidet
 409, d
 Antiochus Seleuci nepos, cur Deus no-
 mimetur 218, c
 Antiochus Soter Tryphonem superat
 244, c. à Parthis uictus moritur
 245, f. 246, d. 251, c
 Antiochus Spondius ab Hyrcani filijs
 uincitur 409, c
 Antiochus Iudeorum princeps ciuium
 suorum proditor, perfidus Iudeo-
 rum solennitates despicit 571, d, e
 Antipas pater Antipatri Idumae ab A-
 lexandro praeficitur 255, d
 Antipas regij generis uir comprehen-
 sus custodiae traditur 508, e. occi-
 tur ibid.
 Antipas Herodis filius regnum affectat
 329, f. 449, c. portionem re-
 gni paterni acquirit 334, d. rex
 constituitur testamento 446, c.
 tetrarcha ordinatur 447, d.
 uxorem repudiat, & cur 342, d
 Antipater Herodis filius donum reuo-
 catur 322, c. extollitur e. in ius
 citatur 322, f. callidus 433, e.
 malus 318, d
 Antipater patris Herodis animum à fr-
 lijs auocat 302, f. in fratres ex-
 acerbatur 303, c. apud Caesarem
 accusatur ibid. regni expe-
 ctatione nixus 441, b. donis
 fauorem conciliat 440, c. ui-
 te paternae finem optat, amicos mu-
 neribus parit 318, d. Alexandro
 insidiatur 434, f. ab He-
 rode patre suo filio Antipatri expel-
 litur 432, e. ueneni parati ac-
 cusatur 321, d. seipsum excu-
 sat 323, b. culpam in Antiphi-
 lum reijcit 325, d. innocen-
 tia testem Deum facit 324, e.
 in carcerem coniectus 325, d.
 capitis damnatus uincitur 322, c.
 occidi iubetur 327, f. patri succe-
 dit 433, e. moritur & lugetur
 419, c, d. 447, d
 Antipater Salomes filius Archelaui ac-
 cusat 330, b
 Antipater Samarita ueneficium appa-
 ratum Herodi indicat 442, f
 Antipatri contra Herodem insidiae
 319, d. 440, d
 Antipatrum Herodes à Pherora collo-
 quo auocat 441, d
 Antipatri mater ornata exuta pellitur
 442, f
 Antipater Idumaeus Hyrcani amicus
 255, d
 Antipater Antipas Scaurum commea-
 tu iuuat 259, c. 260, c. qualem
 operam nauarit Caesari, aliaq; gesta
 261, d. 262. procurator ac dy-
 nastia Iudae constituitur 262, d.
 suos filios ad gubernacula prouebit
 263
 Antipater primo Antipas uocat 255, d
 Antipater Idumaeus Hyrcanum in regnum
 restituit 413. aliaq; eius gesta
 416, 417, 418
 Antipatri ciuitas edificatur 305, e.
 Caparsaba dicta 252, d
 Antiphilus cum suo fratre uenenum
 apparant in Herodis interitum
 321
 antiquitatum libri uiginti, quod tem-
 pus complectantur & quas historias
 385
 Antonia Drusi maioris uxoris Claudij
 mater pro Agrippa intercedit
 347, c
 Antonia literis patefacit coniurationem
 in Tiberium constituta 346, c
 Antonia turris unde denominata 341, e
 Antonia turris, ab Herode condita
 298, b. ui occupata 471, d.
 collabatur 553, c. à Romanis
 inuaditur 554, f. eueritur
 557, f
 Antonia situs 538, c
 in Antonia stola pontificia deponitur
 341, d
 Antonius Centurio à Iotapatenis infi-
 dijs interimitur 495, c
 M. Antonius dux Romanus, amore
 Cleopatrae captus Herodem & Pha-
 saelum tetrarchas constituit 270, e.
 280. ad regium fastigium eun-
 dem promouet 273, d. ab eodem
 pecunijs corruptus Antigonom occi-
 dit 279, 278, d
 Antonius pecunijs Herodi conciliatur
 269, c. Herodi nimium indula-
 get 282, e. qualem operam Ga-
 binio praestiterit 415. Herodem
 exulem regno Iud. praeficit 423, b.
 270, c. in gratiam Cleopatrae
 multa indecore facit 427, f. 283, c.
 284. à Cleopatra corrumpi-
 tur 605, e. Samosata obsidet
 276, b. Sosio prouinciam tra-
 dit, cur 276, d. Artabazem
 Tigranis filium capit, & uinctus in
 Aegyptum mittit 284, d. Iu-
 deos rebelles incarceration 420, e.
 profligat 483, b. Arabiam
 subigit 284, c. apud Actium à
 Caesare uincitur 284, c. 286, f.
 occiditur 289, c
 Antonij decreta pro Iudeis 266, d
 Antonij pro Iudeis literae 307, b
 Antonius praefectus alicuius equitum con-
 tra Romanos Iudeos impugnans &
 profligans 483, d. Bezedelem
 turrim incendit ibid.
 Antonius primus exercitum contra Vi-
 tellium ducit 527, d
 Antonius primus in conflictu cum Vi-
 tellio quatuor milia & quingen-
 tos amittit 528, d. Vitellium
 interficit 522, d. 528, c
 Antonius Silo Taricheas cum duobus
 millibus sagittariorum mittitur
 501, d
 Anuath uicus 484, d
 Apachnas Iudeorum rex Beoni succe-
 dit 590, d
 Apameneus Antiocho regnum asseruat
 239, e
 Apamiam Caesius obsidione liberat
 418, f
 Apelleus, mensis 202, e. 224, b.
 227, d
 Aphaci turris 475, e
 Apeca oppidum 161, d
 Aphra Abrami è Chetura filius 14, e
 Aphres urbs dicta unde ibid. e
 Aphrica dicta unde ibid. e
 Apion de Moyse 603, b
 Apion Iudeos accusat 350, c.
 circumcisionem Iudeorum ridet
 609, e

Index.

- 609, e. patriam & genus abiurat 604, d
Apion Onie & Dosithei nomina cauil latur 605, b
Apionis calumnia de Iudeorum iusu- rando 608, f. mendacium de Græco homine à Iudeis immolando 607, c. mendacium de Zabido 608, c. patria Antiochia 604, c. mors 609, f
Apobaterion, locus 6, b
Apocryphi libri 588, d
Apollo Dorensium Deus 608, c
Apollodorus annalium scriptor 607, d
Apollodorus in castra Iudeorum erum pit 250, f
Apollonius Antiochi dux occisus 226, d
Apollonius Ionatham prouocat 237, e. uincitur 238, d
Apollonius Molo historicus 610, d
Aponius senator saucius 368, c
Apophis Iudeorum rex 590, d
Aprilis mensis Macedonibus, Aegy- ptijs, Hebreis, quomodo uocetur 36, f
Aprilem mensem Hebraei quomodo uo cent 5, d
Apsanes Israelitarum præses 88, c
Aquila Romanorum insigne quare 487, d
Aquila Caium Caligulam occidit 361, d
Aquila spirans Romanis horrificus 581, b
ara Deo erecta 9, f. 42, d
Arabes à nonnullis Hysci uocantur 590, d, e
Arabes Alexandrum uincunt 411, d. Antiochum uincunt ibid. f. ob sta- tim pacem petentes capiuntur 286, d. Herodem prelio superant 284, d. ab Herode uincuntur ibid. d. & dominantur 311, f
Arabice gentis autor quis 18, b. & origo ibid. d
Arabum circuncisio 18, b
Arabum fines Herodes infestat 428, d
Arabum gesta in Iudæa mortuo Herode 451, d, f. 452
Arabum bellam cum Hyrcano 413, d
Arabum Iudæam uastantiū seuitia 333
Arabibus Hyrcanus prelia machina- tur 223, b
Arabibus Zenodorus Auranitidem e- locat 295, e
Arabici belli cause 311, e. 285, c
Arabicarum foeminarum propensio 321, b
Aramus, Arameis appellationem dedit 9, d
Arami liberi quibus gentibus nomina indiderint ibid. b
Aranes filius Tharri, frater Abrahami 9, c
Araphus pater Acmonis 133, d
Arasci templum 181, d
Arattonis inuentio 4, d
arbor uitæ & scientie interdicta 3, b, c
arboribus frugiferis parcendum 72, b
arca Hierosolyma in templum Salomo- nis transfertur 120, d. 145, c. in tabernaculum reposita 120, f. ab Assyrijs rapta 544, c. d. in He- braeorum castra peruenit 92, d. in Dagonis sanum deferretur 93, b
Arca Dei descriptio 46, c
Arca Noë fabrica 5, c. reliquie ubi seruentur
Arcades antiquitatem sibi arrogant 587, e
Arce urbs 78, d
Arcus cælestis seu Iris, signum fœderis inter Deum & Noe 6, e
Archelaus Cappadocum rex Alexan- drum patri reconciliat 311, b, c
Archelaus regno dignus iudicatur 331, b
Archelaus Iudææ Tetrarcha & rex sa- lutatur 328, c. 453, b
Archelaus ciuitatibus præfectus 453, b
Archelaus seditione petitur 329, d. in tumultuantes animaduertit 329, d
Archelaus in Iudæam uenit 436, f
Archelaus Pheroram fratri reconciliat 311, d. accusatur 322, b. se ex- cusat 314, e. Herodis minas ar- te soluit 436, e. maneribus affi- citur 437, e. à Iudeis in ius uoca- tur 452, d
Archelai in populum liberalitas 448, e. in seditione sedanda prudentia 448, f
Archelai luctus et feræ epulæ 448, c
Archelaus Herodis filius Ethnarcha cō- stitutus 334, d
Archelaus ethnarcha fit 453, b. rex 447, f
Archelaus Herodis filius à patre regno præfectus, ipsius funus curat 328. accusatur apud Augustum 330, b. defenditur 330, f. 334, b. 450, b. Glaphyram sibi copulat 454, c. populo se accommodat 448, d. & in seditionem incidit ibid. f. sō à fratre accusatus 443, d. in exiliū ablegatus, patrimonio pri- uatur 454, d
Archelai somnium 454, b. eius re- ditus quanti 453, c
Archelaus Herodis filius, quod non re- bellasset, quarta tributorum parte le- uatur 453
Archelaus Magadati filius ad Titū per- fugit 561, d
Arcyon medicus 363, c
Arethis, sexti ex fratribus Machabæi supplicium, eiusq; cum insigni tole- rantia sermones 623
Aretas Arabum rex Cælesyrie regnum adipiscitur 252, d. Herodem bel- lo uincit 342, d. Damascenis con- ciliatur 411, f. & Scauro 415, b. à Scauro c c c talentis multatur 415, b.
Aretas Syllaum insidiariū arguit 320, f. & homicidij 320, e
Arite Augurium 343, e
Aretas Petreus Romanis auxiliatur 333, b
Arethusa urbs 414, f
Aries Rom. magnus Nîeon à Iudeis ap- pellatus, Hierosolym. murum per- rumpit 541, d
arietis instrumenti bellici descriptio 491, d
Ariochus Nabuchodonosori satellitum præfectus 190, f
Arion Iosephi Tobie filij procurator 222, d
Arion uinculis ab Hyrcano constringi- tur 222, d. & numerato pretio dimittitur 222, b
Aristei ad Ptolemæum Philadelphum oratio pro Iudeis 213, c
Aristobulus Aristobuli regis filius adom- lescens formosus 280, b. ab Hero- de pontificatu donatur ibid. e. aquis dolo Herodis præfocatur, & lugetur 281, d, e. 440, b. sepeli- tur 282, d
Aristobulus Alexandri Iannæi filius om- pulentus 256, e
Aristobulus Alexadri Iannæi filius 253, c. matrem obiurgat ibid. e. Da- mascum ablegatur 254, d. castel- la occupat ibid. b. accusatur ibid. d. 257, c. cum Hyrcano de regno cō- tendit 255, c. 257, d, e. Antipatro odio bello mouetur ibid. e. Aretæ & Hyrcano repugnat 256, f. ad Scaurum legatos mittit 256, e. in tēplo oppugnatur 256, b. Phari- seorum crudelitatem taxat 253, e
Aristobulus Alexandri Iannæi filius bel- lo molestatur: castella Pōpeto tradit 257, e. uinctus tenetur 259, c. cū coniuge & liberis 412, e. Romæ uinculis elabatur 260, d. à Roma- nis obsidetur, capitur 260, b. uin- culis soluitur et ueneno tollitur 261, d. 416, e

Index.

- Aristobuli filij capti dimittuntur 260,
c
- Aristobulus Herodis filius, uxorem
Bernicem filiam Salomes ducit
299,f. Antiochum Cyzicenum
cadit 246,f. accusatur 316,a.
303,c. 435,d. ab Euricle calum-
nijs petitur 313,d. patri reconcilia-
liatur 304,e. 305,a. 435,e.
pontificatu ornatur 280,e. ca-
lumnij opprimitur 304,c. d. 299,
b. ab Herode insidijs petitur,
281,c. damnatur 316,b.
strangulatur 317,b.
280,f
- Aristobuli Herodis filij progenies
460,b
- Aristobulus Herodis Chalcidis filius
380,c
- Aristobulus Hyrcani filius primus re-
gium diadema usurpat 409,e.
248,a
- Aristobulus se regem declarat 412,d
- Aristobulus pontifex 384,b
- Aristobulus Hyrcani filius matrem occi-
didit 248,b. Antigonum trucidari
curat 248,d. Antigonum ca-
edit 410,b. bellum Alexandro
infert 415,a. Hyrcani filijs
Spondium uincit 409,c. Scam-
rum muneribus corrumpit 413,c.
à Pompeio petitur 413,d. custo-
diæ traditur 413,f. Romam du-
citur 415,a. Romæ turbæ datas
415,e
- Aristobulus morbo correptus: facinus
in fratrem passus, moritur 248,e,f.
409,f. 410,c
- Aristobuli & Hyrcani conflictus 412,
e. reconciliatio 412,f
- Arius rex Lacedæmon Onie pontifici
& Menelao scribit 223,a
- Arius centurio ab Athronge uincitur
332,f. moritur 451,e
- Armenia regio à Partis amittitur 342,
a. ab Alanis uastatur 578,e
- armigeri Saulis obitus 115,a
- Arnon fluuius 61,b
- Aropheus Maræathi 140,b
- Arphas uicus 484,f
- Arphaxades Semæ filius Arphaxadeis
nomen dedit 9,a,c
- Arsamum castrum Izates ui capit 376,
e
- Arfinoe soror Cleopatræ ab ipsa occi-
ditur 605,d
- Artabanus Bononem expellit 339,b.
- Asinei amicitiam expetit 354,a.
ab Herode conuiuii excipitur 342,
b. bello petitur 341,f. subsidium
petens subleuatur 375,e. 376,a.
Izatem honorat 376,b. re-
gno expulsus imperio per Izatem
restituatur 342,b. 376,b
- Artabano Vardanis in regno successit
376,c
- Artabazes Parthorum rex Cleopatræ
datur 428,a
- Artabazes Tigranis filius captus in Ae-
gyptum ab Antonio mittitur 284,
a
- Artaxerxes regnum paternum accipi-
ens conuiuiatur 204,e. edictum
in Iudeos promulgat 206,a.
uxorem Vasten accusans & ab ea di-
uertens, Estheram uxorem ducit
205,c. edicto Iudeorum exi-
tium reuocat 208,e. Mardon-
cheum honorat 207,c
- Artaxerxis iunioris exercitus imperi-
um penes Bagasen 210,a
- Artaxerxi insidiatur Aman 209,a
- Artaxias Tigranis filius Armeniæ re-
gno potius aliquandiu expellitur
284,b
- Artemisius mensis 143,a
- artium inuentiones 609,d
- Artorius dolo seruatur 559,d
- Aruceus Arcen urbem condidit 9,c
- Arudeus Arudum insulam obtinuit
9,f
- Arus uicus 452,a
- Arus uicus 333,b
- Arum locus 107,c
- Ara uxor Esai 20,f
- Asabel Beniaminis filius 29,d
- Asael frater Ioabi 116,d
- Asael Abenerum insequitur 116,d
- Asaeli uulnus lethiferum inflatum
116,d
- Asael cæsus ibid,e
- Asanus Hierosolymorum rex pius 156,
b. oppida extruit 157,c. uicto-
riæ signum à Deo capit 156,d
- Asanus Iudeorum rex Zareum pro-
fligat 156,d. moritur 157,e
- Asani successor Iosaphatus 157,f
- Asani pietas 156,c
- Ascalon Iudeis semper inuisa 483.
capitur 80,f
- Ascalonis situs 483,a
- Ascalonitæ quingentos & duo millia
Iudeorum apud se habitantium in-
terfecerunt 47,f
- Ascalonitarum uestigia Iosephus exi-
git 220,f
- Ascalonitis quantum incommodi arca
attulerit 93,c
- Aschanaxes originem Aschanaxis de-
dit 8,b
- Aschanes eunuchus prepositus Hebræ-
orum nobilium curæ, obsequitur Da-
niel 190,c
- Aser Iacobi filius nascitur 18,c. fia-
lios quos genuit 29,e
- Aseris etymologia 18,c
- Aserrinus Asarti filius 592,c
- Aseritarum fors in Chananeæ 78,d
- Asia 500 ciuitates uni rectori & con-
suli Romano parent 467,f
- Asineus & Anileus fratres Artabanus
accedunt 354,c
- Asineus fit potens 354,d. manum
armatam colligit 353,c. incolu-
mis domum ablegatur 304,d
- Asiongaber, loci nomen 149,a
- Asochis à Ptolemæo ui capitur 249,
f
- Asphaltites lacus 10,c. 521,a,e.
595,a
- in Asphaltitem fons Iordanis se exone-
rat 502,a
- Asprenas 361,a. occiditur 362,a
- Assamonæi filius Matthias Antiochrus
sprenit 225,a
- Assamonæi principatus finis 678,d
- Assamonæorum familie quandiu et prin-
cipatus Iudeorum concessus fuerit
384,a
- Assaradoddas Senacheribi filius patri
succedens rex creatur 181,d
- Assuerus rex Persarum 204,d. ui-
de Artaxerxes.
- Asis rex Iudeorum 590,d. eiusdem
regni termini ibid.
- Assuras Semæ filius Nynum urbem com-
didit 9,a
- Assyria uocata unde 14,c
- Assyriæ rex Teglabalassar Israelius
capit 177,a
- Assyriaci imperij scissio 182,a
- Assyrii arcam rapiunt 544,c,d. ab
Abramo uincuntur 11,a
- Assyriorum origo 9,a
- exercitus peste consumitur 181,
d
- Astabarri populus 8,d
- Astaborra fluuius 33,c
- Astaborlus fluuius 33,c
- Astapus fluuius ibid,c
- Astartus Dele Astarte filius 592,
c
- Astronomia quando inuenta
4,f
- Astronomiam Abramus docuit Aegy-
ptios 10,c
- Asurus filius Sui 14,d
- Athalia, uide, Gotholia.
- Athenienses quando & quomodo Ro-
manis subiecti 467,c
- Atheni-

Index.

- Athenienses Grecorum religiosissimi crediti 609, c. scriptis legibus utebantur 611, d
Atheniensium decretum in Hyrcani honorem 262, f
Atheniensibus historiae conscribende nulla cura fuit 587, e
Athenio Ptolemaei Euergetis ad Iudeos legatus 220, d
Athenionis proditione ab Arabibus Herodes vincitur 284, e
Asbronges pastor regnum sibi uendicans in Romanos seuit 332, e. Arium centurionem uincit ibid. f. uictus capitur 333, a
Auranitidem Zenodorus Arabibus elo cat 295, e
auaritia malorum radix 117, f. omne supplicium contemnit 551, d
Augusti Caesaris in Iudeos beneficia 306, e. in Herodem et Aretiam odium 312, d. cum utroque in gratiam reditus 315, d. Herodis testamentum ratum confirmantis testatio 334, e. in Italiam profectio 420, c. mors, eiusdemque imperij administrati anni 338, c
Augusto Herodes templa dedicat 430, f
Aulice deliciae quae 132, b
Aurea terra, regio 149, b
Auran, in Biblijs habetur Aberon 225, d
Auranes Iude Machabei frater 230, b
Azazel famulus Adadi ad Eliseum mittitur atque rex crudelis futurus uocatur 168, f. 169, a. Adadum Syri praeficit 169, a. a Syris celebratur ibid. b. Adali regnum inuasit ibid. Iudeos infestat 173, e
Azazelis contra Hierosolyma expeditio 173, a. cum Ieu bellum ibid.
Azanus filius Nachoris 9, d
Azarias Abdenago Danielis socius appellatur, atque ab Nabuchodonosoro educatur 190, b, c. in ignem coniectus 627, d
Azarias increpat Oziam sacerdotium usurpantem 176, c.
Azarias a Gorgia deuictus 229, a
Azarias Iudeos ad pietatem hortatur 156, e
Azeca urbs a Roboamo condita 153, e
Azermothus Iude filius 9, b
Azizus Emeform rex circumcissus Agrippae iunioris sororem Drusillam uxorem ducit 379, d. defunctus 380, c
Azotus urbs 269, e. 414, f. destruitur 229, a. a Ionatha capitur et igne incenditur 238, b
Azymorum dies solennis 37, b
Azymorum diebus pugna 533, a
Azymorum festum 178, e. 338, b.
cur institutum 519, a
B
Aal rex in imperio Nabuchodonosoro succedit 594, b
Baal Achabi Deus 171, d.
Tyriorum ibid. d, e
Baalis sanum destruitur 172, e. uates omnes Elias uincit 159, b, c
Baaliticus sacrificulos Ieus tollit 171, d
Baales Ammanitarum rex 189, b
Baaras locus, et radix mirifice euellenda 576, b. eiusdem uirtus ibid. c. et loci fontes fluentes ibid.
Babe liberi ab Herode occiduntur 291, e
Babel quid significet 7, d
Babel turris constructa quando ibid. c
de Babel turri Sybillae testimonium ibid. d
Babylon locus cur dicatur ibid. d
Babylon in Cyri potestatem peruenit 193, d. capta 593, f
Babylonica captiuitas quando et quomodo acciderit 185, 186, 187, 188, 544
Babylonica captiuitas praedicta 182, b. et eius finis 195, d
Babylonica captiuitate detentos Esdras reducit 202, b
Babylonius Ammanitas adoritur 190, a. Hieremiam donis ornat 188, e. Sedeciam regem constituit 186, a. Ioachimum obsidet et abducit 185, e
Babylonius Moabitis aggreditur 190, a. Hierosolyma obsidet 185, e. oppugnat 186, c. captam Ierosolymam incendit 545, d
Babylonij Iudeos persequuntur 356, a
Babylonij Sedeciam fugientem capiunt 187, e
Babyloniorum rex Manassem captum restituit 182, c
Babyloniorum antiquissima rerum memorabilium traditio 588, a
Babylonios Nechaº bello afficere studet 184, c
Bacac uicus 484, b
Baccharis Beniaminis filius 29, d
Bacchides dux Demetrii aduersus Iudam Machabeum aciem instituit 233, a
Bacchides Iude fautores cruciatos occidi curat 233, e
Bacchides Iude insidiatus, iuramentum uiolat 231, c
Bacchides pacem cum Ionatha faciens, abiit 234, e
Bacchides Ionatha dolo sublaturus bello petit 233, f
Bacchides cum exercitu in Iudeos missus 231, a
Bacchides Iudeos transfugas occidit 234, d
Bacchides in Iudeam tendit, Ionatham capturus 234, d. a Mathathia occiditur 407, e
Bacchidis in Iudeos crudelitas 407, d. eiusdemque meritis ibid. e
Bacchidis denuo missi in Iudeam uictoria 232, d
Bactriani, populus 9, b
Badezor Ithobal filius 592, d
Badus, mensura qualis 142, f
Baonis regni termini 590, d
Bagoas eunuchus 320, b
Bagoes copiarum Artaxerxis imperator, quomodo Iudeos ob homicidium in templo factum tractauerit 210, a
Bagoes templum Hierosolymitanum polluit 210, a
Bagothous et Theodestes eunuchi in necem Artaxerxis coniurant, et pleantur 205, d
Bala ciuitas Campaniae 349, e
Bala Iacobi Patriarchae ancilla 18, b
Balachus Moabitarum rex Balamum ad Israelitas execrandum mittit 62, b
Baladas Babyloniorum rex amicitiam cum Ezechia inire cupit 182, a
de Balada Berofus ibid. b
Balamus propheta ab asina sermone reprehenditur 62, c
Balamus iniuriae acculatur 62, d
Balami consilio ad supra pellecti Hebraei 63, e
Balami uaticinium 62, e
Balami oracula 64, f
Baleazarus Iromi filius 592, c
Ballis Germanorum dux 572, f
Balsamum ubi crescat 283, e
Balibasar alias Nabonadel Babyloniae rex 192, e. cum suo regno in Cyri potestatem uenit 193, d. Adoniam occidit 140, a. manum in pariete scribentem cernit 192, f
Banaias, genere sacerdos unus fortium Davidis 134, d
Banaias Salomonis copijs praeficitur 140, c
Banaothas et Thanus occisores Iaboboschi supplicio afficiuntur 118, d
Barachias Israelitis, ut captiuos Iudeos et Beniamitas dimittant, consuevit 177, e
Baracus dux militaris arma corripit 84, d. Israelitas liberat ibid. c
Baraci

Index.

- Baraci imperium 85, d. officium 84, e
 Barasa ui expugnata concrematur 228, c
 Barbari Herodi insidiantur 276, b. occiduntur 425, d. à Domitia no tentantur 573, a
 Barbarorum possessiones 34, a
 Baris mons 6, b
 Baris castellum, postea Antonia 412, e
 Baruchus Neri filius, Hieremie prophete scriba in Aegyptum abducitur 189, e. è carcere liberatur 188, f
 Baruchi filius neci destinatur 516, c
 Basanes Israelitarum rex impius Hieroboami totam familiam sustulit, regnum occupat 156, b, f. à Gimone propheta grauiter reprehenditur 157, a. Afano societate iungitur 157, b. Ramathonem munit 157, b. moritur 157, c
 Barzapharnes Parthorum satrapa à Phasaelo perfidie arguitur 271, c
 Basemnatha Esai uxor 16, e
 Basimam filiam Solomonis, Achinadabae nupta 141, d
 Bassus addit se Cassio 418, f. Iudeos interemit 577, d
 Bassus Sext. Caesarem occidit 418, e
 Bassi militares copiae à Iudeis irrumpuntur 577, d. successor Flauius Silua 578, f
 Batanae, Trachonis, & Auranitidis, partiumq; quarundam domus Zenonis centum talenta redditus erant 453, b
 Bathuel Nachoris filius è Melcha 9, d
 Bathyllus Antipatri libertus uenenum hero adfert 473, f
 Bathyra 388, b
 Baubius uir pretorius de Caij nece futura 380, e
 Bauxus Nachoris è Melcha filius 9, d
 Bdellium quid 40, e
 Beelsephon, ciuitas 37, a
 Beleus fons 458, c
 Beli templum à Nabuchodonosoro ornatur 192, b. 593, b. ab Alexandro expurgatur 595, f
 bellum Hebraeorum cum Amalecitis 41, d
 belli leges 71, f. 54, a
 Benjamin nascitur, atque cur sic uocatur 20, b. captiuus 27, c. eiusdem filij 29, d
 Beniamite Chananeos tributum reddunt 80, f. Israelitas debellant 82, c. quas uxores acceperint 82, e. post Iesu ducis mortem agriculturae studentes quicquid 80, f
 Beniamitarum clades 82, c. fortitudo & peritia militaris 82, b. caedes omnium usque ad sexcentos uiros 82, d. & quomodo eatribus restituta fuerit ibid.
 Beniamitarum fors 78, c
 Beniamitis rapere uirgines licuit 83, a
 Beon rex Iudeorum 590, d
 Berenice, locus 149, a
 Berenice Agrippae germana Flori precans despicitur 464, f
 Bernice Salomes filia Aristobulo Herodis filio nuptum datur 299, f. fit exosa Glaphyrae 308, a. datur alteri marito 440, b
 Bernice Ciliciae regi Polemoni copulatur 379, e
 Bernice & Iudei ad Cesium de Flori gestis retulerunt 466, e
 Berotha ciuitas Galilaeae 77, c
 Berosus scriptor Chaldaicus 592, e. de Astronomia & Chaldaeorum philosophia Graeci scripsit 592, e. de Iudeis 593, a
 Berosus de Abrahamo 9, f. de Balada 182, b. de Nabuchodonosoro 192, a
 Bersabe ciuitas 172, f
 Bersabe puteus 13, a
 Berytus Romanorum domicilium 315, e. colonia 571, b. ab Agrippa exornatur 371, d. 382, f
 Berzelleus quantis beneficijs Dauidem regno pulsum inuenerit 129, d. quam gratiam receperit 132, a
 Besara, oppidum 391, a
 Beselel tabernaculi opifex 49, d
 Besenoth uicus 520, c
 Bethalaga, uicus 234, d
 Bethela urbs 78, c
 Bethel quid significet 17, b
 Bethel proditione occupata 81, a
 Bethenaber uicus à Placido igni traditur 520, a
 Bethlepton toparchia 520, d
 Bethmaus, uicus 388, d
 Bethora locus 77, b
 Bethsabe formam Dauidem ad adulterium allicit, atque eius maritus è castris uocatur 123, e
 Bethsabe Dauidi nubit 124, d. de Adonia regno monetur 136, d. pro Adonia intercedit 139, f. Solomoni regnum petit 136, e
 Bethsaida 338, b
 Bethsama, uicus 94, a
 Bethsamitarum prophani septemdecim arcam contingentes moriuntur 94, b
 Bethsana, quae Scythopolis dicitur 78, c
 Bethsana ciuitas ibid.
 Bethsur urbs à Roboamo condita 153, e
 Bethsuritarum deditio 230, c
 Bettea urbs capta & praedata 122, a
 Bezeca urbs 80, d
 Bezedel uicus cum turri inexpugnabili 483, d. turris ab Antonio incenditur ibid.
 Bezetha collis 535, a
 bibendi mos apud Persas 204, e
 Biblia quot annorum historiam complectantur 1, d
 Biblica scripta tractantes ethnici puniuntur 217, e
 Bithyni, Cappadoces, Pamphylj, Lycaei Romanis tributa persoluant 468, e
 Bocchoris Aegypti rex 603, c
 Bochorias Sabaei pater 132, c
 Bonones ab Artabano pulsus 339, b
 Boozus ex Ruthe filium habet 91, d
 Borceus Agrippae legatus à Iudeis unneratus euasit 476, c
 Borceos uicos 484, d
 bos agnum in templo Hierosolym. parat 563, e
 bouis cornupetae noxa quomodo uindicanda 71, b
 boues triturantes 68, f
 Bosora euerfa 228, d
 Boz uestibuli templi columna 144, a
 Bozus Ruthem uxorem quomodo acceperit 91, c, d
 Britannicus Claudij Caesaris filius 380, a. ueneno à Nerone è medio tollitur 380, b
 Britanni in Romanam ditionem subacti 468, d
 Broccus tribunus plebis 366, f
 Bruti exitium 269, f
 Bubastes fluuius 590, c
 Bubastis castrum 236, e
 buccinarum inuentio & usus 54, c
 Burrus praetorianorum militum praefectus 380, b

C

Abrothaba nomen unde 54, f
 Cecilius Bassus Sext. Caesarem occidens copias eius occupat 418, e
 Cecinna de proditione cogitans cum milite ad Antonium fugit: obtruncandus petitur 527, e, f. ab Antonio

Index.

- ab Antonio rerum gestarum nuncius ad Vespasianum mittitur: laudatur, & dedecus eius honoribus promittitur 528, d
- Cadesa ciuitas, atque eius situs 77, d
- Cælesyria præfectus Hyrcano aduersatur 264, d
- Cænopolis forum (quod Materiarium uocatur) a Cestio incenditur 476, d
- Cæsar Alexandrum falsum deprehendit: & remigum numero inserit 453, f. Antipatrum Romana ciuitate donat 417, c
- Cæsar Archelaum regno dignissimum iudicat 331, b. Herodem regem appellat 429, f. Herodis filios Romanam missos excipit 295, c. Iudeis iura concessit 604, d
- Cæsaris hostie ab Eleazaro reijciuntur 470, c. in honorẽ quæ urbes conditæ 338, b. in profugos benignitas 556, d. obitus 338, c
- Cæsares unde appellati 148, e
- Cæsarium beneuolentia Iosepho cõstans 404, d
- Cæsarea urbs 294, e
- Cæsarea ab Herode extruitur 430, e. prius Stratonis Pyrgos dicta fuit 431, d. Neronis dicta 382, e
- Cæsarea spectacula à Tito habentur 570, d
- Cæsonia Caij uxor maritum mortuum, inobedientiæ arguit 365, d
- Cain, uox quid significet 4, a, b
- Cain nascitur 4, a. malus, agricola primus ibid. sacrificat, fratrem interfecit 4, b. 627, d. à Deo castigatus sit peior 4, c
- Caini soboles 4, d, e
- Caiphas pontifex 338, d. Iosephus dictus ibid.
- Caius Caligula Cæsar fuit 343, c. Tiberij successor Agrippam uinculis soluit 344, b. 348, f. se Deum uocari uult 458, b. & coli 357, a. Petronium in Syriam mittit. 350, d. reuocat 352, d. Iouem Olympium Romam traduci iubet 357, b. in senatores seuit 356, f. tributa minui petentes, capite plectit 357, f. rem diuinam Augusto Cæsari facit 360, d. sororem stuprauit 365, c. uulneratur, & occiditur 361, c. 356, e. 364, b
- Caius quandiu regnarit 459, b
- Caij Cæsaris decreta 265, b. mores & facta 365, c. studium, eruditio ibid. d. superbia 458, b
- Caij mors in theatro per præconem indicata 362, f. interitum mole-
- stiferentes 362, b. uxor & filia occise 365, b
- C. Fannij Cos. decreta pro Iudeis 266, d
- C. Norbani Flacci literæ 307, d
- Callani apud Indos qui 595, b
- Callimander audacius dimicans cadit 247, d
- Callistus Caij libertus 359, d
- calumnia in Eliam 158, f. in Eze- ciam 181, b. in Dauidem 128, b
- Calculus quid 48, b
- Cambyfes Cyri filius Iudeos ab ædificando templo prohibet 196, f. moritur 197, d
- Campius regius 11, b
- Canæ Cælesyria locus 284, d
- Canæ uicus Galilææ 389, e
- Candebeus à Simone uincitur 408, d
- Caparsaba, Antipatris dicta 252, d
- Capernaum fons 502, b
- Capharni capitur 524, d
- Caphetra incensa 524, d
- Cappadoces populus 8, d
- Cariathiarum oppidum 120, e
- Carre, Mesopotamiæ ciuitas 9, d
- Carthago à Didone extructa 592, d
- Carus occiditur 320, b
- Cassius Longinus 373, b
- Cassius in Syriam ueniens Marcum & Bassum in suas partes pertrahit, Iudeam affligit 268, d. Apamiam obsidione liberat 418, f
- Cassij in Syria res gestæ 261, c. exitum 269, f
- Castor historicus 595, d
- Castoris Iudei dolus 541, e
- Catullus Iosephum falso accusat 586, a. tria milia Iudeorum trucidat 585, f
- Catulli morbus & mors 586, b
- Celenderis oppidum Ciliciæ 322, d
- Cendebeus dux regius è Iudea profugatus 244, c
- Cenæzus Hebræos in libertatem restituit 83, d
- Cephalon Antipatri frater 413, c
- Cerealis uastator 524, c
- Cesennius Petus Antiochum defectio- nis accusatum hostiliter adoritur 577, e
- Cestius Cænopolim incendit 476, d. Hierosolymam obsidet 476, d. impetum populi compefcit 463, c. quinquaginta Iudeos occidit. 475, f. à Iudeis fugatur 477, d
- Chabalon quid denotet 147, e
- C. Chereas de Caij seuitia conqueritur 358, d. Caium ad necem querit 359, d. laudibus extol-
- latur 363, b. libertate à Con- sulibus donatur 364, d. Ca- ium uulnerat 361, c. occidit 356, e. ad Cornelium Sabi- num confugit 359, d. ad sup- plicium ductus moritur 368, d
- Cheremonis locus excogitatus 600, f
- Chetura Abramo nupta 14, d
- Chalamas Syrorum transcuphratensiū rex 123, e
- Chaldei populus 9, d
- Chaldeorum annales 597, b
- Chaldeis Nabuchodonosori somnium propositum 190, e
- Chalebus Israelitas consolatur 55, c
- Chamae Noe filius 7, a. patris irrisor 8, f
- Chami filij, ipsorumque progenies 8, e
- Chananae olim dicta Iudea 10, d
- Chananae terre natura 55. 78, d
- Chananae uastatio 77, d
- Chananeus Chamae filius 8, d
- Chananei filij 8, e. agri partitio 78, d
- Chananei Hebræis bellum mouent 77, c. uincunt 56, e. per- cussi 74, b. Hierosolymis ca- iecti 119, d
- Chananeorum progenies 8, d. ex- ercitus 77, d. reges cæsi 77, d
- Chariathiaris ciuitas 94, b
- Chariathiarum arca translata 94, b
- Charithius Aethiopum rex 598, e
- Charmisus Rubeli filius 29, d
- Chasleus mensis 224, b. 227, d
- Chaspoma cuersa 228, d
- Chebron Tethmosis filius 591, b
- Chebron 523, e. expugnatur 524, d. diruta 229, d
- Chelcias Iudeus Cleopatrae copijs præ- fectus 247, b
- Cherubes quid 46, c
- Cherubini duo 143, e
- Chettæus miles fortissimus Dauidis 133, d
- Chettæi populus 8, f
- Chethon quid 47, b
- Chetim, uox quid significet 8, b
- Chetimus quis 8, b
- Chetima insula 8, b
- Chetima, nunc Cyprus uocatur 8, b
- Chidonis area locus, ubi 120, d
- Chij porticum reparari curat Herodes 300, b
- Chijs immunitatem Herodes impetrat 300, d
- Chiramus opifex Tyrius 144, d
- Chosbis quæ 64, b
- Christus conteret caput serpentis 3, f. quando cruci affixus 340, d
- Chusæ

Index.

- Chusei unde denominentur* 8,c
Chusaribes Assyriorum rex Hebræos sibi subijci 83,d
Chusus, Chusei 8,c
Chusis Abesalomum fecellit 128,c.
Architophelis consilium facit uanum 128,e. *ut se opponat Achitopheli rogatus Hierosolyma pergit* 128,d. *rerum uicissitudinem deest et à Dauide consolatione erigitur* 127,f
Chusus Nabrodis filius 8,e
Chuthei in Israeliticam regionem inuecti 179,e
Chuteorum leuitas 180,d
Cilicia nunc Tharsus appellatur 8,b
in Cilla Dauid à Saulo obsidendus, oraculi hortatu discedit 109,b
Cinnamus Ariabano dignitatem regiæ reddit 376,b
Cinnryra, instrumentum musicū 134,d
Circenses ludi 357,e
circuncisio Arabum 13,b
circuncisio Iudeorum 13, b. *ab Apio ne ridetur* 609,e. *Aegyptiorum* 609,e
circuncisionis origo 11,f
de Circumfione Iudeorum Herodotus 594,e
Cisus pater Sauli 96,a
cithare inuentor 4,d
citium quid 8,b
Ciuis Germanorum dux 572,f
ciuitatem quis primus instituerit 4,d
Clasicus Germanorum dux 572,f
Claudius Felix Iudææ prætor 379, d.
ad imperiū à miliib. rapitur 365,e. 368,d. *princeps declaratur* 366,b. *Agrippam regno præficit* 460,b. *confirmat* 368,e. *Comagenam Antiocho donat* 368,e. *Samaritas puni* 379,c
Claudij edicta in Iudeorum gratiam 369,a. *imperium* 459,b. *uxores quot* 380,a.
Claudij Cesaris mors 379,f. 461,c
Cleantes philosophus 609,d
Clearchus Aristotelis discipulus 595,d
clementia principem ornat 27,f
clementia Titi in hostes 507,e
Cleodemus propheta cognomine Malchus Iudeorum historiam contexuit 14,e
Cleopatra Antiochi Magni filia 219,e.
Antiocho Soteri coniugium offert 244,c. *Alexandro nubit* 237,d. *aduersus filiū copias instruit* 250,c. *expellit Alexandrum* 410,e. *M. Antonium dementans, fratrem cum sorore occidi iubet* 283,c. *duobus regnis inhians, partem corū*
ab Antonio impetrat 282,a. 283,d.
Herodē ad stuprum sollicitat 283,e.
ab Herode in Aegyptum ducitur 284,a. *Ptolemaidem expugnat* 250,d. *moritur* 289,d
Cleopatra astutia 428,b. *seuitia, auaritia* 427,f
Clitus seditionis inter Tiberienses auctor leuam sibi præcidit 393,d
Clito manus utrasque Iosephus abscindit 481,f
Cluuitus 360,e
Cocles uulgo Syria 9,b
Comagenus regum Romanis subditorū felicissimus 547,e
cometa gladio similis excidium Hierosolym. præcesit 563,d
Conon Græcus de Iudeis consilij bonitas 518,d
consuetudo in Rege laudanda 207,d
consultores pessimi quid incommodi afferant 437,b
Cophene fluxus Indie 9,b
Coponius Syriæ præfectus 336,f
Corban quid 60,d. 457,d. 594,e
Corduba urbs Hispaniæ 357,d
Corraei locus 94,f
Cores Moysen criminatur 57,c. *flamma consumitur* 59,d
Core factionis patroni qui 57,e
Coreus filius Esai 20,f
Cornelius Faustus 258,e. 414,c
corus mensura qualis 56,b
à Coruo Elias pascitur 158,a,b
Costobarus Bernices pater 343,e
Costobarus Idumææ præfectus, mortis periculo eximitur: ab uxore repudiatus insidiarum accusatur, filios Babe ad necem quæsitos occultat 291,a,b,c,d
Cotardes Parthorum rex 376,c
coturnices ubi copiosè inueniantur 40,c
Cous Euaratus 439,d
M. Crassus in Parthos proficiscens Hierosolymitanum templum spolians iramentum uiolat 260,e,f. *Piubolaum occidit* 416, d. *moritur* 261,c
Crispus Iudeus uinctus sistitur 402,d
Crocodili Aegyptiorum dii 607,b
Ctesiphon urbs Græcanica 356,c
cultus Dei in pristinum statum restituitur 172,e
Cumanus militem, libros Moysi conscindentem, securi ferijt 378,c
Cumanus Tiberio Alexandro successit 377,f. *conuiuijs petitur* 378,b. *in Iudeos insurgit* 378,e. *uulgi impetum fore hostilem timet* 460,c. *Eleazari sequaces præbescos neci tradit* 460,f. *exilio punitur* 461,c
Cuspius Fadus Syriæ prætor 372,f. *Iudeam à latrocinijs purgat* 373,c
Theudam pseudopphetam puni 377,d
Cassio Fado Tiberius Alexander successit 377,e
custodes thesaurorum Dei 137,d
Cydoessa Tyriorum uicus 507,b
Cypris Antipatri uxor 416,c
Cypros Herodis Magni filia 343,d
Cypros Phasaeli filia 343,d
Cyprus insula olim Chetima dicebatur 8,b
Cyprus presidij locus in finibus Hierichuntis 474,b
Cyrena urbs 604,f
Cyrenæi, Marmaride et terribiles Syretes quomodo Romanis subditi 468,e
Cyrus Persarum rex Babylonicum imperium Persico iungens Babylonem et eius regem capit 192,d. 193,d. *Iudeos liberat* 195,d. *Iudeis reditum in patriam uasa templi restituens concedit templū restauraturis ibid. f*
Cyri de restaurando templo Hierosolymitano commentarij 200,d. *editum* 195,e. *ac litera* 196,b. *mors* 196,d

D

D *Abariteni uxorem Ptolemæi procuratoris inuadūt* 391,c
Dacchari herbe descriptio 48,b
Dagon arx 244,e
Dagon simulachrum coram arca concidit 93,b. *cur genuerit* 544,c
Dalales amica à Sampsonē eluditur 90,b
Dalmate bellicosissimi sub una tantum legione Romanorum quietem agunt 468,b
Damascus urbs 9, a. *ab Alexandra occupatur* 412,d
Damasci conditor Vses Arami filius 9,b
Damasci populus in Mediam abducitur 178,d
damasceni ab Assyrijs bello petuntur 177,c. *à Dauide uincuntur* 121,d.
Damasceni Ptolemæo in fesi Aretā sibi conciliant 411, f. *cum Sidonijs apud Flaccū contendere decernunt* 344,e
Damascenorum in Iudeos seuitia 477,f
Damnei filius Iesus in pontificatu firmatur 382,d
Dan è Bala Iacobi filius nascitur, et cur sic uocetur 18,b. 29,e
Dani

Index.

Dani filius vnus 19, c
Dana vrbs edificata 183, c
Danaus, 591, d. in Argos fugit 603, c
Daniel, Balhafar appellatur 190, c
Daniel Nabuchodonosori somnia duo interpretatur 191, b, c, f. mēse regie equijs non delectatur 190, c. coram Balhafare statuitur 193, a. scripturam manus Balhafari cœnanti uisam explicat 193, b. à Dario in Mediam abducitur & honoratur 193, c. satrapa Medie constituitur 193, d. mandati regij violati à Satrapis coram Dario accusatur 193, e. in leonum fossam conijcitur 194, a. extrahitur ibid. a. turrin Ecbatana edificat ibid. c. deo quam chyrus fuerit ibid. c. quantumq; prophetis ceteris prelatu fuerit 195, b
Danielis inimici leonibus dilacerati 194, b. Deum verum prædicandū, Darius mandat 194, c. uisio de arietē & hirco 194, e. de Romano imperio prædictio 195, a. cognati statuam non adorantes, fornacim missi, Dei providentia incolumes manent 191, c
Danitarum fors 78, d. fuga, habitationis inquisitio 83, b
Danitis bellū Chananei inferre conantur 83, b
Danus fons Iordanis 11, a
Darabitta vicus 399, f
Darius Artabani filius Tiberio obses mittitur 342, b
Darius Astiagis filius imperium Baby loniorum vastat, & Danielē constituit Satrapam, inuitus postea leonibus obiit 193, d. hostes Danielis iisdem obijcit, & deum laudat, 194, b
Darius equitum præfectus sub Agrippa 471, a
Darius Hystaspis filius rex Persarum creatur, quæstionem proponit quænam omnium rerum fortissima aut potentissima 197, b, c. 198, commo nitus à Zorobabele Iudeos libertati restituit, urbemq; & templum restituere promittit & iuvat 198, c, d, e. 200, e. 201, c. 197, b. mortuus successorē filium Xerxem relinquit ibid.
Darius filij Xerxis in Iudeos beneficentia 201, d
Dathamus contumax 58, d
Dathamus terra absorptus 59, c
David Iessei filius 91, d. 103, a. in regem vngitur 102, e. Saulo ad citharam canit 103, a. Saulum cantu ex hilarat, cum Goliatho congressurus

mittitur 103, a, d. Goliathum interimit: Saulo fit odio, à Sauli filia amatur, capita abscissa Saulo tradit 104, b, c, d, f. Sauli filiam ducit, Saulo reconciliatur, Sauli spiculum effugit, Palestinos vincit 104, d, e. in Gittam aufugit, insaniam simulans, in speluncam peruenit 107, d, e. Palestinos dissipat, Saulo proditur, eiusdemq; in antro occurrentis laciniam pallij abscindit 109, a, c, e. Nabali iumentis parcat, à Nabalo alimenta postulat, despiciatur, atque ab Abigea placatur 110, c, d, e. uxorem Abigeam ducit, Saulo spiculum aufert, Abenerum oscitantia conuincit 111, b, c, d. ad Anchum diuertit, Saritas excursoribus infestat 112, a, b. ab Ancho in prælium assumitur 113, b. ab Ancho domum remittitur, Amalecitas insequitur, atq; ab ipsis castris prædam recipiens in Sicellam reuertitur 114, b, c, d, e. rex creatur 115, d. declaratur 116, b. 118, c
Dauid ab vniuersis Israelitis rex fit 118, f. Sauli interitum luget 116, a. Micholem sibi reddi postulat, Abenerum humaniter tractat 117, b, c. occisum Abenerum luget, Iebosthi vitæ censuram capit, eiusq; occisori bus minatur 118, a, e. Hebræorum proceres excipit, Hierosolymorum arcem expugnat, Chananeos & Iebuseos Hierosolymis expellit 119, a, c, d. Palestinos vincit 120, a. inq; eosdem hastam vibrat 121, c. oraculū consulit, arcem Hierosolyma transferri mandat, saltans ab uxore despiciatur 126, b, c, d, e, f. templum cōstru cturus prohibetur, gentibus tributa imponit, Adadum prælio vincit, Damascenos & Moabitas superat, Sophenos subegit, Syria inuadit 121, d, e, d, f. Adrasari vrbes adimit, Thoenū in amicitiam recipit, Sibæ villicationem iniungit 122, a, c. Mesopotamios & Syros vincit, adulterium committit 123, a, c, e. adulterij commissi obiurgatur, Bethsabeam uxorem ducit 124, d. filium egrotum dolet: at mortuum sentiens, ad Dei tabernaculum maturando, cibum præberi petit 125, a, b. à filio Abesalomo regno pellitur 126, b. 127, d. fugiēs Iordanem transiit 129, d. Ammonem extinctum luget 126, c. fugiturus sacer dotes perseuerare vult, ab Achitophete, Abesalomo adherente, deseritur 127, e, f. Deo suam causam commendat 128, b. Abesalomo parcendū indicat, exercitui ab amicis subtrahi

tur 129, e, f. mortuum Abesalomum deflet 130, e. ab Israelitis in regnum reducitur 131, b. regno redditus quo modo vixerit 130, c. Amasam copijs præficit 131, c. 132, d. Semēi ignoscit 131, d. & Memphibostho 132, a. officia militaria distribuit, prælijs vt nō adstet admonetur, in prælio periclitans ab Abiseo liberatur, muscam curat 133, c, d, f. populum numerari vult, è tribus malis pestē eligit 134, e, f. materiam templo parat, Solomō nem regnum ordiri iubet, eidemq; præcepta templi fabricandi præscribit 135, d, e, f. populum in classes disponit 137, c. ad templi structuram necessaria relinquit, moriturus Salomoni facienda inculcat 138, d, c. moritur 138, d. sepelitur 139, b
Dauidis defuncti successor Salomō 139, d. vitæ spaciū ac regni 139, d. progenies 116, f. 119, f. virtutes 103, c. celebritas 103, a. pietatem Saul probat 110, b
Dauidis fortitudo 105, a. potētia 609, c. impatiētia 114, c. ieiunium ob Abenerum 118, b. instrumenta musice 134, a. sepulchro thesauri abscondit 139, b. monumentum spoliatum 139, b. 307, d. 409, b
Dauidici sepulchri spoliati pœna 107, f
Dauidi mors Sauli nunciatur 115, e. regnum offertur 102, b
Dauidici generis reges quot, & quādiu regno præfuerint 188, a
Dauidi Sicella vicus datur 112, b
Debora mulier qualis 84, d. comitata Baracum in bello 84, c
Debras locus, & radix miræ euellenda 576, b
Debræ radicis virtus: loci verò fontes fluentes 576, c
Decapolitani Iustum accusant 463, e
Decapolitanis calamitatum Iustus adiutor 460, f
decimarum lex 67, c. 69, b
Decius Mundus quantum in Paulinam insanierit 340, b
Deliorum decreta pro Iudeis 266, c
Delphorum templū cōbustum 609, c
Demetrius Antigoni à Ptolemæo L. gi filio vincitur 595, d
Demetrius Eucerus Antiōchi Grypi filius, apud Damascum rex constituitur 251, c. contra Alexandrum expeditionem instituit ibidem, e. Iuperrat 251, f. fratrem obsidet 252, b. capitur, honoratur, moritur 252, b
Demetrii impietas 411, d

Index.

- Demetrius Gadarensis Pompeij liber-
tus 259, a
Demetrius Alexandro victo Ionatham
amicè fouet 237, c
Demetrii filius in foedus adsciscit Iona-
tham 237, c
Demetrius Nicanor regno potius in-
gratitudinis accusatur 239, b. contra
Ionatham exercitum mouet: donis à
Ionatha placatur: exercitum dimit-
tens militum stipendia minuit, & à
Ionatha subsidium petit. ibid. c, d, f.
ab Antiochenfibus impetitur; quos
fugat: Ionathæ ingratus 240, d, b. à
Ionatha vincitur 241, a. Nicanor
prelio à Tryphone vincitur 240, c.
Mesopotamiam inuadit: Parthorum
regem bello aggreditur, & victus
capitur 242, b. ab Arsace dimittitur
245, f. & in regnum restituitur, ibi-
dem suis iniuriis vincitur, capitur, et
interficitur 246, c
Demetrii Nicanoris litera in Iudeorū
fauorem 239, c
Demetriani Ionatham fugiunt 241, c
Demetrius Phalereus Bibliothecam
Ptolomeo Philadelpho comparat
213, b. ipsiq; de vertendis Iudeorum
legibus scribit 214, c
Demetrio Phalereo in historia Iudeo-
rum vñia concedēda, quod Hebrai
cè nesciuerit 597, c
Demetrius Seleuci filius rex Syriæ 231,
a. literis se in amicitiam Ionathæ in-
sinuat 235, b, c. Antiochum & Lysi-
am occidit 232, a. Iudam in prelio
occidit 233, a, b. in prelio contra A-
lexandrum succumbit 236, c. deposi-
ti lex 71, c
Deus quando potissimum afferre auxi-
lium soleat 37, f
Deus quibus peccatis grauiter offendit
tur 545, b
Deus Galilæorum clades Romanis do-
nabat 493, f
Deus Iudæis omnem viam salutis ad in-
teritum verterat 551, d
Dei castra locus 19, c
Dei descriptio apud Moysen 611, a
Dextra porrecta quid apud Barbaros
significet 354, b
Deus Dorensium Apollo 608, c
de Deo Plato veram opinionem pro-
ferre noluist 614, b
Dij alieni 159, c
dij Aegyptiorum 607, b. Græcorum
614, c
Dido soror Pygmalionis regis Tyrio-
rum in Aphrica Carthaginem ædifi-
cat 592, d
Diebus singulis quid Deus condiderit
2, f. 3, a, b
Dilath paradysi fluius 3, c
Diluuij descriptio & duratio 6, a. tem-
pus 5, d. causæ 5, a
de Diluuiō Berosi & Nicolai Dama-
sceni testimonium 6, b
Dina filia Iacobi 18, d. 29, d. stupratur,
quare Simitri trucidantur 19, f
Diocles historicus 192, c
Diogenes Alexandrianicus à Pharise-
is occiditur 412, c
Dionysius Tripolitanus securi percus-
sus, aliàs Antiochus 421, c
Dioptanes pseudographus 314, a. A-
lexandri nomine fictus literas scribit
438, f
Disciplinarum traductio 10, d
disidium inter Senatum & plebem
Rom. 367, a
Dius mensis 5, d.
Dius historicus de Salomone 148, a.
592, a
doctrinam prodigio probat alias
159, c
Doecus Achimelechum pontificem at-
cidit 108, a
Dolefus à Gadarensibus interficitur
519, d
Dolobellæ decretum pro Iudæis
266, b
Domitia Domitiani Cesaris vxor
404, d
Domitianus Iosephum honorat 404,
d. populo rector insinuat 528, c
Domitianus Titi frater in Barbaros tē-
dit 573, a
Domitiani gesta contra Germanos
572, c
Domitiano Germani & Galli subijciū-
tur 573, b
Domitius Acnobardus 380, a
Domitius Nero imperator. salutatur
380, b. fratrem, matrem, vxorem, vi-
rosq; illustriß. trucidat ibidem. Cesa-
rea Iudeos excludit 381, d
Domitij Sabini fortitudo 542, f
Dora vrbs Phœnices 259, c. 414, f
Doras Hierosolymitanus pontificem
perimit 380, c
Dorcadis quid significet 508, f
Doris, Antipatri filij Herodis vxor
420, c. Antipatro scribit 444, c.
ornatu priuata expellitur 442, f
Doride repudiata Herodes Mariammē
reducit 432, c
Doride profanata religionis Iudaicæ
à Petronio accusantur 370, a
Doritarum in Iudeos insolentia
369, f
Dorotheus 70, interpretibus additur
217, a
Draco de homicidijs 587, c
Druma Gedeonis concubina 86, c
Drusilla Agrippæ filia 343, c. Felici Ro-
mano nubit 379, c
Drusilla iunioris Agrippæ soror Azē-
zo regi Emesorum nubit 379, d
Drusum turris 431, c
Drusus Agrippæ filius 343, c
Drusus turris 235, a
Drusus Tiberij filius 344, c
Drymos loci nomen 421, a
Dysurus mensis, Hebræis Adar, nobis
Martius dicitur 735, c. 232, a
F.
Ebutius decadarchus sub Vespasia-
no 488, c. à Iosepho impugna-
tur 390, f. Gamala occiditur
504, c
Ecbatana turris Mediæ à Daniels ædi-
ficatur 194, c
Ecdippon locus 421, c
Edom, vide: A domus.
Edreus dux militum Ionathæ 162, d
Eglon Israelitæ sibi subdidit 83, c
Eglon à Iode peremptus 84, a
Ela vrbs capte 177, d
Elanus Basanæ filius vnà cum omni
sobole per Zamarem tollitur
157, c
Elcana Iudæ copiarum dux occiditur
177, d
Elcias Magnus pro Iudæis apud Petro-
nium intercedit 351, b
Eleazarus Aaronis filius 49, c. ponti-
fex fit 61, a
Eleazari mors 80, b
Eleazarus Ananiæ pontificis filius Ce-
saris hostias reijcit 470, c
Eleazarus Boethi filius pontifex con-
stituitur 335, c
Eleazarus demonis incuntator arre-
ptiorum medicus 142, b
Eleazarus Dinaei filius latro 378, c. Iu-
deorum princeps immanis 460, f.
suspensus 461, c
Eleazarus Dodie filius vnus sortium
Dauidis 134, b
Eleazarus filius Iairi in Manahemum,
cum sectatoribus impetum facit
472, b
Eleazarus Iudæ Macchabæi frater, cō-
silio à se elephantō opprimitur
230, b
Eleazarus Iudæus Izatem ad circum-
cisionem monet 375, b. audax &
strenuus, à Ruso Aegyptio captus,
verberatur 576, c, f. crucifigendus
offertur: & Iudeos sua calamitate
ad deditionem fugamq; concitans,
tandem

Index.

- tandem dimittitur 577, a, b
Eleazarus pontifex 1, d. Moſis filius 34, f
Eleazarus Phariſæus functionis cauſa Hyrcanum arguit, at cōiūtiſ a Iona tha conuincitur 247, d
Eleazari Samæi præclarum facinus 491, d
Eleazarus ſcariorum princeps 578, f. caſtellum Maſſadam dolo occupat 580, c. Iudeos ad facinus inuitat 581, c. de immortalitate animæ quid ſenſerit 582, a
Eleazarus ad mortis contemptum ſuos monet 582, d. Romanam crudelitatem Iudeis exponit 583, d. proprio gladio perit 584, a
Eleazarus Simonis filius Gioræ Iduæos aduocandos cenſet 512, a
Eleazarus Simonis Gioræ ſocius ad Herodij cuſtodes mittitur & moritur 513, c
Eleazarus ſenex ad veſcendum immunis monitus Antiocho reſpondet, & ſuppliciam fert 620, d, f
Elieus Nephthalim filius 29, c
Elephantis ſub Antiocho Eupatore pugnatur 229, c
Eleuſa oppidum Ciliciæ 305, b
Eleutherus fluuius 238, d, 241, f
Eleutheri equites 411, c
Eliab tabernaculi opifex 49, d
Elias propheta Theſbone Galaditica vrbe oriundus ſiccitatem prædicit: Sareptam veniens à coruo nutritur: puerum in vitam vocat: Achabum querit: eundemq; idololatriæ redarguit 158, a, b, c, e, f. populi malitiam taxat: Baalis prophetas vincit illud: doctrinam miraculo confirmat: pluuiam impetrat: Iezabelam fugit: ab angelo alitur: cum Deo loquitur: Eliſeum ad propheticum munus uocat 159, Achabi facinus reprehendit 160, c. vrbem habitacionis locum habuerit 159, c. Ochoziæ mortem prædicit 165, b. Ochoziam idolatriæ arguit, ibid. d. Ioramum taxat 169, d
Elie forma 165, c
Elie ſacrificium Deo offerenti, atque oranti ignis vltionis mittitur 165, c, c
Eliacius ſub Iofia rege pontifex 183, c
Eliacimus Iofie filius antea Ioacimus dictus regnum paternum accipit 184, c
Eliacimus Iofie filius Babylonis tributum pendit, & occiditur 185, b, d
Eliaſimus Ioacimi filius in pontificatu patri ſuccedit 203, b
Elicæus Gethæi filius pontificatum accipit 371, f
Elis pontifex Aaronis filius 91, f. filiorum interitum percipit & moritur, ibid.
Elis filiorum nequitia 91, e. poena prædicta 92, c
Elis ſacerdotis filij occiſi 90, c
Eliſæus Saphati filius prophetiæ domum accipit 159, f. pluuiam prædixit & victoriam 166, a. oleum multiplicat 166, e. Ioramum de inſidijs monet 166, f. obſidetur 167, a. hoſtes Samariam adducit 167, b. cibis reſci vult, ibid. c. Adadum morti vicinum aſſerit 168, f. diſcipulum mittit ad Ieum vegendum regem 170, a. egrotat: Ioæternam victoriam prædicit: & moritur 174, b, c. eiſdemq; mortui miraculum, ibid.
Eliſæi geſta 166, c
Eliſæi ſamulus viſione firmatur 167, b
Eliſæo vati Ioramum irascitur 167, c. in credulus perit 168, c
Elon Zabulonis filius 29, d
Elymus, **Elymei** 9, a
Elymida vrbs 229, b
Emalſema mater Amoſi vxor Manaſſis 182, f
Emauſ ſeu Ammauſ, vox quid ſignificet 503, c
Emmauſ concremata 333, c
Emmauſ vicus 338, d. 276, a. vide Ammauſ.
Emiam Zona ſacerdotalis 47, c
Eniachin tribus 509, b
Enochi raptus 165, c
Enochi finis in ſacris literis non eſt 5, c
Enoſa vrbs prima à Caimo condita 4, d
Enoſus Sethi filius 4, d
Epaphrodit laus 1, c
Epheſi templum combuſtum 609, c
Epheſorum decreta pro Iudeis 267, d. 306, F. 307, b
Ephodes quid 47, c
Ephremitæ Gedeoni inuident 86, b
Ephremitarum ſors 78, c
Ephremes Iosephi filius 29, d. in numerum Iacobi filiorum pro patre Iosepho adoptatur 30, c
Ephremi pars quæ ceſſerit 78, c
Ephronem oppidum Iudas ſubuertit 228, c
Epicrates Scythopolim Iudeis prædicit 247, d
Epicureorum error conuiſtus 195, b
Epiphanes, aliàs **Ptolemæus**, interijt 223, d
Epiphania, ciuitas 8, f
Exomidis deſcriptio 47, c
Epulæ ſerales Iudeorum 448, c
equitum Romanorum arma 485, c, f
Equus Modius Varo ſuccedit 388, c
Erebimthonicus vicus 549, d
Erica prætoridnorum Achazæ præſectus occiditur 177, d
Eroedes Gadis filius 29, e
Eſai **Ezechiam** conſolans orat pro populo 181, a. prodigio nunciuſ del probatus 182, a. oſtenſorum theſaurorum **Ezechiam** arguit 182, b
Eſaiæ vaticinia ſcripta 182, c
Eſauſ, **Adomus** dicitur 20, c
Eſauſ natus 15, e
Eſauſ venatum mittitur 16, c. benedictione priuatur 16, c. ius primogenituræ vendit 20, e. donis Iacobi placatur 19, c. habitationem diuiſit 20, d.
Eſai vxores 16, b. progenies 20, f
Eſcon puteus 16, d
Eſdras legis Moſaice ſcientiſſimus 201, e. Iudeos in Babylone conuocat 202, a, b, c. captiuos in Iudeam reducit: ſacerdotes in obediētiæ arguit 202, e. populo legem præſctā. moritur 203, d
Eſron Pharae filius 129, d
Eſſæus vates de Antigono 248, d. Herodi regnum prædicit 296, e
Eſſaron Rubeli filius 29, d
Eſſen quid ſignificet 47, c
Eſſen, oraculum 50, c
Eſſeni quas virtutes colant 454, d. & 455
Eſſenorum placitum, vita & mores 337, c. in tormentis conſtantia, de diuinitate animæ opinio 456, b
de Eſſæis Herodes religioſe ſentit 296, d
Eſſenos Herodes honorat 297, d
Eſſus Aſſeri filius 29, c
Eſther delicatiſſimè tractatur, & Artaxerxi regi nubit 205, b, c. cauſam querit lugentis Mardochei 206, d. ieiunans Deum inuocat 206, e. Amanem accuſat apud regem Artaxerxem 208, b
Eſthmonitis arx 292, c
Eithæus Githæus Davidis ſectatur exercitui præſcitur 129, e
Eua mater omnium viuentium 3, b. à Serpente tentatur 3, d. labitur, puniatur, atq; cum Adamo Paradypo eiicitur, ibid. c, f
Eua i populus 8, f

Index.

Gadis

Index.

- Gadis filij 19,e
Gadite à Moysè Amoritidem impetrat 65,c
Gaditis promissa renouata 74,b
Gadias aliàs Antipater 191,a
Gadus propheta Dauidi vnus è tribus malis electionem offert 134,f
Galades collis & Galadena regio 19,b
Galates Agabæ morans Aristobulum excipit 254,c
Galantis regio ab Agrippa deficit 394,a
Gatate vnde oriundi, & denominati 8,a
Galba Imperator creatur 522,c. necatur 524,c
Gales Abimelecho insidias struens indicatur: & à Sicimitis fugatur 87,a,b
Galgalalocus 75,f
Galilea inferior que 484,b
Galilea inferior & superior describitur, ibid.
Galilea à Ioanne depopulata 479,c. igni repleta 485, b à Vespasiano inuaditur 487,c
Galilee caput Sephoris 338,b. & Tiberias 401,a
Galilee gubernationem Ioannes affert 497,d
Galilee Herodes ab Antipatro præficitur 263,c. 417,f
Galileam in pace Iosephus retinuit 389,b
in Galilea à Iosepho viatoribus iter præcluditur 396,d
Galilei sciuentes sermone Iosephi sedantur 402,c. Iosephi inimicos repudiârunt 396,b. Iosephi inimicis associatur 481,b. ab Herode deficiunt 276, d. à Samaritis opprimuntur 376, d. in Sepphoritis sciunt 402, c. ab infantia pugnacissimi, & omni tempore plurimi 484,b
Galilei iude secta 337,f
Galileorum & Samaritanorum conflictus 460,c. in Ionatham furor 397,d. in Iosephum beneuolentia 389,d. 397,a. noua inuenta, & factiones Hierosolymis 524,f
Gallie stus describitur 468,b
Gallie motus 520, d. bellum desinit 522,c
Gallus in subsidium à Sepphoritis vocatur 403,a
Gallus saluus euadit 504,c
Galli centurionis apud Gamalam facinus 504,c
Galli à Romanis cur deficiunt 572,c
Gallorum munimenta 468,b
Gallos sub mille & ducentis militibus seruire, quibus penè plures habuerint ciuitates 468,c
Gamala filius Iesu 509,c
Gamala ciuitas rebellat 503, d. 506, c. & ubi sita, ibidem d. excisa 506,c
Gamala castellum 387,e. 388,b. 403, b. à Iosepho stabilitur & à Vespasiano obsidetur 503, c. expugnatur 505,f
Gamala ciuitatis descriptio 503,d
Gamalestum fides in Romanos 387,d
Gamalestum & Romanorum conflictus 503,c
Gamalielis filium Agrippa pontificem facit 382,f
Ganges flumini Paradisi 6,c
Garistma vrbs 403,a
Garizim mons 210,d
Garizim templi asylum 212,b
Garizimus mons 224,d
Gaza vrbs 259,c. 414,f. vrbs ab Hebraeis capi non potuit 80,f
Gaza ab Alexandro oppugnatur 250, c. f. occupata 221,b. 251,a
Gazei, Ptolomæi opem implorant 249,c
Gazei Ionathæ se tradunt 240,c
Gazara Palestine vrbs à Salomone bis edificata 248,b
de gazophylacio 562,f
Gedeon iuuenis imperium adeptus 85, c. populum liberat 85,c. imperium relicturus, confirmatur 86, c. Medianitarum castra explorat 85,d. senex mortuus 86,c
Gedeonis filij quot 86,c. successorum bella 86,c
Gedeoni Sicimite ingrati 86,c
Gela Beniaminis filius 29,d
Gelfemius Leuis filius 29,d
Germani vicus 460,c
gemme victorie prouincia 50,b,c
Gemello Herodes amicitiam renuntiat 310,b
Genesar lacus describitur 502,a,b. terra eiusdem nominis ibid.d.
Gentium enumeratio quæ Romano imperio subduntur 467,d
Gentibus singulis à suis autoribus quomodo nomina sint indita 7,f.8
Geon Paradisi fluuius 3,c
in Gerara, Abrami migratio 12,c
Gerara capitur 522,b
Gerarseni quomodo se erga Iudeos cohabitatores gesserint 474,a
Gergezei populus 8,f
Germanicus Cæsar pater veneno sublitus 361,c
Germanicus Claudij Cæsaris frater 380,a
Germanus augur victus Agrippa victo vaticinatur 347,d
Germani, qualis gens 361, f. 468,d
Germani fortet, captiui 468,d
Germani à Romanis cur defecerint 572, f. capitolij collem occupant 528, b. ad sobrietatem coguntur 573,d
Germanorum seuitia occiso Caio ostensa 361,f
Germanorum rabies frenatur 363,a
Gersus Moysis è Sephora filius 34,f
Gessius Florus Iudææ procurator seruus 338,c
Gessij Flori procuratoris qui Albino succedit iniuria 338,d
iniquitas 463,a. vide Flori.
Getheris Arami filius 9,b
Getuli populus 8,d
Gigantum in Hebrone reliquie 80,c
Gigantum vallis 120,a
Gigantum posterì à quibus perdomiti 119,d. e. f.
Gimon propheta Basani regi poenam nuntiat 157,d
Gimæa vicus 484,b
Gion fons 136,f
Gioræ F. Simon Romanos inuadit 476,b
Giscala Gal. oppidulum indomitum 506, d. incenditur & diruitur 387, d. à Iosephi militibus depredatur 481,f
Giscalam sibi subijcere Titus decernit 506,c
Giscalorum status 506, d. excidium 508,a
Gitta Dauidi refugium 107,d
Githæ mœnia à Machera restaurantur 276,c. 425,f
Glaphyra Archelai Cappadocum regis filia 536, c. 299, f. Alexandro inuisa 435, c. Salomem odio prosequitur 308, a. occiso marito ad patrem cum dote remittitur 318,d. Archilao Herodis filio nubit 434,c. deinde Iubæ 336,b. somnia habet 336,c. 454,c
Glaphyra Archelai Cappadocum regis filia moritur 336,c
gloria rerum gestarum vnde petenda 405,c
Gobolitis, Idumæa regio dicta 20,f
Godolias Acani filius Hierosolymorum reliquijs præficitur 188,c. Iudeos profugos in sui tutelam recipit 189, Hh 3

Index.

- Goliathus Githæus quæta statura 103,
b. Hebræos in certamen prouocat,
ibidem, c. occiditur, 104, b.
Gomaris filiorum progenies 8, a.
Gomarenfes, nunc Galatæ dicuntur
8, a.
Gorgias in Iudæam arma mouet 226, c
e. deuincit Iosephum & Azariam
229, a.
Gorgia contra Iudæos expeditio 226,
Gorgiani à Iuda uicti 227, b.
Gorion Iosephi filius 509, c. occidi-
tur 517, c.
Gorionis F. Iosephus belli dux 478, b
Gotholia Achabi filia, Iorami uxor in
Bibliis Athalia vocatur 171 f. Da-
uidis semen delictum cupit 171, f.
Hierosolymis regnat 171 f. regno et
uita priuatur 172, d.
Græcarum literarum inuectores qui
587, b.
Græco fœno perfunduntur pontium
tabulata 493, c.
Græci fortes suos heros & semideos
dicunt improborumq; animas apud
inferos uersari asserunt 456, d.
imagines colere soliti 294, d. à Iu-
dæis coram Agrippa accusantur
300, c. à Iosepho cæduntur,
388, e.
Græci historici bellum Iudaicum non
attingunt 405, f. ueritatem historie
negligunt 406, b.
Græci mu. ti in Iudæorum leges tran-
sere 609, a
Græci diis uictimas uolunt, & hostiis
ad epulas utuntur 609, c.
Græci legis nomen olim ignorarunt
610, d.
Græci legislatores reprehenduntur
614, a. & qui 610, d.
Græcorum dii 614, c. fortissimi &
religiosissimi qui, 609, c. quoniam de
rebus sacris scripserint, eorum scri-
ptorum discordia, & cur 537, c, d.
Græcorum historiis quantum creden-
dum 586, f.
Græcorum apud Alexandriam seditio
350, b. & Iudæorum seditio, 350, c.
Grando Aegyptiis ante Moysen nun-
quam uisa 36, c.
Graptæ cognata Ixatæ regis Adiabeno-
rum aulam regiam Hierosolymis æ-
dificat 525, a.
Gratus miles 396, a.
Gratus militum præfectus ad Romanos
deficit 332, a. Simoni seruo Herodis
repugnat, eundemq; fugientem oc-
cidit, ibidem, d.
Graudam calce percutiens quomodo
plectendus 71, d.
Gryphus Alexandrum occidit 246, d
Gunes Nephtalim filius 29, c.
- H
- H** Alisphragmuthoss pastores
uincit 590, c.
Harmais rex Aegypti 591, b.
Heberus Hebræorum auctor 9, b.
Hebræi Moysen susceperunt 35, b. ab
Aegyptiis obfessi 37, d. incolumes
mare rubrum transiunt 38, b. à Mo-
yse corroborati 41, d. profligant
Amalecitas 42, a. prædam ab iis
reperunt 42, b. montem accedunt
42, d. terram Amœorum occu-
pant 61, c. consilio Balam ad stu-
rum inuitantur 63, a. idola co-
lunt 64, a. Madianitas percusse-
runt 65, a. Moysen lugent 73, c.
Iordanem transiunt 75, a. Dei de-
cretum intelligunt, ibidem, c. re-
gem expetunt 95, c. Moabitas vin-
cunt 166, c. quantopere suis scri-
ptis credant 588, e
Hebræorum origo 9, b. afflictiones 30,
c. in deserto mora 40, f. castitas
43, c. cibus & uictus 43, c. de
Moysen opinio 56, a. dux Iapthes
87, f. Hebræorum fuga 92, d. à
Palestinis clades 92, d. sapientes
142, a. annales 588, b. libri quot
588, d.
Hebræis dimissio à Pharaone denegata,
onus duplicatur 35, b, d.
Hebron urbs 10, d. capta 80, e.
Hebronis urbis conditor quis 153, e.
in Hebrone Dauidis progenies 116, f.
Hecateus Abderita philosophus 595,
c. de Iudæis, 604, e. de Abrahamo
10, a. Helena Monobazi mater
539, a.
Helena Adiabenorum regina religio-
nem Iudaicam amplexa 374, a.
Helena Ananiam ritus suos docentem
audit 374, e. Hierosolyma uadens
famelicis alit 375, d. moritur
377, d.
Hecatombæon mensis 61, a.
Hecatontamachi qui 250, a.
Helcanes Leuita uxores quot habue-
rit 91, f. & liberi eius ibidem, 92.
Helias, uide Elias.
Heliopolitanus sacerdos Iudæorum
598, c.
Heliopolis urbis situs 603, b.
Helisei propheta miraculum 521, b
Hellimus Nephtalimi filius 29, e.
- Helon Israelitarum dux 88, c.
Heniochi Romanis subiecti 467, f.
Heoron arca Domini 46, c.
Herculis progenies 14, c.
Herennius Capito procurator Iamnie
345, d.
Hermæus Danaus Aegypti rex 598, a.
Hermippus Græcus historicus 594, c.
Hermogenes Græcus de Iudæis 597, b
Herodes Agrippæ frater rex Chalcidis
368, f. moritur 377, f.
Herodes Antipatri filius, uenator, bel-
lator 432, d. ab Antipatro Galilææ
præficitur 263 c. Ezechiam latronem
tollit 263, d. tyrannidis & iniusti-
tie insimulatur 263, f. iudicibus o-
mnibus occisis, Sameam honorat
264, c. ab Hyrcano admonitus, sa-
luti fuga consulit 264, c. Cælefyrie
dux designatur 268, c. Malichum
dolosè occidit 298, e. in morbum
incidens, restituta sanitate, contra
Felicem proficiscitur 269, a. à Iu-
dæorum legatis accusatur 269, c.
in Bitynia Antonium conciliat
269, c. ab Antonio tetrarcha ordi-
natur 270, c. Antigono repugnat
271, b. eumq; uincit, 420, c. ut com-
prehendatur Parthi laborant, 271,
f. cum familia fugit, sibi manus infer-
re nititur: sepè à Parthis impugna-
tus uictor discedit: Massadam castel-
lum ingreditur 272, a, b, c. à Mal-
cho Arabiæ rege repudiatus, regno
excedere iubetur 272, f. in Aegy-
ptum contendit: Romam properat:
Antonio casus suos narrat: ab Au-
gusto Cæsare iuuatur: Senatui Ro-
mano commendatur: & Iudææ
rex declaratur, 273, a, b, c, d, e. mili-
tes contra Antigoni colligit: Iop-
pem occupat: multos sibi adiungit:
Ressa castello capto Hierosolyma
petit: & quare urbem adortus sit,
proclamari mandat: à mœnibus ar-
cetur: de comœatu prospicit: equi-
tatu Hierichūtem petit 274, b, c, d,
e. latrones à maleficiis cohibet, ho-
stem Antigoni uincit, & tota Ga-
lilæa potitur: armis cum Antigono
decertat: deflores morte afficit: à
Machera auxilium accipit 275, b,
c, f. Antonio Samosata obsidenti
auxiliaturus insidiis Barbarorum
impetitur: Barbaros profligans spo-
liat: ab Antonio honorificè excipi-
tur, & comiter salutatur: Galilæos
deficientes pugna propulsat: tricli-
nij casum mire euadit, vulneratur
276 b, c, e, f. Antigonianos uincit, et
lauans

Index

- lauans periculum illasus mirifice ef-
fugit : Pappi caput Pheroræ tradi
precipit, Hierosolymis oppugnan-
dis exercitum admouet, atq; nuptias
celebrat, annonæ difficultati prospi-
cit : Hierosolyma expugnat 277
deuictis hostibus militares copias
compescit : rapinas per urbem fieri
prohibet, et urbem ab ulteriore ve-
xatione pecuniis exercitus datis re-
dimit 278, b, c. amicos promouet,
inimicos tollit : factionis Antigonie
primates interficit 279, b, c. Aristobulo pontificatum attribuit :
Ananelo pontificatum abrogat
280. Aristobulo insidias struit : e-
undem tolli curat, ad Antoniū vo-
catur causam de Aristobuli nece di-
sturus, uxoris suæ necem Iosepho
patruo suo precipit : Antonium do-
nis cecat 282, d. à Cleopatra ad stu-
prum sollicitatur : Cleopatram occi-
dere consultat 283, e, f. Cleopatram
in Aegyptum ducit : Antonio opitu-
latur : Arabes vincit 429, b. sed Athe-
nionis proditiōe vincitur 284, b, c, d,
e. 428. Hyrcanū tollit. 286, e. 287,
c. à Cesare regnū obtinuit 288, a.
Herodes Doride repudiata Mariam-
mem reducit 432, e. calumniis op-
pressam occidit 288, e. uxoris oc-
cise causa affligitur 290, d. intimo-
s amicos occidit 291, a. Athle-
tica certamina instituit 291, e. fa-
me laborantibus subuenit 293, d.
Hierosolymis regiam edificat 294,
a. Simonis filiam uxorem duxit
294, b. maleficia coercet 295, d.
Cesari templum extruit : tributa mi-
nucis seditionibus occurrit : populū
sacramento obstringit : de Essæis reli-
giosè sentit 296, b, d. 297, a. \
- Herodes filios apud Cesarem accusans,
lachrymis ad misericordiam moue-
tur 303, f. filios in vincula conij-
cit 314, b. filios apud Barytum da-
mnat 315, e. iudicio conseruati,
supplicio adiudicantur 316, b. 439,
d. atq; eos strangulari iubet 317, b.
quot uxores et liberos habuerit
319, a. 440, f. Phariseos necat 320,
b. quinquennale certamen habet
305, d. Antipatridem oppidum cō-
dit 305, e. monumentum Davidis
spoliat 319, b. 307, d. turbis dome-
sticis agitat 309, e. amicitiam in-
timis renuntiat 310, b. ac mortem
optat 311, b. Traconitas truci-
dat 311, f. latrones ad supplicium
poscit 312, a. Raptam castellum di-
ruit à Sylleo accusatur 312, c, d. cō-
tra Sylleum defenditur 315, c. sibi
manus illaturus Antipatrum iubet
occidi 327, e. funeratus lugetur
328, d. 448, a.
- Herodiani regni diuiso 453, b.
Herodis successores 448, c.
Herodis progenies 278, d. 343, c.
ab Herode cur vrbes condite 338, a.
430, c.
- Herodes Herodis filius ab Aretā bello
vincitur 342, d. 441, c. Tiberia-
dem urbem condit 338. Artabanū
et Vitellium conuiuio excipit 342.
uxorem Aretæ filiam repudiens fra-
tris coniugem reducit, ibidem, d. 10
annem Baptistam occidit 343, a. in
exilium abigitur 350, a. 349, b. in
Hispaniam fugit 458, a. occiditur
339, a.
- Herodias Herodem ad nauigandum Ro-
mam, regiam dignitatem recepturū,
impellit 349, c.
- Herodes Phasaeli filius 343, d.
- Herodium oppidum 272, c. describi-
tur 575, e.
- Herodotus de Aegyptiis 609, f. Ae-
gyptiorum regum nomina, cur non
dicat 148, e. de Susaco 154, d. lu-
deorum circumcissione 594, e.
- Hezarbunis dux militum capitur 86, b
- Hiberi olim, dicuntur Romani 604, e.
- Hieremias propheta Iosie epicedium
scribit 184, d. accusatus ad suppli-
cium depositus : liberatur : librum
suum populo prælegendum tradit
185, b, c. Sedeciam à Pseudoprophe-
tis seductum monet 186, a. de ca-
ptiuitate Babilonica vaticinans cō-
temnitur : in iudicium ducitur, affli-
gitur : in carcerem coniectus futura
predicit : despicitur, torquetur 186,
d, e, f. in puteum fūne demittitur :
extrahitur : frustra, Sedeciam, vt vr-
bem Babiloniis traderet, monet 187,
a, b. à Babilonio muneribus dona-
tur : vbi moretur : Baruchum e carce-
re liberat, 188, c. in Aegyptum ab-
ducitur 189, c. Iudæis frustra sua-
det, vt Babiloniis seruiant 189, e.
- Hieremie oraculorū certitudo 187, f.
- Hieremias militum Iosephi præfectus
403, b.
- Hiericho vrbs 62, a. describitur 520,
f. euertitur 75, d. à Romanis vastatur
274, f. eius præfectus murorū fabri-
cæ 151, c. vaticinio se regem futu-
rum cognoscit, decem tribuum rex
eligitur, et Sicimis habitat 151, e.
populum ad defectionem sollicitat :
Solomonis iram refugit 151, c, d.
aureas vitulas facit 152, d. à falso
- propheta seducitur 153, b. filio
suo ægrotante quid responset à pro-
pheta acceperit 155, a. contra A-
biam ducit exercitū 155, c. vincitur
ac moritur, relicto regni successore
Nadabo 156, b.
- Hieroboami tota familia à Basane ex-
tinguitur 156, f.
- Hieroboamus 10æ filius Israelitarum
rex 175, d. Syriam suo regno im-
pius adijcit, ibidem. Zacharia filio
herede relicto moritur 176, a.
- Hieronymus historicus Iudæorū 597
a. Antiochi regis amicus, Syriam
administrat 597, a. Hierosolyma
vrbs pulcherrima et maxima 596,
b. Solyma dicta 11, b. 119, c. vnde
nomen sumpsit 596, c. eius pri-
mus conditor quis 569, c. Hiero-
solyma obseffa à Rase Damasceno-
rū rege 177, c. à Babilonio 185,
e. 186, c. ab Herode et Sosio 277,
d, f. à Pompeo 414, a. ab Hero-
de 423, c. à Cestio 475, f. à Ti-
to 549, c. Capta et vastata à Cha-
nanais 80, d. à Dauide 119, d. à
Susaco rege 122, a. 154, c, d. à Nabu-
chodonosoro 187, d. à Nabuzar-
dane 188, b. ab Herodianis 277,
f. à Tito Cesare 405, e. ab An-
tiocho Epi : hanc 407, b. ab He-
rode et Sosio 426, f. 427, a, c. à
Tito ac Babiloniorū rege 544, e. à
Vespasiano 569, c. ab Antiocho
Epiphane 571, c. à Romanis 583,
b. restaurata à Salomone 148, b.
ab Ozia 176, b. à Manasse Eze-
chie ex Achiba filio 182, e. à Ne-
hemia 204, a.
- Hierosolymitani discordes 517, e. 529,
b. vnanimes 540, b.
- Hierosolymite ab Antiocho ad alie-
nos mores cogi non possunt 627, c.
- Hierosolymitarum fames 546, b.
549, e.
- Hierosolymitanorum et Agrippæ dis-
sidium 321, f.
- Hiezechiel in Babylonem abducitur
185, e. templum vastandum prædi-
cit 186, b.
- Hiezechielis oracula solida 187, f.
- Hippeni Iudæos cohabitatores male
tractant 473, f.
- Hippicosturris 535, d.
- Hippodromus, locus 447, c.
- Hiramus Tyrionum rex, Vide Iromus.
- Hirene concubina Ptolemæi Physco-
nis sobrietas 605, d.
- Hispania Historiographis ignota
589, f.
- Hispani Romanis parent 468, c.

Index.

- historia Antiquitatum Iudaicarum*
 quot annorum res gestas contineat 586,e
historia brevis Hierosolymæ urbis
 569,c
historiæ veræ indicium quod 588,a
historiæ cur scribendæ 1,a
historijs suis Iosephus fidem facit
 401,f
historias suas Iosephus cur conscripserit 1,b
historiarum Biblicalium finis in Iosepho 245,a
historicus falsitatis arguitur 401,d
historici officium & finis 255,b.
 400,c
historici de Iudæis 597,b
historiographi optimi qui 406,a
historiographi Græci bellum Iudaicum reticent 405,f. veritatem historiæ negligunt 406,b
historiographi Græci Hispaniam ignorant 589,f
holocaustoma sacrificium cur dictum
 50,f
Homeri carminis vetustas, & an ab Homero quid scriptum sit 587,b
homo sui interitus autor 6,d
hominis creatio 3, a. ætas constituta 9,d
hominum scelera 5,b. commertia quorsum vitanda quibus 52,e,f
homicidium Davidis 123,f. 124,c
de Homicidijs Draco leges conscripsit 587,c. homicidarum inuitorum asyla 65,c
homicidij incerti inquisitio qualis fiat
 68,b
Homoneæ, loci nomen 398,c
horti pensiles à Nabuchodonosor extructi 192,c
Hycos quid significet 590,d
Hycosyamus herba 48,b.
Hyperberetæus mensis 51,d
Hyrceanum vicus 428,b
Hyrceanus Iosephi filius fratribus odiosus 221, c. in solitudinem cum bobus ablegatur 221, c. in Aegyptum mittitur 221, e. insidijs fratrum petitur 221,f
Hyrceanus Arionem dispensatorem vinctulis tradit 222, a. eundemque numerato precio dimisit 222,b. accusatus, causam suam agit 222,b. fratres insidiatores prælio vincit 222, f. Arabibus molestus 223,b
Hyrcani sales 222, c. facultates Antiochus occupat 223,d. detestabile exitium 223,d
Hyrceanus Simonis filius Ptolemæum
 oppugnat 244, f. à quo matrem & fratres suos torqueri videt: atque interfici cognoscit 244,f. 245, a. ex Davidis monumento pecuniam petit 245,e. in Syriam expeditionem instituit 245,f
 Romanam amicitiam renouat 246, a. pace fruitur 246, d. Samaritan, nunc Sebastem dictum, obsidet 246, c. solo æquat 247, b. cum Deo colloquitur, ibidem. in Phariseorum odium incidit: functionis causa ab Eleazaro arguitur 247,c, d. à Phariseis ad Sadducæos deficit 247,c
Hyrcani de filijs vaticinium 248,a.
 mors & laus 247,f
Hyrceanus Alexandri Iannæi filius 253, c. matri inuidens Aristobulum accusat 254,d. cum Aristobulo de regno contendit, 255, c. 257, c. d. ad Aretam confugit, ibidem. pauper 256,f. apud Pompeium accusatur 257, c. pontifex constituitur eius nominis primus 259, a. 341, d. 408, e. Hierosolyma deducitur, 259,f. in pontificatu confirmatur 262,c. accusatur, ibidem d. pontifex declaratur, d. 412, b. 414, e. moenia patriæ collapsa restituendi potestatem accipit 262,c. Herodem Antipatri filium in ius vocat fugit: increpatur 264,a,c, d. prouentus annuos accipit 265, d. Antonio auream coronam offert 269,d. à Parthis impetitur 271, d. vinctus ducitur e, 422, c. auribus priuatur 272, e. dimissus à Parthis ad Herodem reuertitur 279,d. à Iudæis honoratur, ibidem e. ab Herode occiditur 287, c. 286, c. 432,c
Hyrcaui cum Aristobulo sœdus 255,c.
 412,f. bonitas 255,c
Hyrcano prouentus & loca adiudicantur 265,d
 I.
Abes à Naase obsidione cingitur
 97,d
Iabesinis auxilium à Saulo promissum 97,c
Iabinus Chananeorum rex Hebræos opprimit 84, c. ipseque interit 85,a
Iabissa vrbs: & Iabissenorum erga Saulum, & filios eius extinctos officium
 115,c
Iabissus vrbs Galaditidis occupata: omnesq; eius habitatores, exceptis 400 virginibus, cœss 82,d
Iachenus Simeonis filius 29,d
Iachin, columna vestibuli templi
 144,a
Iacimus filius Zamaris 319,d
Iacimus pontifex 384,a
Iacimus pontifex, vide, Alcimus
Iacimi filius à Gamala abiit 393,e
Iacobus Isaaci filius nascitur 15,e. Esauo benedictionem præripit 16, c. fratris iram fugiens in Mesopotamiam tendit: dormiens cuiusmodi visionem habuerit 16,f. consolatione diuina erigitur: votum deo facit 17,a. ducit Prachelem uxorem 18, b. à Socero fugit in patriam 18,d. cum fratre Esauo redit in gratiam 19, c. cum angelo luctatur, ibidem d. Israel vocatur, ibidem: cum Esauo paternam hereditatem partitur 20,d. opulentus & sœlix 21, a. Iosephum filium luget 22,c. filios in Aegyptum frumentatum mittit 25,c. Iosephum adhuc viuere intelligit 29, a. ad Iosephum migrat 29, b,c. Pharaonem salutat 30, a. natus annos 147, moritur: inq; Hebrone sepelitur, ibid. c
Iacobus Apostolus, frater Iesu Christi lapidatur 382,c
Iacobus Idumææ rector patriam prodit
 523,d
Iacobus Iudæ Galilæi filius crucifigitur
 377,c
Iacobus, septimus è fratribus Machabæi, supplicio afficitur 624,a
Iacobus Sose filius dux militum
 567,b
Iaddus Ioannis patris loco pontifex constituitur 210, b. ab Alexandro familiariter excipitur immunitatem tributorum impetrat 211,d,f. moritur 212,c
Iadon propheta Hieroboami idololatriam obiurgans in eius aram vaticinatur 152,f. deo inobediens à leone necatur 153,c
Iairus Galadenus, Hebræorum princeps 87,e
Iale Sisarem occidit 84,f. 85,a
Iaminus Simeonis filius 29,d
Ianel Zabulonis filius 29,d
Ianias rex Iudeorum 590,d
Iannæus Leui filius 391,e
Iapha Galilæa vicus 396, b. capta à Tito 494,b. à Traiano expugnatus 493,e
Iaphæi à suis excluduntur 493,f
Iaphetus filius Noë 7, a. eius posteri 7,f. 8,a.
Iaphtha Ephremitarum victor, filium immolat 8,b
 Iaph.

Index.

- Iaphthes Hebræorum dux 87, f. votum facit 88, a. sepelitur 88, c
- Iarmensis 143, a
- Iardus saltus seu sylva ab exercitu Romano cingitur 577, c
- Iaredus quis 4, d
- Iason alias Iesus Onie pontificis filius vocatur 228, d
- Iason pontifex impius 620, a
- Iauanis filiorum genus 8, b
- Iaus filius Esai 20, f
- Iazares filius Abrami è Chatura 14, d
- Iaziel vates Iosaphato victoriam promittit 164, d
- Iazoron vrbs à Iuda Macchabæo expugnata, & concremata 228, a
- Iberi populus 8, a
- Ibium & serpentum odium 33, b
- idololatra Achabus 158, e. Achases offert filium 177, c. Amasias, 174, f. Hieroboamus 152, d. 155, a. Ochozias 165, d. Salomon 150, d
- idololatra Chutai 180, a
- idola Ierosolymis ab Execia rege abolentur 179, a
- idola à Matthia Affamonæi filio tolluntur 225, d
- idolorum euersio præcepta 66, c
- Idumæa vnde nomen suum sortita 20, e. olim Adoma, Amalecitis & Gobilitis appellata, ibid. f
- Idumæa vastatur 523, f. 524, c
- Idumæus patriam prodit 523, d
- Idumæi sceleratissimi 579, c. ab Amasia victi 173, f. 174, e. domiti à Ioabo 122, b. à Iuda debellantur 228, a. subacti, circumcidi coguntur 246, a. à Iudæis desciscunt 169, c. tabernacula erigunt 514, c. Hierosolymitanos trucidant 515, b
- Idumæorum dissidium 525, a. duces de se tradendis consultant 567, b. ad bella alacritas 512, b. seuitia 516, b
- Iebosthus Sauli filius periculo eripitur: rex designatur 116, b. Abeneri interitur: ægrè fert: dormiens occiditur 118, d
- Iebosthi caput Dauidi adferentes, obiuergantur, & necantur 118, e
- Iebusei populus 3, f. ludibrio Dauidem exponentes cæduntur 119, c
- Iechonias è carcere dimissus regiæ Babylonice præficitur 192, d. vide infra Ioachim: nam binominis fuit.
- ieiunium Dauidis ob Abenerum 118, b.
- Israelitarum 94, d. Iudæorum tri-duanum 206, c
- Ierasha Iothami mater, Ozie regis vxor 177, a
- Israel vrbs 159, d
- Iesseus filius Obedæ 91, d.
- Iessæi filij qui 102, d
- Iesus Christus quando crucifixus 340, a
- Iesus Anani filius Hierosolymæ excidium prædixit 564, b
- Iesus tormenti lapide perimitur 564, c
- Iesus Damnei filius in pontificatu firmatur 382, d
- Iesus Gamalielis filius ab Agrippa pontifex constituitur 382, f. deponitur 383, d
- Iesus Iason dictus sacerdotium adipsicitur, eodem priuatur 223, d. cum Onia fratre seditionem mouet, ibidem, e
- Iesus Naueci filius, alias Iosua dictus à Mose exercitus præficitur 41, e. Amalecitas vincit 42, a. vna cum Chalebo populum Chanæeorum multitudinem territum, consolatur 55, c. Moysi succedit 65, c. pro salute populi sibi peragenda prædicat 72, f. Chananeam explorans in Hierichuntem suos mittit: Rubenitis & Gaditis promissiones Moysi factas renouat 74, b. Iordanem cum exercitu traiecit: Hierichuntem euertit 75, a, b, d. Aimam excindit 76, c. cum Gabaonitis foedus iniens, Hierosolymitas vincit, reges quinque cædit 77, a, b, d. oppida munit, ibidem f. Chananeam terram victoria questam tribubus diuidit 78, b, c. hostes extirpari præcipit, prædam acceptam distribuit: Transiordanenses dimittit, ibidem e, f. Sicima sibi domicilium eligens moritur 80, b. sepelitur, ibidem c
- Iesu alias Iosue verba nouissima 80, b
- Iesus Phabetis filius pontificatu priuatur 294, b
- Iesus pontifex multitudinem Hierosolymitanam alloquitur 512, d. Zelotas in vrbe suppressi monet 513, d. moritur 515, c. cum Anano occisus laudatur, ibid. d
- Iesus Saphiæ filius nauatarum & inopum factionis dux palatium incendit, Græcos interimit 388, f. latronum princeps, Iosepho insidias fruit: comprehenditur, dimittitur 390, d, e. summum magistratum gerens populum à Iosepho auocare nititur 391, f. 398, b. de suppellectile regiæ incense ex Iosepho querit 399, a
- Iesus Sapphæ filius, vnus è pontificibus militum dux optatur 478, b
- Iesus Thebutij filius sacerdos Tito c: sacra donaria tradit 567, c
- Iesus Tobia P. latronum dux 499, d. ad Taricheas cum socijs confugit, ibidem, e. nouali prælio cum Romanis certat 500, b. vincitur 501, c
- Iesus Sia filius pontifex 335, f
- Iesus Iosedeci pontificis filius à Cyro Persarum rege pontifex designatur 383, f. altare erigit 199, c
- Iethegleus alias Raguel 34, a
- Iethra Moysi socer 80, e
- Ieus Amasis F. Ramatham expugnans rex Israelitarum inungitur 170, a. Ioramum & Iezabelam occidit, ibidem e, f. Iezabelam sepeliri mandat: Achabi & Ochozie cognationem tollit: Baalis sacerdotes necat: posteritatis suæ promissionem accipit 171, a, c, d, e. regionem ab Azæle vastari sinit: degenerans moritur & sepelitur: Ioazam filium successorem relinquit 173, a
- Ieus Nemessei filius rex Israelis 159, f
- Icus propheta Iosaphatum regem Hierosolymorum, ob impio Achabo contra Adadum latas suppetias, arguit 164, b
- Iezabela filiz Ithobali, Achabi vxor 158, a. impia, in prophetas seuit, ibidem e: Elie propheta, quod prophetas ipsius interfecisset, necem minatur 159, d. Nabuithum ob vineam denegatum per calumniæ am occidit 160, b
- Iezabela iussu Iei regis de turri præcipitata ab equitibus concucatur 170, f
- Iezeciel propheta 184, e
- igne extincti filij Aaronis 49, f
- Illyrici Romanis subditi 468, b
- imagines colere Græci soliti 294, d
- immunda quæ Moysi 52, d
- immundi homines qui 52, e
- impedimentorum custodibus æquè ac pugnantiibus præda partienda 114, c
- Imperatores Rom. templum Hierosolymitanum honorauerunt semper atq; ornauerunt 551, c
- Imperij Romani fines quousq; tendant 468, 486, f
- impostores & Magi Hierosolymis turbas post se trahunt 380, f
- indulgentia quandoq; noxia 101, e
- Indici philosophi 595, a
- Indorum philosophi igne sibi admoto moriuntur 582, c
- ingenij humani prauitas 108, d
- ingratitude Aegyptiorum 33, d. Deme-trij in Ionatham 240, c
- ingrati

Index.

- ingrati Sicimitæ Gedconi 86, e
 iniuria maxima quæ 67, d
 inobediens Deo propheta necatur 153, c, d
 inobedienciæ poena 70, b
 inobedientia Sauli 101, d
 infaniam simulat David 107, d
 inuenti lex 70, f
 inuenta debere restitui ibidem
 inuidia pietate vincitur 108, d
 Ioabius Davidis sororis filius, Abenero pugnatur occurrit 116, c. Abenero insidiatur: eundemque persequitur 116, e, 117, d. enecat, ibidem, e. 138, e. exercitui Davidis præfectus Idumæos donat 122, b. Syros vincit 123, c. contra Ammanitas pugnat & superat, ibidem, b
 Ioabius pro Abesalomo intercedit apud Davidem 126, d. Abesalomo armis resistit 129, f. Abesalomum interimit 130, b. Davidem obiurgat, Abesalomum lugentem 130, f. Amasam dolose occidit 132, e. Sabæo resistit 132, e. Abelmacheam obsidet 133, a. Adonia deletio, metuit 140, b. in templo occiditur 140, c
 Ioabi frater Asael 116, d
 Ioabi militis virtus 119, d
 Ioachabes nascitur, & quid significet 92, f
 Ioachimus aliàs Iechonias Ioacimi filius rex Iudææ constituitur 185, d, e
 Ioachimus à Babylonio obsidetur, & abducitur 185, e. liberatus è vinculis regiæ Babylonice præficitur 192, d
 Ioacimus Iesu filius pontifex 201, d. moritur 203, b
 Ioacimus Iosæ filius, aliàs Eliacimus regnum patris, tributarium Aegyptijs factum, accipit 184, e. tributarius etiam Babylonis fit 185, b. occiditur, ibidem, d
 Ioasus pontifex Gotholiam regno spoliatur & occidit 172, d
 Ioasum regem constituit, ibidem a. religionem curans populum in Ioasf verba cogit 172, d. templo restaurando studet 173, b. moritur, ibidem, c
 Ioasus præceptore defuncto, Ioasus degenerat 173, d
 Ioannes, aliàs Hyrcanus, vide Hyrcanus.
 Ioannes Anania filius Gophnitæ & Acrabatene regionum rector designatur 478, c
 Ioannes Asamonæi filius occiditur 408, c
 Ioannes Baptista ab Herode occiditur 343, d
 Ioannes Careæ filius dux profugorum Hierosolymitanorum Godoliæ fide liter consulit 189, a, b. Ismaelem Godoliæ occisorem persequitur, captiuos ab eodem recipit, ibidem, d, e. Hieremiam consulit, & cum in Aegyptum abducit, ibidem, f
 Ioannes dux militum Ionathæ frater occiditur 234, d
 Ioannes Esseus toparchias administraturus, Tamnam mittitur 478, b
 Ioannes Gaddis Matthiæ filius 215, a. à Medabensibus Amariis occiditur 234, d
 Ioannes Idumæorū dux ab Arabe quodam sagitta occiditur 540, d
 Ioannes Iudæ filius pontifex fratrem, Iesum nomine, in templo interficit 210, a. punitur, ibidem, b
 Ionathæ ac Iudæ fratris Ioannis interitum vindicat, ibidem, b
 Ioannis pontificis monumento aggeres à Tito admoventur 43, c
 Ioannis Iudæ fratris mors 408, c
 Ioannes Hyrcanus effeminatus 409, a. moritur, ibidem, d. vidi Hyrcanus.
 Ioannes Levi filius Gischalensis, Galilæos à Iosepho auocat: Gabarenos sibi copulat 391, b, c. Iosepho per Simonem imperium abrogat 394, b. contra Iosephum consilium pronunciat 396, c, d. 399, e. consilio Iosephi à suis deseritur 402, b
 Ioannes Giscala, aliàs Giscalenus scarios moderatiores esse demonstrat 579, b
 Ioannis Giscalæi malitia 479, b
 Ioannes Leuiæ filius homo fallax 506, d. ambitiosus, arrogans 518, d. Iosephi iussu Gischalam muro cingit 478, d. Iosepho insurgit: comitatum audaciæ inuenit: Galilæam depopulatur, avarus Galilææ gubernacula affectat, & falsos rumores de Iosepho spargit 479, b, d. Iosephum iubet interfici 480, e. fugit 480, f. 507, b. fugam dissimulat: Hierosolymitanos ad bellum incitat 508, b. quantum exercitum habuerit 588, f. & ubi castra sua posuerit 539, a. Iosepho insidiatur 481, a. Titum fallere conatur 507, b. arcana reuelans 511, c. & sanum occupans seditionem mouet 533, a, b. turres erigit 530, d. strenuè Tito repugnat 541, b. Romanis adiutum obstruit 546, a. arte Romanorum aggeres deiecit 548, a. ad sacrilegia se conuertitur 551, e.
 Iosephum conuiciatur 556, a. à Romanis capitur 569, b. in Italiam portatur 574, b
 Ioannis & Simonis crudelitas 546, e
 Ioas seu Iosafes filius Iosæ Israelitarum Rex pius, Eliseum ægrotum inuist: lamentans ab Eliseo consolatur: Adadum Syriæ regem tribus prælijs vincit: moriens regnum filio Hieroboamo relinquit 174, a, b, c
 Ioas Amasie literis ad bellum irritatur 175, a. contemnit Amasie minas, quem in pugna capit, ibidem, b. Hierosolyma populatur 175, b
 Iosus Ochozæ filius à Gotholiam seu Italia seruatur 171, a. in templo custoditus, olco sacro iunctus rex proclamatur 172, c. necari à Gotholia iubetur 172, d. templum instaurat 173, a. mortuo præceptore Iosado, degenerat 173, d. Zachariam lapidat 173, d. Amasiam vincit 174, d. templum spoliatur, morbo corripitur, & moritur 173, e
 Ioasf probitas 172, f
 Ioazarus dux contra Iosephum Matthiæ filium mittitur 481, b
 Ioazarus F. Iosepho inuidet 394, d.
 Ioazarus pontifex constituitur 326, e. pontificatu priuatur 335, e. 338, d
 Ioazarus filius lei regnum paternum assequitur 173, f. dei beneficio liberatus ab Asaele, moritur 174, d
 Ioasæ precatio 174, d
 Ioasus Iosæ filius regnum paternum capit, vir impius, at captiuus in Aegyptum abducitur & moritur, 184, e
 Iobacchus torrens 19, d
 Iobel quis fuerit 4, d
 Iobelus quid significet 53, e
 Iobeli anni remissio & libertas 53, e
 Iochabel mater Moysis 31, e
 Iodes filius Geræ Egloni Moabitarum regi familiaritate iungitur 83, f
 Iodes Eglonam interimit 84, d
 Iodes à Moabitibus oppressos Hebræos libertati restituit 84, b
 Ioel Samuelis filius 95, b
 Iolamus filius Esai 20, f
 Iobel Samuelis filius, quomodo se in principatu gesserit 95, b
 Ionas propheta Hieroboamo Amasie filio vaticinatur: ad Niniuitas mittitur, & in mare proicitur, ac à ceto haustus post triduum viuus in terrā reuocatur 175, d, e, f
 Ionia

Index.

- Ionina** unde sic dicta 8, a
- Ionici** Iudæi apud Agrippam Gentiliū iniurias queruntur 300, c
- Ionum** in Iudæos odium 218, c
- Ionathas** Amani filius pontificatum ab Agrippa oblatum repudiāns, fratri Matthiæ eum conciliat 370, c. quid gesserit 461, b
- Ionathas** Afamonæi filius Antiochi Eupiphanis filio reconciliatur, à Tryphone captus occiditur 408, c
- Ionathas** Sauli filius castrum Palæstinarum expugnat: hostes vnico tantum armigero comitatus aggreditur, Palæstinos 20, occidit 99, a, c, f. animo suus & honestus 100, d. Dauidem amat 105, c. 106, d. e. fœdus cum eo in it, ibidem d. 109, castra Palæstinorum visitat 99, e. Palæstinos conficit 99, e. Sedigitum vincit 133, f. Dauidi liberos commendat 106, e. patrem Dauidi reconciliat 105, c. Dauidi patris mentem aperit 105, b. à facie patris profugit 107, b. morti addicitur & eximitur 190, e. in pugna contra Palæstinos occumbit 114, f. eius posteri à Dauide honorantur 122, c
- Ionathæ** interitū Dauid deplorat 116, a
- Ionathas** quidam Sadduceus cum Pharisæis contendit 247, d
- Ionathas** homo vilissimus, ad singulare certamen Romanos prouocat, Pudētem equitum Romanum duello victum interficit: & à Prisco centurione sagitta transfigitur 558, e, f.
- Ionathas** Matthiæ filius, defuncto fratri Iudæ in imperij administratione succedit 233, d. suffragijs Iudæorum dux fit, ibid. c. Bacchidem superat 234, a
- Ionathas** Medabenses vlciscitur 234, b. insidias vitat 234, d. Bethalagæ obsecissus 234, d. in Bacchidis castra irrumpit 234, e. Bacchidem compulit discedere 234, e. patriæ religionis obseruans 235, a
- Ionathas** pontifex fuit stolam pontificiā inducens, exercitum conducit 235, e. ad nuptias Alexandri vocatus honore afficitur 237, d. Ioppen occupauit 237, f. Apollonium superat 238, a. ab Alexandro munera captat 238, c. Demetrium donis placat 239, c. à Ptolemæo honorifice excipitur 238, d. Azotum inflamat 238, d. in amicitiam Tryphonis recipitur 239, e. Demetriū vt eiiciat præsidia rogat 239, f. in Demetrii duces exercitiū cogit 240, d. in Arabiam tendens Nabateos vastat 241, f
- Ionathas** Matthiæ filius.
- Ionathas** Demetrianos vincit 241, d
- Ionathas** Romanorum & Lacædemoniorum amicitiam renouat 241, b. exercitu dimisso, Tryphonem profecultur, et capitur 242, d. dolo captus interficitur 242, c. 384, b. 242, d
- Ionathæ** Vtelius pontificatum cōfert 341, c
- Ionathæ** monumentum 243, c
- à Ionatha** successiones principum vsq; ad Aristobulum 408, c, d
- Ionathas** Absalomi filius Ioppen mittitur 243, b
- Ionathas** alijs Ionadab Ammonis socius 125, d. Dauidem solatur 126, a
- Ionathas** Phariseus malitiose in Iosephum mentitur 398, c
- Ionathas** ad Iosephū quid scribit 396, a de fuga cogitat 397, b. Darabitta venit 399, f. à Iosepho Hierosolyma mittitur 400, d. præsidia è castris Iudææ amoueri petit 239, f
- Ionathas** pontifex primus Massadam ædificat & nomen id imponit 580, a
- Ionathas** pontifex à Felice occiditur 380, d
- Ionathas** pontifex à Scarijs occisus 461, f
- Ionathas** Same filius virum sex cubitorum sternit 133, f
- Ionathas** textor, sicariorum princeps, Iudæos incautos seducit, comprehensus ad Catullū ducitur 585, e. viuusq; exurit 586, a
- Ionici** Iudæi Græcos cur accusarint 300, c
- Ioppe** ab Herode expugnatur 274, c. 423, e. à Ionatha occupatur 237, f. à Simone occupatur 242, a. importuosa 498, c. diruitur ibid. c. eius situs describitur, ibid. seditionum receptaculum 498, c
- Ioppe** à Cestij militibus capitur, diripitur & incenditur 475, c. bis à Romanis excisa est 498, c
- Ioppeni** fluctuum tempestate obruti 498, d
- Ioppenium** interfectorum quot M. 498, c
- Ioramus** Achabi filius Ochoziæ fratri in regno succedit 165, d. à Iosaphato auxilium petit 165, e. eidemq; præsidium promittitur 165, f. Moabitarū regi bellum facit 165, c. Moabitis vincit 164, a. de insidijs ab Elizeo admonetur 166, f. fame urgente Elizeum interfici iubet, cuius mandati eū mox pœnitet 167, e. obsidione Adadi liberatur 168, d. Ramatham obsidens telo petiuit 169, f. vulncri me-
- detur 170, b. cum tota stirpe ab Iel occiditur 170, c. 169, e. & cadauer eius in agrum Nabathi proiecitur 170, c
- Iorami** exercitus deletus 169, d
- in Ioramum** factio Arabum 169, c
- Ioramus** Iosaphati filius in regnum patrum succedit 166, c. fratres & amicos paternos occidit 169, b. ab Iudamæis alijsq; gentibus deseritur, ibid. c. ab Elia iteris increpatur 169, d. & suum factum cognoscit, ibid. moritur, & pro merito tractatur 170, d
- Iordanis** fontium origo 501, c
- Iordanis** refectus mortuis 520, c
- Iordanem** traiecerunt Hebræi 75, a
- Iosabetha** Ochoziæ soror pontificij Iosaphati nupta 172, a. Iosaphum seruat
- Iosadochus** pontifex Babylonem vinctus ducitur, vinculis eximitur 188, d
- Iosaphatus** Achili filius à commensarijs Dauidis 122, c
- Iosaphatus** Asani filius pius patri succedit 157, f. præsidia vi bibus suis imponit, & collapsam religionem restituit 162, b, c. cum Achabo fœdus facit, ibid. d. quantos habuerit exercitus 162, d. cū Achabo in Syros contēdit 163, c. à Ieu propheta increpatur 164, b. pietatē ac iustitiā colit 162, b. 164, b. bello impetitus Dei opem implorat, ibid. d. Ammanitas et Moabitas citra sanguinem vincit 164, f. cum Ioramo Moabitis bellum infert 165, f. moritur 166, d
- Iosephus** Antipatri filius, Herodis frater 416, d. ab Antigono oppugnatur, 273, f. Idumææ præsidio ab Herode fratre præficitur 275, a. 424, c. in Iudæa perit 276, d. 425, c.
- Iosephus** Cabeus pontifex creatur, munere priuatur 382, b
- Iosephus** Caiphas pontifex cōstituitur 338, d
- Iosephus** Canel pontificatum ab Herode acquirit 373, f. priuatur 377, f
- Iosephi** Dalai fatum miserabile 563, b
- Iosephus** Ellemi filius Matthiæ vicarius 326, c
- Iosephus** & Iesus pontifices cum alijs multis ad Romanos profugiūt 566, d
- Iosephus** Gorionis f. belli dux contra Cestium 478, b
- Iosephus** Herodis nepos Varo occurrit 333, d
- Iosephus** Itaburij montis planiciem muro circumdans Gamalæ occiditur 505, d, f
- Iosephus

Index.

Iosephus Herodis patruus preceptum uxoris Herodis necandæ accipit: mulieribus arcanam detegit: accusatur 282, b, c, f. interimitur 283, b
Iosephus, vox quid significet 18, d
Iosephus Iacobi Patriarchæ è Rachele filius, nascitur 18, d. exosus fratribus quare fuerit, somnia explicat sua 21, c. à fratribus morti destinatur 21, d. in puteum demittitur, venditur, lugetur, ad stuprum ab hera sollicitatur 22, b, c, d. interpellatus fugit, adulterij accusatur 23, b, c. in vincula coniectus Pincernæ somnium interpretatur 23, f. Pistoris 24, b. è carcere liberatur, & Pharaonis somnia interpretatur, ibidem d, e. Aegypto præficitur, à rege ob eius incredibilem prudentiam Pfontompaneus nominatur, Asanetham Petephra sacerdotis filiam uxorem ducit 25, a, b. fratres speculatores vocat, capit, ibidem, d, e. furti arguit 26, e. fratribus se indicat 28, e: eos lachrymantes amplectitur, superstes patri nunciatur, obuiam patri procedit 29, a, e. Pharaoni facultates comparat: moritur 30, b, d
Iosephi ossa in Chananeam transferuntur 30, e. liberi 25, b. 29, d
I. Iosephi Matthiæ filius historias suas Antiquitatum Iudaicarum: & belli Iudaici cur conscripserit, Græcoq; idiomate absoluerit 1, b, c. easq; utilissimas & verissimas affirmat 2, a. 397, b. Romam proficiscitur: Iudeos à bello reuocare nititur 386, b, c. Galilæe provincie præficitur 388, d. 478, c. ablatas Agrippæ facultates retinet 388, f. Romanis prospicit, ibidem f. collegas Hierosolyma remittens urbibus muniendis præest, Galileamq; in pace detinet 389, b. Ioannis ingratitudinem experitur, ibidem d. à Tiberiensibus obuijs salutatus, populum ad fidem seruandâ hortatur. Ioannis insidijs eripitur: Taricheas peruenit ibidem, f. seditionem cohibet: insidijs petitur: Iesum latronem comprehendit: hosti benignitatem suam declarat: Trachonitas per vim circumcidi prohibet: Ebutio Decadarcho Magni cæpi præfecto certamine resistit 390. frumentum in Galileam mittit: periculis maximis implicatur: proditiōis insinuilatur: Ptolemæo ablatam suppellectilem restitui mandat: morte dignus proclamatur: occidendus quæritur 391. mutata veste abit: oratione ad populum habita, periculum

euadit: reluctantibus se opponit: Trachonitas primates dimittit 392. Tiberiadem astu recipit: carcere detentus liberatur 393, b, d. Gamalensibus defectionem suadens, seditionem mouet: oppida munit: interficiendus petitur 394, a, b, c. è Galilæa abire constituit, ibidem f. oraculo in officio pristino confirmatur: à Galilæis, ut maneret, rogatur: se mansurum pollicetur: & contra Placidum proficiscitur: literas Ionathæ insidiosas nanciscitur: milite inebriato insidias cognoscens Ionathæ rescribit 395. viatoribus in Galilæa vias præcludit: Gabara tendit: Ionathæ literas interceptit: sibiq; insidias fieri animaduertit 396. legatorum insidias detegit, at Ionathæ refellit: rerum seruator proclamatur: astu militari vtens Hierosolyma homines mittit 397. in periculo versatur: Ionathæ mendaciū deprehendit: legatorum fucum intelligit 398, a, c, e. de suppellectili incensæ regie interrogatur: ob 20. aureos altercatur: periculo eripitur: Galileorum primatibus iniurias sibi illatas narrans, eorum iram compefcit: conuentum indicit, Tiberienstumq; in ipsum conuitia commemorat 399. Tiberiadem petit, eiusdemque incolas intra moenia compulit: eam ingreditur, ciuibsq; prædam relinquit 400, a, b, c, d. historicum Iustum falsitatis redarguit 401, d: historijs suis autem veritatem astruit ibidem, f. Sepphorim expugnat: ac in eius incolas Galilæos seuientes inibet: Tiberiadem delere funditus affectantes sedat 402, c, d, e. Garistina penè potitur: à Romanis profligatur: regios ad certamen prouocat, fugat: Silæ repugnans cum equo prolabitur atque Taricheas deseritur: capitur: in Romanorum potestatem redigitur: à Vespasiano honoratur: uxores ducit 403. captiuos plurimos liberat, in crucē suffixos mortificat: muneribus donatur: filios suscipit: in Cæsarem beneuolentia permanet 404. bellum Iudaicum cur Græcè descripserit: historicorū negligentiam taxat 405, l. d. 406. rector Galilæe designatur: septuaginta Galilæe rectores constituit, et septem iudices eligit: oportuna loca muro cingit: milites suos ad bellum instruit 478. à Ioanne Leuie filio impugnatur: periclitatur, à suis amicis & satellitibus omnibus, quatuor tantum exceptis, deseritur ac proditiōis obiurgatur 479. se defendit: qua fraude in Iudeos vsus fuerit: à Ioanne interfici iubetur: ex periculo euadit 480. Galilæos ad se confluere videt ibidem, f. ad Tiberiadē nauigans, ciuibz calamitates minatur, senatores 50. euocat: duo millia popularium comprehensa abducit: Giscalam deprædari permittit, & prædam popularibus restituit 481, d, e, f. à suis desertus Tiberiadem abit 487, e. primatibus Hierosolymis è Tiberiade de belli conditionibus scribit 488, a. Iotapatenis periclitantibus succurrit, ibidem f. aquæ penuria laborantibus potū subministrat 489, e. de fuga deliberat, precibus motus Iotapatae manet: ad Romanorū castra excurrit 490, atq; eorū machinas, propugnacula & aggres concremat 491, b. seruienti oleo hostes perfundens ab urbis muris abigit, pontium tabulata scæno Græco decocto obducens Romanos repellit 492, b, c. Iotapata occupata in puteum se abdit, nocte vigilias explorat: proditur 495, d, e. capitur 496, a, b. Vespasiano adducitur, de Vespasiano, Tito, Iotapata & semet ipso vaticinatur 497, c, e, f. à Vespasiano muneribus fouetur, ad supplicium petitur 498, a, b. Gamalam munit 503, e. vinculis ac captiuitate liberatur 527, c. 589, a. lapidis ictu vulneratur 550, f. conualefcit 551, b
I. Iosephi genus, patria, diligentia 385, d, f. studium 386, a. eruditio 385, b. castitas & erga hostes clementia 389, c. aduersus Ebutium miliria 390, f. ad Ionatham literæ 396, b. astus militaris 397, c. stratagemata 489, c. 490, a. amor patriæ & constantia 545, f. ad Iudeos oratio 543, d. 544, c. libri despectui habentur 589, b. uxores & filij 385, f. 404, c
Iosephus Salomes maritus, Herodis mandatorum proditor occiditur 433, b, c
Iosephus Tobie filius iuuenis Oniam pontificem senem auaritiæ arguit: orationem ad populum habet: legatum Ptolemæi regis hospitio suscipit: in Aegyptum tendit: mopia deridetur: Oniam excusat: licitatores obiurgat: vectigalia Ascalonitarum exigens, primates necat: 220. Scytopoliis è medio tollendos tradit, reliq; munera mittit 221, a. moritur 222, f
Iosephus Zachariæ filius, Hierosolymorum presidio præfectus malè pugnât

tionis obiurgatur 479. se defendit: qua fraude in Iudeos vsus fuerit: à Ioanne interfici iubetur: ex periculo euadit 480. Galilæos ad se confluere videt ibidem, f. ad Tiberiadē nauigans, ciuibz calamitates minatur, senatores 50. euocat: duo millia popularium comprehensa abducit: Giscalam deprædari permittit, & prædam popularibus restituit 481, d, e, f. à suis desertus Tiberiadem abit 487, e. primatibus Hierosolymis è Tiberiade de belli conditionibus scribit 488, a. Iotapatenis periclitantibus succurrit, ibidem f. aquæ penuria laborantibus potū subministrat 489, e. de fuga deliberat, precibus motus Iotapatae manet: ad Romanorū castra excurrit 490, atq; eorū machinas, propugnacula & aggres concremat 491, b. seruienti oleo hostes perfundens ab urbis muris abigit, pontium tabulata scæno Græco decocto obducens Romanos repellit 492, b, c. Iotapata occupata in puteum se abdit, nocte vigilias explorat: proditur 495, d, e. capitur 496, a, b. Vespasiano adducitur, de Vespasiano, Tito, Iotapata & semet ipso vaticinatur 497, c, e, f. à Vespasiano muneribus fouetur, ad supplicium petitur 498, a, b. Gamalam munit 503, e. vinculis ac captiuitate liberatur 527, c. 589, a. lapidis ictu vulneratur 550, f. conualefcit 551, b
I. Iosephi genus, patria, diligentia 385, d, f. studium 386, a. eruditio 385, b. castitas & erga hostes clementia 389, c. aduersus Ebutium miliria 390, f. ad Ionatham literæ 396, b. astus militaris 397, c. stratagemata 489, c. 490, a. amor patriæ & constantia 545, f. ad Iudeos oratio 543, d. 544, c. libri despectui habentur 589, b. uxores & filij 385, f. 404, c
Iosephus Salomes maritus, Herodis mandatorum proditor occiditur 433, b, c
Iosephus Tobie filius iuuenis Oniam pontificem senem auaritiæ arguit: orationem ad populum habet: legatum Ptolemæi regis hospitio suscipit: in Aegyptum tendit: mopia deridetur: Oniam excusat: licitatores obiurgat: vectigalia Ascalonitarum exigens, primates necat: 220. Scytopoliis è medio tollendos tradit, reliq; munera mittit 221, a. moritur 222, f
Iosephus Zachariæ filius, Hierosolymorum presidio præfectus malè pugnât

Index.

- grat 228, f. à Gorgia uincitur 229, d
- Ios Amasi filius patri in regnum succedens, reipublice bene praest, & idolatris aris & sacerdotibus, templum restaurans religionem Deuieram restituit 183, a. Pascha celebrat 184, b. occiditur ibid. c
- Iosie epicedium ab Hieremia conscribitur 184, d
- Iussa aliis Iesus populi consolatur 55, c. Moysi succedit 65, c. uide, Iesus Naueci filius.
- Iothamus Esai filius 20, f
- Iothamus Ozia filius è Ierusa uir pius Hierosolymis in tribu Iuda regnans uestibulum & porticum refecit: moenia collapsa restituit: Ammanitas prelio deuictis tributa pendere coegit: & moritur 177, a, c
- Iothamus Zachariae regis filius patri in principatu uir pius & iustus succedit, & moritur 176, d
- Iohanes Gedeonis filius ad Hebraeos loquens parabolicè poenas Sicimilis ominatur, atque eorum ingratitude in Gedeonem accusat 86, d
- Iotaps ubi locorum condita 489, f. à Vespasiano obsidetur & oppugnatur 489, d. 492, e. capitur, & excinditur 495, a, d
- Iotapateni Vespasiano resistentes strenue se defendunt 489, d. 493, e
- Iotapatenis periclitantibus: & inopia aquae laborantibus Iosephus propere succurrit 489, b, d
- Iotape Samsigerami regis filia 343, e
- Iouis etymon 213, d
- Iouis mensis 61, a
- ira domine contra Iudeos iudicia, Romanis adiumenta sunt 553, f
- Iris signum foederis inter Deum et Noe 6, e
- Iramus, uide Iromus.
- Iromus Abibali filius 592, b
- Iromus Tyriorum rex 591, f. amicitiam cum Davide init 119, d. Solomoni amicus, quamdiu ante Carthaginem fuerit 603, d. à Solomone frumentum petit & accipit 142, e
- Iromi in Solomonem beneficia 147, e. adq; eundem litera 142, e. genealogia 592, c
- Isaacus Abrahamo promittitur 11, f. nascitur 13, a. immolatur: & cur 13, e. 627, d. mactari inhibetur 14, b. uxorem ducit, & gemellos ex ea suscipit 15, d, e. Abimelecho exosus foedere interueniente reconciliatur, & patrem sedit 16, a, b. ab uxore fallitur ibid. c. moritur & laudatur 20, c
- Isaaci probitas, pietas, & mactandi etas 13, d, e. Iacobo benedicentis praesces 16, d
- Isacharianorum fors 78, c
- Isanas uicus 277, a
- Isb oseth, uide, Iebosthus.
- Isferemotb locus 54, d
- Isiacorum flagitium & supplicium 340, b
- Ismael Abrahami filius nascitur & circumciditur 11, e, f. Arabica gentis autor primarius, cum matre Agare ablegatur, & cur 13, b. uxorem ducit ibid.
- Ismaelis curam matri Angelus Domini mandat: filij 13, c
- Ismael Fabi filius fit pontifex, atque pontificatu uix nactus priuatur 338, d
- Ismael Iudeus regij generis Godoliam interficit, quantamque eadem aliorum hominum, praeter Massabatēses abductos, fecerit 189, c, d
- Ismael Phabei filius pontifex ab Agrippa constituitur 381, c
- Ismael pontifex 56, b. 382, a
- Israel quid 19, e
- Israelis rex Solomon post Dauidem 139, d
- Israelite coturnicibus saturati 54, e. mortui consolatione eriguntur 154, c. à ducibus iudicantur 87, e.
- Israelite in desertum reducuntur 56, f. Beniamitis filiabus interdixerunt 82, b. seruitute & Eglonis imperio detinentur 83, d, e. à Iabmo opprimuntur & dominantur 84, c. Sifaram superant 84, f. ab Amalecitis uincuntur, eorumq; imperio parere coguntur 85, a. Madianitas delent 86, a. Dauidem regem creant 118, f. armati Dauidem conueniunt 119, a. seditionem mouent 132, c. à Roboamo desciunt 152, a. Syros in Deum contumaces uincunt 161, b, c. à Damasceno bello peruntur 169, f. ab Azaele bello prouocantur 173, a. à Syrie rege interficiuntur 173, f. à Teglapthalassare abducuntur 177, a. Ezechie legatos interficiunt 178, e
- Israelitarum ex Aegypto migratio & migrantium numerus 37, a, b. comatus, eorumque inopia ibid. sub Azaele oppressio 169, a. praesentatus 87, e. liberator Ceniazus 83, d. ad praelium preparatio 41, f. census 54, b. tribuum migratio 179, d. oberratio 55, e. habitatio, uiuendi genus 85, b. obcecosos sup
- plicatio 82, c. fortitudo & tolerantia 627, b. formido 77, d. luxus 81, a. poenitentia, ieiunium 82, d
- Israelitis Deus loquitur 44, a. Iffadem Gabacni facinorosos tradere renunt 82, a
- Israeliticum regnum deletum 179, d
- Issa quid 3, b
- Issachar filius Iacobi ex Lia nascitur, quid denotet 18, c. quatuor filios habuit 29, d
- Issemus filius Albemati, unus fortium Davidis 134, b
- Ithabyrius mons 260, d
- Ithaburi montis situs & descriptio 505, c
- Italiae bella ciuilia 524, c
- Ithacia seu Hirenes concubina Ptolemei Physconis sobrietate 605, d
- Ithamarus Aaronis filius 49, b
- Ithamaro ablata sacerdotij dignitas 140, b
- Ithobal Tyriorum ac Sydoniorum rex, Achabi socer, 171, e
- Ithobalus Baderori filius 592, d
- Ithal & eius inuenta 4, d
- Iustus Heberi filius quos liberos habuerit 9, b
- Iucundus equitum praefectus tumultum Caesarea sedat 463, f
- Iucundus Herodis satellites honoratur 313, e
- Iucundus Herodis satellites falso accusatus torquetur 313, f
- Iudea, Chanaanica olim dicta 10, a. describitur 484, e. deseritur 190, b. à latrocinijs purgatur 373, c. cedibus premitur 519, a. terra à Basso diuenditur 577, d. bellio subuersa 584, d
- Iudea tetrarche declarati qui 420, d
- Iudae magnitudo 596, b. clades 180, c. uastitas 552, e
- Iudeam Susacus inuasit 154, b
- Iudea gens populosissima 596, a. cur paucis nota 589, f
- Iudea gens ferè tota Artaxerxe rege suffocata 204, d
- Iudea Draquila Felici Romano nubit 379, e
- Iudeus uiuus captus, Titi iussu pro muro Hierosolymae crucifigitur 540, d
- Iudei cuiusdam continentia mirabilis 595, c
- Iudei apud Syros unde dicti ibid. b. olim quare pastores & captiui appellati 591, a. legum defensores acerrimi 595, f. lati nerui esse quare abstineant 19, e. à Graecis loco magis, quam moribus distanti

Index.

- 609, a. non Aegyptij, sed Mesopotamenu sunt 29, d. cum ceteris gentibus commercium non habent 589, d. à Romanis priuilegia concessa accipiunt 300, f. in Chananeo bello duces 80, c. in extruendo templo impediti 196, d. Godoliam conuenientes suscepti 189, a. Babylone dimissi 195, d. ab Amane ad supplicium poscuntur 205, e. Alexandro obuiant 211, c. ab Alexandro honorantur 604, e. Alexandrini 604, b. à Casare iura accipiunt 604, d. pacem cum Macedonibus honorem adepti 604, e. in Aegyptum abducuntur 212, d. ab Aegyptijs maledictis incessuntur 597, d. quando ex Aegypto migrarunt 603, c. seditionibus vexati Antiochum implorant 223, d. sabbato pugnam renuentes, occisi 225, c. à Timotheo affliguntur 228, a. circo clausi dimittuntur 328, b. Macedonica factionis socij 233, d.
- Iudei** Tigrani legatos mittunt 254, d. de Aristobulo conqueruntur 254, d. exules 252, a. caesi 258, e. Casari associati 262, a. à Romanis honorantur 264, e. se Antigono coniungunt 271, a. obseis intrepide repugnant 277, c. apud Agrippam Graecos accusant 300, e. regem deprecanti 333, e. Roma à Tiberio pulsati 341, b. à Philone defenduntur 350, c. apud Petronium status deprecanti, constantiam eius probant 350, e. Petronio negant urbem statua polluentem 351, a. à Romanis victi 503, c. à Romanis occiduntur 474, f. Seleuciam migrant 356, b. Nisibim et Nerdam contendunt 356, d. Fado filios obsoles offerunt supplices stolae custodiam petunt 373, d. apud Quadratum accusati 378, f. Samaritas seditionis arguunt 379, a. à Quadrato in crucem aguntur 379, b. crucifiguntur 547, b. à Floro iniuria afficiuntur 384, e. in castellum Gamala se conferunt 388, b. victi 416, b. ab Alexandro ad defectionem reducuntur 416, b. Phasaelum accusant 420, c.
- Iudei** Archelaum in ius vocant 452, d. à Quadrato audiuntur et securi percutiuntur 462, b. fustibus caesi à Romanis 465, d. virtute diuina destituti 469, c. Romanos vincunt 475, e. Agrippam cur urbe expellant 470, a. Syrorum vicos vastant 472, f. caesi 473, f. 495, c. trucidati 472, e. in Graecos seuientes compressi, seditio
- stoccisi 474, e. Syros cadunt 475, c. cum Romanis dimicant 532, c. Romanis resistunt 495, b. Romanos vincunt 533, f. 561, a. Romanos occidunt 476, a. Cestium fugant 477, a. nobiles ex ciuitate enant 477, f. à Damascenis victi 478, a. Ascalonem petunt 483, a. cum Ioanne fugiunt 507, c. sibi manus inferunt 508, c. deditionem recusant 538, e. Titum in aggeribus impediunt 543, c. à Iosepho acriter obiurgantur 544, e. admonitionem Iosephi repudiant 544, b. Iosephum elidunt 566, d. Tito maledicunt 547, d. cum castrorum custodibus Romanis decertant 548, c. in urbem Ierosoly. se recipiunt 548, f. transfuge secti ob aurum deuoratum 551, c.
- Iudei** supplicium suum tardum Deo exprobrant 552, d. semetipsos timiditatis arguunt 553, c. in suos seuiunt 557, e. contra Romanos irrumpunt 555, a. Romanos equos rapiunt, porticum templi incendunt 558, b. d. porticus spacium soluis et bitumine implent 559, a. calciamenta, et sexum vetus edunt 559, f. fugientes à Tito suscepti venduntur 567, c. Antiochia expelluntur 573, e. inferiorem ciuitatem obtinent 576, d. calamitate Eleazari ad deditionem suamque mouentur 577, b. ab Eleazaro ad facinus inuitantur 581, c. in Basi militares copias irruentes, prosteruntur: et stipendia Romanis persolvere atque tributa in Capitolium ferre coguntur 577, d. suos et semetipsos occidentes, bonis congestis ignem immittunt 583, f. imperiti à Iohnatha seducuntur 585, e.
- Iudeorum** (qui prius Hebraei dicti sunt) origo 9, b.
- Iudeorum** circumcisio 13, b. Pascha quale 448, f. sabbatum 596, e. lex Graecè versa 213, a. leges transferenda 214, c. census 54, b. in pontificibus designandis ordo 588, b. in exteros benignitas 1, c. in aduersis constantia 553, e. 458, e. libertas 263, d. immunitas confirmata 302, a. modestia atque fides Alexandro exhibita 604, c.
- Iudeorum** arrogantia 566, d. suprema immanitas 550, c. summa impietas 556, f. dolus in Romanos 533, d. fortitudo 604, c. imperium 609, d. potentia 252, e. sectae quot 241, d. 337, c. 454, d. seditio 325, f. 381, d. 462, c. 407, c. in Pontium Pilatum seditio 339, d. apud Alexandriam seditio 350, b. calamitas apud Antiocheni ses 571, d. seruitus 609, a. clades 514, b. miserrima 252, a. Cestio autore clades 475, a. duplex clades 482, d. captiuitas et clades 189, c. habitus lugubris quis 206, c. in luctu sumptus 448, c. pauor 507, c. extrema infamia 499, b. fortissimi 555, e. dux Iudas Maccabaeus 266, a. duces tres 483, a. res quomodo apud Babylonicos affectae 192, d. 353, a. Roma 341, a. e captiuitate Babylonica reuersorum numerus 196, b. 199, a. b. ieiunium triduanum 206, c.
- Iudeorum** exitium Artaxerxis edicto reuocatur 208, e.
- Iudeorum** inimici interfecti 209, c. datus et gaudium ingens 209, c. epulum et festa Phruræa 209, e. socios se profitentur Samaritae, quando 212, a. conuiuium apud Ptolemaeum 217, d.
- de Iudeorum sermonibus Menedemi pronuntiatum 217, b.
- Iudeorum** genti honor habitus 219, a. Antiocho adherentium clades 224, d. exercitus profigatur 229, d. lis de templo Garizitano 237, a. in fauore litterae Demetrii 239, d.
- de Iudeorum amicitia Caesaris libera 262, e.
- Iudeorum** legati occisi 285, a. Ionicorum de indigenarum iniurijs querela 300, e. Cyrenensium afflictio 306, d. Afflictorum afflictio 306, d. res administrat Antipater 318, b. aliqui Ctesiphontem migrant 356, c. pugna, strages, maxima seditio 331, e. c.
- Iudeorum** et Grecorum seditio 350, c.
- Iudeorum** et Philadelphensium discordium 373, b.
- Iudeorum** plurimi in templo oppressi 378, a.
- Iudeorum** et Syrorum seditio 381, b.
- Iudeorum** victoria 381, b. cedes 259, f.
- Iudeorum** calamitates quantae 403, f. possessiones à Tito inuaduntur 406, e. in Alexandrum seditio 410, e. Remp. Gabinius mutat 415, d.
- Iudeorum** et Sabimianorum pugna 450, e.
- Iudeorum** castra à Vardio disiciuntur 452, b. accusatio à Nicolao soluta 453, a. audacia Romanos terret 552, f. animi et audacia languescunt 553, a. ad templi adytum certamen 555, a. animi peritiam Romanorum vincunt 555, c. profugium 556, d.
- Iudeorum** et Romanorum pugna an-

Index.

- ceps 557, f. 558, b
Iudeorum fame laborantium bellum
intestinum 559, e. alimenta naturae
contraria 552, b. aliqui ad Titum
confugiunt 567, a. captiuorum et
interceptorum bello Titi numerus
568, f. sollicitates ab Antiocho prin-
cipe Iudeorum despicuntur 571, e
Iudeorum et Romanorum conflictus
576, e
Iudeorum rebellio contra Romanos
470, b. eruptiones 531, e. Deum gra-
uiter offendit peccata 545, b. fa-
mes, alimonie copia incenditur 550,
b. cedes intra et extra Ierosolymam
550, c. in Syria occisorum numerus
582, f. a Romanis captorum calami-
tas 583, b. contra sicariorum temeri-
tatem conuentus 584, d
Iudeorum tria milia a Catullo trucidā-
tur 585, f
Iudeorum pars in Africa urbes a Pto-
lemio mittitur 604, f. cum Lacedae-
monijs collatio 614, c. cum Roma-
nis 467, e
Iudeis Antiochense ius integrum man-
sit 218, b
Iudeis nullum erarium praeter sacrum
261, a
Iudeis induciae concessae 245, c
Iudeis patrociniatus Demetrius 411, b
Iudeis fontes aridi 545, d
Iudeis a Tito vita conceditur 565, f
in Iudeos Scythopolitarum feritas
386, e
Iudeos in festant Samaritae 219, e
Iudeos Azarias ad pietatem hortatur
196, e
in Iudeos Seleucia seuitur 356, c
Iudeos a bello reuocat Iosephus 386, c
Iudeos in fugam Titus agit 501, a
Iudeos Antiochus commendat 219, d
Iudaica gentis supplicationes 458, f
Iudaica historiae ordo 407, a
Iudaica captiuitatis exordium 472, d
Iudaici belli origo 405, c. exordium
463, c. causa 500, e. 510, b. series
406, c
Iudaici populi calamitas, seditio, fames,
captiuorum clades 406, f. 543, f.
546, b. 549, e
Iudas Amastae regis mater 174, d
Iudas Afamonaei filius patri succedens
pacta cum Romanis amicitia Antio-
chum Epiphanem reprimat 407, f.
occiditur 408, c
Iudas Chappsei vir strenuus 241, a
Iudas Essaeus vates 420, b
Iudas Ezechiae latronis filius 332, c. Ar-
chelai regnum affectat 451, c
Iudas Essaeus vates de Antigono 248, d
Iudas Gaulanites 337, a
Iudas Galileus seditiones molitur 336, f
Iudas Galilei secta 337, d, f
Iudas Galilei filij a Tiberio Alexandro
puniuntur 377, e
Iudas Iacobi filius nascitur, et cur sic
appellatur 18, b
Iudas fratris cadem auerit 22, b
Iudas Patri persuasit, ut Beniaminem
sibi permetteret 56, d
Iudas ad Iosephum oratio 27, d. filij tres
29, d
Iudas Iairi Romanorum manus effugit
577, d
Iudas Iuda situm praefectus Simonis cu-
ra contubernaliibus deliberat murum
tradere Romanis 550, e
Iudas Machabaeus Iudeorum dux 226,
a. Apollonium profligat 226, b. Se-
ronem occidit 226, b. hostes immi-
nentes videns, suos confirmat 226,
c. Gorgianos vincens, suos a praeda
retrahit 227, b. templum lustrat
227, d. templi festiuitatem celebrat
227, e. Lysiam vincit 227, c. 228, a.
Idumaeos debellat 228, a. hostes per-
domat 228, a. Ammanitis superior
228, b
Iudas vicinis Iudeis auxilium fert 228,
b. Timotheanos vincit 228, d. Ephro-
nem oppidum subuertit 228, e. ar-
cem Hierosolymitanam oppugnat
229, e. Eupatori obuiam procedit
230, a. ab Alcimo accusatur 231, b.
Alcimo se opponit 231, d. Nicanoris
insidias effugit 231, f. suas copias ad
pugnandum excitat 232, a. Nicano-
rem occidit 232, a. cum Romanis foe-
dus peruenit 232, c. Bacchidem pu-
gna prosternit 233, b. ei repugnans
prelio victus occumbit 233, a, b
Iudas successor Ionathas 233, d
Iudas Saripheus in Herodem coniurat
325, f
Iudas comprehensus Hierichuntem mit-
titur 326, c
Iudas Sephorae filius Sophista 446, d
Iudas, quarti fratris est septem supplicium
et tolerantia 623, c
Iudicis iniqui poena 613, c
Iudices quales esse debeant 43, a
Iudicum officium 67, f
Iudicum status quis 98, c
Iudicij Dei contra Dathanum, Abiro-
nem et Coreum monumentum 59, c
Iulia Caesaris Augusti vxor 305, d
Iulia Augusti Caesaris vxori Herodes
pro testamento quantum legauerit
328, b
Iulius ad oppidum 484, f
Iulianus fortitudinem declarans labi-
tur: et moritur 555, d
Iulius Simeonis filius 29, d
Iulius Caesar Romanum occupans Pompe-
ium fugat: Aristobulum vinculis li-
berat: cum Aegyptijs bellum gerit
261, d, f. se amicum Iudeis declarat
262, e. Romanum reuersus contra Sci-
pionem et Catonem expeditionem
instituit 264, c. M. Antonium cum
Cleopatra occidit 289, c. occiditur
267, f. 418, f
Iulij Caesaris de M. Antonio victoriae
286, f. facta 364, b. in Iudeorum
gratiam decreta 264, f. in Aristobu-
lum Alexandri filium beneficia 416,
c. in Herodem, Hyrcanum et Anti-
patrum liberalitas et magnificencia
228, c. 417, c. 429, f. 430, b, c
Iulij A. pro Iudeis litterae 307, b
Iulij C. Cos. pro Iudeis decreta 265, f
Iulius Capella quis et qualis fuerit
387, b. 388, e
Iulius Lupus Caesoniam etiam filia inter-
fecit 364, f. et ipse interficitur
368, d
Iupiter Olympius 557, b
Iuramentum seruandum 82, f
Iurandi apud veteres mos 24, f
Iustus P. Iosephi filius 385, f. grandior
404, c
Iustus Pisti filius populum ad defectio-
nem mouet 387, b. a Iosepho culpa-
tur 400, c. a Iosepho aufugit 402, f
Iustus capitis supplicio dignus: histori-
cus falsus a Iosepho impudentiae et
insolentiae criminatur 401, d
Iustus calamitatum Decapolitanis au-
tor 400, f. a Decapolitanis accusa-
tur 403, e
Iusti patria Tiberias 401, b
Iustitia Dei potentia est 68, a
Iustitia diuinae exemplum 11, b
Iustitia praemia 94, d
Iusti qui 101, f
Iustus Deus patrociniatus 285, f
Izates nascitur: ad Abimerigum mitti-
tur: eumque filiam coniugem ducit: in
Iudaicis ritibus ab Anania Iudeo
instituitur 374, a, b, c. circumciditur
periculis eripitur: Iudeis fame labo-
rantibus succurrit: Artabanum re-
gno pulsum suscipit, consolatur, hono-
rat 375, et regno restituit: ab Adia-
bemis despicitur: Adiam Arabum re-
gem vincit: Arsamum castrum vi ca-
pit: a Vologeso bello petitur 376, a,
d, e, f. Deum inuocans exauditur: in
columnis seruatur: moritur et sepli-

Index.

- tur 377, b, c
 izate regis filij & fratres Tito suppli-
 tant 566, b
- L.**
- L** Abanus filius Bathuelis 9, d. dolose
 cum Iacobo agit 18, a. Iaco-
 bum accusat 18, c. persequitur
 18, c
 Labani & Iacobi foedus 19, b
 Labosordachus Niglisaris filius
 192, c
 Laborosarchodus Neriglisoori fi-
 lius 593, c
 Lacedemonij Romanis subiecti 467,
 d. Græcorum fortissimi 609, c.
 in peregrinos Iæui 615, c. cum Iu-
 deis foedus & societatem faciunt
 241, d
 Lacedemoniorum amicitia cum Onia
 Iudeo 223, a. cum Ionatha amici-
 tia 241, b. respublica à Polycrate de-
 formatur 597, c
 Lamechus Mathusale filius, liberos
 77, ex duabus susceptos vxoribus
 habuit 4, d
 lapis fortitudinis 95, a
 Largius Lepidus decimæ legionis præ-
 positus 562, c
 Latopolis 37, a
 latrones afflictionem inducunt 462, e
 latrones pontifices designant 508, f
 latronum Hierosol. crudelissima facino-
 ra 590, a
 latronum speluncæ delimeatæ 424, f
 Latusimus Dadanis filius 14, d
 L. Lentuli Consulis pro Iudeis decre-
 tum 266, b
 Lepidus à Caligula occisus 357, c
 leprosi quatuor Syrorum castra vrgen-
 te media, inuadunt 168, a
 leprosi Samaritanis hostium discesio-
 nem nunciant 168, c
 Leproforum ratio 52, c. & quod alicu-
 bi in precio sint ibid. f
 Leuces loci descriptio 580, c
 Leui militum præfectus 394, b
 Leuius traditur 508, e. occiditur, ibi-
 dem f.
 Leui Iacobi filius nascitur, & cur sic ap-
 pellatur 18, b
 Leui in Sicimitas Iæui ob sororis stu-
 prum 20, a
 Leui filij quot 29, d
 Leui filius Iosepho insurgit 479, b
 Leui filius fallax 506, d. proditor
 511, c
 Leuita vxorem in 12 partes sectam ad
 singulas tribus misit 81, c
 Leuita vxor stupro à Gabaenitis extim-
 ata 81, b. eius prudentia, ibi-
 dem f.
 Leuita ab Esdra inobedientiæ arguun-
 tur 202, c
 Leuita stola lineæ vst 382, b. tabernacu-
 lo præfecti 52, d
 Leuitis ac sacerdotibus ciuitates cum
 suo agro & decime adscribuntur
 60, c. earum ciuitatum nomina
 78, c
 Leuitarum sedes 54, b. numerus
 54, a
 Leuitarum delictum dolendum 202, c
 Leuiticæ tribus partes quot 137, d
 Leuitica tribus deo dicatur, cui taber-
 nacula cura committitur 52, d.
 54, c
 Lex, vox olim Græcis ignota 610, d
 Lex Mosæica à 70 Interpretib. quando
 Græcè reddita 1, d
 Lex Moysi cur à poetis aut prophe-
 tis historicis non tractata 214, c.
 217, c
 legis & præceptorum Dei pulcherri-
 ma explicatio 612, d. 613
 lex alteri opem ferendi 71, a
 lex Caduceatorum 72, a
 lex decimarum 69, b. ducendi vxor-
 em mortui fratris 69, f. ducendi
 vxorem captiuam 70, a. matri-
 monij 69, c. mutui 70, d. pro-
 ficiscendi 54, b. repudij 69, c. talio-
 nis 71, a
 legis libri in templo reperti 183, a
 Legis tabule 44, b
 legis sanctæ libros comburens miles ad
 supplicium exposcitur & rapitur
 460, c, d
 legem membranæ aureis literis scriptā
 continentes 216, c
 legem septuaginta Græcè reddidit
 217, c
 leges Moysi ad mores pietatemq; per-
 tinentes 67, b
 leges à Iudeis acerrimè defenduntur
 595, f. festorum 49, a. de puri-
 ficationibus 50, f. de sacrificijs
 50, c
 leges pueris discende 67, d. e
 legislatoris officium 610, c
 Lia Iacobi vxor 18, a. 29, d
 Lie secum filiam Dimam ducit
 29, d
 Lie & Rachelis æmulatio 18, c
 Lie filiorum numerus 29, d
 libationes principum 50, d
 libertas semper tuenda 364, c
 libertatis effectrix & nutrix virtus
 364, a
 libri duo & viginti apud Iudeos Chro-
 nici 588, d
 Liberius Maximus iussu Vespasiani Iu-
 deis stipendium indicit 577, d
 libri Apocryphi 588, d
 Libye regio aliàs Aphricæ 14, c
 Libys filius Messæi 8, d
 ligna pinea noua 49, c
 linguarum multarum cognitionem
 Iudei cur non magni faciant
 385, b
 linguarum confusio 7, c
 Liso Melcha vxor 111, c
 Locrorum legislator 610, d
 longevi primi homines cur 6, f
 Longinus tribunus à Iudeis occiditur
 477, b
 Longini equitis Romani sorte factum
 541, d
 Longi iuuenis Romani facinus 559, c
 lorica sacerdotes segregat 537, f
 Lotus Aranis filius ab Abrahamo ado-
 ptatur 9, c. cum Abrahamo fines
 partitur: captiuus abducitur 10, d.
 f. angelos hospitio excipit: ab
 excidio Sodomitarum seruetur
 12, c
 Loti vxor in statuam salis versa: filia à
 patre grauidæ 12, d
 L. Antonij decreta pro Iudeis 266, d
 Lucilius Bassus Macherunti bellum in-
 fert 575, c
 Lucius oppressus pondere moritur
 559, d
 Lucilius Bassus legatus Herodium ca-
 stellum capit 575, c. item Mache-
 runta 576, c. Iarden syluam oppu-
 gnat 577, c
 ludi Olympij 306, a
 lugendi mos veterum 76, a
 lumen nocte fulgens excidium Hieroso-
 lymitanum præcedit 563, c
 Lupus Alexandriae rector ad Vespas-
 ianum de seditione Iudeorum sen-
 tit 585, a
 Lupus ad supplicium ductus moritur
 368, d
 Lupus donarijs ablatis, templum Iero-
 sol. claudit 585, c
 lustratio à coitu 613, b
 lustrandi populum modus 60, f
 lustrationis tabernaculi modus 49, c
 Lufubatus filius Abrami è Chetura,
 14, d
 Luures Dadanis filius 14, d
 luxuria Vitellij 528, c
 Lybia siue Africa 8, d
 Lybia vnde sic dicta 8, d
 Lycurgus Græcorum legislator,
 610, d

Lycur-

Index.

Lycurgus de legibus quid senserit 614, b
Lydda viris vacua exusta 475, f
Lydi olim Ludi dicti 9, d
Lydi Romanis tributa persolunt 468, d
Lysanias Antigonum reducendum, Hyrcanum deponendum, censet 420, f
Lysanias Ptolemaeo Mennaei patri in regnum succedit 270, f
Lysanias Ptolemaei filius à Cleopatra occiditur 283, c
Lysanias Parthos in Iudeos incitat 420, f
Lysie ab Antiocho Epiphane filius et bellum contra Iudeos committitur 226, d
Lysias à Iuda Macchabeo vincitur 227, c. occiditur à Demetrio 231, d
Lysimachus fratrem suum occidit et Gazam prodit 251, d
Lysimachus Hellepontum mortuo Alexandro occupat 212, d
Lysimachus historicus 610, d. de Iudeis 603, c
Lysimachi improbi sophistae 614, c

M

Macedones Aegyptios subiugant 608, c
Macedones Antiochia Epiphane stipant 547, c. Asiae imperant 609, c. Darium vincunt 210, c. diis victimas vouent, et hostiis ad epulas vtuntur 609, c. mirum Ierosoly. impetunt 547, f. mare Pamphylum transcunt 38, c. paricum Iudeis honore 604, c. Romanis subditi 467, d.
Maccabeus alias Iudas Iudeorum dux 226, d
Machabei, primi è septem fratribus, supplicium et tolerantia 622
Machera dux Romanorum legionum ab Antigono repellitur 425, c
Githa moenia instaurat 276, c. 425, f. ab Herode accusatur 425, c. in Iudeos seuit 276, d. Herodi auxiliatur 275, f
Mashir, tertius è septem fratribus, supplicium perfert patienter et constanter 623, b
Macheruntij Romanis persuadent, vt praesidio suo decedant 474, b
Macherus arx Iudaeae 343, d
Macherus muro et turribus ab Herode cingitur 576, c
Macherus et Herodium à Basso capta 575, c

Macheruntis flum. et munitio 575, f
Macherunti à Lucilio Basso bellum inferitur 575, c
Macchida locus 77, c
Machma vbi 99, c
Macho vrbs ab Adrasaro expugnata 122, d
Macro praefectus praetorianorum militum 346, d
Madanes filius Abrami è Chetura 14, d
Madai Graecis Medi nominati 8, d
Madianes Abrami filius 14, d
Madianite spoliatur 65, b
Madianite fugantur 864. 65, d, b
Madianitarum castra occupantur 85, f
Madiena ciuius vnde dista 33, c
Magistratus Israelitici populi 164, c
Magistratus officium 285, c. ordo 67, f
Magi Aegyptij 35, c. et impostores 380, f
Magi afflictionem inducunt 462, b, c. Hierosolymis turbas in solitudinem strabunt 380, f
Magnus Campus regio 395, d. 521, d.
Magoges seu Magoge populi 8, d
Malaleel quis 4, d
Malchus alias Cleodemus Iudeorum historiam contexuit 14, c
Malchus Arabiae rex Herodem repudiatur 272, f
Malchi poenitentia 273, f
Maledicta in Iudeos reselluntur 597, c
Malichus Arabum rex Herodem Arabia pellit 422, d
Malichus dux Iudeorum 415, c. auxiliatur Gabinio contra Alexandrum Iannaeum 259, c. ab Interitu per Antipatrum liberatur 419, d. pro Cassio exactiones colligit 419, d. Antipatri filios impudentia vincit 419, b.
Malichus Antipatri necem luget 268, c. 419, d. ab Herode necis paterna accusatur, et tolli iubetur 419, d. c. Antipatro insidiatur et eum occidit 268, b. ab Herode interficitur 268, c
Malle vrbs Barbarorum expugnata et conflagrata 228, d
Malhaca Archelai mater moritur 450, c
Malum nullum impunitum 118, c
malo immenti obstandum 469, d
malo nisi sint comperta, non intelliguntur 240, c
malorum hominum mors 124, c
malorum tempestas 518, f
Manachases vestis 47, b
Manacmus Thapsami vi caput. 576, c

Manabemus Esseni Herodi regnum praedicat 296, e
Manabemus Iuda Galilei filius seditionis princeps 471, c. Massadam inuadit, ibidem
Manabemus impetitur, et interit 471, b, c
Manalis locus quid significet 116, b
Manasses Iosephi filius 29, d. in numerum Iacobi filiorum adoptatur 30, c. censetur loco Leui 54, d.
Manasse pars dimidia Chananae 78, c
Manasses Execiae filius regnum patrum obtinet: prophetas occidit: capius à Babyloniorum rege abducitur: à Deo in gratiam recipitur: in principatum restituitur: Hierosolyma reparat: beatus Iesus predicatus, moritur 182, c, d, f
Manasses Ioannis pontificis filius, Sannaballiris filiam Hicaso vocatam uxorem ducit 210, c. fit pontifex 219, c. trans Iordanem toparchiae administrandae mittitur 478, d
Manassensium fors 78, c
Mandra, locus 189, f
Mane quid 193, c
Manethon scriptor Aegyptius 590, b de Iudeis 603, c
Manethonis de Iudeis mendacia 597, c. verba de ratione temporum et Regum Aegyptiacorum successione ordinaria 591, b
Manochi Angelus apparuit 88, f
Manochis uxori angelus prolem promissit 88, f
Manna datur Hebraeis 40, c. deficit 75, b
Manna significatio 40, f
Manna quandiu Hebraei sustentati 40, f.
Manus Abesolomi statua 120, c
manus sibi inferentium poena 497, d
Mar locus quid significet 39, b
Mare nomen quid 93, b
Marcus Agrippa Iudeis fauet 218, c
Marcus Antonius 415, d
Marcus Crassus contra Parthos ducem per Iudeam iter faciens sacrilegium committit 260, c. 416, c
Marci Publij decreta pro Iudeis 266, d
Marcus Sexto succedit 418, f
Mardocheus Babylone Susa migrat 205, c. Amanem adorare renuit 205, c. c. conspirationem in regem aperit 205, d. cognito Artaxerxis edicto luget 206, b. macroris causam indicat 206, c. ab Amone ad crucem queritur 207, c. amicus
li 3

Index.

- regis Artaxerxis 207, c
Mardocheus ab Amane honore afficitur 207, f. ab Amane insidius petitur 208, c. plurimi fit apud Artaxerxem 209, f
mare Pamphylium Alexandro Persarum imperium destructuro cessit 38, c
mare rubrum scissum 38, b
Mare vasculi genus 122, d. 144, d
Marsa vrbs à Roboamo erecta 153, c
Margalothus in Herodem coniurat 325, f
Maria Eleazari filia raptoribus male dicit: famelica filium coquit, mediū eomesum seditiosis offert 560, b
Mariame soror Moysi 31, f. Moysen in flumen expositum obseruat 31, c
Mariamme Demetrio nubit 379, f
Mariamme Doride repudiata fit Herodis Antipatri filij vxor 432, c. coram Herode accusatur 282, f. calumniis grauatur 289, c. reijcitur 322, d. ad supplicium ducitur 290, b. occiditur 288, c. quibus animi dotibus ornata 289, c
Mariamme interfici ab Herode Antipatri filio iubetur 433, b
Mariamme effigies missa Antonio 280, c. eunuchus questionibus obijcitur 290, d. ornamenta quæ 290, c
Mariamnes turris 515, c
Mario tyrannus Galilee ab Herode expellitur 420, b
Marisa vrbs à Parthis subuertitur 272, d
Marissa vrbs diruta 229, d
Marissa vrbs instaurata 259, c. 414, f
Marsonane mensis 5, d
Marsus Syrie preses iratum Agrippā habet 371, c
Marsyas Agrippæ libertus 344, f
Martius mensis Hebræis quis 73, f. 232, b
Martiace vitam fenit 331, c
martyres septem filij vnius matris 627, c
Marullus preses Iudæe 349, b
Masnaemphites quid 47, c
Masphata locus 188, f
Masphatis ciuitas 94, d
Massabazanes quid 47, c
Massada ab Antigono obsidetur 423, c
Massada à Flauio Silua obsidetur 579, d
Massada castellum occupatur 518, f
Massada Herodiana dolo ab Eleazaro occupatur 580, c. d
Massada castellum Herodi ingredienti patet 272, d
Massade munitio 579, c. territorium 522, f
Matgenus Badexori filius 592, d
Mathanes Balis sacerdos trucidatur 172, c
Mathathias Asamonei filius 407, c
Mathathias Bacchidem occidens Antiochi ducibus Iudæa exatit, moritur 407, c
Mathematicæ studiosus Tiberius 348, d
Mathias Boethi filius vnā cum suis liberis excruciat 550, c
Mathusala quis 4, d
Matthias Anani filius fit pontifex 370, d
Matthias Absalomi vir strenuus 242, d
Matthias idola tollens, Ioannis filius circumcissionem præcipit 225, d. etiam sabbatho hosti resistendum docet 225, d
Matthias Margali sophista 446, d
Matthias Margalothi seditionem mouet 325, f. comprehensus Hierichū tem mittitur 326, c
Matthias sacerdotio ab Herode priuatur 326, c. viuus comburitur 326, c
Matthias Theophili filium pontifex 383, d
matrimonij lex 69, c
Mauri 468, c
Maxilla locus 89, f. 134, b
Mazaca Cappadocie vrbs 8, d
Medabenses Ionathas vltus est 234, b
Medi vnde nomen acceperint 8, d. in Asia regnantes Græcis cogniti 589, c
Media terra ab Alanis perumpitur 578, d
Megastarus famulus Mariamnes, facibus in machinas Romanas euolat 548, b
Megasthenes historicus de Nabuchodonosoro 192, c
Meieri Belge filij fatum miserandum 563, b
Mela legatus Archelai 314, c. ad Archelai filiam ducitur, ibidem 9, c
Melcha Aranis filia 9, c
Melcha Sauli filia Dauidi periculum nunciat 105, c. Dauidem dimisit 105, c. Liso nupsit 111, c
Melche astutia 105, f
Melchisedech rex iustus primus Ierosolymæ conditor 569, c
Melchisedech rex 11, b
Melus insula 335, b
Memnonis sepulchrum 458, c
Memphibosthus Dauidi se purgat à calumniis Sibe 131, c
Memphibosthus in integrū restituitur 122, d
Memphitæ à Mitridate in gratiam recipiuntur 417, b
Menander Ephesus scriptor 592, b. de Solomonem & Iromo 147, c
Menedemi philosophi de Iudeorum sermonibus censura 217, b
Menelaus, Onias appellatur 223, d. 383, f. moritur 223, d
Menophis Aegyptiorum rex 597, f
mensa panis Deo consecrati 144, d
mensuræ quando excogitate 4, c
mercedis lex 71, d
meretricis mercede Deus non delectatur 67, d
Meroe, aliàs Saba 93, c
Mesas, Mesanai 9, b
Meschus, Meschini 8, d
Majjalina Claudij vxor 380, d
messis lex 68, c
Methir tunica pontificalis 473, d
Metilius Romanorum prefectus legatos ad Eleazarum mittit: à cade referuatur 472, c. d
metus prouidentiam docet 428, f
Michæas propheta Iemleæ filius 162, f
Michæas Achabum reprehendit 162, d
Michæas à Sedecia falso propheta oppugnatur 163, d
Michæas carcere tenetur 163, c
Michæas verus propheta à carcere adductus 162, f
Michol Dauidem saltantem subsannat 120, c. vide Melcha.
Milesius arcis Damasci prefectus, Philippum Grypi filium quomodo tractarit 252, c
miles impudens ad supplicium exposcitur 460, c
miles legis sanctæ libros comburēs, ad supplicium rapitur 460, d
ob Militis obscenitatem seditio oritur 378, d
militæ dux vnus cur 72, d
à militia immunes qui 72, b
Mine valor 260, f
Mineus Aegyptij rex, Memphis conditor
M. Minucianus 361, d. 367. à Cherea petitur 359, b
Misael Danielis socius Misachas appellatur 190, b. in ignem conijcitur 627, d
Misaelis nutritio 190, b
Misas Moabitarum rex tributum negans, per Ioramum bello impetitur 165, c
Misenum oppidum 357, d
misericordia in bello nocet 542, d
Mithri-

Index.

Mithridates inuitus contra Anileum exercitum cogens, hostem profligat 355, e. Anileum fugat 355, f. oppressus, nudè aſſino impoſitus ab Anileo abducitur 355, e. Antipatrum laudat 262, c. 417, b. ab Antipatro bello petitur 416, d. Memphis in gratiā recipit 417, a. Peluſum expugnat 417, d. oc-
ciſus 257, f.

Mithridatis & Aegyptiorum certamen 262, b

Moabitæ qui 12, d. Iſraelitas decimant 83, e. victi à Davide 121, d. à Iorano ſuperantur 164, a. à Ba-
bylonio impetuntur 190, a. ab He-
brais victi 166, c.

Moabitarum fuga 84, b

Moabitarum rex filiū immolat 166, d

Modm vicus 407, e

in Modm delatus Iudas ſepelitur 233, b

Molon hiſtoricus de Iudeis 603, e

Molones improbi ſophiſtæ 614, e

Monabaz & Bazeos Adiabenorū rex 374, a. Iudeis ſerui vult 376, c. à
quo regnum acceperit 377, c

mons Samaron locus 155, c

Morius mons ubi 13, e

mors animis quid præſet 582, b

mors glorioſa captiui vita potior 513, d

mors inenitabilis 583, c

mors philoſophorum in India 582, c

Mosametha Eſai vxor 20, f

Moyſes Amaramis filius 31, b. Helio-
politani 603, b. prius Oſarphypus
dictus, 599, a. vnde dicatur 600,
e. naſcitur 31, d. vnde dicatur,
& que tunc ſtatura, forma 32, b. ſu-
mini mandatus conſeruatur 31, e. à
Thermuthi adoptatus, ad Pharaonē
deſertur 32, c. contra Aethiopis
mittitur 32, e, d. eos vincit 33, b.

Saba vrbe potitur 33, d. vxorem
ducit 33, d. fugit ibidem, e. filias Ra-
guelis tuctur 33, f. cum deo loqui-
tur 34, b. vidit prodigium 34, b.

à Raguele commeatum impetrat, &
in Aegyptum redit 34, f. in mira-
culis fidem ſuis verbis facit 35, a. Ae-
gypti regem adiit 35, b. Pharaonē
hortatur ad Iſraelitarum dimiſſio-
nem 35, e. populum ex Aegypto du-
xit 39, a. Deum precans, aqua dul-
ceſcit 39, c. coturnices à Deo per
preces impetrat 40, a. populum
ad Dei beneficiorum memoriā hor-
tatur 40, a. aquam euocat ex pe-
tra 41, a. Ieſum exercitui præſe-
cit 41, e. ſpolia diſtribuit 42, c.
in Sinam rurfus aſcendit 44, c. le-

gis tabulas populo aſſert 43, b. ta-
bernaculum in deſerto conſecit 45,
a. in arca tabulas legis collocauit
46, b. Aaroni ſacerdotium tradit
49, a. honorem aſſernatur 50, d.
immunda que ſtatuit 52, d. popu-
lo pœnam minatur 55, e. oppro-
briis premittitur 57, c. lapidibus im-
petitur 57, e. pontificatus emulos
conuocat 59, d. leuitis decimas tri-
buit 60, c. populum luſtrat, ibidē,
f. Amoreos vincit 61, c. Ogis re-
gnum occupauit 61, f. victimis
Deo gratus 62, a. populum ad re-
ſiſcentiam renocat 64, b.

Moyſes Iſraelitas animat 37, e

Moyſes oracula Balam ſcripſit 64, f.

vrbes condidit 65, e. leges viuē-
di præſcripſit 67, a. populum in
verba legis adiegit 72, c. montem
Sinā conſcendit 603, f. 42, b. Deo
tabernaculum erexit 383, d. pa-
tres ex Aegypto duxit ibidem, e

Moiſaicos libros miles lacerans ſecuri
percuſſus 378, c

Moyſis lex quando græcè reddita 1.
preces ad Deum 58, e. opem Dei
implorantis oratio 38, a. oſtēda
apud Pharaonem 35, c. virtutes
73, e. ſapientia 2, b. inſtitia 33, f.
vxor 33, f. 34, f. filij 34, f. mo-
rituri oratio 66, c. verba nouif-
ſima 73, b. mors 73, c, d. enco-
mium 73, e. 610, e

Moyſis vita dies 73, e. vetuſtas 610,
d. ſucceſſor Iſua 65, c. & alio-
rum legiſlatorum diſcrimen 2, e

Mofollanus Iudeus robuſtus ſagitta-
rius 596, c

Muchæus contra Vaſten reginam ſer-
ſententiam 204, f

mulierum conſuſtio 441, b. virtus
198, d

mundus prouidentia Dei regitur 198, b

mundi & vniuerſorum creatio 2, d

Mundus Paulina amore captus fruitur
340, b. in exilium ablegatur 340, c

murus 39. ſtadiorum cum tredecim ca-
ſtellis circum Hieroſolymam triduo
edificatus 549, d

mures omnia vaſtant 93, c.

mures Senacheribum exarant 181, c

Muſca 4, d

muſica inſtrumenta Davidis 145, d

Mutianus Vitellium interfecit 522, d

mutantis pœna 71, b

mutui lex 70, d

N

N Naamis, nomen quid ſignet 91, d

Naamis vxor Abimelechi Bethleemite
90, e

Naaffes Ammonitarum rex 122, f

Naaſes labem obſidione cingit 97, d.
in Sahum ſcui 97, d. occiditur
98, d

Naaſes iunior Ammonitarum rex Da-
uidis legatis iniurius 122, f

Nabadus igne ſacrificij combuſtus
49, f

Nabal, nomen vnde 110, f

Nabalus eſca cauſa à Davide rogatur
110, d. Davidem reſcit, ibidem

Nabali vxor Abigea Davidem recon-
ciliat 110, c. gregibus tantum à Da-
uide 110, c. inuictus 111, d, b

Nabatea regio 13, d

Nabathæi à Iomatha vaſtantur 241, f.
à Gabmio vincuntur 416, c

Naboandel Babylonie rex 192, e. vide
Balthaſar

Nabolaffarus Nabuchodonofori pater
592, f. moritur 593, b

Nabonnedus Babylonis rex 593, f

Nabonnedus Babylonem oppugnat
593, f

Nabrodes Deum contemnit 7, b. 8, e

Nabuchodonoforus rex Babylonis Na-
bolaffari filius 592, f. patrem eius
obſiſſe percipit ibidem, b. patri ſuc-
cedit 593, b. ſanum Beli ornat: re-
gis exiit: & hortos penſiles edi-
ficat ibidem, c. Aegyptios bello ad-
oritur 185, a. Iocimam cur oc-
ciderit 185, d. populum Iſraelis in
Babyloniam abducit 187, d. inuſſe
ſyriam 185, a. Hieroſolyma expu-
gnat: & quomodo Sedeciam ca-
ptum tractarit 187, d, e. Tyrum
obſidet & occupat 594, b. mori-
tur 192, d. 193, c.

Nabuchodonofori ſucceſſores 192, d.
ſomnia Chaldeis indiſſolubilia 190,
e. 191, e

Nabuchodonofori aurea ſtatua adoran-
da 191, c

de Nabuchodonoforo Megabſthenes
192, c

Nabuthus ab Achabo occiſus 160, d

Nabuzardanes Hieroſolyma deſtruit
188, b

Nacebus Arabum dux ab Herode ce-
ditur 312, c

Nachor Scruſi filius 9, c

Nachoris progenies 9, d

Nadabus Aaronis filius 49, b

Nadabus Hieroboami filius regnum pa-
ternum paterna malitia accipit 156,
c. à Baſane occiditur 156, f

Namates Benjaminis filius 29, d

Index.

Nabla locus 4, c
 Nain vicus 523, d
 Nais Samaritarum vicus 378, d. à Cui-
 no condita 4, c
 Nabateno toparchia à Romanis ex-
 pugnatur 475, d
 Nabathæ regionis situs 463, f
 Nathan vates Dauidem adulterij ar-
 guit 124, d. Adoniam imperare
 nunciat 136, d
 naturæ humanæ fragilitas 123, d
 nauigatio triennalis 150, d
 Naumi de Nino oraculum 177, d, b.
 de excidio Ninuitarum ibidem
 Nazæorum propria 60, d
 necessitate in bello nihil pugnacius
 488, d
 Nechaus Aegypti rex in Babyloniis
 militem ducit 128, c
 Nectias Pharaon rex Aegypti Saran ra-
 pit 544, b
 Necropolis vrbs 604, c
 Neemias nuntium accipit de Hierosoly-
 mitana vilitate 203, c. urbem au-
 get habitatoribus 204, c. à Xer-
 xe comestum adipiscitur 203, d
 Neemiæ oratio ad reduces 203, f. pre-
 catio 203, d
 Neemiæ in reficiendis moenibus studiū
 204, b. de sacerdotib. cura 204,
 c. obitus 204, d
 Neerda vrbs 353, b.
 Nemroth, sive Nabrodes, Dei contem-
 ptus author 7, b, 8, c
 Nephtuni singulare cum fortissimo Pa-
 tris lastimorum certamen 133, c
 Nephtalim Iacobi filius nascitur, excur-
 sic dicitur 18, c
 Nephtalitarum fors in Chananeis 78, d
 Nerigissidrocorus interfecto Euilmara-
 ducho in regno ei succedit 393, c
 D. Nero Domitius crudelis 461, d. in
 Iudea infelix 482, d. meticulosus
 406, d. Domitius veneno Britan-
 nicum, nec non alios viros illustres
 sustulit 380, b. vxorem Octauiam
 et Claudij Caesaris filiam trucidauit i-
 bidem. similiter Agrippinam matrē,
 ibidem. vxorem Poppeam nomine
 duxit 382, b. Vespasianum in Sy-
 riam misit 482, c
 Neronis mors 522, c. mortem secuta
 405, d. 406, d
 Neronias aliās Caesaræa 382, c
 neruis Iudæi cur abstineant 19, c
 Netiræ virtus 491, d
 Noe posteri, terram colere. Deo man-
 danti non parent 7, b
 Nicanor aliās Seleucus 218, d
 Nicanor dux post Bacchidem dolo lu-

dam capere tentat 231, c
 Nicanor templum euertere conatur
 231, f. contra Iudeam missus 231,
 d. Iudeam armis appetit 226, c. à
 Iuda occisus 237, d
 Nicanor amicus Titi sagitta vulneratur
 519, c
 Nicaule Aegypti regina 148, c
 Nicolaus Damascenus Iudeorum hi-
 storiographus 307, c
 Nicolaus Damascenus accusationem
 contra Antipatrum continuat 323,
 d. 445, f. Iudeorum accusationē
 soluit 453, d. Archelaum defendit
 330, f. 334, c. 450, b
 Nicolai Damasceni de Abramo testimo-
 nium 10, d
 Nicolaus rhetor pro Iudeorum immu-
 nitate orationem habet 330, c
 Nikon à Iudæis Aries Rom. appellatur
 541, d
 Niglisar Abimalarodachi filius 192, c.
 patri in regnum succedit 192, c
 Niger Peraites Idumææ rector à Iudæis
 duceb. parere iubetur 478, b
 Nigri mors 517, c
 Nilus paradisi fluius 3, c
 de Nino oraculum Naumi 177, b
 Ninus vrbs à quo condita 9, d
 Ninus Senascheribi regia 181, d
 Nisan mensis Hebræis, Xanthicus Ma-
 cedonibus, Aegyptiis Pharmuthi di-
 ctus, Aprili respondens 534, 36, c
 Nisibis oppidum 353, b
 Nisibis regio
 nobilitas Iudeorum perit 516, c
 nobilitas generis unde à Iudæis discer-
 natur 385, c
 Nochus aliās Noe 592, f
 Noe ubi habitauit 5, b. quò migrarit
 ibidem. quomodo arcam constru-
 xerit ante diluuium, inq. eadem con-
 seruatus fuerit 5, b, c. inebriatus à
 Chama filio deridetur 8, f. ex ar-
 ca egressus Deo victimas offert 6, b
 Noe ætas 6, e. doctrina 5, b. genea-
 logia 5, c. 7, d. posteri quomodo in
 orbe sedes quæserint 7, e. arcæ re-
 liquæ 374, c
 Nominum origo 3, b. mutatio unde
 orta 8, c
 Norbanus interemptus 362, d
 nubis presentia super tacernaculo quid
 significarit 54, b
 nubes infolita: tempestas legislationem
 antegressa 43, d
 Numidius Quadratus Syriæ procura-
 tor 378, f. eius gesta 461, d
 Nymphæa lacus 432, d
 Nymphidius homo nequissimus 522, c

Oasis in Aegypto patria Apionis
 604, d
 Obade creditum Herodes repetit 312, d
 Obadamus ob arcam beatus 129, c
 Obedas rex Arabum 251, c
 Obedes Boozis et Ruthes filius 91, d
 Obedias iumentorum achabi curator,
 vir pius, prophetas periculis quo-
 modo liberauerit 158, c
 Oboles vates Israelitas capi vetat
 177, c
 Obedientie premium 613, c
 Obimes Hieroboami filius egrotat
 154, f. moritur 155, b
 Obode seu Obedæ necis Syllæus insti-
 mulatur 313, d
 Obode Aeneas succedit 313, f
 Ocanasus Esai filius 203, f
 Ochobati ducis potentia 162, d
 Ochozias Achabi filius Israelitarum
 rex 165, d. idololatriæ ab Elia inicu-
 satus et moritur 165, d
 Ochozias successor Ioramus 165, d
 Ochozias Iorami filius paternum re-
 gnū recipit, atque sauciatus à Deū
 moritur 170, c, f
 Ochozias cognati à Ieu occiduntur
 171, c
 Ochozias filius Ios rex constituitur
 172, c
 Ochus Madianitarum rex 65, b
 Octauia Claudij Caesaris ex Petina fi-
 lia 380, d. vxor Neronis occiditur
 380, b
 Octauius Claudij Caesaris filius 380, d
 Odolam vrbs à Roboamo extructa
 153, c
 Ofilius Phasaclum de insidiis monet ca-
 uendū, et cum iuuat 271, c
 Oges Galadine et Gaulanitiidis regio-
 num rex interit 61, c
 Ogis forma et lectus 61, f
 Ogis quercus 11, d
 Olde prophetisse oraculum 283, d
 Olineti mons 380, f
 Olurus vicus 523, c
 Olympius Iupiter 357, b
 Omerus Esai filius 203, f
 Omiosa nonnulla 360, f
 Onias et Dosithæus Iudæi duces Ale-
 xandriam liberant 605, b
 Onias Iaddi filius pontifex Hierosoly-
 mitanus 212, c
 Onias Oniæ filius Aegypto templum
 edificat 236, f
 Onias Menelaus supplicio affectus
 230, c
 Onias Simonis Iusti filius pusillanimis
 et auar-

Index.

- & auarus 219, f. à Iosepho luene
 auaritiæ reprehenditur 220, a. ex-
 cusatur ibidem, d. moritur 223, a
 Onias Simonis filius templum edifica-
 re statuit 236, d
 Onias à Ptolemæo humaniter exceptus
 templum erigit 585, a, b. & cur, c
 Onias quidam Tobie filios expellit 407, c
 Onias quidam vir iustus à Deo pluuiã
 exorans, atq; Aristobulum diris de-
 uouere recusans, lapidibus obruitur
 256, b, c
 Onion ciuitas 585, a
 opera mirabilia 537, d
 Ophires Iustæ filius 9, b
 Ophlas locus 472, c
 Ophnes Elis filius 91, e
 Ophres Madanis filius Libyam occupat
 14, c
 Ophus Esai filius 20, f
 Opobalsamum ubi & quomodo pro-
 ueniat 258, a
 Or rex Aegypti Amenophis decessor
 598, a
 oraculum de tēplo Hierosolym. 564, d
 organorum usus 164, c
 Oribus rex occiditur 86, a
 Oroma Iehuseus Dauidi aream dono
 dat 135, c
 Orodes Artabani filius Parthorum rex
 constituitur 339, a. vide, Horodes
 Orphonas Iehuseus Dauidis amicus
 119, f
 Osarsiph sacerdos Heliopolitanus 599, a
 Osarphus Iudeorum dux 598, c. Moy-
 ses dictus 599, a
 Oseas Israelitarum rex 178, c
 Osiris Deus Heliopolitanus 599, a
 Otho Imperator 522, c
 Othonis interitus 524, c
 Otrus Armeniæ rex 9, b
 Oza clades locus 120, d
 Oza tacta arca periit 120, d
 Ozias quomodo gentes sibi subiecerit
 175, c. Hierosolyma restaurauit
 176, b. sacerdotis munus usurpat
 176, c
 Ozie ortus, restoratus et religio 176, a
 Ozie diuitiæ 176, b. improbitas 176, c
 P
 Papis Amenophis pater 598, a
 Pacorus terræ Mediæ rex 576, c.
 coniugem & concubinas ab Alanis
 captus centii talentis redimit 578, e
 Pacorus Parthorum rex cōtra Iudeos
 contendit 420, f
 Pacorus Pacori regis pincerna Iudeam
 explorat ibidem
 Pacorus Herodi insidiatur 271, c. Pa-
 cori regis pincerna Phasaelo insi-
 diatur 271, d
 Pacori insidiæ intellectæ 421, c. mors
 275, f
 Pactum Iacobi cum Labano 17, f
 Patina Claudij vxor 380, a
 Palestina vnde dicta 8, c
 Palestini Dauidis subsidium reliquunt
 113, f. Israelitas facultatib. priuant
 87, c. 99, d. Hebræis rebellant 112,
 c. Hebreos clade efficiunt 92, d.
 vincunt 112, c
 Palestini ab Ezechia bello subiguntur
 179, c. malè tractati 88, d. infes-
 tati 93, b. fuga saluti consulunt
 120, c. armis exuuntur 99, b. oc-
 cubuerunt 94, e. victi 99, a. oc-
 cisi 99, f. 100, b. à Sampsonè 89,
 e. expeditionem instituunt 103, b.
 Palestinarum caesarum numerus 104, b, c
 Pallas Neronis libertus 381, d
 Palmeta ubi sint præstantissima 258, a
 Palmira vrbs 148, d
 Pamphylj Romanis tributa persoluūt
 468, a
 Pamphylum mare Alexandro impe-
 riū Persarum destructuro cessit 38, c
 Panes appositij 46, c
 panes appositij 52, c
 Panium locus 296, c
 Panij pulchritudo naturalis Agrippæ
 diuitijs curatur 501, f
 Pannychis concubina Herodis 437, c
 Paphlagones populus 8, b
 Papinius tribunus 358, d
 Pappus Herodi rebellaturus ab Antigo
 no mittitur 426, b. occiditur ibid. f.
 Pappi caput Pheroræ tradi Herodes
 vult 277, c
 Paradyfus 3, b
 Paradyfi fluij quatuor 3, c
 Paradyso eiiciuntur Adamus & Eua 3, f
 Paradisi optimi qui 521, c
 Parentum honor 613, c
 parricidium publica naturæ iniuria
 324, c
 Parthi regem constituunt 339, a. Anti-
 gonem in regnum reducant 422, b.
 Armeniam amittunt 342, a. Hero-
 dem capere nituntur 271, f. Hiero-
 solymorum bona diripiunt 272, d.
 Hyrcano insidiantur 271, d. Hyr-
 canum captiuum 271, c. & vincitū
 abducunt 422, b, c. Iudeos debel-
 lant 420, c. Romanis obsides mit-
 tunt 468, c. & à Ventidio oppu-
 gnantur 275, c
 Pascha Iudeorum quale 448, f. ce-
 lebratur 75, b. 201, a. à Iosia 144, b
 Pascha Azymorum festum vocatur
 338, b
 Paschæ institutio 36, c. sacrificium 52, a
 Paschæ significatio 36, f
 in Paschæ festo seditio 329, c
 Passini Castrum 9, b
 Pastoralis vita 4, a, d
 patientia Iosephi captiui 23, d
 patris crudele facinus 425, a
 Pauli Apostoli patria 8, b
 Paulina Isaci infensa 340, e. quo-
 modo à Mundo constuprata ibid. b
 Paulinus Lupo in administratione A-
 lexandriæ succedit 585, d. templū
 Oniæ spoliat, et in accessū facit ibid.
 Pausanias Cerastræ filius Philippum Ma-
 cedonem occidit 386, f
 pax morti preferenda 513, a
 Pedanius Iudeum raptum Cesari tra-
 dit 558, c
 pegmatum fabrica 574, f
 Pelusium oppidum 101, c. obsessum et
 captum 262, a. à Mithridate ex-
 pugnatur 417, a
 Pentecoste 271, b
 Pentecostes festiuitate Iudei non iter fa-
 ciunt 245, e. sacrificium 52, b
 Peræ regionis descriptio 484, c
 Peraitæ mors 517, c
 Pergamenorū decretū pro Iudeis 267, a
 Peristoreonos saxum 149, d
 Perse ab Antiocho impetuntur 614, c
 multa Iudeorum millia Babylōnem
 abripere 596, a. quo pacto Ae-
 gyptios tractant 603, b
 Persarum bibendi mos 204, c. manci-
 pia Aegyptij 609, c
 pestis Hierosolymitanorū 186, c. 290, c
 peste Assyriorum exercitus consumi-
 tur 181, d
 Petephthes vir Aegyptius, cui Iosephus
 est venditus 22, d
 Petilius Cerealis proconsul Germanos
 ad sobrietatem cogit 573, a
 Petra magna, locus 109, d
 Petra vrbs, olim Arce dicta 61, a. 355,
 c. quæ Reccine 65, b
 Petreus amicus Romanis factus pro-
 pter inimicitias Herodis 333, b
 Petronius Aegypti præfectus Herodem
 famis tempore inuat 293, d. à Caio
 in Syriam mittitur 350, d. bellum
 Iudeis infert 350, d. à Caio ad offi-
 cia reuocatur 352, d. Caij nece gau-
 det 353, a. Doritæ insolentiæ ac-
 cusat 370, a. Iudeorum primates
 compellans, ad Cesarem de Iudæicæ
 gentis supplicationib. scribit 438, f
 Petronij epistola ad Doritæ 370, a.
 ad Iudeos oratio 351, d. pietas gra-
 ta Deo 351, c
 Petus fugientem Antiochum regem Ro-
 mam mittit 578, c
 Petronius præfes Iudeos ad Cesaris sta-
 tuas recipiendas hortatur 458, d

Index.

- Phacias** Israelitarum rex 177, c. truci datur 176, f
- Phaceias** Romelie filius vir impius regnum Israelitarum occupat, Achazem oppugnat 176, f. 177, c
- Phalec**, vox quid sonet 9, b
- Phalegus** Heberi filius 9, b
- Phalercus** Demetrius de Iudeis 597, b
- Phalles** Rubeli filius 29, d
- Phanasus** Samuelis filius pontifex 383, d
- Phanes** rusticus pontifex 509, b
- Phanuela** urbs 152, c
- Pharao** unde dicatur 148, d
- Pharao** à Iacobo salutatur 30, a. ostenta cernit 35, c. Hebraeis onus dupli-
cauit 35, d. Moysi necem minatur 36, d. Pharao Necthis rex Aegypti
Saram Abrami uxorem rapuit 144, b
- Pharaonis** somnia 24, c
- Pharaonem** inuaserunt mala 35, c
- Pharaones** Aegyptij reges cur dican-
tur 148, d
- Pharaothes** fratres Iosephi bene tra-
ctat 29, d
- Pharaotis** malitia in Hebraeos 35, d.
36, c. dimissos insequitur 37, c.
eum omni exercitu deletur 38, c
- Phares** quid denotet 193, c
- Phari** insule descriptio 526, c
- Pharisei** se iungunt Alexandræ 412, b. Alexandram scire faciunt 253, d. Diogenem occidunt 412, c. He-
rodianas mulieres decipiunt 320, d. Herodis iussu necantur 320, b
- Phariseorum** secta 456, c. dogma 337, c. immanitas 253, c. in populo li-
centie 253, d. traditiones 247, c.
- Pharmuthi** mensis 36, c
- Pharnaces** filius Mithridatem Ponti regem occidit 257, f
- Phasaelus** Antigono resistit 271, b. ab Antonio tetrarcho statuitur 270, d. Barzapharnè perfidia arguit 271, c. Felicem vincit 420, d. Hieroso-
lymis praeficitur 263, c. Iudæe te-
trarcha 420, d. à Parthis victus 271, c
- Phasaeli** verba ultima 422, c. interi-
tus 271, c. 279, c. 422, c
- Phaselos** turris 535, d. ab Herode con-
dita 305, f
- Phenenna** Helcanis Leuitæ vxor 91, f
- Pherora** filios Herodis traducit 302, c
- Pheroras** Herodis filiam uxorem ducit 309, c
- Pheoas** Antipatri filius filiam Hero-
dis fastidit 308, b. à Zelotypo apud Herodem accusatur 308, c. ab Herode ejicitur 442, d. Salomè
sororem inculcat 436, d. proci-
des
- Herodis** iram mitigat 437, c. mo-
ritur 442, b, c
- Pherora** uxor Venesiciij accusatur 321, b
- Philadelphensium** ex Iudeorum dissi-
dium 373, b
- Philippio** Ptolemæi Minnei filius 416, c
- Philippus** Amynthæ filius ceditur à Pau-
sania amico 360, f
- Philippus** Antiochi Grypi filius Syriæ
parti imperans Antiochum Cyzice-
nū superat 251, c. cum fratre De-
metrio pugnans totius Syriæ domi-
nus constituitur 252, b
- Philippus** Archelai frater cur à Varo
Romam missus 452, d
- Philippus** Herodis frater moritur 342, c
- Philippus** Herodis frater qualis 342, c.
Gamala in Romana fide retinet 388, c
- Philippus** Iacimi filius à Gamala ab-
it 393, c. falso accusatur 443, d.
exercitui Agrippæ praefectus 477, f
- Philippi** uirtus 491, d
- Philippus** rex Macedo occisus 210, c
- Philippus** filius Zamaris 319, d
- à Philippo** urbes quare conditæ 338, b
- Philo** historicus de Iudeis 350, c.
597, b
- Philometor** Ptolemæi Epiphanis filius
223, d. Alexandro auxiliaris 238, d
- Philosophie** tria genera apud Iudeos
454, d
- Philosophi** apud Indos Calani, apud
Syros Iudei dicuntur 595, b
- Philostratus** historiographus 192, c
- Philosophorum** de Deo discordes sen-
tentia 614, c
- Phineas** comprehenditur 567, d
- Phinees** Elis pontificis filius 91, c
- Phineesis** generi obtigit sacerdotium
140, b
- Phinees** rigidus iusticie propugnator
627, d. Zambriam occidit 64, c
- Philopator** Ptolemæi Euergetis filius
219, f
- Philostephanus** Ptolemæi Lathuri dux
250, d
- Phison** fluius paradisi 3, c
- Phœbus** Agrippæ legatus à Iudeis occi-
ditur 476, c
- Phœnices** Carthaginē condidēre 603, d
- Phœnicum** annales 597, b. 603, d
- Phora** fluius paradisi 3, c
- Phrates** Parthorum rex Hyrcanum hu-
maniter tractat 279, c. moritur 338, c
- Phraataces** Phraatis filius patrem oc-
cidit, exul perit 338, c
- Phrures** festi dies 209, c
- Phryges** populus 8, b
- Phutes**, Phutti ibid. d
- Phullo** bellum cogitanti, Manacmus pa-
cem offert 176, c
- Physcon** Ptolemæi Epiphanis filius
223, d
- pietate** inuidia vincitur 108, d
- pignus** non furenter tollendum 70, c
- P. Pilatus** Iudeos seditiosos compefcit
457, d. imagines Caesaris Hiero-
solymam introductas aufert 457, c.
Samaritanos opprimens, cedis accu-
satur, Romam uocatur 341, b, c
- Pilati** regimen 457, b
- pinea** ligna ex terra aurea 149, c
- Piræus** Athenarum portus 294, c
- Piso** legatus Pompeij 258, b
- Pistus** nobilis defectionis à Romanis au-
tor 387, b
- Pitholaus** Iudeorum princeps 415, c.
à Crasso occiditur 416, d
- Placidus** tribunus in exercitu Vespasia-
ni Galileam peruenit 487, a. à
Iotapatenis pulsus fugit 487, b.
contra fugitiuos pugnât 519, c.
Bethenabrum igni tradit 520, d
- Placidi** astutia, uictoria 505, d
- plagarum** poena 69, b
- plagij** lex 70, c
- Platane**, uicus Sydoniorum 439, d
- Plato** ueritatem de Deo proferre timuit
614, b
- Plimbinis** situs 526, d
- Plistorum** apud Daces secta 337, f
- poena** in custodes castrorum apud Ro-
manos 548, d
- poena** iniqui iudicis 613, c
- poena** uirginem ui comprimentis ibid. a
- poenarum** lex 71, d. cause peccata
128, b
- Polemon** Pontus regulus Bernicem u-
xorem ducit 379, c
- Politianus** tribunus à Cestio Hierosoly-
mam mittitur 466, a. officiose ex-
cipitur ibid. b, c
- Pollio** Phariseus Herodi amicus 279, b
- Polybius** Megapolitanus historicus de
Scopa duce Ptolemæi 218, c. re-
prehensus 229, c
- Polycrates** Lacedæmonij maledicu
597, c
- Pompeius** Aristobulum petit 413, d.
captum Romam ducit 415, a. in
custodiam locat 413, f. Gadaram
restaurat 414, f. Hierosolyma ob-
fidet 414, a. septimum diem ser-
uat 414, b
- Pompeius** urbem Hierosolymam et re-
giam occupat 258, b. 414, a. tem-
plum

Index.

- plum ingreditur 253, f. sacra cele
brat 414, e. belli autores securi
ferit ibid. e. urbes à Iudeorum im
perio eripit 414, f. à Sarmatis oc
ciditur 573, c
Pompeij res gestæ in Syria 259, b
pondera quando inuenta 4, c
pontificus insula 48, b. uestitus 538,
b. uxor qualis 53, c
pontificum Hierosolymitanum nume-
rus 188, d. successio 338, d. in
populo Iudaico series 383, d. defi-
gnandorum ordo 588, b. seditio
381, c. filij Dauidi decreta relatu-
ri, in puteo latent 129, b
Pontius Pilatus, uide, Pilatus.
pontificalis ornatus 47, b, d. eius-
dem significatio 48, e
pontificie stolæ repositorium 298, a
Popedius conuictus in Caium coniecti ar-
guitur 358, b
Poppea Neronis uxor 382, b
Porcius Festus Iudeæ procurator 381,
d. uide, Festus.
porticus Hierosolymorum 536, d.
edificantur 201, a
Posidonij à Iudeis mendacia 606, e
præcepta Dei decem 44, a, b
prætoriani milites 366, d
prætorij in castris Romanis descriptio
486, a
presentie diuine signum 120, b
precationis à Moysse traditæ 72, d
precibus Moysi aqua dulcescit 39, c
preces Noe 6, c
primogeniti ius seruandum 69, d
primogenitorum Aegyptiorum 36, f
principis sacrificia 51, b
Priscus centurio Ionatham Iudeum sa-
gitta transfigit 559, a
Priscus sextæ legationis dux à Iudeis oc-
ciditur 477, b
Procydatum unde dictum, et quomo-
do extructum 294, f
Procydia 431, c
prodigia excidium Hierosolym. prænu-
cia 563, e
propheta inobedienti poena denuncia-
ta 159, b, c
Proseucha domus precatationis 398, b
prouidentia Dei 145, f
prouidentiæ Dei paradigma 111, b.
299, a
Psephinos turris 534, c
Psephina turris 535, c
Pseudalexander 335, a, c. uide Alexan-
der fictitijs.
pseudopropheta propheta seducit 153, b
pseudopropheta Aegyptius uinctus au-
fugit 462, b
Ptolemaidis descriptio 458, b
Ptolemais Cleopatra expugnatur 250, d
obsessa 254, d. 249, b
ptolemeus Agrippæ et Bernices proci-
rator à Ioanne Giscalco spoliatur
479, d
ptolemeus Derimenis filius Iudeam
infectat 226, d
ptolemeus Epiphanes in Syriæ reges
contendit 218, d. moritur 223, c
ptolemeus Euergetes pater Philopato-
ris 219, f
ptolemei Euergetis post captam Syriam
gesta 605, a
ptolemeus Galileæ ab Herode præse-
ctus interficitur 275, e
ptolemeus Herodis procurator 308, a
ptolemeus filius Lagi Demetrium uicit
595, d. Hierosolyma occupat 212, d
ptolemei filij Lagi comites et humani-
tas 595, c. epistola 604, c. liberalitas
214, d. præceptum de dimittendis Iu-
deis 213, f
ptolemeus Lathyrus humanas carnes
coquit 250, c. Asochum vi capit. 249
f. Alexandrum vincit 250, a. ptole-
maidem oppugnat 249, c. regno ex-
pulsus 249, c
ptolemeus Mennei filius 411, f. 416, c.
Antigonum adoptat 269, b. moritur
270, f
ptolemeus Philadelphus Aegypti rex
213, b. captiuos Iudeos reddit, pecu-
niam sæpe largitur, leges eorum co-
gnoscere cupit 604, f. ad Eleazarum
pontificem, de vertendis legib. scri-
bit 214, c. seniores ferentes codicem
legis suscipit 215, c. interpretes 70.
dimisit 217, f
ptolemei Philadelphi bibliotheca 213,
c. liberalitas 213, c. 215, c
ptolemeus pilometor rex salutatur 238
c. Alexandro auxilium misit 238, d.
Antiochenis persuadet, ut Demetri-
um regem Asie admittant 238, f. Am-
monij insidijs petitur 238, d
ptolemeus vulneratur 239, a. moritur
239, b
ptolemeus Philopator 218, d. moritur,
ibidem.
ptolemei Physconis immanis crudelitas
et iniustitia, ite poenitentia 605, c, d
ptolemeus Simonis Asamonæi gener
socerum occidit, et alia scelera com-
mittit, oppugnantem Hyrcanum elu-
dit, eius matrem et fratres interficit
224, f. in Aegyptum reducit 260,
c. Alexandram uxorem duxit 416,
f. occisus 425, b
ptolemei dicti reges Alexandrini 248,
c. Aegypti reges 121, c
P. Seruius decreta pro Iudeis 266, d, f
pudicitia Vespasiani 526, a
puerperarum lex 53, d
pueri Iudaici astutia 564, e
puerorum educatio 613, b
Puthodus Simconis filius 29, d
Pyrgum Stratonis urbs 430, c. ab He-
rode instaurata 431, b
Pythagoræ qualis fuerit 594, c
Pythagoræ philosophus 603, c
Pythium templum Herodes edificat 306, a
Q.
Q. Vadratus Syriæ procurator Iude-
os discordes audit 461, b
in crucem agit 379, b
Quadrige solis per Iosiam sublata
184, d
quinquagesimi anni remissio 53, e
Quintilia tormentis examinata, munus-
rib. donatur 358, c
Quintilius Varus Syriæ præfectus 322, c
Quintilio Varo indice, Antipater in ius
vocatur 322, f
Q. Pompeius consul 368, b
Quercus Ogis 11, d
Quirinus à Iudeis incolis censum postu-
laturus ablegatur 336, b, d, e
R.
Rabatha ciuitas 61, f. capta vastatur
125, c
Rachab exploratores dimisit 74,
c. speculatores officij monet 74, d
Rachaba saluatur 75, d
Rachabe promittitur beneuolentia 74, e
Rachel Iacobi uxor 18, a. deos patris
abscondit 19, b
Rachelis filij 29, d. mors 20, b
Repta castellum ab Herode diruitur 312, c
Ragus filius Phalegi 9, b
Raguel Esai filius 20, f
Raguel Moyses occurrit 42, c. Deum lau-
dib. euehit 42, c. comitatum dat
Moyses 34, f
Ramatha obsessa 123, d. 169, f
Ramathon à Basane munitur 157, b
Ramestes nominatus Setho 598, f
Ramphe Aegypti rex 598, a
Ramphe Sethi filius 598, a
Raphia urbs instauratur 359, e
Rapsacis oratio superba 180, e
Rapses pater Ramestis 598, e
Rases Damascenorum rex 177, c. occi-
ditur 178, a
ratio pia domina est affectionum et do-
lorum 614, b. sapientiæ studiosa 610, c
Rebecca filius Bathuelis 9, d
Rebecca liberalitas 15, a
Reipublice optima forma 68, c
regis Aegyptiaci crudelitas 31, a
regum bonorum virtutes quæ 296, c. 139, a
regum Aegyptiacorum successio ordi-
naria 591, b
refugij loca 65, c. 78, e
li 6

Index.

- ob Religionem supplicia Atheniensib.
irrogata 615, f
Reffa vicus Idumææ 272, c
Rhoa petra 82, c
Roboam^o Solomoni patri succedit 151,
e. regni partē amittit, ibi. ab Israeli-
tis deseritur 152, b. vrbes quas cōdide-
rit, quantos reditus habuerit 153, e, f
Roboami vxores & filij 154, a. mors et
sepultura, ibid. e
Roboamo Abias filius succedit 154, c
Roma à Iulio Cæsare occupata 268, d
Romæ belli Iudaici historia à Iosepho
scribitur 589, a
Romæ scelus admissum 340, b
Romanus exercitus murum circa Hiero-
solyman triduo extruit 549, c
Romani belli cause 500, e. 510, b. mate-
ria 470, b.
Romani cur vtantur. aquila in vexillo
487, d. ædificia incendunt 563, b. so-
lis Aegyptijs in vllā ciuitatē ascribi
interdixerunt 604, e. aggeres Iero-
solyme erigunt 547, f. Antonia inua-
dunt 554, f. aquilonem horrēt 581, b
Romani Aristobulū vincūt & vinculis
constringūt 26, b. audacia Iudeorū
terrentur 552, f. castris expulsi 532, b.
Eleazaro dediti cruciantur 472, c.
flamma circūdati opera erecta dese-
runt 548, c. flāmis exuruntur 559, b.
Gamale turrim sternunt 505, e. Hie-
richuntē diripiunt 274, f. Hierosol.
vrbe pelluntur 542, c. inferiorem ci-
uitatē Hierosol. incēdunt 566, d. Iose-
phū profligant, capiunt 403, b. f. sa-
mē accendunt 550, b. loppem capien-
tes, Narbatenē toparchiā expugnāt
475, d. vincuntur 533, f. 555, e. 561, a.
Iudeos fustibus cadūt 465, e. excru-
ciant 583, b. Iudeos honorant 264, a.
e. Iudeis stipendia soluere, & tribu-
ta in Capitoliū ferre cogunt 577, d.
muris Hierosol. scalas applicāt 560,
f. 567, e. mutuis vulnerib. cadūt 557,
d. victoria & muris Solymæ petiti,
in incolas seuiunt 568, a. vrbe va-
stantes thesauros Ierosol. inueniunt
569, b. saxis obruti 465, e. à Seppho-
ritis suscepti, à Iudeis vincuntur
475, d
Romanorū amici Iudei seruantur 609,
d. in bellicis exercitiū 485, d. discipli-
na bellica 406, d. disidia post Iuliū
418, f. humanitas 406, f. in Iotapa-
tenos seuitia 495, b. machinæ à Iu-
deis incenduntur 548, b. peritia &
industria militaris 541, c. ad templi
adiū certamē 555, a. telorū vis 492,
Rubelus, nomen quid significet 18, b
Rubelus Iacobi filius nascitur 18, b. in-
terneccionem Iosephi impedit 21, e
Rubeli filij 29, d
Rubenitis promissiones renouatæ 74, b
Rufus ad Romanos deficit 332, a.
Rufus Aegyptius Eleazarum Iudeum
captum percuti iubet 576, f
Ruma vicus 491, e
ruta miræ magnitudinis in regia Hero-
dis 576, b
Ruth Bethlema cōtendit: spicas colligit
ad Boozī pedes requiescit 91, a, b
S.
S. Aab vicus 491, d
Saar Simeonis filius 29, d
Saba Aethiopū regia aliās Meroc,
obsidetur 33, c. à Moysē occupata, ib. d
Sabathes commentariensium princeps
133, c
Sabbæ mensis 61, a
Sabbathosis Aegyptijs quid 603, e
sabbatum, quid significet 3, a. 604, a.
& vnde denominetur 603, e
sabbatum agrorū 53, d. Iudeorū 596, e
sabbata Iudei pugna detrectantes occi-
si 225, e
Sabbæ Aegyptijs quid 604, a
Sabecus Ammanitarum imperator vul-
neratus moritur 123, d
Sabimiani à Iudeis impugnātur 450, e
Sabimianorū et Iudeorū pugna 450, e
Sabimus Syriæ procurator Hierosoly-
mis Iudeos vexat: armis impetitur:
Phasaclū turrim conscēdit 331, d. ob-
sessus à Varo suppetias accipit 333, b
Sabini auaritia 450, d
C. Sabinus cū Cherea Minucianū petit
359, b. sibi ipsi manus infert 368, d
Sabini Syri militis facta, habitus animi
& corporis 554, c, d. e. mors, ibid.
Sabini vocantur Romani 604, d
Sabuchades Amanem insidiarum argu-
it 208, c
sacerdotes seu ministri Iudeorum 596,
b. lorica segregantur 537, f. Aegy-
ptij circunciduntur, & à suilla ab-
stinent 609, e. fame pereunt 382, d
sacerdotum decimas accipientium nu-
merus 595, e. officium 525, d. orna-
mentum 538, a. in diuinis perseuera-
tio 414, d. vestes 47, b. 1. 14, f
sacerdotum reditus 60, c. sed 554, b. de
sectio 210, d. seditio 381, c. interfectio
564, e. occisorum multitudo 108, e
sacerdotij translatio prædicta 92, c
Sacramento populum Herodes obstrin-
git 296, d
sacrarium spoliatur 332, a
sacrificat populus 138, d
sacrificiū Deo gratū 101, f. 135, b. Abelis
& Cami 4, b. Eucharisticū 51, a. mē-
sis Octob. 51, d. Noe 6, c. ignoranter
errantis 51, b. Pentecostes 52, b. sciē-
ter iniquē agentis 51, b
sacrificij Abramici ritus 11, d
sacrificia principis 51, b
sacrificia publica 51, d
sacrificiorū diuino 50, f. leges 50, e. 49, d
Sadduceorum opinio 337, d. secta
456, f
Salatis Aegyptiorū hostes, Abarim na-
tus moritur 590, c, d
Sales Arphaxadis filius 9, b
Salis oppidum Idumææ 483, c
Salmanasar Syriæ ac Phœnicē pertran-
sit 179, e. decē tribus in Mediā abdu-
cit et Israelitarum regem cepit 179,
c. Tyrios vincit 179, f
de Salmanasare locus Menandri 179, e
Salomon: vide, Solomon
Salome Herodis crudelitatem incitat
439, b. Aristobulum accusat 435, d.
filia ad prodēda secreta pellicit 308,
c. à fratre Pherora incusatur 436, a
semetipsam purgat 309, a. victos
absoluit 447, e. moritur 338, c
Salpade filiarum hereditas 65, e, f
Saltus Libani 249, c
Samachonites lacus 84, c
Samaralla legatus Herodis 280, d
Samararia deusfata 121, f. ab Adado ob-
fessa 160, e. 167, d. ab Hyrcano solo
adequatur 247, b
Samarieffis regionis situs 484, d
Samarita Antipatri procurator 442, f
Samaritæ vnde dicti 190, a. ab Alexan-
dro liberam vitā petūt 212, a. Iudeis
infesti 219, e. templi instaurationē im-
pedire conati 200, a. à Iudeis seditio-
nis arguūtur 379, a. Galileos oppri-
munt 378, d. origo 210, c. lis de tem-
plo Garizitano 237, a. cesorum nu-
merus 494, e
religionis Samaritanæ initium 180, a
Samaritani seditiosi oppressi 341, b. Iu-
deos accusant 378, f
Sameas contra Herodem dicit 264, b.
in honore habetur 264, c
Samofata ab Antonio obfessa 276, b.
ab Herode oppugnata 425, d
Sampson, nomen quid significet 89, a
Sampso vicus 333, c
Samuel ius reddit 95, b. Saulū inuixit
regem 96, d. Saulū ad præliū inci-
tat 100, f. vatis origo 91, e. natiuitas
92, a. educatio 92, a, b. diuina pate-
factio 92, b.
Samuelis cōsolatio, sacrificium, oratio
94, e. filiorum impietas 95, c. obitus
110, b. manes Saulo perniciem nun-
ciant 113, a
Sanaballetes moritur 211, b
Sanagarus Anathi filius 84, c
S4

Index.

- Sanctuarij dispositio 45, e
 Sanctum sanctorum 45, f
 Sapha locus quid denotet 221, c
 Saphas iustæ filius 9, b
 Saphatha vallis 156, d
 Sara ab Aegypti rege rapitur 10, b, ab
 Agure ex Abrahamo grvida despi-
 citur 11, d
 Sarcophagi et atas 14, c
 Saramalla Syrorum dicitur 271, e
 Sardaniorum decretum pro Iudeis
 167, c
 Sardaniorum magistratus littere misse
 307, d
 Sardonyx litationis index 50, b
 Sareptana vidua cibo non deficitur
 158, b
 Sares Nephthalim filius 29, e
 Sarmate Fontium occidunt 573, c
 Satum quid contineat 168, e
 Saulus asinus querit: voce divina rex
 ordinatur: vngitur 96, b, c, d. fortitio
 ne designatur 97, b. et inauguratur
 ibidem. Ammanitas vincit 98, a. Pa-
 lestinos superat 100, b. quos habue-
 rit filios et filias, ibid. e. Amalecitas
 opprimit 101, b. regno priuatur: fit
 demoniacus 102, e, f. Davidi infidia-
 tur 105, b. et reconciliatur, ibid. c.
 sacerdotes necat 108, a, b. suam ini-
 quitatem Davidis autem innocentiam
 agnoscit 110, b. Samuelem sibi in-
 vitam renouari iubet 112, e. moritur
 115, d
 Scaurus Cælesyrie prefectus 259, b.
 dux Romanorum obsidionem soluit
 et Aristoboli muneribus corripitur
 413, b, c. Aretæ reconciliatur 259, c.
 415, b
 scenopægie festum 146, e. 203, d
 Scipio in Syriam proficiscitur 261, d
 Scriptura sacra à matre martyribus 7.
 filijs proponitur 627, c
 Scythæ Romanis cladem inferunt
 573, b
 Scythopolis vrbs 259, e. 414, f
 Scythopolite Iudeos trucidant 473,
 c. à Iosepho occiduntur 221, d
 Sebas Ili filius 134, b
 Sebasie, vrbs Samaria olim nuncupata
 293, a. ab Hyrcano obsessa 246, e.
 409, b
 Sebasie vrbs ab Herode edificata
 430, e
 Sebastus portus in Cesaris honorem
 constructus 322, d
 Sedecias pseudopropheta Michæa res-
 sit 163, a. sibi poenam denunciari a-
 nimaduertit 163, c
 Sedecias peruersus 186, a. rex à Baby-
 lonio constituitur 186, a. pseudopro-
 phetis seductus ab Hieremia admo-
 oetur 186, a, c. à Babylonis capitur
 187, c. moritur 188, e
 Seffora Moyses vxor 34, f
 Sehon rex Amoræorum. Moyses negat
 transitum 61, b. occiditur 61, e
 Seianus occisus 346, c
 Sem mons 60, f
 Sennarus Senacheribum patrem occi-
 dit 181, d
 Selefnus Iabesi filius 176, e
 Selefnus Zachariam regem occidit
 176, d. interit 176, e
 Seleucus alias Nicanor. 218, a. Iudeos
 honorat 218, a. Antiochie conditor
 604, d. Stratonice ducere noluit
 596, e
 Seme posteri 9, a
 Semechonites lacus 503, c
 Semeis Davidem conuictijs traducit
 128, b
 Semei exitum 140, d
 Sennar campus 5, b. 7, d
 Senacherib. Assyriorum rex 544, d.
 instituit expeditionem Hierosolymi-
 tanam 180, c. à muribus exarmatur
 181, c. e medio tollitur 181, d
 Senacheribi perfidia 180, d. exercitus
 peste deletur 181, d. Herodotus me-
 mor 181, c
 senum consilium salutiferum 151, f
 Septhoris Galilæe ciuitas maxima, oc-
 cupatur ab Herode 424, d. à Iose-
 pho 481, c. 402, c. incenditur à Va-
 ro 451, f
 Septhorite Cestium et Gallum in sub-
 sidium vocant 403, d
 Serebeus alias Mardocheus 199, c. vi-
 de Mardocheus
 Seron à Iuda Machabeo occiditur
 326, b
 serpens emantentat 3, d
 Serpentis poena 3, f
 Serpentes Aegypti 33, d
 in Serpentes stratagemata 33, b
 Serugus Ragai filius 9, b
 Seruilij decreta pro Iudeis 266, f
 feruitus lex 70, f
 Sesostris rex Aegypti fabulosus 609, c
 Setho, Rameffes nominatus 598, e
 Sethos rex Aegypti 598, d
 Saturnini oratio de libertate 363, f
 Sethus, ciuium pasceri 14, c
 Sextus Cæsar Herodem illustrat 263, c.
 pro Herode absolucdo scripsit 264,
 a. moritur 267, f. 418, e
 Sexto Marcus succedit 418, e
 Siba villicus Memphibosthi 122, e. he-
 rum suum apud Davidem calumnia-
 tur 128, e
 Sicarij qui dicebantur 381, e. nocen-
 tissimi 572, a. Iudeis calamitatis au-
 tores 584, d
 Sicariorum princeps Eleazarus 578, f.
 Ierosolym. temeritas 584, d. capio-
 rum in tolerandis tormentis durici-
 es 584, f
 Sicella ab Amalecitis incensa 114, b
 Sicella vicus Davidi tributus 112, b
 Sicima, vrbs vbi sita 19, e
 Sicima occupata 187, b
 Sicinitæ Abimelechum elegerunt 86,
 f. puniti 86, e. vrbe explosi 87, a. fu-
 gitiui combusti 87, b
 Sich valor 49, b
 Sila satellitum regis dux 403, b. a. ob
 insolentiam in custodiam coniectus
 370, f. 371, d. occisus 372, e
 Siloa fons 534, d
 Silo ab Antigono pecunia corruptus,
 274, b. 421, d
 Silonis corruptio reiecta 424, d
 Silva ardentibus facibus Ierosolym. pe-
 ti iubet 581, d
 Simeon quid 18, b. Iacobi filius nasci-
 tur, et cur sic vocetur 18, b
 Simeonis sententia 20, a. filij 29, d
 Simeoniorum fors 78, e
 Simon Boethi filius fit pontifex 369,
 e. Mathiam excruciatum interimit
 550, c. Ananiam occidit 550, d
 Simon Camhi filius pontifex consti-
 tuitur 378, d
 Simon Canthera pontifex 370, c
 Simon Cathla filius 513, e
 Simon quidam Essenus Archelai somni-
 um explicat 454, b
 Simon Gerasenus dux latronum 522, f
 Simon Giora filius rapax, homicida
 482, e. Romanos inuadit 476, a. in
 pompa traducitur, et occisus nun-
 ciatur 575, c
 Simon Herodis seruus diadema sibi im-
 ponit, Grato repugnat, fugiens tru-
 cidatur 332, d
 Simon frater Iude Galilæis auxiliatur
 228, b.
 Simon Ptolemaidenses deuicit 228, b.
 phalagem militum aggressus hoste
 fugat 238, b. Bethsura potitur 240,
 f. Ioppen occupat 242, a. Tryphoni
 repugnat 242, c. Candebum vincit
 408, d. Iudæa expellit 244, d. insti-
 dijs generi Ptolemæi cæsus 244, e
 Simon regius diadema sibi imponit
 451, c
 Simon in cloacam se demittit, mutata
 veste pradiens vincitur 570, e. et
 vincit Cæsari offertur 571, d
 Simo-

Index.

- Samonis & Ioannis craditum**, 546, c.
Simon Sauli cuiusdam filius latro pariter, uxorem, filios, atq; seipsum interfecit 473, d.
Sine mons 39, d.
Sine montis ubertas 34, b.
Sineus mons 159, c. ubi situs 603, c.
Sis quid denotet 164, c.
Sisares exercitus labini dux 84, c. truci datur 84, f.
Sobachin insigne facimus 133, c.
Socrates philosophus 609, d.
Sodomæ exitium 12, c.
Sodomitica terra vicina Asphaltiti 522, d.
Sodomitæ flagitiosæ 12, c.
Sodomitarum cum Assyrijs bellum: & ab ijsdem accepta clades 10, c.
Sobemus arcænum effutit apud Mariammon 288, f. occiditur 290, d.
Socho vrbs à Roboamo edificata 153, c.
Solomona mater 7, fratrum, Machabei, Aberi, Machiri, Iude, Achæ, Aarethi & Iacobi, ad Antiochum accessit 624, comburitur 626.
Salomon Dauidi natus 125, b. regnum auspiciatur 135, c. hostes eiecit 139, d. à Deo sapientiam petijt 140, f.
Solomon templum extruit 143, b. 603, b, d. litat 146, c. regiam edificat 147, b. Iromi enigmata soluit 147, f. vrbes condit 148, b, c.
Solomon idololatra fit 150, d. moritur 151, d.
Solomonis virtutes, & opulencia 140, c. 150, d. sapientia 141, f. potentia 609, c. indicium de duabus mulieribus 141, b. prefecti qui 141, d. sumptus quotidie 141, c. uxores & concubine 150, d. scripta 142, d. incantationes 142, b. literæ ad Iromum 142, c.
Salomonis tribunal 147, c. cubicula voluptuaria 147, d. solium eburneum 147, c.
Salomoni forma templi monstrata 138, d. reges plerique munera mittunt 150, d. Aegypti regina munera dat 149, d. Deus in somniis visus, quidlibet postulare iubet 140, c.
Solones Græcorum legklatores 610, d.
Solyma, Hierosolyma vocata 11, b. 119, c.
Solymitarum seuitia 598, f.
Somnium Iacobi 16, f. militis Medianitici, 85, c. Iosephi 21, b. pincerne 23, c. pistoris 24, b. Pharaonis ibidem, d, c. Nabuchodonosori 190, c.
somnum quid 582, c.
Sopha filius Raguelis capitur 508, c.
Sophira Iudæ regio 149, b.
forte Saul rex eligitur 97, b.
Sos quid significet 590, d.
Sofus Herodis socius 427, d. coronam auream Deo consecrat 278, d. Antigonum opprimit 277, c. Hierosolyma obsidet 277, d.
Spadonum lex 71, c.
Sparsa Licurgi leges diutissime tulit 614, b.
Spaseni castrum 374, b.
speculatores Chananeam peragantur 54, d. 55, b.
spes fallax quæ 428, c.
spoliatorum lex 575, b.
Stadia 30, miliaria 4 Italica 81, c.
Strabo Cappadox de Iudeorum fidelitate 247, c. 249, d. 261, d.
Straton Beræ tyrannus 252, b.
Stratonis turris 294, c. Cesarea dicta 292, c.
Struthium stagnum 547, f.
stuprum angelorum 5, b.
stupri lex 69, c.
stupro extincta Lenite vxor 81, b.
superbia Caij 458, b.
Susa vrbs ubi 194, c.
Susacus Aegyptiorum rex Hierosolyma capit 154, c, d. predatur 122, d.
Sares Medianitarum rex 65, b.
Suus filius Abrami è Chetura 14, d.
Sybille testimonium de turri Babel 7, d.
Sylleus Arabs Salomen amat, ambituræ spe excidit 309, d. cladem Cesari commemorat 312, d. Herodem accusat 312, d. accusatur 314, f. 320, c. ab Arcta homicidij arguitur 320, c. damnatur 315, d.
Syria occupata à Dauide 121, f.
Syria à Salmanasare perustratur 179, c. à Nabuchodonosoro inuaditur 185, d.
Syrus miles magnanimus 554, c.
Syri Dauidi resistunt, & vincuntur 123, c. in Deum contumaces ab Israelitis in campetribus vincuntur 161, c. Achabum vicerunt 162, c. panico terrore fugati 168, b. Iudeorum multitudinem perdunt 475, d. Iudeis casti 475, c.
Syrorum ciuitates à Iudeis vastantur 472, f.
Syrorum & Iudeorum seditio 381, b.
Syris consuetæ supplicatio 162, f.
T.
Tabernaculi situs 45, c. vasorum descriptio 46, d, c. edificandi dona à principibus collata 44, c. 136, d. distributi significatio 45, c. & dedicatio 49, d. 298, f.
festi tabernaculorum 51, b.
tabula x. præceptorum in arca 44, c.
tationis lex 71, c.
Tanis ciuitas 528, d.
Tanis vrbs 10, d.
Taricheæ in Geneser à Vespasiano vincuntur 502, d. à Tito capiuntur 501, c.
Tarichearum situs, munitio, obsidio 500, d. excidium 502, b.
Teglaphalassar Assyrie rex Israelitas abducit 177, d.
temperantiæ obseruata utilitas 190, d.
templum flammis ac sanguine repletum 563, d. edificari ceptum quando 143, b. à Salomone edificatum 534, d. 603, d. à Iosia instauratur 183, d. incenditur 562, d. à M. Crasso spoliatur 416, c. inuito Tito excutitur 562, d.
templum Hierosolymitanum obsecratum 178, c. apertum 178, d.
templi Hierosolymitani ornatus 596, b. lex 67, b. vasa à Nabuchodonosoro ablata, remittuntur 196, d. religio lesa 258, f.
Tephtheus facibus in machinas Romanas euolat 548, b.
Terebinthus arbor 523, c.
terminorum lex 68, c.
Tero miles Herodis eximius 316, d. Herodem reprehendit 316, c. in carcerem precipitatur 316, f. insidiarum regi structarum insinulatus cum Tryphone torquetur 317, d.
Terra virgo vera 3, b.
terremotus in Iudæa 285, d. 428, d.
testimonium lex 68, d.
Tethmosis pater Chebronis 591, b.
Tethmosis rex Aegyptiorum 597, f. pastores Aegypto eijcit 598, d.
Thadomora vrbs à Solomone condita 148, c.
Thamara apud Davidis filia Absalomum celebs 126, d.
Thamara sorori Amnon vim inferre studet 125, d.
Thamne Esai concubina 10, f.
Thamna oppidum tribus Ephremitis 80, c.
Thamnitesis vxor Sampsonis 89, b.
Thapsa

Index.

Thapsa vris à Manazemo vi capitur 176,e	Timæus Iudeorum rex 590,c	prodit 401,e
Tharbis Aethiopum regis filia Moysi nubit 33,d	Timotheus Iudeos angustia premit 228,4	Tobie filij Iosephi virtutes 220,4
Tharrus pater Abrahami 9,c	Tiro miles Herodem iniustitiæ argu- ens, capitur 439,e	Traianus Iapham expugnat 493,e
Tharsus Pauli Apostoli patria 8,b	Tiro falso accusatus, et quæstioni obie- ctus, moritur 440,4	Trachon regio 430,c
Thaumastus Caij seruus 346,f	Titus bis Iudeorum possessiones inua- dit 406, e. Iapham capit 494,b.	Trachonitæ Herodem Cesari inimi- cam esse, gaudent 312,e. ab Herode trucidantur 311,f
Thebe oppidum ab Abimelecho capi- tur 87,c	mittitur contra Iudeos 528,d. Gi- scalam subigere conatur 506,e. à	Trachonitæ dedititij violentè circunci- di, à Iosepho videntur 390,c. dimit- tuntur 392,e
Thesbanorum ciuitas à Tripolici scri- ptore inuaditur 597,c	Giscala ciuibus suscipitur 507,d.	Trachonitarum defectio 311,e
Thebetus, mensis 202,e	hostibus clementiam probat 507,e.	Trachonitis Herodi tribuitur 295,d
Thecel quid 193,c	et dimicat 531, c. fugit 532, e. mi- litibus reconciliatus, Iudeorum in- sidias vlciscitur 534, b. Hierosoly- ma obsidet 539,d. Iudeum crucifi- gi iubet 540, d. à Simone fortiter impugnatur 541, b. Iudeos, quò vellet quisque pergere, dimittit 546,a. misertus Iudeorum, capti- uis manus præscindit 547,b,c. ma- lè à Iudeis audit, ibidem, d. popu- li Iudaici reliquias liberatum prope- rat 550,b. Antoniam euerti iubet 555,f. sacra celebrari vult 556,a.	transiordanenses aram erigunt 79,c
Thecuitis mulier pro Abesalomo inter- cedit 126,e	Ioannem increpans, templum Hiero- solyim. seruare studet 557,a. i- gnem templi Hierosolymit. portis subijci iubet 561, a. transfugas oc- cidere statuit, at eos dimittens recto- res ad se vocat: consilium de templo proponens parcendum iudicat 561, b,c,d. ignem templi Hierosolymit. extingui iubet 562,b. homines ad supplicium duci iubet 565,a. Iudeis vitam indulget 565,f. Iudeos con- fugientes ad se recipit 567, c. Hiero- solymam ingressus turres fortune sue monumentum relinquit: ar- matos interfici iubens, latronibus ac seditiosis occisis, iuuenes per prouin- cias distribuit 568, c,d. e. funditus e- rui Ierosolyim. mandat 569,d	Tripolici scriptor 597,c
Thella vicus Iordani proximus 484,b	Titus militibus fortibus premia do- nans, sacra pro victoria celebrat: et legionem è Syria profligat 570,b, c. natalem Vespasiani celebrat 571, b. à Vologeso auream coronam acci- piens Iudeos ciuitate expellit 573,d, e. Simonem et Ioannem ad Italiam portari mandat 574,a, b. turrim in Iudeos fieri curat 580,f	Troglodytarum gens vnde 14,d
Themanus Esai filius 20,f	Titi Cesaris erga Iudeos misericordia 495,e. erga Iosephum clementia 497,d. pro inertia ducitur 542,c.	Troglodytarum mos 33,f
Thoenus cū Dauide sed⁹ pepigit 122,4	fortitudo 532,d. pietas 550,b. 560; d. imperium 564, e. de vita futura opinio 554,a	Tryphon Alexandri filium Antiochum Hieracem necat et imperio potitur 244,b. Antiocho regnum asserit, 239,f. ab eodem Antiocho deficit 242,c. ab Antiocho sotere supera- tur 244, c. Demetrium prælio subigit 240, c. à Simone oppri- gnatur 244, a. quæstioni obie- ctus 440, a. Ionatham occidit, 242,c. 408,d. Simoni imponere studet 243,c
Theodestus poeta 217,e	Tito defuncto, Iustus suam historiam	Tryphon torquetur 317,4
Theodotus Græcus de Iudeis 597,b		Tryphonis vrbs Abaris 598,c
Theophilus Græcus de Iudeis 597,b		tyrannidis incommoda 364,4
Theophilus pontifex Hierosolyma à Vitellio inauguratur 343,b		tyrannorum in cloacis spes et cædes 566,f. crudelitas 406,f. Ierosolyim. timor 567,e
Theopompus Atheniensibus maledicit 597,c		Tyrannus Herodis satellites honoratur 313,e
Theopompus cariosus poenas luit 217,e		Tyrij à Salmanasare vincuntur 179,e. à Simone opprimuntur 228,b
Thermutis Pharaonis filia, Moysen è mortis periculo eripit 31,f. ad regem ducit 32,c		Tyriorum annales 591,e
Theudas pseudopropheta à Fado puni- tur 377,d		Tyriorum deus Baal 171,e
Theudio 443,4		Tyriorum impudentiam Vespasianus culpat 403,d
Thoba dux, Abimelechi successor 87,d		Tyriorum tyranni auxilio Antigonus regnum repetit 269,b
Tiberias à Iosepho recuperatur 393, b. 481,c. penè direpta 402,d		Tyropæon vallis 534,d
Tiberienses arma corripiunt 387,b		Tyrreni dicuntur Romani 604,d
Tiberienses Iosephum saluant 389,f		Tyrus ab Alexandro expugnatur 211,4
eundem conuittantur 400,a. in- tra moenia à Iosepho compulsi 400,c. minis terrentur 481,d. à Io- sepho carcere emissi 393,d		Tyrus à Nabuchodonosoro obsidetur 594,b
Tiberienstem consilia 399,e. seditionis auter Clitus punitur 393,c		
Tiberius Alexander Fado successit 377, e. filios Iudæe puniit 377,e		
Tiberius Alexander Iudeos compressit 474,e. in vinctis audiendis negli- gentiam excusat 345,e. Mathematici et studiosi 348,a. sacerdotes in cru- cem agit 340, e. Iudeos Roma ex- pellit 341,b. morbo affligitur 347, d. moritur 341, c. 348, c. sepelitur 349,4		
Tiberius Alexandro Cumanus successit 377,f		
Tigellinus homo nequissimus 522,c		
Tigris Paradysi fluuius 3,c		
Timæus historicus de Thebanis maledi- cit 597,c		

V.

VAlia castellum 319,b	
VAlrianus Decadarchus populū reconciliaturus Tiberiadem à Vespasiano mittitur 499,d	
Valerius Asiaticus 367,e	
Vallis locus 54,f	
Vardanes Izatæ bellum indicens cæsus 376,c	

Varus

1

Zelotismus

Index.

<i>Zelotarum crudelitas</i> 516, b. 517, b. diſſi- dium 525, a. ſcelera 516, c	<i>Zenodorus</i> qui vixerit 295, & interie- rit 296, a	<i>Zoilus Dore tyrannus</i> 249, b. Pto- lemei opem implorat, & capitur 249, c
<i>zelotypia lex</i> 53, a	<i>ad Zeuxidem Antiochi epiftola</i> Iudeos laudans 219, d	<i>Zoor, locus</i> 12, d
<i>Zelotypus Pheroram apud Herodem</i> accuſat 308, c	<i>Zibus rex Madianitarum</i> 86, a	<i>Zophonias Gadis filius</i> 29, c
<i>Zelpha Iacobi ancilla</i> 18, b, 29, d	<i>Zipha vrbs à Roboamo condita</i> 153, c	<i>Zopyrion Græcus de Iudeis</i> 597, b
<i>Zenbranes Abrami filius è Chetura</i> 14, d	<i>Zipheni Dauidi proditores</i> 109, c	<i>Zorobabel Salathielis filius Hieroſo- lymorum</i> 199, b. <i>Darium adit</i> 197, b. <i>altare erigendum inſtituit</i> 199, c. <i>popularibus libertatem nun- ciat</i> 198, f
<i>Zeno philoſophus</i> 609, d	<i>Zizus Philippi ſocius Arabum prin- ceps</i> 252, b	
<i>Zeno Cotyla apud Philadelphenses ty- rannidem inuaſit</i> 245, a	<i>Zoar Simeonis filius</i> 29, d	

F I N I S.